Ι. ΧΑΩΡΟΥ

ΛΕΞΙΚΟΝ

ΤΟΥΡΚΟ-ΕΛΛΗΝΙΚΟΝ

2

ط ـ ی

κτῆμα Ὀδυσσέως Μ. Ἀραμπατζόγλου τόμ. 2. 1903

ترجمهٔ شرقیه

قاموس عثمانی

ΛΕΞΙΚΟΝ
ΤΟΥΡΚΟ-ΕΛΛΗΝΙΚΟΝ

ط

ط τῆ, δέκατον ἔννατον γράμμα τοῦ τουρκικοῦ ἀλφαβήτου, προφερόμενον τραχύτερόν πως τοῦ ت ἤτοι τοῦ τ [βλ. καὶ ط]. Ἐν τῇ ἀρχῇ τουρκικῶν τινων λέξεων προφέρεται ὡς τὸ د, ἤτοι τὸ ντ τῆς ἑλληνικῆς, ἢ ὡς τὸ d τῆς γαλλικῆς. Ἀριθμητικῶς σημαίνει θ [βλ. ابجد].

طا A. **τά,** ὄν. θ. ὄνομα τοῦ γράμματος ط καλουμένου καὶ طاء مهمله **τάϊ μυχμελέ,** ἤτοι **τά** ἀστίκτου, κατ' ἀντίθεσιν πρὸς τὸ γράμμα ظ καλούμενον طاء معجمه **ζάϊ μυ'ὀζεμέ,** **ζά** τὸ ἔνστικτον.

طاب A. **τάπε,** [ἀόρ. ἀντὶ εὐκτικῆς] εἴη ἀγνός, εὐώδης· ἐν χρήσει ἐν τῇ φράσει: ترا—**τάπε σέρα-χου,** εἴη εὐώδης ὁ τάφος αὐτοῦ, ἤτοι γαῖαν ἔχοι ἐλαφράν [εὐχὴ ἐπὶ ἐξόχου ἀνδρὸς τεθνεῶτος]· || اما — **τάπε σέρα-χα,** εἴη ὁ τάφος αὐτῆς εὐώδης [εὐχὴ ἐπὶ ἐξόχου γυναικὸς τεθνηκυῖας].

طاباق **ταπάκ,** βλ. دباغ καὶ طباق.

طابان T. ἢ طبان **ταπάν,** ὄν. πέλμα ποδός, κ.πατοῦνα· ἀντίστασις, σταθερότης· θάρρος, εὐτολμία : لر صيزلامق — πονοῦν τὰ πέλματα [ἐκ τοῦ πολλοῦ δρόμου]· || ى — آتمق ἢ چكمك ἢ قالديرمق ἢ چالمق κάμνω μεγάλα βήματα, βηματίζω, διασκελίζω, πορεύομαι πεζῇ, φεύγω· || ايتمك — اوكوزى قره ἐκριζῶ τοὺς ὀδόντας τῆς κάτω σιαγόνος βοὸς μὴ δυναμένου νὰ βοσκήσῃ· || ه — قوت **ταπανὰ κουββέτ,** δύναμις εἰς τὰ πέλματα, ἤτοι πηγαίνω πεζῇ, ἀποστολικῶς· || ـرى يالايور — λείχει τὸ πέλμα του **[ταπανηνή],** ἤτοι περιμένει βλακωδῶς καὶ νωθρῶς· || آيو ـرى يالايور ἡ ἄρκτος λείχει τὸ πέλμα της, ἤτοι γίνεται τὸ μέγα ψῦχος τοῦ χειμῶνος· || اوق — ه ضد — ἐκ διαμέτρου ἀντίθετος **[ζήτε]**· || ى — ὁριζοντία **[ὄκ]** δοκὸς τῆς στέγης· || آغاجى — ἢ تخته-سى δοκὸς ἐπιστρωνομένη ἐν τῇ βάσει τῶν οἰκοδομῶν· || ى — يار κύλινδρος γεωργικός· || ى — دوه **τεβὲ ταπανῆ,** βήχιον· || ترازوسى — στάθμη· § ἐπθ. ἐπίπεδος [ἐπὶ ἐδάφους]: يار — ἀγροῦ ἐπίπεδος· || تمور — εἶδος χάλυβος ἐκτιμωμένου, ἐξ οὗ κατασκευάζονται ὅπλα· βλ. طال.

طاباجه T. ἢ طباجه **ταπάν-ὄζα** [ὑποκ.] ὄν. παλάμη τῆς χειρός· κόλαφος, ῥάπισμα· πιστόλιον.

طابانسز T. ἢ طبانسز **ταπαν-σήζ,** ἐπθ. δειλός, ἄτολμος, φοβητσιάρης.

طابانسزلق T. ἢ طبانسزلق **ταπανσηζ-λήκ,** ὄν. δειλία, ἀτολμία.

طابانكش T. **ταπαν-κὲς** [λ. βαρβ.] ἐπθ. ὁ βαίνων πεζῇ.

طابانلانمق T. **ταπαν-λανμάκ,** ρμ. οὐδ. λαμβάνω θάρρος, τόλμην· ἀναλαμβάνω νέας δυνάμεις.

طابانلو T. ἢ طبانلی **ταπαν-λῆ,** ἐπθ. εὔτολμος, γενναῖος.

طابخ A. **ταπὴχ** [ῥζ. طبخ] ἐπθ. ὁ ψήνων. καυσώδης [πυρετός]· § ὄν. μάγειρος· συνηθέστ. طباخ βλ. § θ. طابخ **ταπηχά.**

طابع A. **ταπὶ'** [ῥζ. طبع] ἐπθ. καὶ ὄν. τυπογράφος· ἐκδότης: ناشر — τυπογράφος φιλόκαλος **[νεφαῖς-περβέρ].**

طابقور T. **ταπκούρ,** ὄν. σειρά, τάξις· μικρὸς ἱμὰς κρατῶν τὸ ἐπισέλλιον ἵππου: دیز — καλτσοδέτης, σφυρωτήρ.

طابور T.**ταποὺρ** [ἐκ τοῦ προηγ.] ὄν.τάγμα στρατιωτικόν· σχῆμα τετράγωνον, ὅπερ λαμβάνει ὁ στρατός: آغاسی — ἀρχηγὸς τῆς χωροφυλακῆς [ἐν ταῖς νομαρχίαις].

طابورجی T.**ταπουρ-δζῆ,** ὄν. στρατιώτης ἀποστελλόμενος εἰς τὸ οἰκεῖον τάγμα μετὰ νοσηλείαν κτλ. || اولق — ἀποστέλλομαι εἰς τὸ οἰκεῖον τάγμα.

طابيه T. **τάπια** [ἐκ τοῦ ἀρβ. تعبية] ὄν.χαράκωμα, ὀχύρωμα, προμαχών, κανονοστοιχία: آی — πύργος μηνοειδής·||— اوق **[ὂκ τάπια]** πρίων, ἤτοι ὀχύρωμα ἔχον γωνίας ἐξεχούσας καὶ εἰσεχούσας.

طاپدیرمق T. **ταπ-τηρ-μάκ,** ρμ.μτβ. κάμνω τινὰ νὰ λατρεύῃ [δοτ. αἰτ.]: — كندیه κάμνω τινὰ νὰ μὲ λατρεύῃ, νὰ μὲ ἀγαπᾷ.

طاپردامق T. **ταπηρτ‡αμάκ,** βλ. طپردامق.

طاپشدیرمق T. **ταπ-πὰτηρ-μὰκ** [λ.ἀρχ.] ρμ.μτβ. κάμνω νὰ ζητήσωσι, παραγγέλλω· §κάμνω νὰ φθάσῃ, διαβιβάζω, φέρω.

طاپشرمق T. **ταπ-σὴρ-μάκ,** ταὐτὸ طاپشدیرمق βλ.

طاپمق T.**ταπμάκ,**ρμ. οὐδ. λατρεύω[δοτ.]: — عبد λατρεύω τὰ εἴδωλα **[πδ‡-λαρά]**· § ὑπεραγαπῶ τινα.

طاپمق T. **ταπ-πν-μάκ,** ρμ. οὐδ. ταὐτὸ طاپمق.

طاپمه T.**ταπηνμά,** ὀν. ἀπαρ. λατρεία.

طاپنیجی T. **ταπηνηδζῆ** [ἐκ τοῦ طاپمق] ὄν. λάτρις.

طاپنیش T.**ταπην-ὴς** [ἐκ τοῦ طاپمق] ρ.ἀφ. λατρεία.

طاپو T. **ταπού** [ἐκ τοῦ طاپمق κυρ. λατρεία ἢ ἀναγνώρισις καὶ ὑποταγὴ πρὸς ἡγεμόνα] ὄν. τὸ χρηματικὸν ποσὸν τὸ πληρονόμενον εἰς τὸ κυβερνητικὸν ταμεῖον κατὰ τὴν ἐκποίησιν ὑπ' αὐτοῦ δημοσίων γαιῶν· συνεκδ. τίτλος κατοχῆς γαιῶν· λέγεται καὶ سندی — **ταπού σενεδί:** یه ربط ایله اراضی یی ραπτῶ τὰς γαίας εἰς ταπίον, ἤτοι ἐκδίδω τίτλον διὰ γαίας· || اولق — مستحق **μουσταχήκκη ταπού ὀλμάκ** καθίσταμαι διαθέσιμος διὰ ταπίου [ἐπὶ δημοσίων γαιῶν]· ||صاحبی — حق ὁ ἔχων δικαίωμα ταπίου, ἤτοι δικαίωμα νὰ ἀγοράσῃ δημοσίους γαίας ἐν ἐλλείψει κληρονόμων τοῦ ἀποθανόντος κατόχου, ἐχόντων δικαίωμα μεταβιβάσεως καὶ καλουμένων انتقال اصحابی حق **χάκκι ἰντικὰλ ἀσχαπῆ·**||مثلی — ی **ταπούϊ μισλί,** ἀντίτιμον ἀγορᾶς δημοσίου γῆς, ὁριζόμενον ὑπὸ πραγματογνωμόνων καὶ οὐχὶ διὰ πλειοδοσίας.

طاپولامق T. **ταπου-λαμάκ,** ρμ. μτδ. ἐκδίδω τίτλον ἢ λαμβάνω διὰ ταπίου γαίας[αἰτ.]: حق طاپو اصحابندن بری حق — سی اولدیغی اراضی یی طاپولامزدن مقدم وفات ایلدیکی حالده ἂν τις τῶν ἐχόντων δικαίωμα ταπίου ἀποθάνῃ πρὶν ἢ λάβῃ διὰ ταπίου τὰς γαίας, ἐφ' ὧν ἔχει δικαίωμα ταπίου.

طاپولو T. **ταπου-λοῦ,** ἐπθ. ὁ ἔχων τίτλον ἰδιοκτησίας [ἐπὶ γαιῶν]: ر — γῆ ἐφωδιασμένη διὰ τίτλου.

طاپه T. **τάπα,**ὄν. πῶμα,ἐπίπωμα, ἐπιστόμιον, κ. στούππωμα: اورمق — τίθημι ἐπίπωμα εἰς φιάλην· || آتمق — ξεστουμπόνω,ρίπτω τὸ ἐπίπωμα, ἀνοίγω τὸ στόμα, λέγω ἀπόρρητα, ἰδιαίτερα, ὑβρίζω· || سنه — سی — **ταπασῆ ταπασηνά,**καλῶς προσηρμοσμένος,σύμφωνος· || بورغوسی — ἐκπωμαστήρ.

طات T. **τάτ,** βλ. تات.

طات T. **τὰτ ἢ τάτ,**ὄν. γλυκύτης, γεῦσις, νοστιμάδα: ی — لیمون γεῦσις λεμονίου·||ی — آغز **ἀγὶζ τα‡ή,** νοστιμάδα στόματος, μτφ. ἡσυχία καρδίας : كیمسه كیمسه یه — آغز τρώγω φαγητὸν μὲ ἡσυχίαν καρδίας,τὸ ἡμέτερον γλυκὸ ψωμί.

طاتديرمق T. **τατ-τηρ-μάκ,** ρμ. μτβ.κάμνω τινὰ νὰ γευθῇ, νὰ δοκιμάσῃ τι [δοτ. αἰτ.]:—اولمی κάμνω τινὰ νὰ γευθῇ θανάτου **[ὀλσμὸ].**

طاتسز T. **τατ-σὴζ,** ἐπθ. ὁ ἄνευ γεύσεως, ἄνευ γλυκύτητος, ἄνοστος, ἀνούσιος, ἀνδής: طوزسز — ἄνοστος καὶ ἀνάλατος.

طاتسزلانمق T.**τατσηζ-λανμάκ,** ρμ.οὐδ. καθίσταμαι ἄνοστος, ἀνούσιος, ἀνδής, ἀνοσταίνω.

طاتسزلشمق T. **τατσηζ-λαμάκ,** ταὐτὸ طاتسزلانمق βλ.

طاتسزلق T.**τατσηζ-λήκ,**ὄν.ἔλλειψις γεύσεως, οὐσίας, γλυκύτητος· τὸ ἄχυλον, ἀνοστιά, ἀνδία.

طاتلانمق T. **τατ-λανμάκ,** ρμ. οὐδ. καθίσταμαι γλυκύς, γλυκύνομαι.

طاتلو T. ἢ طاتلی **τατ-λῆ,**ἐπθ. γλυκύς: — صو ὕδωρ γλυκύ· || اوزوم —γλυκεῖα σταφυλή·||دیل — γλυκεῖα γλῶσσα, εὐπροσηγορία, προσήνεια·|| دیللو —εὐπροσήγορος,προσηνής· || دیل ایله — μετὰ προσηνείας, προσηνῶς,εὐπροσηγόρως·||آدم —γλυκύς, εὐπροσήγορος ἄνθρωπος·||سوز —γλυκὺς λόγος·|| رنك — γλυκὺ χρῶμα·|| یاڭ — παῖδες[γλυκὺ κακόν, **πελά]**· § ὄν. γλυκόν,γλύκυσμα,ζαχαρωτόν: وشنه سی — γλυκὸν ἐκ βυσσίνων· || یه یاغلامق — ἐσθίω γλυκοδένω τὴν ὑπόθεσιν, ἤτοι συμβιβάζω, δὲν ἐκτραχύνω τὰ πράγματα.

طاتلوجه T. ἢ طاتلیجه **τατλή-δζε** [ὑποκ.] ἐπθ. ὀλίγον ἢ ἀρκετὰ γλυκύς.

طاتلوجی T. ἢ طاتلیجی **τατλη-δζή,** ὄν. ὁ κατασκευαστὴς καὶ πωλητὴς γλυκυσμάτων, ζαχαρωτῶν· ὁ ἀγαπῶν πολὺ τὰ γλυκά.

طاتليلاشديرمق T. **τατλη-λαὰτηρμάκ,** ρμ. μτβ. καθιστῶ γλυκύ, γλυκύνω [αἰτ.].

طاتليلاشمق T. **τατλη-λαὰμάκ,** ρμ. οὐδ. καθίσταμαι γλυκύς, γλυκύνομαι.

طاتليلامق T.**τατλη-λαμάκ,** ρμ.μτδ. καθιστῶ γλυκὺ [αἰτ.] : — آغز γλυκύνω τὸ στόμα,ἤτοι τρώγω ὀπωρικόν,γλύκυσμα μετὰ τὸ φαγητόν.

طاتليلانمق T. **τατλη-λανμάκ,** ρμ. οὐδ. γλυκύνομαι· ταὐτὸ طاتليلاشمق.

طاتليلق T. **τατλη-λήκ,**ὄν. γλυκύτης,γεῦσις, νοστιμάδα· § εὐπροσηγορία: ایله — μετὰ γλυκύτητος, εὐπροσηγορίας, κ. μὲ τὸ καλό·||طوتمق ایله — καλοπιάνω, κολακεύω, περιποιοῦμαι.

طاتليسی T. **τατλη-μσῆ,** ἐπθ. ὑπόγλυκυς.

طاتمق T. **τα‡-μάκ,** ρμ.μτβ. γεύομαι, προγεύομαι, δοκιμάζω **τὴν** γεῦσιν[αἰτ]: — دادینی δοκιμάζω τὴν γεῦσιν πράγματός τινος· ||— آجیسنی γεύομαι τὴν πικρίαν τινός.

طاتمه T. **τα‡μὰ** [ἐκ τοῦ προηγ.]ὄν. ἀπαρ. γεῦσις, πρόγευσις, δοκιμασία.

طاتيق T. **τα‡ήκ,** ταὐτὸ طاتم, βλ.

طاتيم T. **τα‡ὴμ** [ἐκ τοῦ طاتمق] ὄν. μικρὰ ποσότης πράγματός τινος, ἣν λαμβάνει τις ὅπως δοκιμάσῃ τὴν γεῦσίν του.

طاحن T. **ταχὴν,** βλ. طحين.

طاحنه A. **ταχηνέ,** ὄν. θ. μυλόδους·§πλθ. طواحين **ταβαχήν.**

طاحون A. **ταχοὺν,** ὄν. ὑδρόμυλος·§πλθ. طواحين **ταβαχήν.**

طاد T. **τάδ,** βλ. تات.

طاداندیرمق T. **τα‡αντηρμάκ,** βλέπε دادانديرمق.

طادانمق T. **τα‡ανμάκ,** βλ. دادانمق.

طاتيجی T. **τα‡ηδζῆ** [ἐκ τοῦ طاتمق] ὄν. ὁ γευόμενος, προγευόμενος, δοκιμάζων τὰ φαγητὰ κτλ.

طار T. **τάρ,** ἐπθ. στενός, στενόχωρος : — قوندره ἢ یول ὁδὸς στενή·||— ὑπόδημα στενόν·||— آغزی οὗ τὸ στόμα στενόν,

طارتشمق T. **ταρτ-πὸ-μάκ,** ρμ. ἀλλ. συμβιβάζομαι μετά τινος σταθμίζων πρᾶγμα διαφιλονεικούμενον ἢ καταλαμβάνω αὐτό· ἔρχομαι εἰς ἅμιλλαν, συναγωνισμὸν μετά τινος, ἐρίζω, φιλονεικῶ μετά τινος ἰσχυρογνωμονῶν.

طارتقی T. **ταρτκῆ** [ἐκ τοῦ طارتمق] ὄν. τὸ προχωρεῖν βαθμηδόν, τὸ ἔλκειν τὸν χαλινὸν οὐχὶ διὰ μιᾶς ἀλλὰ βαθμηδόν· § πόρπη περιζώματος ζώου.

طارتلمق T. **ταρτ-πλ-μάκ,** ρμ. πθ. καὶ οὐδ. ζυγίζομαι· κλονίζομαι· κ. κοντυλῶ, ἀμφιταλαντεύομαι περιπατῶν ἢ ὁμιλῶν· πίπτω ἐπάνω τινος, πειράζω, ἐνοχλῶ: طارتیلور ایسه‌ك دنکلك طارتل ἰσοβαρῆ σου **[τενγκίνλε]** ζυγίσθητι [πρμ· ἐπὶ ἀνθρώπων, οἵτινες ἔρχονται εἰς ῥῆξιν μετὰ τῶν ἀνωτέρων αὐτῶν]· βλ. καὶ طارتمق .

طارتمق T. **ταρτμάκ,** ρμ. μτδ. ζυγίζω, σταθμίζω, δοκιμάζω· μετρῶ ὅ,τι μέλλω νὰ εἴπω [αἰτ.]: —دیزگینی βαθμηδὸν ἀναχαιτίζω, τραβῶ τὸν χαλινόν || — دیزگینی حیوان τὸ ζῶον τραβᾷ τὸν χαλινόν του, ἀνθίσταται || — پایوج کندینی— περιπατῶ βραδέως καὶ μετὰ χάριτος || — آغرنجه التون σκέπτομαι· γίνομαι πολύτιμος || — الله الماس ایله ζυγίζω τι ἢ τινα μὲ ἀδάμαντα, ἤτοι θεωρῶ λίαν πολύτιμον, λίαν ἐκτιμῶ.

طارتمه T. **ταρτμὰ** [ἐκ τοῦ προηγ.] ὀν. ἀπαρ. ζύγισμα, στάθμισις.

طارتی T. **ταρτῆ** [ἐκ τοῦ طارتمق] ὄν. ζύγισμα, στάθμισις· § ζυγίον, σταθμός· ζύγι, τὸ βάρος δι' οὗ ζυγίζουν.

طارتیجی T. **ταρτηδζῆ** [ἐκ τοῦ طارتمق] ὄν. ὁ ζυγίζων.

طارتیسز T. **ταρτη-σήζ,** ἐπθ. ἀζύγιστος· ὁ μὴ μετρηθείς, ὁ ἄνευ μέτρου: —الی οὗ ἡ χεὶρ ἄνευ μέτρου, ὁ μὴ γινώσκων τὴν ἀναλογίαν, τὸ πρέπον.

طارتیلی T. **ταρτη-λῆ,** ἐπθ. ἐσταθμισμένος, ζυγισμένος.

طارچین **ταρτσίν,** βλ. دارچین.

طارد A. **ταρὶτ** [ῥζ. طرد] ἐπθ. ὁ ἀποδιώκων, ἀπωθῶν· § [ἰατρ.] ἐκκριτικός [συνών. دافع] : دیدان — **ταρίτι τιτάν,** ἀνθελμιντικός.

طارطغان T. **ταρτταγὰν** [βλ. طارمه طغان] ἐπθ. διεσκορπισμένος, ὁ ἐν ἀταξίᾳ: داریسی — ἔλυμος ἢ μελίνη, κ. ἀγριοκέχρι· || داریسی صاچق — σκορπίζω ἀγριοκέχρι ὡς κακὸν οἰωνόν· ἀναθεματίζω.

طارغین T. **ταργκήν,** ἐπθ. δυσηρεστημένος, ὀργίλος, ὠργισμένος.

طارغینلق T. **ταργκην-λήκ,** ὄν. δυσαρέσκεια, ὀργή, θυμός: لی—μετὰ δυσαρεσκείας, θυμοῦ.

طارف A. **ταρὶφ** [ῥζ. طرف] ἐπθ. νέος, ὁ μὴ ἀρχαῖος [ἐπὶ δούλων, ζώων καὶ λοιπῆς οἰκιακῆς περιουσίας· ἀντίθ. تالد, βλ.].

طارق A. **ταρὴκ,** ὄν. ἄστρον τῆς αὐγῆς: —لمان λάμψις [**λεμε'ὰν**] τοῦ ἄστρου τῆς αὐγῆς.

طارق **ταρὶκ,** βλ. جبل.

طارلاتمق T. **ταρ-λατμάκ,** ταὐτὸ τῷ طارلاشدیرمق .

طارلاشدیرمق T. **ταρ-λαὶτηρμάκ,** ρμ. μτδ. καθιστῶ στενόν, στενῶ, κ. στενεύω, περιορίζω [αἰτ.]· βλ. طارالتمق.

طارلاشمق T. **ταρ-λαὶμάκ,** ρμ. οὐδ. καθίσταμαι στενός, στενοῦμαι, κ. στενεύω : یورکم طارلاشیور **γιὸρεγὶμ ταρλαὶγιορ,** ἡ καρδία μου σφίγγει, στενοχωροῦμαι, ἀνησυχῶ.

طارلانمق T. **ταρ-λανμάκ,** ρμ. οὐδ. ταὐτὸ طارلاشمق .

طارلتمق T. **ταρηλ-τ-μάκ,** ρμ. μτδ. δυσαρεστῶ, παροργίζω, παροξύνω [αἰτ.]: انی طارلتدی **ἀνὴ ταρηλττῆ,** παρώργισεν αὐτόν.

طارلغان T. **ταρηλγκὰν** [ἐκ τοῦ طارلق] ἐπθ. ὀργίλος, θυμώδης.

طارلق T. **ταρ-λήκ,** ὄν. τόπος στενός· στενοχωρία, ἀγωνία: ی— ال ἔνδεια, ἀνέχεια· || ی— نفس **νεβὲς ταρληγή,** δύσπνοια, ἄσθμα.

طارلمق T. **ταρ-πλμὰκ** [ἐκ τοῦ طار] ρμ. οὐδ. δυσαρεστοῦμαι, κακιόνω, ὀργίζομαι, θυμόνω, ἀγανακτῶ [δοτ.] : بکا طارلمه **πανὰ ταρήλμα,** μὴ δυσαρεστεῖσαι κατ' ἐμοῦ.

طارم Π. **ταρίμ,** ὄν. θόλος: فیروزه — θόλος καλάϊδος, ἢ نیلگون — θόλος κυανοῦς **[νιλ-γκιὸν],** ἤτοι οὐρανός [ποιητ.]· || βλ. تارم.

طارمه‌طغان T. **τάρμα-ταγάν,** ἐπθ. ὁ ἐν ἀταξίᾳ, διεσκορπισμένος· βλ. μόρ. طار καὶ طاغینق — طاغینق.

طاره Ιτ. **τάρα** [tara] ὄν. τὸ βάρος τοῦ δοχείου ἢ τοῦ περιβλήματος, ὅπερ ἀφαιρεῖται ἐκ τοῦ βάρους τοῦ ἀγοραζομένου ἐμπορεύματος, κ. δάρα· || سی — قاب τὸ βάρος τοῦ δοχείου κτλ. || سی النمش — οὗ τὸ βάρος τοῦ δοχείου ἐλήφθη, ὁ ἄνευ κέρδους· || یه— چیقارمق ἀποβάλλω, ἀποπέμπω.

طاره‌جق T. **ταραδζήκ,** βλ. طاراجق.

طاری A. **ταρῆ** [ἐκ τοῦ طریان] ἐπθ. ὁ φθάνων, παρουσιαζόμενος, ἐπερχόμενος, μεταγενέστερος: —عرف ἔθος **[ὶόρφ]** μεταγενέστερον. || Ρμ. اولق—**ταρῆ ὀλμάκ,** φθάνω, ἐπέρχομαι, παρουσιάζομαι [δοτ.]: —منافعه خلل اولق ἐπέρχεται βλάβη εἰς τὰ συμφέροντά του· || کوزلرینه عمی — اولق ἐπέρχεται τύφλωσις **[ὰμὰ]** εἰς τοὺς ὀφθαλμούς του.

طاری T. **ταρῆ,** βλ. داری.

طاز T. **τάζ,** ὄν. φαλάκρωσις, πτίλωσις· § ἐπθ. φαλακρός.

طازلاق T. **ταζ-λάκ,** ἐπθ. φαλακρός· § μτφ. γυμνός· ἁπλοῦς, κοινός, συνήθης : — قبا **καπὰ ταζλάκ,** ἐν σχεδίῳ, ἐν σκιαγραφίᾳ, προσωρινός, ἀκατέργαστος, χονδροειδής· || βλ. دزلاق καὶ طاسلاق.

طاس A. **τάς,** ὄν. σκεῦος, κύπελλον ἐκ χαλκοῦ ἢ ὀρειχάλκου, κ. τάσι: جورباسی — σκεῦος διὰ ζωμόν· || سفر— παροψίδες ἐκ χαλκοῦ ἐπιτιθέμεναι ἡ μία ἐπὶ τῆς ἄλλης καὶ συναποτελοῦσαι ἓν σκεῦος χρησιμεῦον πρὸς μεταφορὰν ἐδεσμάτων || ی— صو κύπελλον δι' ὕδωρ [πρὸς πόσιν] · || ی— حمام κύπελλον τοῦ βαλανείου, κ. τάσι τοῦ λουτροῦ · || اسکی— اسکی حمام παλαιὸν κύπελλον, παλαιὸν βαλανεῖον [πρμ. ἐπὶ καταστάσεως μὴ βελτιουμένης ἀλλὰ διατελούσης ὡς πρότερον] · || می غائب اولدی — **τάς μη γαῖπ ὀλτοῦ ;** τὸ τάσι ἐχάθη ; [πρμ. ἐ-

μικρόν· || — حوصله‌سی οὗ ὁ πρηγορεὼν **[χαβσαλεσῆ]** στενός, ἀνυπόμονος· § βραχύς, ὀλίγος [ἐπὶ χρόνου] : — وقت ὁ καιρός, ἡ ὥρα στενή, ὀλίγη, τὸ στενὸν τοῦ χρόνου· || — الی ἡ χεὶρ του στενή, φιλάργυρος· § ὄν. στενοχωρία, δυσκολία : — کلك ὁ — ἔρχομαι εἰς τὰ στενά **[ταρὰ],** εἰς δύσκολον θέσιν· || — کتیرمك ὁ — φέρω εἰς τὰ στενά, εἰς δύσκολον θέσιν· || — یوغمق ὁ — ἐμπερδεύω, περιπλέκω· § ἐπρ. μετὰ δυσκολίας, δυσκόλως: — قاچق δυσκόλως φεύγω· || — آتمش کندینی خانه‌یه δυσκόλως κατέφυγεν εἰς τὴν οἰκίαν· || — یتشمك δυσκόλως προφθάνω· || — بولدی قپوسنی اوك μετὰ δυσκολίας εὗρε τὴν θύραν τῆς οἰκίας [διὰ νὰ καταφύγῃ καὶ σωθῇ] · || — ه — **ταρὰ τάρ,** طار καὶ طاریه **τὰρ ταρινά,** λίαν δυσκόλως, μετὰ μεγάλης δυσκολίας· || — یرده یك یکدن ایسه — یرده یك یکمی طیاق خیرلیدر **[χαϊρλὶ]** εἶναι νὰ τρώγῃ τις ξύλον εἰς τόπον εὐρύν, ἢ νὰ τρώγῃ φαγητὸν εἰς τόπον στενὸν [πρμ.].

طار T. **τάρ,** μόριον προτασσόμενον ἐπιθέτων τινῶν πρὸς ἐπίτασιν τῆς ἐννοίας αὐτῶν· βλ. طغان طار **τὰρ ταγὰν** καὶ طارمه طغان.

طاراجق T. **ταρ-αδζὶκ** [ὑποκ.] ἐπθ. ἀρκετὰ στενός, στενούτσικος, λίαν στενός: سوقاق — ὁδὸς λίαν στενή.

طارالتمق T. **ταρ-αλτμὰκ** [ἐκ τοῦ طارالمق] ρμ. μτδ. καθιστῶ στενόν, στενεύω ἔνδυμα κτλ· ἐλαττῶ μισθὸν κτλ. [αἰτ.].

طارالمق T. **ταρ-αλμάκ,** ρμ. οὐδ. καθίσταμαι στενός, στενόχωρος, κ. στενεύω [ἔνδυμα κτλ.] § ἐλαττοῦμαι [μισθός]· στενοχωροῦμαι.

طاران T. **ταράν,** βλ. آران.

طارتاقلامق T. **ταρτακ-λαμάκ,** ρμ. μτδ. δράττομαι καὶ σύρω μεθ' ὁρμῆς πρὸς ἐμαυτόν· κακῶ, κακομεταχειρίζομαι, ἐνοχλῶ, στενοχωρῶ τινα.

طارتدیرمق T. **ταρτ-τηρ-μάκ,** ρμ. διάμ. βάλλω τινὰ νὰ ζυγίσῃ, νὰ σταθμίσῃ [δοτ. αἰτ.]: — اکسی قصابه βάλλω τὸν κρεωπώλην νὰ ζυγίσῃ τὸν ἄρτον.

طارتش T. **ταρτὶς** [ἐκ τοῦ طارتمق] ρ. ἀφ. ζύγισμα, στάθμισις.

πὶ θορύβου ἐγειρομένου ἕνεκα ἀσημάντων πραγμάτων, ὡς μεταξὺ τῶν γυναικῶν ἐν βαλανείῳ, ὅταν χάσωσι τὸ τάσι]·|| ى — باشك κρανίον·||—باشى ἢ كى — οὗ ἡ κεφαλὴ ὡς κύπελλον, ἤτοι φαλακρός·||كيديرمك — ἐπιτίθημι εἰς τὴν κεφαλήν τινος κύπελλον πεπυρακτωμένον [βάσανος]· || طراغى طوپلامق ἢ دوشيرمك — μαζεύω τὰς ἀποσκευὰς ὅπως ἀναχωρήσω, φεύγω, κ. γκρεμνίζομαι, ἀποθνήσκω.

طاس } Τ. **τάς**, μόριον προτασσόμενον ἐπιθέτων τινῶν ἢ ἐπιρρημάτων ἀρχομένων ἀπὸ ط ἢ ت πρὸς ἐπίτασιν τῆς ἐννοίας αὐτῶν : تمام — **τὰς-ταμάμ** ὅλως διόλου πλήρης, πληρέστατος.

طاسلاق } Τ. **τασ-λὰκ** [βλ. καὶ طازلاق] ἐπθ. φαλακρὸς [ὡς τὸ κύπελλον طاس]· ὁ ἐν σχεδίῳ, σκιαγραφίᾳ, προσωρινός, ἀκατέργαστος, χονδροειδής: ى — كتاب βιβλίον ἐν σχεδίῳ, ἐν σκιαγραφήματι.

طاسلاقجى } Τ. **τασλακ-δζῆ**, ὄν. βοηθὸς τεχνίτου [ἔν τισι συντεχνίαις] : سى — قويومجى βοηθὸς χρυσοχόου.

طاسلامق } Τ. **τασ-λαμάκ**, ρμ. μτβ. ἐπιδεικνύω τι πρὸς ἔπαρσιν καὶ κομπορρημοσύνην· κομπάζομαι ἐπί τινι : زنكينلك — κομπάζομαι ἐπὶ πλουσιότητι, θέλω νὰ περάσω, νὰ θεωρηθῶ ὡς πλούσιος·||— شجاعت κομπάζομαι ἐπὶ ἀνδρείᾳ, γενναιότητι·||وظيفه شناسلق - -κομπάζομαι ἐπὶ γνώσει καθήκοντος [**βαζιφὲ-σιναςλὴκ**]· || — چاليم κομπάζομαι, κάμνω ἐπίδειξιν.

طاسوز } **τάσοζ**, ὄν.κ. ἡ νῆσος Θάσος.

طاسه } **τασά**, βλ. تاسه .

طاش } Τ. **τάς**, ὄν. λίθος, πέτρα, βράχος, χάλιξ, λίθος πολύτιμος, πεσσός: آتلامه ى —λίθος τιθεμένη ἐν ὁδῷ βορβορώδει ὅπως οἱ διαβάται πατῶσι καὶ διέρχωνται·||دكرمن — ى μυλόπετρα, μύλη·||ى — قالديرم λίθος πρὸς ἐπίστρωσιν ὁδοῦ·||ى — كوملك λίθος πελεκητή, δι' ἧς περιβάλλουσι τοίχους [**γκιομλέκ**, ὑποκάμισον]· || — قره σχιστόλιθος·|| ى — چاقماق πυρίτης, τσακμακόπετρα·|| ى — قان αἱματίτης λίθος, κ. αἱματοστάτης· || ى — صابون στεατίτης· || ى — كوز [**γκιὸζ**] χαλκάνθη·|| ى — جهنم πέτρα τῆς κολάσεως·|| ى — مزار λίθος ἐπιτύμβιος·|| ى — كبرج ἀσβεστόλιθος·|| — قيمتلى λίθος πολύτιμος·||ياقوت ى — ρουβίνιον·||ى — يلديز χρύσαμμος·||قيا — ى βράχος, σκόπελος·|| ى — چريجى βράχος ἐξέχων τῆς ἐπιφανείας τῆς θαλάσσης [λίθος γναφέως]· ||على — λιθίασις [βλ. حصات]·|| — قره — آق πεποιθήσεις τῶν εὐπίστων· § ἐπθ. λίθινος, σκληρὸς ὡς λίθος: يوركلى — σκληροκάρδιος·||آتمق — ρίπτω λίθους, κακολογῶ, προσβάλλω· || ه — طوتمق λιθοβολῶ, καταδιώκω διὰ τῶν λίθων· || بر — ايله ايكى قوش اورمق δι' ἑνὸς λίθου κτυπῶ δύο πτηνά, ἤτοι διὰ μιᾶς προσπαθείας ἐπιτυγχάνω δύο πράγματα·|| چيقارمق — ὑπερβάλλω κατὰ τὴν ἱκανότητα, ἢ τὴν μοχθηρίαν· || ه — اورمق بالطه‌يى κτυπῶ τὸν πέλεκυν κατὰ τοῦ λίθου, ἤτοι κατηγορῶ τινα ἢ ἕνα ἐκ τῶν οἰκείων αὐτοῦ κατὰ πρόσωπον χωρὶς νὰ τὸν γινώσκω· || باصمق — باغره θλίβω λίθον εἰς τὸ στῆθος, ἤτοι ὑπομένω τὴν θλίψιν· || چاتلامق— ἡ πέτρα ραγίζει, ρήγνυται : چاتلاسه — ἡ πέτρα νὰ σκάσῃ, ἤτοι ὅ,τι δήποτε καὶ ἂν συμβῇ· || كسلمك —κόπτομαι πέτρα, ἀπολιθοῦμαι, σκληρύνομαι· μένω ἐννεός, ἔκπληκτος·|| βλ. چنبرلى، [ار اولان] — دن اتمكنى چيقارير ||·قيز ديكيلى καὶ ἀπὸ τὴν πέτραν βγάζει τὸ ψωμί του [ὁ ἀνὴρ] [πρμ.]· || ى — صيقسه صوينى چيقارير τὴν πέτραν ἂν σφίγξῃ, ἐκβάλλει ζωμὸν [πρμ. ἐπὶ ἀνθρώπου ρωμαλέου καὶ δυναμένου νὰ ἐργασθῇ]· || يرنده — آغردر ἡ πέτρα στὸν τόπον της εἶναι βαρειὰ [πρμ. ἐπὶ πραγμάτων, ἅτινα εἶναι ἀκριβότερα ἐν τῷ μέρει των ἢ ἀλλαχοῦ· || اوستنه — — قالمسون λίθος ἐπὶ λίθου ἃς μὴ μένῃ, ἤτοι καταστραφήτωσαν [πρμ.].

طاش } Τ. **τάς**, ὄν. ἔξω [λ. ἀρχ. βλ. طشره καὶ طيش .

طاشاق } Τ. **τασὰκ** [ἐκ τοῦ طاشمق] ὄν. ὄρχις·|| — تك μόνορχις.

طاشاقلى } Τ. **τασακ-λῆ**, ἐπθ. ὁ ἔχων ὄρχεις· ἀνδρικός· γενναῖος, ἱκανός, ἐνεργητικός.

طاشالمق } Τ. **τασ-αλμάκ**, ρμ. οὐδ. ἀπολιθοῦμαι, μένω ἐννεός, ἔκπληκτος.

طاشتمق } Τ. **τασητμάκ**, βλ. طاشيتمق .

طاشجغز } Τ. **τασ-δζηγὰζ** [ὑποκ.] ὄν. λιθάριον, μικρὰ πέτρα.

طاشجى } Τ. **τασ-τσῆ**, ὄν. λιθοξόος, πετρᾶς· ἔμπορος λίθων·|| قلمى — σμίλη λιθοξόου, γλυφίς.

طاشجيلق } Τ. **τασ-τσηλὴκ**, ὄν. λιθοξοϊκή· ἐμπόριον λίθων.

طاشرتمق } Τ. **τασὴ-ρτ-μάκ**, ρμ. διαμ. κάμνω τι νὰ ἐκχειλίσῃ [αἰτ.]: شو تقديرات افندى‌يى قابندن طاشيرتدى οἱ ἔπαινοι οὗτοι ἔκαμαν τὸν κύριον νὰ ἐκχειλίσῃ ἀπὸ τὸ δοχεῖόν του [**καπηντάν**], τὸν κατέστησαν πεφυσιωμένον.

طاشرمق } Τ. ἢ طاشيرمق **τασὴ-ρ-μὰκ** [ἐκ τοῦ طاشمق] ρμ. μτβ. κάμνω τι νὰ ἐκχειλίσῃ, ὑπερεκχειλίζω, πληρῶ πέραν στεφάνης [αἰτ.]: — قدحى ὑπερεκχειλίζω τὸ ποτήριον· || — قهوه‌يى ὑπερεκχειλίζω τὸν καφέν, ἤτοι γεμίζω πολὺ ἢ ψήνων φουσκόνω καὶ ἀφίνω νὰ χυθῇ· § πληγόνω τὸν πόδα εἰς τὴν ὁπλὴν καὶ ἑπομένως χωλαίνω [ἐπὶ ἵππων κτλ.].

طاشقين } Τ. **τασ-κὴν** [ἐκ τοῦ طاشمق] ἐπθ. ὁ ἐκχειλίζων, ὑπερχειλής, ἐκρέων, πλημμυρῶν: صولر — ὕδατα ἐκχειλίζοντα, πλημμυροῦντα· § αὐθάδης, προπετής, ὑβριστής, ἐπιθετικός.

طاشقينلق } Τ. **τασκην-λὴκ**, ὄν. ὑπερεκχείλισις, πλημμύρα· § ἐπίθεσις, αὔθαδες κίνημα, παρεκτροπή, ὕβρις : قادينلره — لرده بولنمق ποιῶ αὐθάδη κινήματα κατὰ γυναικῶν.

طاشلامق } Τ. **τασ-λαμὰκ** [ἐκ τοῦ طاش = λίθος] ρμ. μτβ. λιθοβολῶ [αἰτ.]: — اورمانى λιθοβολῶ τὸ δάσος, ἤτοι δοκιμάζω, ρίπτω λόγους [πετρηαῖς] ὅπως δοκιμάσω, βολιδοσκοπήσω τινά.

طاشلامق } Τ. **τασ-λαμὰκ** [λ. ἀρχ. ἐκ τοῦ طاش = ἔξω] ρμ. μτβ. ἐκβάλλω ἔξω, ἐξάγω.

طاشلق } Τ. **τασ-λὴκ**, ἐπθ. πετρώδης· § ὄν. τόπος πετρώδης· λιθόστρωτον· πρόθυρον, αὐλὴ λιθόστρωτος.

طاشلى } Τ. **τασ-λῆ**, ἐπθ. ὁ ἐκ λίθου, πέτρας, λίθινος.

طاشمق } Τ. **τασ-μὰκ** [ἐκ τοῦ طاش = ἔξω] ρμ. οὐδ. ἐκχειλίζομαι, χύνομαι ἔξω, πλημμυρῶ [ἐπὶ ὑδάτων, ποταμῶν κτλ. ἢ ἐπὶ ὑγροῦ οἱουδήποτε περισσεύοντος ἐν τῷ δοχείῳ καὶ χυνομένου ἔξω, ἢ ἐκχυλιζομένου κατὰ τὴν βράσιν]· § μτφ. καθίσταμαι ὑπερφίαλος, αὐθάδης, προπετής.

طاشنمق } Τ. **τασηνμάκ**, βλ. طاشينمق.

طاشيتمق } Τ. **τασὴ-τ-μὰκ** [ἐκ τοῦ طاشيمق] ρμ. μτβ. μετακομίζω τι δι' ἄλλου, ἤτοι ἀχθοφόρου κτλ. [δοτ. αἰτ.].

طاشيرمق } Τ. **τασηρμάκ**, βλ. طاشرمق.

طاشيم } Τ. **τασὴμ** [ἐκ τοῦ طاشمق] ρ.ἀφ. ἐκχείλισις, φούσκωμα ἰδίᾳ φαγητοῦ βράζοντος, βράσις : قاينامق — بر βράζω μίαν βράσιν.

طاشيمق } Τ. **τασημὰκ** [ἐκ τοῦ طاش = ἔξω] ρμ. μτβ. μεταφέρω, μετακομίζω [αἰτ.] : — يوك φέρω φορτίον ἐπὶ τῆς ράχεως, μεταφέρω·||— پاره φέρω ἐπάνω μου χρήματα·|| —سلاح φέρω ὅπλα, ὁπλοφορῶ·||— يولجى μεταφέρω ἐπιβάτας [ἐπὶ πλοίου].

طاشينمق } Τ. **τασὴ-ν-μὰκ** [ἐκ τοῦ προηγ.] ρμ. οὐδ. μετακομίζομαι, ἤτοι μεταφέρω τὰ οἰκιακὰ ἔπιπλα ἀλλαχοῦ, μετοικῶ· συχνάζω πολὺ εἴς τι μέρος, κ. κουβαλοῦμαι : — خلايه συχνάζω εἰς τὸν ἀπόπατον [**χαλαγιά**], πάσχω διάρροιαν·||— دوشونوب σκέπτομαι πολύ· § πθ. φέρομαι [ἐπὶ φορτίων, χρημάτων].

طاشينه‌جق } Τ. **τασηναδζὰκ** [μέλλ. τοῦ طاشينمق] ἐπθ. μετακομισθησόμενος, δυνάμενος νὰ μετακομισθῇ, φορητός, εὐκόμιστος.

طاصمه } Τ. **τασμά**, βλ. تاصمه.

طاطوله } **τατούλα** [λ. ἰνδική] ὄν. στραμμώνιον [φτ. βλ. جوز].

طاعات } Α. **τα'άτ**, πλθ. τοῦ ἑπομ.

طاعت } Α. **τα'άτ**, ὄν. θ. ὑποταγὴ εἰς τὰς ἐντολὰς τοῦ Θεοῦ· δέησις, λατρεία: و عبادت — δέησις καὶ προσευχή·||دائمه — διηνεκὴς λατρεία, δέησις· § ἐνίοτε ἀντὶ τοῦ اطاعت, βλ. § πλθ. طاعات: شب — δεήσεις τῆς νυκτός, νυκτεριναί.

طاعون } Α. **τα'ούν**, ὄν. λοιμός, πανώλης, ἐπιδημία· § πλθ. طواعين **ταβα'ήν**.

طاغستان T. **ṭaġıstán,** ὄν. τόπος ὀρεινός· βλ. داغستان.

طاغلق T. **ṭaġlúḳ,** ὄν. τόπος ὀρεινός· § ἐπθ. ὀρεινός: طاشلق — τόπος ὀρεινὸς καὶ πετρώδης.

طاغلمق T. **ṭaġlamák** [βλ. طاغمق] ρμ.οὐδ. διασκορπίζομαι, διαλύομαι, διανέμομαι, θραύομαι εἰς μικρὰ τεμάχια, κερματίζομαι: — مجلس τὸ συμβούλιον διαλύεται· ||— دومان ἡ ἀχλύς, ἡ ὁμίχλη διαλύεται·

طاغلو T. ἢ طاغلی **ṭaġ-lí,** ἐπθ. ὀρεινός, ὀρεσίβιος· § ρῆγας χαρτοπαιγνίου· βλ. پاپاس.

طاغمق T. **ṭaġmák** [βλ. طاغمق] ρμ.οὐδ. διασκορπίζομαι, θραύομαι, κερματίζομαι.

طاغنيق T. **ṭaġnyḳ** [ἐκ τοῦ προηγ.] ἐπθ. διεσκορπισμένος, συγκεχυμένος: در — ὁ νοῦς εἶναι συγκεχυμένος.

طاغنيقلق T. **ṭaġnyḳ-lúḳ,** ὄν. διασκορπισμός, σύγχυσις.

طاغوت A. **ṭaġút,** ὄν. εἴδωλον λατρευόμενον ἄλλοτε ὑπὸ τῶν εἰδωλολατρῶν Ἀράβων· § πλθ. طواغيت **ṭawaġít·** βλ. καὶ جبت **ḏjibt.**

طاغوق T. **ṭaġúḳ,** βλ. طاوق.

طاغى A. **ṭaġí** κ. **ṭaġy** [ἐκ τοῦ طغيان] ἐπθ. ἀντάρτης, ἀποστάτης· ἁμαρτωλός· § θ طاغيه· § πλθ. τοῦ ἀρσ. طغات **ṭuġát.**

طاق T. **ṭák,** μόριον παριστάνον τὸν ἦχον τριγμοῦ, κτύπου: دیمك ἢ ایمك — جانه ἐγγίζει [κάμει τὰκ] τὴν ψυχήν, καθίσταται ἀφόρητον [τὸ κακόν]· || βλ. طاقر καὶ طیق.

طاق A. **ṭák,** ὄν. θόλος, ἀψίς· παράθυρον· θόλος οὐράνιος: ظفر — **ṭákı zaḥír,** ἢ طاق نطع ظفر — **ṭákı zaḥîr-nıṭák,** θριαμβευτικὴ ἀψίς· ||ازرق — θόλος κυανοῦς **[ézrák],** οὐρανός· λέγεται καὶ فيروزه — **ṭákı fîrouzè** ἢ لاجوردى — **ṭákı lâoǰivardí·** || — ٩ ἐννέα **[noèṅ]** θόλοι, οὐρανοί· || ابرو — **ṭák-ébroû,** ὀφρὺς ἐν εἴδει θόλου, καμαρωτὴ [ποιητ.]· § περιττὸς κ.μονός: نعل — ἓν μόνον πέταλον· ||— دو διπλοῦς· § πλθ. طاقات **ṭakát** καὶ طیقان **ṭıkán.**

طاقاطوقه T. **ṭakaṭoúḳa** [ἐκ τοῦ μορ. طاق] ὄν. μικρὸς δίσκος ἐντὸς τοῦ ὁποίου κτυπῶσι τὴν καπνοσύριγγα [τσιμποῦκι] ὅπως πέσῃ ἡ κόνις τοῦ καέντος καπνοῦ.

طاقاو T. **ṭakáb** [λ.ἀρχ. ἐκ τοῦ μορ. طاق] ὄν. πέταλον.

طاقت A. **ṭakát,** ὄν. θ. δύναμις [ἀνθρώπου, ζώου]: قالدى — δὲν μοὶ ἔμεινε δύναμις **[ṭakatíμ]·** ||كتيرمدى — δὲν ἠδυνήθη νὰ ὑποφέρῃ, ν' ἀνθέξῃ εἰς κόπους, δεινά [δοτ.]· **ṭakáti ṭeḥeriyé,** ἀνθρωπίνη δύναμις· || بشريه دن خارج — ἐκτὸς τῆς ἀνθρωπίνης δυνάμεως, ὑπεράνθρωπος.

طاقتسز T. **ṭakat-sız,** ἐπθ. ἀδύνατος, ἐξηντλημένος, ἐξησθενημένος, ἀπηυδηκώς.

طاقتسزلق T. **ṭakat-sızlúḳ,** ὄν. ἀδυναμία, ἐξασθένησις, ἐξάντλησις.

طاقتشكن Π. **ṭakát-ṣıkén,** ἐπθ. ὁ θραύων τὴν δύναμιν, καταβάλλων, ἀφόρητος.

طاقتفرسا Π. **ṭakat-fersá,** ἐπθ. ὁ φθείρων ἤτοι καταστρέφων τὴν δύναμιν, ἀφόρητος: حال — κατάστασις ἀφόρητος.

طاقتكداز Π. **ṭakát-gıdıḥáz,** ἐπθ. ὁ τήκων τὴν δύναμιν, ἀφόρητος: تكليف — πρότασις ἀφόρητος.

طاقديرمق T. **ṭak-tır-mák,** ρμ.διαμ. βάλλω τινὰ ν' ἀναρτήσῃ, νὰ κρεμάσῃ, ἐφαρμόσῃ, νὰ περάσῃ τι κτλ. [δοτ.αἰτ.]· βλ. طاقق.

طاقر T. **ṭakír** [ἐκ τοῦ μορ. طاق] μόριον παριστάνον τὸν ξηρὸν κρότον γαλένδζας ἢ βημάτων ἵππου, ἢ κτύπου σφυρίου κτλ: طاقر طوقور **ṭakír ṭoúḳur** ἢ طاقور طوقور **ṭakoúr ṭoukoúr,** μετὰ πολλοῦ κρότου, πατάγου· § ἐπθ. κενός· || — طام **ṭám ṭakír,** ὅλως διόλου κενός: خالی — طام ὅλως διόλου κενὴ οἰκία.

طاقرداتمق T. **ṭakır-ṭatmák,** ρμ. μτβ. κάμνω τι νὰ κροτήσῃ, νὰ δώσῃ ἦχον ξηρόν, οἷος ὁ τῆς γαλένδζας ἢ ὁ τῶν βημάτων ἵππου, ἢ ὁ κτύπος σφυρίου [αἰτ.]: یول اوزرندهكى طاشلرى طاقردانمجق بر سرعته خطوه‌لر آتیور — ποιεῖ βήματα μετὰ ταχύτητος τοσαύτης ὥστε νὰ κάμῃ τοὺς ἐπὶ τῆς ὁδοῦ λίθους νὰ κροτῶσι.

طاقردامق T. **ṭakır-ṭamák,** ρμ.οὐδ. κροτῶ, παράγω ἦχον ξηρὸν [ἐπὶ γαλένδζας ἢ ἄλλων ξυλίνων ἀντικειμένων, ἐπὶ βημάτων ἵππου, ἢ κτύπου σφυρίου κτλ.].

طاقردى T. **ṭakır-ṭí,** ὄν. κρότος ξηρὸς ὡς ὁ τῆς γαλένδζας, ὁ τῶν βημάτων ἵππου, ἢ τοῦ κτύπου σφυρίου: نعلين — κρότος γαλένδζας **[na'lín].**

طاقشديرمق T. **ṭak-ṣdır-mák,** ρμ.μτδ. ἐφαρμόζω καλῶς κόσμημα [αἰτ.]: طاقوب φορῶ, στολίζομαι: تزيينلمه داير هر نه سى وار ايسه طاقوب طاقشديرمش ὅ,τι κόσμημα εἶχε, τὸ ἐφόρεσε.

طاقطاق T. **ṭak-ṭák,** ὄν. σφύρα ἐπίπεδος, ἤτοι ἐργαλεῖον τῶν πλυντῶν, δι' οὗ καθαρίζουσι τὰ ἀσπρόρρουχα.

طاقلا T. **ṭaklá** ἢ طاقلای **ṭaklák** [ἐκ τοῦ طاقق] ὄν. κυβίστημα, κ. تاكلاس: قيلمق — κυβιστῶ, κάμνω ταklᾶν, μεγάλως ἐπιθυμῶ: قيلان بر پاره اوسته طقوز ὁ ἐπὶ ἑνὸς ὀβολοῦ [**paṛá**] ἐννέα κυβιστήματα ποιῶν, ἤτοι φιλάργυρος· ||كك — دپه ἀναποδογυρίζομαι, ἀνατρέπομαι, πίπτω ἀνάσκελα, ὕπτιος **[tepè ṭaklá].**

طاقلاباز T. **ṭaklabáz,** ταὐτὸ جى طاقلا.

طاقلاجى T. **ṭaklaǰí,** ἐπθ. ὁ κυβιστῶν, ὁ κάμνων ταklάδες.

طاقلاق T. **ṭaklák,** ταὐτὸ طاقلا.

طاقلداق T. **ṭaklaṭák** [ἐκ τοῦ μορ. طاق] ὄν. κρόταλον μύλου.

طاقلمق T. **ṭak-lá-mák,** ρμ. οὐδ. ἀναρτῶμαι, κρεμῶμαι, σκαλόνω, ἐμπερδεύομαί που καὶ μένω ἀνηρτημένος ὡς τὸ πτηνὸν ἐπὶ τοῦ ἰξοῦ ἢ ὁ ἰχθὺς ἐπὶ τῆς ὁρμιᾶς, προσκολλῶμαι [δοτ.]: آيلق بر كوتوكه — ὁ ποῦς σκαλόνει, ἐμπερδεύει εἰς ἕνα κορμόν· ||بالق اولطه‌يه — ὁ ἰχθὺς πιάνεται εἰς τὴν ὁρμιὰν καὶ κρέμαται· § πειράζω, ἐνοχλῶ, ἀστείζομαι: بريشمه — πειράζω τινά· ||پشه — προσκολλῶμαι ὀπίσω **[peṣinέ],** ἤτοι παρακολουθῶ κατὰ πόδας.

طاقليش T. **ṭaklíṣ** [ἐκ τοῦ προηγ. βλ.] ρ.ἀφ. ἀνάρτησις, κρέμασμα, σκάλωλωμα· § ἀστειότης, ἐνόχλησις.

طاقم T. ἢ طاقيم **ṭakím** [ἐκ τοῦ طاقق] ὄν. πᾶν ὅ,τι ἀναρτᾷ ἢ φορεῖ τις, κόσμημα: الماس

طاعونى A. **ṭa'ouni,** θ. طاعونيه **ṭa'ouniyé,** ἐπθ. λοιμικός.

طاغ T. **ṭáġ,** ὄν. ὄρος, βουνόν: تپه‌سى — κορυφὴ ὄρους· ||صرتى — ῥάχις **[ṣırtí]** τοῦ ὄρους, ||اتكى — κράσπεδα **[étegí]** ὄρους, ὑπώρεια· || بورونى ἀκρωτήριον· ||بايир ὄρος καῖον, ἤτοι ἠφαίστειον· ||چيسى — αἴγαγρος, κ. ἀγριοκάτσικον· ||آدمى — ἄνθρωπος τοῦ βουνοῦ, ὀρεινός· ||آيوسى — ἄρκτος τοῦ βουνοῦ, ἤτοι ἄνθρωπος ἀγροῖκος, σκαιός· || دن كلوب باغده‌كى قوغدى — ἐλθὼν ἐκ τοῦ βουνοῦ ἐδίωξε τὸν ἐν τῇ ἀμπέλῳ [πρμ. ἤλθαν τὰ ἄγρια κ' ἔδιωξαν τὰ ἥμερα]· ||كى — πελώριος, ρωμαλέος [ἄνθρωπος]· ||طاش — ὄρη, βράχοι, ἤτοι ὅλοι οἱ ὀρατοὶ τόποι [βουνά, λαγκάδια, πανταχοῦ]: لرى طاشلرى طولاشمق — περιέρχομαι πανταχοῦ ἀναζητῶν· ||لره طاشلره — εἰς τὰ ὄρη καὶ εἰς τὰ βουνά [ἤτοι μακρὰν ἀφ' ἡμῶν τὸ κακόν, ἡ νόσος κτλ.]· ||وار — αὐτῶν ὑπάρχει ὄρος, ἤτοι μεγάλη ἀπόστασις· ||اوستى باغ — ἡ κορυφὴ τοῦ ὄρους ἄμπελος [πρμ. ἐπὶ πραγμάτων δυσκόλων μέν, ἀλλὰ τῶν ὁποίων αἱ δυσκολίαι κατανικῶνται διὰ τῆς προσπαθείας]· || — قره Μαυροβούνιον [χώρα]· || قاوشماز انسان انسانه قاوشور — ὁ — — βουνὸ μὲ βουνὸ δὲν σμίγει, ἄνθρωπος μὲ ἄνθρωπον σμίγει [πρμ.].

طاغمق T. ἢ طاغمق **ṭaġmák** [κατὰ τὸ ليجه, ἐκ τοῦ ἀρχ. تارغامق **ṭargamák,** ἰσοδυνάμου τῷ π. تارمار, βλ.] ρμ.μτδ. διασκορπίζω, διασκεδάζω, σπαταλῶ, διαλύω· διανέμω, μοιράζω· θραύω εἰς μικρὰ τεμάχια, κερματίζω [αἰτ.]: غلبه‌لكى — διασκορπίζω τὸ πλῆθος· || روزكار دومانى ὁ ἄνεμος διασκορπίζει τὴν ἀχλύν, τὴν ὁμίχλην· ||دشمنى — διασκορπίζω τὸν ἐχθρόν· || مجلسى διαλύω τὴν συνεδρίασιν **[meǰlísí]·** ||پاره — διανέμω χρήματα· || — مال διασκορπίζω, σπαταλῶ τὴν περιουσίαν.

طاغمق T. ἢ طاغمق **ṭaġmaḳ** [ἐκ τοῦ προηγ.] ρμ.πθ. διασκορπίζομαι, διασκεδάζομαι, διαλύομαι, διανέμομαι, θραύομαι εἰς μικρὰ τεμάχια, κερματίζομαι.

طاغمجى T. ἢ طاغمجى **ṭaġmaǰí** [ἐκ τοῦ طاغمق] ὄν. ὁ διασκορπίζων, διασκεδάζων, διαλύων, διανέμων.

طاغرجان T. **ṭaġrǰán,** ὄν. εἶδος μεγάλου στρουθίου, κοκκοθραύστης.

ى— κόσμημα ἀδαμάντινον·‖ ى— باش κόσμημα κεφαλῆς, θύσανος· § συσκευή, ἤτοι ἄθροισμα σκευῶν, ἐργαλείων, ἐν χρήσει ὁμοῦ ἢ διὰ τὸν αὐτὸν σκοπόν· σῶμα βιβλίου ἐκ δύο ἢ περισσοτέρων τόμων : ى— سفره ὅλα τὰ σκεύη τῆς τραπέζης,ἤτοι παροψίδες, μαχαιροπήρουνα κτλ.‖ ى—چای σκεύη τοῦ τείου, ἤτοι φλιδζάνια κτλ.‖ى—حمام σκεύη τοῦ λουτροῦ, λουτρικά, ἤτοι προσόψια κτλ.‖ى—یاتاق κρεββατοστρωμνή·‖ ى — مطبخ σκεύη τοῦ μαγειρείου·‖ ى—آت ایپوسکیوی· ‖ ى — چاشیر ἀλλαξιὰ ἀσπρορρούχων· ‖ى—اثواب μία φορεσιὰ ἐνδυμάτων, περιβολή, ἱματισμός· ‖ ى — کی ἅρμενα πλοίου·§ σωρός, ἄθροισμα, ὅμιλος, πλῆθος,ἱκανός· τάξις ἀνθρώπων, κατηγορία, ὀπαδοί, θίασος: ساعتجی—ى بر—لاقردی εἷς σωρὸς λόγων· ‖ ى — دولکر τάξις τῶν ὡρολογοποιῶν· ‖ ى—موسیقه μουσικὸς θίασος· ‖ى—بر آدملر μία τάξις ἀνθρώπων, εἷς σωρὸς ἀνθρώπων· ‖ بر—مخابرات ἱκανὴ ἀλληλογραφία· ‖ ى—آیاق ἢ سوقاق ὄχλος, συρφετός·‖ى—اونباشی οἱ ὑπὸ τὰς διαταγὰς τοῦ δεκανέως στρατιῶται·‖— — καθ' ὁμίλους, σωρηδὸν ἢ κατὰ τάξεις·‖ —بر τινές· ‖ طاقم — **تاکیم ایله,** ὅλοι, ἢ ὅλοι ὁμοῦ, ἐν σώματι, τὸ ὅλον· ‖ آچق — τρέχω πορευόμενος [χυδ.].

طاقمجه } T. **تاکیم-جێ,** ἐπρ. ἐν σώματι, τὸ ὅλον.

طاقمق } T. **تاک-ماک,** ρμ.μτδ. ἀναρτῶ, κρεμῶ, σκαλόνω· φέρω, φορῶ, ἐφαρμόζω, περνῶ [δοτ. αἰτ.] : — چیچك باشه σκαλόνω ἄνθος εἰς τὴν κεφαλήν·‖— قلیچ ἀναρτῶ ξίφος· ‖—نشان ἀναρτῶ ἢ φέρω παράσημον· ἀρραβωνίζω·‖—چلنك ἀναρτῶ στλεγγίδα, ἐπαινῶ·‖باشنه چرچیوه φορῶ πῖλον εἰς τὴν κεφαλήν·‖— جام ἐφαρμόζω [περνῶ] ὕελον εἰς τὸ πλαίσιον· ‖—آد کولنی ὄνομα ἢ παρατσοῦκλι, ὀνομάζω, ἀποκαλῶ· ‖ — قولپ βάλλω λαβὴν **[κοὐλπ]** ἤτοι ἐξευρίσκω αἰτίαν, ἀφορμὴν ὅπως συκοφαντήσω ἢ σκώψω· εὑρίσκω πρόφασιν, δικαιολογίαν· ‖ — آدمه آدی βάλλω δύο ἢ περισσοτέρους νὰ πιασθῶσι, νὰ ἐρίζωσι, ἐνσπείρω διχόνοιαν.

طاقه } T. **تاکیمه** [ἐκ τοῦ προηγ.] ὄν. ἀνάρτησις, σκάλωμα κτλ. βλ. طاقمق· § ἐπθ. ἀνηρτημένος, κρεμαστός, ἐφηρμοσμένος· ψευδής [ὄνομα, παρατσοῦκλι κτλ.].

طاقمق } T. **تاκ-ην-ماک,** ρμ. μσ. ἀναρτῶ τι εἰς ἐμαυτόν, φέρω, φορῶ κοσμήματα κτλ. [αἰτ.]:—طاقمق المالس φορῶ ἀδάμαντας· §—آد نا کακὸν ὄνομα λαμβάνω, ἀποκτῶ·‖طور —λαμβάνω ἦθος **[τάβρ,** κ. **ταβοὺρ]**·‖— آغرینی λαμβάνω ἦθος σοβαρόν, σοβαρότητα **[ἀγηρηνή].**

طاقور } T. **تاکوὺρ,** ταὐτὸ طاقر, βλ.

طاقوز } Ελ. **تاκόζ,** ὄν. τεμάχιον σφαιρικὸν ξύλου, κ. τάκος, τακών.

طاقه } A. **تاκά,** ὄν. θ. ἀντὶ تاق, βλ.

طاقه } T. **تاκά,** ὄν. εἶδος ὑφάσματος μεταξωτοῦ: — صوفالو ὕφασμα ρηγωτόν·‖ بر—شال σάλιον ἐκ τοιούτου ὑφάσματος.

طاقیلی } T. **تاکنλῆ** [ἐκ τοῦ طاقلی] ἐπθ. ἀνηρτημένος, κρεμασμένος,προσηρμοσμένος [δοτ.]: —تفنکلرینه سونکی εἰς τὰ πυροβόλα αὐτῶν ὑπάρχουσι προσηρμοσμέναι λόγχαι **[σὔνγκιὄ].**

طاقیم } T. **تακήμ,** βλ. طاقم .

طاقیه } T. **تακηγὲ** [ἐκ τοῦ طاقی] ὄν. λεπτὸν λευκὸν κάλυμμα φορούμενον ὑπὸ τὸ φέσιον πρὸς ἀπορρόφησιν τοῦ ἱδρῶτος : — آغق τινάσσω τὸ κάλυμμα, ἤτοι ἐπιθυμῶ διακαῶς·‖چی — ὁ ἁρπάζων τὰ καλύμματα, ἅρπαξ, λαφυραγωγός· ‖ — تیمور **τεμὶρ τακηγέ,** κράνος, περικεφαλαία.

طاقیه‌جی } T. **تακηγε-δζῆ,** ὄν. ὁ κατασκευάζων καὶ πωλῶν طاقیه,βλ.λ. قالپی — اکسه‌سی οὗ ὁ τράχηλος **[ἐνδε-σὶ]** εἶναι τύπος, ἤτοι καλοῦπι τοῦ τακηεδζῆ, δηλαδὴ χονδρὸς καὶ ἔρχεται εἰς γρονθοκοπήματα.

طاك } T.**تὰν** [κατὰ τὸ لهجه, ἐκ τῆς σινικῆς] ὄν. αὐγή, πρωΐα : آغق — ἢ یری— ὑποφώσκει ἡ πρωΐα, χαράζει.

طاك } T. **تὰν** [λ. ἀρχ.] ὄν. ἔκπληξις, ἀπορία.

طاكری } **تανρῆ,** βλ. تكری.

طاكریلق } T. **تανρηλήκ,** βλ. تكریلق.

طاكشمق } **تανηὸμάκ,** βλ. طانیشمق.

طاكشیق } **تανηὸήκ,** βλ. طانیشیق.

طاكمق } T. **تανμὰκ** [λ.ἀρχ. ἐκ τοῦ طاك= ἔκπληξις] ρμ. οὐδ. ἐκπλήττομαι, μένω ἔκπληκτος.

طال } T. **تὰλ,** ἐπθ. γυμνός: فس — φέσιον ἄνευ κιδάρεως·‖قلیچ — ξίφος γυμνόν· ‖طابان—γυμνόπους, ἀνυπόδητος, ξυπόλυτος·‖ βλ. طالقاوق.

طال } T. **تὰλ,** βλ. دال κλών.

طال } A **تάλε,**ρμ.μηκύνεται: اذا یئس الانسان—لسانه **ἴτα γέϊσε-λ-ινσάνου,تάλε λισάνδχου,** ὅταν ὁ ἄνθρωπος ἀπελπισθῇ, μηκύνεται ἡ γλῶσσά του, ἤτοι παρεκτρέπεται,αὐθαδιάζει·§ [ἐπὶ εὐχῆς[: عمرہ — **τάλε χὄμρδχου,** εἴθε νὰ μηκυνθῇ [αὐξηθῇ] ὁ βίος του,ζήτω ἐπὶ μήκιστον, ἢ بقاء—**τάλε πέκαχου,** εἴθε νὰ μηκυνθῇ ἡ διάρκειά του, ἤτοι νὰ διατηρηθῇ ἐπὶ μακρόν: پادشاه دل آکاه—بقاء و مال مایتمناه افندمز حضرتلری **πατισάχι τὶλ-άγκιὰχ τάλε πέκαχου βὲ νάλε μὰ γετεμένναχου ἐφέντιμιζ χαζρετλερί...** ὁ πεφωτισμένος ἡμῶν ἄναξ,ζήτω ἐπὶ μήκιστον καὶ ἀξιωθείη παντὸς ὅ,τι ἐπιθυμεῖ...

طالابسیمق } T.**تαλα-πσημὰκ**[βλ.ἐπόμ.]ρμ. οὐδ. θέλω, ὀργῶ [ἐπὶ θηλέων ζώων].

طالابیمق } T. **تαλα-πημὰκ** [ἐκ τοῦ طالب, ἀρθ. طلب] ρμ. κινοῦμαι, ταράττομαι, πηδῶ [ἐπὶ ἰχθύων κτλ.].

طالاز } **تαλάζ,** βλ. جلاز.

طالازلانمق } **تαλαζλανμάκ,** βλ.جلازلانمق.

طالاش } T. **تαλὰς** [ἐκ τοῦ طالاشمق] ὄν. ἡ λεπτὴ κόνις, ἥτις πίπτει ἐκ τῶν πριονιζομένων, ἢ οἱ σχίδακες οἱ πίπτοντες ἐκ τῶν πελεκωμένων ξύλων, κ. ταλάσι.

طالاشمان } T. **تαλα-σ-μὰν** [ἐκ τοῦ طالاشمق] ἐπθ. δάκνων· φίλερις, ταραξίας.

طالاشمق } T. **تαλα-σ-μάκ,** ρμ. ἀλλ. δάκνειν ἀλλήλους, ἐρίζειν, παλαίειν πρὸς ἀλλήλους.

طالاق } T.**تαλὰκ** [βλ.طحال] ὄν. σπλήν: — عفونتی φλόγωσις τῆς σπληνός·‖ — اولق ἔχω τὴν σπλῆνα ἐξωγκωμένην [νόσ.]· ‖ شیشك — πρήσκεται ἡ σπλήν·‖ اوتی— σκολόπενδρα [φυτ.].

طالاق } T. **تαλάκ,** ἐπθ. αἰχμάλωτος : قیز ى— δούλη.

طالان } T. **تαλάν,** ὄν. διαρπαγή, λαφυραγωγία: — آلان μεγάλη διαρπαγή· ‖βλ. تالان καὶ آران طران ἐν λ. طرامق.

طالب } A. **تαλιπ** [ρζ. طلب] ἐπθ. ὁ ζητῶν, ἐφιέμενος, ἐπιδιώκων, μνηστήρ: — علم ὁ ἐφιέμενος ἐπιστήμης, σπουδαστής, μαθητής: —مساعی پرور—σπουδαστὴς φιλόπονος, ἐπιμελὴς **[μεδα'ϊ-περβέρ]**·§ ἀγοραστής[δοτ.]: اوه چیقمق—παρουσιάζομαι ἀγοραστὴς τῆς οἰκίας· ‖ Ρμ. اولق—ζητῶ, ἐφίεμαι [δοτ.]: —یه نسنه اولق ἐφίεμαί τινος· § πλθ. ὁμαλ. طالبون **ταλιπὸὶν** ἢ طالبین **ταλιπίν,** καὶ ἀνώμ. طلبه **ταλεπὲ** ἢ طلاب **τουλλάπ,** βλ. § θ. طالبه **ταλιπέ.**

طالبات } A. **ταλιπάτ,** πλθ.τοῦ طالبه βλ.

طالبه } A. **ταλιπὲ** [θ. τοῦ طالب, βλ.] ἐπθ. ζητῶσα, ἐφιεμένη· μαθήτρια· § πλθ. طالبات **ταλιπάτ.**

طالح } A. **ταλὶχ** [ρζ. طلح] ἐπθ. κακός, ἀχρεῖος, μοχθηρός: —و صالح ὁ καλὸς καὶ ὁ κακός.

طالدیرمق } T. **ταλ-τηρ-μὰκ** [ἐκ τοῦ طالق] ρμ.μτδ. βυθίζω, καταδύω[δοτ. αἰτ.]· § κατηγορῶ· § κάμνω καταβολάδας.

طالدیرمه } T.**ταλτηρμὰ**[ἐκ τοῦ προηγ.]ὄν. ἀπαρ.βύθισις,κατάδυσις· καταβολάς·§ἐπθ.ὁ ἐκ καταβολάδων προερχόμενος[ἐπὶ ἀμπέλου].

طالع } T. **ταλὶ'** [ρζ. طالع, βλ. طلعت] ἐπθ. ὁ ἀνατελλων: — نجم ἄστρον **[νὲδζμ]** ἀνατέλλον·§ὄν.τύχη [κ.**تالیχ**]: ى— یوق δὲν ἔχει τύχην,εἶναι ἀτυχής·‖اویغون—ى یاور οὗ ἡ τύχη εὐνοϊκὴ **[οὐϊγοὶν** ἢ **γιαβέρ].**‖—حرب τύχη τοῦ πολέμου **[χάρτ]**· § θ. طالعه : — نجوم ἀστέρες **[νὸδζοὶμ]** ἀνατέλλοντες.

طالعسز } T. **ταλη'-σὶζ,** ἐπθ. ἀτυχής, δύσμοιρος.

طالعسزلق } T. **ταλη'σὶζ-λήκ,** ὄν. ἀτυχία, δυσμοιρία.

طالعلی } T. **ταλη'-λῆ,** κ. **ταληχλῆ,** ἐπθ. τυχηρός, καλότυχος, εὐδαίμων.

طالغه T.**ταλγκά**[ἐκ τοῦ طالق]ὄν.κῦμα: αولو —κῦμα νεκρόν, **[χόλδ]** ἤτοι ἀδύνατον ἐναπολειπόμενον μετὰ τὴν τρικυμίαν·‖ —ي باشه الق παίρνω τὰ κύματα εἰς τὴν πρώραν, πηγαίνω ἐπάνω εἰς τὰ κύματα.

طالغه‌لنمق T. **ταλγκα-λανμάκ,** ρμ. οὐδ. ἔχω κύματα, ταράττομαι, κυμαίνομαι, κυματίζω [θάλασσα, σημαία κτλ.]·‖ — يلان ὁ ὄφις προχωρεῖ κυματοειδῶς.

طالغه‌لنمه T. **ταλγκα-λανμὰ** [ἐκ τοῦ προηγ.] ὄν. ἀπαρ. κύμανσις, κυμάτωσις, κυματισμός.

طالغه‌لو T. ἡ طالغه‌لی **ταλγκα-λῆ,** ἐπθ. κυματώδης, ὁ ἔχων κύματα.

طالغیج T. **ταλγκὴτς** [ἐκ τοῦ طالق] ὄν. δύτης, κ. βουτηκτής: طاقمی — ἐνδυμασία δύτου·‖ —قوشلر πτηνὰ νηκτά.

طالغیش T. **ταλγκὴς** [ἐκ τοῦ طالق] ὄν. κολύμβημα ὑπὸ τὴν ἐπιφάνειαν τῆς θαλάσσης.

طالغین T.**ταλγκὴν** [ἐκ τοῦ طالق] ἐπθ. βεβυθισμένος, ρεμβώδης, σκεπτικός· ὁ ἐν ληθάργῳ, καρώσει διατελῶν [ἐπὶ ἀσθενοῦς]: كيتمك — — πορεύομαι ρεμβάζων.

طالغینلق T. **ταλγκηνλήκ,** ὄν. ρεμβασμός· λήθαργος, κάρωσις, ληθαργικὴ κατάστασις [ἀσθενοῦς].

طالقاوق T. **ταλ-καοὺκ** [ἐκ τοῦ طال γυμνὸς καὶ قاوق κάλυμμα κεφαλῆς] ὄν. κόλαξ, παράσιτος.

طالقاوقلق T. **ταλκαουκ-λούκ,** ὄν. κολακεία, παρασιτία.

طالمق T. **ταλμάκ,** ρμ. οὐδ. βυθίζομαι, εἰσδύω, εἰσέρχομαι [δοτ.]: — دكره βυθίζομαι εἰς τὴν θάλασσαν· ‖ اوك هر اوطه‌سنه چيقه‌رق معاينه ايتمش εἰσελθὼν εἰς ἕκαστον δωμάτιον αὐτῆς καὶ ἐξελθών·‖ —اويقويه βυθίζομαι εἰς τὸν ὕπνον·‖ —تماشايه βυθίζομαι εἰς τὴν θέαν·‖ —تفكره βυθίζομαι εἰς σκέψεις **[τεθεκκηζρὲ]**· ‖ — ير قيويه βυθίζομαι εἰς μίαν θύραν,ἤτοι εἰσέρχομαι ἄνευ ἀδείας,ἐπαιτῶ· ‖ قنديل فتيلى طالوب چيقمق ἡ θρυαλὶς τῆς λυχνίας πρὶν ἢ σβεσθῇ δίδει τελευταίαν λάμψιν [κ. λ. βυθίζεται καὶ ἐξέρχεται].

طالوت A.**ταλούτ,** ὄν κ. τὸ ὄνομα τοῦ βασιλέως Σαοὺλ ἐν τοῖς μωαμεθανικοῖς βιβλίοις.

طالیا **ταλγα,** ἀντὶ طالیه βλ.

طالیان T. **ταλγάν,**ὄν.ὑποχή, κ. πόχη, ταλγάνι,ἤτοι δίκτυα στηνόμενα ἐντὸς τῆς θαλάσσης εἰς μέρος,ἐξ οὗ διέρχονται συνήθως ἀγέλαι ἰχθύων καὶ ὅπερ περιορίζουσι παντοχόθεν τοιουτοτρόπως ἀφίνοντες ἓν μόνον μέρος ἀνοικτόν,κλειόμενον καὶ τοῦτο διὰ δικτύων,ὅταν εἰσέλθῃ ἀγέλη ἰχθύων:قورمق — στήνω ὑποχήν·‖ تارلاسی —τὸ μέρος τῆς ὑποχῆς.

طالیانجی T. **ταλγαν-δζῆ,** ὄν. ἁλιεὺς ἁλιεύων δι' ὑποχῆς,ἢ ταλιανίου.

طالیج T. **ταλὴτς** [ἐκ τοῦ طالق] ἐπθ.ζῶον μικτογενές, ἤτοι ἐκ δύο εἰδῶν γεννηθέν: قويون — πρόβατον μικτογενές.

طالیقه **ταλήκα** [πολων.] ὄν. εἶδος ὀχήματος, ὡς τὰ τῶν χωρικῶν, ἔχοντος τέσσαρας τροχούς.

طالیقه‌جی T. **ταλικα-δζῆ,** ὄν. ἁμαξηλάτης τοῦ ὀχήματος طالیقه, βλ.

طالیون **ταλιοὺν** [κατὰ τὸ لهجه ἡ λ. ἑλλ.] ὄν.ἰδίσκος,κ.ἀγριομολόχα·βλ. خطمی.

طالیه **τάλγα** [κατὰ τὸ لهجه ἡ λ. ἑλλ.] ὄν. τέλος: كيز —τελειόνω, ἀποπερατῶ.

طام T. **τάμ,** μόριον ἐπιτατικόν· βλ. طاقر.

طام T. **τάμ,** ὄν· στέγη· σταῦλος, παράπηγμα· οἰκία [ἐν τῇ διαλέκτῳ μερῶν τινων τῆς Μικρᾶς Ἀσίας]: الق —βάλλω τὴν στέγην,ἤτοι καλύπτω τὴν οἰκοδομὴν διὰ στέγης, στεγάζω·‖ الته كيرمك —εἰσέρχομαι ὑπὸ στέγην, κατοικίαν, ἤτοι δὲν μένω εἰς τὸ ὕπαιθρον ἐκτεθειμένος·‖ آتمق —ه پاپوچی ῥίπτω τὰ ὑποδήματά του εἰς τὴν στέγην, ἤτοι κάμνω τινὰ νὰ χάσῃ τὴν ἀγάπην, τὴν συμπάθειαν, ἣν εἶχεν ἄλλοτε [κυριολεκτεῖται ἐπὶ μικρῶν παίδων, οἵτινες χάνουσι τὰς θωπείας τῶν γονέων αὐτῶν, ὅταν γεννηθῇ νεώτερος ἀδελφός, εἰς ὃν περισπᾶται ἡ προσοχὴ καὶ ἡ φροντὶς αὐτῶν].‖βλ. دوشمك .

طامات T. **ταμάτ,** ὄν.εἶδος ἀγρίας νήσσης.

طامات A. **ταμάτ,** ὄν. θ. λόγοι ἀσυνάρτητοι, μωρολογίαι: —متشيخين μωρολογίαι γερόντων **[μστεδεϊχχίν]**.

طامار T.**ταμὰρ**[κατὰ τὸ لهجه ἐκ τοῦ طاملامق] ὄν. φλέψ: ى — باش κεφαλικὴ φλέψ, σφαγῖτις·‖ — شاه ἀρτηρία·‖—آق νεῦρον·‖ قان — الهجق ἡ φλέψ, ἐξ ἧς θὰ γίνῃ ἡ ἀφαίμαξις, ἤτοι τὸ οὐσιῶδες μέρος τῆς ὑποθέσεως· ‖ طاش ى —φλὲψ λίθου·‖ ى — معدن φλὲψ μετάλλου ‖ ى — يرك φλέδες τῆς γῆς, ἤτοι ὀχετὸς φυσικὸς ἐντὸς τῆς γῆς, δι' οὗ ῥέει ὕδωρ·§ διάθεσις, χαρακτήρ· ἰδιοτροπία, ὀργή, θυμός : كيرمك ه — συνοικειοῦμαι, ἐξοικειοῦμαι πρὸς τὴν διάθεσιν, τὸν χαρακτῆρα : ينه كيرمكى — معلملر چوجقلرك بيلمليدرلر αἱ διδασκάλισσαι δέον νὰ γινώσκωσι νὰ ἐξοικειῶνται πρὸς τὰς διαθέσεις τῶν παίδων·‖ باصمق ه —ἐξοργίζω [πατῶ τὴν φλέβα]· ‖ طوتمق ى —τὸν πιάνει ἡ ὀργή,ὁ θυμός, ἡ ἰδιοτροπία·‖ پاتلامش ى — ἢ چاتلاق ى — οὗ τὸ πρόσωπον ἐσχισμένον, ἀναιδής, ἀναίσχυντος.

طامارسز T. **ταμαρ-σὴζ,**ἐπθ. ὁ ἄνευ φλεβός· κακοήθης.

طامارلی T. **ταμαρ-λῆ,**ἐπθ.φλεβώδης,πλήρης φλεβῶν.

طاماق T. **ταμὰκ** [ἐκ τοῦ περσ. دماغ] ὄν. οὐρανίσκος : ده — دادی **ταὐτὴ ταμακτά,** ἡ γεῦσίς του ἐν τῷ οὐρανίσκῳ [μένει], ἤτοι γλυκεῖα ἀνάμνησις.

طامازدمق T. **ταμὲζ-δμὰκ** [λ.ἀρχ. ἐκ τοῦ طاملامق] ῥμ.μτδ. κάμνω νὰ στάζῃ, νὰ πίπτῃ κατὰ σταγόνας, ἀποστάζω[αἰτ.]: بر ايكى قطره صو طامزردى ἀπέσταξε μίαν δύο σταγόνας ὕδατος·‖ βλ. طاملامق .

طامع A. **ταμὴ'** [ῥζ. طمع] ἐπθ. ἁπληστος, πλεονέκτης : شخص ἄνθρωπος πλεονέκτης·§ θ. طامه **ταμη'ά.**

طامغه T. **ταμγά,** طامغه‌لامق **ταμγαλαμάκ,** طامغه‌لی **ταμγαλῆ·** βλ. تمغا، تمغالامق، تمغالی .

طاملا T. **ταμλά,** ὀρθ. طاملا βλ.

طاملاتمق T **ταμλα-τ-μάκ,** ῥμ. μτδ. κάμνω τι νὰ στάζῃ,νὰ πίπτῃ κατὰ σταγόνας, ἀποστάζω, ἰατρικὸν κτλ. διϋλίζω ὕδωρ·§διαφεύγει τὸ οὖρον,κατουρηοῦμαι[αἰτ.].

طاملامق T. **ταμλαμὰκ** [ἐκ τοῦ طاملا ἢ طامق βλ.] ῥμ.οὐδ.στάζω,πίπτω κατὰ σταγόνας : آقزسده طاملار καὶ ἐὰν δὲν τρέχῃ [**ακμάζ-δα**], στάζει, δηλ. καὶ τὸ ὀλίγον εἶναι ὄφελος·‖ —يغمور ψεκάζω,ψηχαλίζω: [πρμ. ἀντιστοιχοῦσα τῇ ἡμετέρᾳ: φασοῦλι φασοῦλι γεμίζει τὸ σακκοῦλι·ἢ τῷ:εἰ γάρ κεν καὶ σμικρὸν ἐπὶ σμικρῷ καταθεῖο, καὶ θἀμὰ τοῦτ' ἔρδοις, τάχα κεν καὶ μέγα γένοιτο]·‖ بورونمدن —قانἀπὸ τῆς ρινὸς αἷμα στάζει,ἤτοι πολὺ μοχθεῖ· ‖ بورونمدن طاملامش ἔσταξεν ἐκ τῆς ρινός του, ἤτοι πολὺ ὁμοιάζει· § ἔρχομαι αἰφνιδίως, ἀπρόσκλητος : طاملادی اوه الز المز بر خبرى ἄμα ἔλαβε τὴν εἴδησιν ταύτην, ἦλθεν αἴφνης εἰς τὴν οἰκίαν.

طاملە T. **ταμλὰ** [ἐκ τοῦ طام=στέγη, βλ. طاملامق] ὄν. σταγών : صو — بر μία σταγὼν ὕδατος, ἐλάχιστον πρᾶγμα· ‖ ساقزی —μαστίχη ἐκ σταγόνων τοῦ σχίνου, ἤτοι καθαρά, διαυγής· § ἀποπληξία.

طاملەلق T. **ταμλα-λὴκ,** ὄν. τὰ ἄκρα οἰκίας ἢ ἐργαστηρίου κτλ. ἅτινα εἶναι ἐξησφαλισμένα ἀπὸ τῆς βροχῆς ὡς διατελοῦντα ὑπὸ γείσωμα.

طاممق T. **ταμ-μὰκ** [ἐκ τοῦ طام = στέγη] ῥμ. στάζω ὡς ἀπὸ στέγης [λ. ἀρχ. βλ. طاملامق].

طامو T. **ταμοῦ** [κατὰ τὸ لهجه, κυρ.تامو] ὄν. ἄδης.

طامیز T. **ταμήζ,** ὄν. σταῦλος πρὸς ἔκθρεψιν ζώων.

طامیزلق T. **ταμηζ-λήκ,** ἐπθ. ζῶον ἄρρεν χρησιμεῦον πρὸς τεκνοποιΐαν.

طان T. **τάν,** μόριον ἐπαναλαμβανόμενον ἤτοι طان طان **τὰν τάν,** πρὸς παράστασιν τοῦ κρότου τηλεβόλου, πυροβόλου, τυμπάνου· λέγεται καὶ طان طون **τὰν τόν** = طون طان كيتمك πηγαίνω ἄδικα, καταστρέφομαι ἀδίκως.

طانا T. ἢ طاب **τανά,** ὄν. μόσχος, κ. μοσχάρι: اتى —κρέας μόσχου, μοσχειον·‖ — باش χονδροκέφαλος, ἀφυής· ‖ بورونى — νύμφη κανθάρου, ἤτοι ἔντομον ὅπερ κόπτει τὰς ῥίζας τῶν φυτῶν ὑπογείως·‖βλ. بوزاغى .

طانشمق T. **τανπεμάκ,** βλ. طانيشمق.

طانغالاق T. **τανγαλὰκ** [ἐκ τοῦ طانغل ἢ طانغول]ὄν. ἄνθρωπος χονδροειδής, ἀκατέργαστος, ἀδιάκριτος, ἀνόητος.

طانغل T. ἢ طانغول **τανγκούλ,** βλ. چاڑه.

طانمق T. **τανμάκ,** βλ. طاكمق.

طانيتديرمق T. **τανπ-ττηρ-μάκ,** ρμ.διάμ. καθιστῶ τινα ἢ τι γνωστὸν διά τινος, κάμνω νὰ γνωρίσωσι, συνιστῶ [δοτ. αἰτ.]: كنديمى اكا طانيتديره‌جغم θὰ καταστήσω [διά τινος μέσου] ἐμαυτὸν γνωστὸν εἰς αὐτόν.

طانيتمامق T.**τανήτ-μα-μακ** [ἐκ τοῦ ἐπομ. βλ.] ρμ.μτδ. δὲν ἀφίνω νὰ γνωρίσωσι, δὲν καθιστῶ γνωστὸν [δοτ. αἰτ.].

طانيتمق T. **τανπ-τ-μάκ,** ρμ. μτδ. γνωρίζω, ἤτοι καθιστῶ γνωστόν, κάμνω ν' ἀναγνωρίσωσι [δοτ. αἰτ.] : كنديني بزه طانيتدى ἐγνώρισεν ἑαυτὸν εἰς ἡμᾶς, ἤτοι ἔκαμε νὰ τὸν γνωρίσωμεν ἢ νὰ τὸν ἀναγνωρίσωμεν.

طانيتمك T. **τανπήτικ** [ἀορ. τοῦ طانيتمق] ἐπθ. καὶ ὄν. γνώριμος,γνωστός: لردن — بری εἷς ἐκ τῶν γνωρίμων.

طانيدق T. ἢ طانشمق **τανπ-ό-μάκ,** ρμ.ἀλλ. γινώσκειν ἀλλήλους, ἀναγνωρίζεσθαι ἀμοιβαίως: بو اوزون مفارقتدن صكره طانيشنجه صارماشديلر μετὰ τὸν μακρὸν τοῦτον ἀποχωρισμὸν ἅμα ἀνεγνώρισαν ἀλλήλους περιεπτύχθησαν· § συμβουλεύομαι [ἐν τῇ ἐννοίᾳ ταύτῃ γράφεται μᾶλλον دانشمق **τανπεμάκ**] [δοτ.] : كيمه دانيشديكز τίνα συνεβουλεύθητε; || دانيشان آشمش دانيشميان يولى شاشمش ὁ συμβουλευόμενος ὑπερέβη τὸ ὅρος, ὁ δὲ μὴ συμβουλευόμενος ἔχασε τὸν δρόμον [πρμ. δεικνύουσα τὴν ὠφελιμότητα τοῦ νὰ ζητῇ τις συμβουλήν].

طانيشيق T.ἢ دانشيق **τανπήκ**[προηγ.]ὄν. συνεννόησις, συνομιλία, συμβουλή: طاتلى — οὗ ἡ συνομιλία **[τανπήγῆ]** γλυκεῖα, εὐχάριστος, ἤτοι ἄνθρωπος εὐπροσήγορος, εὔγλωττος· || دوكشى — προσποιητὴ ἔρις ἢ ῥῆξις **[τόβδάδ],** συμπαιγνία.

طانيق T. ἢ طانق **τανίκ** [λ. ἀρχ. ἐκ τοῦ طانيمق] ὄν. μάρτυς· βλ. شاهد.

طانيقلق T. ἢ قلقلان طانمق **τανκλὰκ** [λ. ἀρχ] ὄν. μαρτυρία· βλ. شهادت.

طانيلمق T. ἢ تلمق طانمق **τανπ-λ-μάκ,** ρμ. πθ. γνωρίζομαι, ἀναγνωρίζομαι: فلانك وكيلى اولمق اوزره طانلمش ἐπίτροπος ἢ πληρεξούσιος τοῦ δεῖνος.

طانيمق T. **τανημάκ** [κατὰ τὸ لهجه, κυρ. طاكيمق ἤτοι ἐκ τῆς ῥίζης طاك] ρμ. μτδ. γινώσκω,ἀναγνωρίζω[αἰτ]: فلانى طانيرميسكز γινώσκετε τὸν δεῖνα; || بنى طانيدى μὲ ἀνεγνώρισε· || — ايولك γινώσκω χάριν, ἀναγνωρίζω τὸ καλόν· || βλ. طانيمق.

طانيمق T. **τανπ-ν-μάκ,** ρμ. οὐδ. ἢ πθ. εἶμαι γνωστός, ἀναγνωρίζομαι.

طاو T. **τάδ,** βλ. تاو.

طاو T. **τὰδ** [λ. ἀρχ. ἐκ τοῦ π. تاب] ὄν. ἐνίσχυσις, ἐπίρρωσις. ‖ Ρμ. طاپمق—ἐνισχύω ἤτοι αὐξάνω, διπλασιάζω ἐν τῷ τυχηρῷ παιγνιδίῳ τὸ προκείμενον κέρδος§πρόποσις.

طاوار T. **ταδὰρ** [ἐκ τοῦ طاو ἢ تاو=ἀκμὴ] ὄν. θρέμμα, ὡς πρόβατα κτλ. ζῶον: قيرجينى — **ταδὰρ κηρδζηνή,** ἐπιζωοτία.

طاوان T. **ταδάν,** ἀντὶ تاوان, βλ.

طاوجى T. **τὰδ-δζῆ,** ὄν. βοηθός [τεχνίτου]: سى — دباغ βοηθὸς βυρσοδέψου.

طاوراندرمق T. **τὰδραν-τηρ-μάκ,** ρμ. μτδ. δίδω δυνάμεις, κάμνω ν'ἀντισταθῶ, ὠθῶ, ὑποκινῶ [αἰτ.].

طاورانمق T.**τὰδρανμὰκ** [ἐκ τοῦ طور **τὰδρ** κ. **ταδοὺρ**] ρμ. οὐδ. κινοῦμαι, προσπαθῶ,προετοιμάζομαι εἷς τι· ἀναλαμβάνω ἐξ ἀσθενείας· ἀνθίσταμαι : — آغير κινοῦμαι, ἐνεργῶ βραδέως, ἀδρανῶς·‖—تيك ἐνεργῶ ζωηρῶς **[τετὶκ],** μετ' εὐκινησίας·‖ — اول **[ἐδδὲλ]** προλαμβάνω· ‖ — تدبيرلى ἐνεργῶ περιεσκεμμένως, εἶμαι προπαρεσκευασμένος· § δράττομαι [δοτ.]:—سلاحه δράττομαι τῶν ὅπλων **[σιλαχά]**·‖—سونكو ἢ سلاح δράττομαι τοῦ ὅπλου ἢ τῆς λόγχης [ἔνταλμα γυμνασίων στρατιωτικῶν]· ‖ طاورانمامق **ταδράνμα** [προστ.τοῦ ἀποφ.طاورانمامق] ἐπιφ. μὴ κινηθῇς! στῆθι!

طاورانيش T. **ταδρανὶς** [ἐκ τοῦ طاورانمق] ρμ. ἀφ. κίνησις, προσπάθεια, ἀντίστασις· ἀνάρρωσις.

طاوس A.**ταούς**[λ.σανσκριτικὴ]ὄν.ταώς: ى — σχοίνικλος [πτηνόν]: — پر **πέρι ταούς,** πτέρυξ ταώ. ||كشاده بالە دوندى — μετεβλήθη**[τὸνὸδ]**εἰς ταὼ ἔχοντα τὴν πτέρυγα ἠνεῳγμένην **[κηδάὰὲ-ὰὰλ]** ἤτοι βρενθύεται, ἐπιδεικνύει τὴν μεγαλοπρέπειάν του· || قويروغى — قويروندى ὁ ταὼς ἤπλωσε**[κόϊ-δερὸὶ]** τὴν οὐράν του,βρενθύεται κτλ. [πρμ.] § πλθ. طواويس **ταδαδίς.**

طاوسامق T. **ταδσαμάκ,** βλ. طاوسلانمق.

طاوسلانمق T. **ταουσ-λανμάκ,** ρμ. μτδ. βρενθύομαι, γαυριῶ, καμαρόνω ὡς ταώς.

طاوش T. **ταούς,** ὄν. ἐλαφρὸς βηματισμός.

طاوشان T. ἢ طوشان **ταδσάν,** ὄν.λαγωός· || ياوروسى — λαγιδεύς· || ى—اطه κόνικλος· || — آق λευκὸς λαγωός, ἤτοι εἶδος μυὸς ζῶντος εἰς ἀμμώδεις τόπους· || — پاچه‌سى εἶδος τριφύλλου [φυτ.]·‖ قولاغى — πνευμονιάς [φυτ.]·‖ بيبغى — τρίφυλλον ἀφρῶδες·‖— اوتى πολυπώγων [φυτ.]·‖ اويقوسى — ὕπνος λαγωοῦ, λαγοκοίμισμα, ἤτοι ὕπνος ἐλαφρός·‖— بوق ἄνθρωπος ἄχρηστος, ἀνωφελής· || قاز — χρῶμα πορφυροῦν·‖ آغزى — χρῶμα ὡς τὸ στόμα τοῦ λαγωοῦ·‖ قاچ تازيه طوت — τῷ μὲν λαγωῷ φύγε,τῷ δὲ κυνηγετικῷ κυνὶ σύλλαβε[λέγει· πρμ. δηλοῦσα τὴν διπροσωπίαν ἀνθρώπου κατὰ τὸ φαινόμενον κηδομένου τινός,ἐνῷ πράγματι ὑποκινεῖ ἄλλον κατ' αὐτοῦ]· ‖ آرايه ى — طوتمق ايله συλλαμβάνω τὸν λαγωὸν δι'ἀμάξης, ἤτοι ἐνεργῶ λίαν βραδέως καὶ μετὰ μεγάλης νωθρότητος.

طاوشان T. **ταδσὰν,** ὄν. λειτουργὸς ἐπεξεργαζόμενος λεπτὰ ἀντικείμενα ἐπὶ ξύλου.

طاوشانجيل T. **ταδσὰν-δζίλ,** ὄν. ἀετὸς καταδιώκων τοὺς λαγωούς : اوتى — σπονδύλιον [φυτ.].

طاوشانلامق T. **ταδσὰν-λαμάκ,** ρμ.οὐδ. ἰσχναίνομαι, λιγνεύω ὡς λαγωός.

طاوشانلق T. **ταδσὰν-λὰκ,** ὄν. λειτουργική, ἤτοι ἐπεξεργασία λεπτῶν ἀντικειμένων ἐπὶ ξύλου· βλ. طاوشان.

طاوشمق T. **ταουσ-μὰκ**[ἐκ τοῦ طاوش]ρμ. οὐδ. βηματίζω ἐλαφρῶς, περιπατῶ προξενῶν ἐλαφρὸν κρότον.

طاوق T. **ταοὺκ** ἢ طاغوق **ταγοὺκ** [κατὰ τὸ لهجه, τὸ πάλαι ἐλέγετο تخاق **τεχακοῦ** καὶ داقوق **τακοὺκ**]ὄν. ὄρνις, κ. ὄρνιθα : —چاڤشيرلى ὄρνις ἔχουσα πτερὰ εἰς τοὺς πόδας· ||—تپه‌لى ὄρνις ἔχουσα λόφον εἰς τὴν κεφαλήν· || —ى — مصر **μησὶρ ταουγοῦ,** ἰνδικὴ ὄρνις, κ.κοῦρκος, κοῦρκα· || ى — نمچه **νέμτσε ταουγοῦ,** ὄρνις Αὐστριακή, ἤτοι εἶδος ὄρνιθος μεγαλοσώμου [βλ. كرزه]· ||—قره كوكسى κόσσυφος [κ.λ. μαύρη ὄρνις]·‖—كوكسى εἶδος γλυκύσματος κατασκευαζομένου ἐκ γάλακτος καὶ τοῦ στήθους[كوكس **γκιόγδὸς**]ὄρνιθος·‖ كوتى —**ταοὺκ γκιοτὸ,** ἀκροχορδών, ἤτοι παρασάρκωμα μικρὸν εἰς τοὺς πόδας· || — كوزى **ταοὺκ γκιοζὸ,** χείμεθλον, ξεπάγιασμα·‖ آياغى بيش — ἀδιάκριτος, ἀκριτόμυθος [κ. λ. ὁ φαγὼν πόδα ὄρνιθος· || اشه كوزنى چيقارير —اشه ἡ ὄρνιθα ὅσῳ σκαλίζει**[ἐδὲ ἐδὲ]**βγάζει τὰ μάτια της [πρμ. ἤτοι ὁ πολὺ ἐρευνῶν ζημιοῦται]· βλ. غيديقلامق· ‖ يلى — τὸ ἔτος [γὶλ] τῆς ὄρνιθος, ἤτοι τὸ δέκατον ἔτος παρὰ τοῖς ἀρχαίοις τούρκοις.

طاوقجى T. **ταουκ-τσοῦ,**ὄν. ὀρνιθοπώλης, ὀρνιθέμπορος.

طاوقجيلق T. **ταουκτσου-λούκ,**ὄν.ὀρνιθοπωλική.

طاوقلق T. **ταουκ-λούκ,** ὄν. ὀρνιθών· βλ. كومس.

طاول T. **ταοὺλ**[ἐκ τοῦ ἀρδ.طبل]ὄν.τύμπανον:طوره‌سى — τὸ ῥόπαλον**[τουρᾶ]**δι' οὗ τύπτουσι τὸ τύμπανον·‖چالمق — τυμπανίζω· μτφ. διασαλπίζω· || چالمق — قولاغه εἰς τὸ οὖς τυμπανίζει τύμπανον, δὲν ἀκούω, τὰ ὦτα βοῦζουν·‖—يوزى τὸ πρόσωπόν του τύμπανον,ἤτοι τὸ δέρμα του σκληρόν,ἀναιδής·‖—چوقه‌سى —ἐριοῦχον χονδροειδές·‖زورنايله—μετὰ τυμπάνων καὶ αὐλῶν **[ζουρνὰ],**πομπωδῶς, πανηγυρικῶς·‖— توزى منارەكوكسى ὀκονιορτὸς**[τοζοῦ]** τοῦ τυμπάνου ἢ σκιὰ**[γκιόλγκὲ]**τοῦ μιναρέ, ἤτοι μάταια, ἀνάξια προσοχῆς·‖خوش اوزاقدن كسى — κοὺρ ὁ ἦχος τοῦ τυμπάνου μακρόθεν ἔρχεται εὐχάριστος [πρμ. ἀντίστοιχος τῷ: μακρυὰ ἀπ' τὸ χορὸ τραγούδια πολλά].

طاولامق T. **ταδλαμάκ,** βλ. طاولامق.

طاولانمق } **ταβλανμάκ,** βλ. تاولانمق.

طاولجى } **Τ. ταουλ-τζοῦ,** ὀν. τυμπανιστής, ὁ κρούων τὸ τύμπανον.

طاولغه } **ταουλγά,** βλ. تاولغه καὶ تابولغه.

طاولم } **ταβλούμ,** βλ. تاولوم.

طاولمباز } **Τ. ταουλουμπάζ** [ἐκ τοῦ طبلباز **ταπουλπάζ** = τυμπανιστής] ὀν. τὸ περὶ τοὺς δύο τροχοὺς τοῦ πλοίου ἐν εἴδει τυμπάνου ἐπικάλυμμα.

طاولوم } **Τ. ταβλούμ,** ὀν. τεμάχιον ἀγροῦ προστεθὲν εἰς τὸν ἀγρὸν ἐκ τοῦ γειτονικοῦ: چوبرمك—κλέπτω ἐκ τῶν πέριξ τοῦ ἀγροῦ τόπων καὶ προσθέτω εἰς τὸν ἴδιον.

طاولون } **Τ. ταβλούν,** ὀν. αἴθουσα ἔμπροσθεν τοῦ ὑπὸ τὴν πρύμνην τοῦ πλοίου δωματίου, ἤτοι δεύτερον κατάστρωμα.

طاوله } **Τ. τάβλα** [ἐκ τοῦ ἀρβ. طويلة] ἱπποστάσιον, σταῦλος.

طاوله } **τάβλα,** βλ. تاوله.

طاولو } **ταβλοῦ,** βλ. تاولو، تاولو.

طاوه } **ταβά,** βλ. تاوه.

طاهر } **Α. ταχίρ** [ἐκ τοῦ طهارت] ἐπθ. καθαρός, ἁγνός: — مكان τόπος καθαρός·||— قلب καρδία καθαρά· § θ. طاهر: — قلوب **κουλοῦπι ταχιρέ,** καρδίαι καθαραί.

طای } **Τ. τάϊ,** ὀν. πῶλος ἤτοι ἵππος νεογέννητος: — آت اولنجيه قدر صاحبي ماد اولور ἕως οὗ ὁ πῶλος γένηται ἵππος, ὁ κύριός του ἀποθνήσκει [πρμ.].

طای } **Τ. τάϊ** [ἐκ τοῦ περσ. تا ἢ τοῦ τουρκ. تای] ὀν. ἕκαστον τῶν δύο μερῶν τοῦ φορτίου τοῦ ἵππου, ἀντίρροπον· || اتمك— κάμνω τὸ φορτίον τοῦ ἵππου νὰ ἰσορροπῇ ἑκατέρωθεν· ||ى—دستگاه μηχανισμὸς τοῦ ρόμβου κ. ἀνέμης, δι' οὗ σφίγγουσιν αὐτήν.

طايامق } **Τ. ταγια-τ-μάκ,** ρμ. μτδ. στηρίζω, ἐρείδω, ἀκκουμπῶ [δοτ.αἰτ.]: — دیرکی ماصه‌يه στηρίζω τὸν ἀγκῶνα ἐπὶ τῆς τραπέζης· § οὐδ. ἀπαντῶ ἀρνητικῶς καὶ κατηγορηματικῶς, τὸ κόψτω, ἀνθίσταμαι, ἐπανίσταμαι.

طاياق } **Τ. ταγιάκ** [ἐκ τοῦ طايامق] ὀν. ἔρεισμα, στήριγμα, ράβδος, συνεκδ. ξυλοκόπημα, ραβδισμός: ى—قپو ἀμπάρα ξυλίνη τῆς θύρας, μοχλός·||اورمق ἢ آتمق—δέρω, ξυλοκοπῶ·|| چيك—δέρομαι, ξυλοκοποῦμαι·||—تيز καλὸς ραβδισμός, καλὸν ξύλον.

طاياقلامق } **Τ. ταγιακ-λαμάκ,** ρμ.μτδ. ὑποστηρίζω δι' ὑποστηριγμάτων, ἐρεισμάτων [αἰτ.].

طايامق } **Τ. ταγιαμάκ** [ἐκ τοῦ طای ἀντίρροπον] ρμ. μτδ. ἐνισχύω δι' ὑποστηριγμάτων, ὑποστηρίζω, ἀκκουμπῶ, ἐρείδω [δοτ.αἰτ.]: —الله باشنى ἐρείδω τὴν κεφαλήν ἐπὶ τῆς χειρός· § δίδω ἀποτόμως: — الله بر مكتوب δίδω ἀποτόμως [πασσάρω] εἰς τὴν χεῖρά του μίαν ἐπιστολήν· § ἐξορίζω: — الله محكومى ἐξορίζω εἰς τὸν τόπον του τὸν κατάδικον· § ἐπιστρώνω: بر داڑه‌يى دوشه‌يوب ἐπιστρώνω καὶ ἐπιπλῶ ἓν διαμέρισμα [οἰκίας].

طايامه‌لو } **Τ.** ἢ طايامه‌لو **ταγιαμα-λῆ** [ἐκ τοῦ طايامق] ἐπθ. ἐστρωμένος: دوشمه‌لو — ἐστρωμένος, ἐπιπλωμένος· βλ. καὶ طايه‌لو.

طايانغاج } **Τ. ταγιανγάτζ** [ἐκ τοῦ طايانمق] ὀν. ράβδος μικρὰ ὅπως στηρίζηται τις καθήμενος.

طايانغان } **Τ. ταγιανγκάν** [λ. ἀρχ. ἐκ τοῦ طايانمق] ἐπθ. ὁ διατηρούμενος, στερεός· || βλ. طايانيقلى.

طايانمز } **Τ. ταγιανμάζ** [γ' προσ. τοῦ ἐνεστ. τοῦ طايانمق ἀποφ. τοῦ طايانمق] μτχ. ἢ ἐπθ. ὁ μὴ διατηρούμενος, ὁ μὴ στερεός.

طايانمق } **Τ. ταγια-ν-μάκ** [ἐκ τοῦ طايامق] ρμ. μσ. ἐπερείδομαι, στηρίζομαι, ἀκκουμπῶ, ἀντέχω, ὑπομένω, διατηροῦμαι· καταντῶ, φθάνω· βοηθῶ [δοτ.]: آدمه‌طايانمه اولور ديواره στηρίζεσαι εἰς ἄνθρωπον, ἀποθνήσκει [ὁλόρ]· μὴ στηρίζεσαι εἰς τοῖχον, καταπίπτει [πρμ.]·||زوره طاغلر طايانمز δὲν ἀντέχουσι [πρμ. ἀντιστοιχοῦσα τῇ: ἀνάγκᾳ καὶ θεοὶ πείθονται]·||سنك چوق طايانمسى ايستيان البسه ὁ θέλων νὰ διατηρηθῶσιν ἐπὶ πολὺ τὰ ἐνδύματά του·||حريق دكزه قدر طاياندى κατήντησεν ἢ ἔφθασε μέχρι τῆς θαλάσσης.

طايانيق } **Τ. ταγιανὶκ** [ἐκ τοῦ προηγ.] ὄν. διάρκεια, διατήρησις, στερεότης, ἀντοχή.

طايانيقلى } **Τ. ταγιανικ-λῆ,** ἐπθ. ὁ δυνάμενος νὰ διαρκέσῃ νὰ διατηρηθῇ, στερεός: البسه قوندره ἢ — ὑποδήματα ἢ ἐνδύματα στερεά.

طائر } **Α. ταΐρ** [ἐκ τοῦ طيران, ρζ. طير] ἐπθ. ὁ πετῶν: — خيال φαντασία [**χαγιάλ**] πετῶσα· § ὄν. πτηνόν: — فرخنده πτηνὸν αἴσιον [**φερχοντέ**]· || — خيال πτηνὸν τῆς φαντασίας, ἤτοι ἡ φαντασία ἥτις ὁμοιάζει πρὸς πτηνόν· || — جنت πτηνὸν τοῦ παραδείσου [**δζεννέτ**]· || — سدره τὸ πτηνὸν τοῦ σιδρὲ [βλ. سدره] καὶ — قدس τὸ πτηνὸν τῆς ἁγιότητος [**κούτς**], ἤτοι ὁ Ἀρχάγγελος Γαβριήλ· ||—روح τὸ πτηνὸν τοῦ πνεύματος, ἤτοι ἡ ψυχή· § θ. طائره.

طايع } **Α. ταΐ** [ρζ. طوع] ἐπθ. εὐπειθής· ὁ ποιῶν τι οἰκοθεν, οἰκείᾳ θελήσει, ἑκούσιος: — مقر ὁμολογητὴς [**μπκηρρ**] ἑκούσιος, ἤτοι ὁ ὁμολογῶν τι οἰκοθεν καὶ ἀφ' ἑαυτοῦ.

طايعاً } **Α. τάϊ'-εν,** ἐπρ. οἰκοθεν καὶ ἀφ' ἑαυτοῦ: اقرار —ὁμολογία οἰκοθεν γινομένη.

طائف } **Α. ταΐφ** [ρζ. طوف] ἐπθ. ὁ στρεφόμενος πέριξ, ἰδίᾳ προσκυνητὴς Μουσουλμᾶνος στρεφόμενος περὶ τὸν ναὸν τῆς Μέκκας [كعبه **κιαπὲ**] ὡς ἀπαιτεῖ τὸ τυπικὸν τῆς προσκυνήσεως τῶν παρὰ Μουσουλμάνοις ἁγίων τόπων.

طايفون } **Ελ. ταϊφόν,** ὄν. τυφών: — فورطنه‌سى καταιγίς, σίφων· ταὐτὸ غاصرغه βλ.

طائفه } **Α. ταΐφὲ** [ἐκ τοῦ προηγ.] ὄν. θ. τάξις ἀνθρώπων, ὁμάς, σῶμα, σωματεῖον· λαός, φυλή· [φυσ. ἱστ.] οἰκογένεια [βοτ. فصيله]: — رهبان τὸ σωματεῖον ἢ ἡ τάξις τοῦ κλήρου [**ρομχπάν**], ὁ κλῆρος· ||نسا—ى ἡ τάξις τῶν γυναικῶν [**νισά**], τὸ ὡραῖον φῦλον· § κ. **ταϊφά:** — كمى πλήρωμα πλοίου, ναῦται· || دفترى — κατάλογος πληρώματος πλοίου, ναυτολόγιον· ||تدارکى— **ταϊφὰ τεχαρσκί,** ναυτολόγησις· || — غير خائفه ναῦται ἀτρόμητοι [**γάϊρι χαϊφέ**].

طائل } **Α. ταΐλ** [ρζ. طول] ὄν. ὠφέλεια [ἐν χρήσει ἀρνητικῶς]: — بى ἀνωφελής· || — سعى بى **σά'ΐ πί-ταΐλ,** προσπάθεια ἀνωφελὴς ς.

طاياق } **Τ. ταϊλὰκ** [ἐκ τοῦ طای πῶλος] ὄν. κάμηλος διετὴς καὶ ζωηρά.

طايه } **Τ. ταγιὰ** [ἐκ τοῦ περσ. داية] ὄν. τροφός, παιδαγωγὸς παιδίου, ἤτοι ἡ ἐπιμελουμένη μόνον αὐτὸ χωρὶς νὰ τὸ θηλάζῃ· βλ. καὶ دادى· || —چوجقى παῖς τῆς τροφοῦ, ἤτοι παῖς ἄπλητος, ἄτακτος, ἀναιδής.

طايه‌لو } **Τ.** ἢ طيالو **ταγιαλῆ** [ἐκ τοῦ طايامق] ἐπθ. ἐστρωμένος· βλ. طايامه‌لو.

طايى } **Τ. ταΐ** [κατὰ τὸ هجه, ἐκ τοῦ ἀρχ. τουρκ. تاى **τεγάϊ**] ὄν. θεῖος ἐκ μητρός· § τίτλος ἀπονεμόμενος ἰδίᾳ εἰς ἀνθρώπους τοῦ λαοῦ καθεστηκυίας ἡλικίας καὶ ἔχοντας ἦθος γενναίου· § ى—اوجاق ἡγεμὼν ἐπικρατείας ἐν Βαρβαρίᾳ· ||βλ. داى.

طاييلق } **Τ. ταΐ-λήκ,** ὄν.— قبا ἦθος ἀνθρώπου προσποιουμένου τὸν ἀνδρεῖον, τὸν γενναῖον.

طب } **Α. τήππ,** ὄν. ἰατρικὴ [ἐπιστήμη]: — فن **φέννι τήππ,** ἐπιστήμη τῆς ἰατρικῆς, ἰατρικὴ ἐπιστήμη· ||قانونى — **τήππι κανουνί,** ἰατροδικαστική· ||كيميوى — **τήππι κιμγεβί,** ἰατροχημεία· βλ. καὶ طبابت.

طباً } **Α. τήππ-εν,** ἐπρ. ἰατρικῶς: ثابت—ἰατρικῶς βέβαιον, ἀποδεδειγμένον.

طبابت } **Α. ταππαπέτ,** ὄν. θ. τὸ ἐπάγγελμα τοῦ ἰατροῦ, ἰατρικὴ τέχνη: اجراى — ἐξάσκησις τοῦ ἰατρικοῦ ἐπαγγέλματος.

طباخ } **Α. ταππαχ** [ρζ. طبخ] ὄν. μάγειρος: — ماهر μάγειρος ἔμπειρος.

طباخت } **Α. τππαχάτ,** ὄν. θ. μαγειρική, τὸ ἔργον, ἡ τέχνη τοῦ μαγείρου.

طباشير } **Α. ταππασίρ,** ὄν. κιμωλία· βλ. تباشير.

طباع } **Α. τππά'** [πλθ. τοῦ طبع] ὄν. θ. φύσεις, χαρακτῆρες: — اختلاف διαφορὰ χαρακτήρων· ||سليمه— καλαισθησίαι.

طباعت } **Α. ταππα'άτ** [ρζ. طبع] ὄν. θ. τυπογραφία: دار الطباعه **τάρου-τ-ταππα'ά,** τυπογραφεῖον.

طباق } **Τ. ταππάκ** [ἐκ τοῦ ἀρβ. طبق] ὄν. τρυβλίον, παροψίς· § [ἐκ τοῦ ἀρβ. دباغ] βυρσοδέψης.

طباق } **Α. τππάκ** [ρζ. طبق] ὄν. ἀναλογία, συμφωνία: — صنعت σχῆμα ὀξύμο-

ρον, ἤτοι συνένωσις λέξεων ἢ ἐννοιῶν ἀντιθέτων.

طباقخانه Τ. **ταπακ-χανέ,** ὀν. βυρσοδεψεῖον.

طباقلاتمق Τ. **ταπακ-λατμάκ,** ρμ. μτδ. κατεργάζομαι τὰ δέρματα[αἰτ]·

طبان Τ. **ταπάν,** طبانجه **ταπάν-δζα,** طبانسز **ταπαν-σήζ,** طبانلاتمق **ταπαν-λατμάκ,** καὶ طبانلی **ταπαν-λῆ·** βλ. طابان ، طابانجه ، طابانسز ، طابانلاتمق ، طابانلی .

طبال Α. **ταπάλ** [ρζ. طبل] ὀν. τυμπανιστής.

طبايع Α. **ταπαΐ'**[πλθ. τοῦ طبيعت] ὀν. φύσεις, χαρακτῆρες: ⸗اختلاف διαφορὰ χαρακτήρων·‖⸗مخالف χαρακτῆρες διάφοροι.

طبخ Α. **τάπχ,**ρ.ἀφ.ἔψησις, κ. ψήσιμον:⸗ طعام ἔψησις φαγητοῦ·‖ی— كمك ἔψησις κρέατος· § [φαρμ.] ἀφέψησις. ‖ Ρμ. ὀπτῶ, ψήνω, βράζω [αἰτ.].

طبخانه Π. **τπάπ-χανέ,** ὀν. σχολεῖον ἰατρικῆς· [βλ. طبی]· κεντρικὴ διεύθυνσις τῶν ἰατρικῶν ὑποθέσεων.

طبطبه Α. **ταπταπέ,** ὀν. θ. κελαρυσμός.

طبع Α.**τάπ',**ὀν. φύσις,χαρακτήρ:⸗لطف τὸ χάριεν τοῦ χαρακτῆρος·‖⸗نازك χαρακτὴρ λεπτός,εὐγενής·‖⸗شريف ἦθος εὐγενές·‖⸗زادهٔ προϊὸν[ἐπὶ πνευματικῶν ἔργων]:⸗زادهٔ سليملرى اولان ايكى اثر τῆς καλαισθησίας αὐτῶν[ζαπέϊ τάπ'ι σελίμ]·‖⸗شعر φύσις ποιητική,ποιητικὸν τάλαντον·‖⸗موسيقی μουσικὸν τάλαντον· ‖ —بال **πι-τ-τάπ',** φυσικῶς, οἰκοθεν, φυσικῷ τῷ λόγῳ· § ρ. ἀφ. بر رساله نك — ی ἐκτύπωσις, ἔκδοσις [βιβλίου]: ἐκτύπωσις ἐγχειριδίου·‖ثانی⸗ ἔκδοσις δευτέρα· ‖ Ρμ.ἐκτυπῶ βιβλίον κτλ.[αἰτ.]:⸗و تمثيل كتاب ايمك ἐκτυπῶ βιβλίον.

طبعاً Α. **τάπ'-αν,** ἐπρ. φύσει, ἐκ φύσεως.

طبعخانه Π. **ταπ'-χανέ,** ὀν. τυπογραφεῖον· [συνηθέστ. مطبعه, βλ.].

طبعه Α. **ταπ'έ,** ὀν. θ. ἔκδοσις [βιβλίου] : ⸗ اولی πρώτη [**ὄλγᾶ**] ἔκδοσις.

طبعی Α. **ταπ'ί,** ἐπθ. ὁ τοῦ τύπου, τῆς ἐκδόσεως, ἐκτυπωτικός· § θ. طبعيه : ⸗ مصارف ἔξοδα [**μεσαρηφ**] ἐκτυπωτικά.

طبعيات Α. **ταπ'ιγιάτ** [πλθ. τοῦ طبعيه, θ. τοῦ طبعی]ὀν. ἐκτυπώσεις: مطبعه جيلر و سائر⸗ οἱ τυπογράφοι καὶ οἱ ἄλλοι οἱ ἔχοντες ἄδειαν ἐκτυπώσεως.

طبق Α. **ταπάκ,** ὀν. τρυβλίον, πινάκιον, παροψίς· δίσκος· § στρῶμα, σειρά· § γενεά: الارض — **ταπάκου-λ-ἄρζ,** ἡ ἐπιφάνεια τῆς γῆς· ‖ طبقاً عن طبقٍ **τάπακαν ἂν τάπακην,** ἀπὸ γενεᾶς εἰς γενεάν, διαδοχικῶς·§πλθ.اطباق **ἀτπάκ** καὶ طباق **τπάκ.**

طبق Α. **τήπκ,** ὀν. πρᾶγμα σύμφωνον, πανόμοιον πρὸς ἄλλο:يدر⸗توتماك τοῦτο εἶναι σύμφωνον,πανόμοιον ἐκείνου[**τπάκπη-τηρ**]·‖بطبعه **πι-τήπκη-χη,**πανόμοιον πρὸς ἐκεῖνο, ἀπαραλλάκτως·§ ἐπρ. ἀπαραλλάκτως.

طبقاً Α. **τάπακ-αν,** αἰτ. τοῦ طبق **ταπάκ,** βλ. λ.

طبقجه Π. **ταπακ-τζέ,** ὀν. μικρὸν τρυβλίον, πινακίδιον.

طبقات Α. **ταπακάτ** [πλθ. τοῦ طبق] ὀν. θ. στρώματα : الارض — **ταπακάτζλ-ἄρζ,** στρώματα τῆς γῆς, ἤτοι γεωλογία [ἄλλως علم الارض **ἴλμου-λ-ἄρζ**]· § σειραί, κατηγορίαι,τάξεις: مختلفه ده بك چوق مجتهد لركلمش⸗ ἦλθον πλεῖστοι ὅσοι ἑρμηνευταὶ[**μσδζτεχνιτλὲρ**]διαφόρων τάξεων,ἤτοι ἱκανότητος·‖ الاطبا — **ταπακάτζ-λ-ἐτπήπά,** βιογραφίαι ἐνδόξων ἰατρῶν.

طبقه Α. **ταπακά,** ὀν. θ. στρῶμα: قار⸗ στρῶμα χιόνος·§τάξις κατηγορία:⸗ اعلی **ταπακαΐ ὄλγά,**ἀνωτέρα ἢ ἀνωτάτη τάξις ἀνθρώπων,λογίων κτλ. ἢ ἀνώτατον στρῶμα γῆς· ‖شبكيه⸗ ἀμφιβληστροειδὴς [**σεπεκιγέ**] χιτὼν τοῦ ὀφθαλμοῦ· ‖قرحيه⸗ ἴρις,κόρη τοῦ ὀφθαλμοῦ [**κουζαχιγέ**]·§φύλλον χάρτου γραφῆς κτλ. κ. κόλλα· § πλθ. طبقات, βλ.

طبقه Γλ.**ταπακά** [ἐκ τοῦ tabac] ὀν.ταμβακέρα, πυξίς : سيغاره⸗ ταμβακέρα διὰ σηγάρα.

طبقی Τ. **τπάκῆ** [ἐκ τοῦ ἀρβ. طبق **τπήπκ**] ἐπθ. ἀπαράλλακτος, ἄνευ οὐδεμιᾶς διαφορᾶς: ⸗ی ἀπαράλλακτον, πανόμοιον ἄλλου· § ἐπρ. ἀπαραλλάκτως.

طبل Α. **τάπλ** [βλ. طاول] ὀν. τύμπανον : ⸗ ضرب **τάρπι τάπλ,** τυμπανοκρουσία·‖ بلند آواز⸗ τύμπανον βαρύηχον [**πσλἐνπάβάζ**]·§[ἀνατ.] τύμπανον·§πλθ.طبول **τουπούλ**

طبلباز Π. **ταπσλ-πάζ,** βλ. طبلزن .

طبلزن Π. **ταπσλ-ζέν,** ἐπθ. ὁ κρούων τὸ τύμπανον, τυμπανιστής.

طبله Α. **ταπλά,** ὀν. θ. δίσκος ξύλινος, κ. ταβλᾶς : ⸗ سی δίσκος φέρων φαγητὰ καὶ χρησιμεύων ὡς τράπεζα·‖⸗ سی سميدجی δίσκος πωλητοῦ κουλλουρίων [βλ. سميد]·‖⸗ سی منغال δίσκος πυραύνου[**μαγκάλ**],ἤτοι ἐφ'οὗ ἐπικάθεται τὸ πύραυνον·‖⸗ سی زوالو δίσκος τῆς ζυγαριᾶς[**τεραζοῦ**]·‖ سی — توتون πινακίδιον καπνοῦ,ἤτοι πρὸς ἀπόθεσιν τῆς κόνεως τοῦ σηγάρου,τεφροδόχη·‖سی⸗ فسفسه δίσκος τοῦ φεσίου,ἤτοι τὸ ἄνω ἐπίπεδον μέρος αὐτοῦ·‖سی⸗ چادر δίσκος σκηνῆς, ἤτοι τεμάχιον στρογγύλου ὑφάσματος ἐν τῇ κορυφῇ τῆς σκηνῆς·‖ قوناق — στολίζω τὸν δίσκον δι'ἐδεσμάτων κτλ. ἑτοιμάζω τράπεζαν· ‖ βλ. طوله

طبله كار Π. **ταπλα-κιάρ,** ὀν. ὁ ἐπὶ δίσκου **[ταβλᾶ]** πωλῶν κουλλούρια καὶ ἄλλα διάφορα ἐδώδιμα, δισκοφόρος· § ὑπηρέτης μαγειρείου μεταφέρων διὰ δίσκου ἐπὶ τῆς κεφαλῆς φαγητά.

طبله لو Τ. **ταπλα-λῆ,** ἐπθ. ὁ ἔχων δίσκον: ⸗فس φέσιον ἔχων μέγαν δίσκον,ἤτοι τὴν κορυφὴν πλατεῖαν.

طبلی Α. **ταπλί,** ἐπθ. τυμπανικός, ὁ ἀνήκων εἰς τὸ τύμπανον τοῦ ὠτός[ἀνατ.]· § θ. طبليه **ταπλιγέ·**

طبور Α. **ταπούρ,** ὀν. κ. Θαβώρ : ⸗ جبل **ὄζεπέλι ταπούρ,** τὸ ὄρος Θαβώρ.

طبول Α. **τουπούλ**[πλθ. τοῦ طبل**τάπλ**]ὀν. τύμπανα:⸗ضرب τυμπανοκρουσίαι.

طبی Α. **τπάπή,** ἐπθ. ἰατρικός· § θ. طبيه : ⸗ شاهانه مكتب **μεκτέπι τπάπηγέϊ σαχανέ,** ἡ Αὐτοκρατορικὴ ἰατρικὴ σχολή.

طبيب Α. **ταπίπ** [ρζ. طب] ὀν. ἰατρός: ⸗ خسته كش حاذق ἰατρὸς ἔμπειρος ‖ ⸗ رياضی ἰατρὸς φονεύων τὸν ἀσθενῆ **[χαστὰ- γκιόζ]**· ‖ — سر **σὲρ-ταπίπ,** ἀρχίατρος· ‖ ⸗ كيمياوی ἰατροχημικός·‖ ⸗ مطلی ἰατραλείπτης, ἤτοι ἰατρὸς μεταχειριζόμενος ἀλοιφάς**[μσταλλί]**·‖⸗مداوی ἰατρὸς νοσηλεύων**[μσταβί]**·‖⸗ميخانيكی ἰατρομηχανικός.

طبيعت Α. **ταπι'ὰτ** [ρζ. طبع] ὀν θ. φύσις, χαρακτήρ· ἕξις, διάθεσις, καλαισθησία, φιλοκαλία [γοῦστο]· ‖ اشيا ⸗ ἡ φύσις τῶν ἀντικειμένων, τῶν πραγμάτων.‖ ⸗ بشريه ἀνθρωπίνη **[πεσεριγὲ]** φύσις·‖⸗شعريه⸗ ποιητικὴ**[σι'ριγὲ]**φύσις ἢ ποιητικὸν τάλαντον·‖— صاحبی φιλόκαλος·‖⸗حسن **χοῦσνι ταπι'άτ,**φιλοκαλία·‖— سۏ **σούϊ ταπι'άτ,** ἀφιλοκαλία·‖ — **ταπι'ατιϊλε** φύσει,οἰκοθεν·‖Ρμ.اچمك⸗ ἀποκτῶ ἕξιν,συνήθειαν· § πλθ.طبايع **ταπαΐ.**

طبيعتسز Τ. **ταπι'ατ-σήζ,**ἐπθ.ὁ ἄνευ καλαισθησίας, ἀφιλόκαλος, ἀκάθαρτος·§ ἀφ. طبيعتسزلق ἀφιλοκαλία κτλ.

طبيعتلو Τ. **ταπι'ατ-λῆ,** ἐπθ. ὁ ἔχων ἕξιν τινά· ὁ ἔχων καλαισθησίαν, φιλοκαλίαν.

طبيعی Α. **ταπι'ί** [ἐκ τοῦ طبيعت] ἐπθ. φυσικός:⸗ميل κλίσις φυσική·‖⸗تاريخ φυσικὴ ἱστορία· § θ. طبيعيه : ⸗ حكمت φυσικὴ [ἐπιστήμη]'‖⸗علوم φυσικαὶ ἐπιστῆμαι·‖تمايلات⸗ κλίσεις φυσικαί·‖βλ. طبيعيون καὶ ἑπομ.

طبيعيات Α. **ταπι'ϊγιάτ** [πλθ.τοῦ طبيعيه] ὀν.θ.μέρος τῆς φιλοσοφίας πραγματευόμενον περὶ φυσικῶν ἀντικειμένων· φυσική.

طبيعيون Α.**ταπι'ϊγιὸν**[πλθ. τοῦ طبيعی] ὀν. φυσιολόγοι, φυσιοδίφαι· ὑλισταί.

طبيه Α. **τπάπηγέ** [θηλ. τοῦ طبی] ἐπθ. ἰατρικός· βλ. طبی .

طبيه لی Τ.**τπάπηγε-λῆ,** ὀν. φοιτητὴς τῆς ἰατρικῆς σχολῆς.

طپ Τ. ἢ طپ**τάπ,**μόριον ἐπαναλαμβανόμενον πρὸς παράστασιν τοῦ ἐλαφροῦ κρότου βημάτων ἀνθρώπου ἢ ζώου,ἢ καταπιπτουσῶν σταγόνων κτλ.λέγεται καὶ طپ طپ **ταπὶρ ταπήρ.**

طپر Τ. **ταπήρ,** βλ. προηγ.

طپردامق Τ. **ταπηρ-ταμάκ**[ἐκ τοῦ طپ ἢ طپر] ρμ. οὐδ. παράγω κρότον ἐλαφρόν,οἷος ὁ τῶν γυμνῶν ποδῶν, περιπατῶ ἐλαφρῶς ὡς ὁ μῦς,ὁ λαγωὸς κτλ:—يورك ἡ καρδία πάλλει.

طپردی Τ. **ταπηρτῆ** [ἐκ τοῦ προηγ.] ὀν. ἐλαφρὸς βηματισμός,ὡς ὁ τῶν γυμνῶν ποδῶν, τοῦ μυός, τοῦ λαγωοῦ κτλ. ἢ παλμὸς καρδίας.

طپش Τ. **ταπὴς** [ἐκ τοῦ طپ] ὄν. καὶ μορ. βηματισμὸς ἐλαφρὸς κτλ. βλ. طپ· || يورمك — — περιπατῶ ἐλαφρὰ ἐλαφρά, σιγοπατῶ.

طپوز Τ. **τοπούζ,** βλ. طوپوز.

طپه **τάπα,** βλ. طاپه.

طحال Α. **τηχάλ,** ὄν. σπλὴν[τ. طالاق]:—المر **ἐλέμι τηχάλ,** σπλεναλγία·|| توصيف — **τεβσήφι τηχάλ,** σπλενογραφία· || — فتق **φέτκη τηχάλ,** σπλενοκήλη·||— مبحث **μεπχάσι τηχάλ,** σπλενολογία·|| — استرخاء **ἰστιρχάϊ τηχάλ,** μαλάκυνσις σπλενός·||— خزع **χάζ'ι τηχάλ,** σπλενοτομία· || — امراض ἀσθένειαι τῆς σπλενός·|| — سدهٔ **σσέτέϊ τηχάλ,** σπλενέμφραξις· || — تحجم παρέκτασις **[τεχαδζδζδμ]** σπλενός·— الهاب محيط **ἰλτιχάπι μσχίτι τηχάλ,** περισπλενῖτις· § πλθ. طحل **τουχούλ.**

طحالی Α. **τηχαλ-ί,** θηλ. طحالیه **τηχαλιγέ,** ἐπθ. ὁ ἀνήκων τῇ σπλενί, σπλενικός.

طحان Α. **ταχχὰν** [ῥζ. طحن] ἐπθ. μυλωθρός, μυλωνᾶς: كرابجان — μυλωθρὸς φορτικός **[γκιρὰν-δζάν].**

طحل Α. **ταχάλ,** ἐπθ. ὁ πάσχων ἐκ τῆς σπλενός, σπλενικός· ἐξωργισμένος.

طحل Α. **τουχούλ,** πλθ. τοῦ طحال βλ.

طحلب Α. **ταχλέπ,** ὄν. ἐλμινθοβότανον [τ. قورسيقه يوصونی βρύον τῆς Κορσικῆς].

طحن Α. **τάχν,** ῥ.ἀφ. ἄλεσις, ἀλεσμός: — حنطه ἀλεσμὸς σίτου·|| ی — آرپه‌نك ἀλεσμὸς κριθῆς. Ρμ. طحنك — ἀλέθω [αἰτ.].

طحین Α. **ταχήν,** ὄν. ἄλευρον· ἄλευρον κέγχρου· σήσαμον ἠλεσμένον, κ. ταΐνι: حلواسی—χαλβᾶς ἀπὸ ταΐνι, τὸ γνωστὸν γλύκυσμα τὸ κατασκευαζόμενον ἀπὸ ταΐνι.

طحینی Α. **ταχνί,** ἐπθ. ὁ ἔχων χρῶμα σησάμου ἠλεσμένου ἢ ταϊνίου.

طر Τ.**τήρ,** μόριον ἐπαναλαμβανόμενον πρὸς παράστασιν τοῦ κρότου τοῦ παραγομένου ὡς ὅταν αἱ γαλαῖ ξέωσι τοὺς ὄνυχας ἐπὶ τῶν ξύλων· || طيرنك — — ξέω τοὺς ὄνυχας, τσουγγρανίζω [ἐπὶ γαλῶν] βλ.طرامق ، طرلامق، طرماشمق ، طرماشق .

طرابزان Τ. **τραπζάν,** ὄν. κιγκλίδες κλίμακος βραχεῖαι καὶ χονδραί,δρύφρακτον.

طرابزون **τραπζούν,**κ. **τραπουζάν,** ὄν.κ. Τραπεζοῦς.

طرابلس **ταραπουλούς,** ὄν. κ. Τρίπολις: غرب — Τρίπολις τῆς Βαρβαρίας **[γάρπ]**·شام—Τρίπολις τῆς Συρίας **[σάμ].**

طراپزه Ελ. **τραπέζα,** ὄν. τράπεζα.

طراپسال Τ. **τραπσάλ,** ὄν. εἶδος θαλασσίου ὀκτάποδος.

طراتمق Τ. **ταρα-τ-μάκ,**ρμ.μτδ. βάλλω νὰ κτενίσωσι· λεαίνω μάρμαρον δι' ἐργαλείου ὀδοντωτοῦ· βάλλω νὰ καθαρίσωσι τὸν βυθὸν λιμένος [δοτ.αἰτ.]: — نهرك مجراسنی βάλλω νὰ καθαρίσωσι τὴν κοίτην ποταμοῦ.

طراتور Τ. **ταρατόρ,** βλ. تراطور .

طراخونیه Ἑλ.**τραχόνια,**ὄν. δρακόντιον, δράκων [ἰχθύς].

طرار Α. **ταρράρ** [ῥζ. طرّ] ὄν. λωποδύτης: عيار — **ταρράρι ἀγιάρ,** λωποδύτης πανοῦργος· [τ. يان كسيجی].

طراز Π.**τηράζ**[προστ.τοῦ طرازيدن**τηραζιτέν** κοσμεῖν]ἐν συνθέσει:ὁ κοσμῶν,ὁ ταξιθετῶν:—يه‌نی‌چه‌ری'ه‌-**τηράζ,**ὁ νέα καὶ ὡραῖα πράγματα συντάττων· || — يازيجيلغه-**τηράζ,**ὁ μωρολογίας συντιθείς,ἀνοηταίνων·§ὄν.κόσμημα παρυφή,ἀκροπρεπίδιον, κέντημα, διακριτικὸν σημεῖον ραπτόμενον εἰς τὸ ἔνδυμα· σειράδιον, σύμβολον, ἔμβλημα: عسكری — στρατιωτικὸν σειράδιον· || شاكردان — σειράδιον εἰς τὸ ἔνδυμα τῶν μαθητῶν·§ἀντὶ τοῦ طرز ἤτοι μορφή, σχῆμα, ρυθμός, τρόπος: اصطفاف جنود —ὁ τρόπος τῆς παρατάξεως τοῦ στρατοῦ **[ἰστηφάφι δζσνούτ].**

طراز Τ.**ταράζ** [ἐκ τοῦ طرامق] ὄν. κροκύς, ξέφτισμα ὡς μετάξης κτλ.

طرازلانمق Τ. **ταραζ-λανμάκ,** ρμ. οὐδ. ξεφτῶ, παραλύομαι ὡς ἡ μέταξα.

طرازنده Π. **τηραζεντὲ** [μτχ. τοῦ طرازيدن **τηραζιτέν,** κοσμεῖν] ὁ κοσμῶν, κεντῶν.

طراش **τράς,** βλ. تراش .

طراغانی Ελ.**τραγανῆ** [κατὰ τὸ لهجه ἐκ τοῦ طراق] ἐπθ.τραγανός,τραγανιστός, ἤτοι ὁ παράγων ξηρόν τινα κρότον ὅταν τρώγηται, καπυρός: كراز — κεράσιον **[κιρὰζ]** τραγανιστόν, χονδροφυές.

طرافت Α. **ταραφέτ,** ὄν. θ. νεωτερισμός: لسانيه — νεωτερισμὸς γλωσσικός, νεολογισμός.

طراق Τ. **ταρὰκ** [ἐκ τοῦ طرامق] ὄν. κτένιον:ی — صقال κτένιον τῆς γενειάδος·||ی—بزك **ταραγῆ,**κτένι τοῦ πανιοῦ, ἤτοι ξάνιον,κ.λανάρα·||ی—دستگاه κτένιον ὑφαντηρίου·||ی—قومق θέτω τὸ πανὶ **[πεζὶ]** εἰς τὸ κτένι·μτφ.διοργανίζω τὸ πρᾶγμα·||ی—دكز βορβοροφάγος·||ی—طاشجی ἐργαλεῖον ὀδοντωτὸν τοῦ λιθοξόου,κτένιον τοῦ λιθοξόου, σμίλη·||ی—باغچه κτένιον κηπουρικὸν ἢ δίκρανον, κ.τσουγγράνα [σιδηρᾶ] || ی—لار βωλοκόπος [ἐργαλεῖον γεωργικὸν ξύλινον] || ی—ال ὀστᾶ τοῦ καρποῦ τῆς χειρός,μετακάρπιον·||ی—آياق τὰ ὀστᾶ τοῦ ταρσοῦ τῆς χειρός,μετατάρσιον·||ی—پابوج τὸ πλατὺ μέρος τοῦ ὑποδήματος·||ی—فرچه ψήκτρα,κ. βοῦρτσα**[φίρτσα]**διὰ τὰ μαλλιὰ·||ی—قوش λόφος πτηνοῦ·§ κτένιον τῆς θαλάσσης, κ. κτένι.

طراق Τ. **τηράκ,** μόριον ἐπαναλαμβανόμενον πρὸς παράστασιν τοῦ ξηροῦ κρότου σώματος κρουομένου :اورمق — — قپو قنادی τὸ θυρόφυλλον συγκρούεται[κτυπᾶ τρὰκ τρὰκ] ||βλ. καὶ طرق ، طرانق .

طراقجی Τ. **ταρακ-τζή,** ὄν. κτενοποιὸς ἢ κτενοπώλης.

طراقلامق Τ. **ταρακ-λαμάκ,** ρμ. μτδ. διακρανίζω ἤτοι ὁμαλίζω τὴν γῆν ἢ καθαρίζω αὐτὴν ἀπὸ τῶν χόρτων διὰ τοῦ δικράνου· λαναρίζω μαλλίον, ξαίνω· καθαρίζω τὸν βυθὸν λιμένος, ποταμοῦ· κτενίζω τὴν κόμην διὰ τῶν δακτύλων [αἰτ.].

طراقلانمق Τ. **ταρακ-λανμάκ,** ρμ. οὐδ. ἢ πθ. ἐκ τοῦ προηγ. βλ.

طراقلو Τ. ἢ طراقلی **ταρακ-λή,** ἐπθ. ὁ πεποικιλμένος διὰ γραμμῶν ἐν εἴδει κτενὸς [ἐπὶ ὑφάσματος]§ ὁ ἔχων λόφον, λοφωτὸς [ἐπὶ πτηνῶν]· § πλατὺς [ποῦς].

طراقه Τ. **τηρακά,** ὄν. ἐκκρεμὲς ὡρολογίου § κρότος συγκρουομένου πράγματος, ἢ τηλεβόλου ἢ ἐκρήξεως κτλ.: يلديرم—ی κρότος κεραυνοῦ· βλ. طراق .

طرامپته **τραμπέτα,** βλ. ترامپته .

طرامپه **τράμπα,** βλ. ترامپه .

طرامق Τ. **ταραμὰκ** [κυρίως طرامق ταράμ ἐκ τοῦ ἀρχ. تارغامق] ρμ. μτδ. κτενίζω [αἰτ.]: — صاچلری كه‌يوك κτενίζω τὴν κόμην·||— آرايوب لانارلزم‌ـمالليون**[γιὸν],**ξαίνω·||— آرايوب ἐρευνῶ πολύ,ἀναζητῶ, ζητῶ μετὰ μεγάλης προσοχῆς [βλ. طران]· || شدتلی بر قاصرغه واپوری دمير طرامغه مجبور ايتمش σφοδρὰ τρικυμία ἠνάγκασε τὸ πλοῖον νὰ παρασύρῃ [ξαίνῃ]τὴν ἄγκυράν του.

طرامولە Ιτ. **τήρα - μόλα** [tiramolle] ἐπφ. τράβα ἄφινε, ἤτοι ἑλκύω ἀκαταπαύστως βαρύ τι σῶμα ἀφίνων ὀλίγον ὅπως ἑλκύσω πάλιν μετὰ μεγαλειτέρας ἐντάσεως, ὡς οἱ ἐργάται οἱ ἀνασύροντες κεραίας ἱστοῦ κ.σερένια κτλ. ἢ οἱ ἐμπήγοντες πασσάλους διὰ σιδηροῦ βάρους, κ. βαρειάς.

طرامه Τ. **ταραμὰ** [ἐκ τοῦ طرامق] ὄν. ἀπαρ κτένισμα,ξάνσις,κ.λανάρισμα· § ὄν. χαβιάριον ἐρυθρόν, κ. تاراماس.

طران Τ.**ταρὰν** [ἐκ τοῦ طرامق] ὄν. ἐν χρήσει μετὰ τοῦ آران **ἀράν,** ἤτοι آران طران **ἀρὰν ταράν,** ἄνω κάτω [ἐκ τοῦ آرايوب طرامق]: ايتمك آران طران ἄνω κάτω κάμνω, ἀναζητῶ τι·|| βλ. καὶ طالان .

طرانپه **τράνπα,** βλ. طرامپه .

طراندی Τ. **ταραντῆ** [ἐκ τοῦ طرامق] ὄν. ἀποκτενίδι,ἐπικτένιον,ἤτοι μαλλίον μένον ἐπὶ τοῦ κτενίου, ἢ τῆς λανάρας, σκύβαλον: صاچ—ی ἐπικτένιον,κ. ἀποκτενίδι.

طرانسیت **τρανσίτ,** βλ. ترانسيت .

طرانق Τ. **τράνκ,** μόριον παριστάνον τὸν κρότον νομίσματος· λεπτότερον طرينق **τρίνκ :** پاره—τοῖς μετρητοῖς· || βλ. καὶ طراق .

طرانمق Τ.**ταραν-μὰκ** [ἐκ τοῦ طرامق] ρμ. μσ. κτενίζομαι· κτλ. βλ. طرامق.

طراوت Α. **ṭαραβέτ,** ὄν. θ. νωπότης, δροσερότης, θαλερότης, νεαρότης, ζωηρότης, ἀκμή: ـــ نباتات ـــ θαλερότης τῶν φυτῶν· ‖ بدن ـــ θαλερότης τοῦ σώματος **[πεṭέν]**· ‖ ـــ رخسار θαλερότης παρειᾶς **[ρῦχσάρ].**

طراوتسز Τ. **ταραβετ-σίζ,** ἐπθ. ὁ μὴ νωπός, ὁ μὴ δροσερός, ὁ μὴ θάλλων, ὁ μὴ νεαρός, παρηκμακώς.

طراوتسزلك Τ. **ταραβετ-σιζλίκ,** ὄν. ἔλλειψις νωπότητος, δροσερότητος, θαλερότητος, νεαρότητος, παρακμή.

طراوتلی Τ. **ταραβετ-λί,** ἐπθ. νωπός, δροσερός, νεαρός, θάλλων.

طرائف Α. **ταραΐ̃φ,** πλθ. τοῦ طريف θ. τοῦ طريف βλ.

طرب Α. **ταρέπ,** ὄν. τέρψις, χαρά, ἀγαλλίασις, εὐθυμία· ‖ تام ـــ πλήρης χαρά, εὐθυμία: ـــ موجب πρόξενος εὐθυμίας, χαρᾶς, τέρψεως· ‖ انكيز — **ταρὲπ-ένγκίζ,** ὁ διεγείρων εὐθυμίαν, τέρψιν.

طربكاه Π. **ταρὲπ-γκιὰχ** ἢ طربك **ταρὲπ-γκέχ,** ὄν. ᾠδεῖον [τόπος τέρψεως].

طربكده Π. **ταρὲπ-γκεṭέ,** ὄν. οἶκος τέρψεως, διασκεδάσεως, εὐθυμίας.

طربناك Π. **ταρεπ-νάκ,** ἐπθ. εὔθυμος, χαίρων, ἀγαλλόμενος.

طرپان Ελ. **τηρπάν,** ὄν. δρέπανον: آتق ـــ θερίζω, καταστρέφω ἐξ ὁλοκλήρου.

طرپانجی Τ. **τηρπαν-ὄζῆ,** ὄν. χορτοκόπος, θεριστής.

طرپانلامق Τ. **τηρπαν-λαμάκ,** ρμ. μτδ. θερίζω, χορτοκοπῶ [αἰτ.].

طرپوش Τ. **ταρποὶς** [βλ. سرپوش] ὄν. κάλυμμα κεφαλῆς.

طرتیل Τ. ἢ طرطيل **τηρτήλ,** ὄν. κάμπη· χρυσόνημα κεκλωσμένον ἐν σχήματι κάμπης· ἡ καμπυλοειδὴς γραμμὴ ἡ περιβάλλουσα ὡς ἄλυσις τὴν περιφέρειαν ὅλων τῶν νομισμάτων· ‖ باكلاوه — μπακλαβᾶς [γλύκυσμα] συνεστραμμένος ὡς κάμπη.

طرجهالی Α. **ταρὸζεχαλί,** ἐπθ. [ἀνατ.] ἀρυταινοειδὴς [μῦς, ἴς, χόνδρος]· § θ. طرجهاليه **ταρὸζεχαλιγέ.**

طرح Α **τάρχ,** ρ. ἀφ. καταβολή· ἵδρυσις, ἵδρυμα· ἐπιβολὴ φόρων· ἀφαίρεσις [ἀριθμ.]· σύνθεσις: اساس ـــ καταβολὴ θεμελίου λίθου· ‖ عددك بر ـــ ἀφαίρεσις ἀριθμοῦ ἀπὸ ἄλλου· ‖ ـــ حاصل διαφορά, ὑπόλοιπον ἀφαιρέσεως [βλ. καὶ تفاضل]: مولد الحموضه ـــ ἀφαίρεσις τοῦ ὀξυγόνου **[μπὸέλλιṭ̈ὸ-λ-χαμουζά]**: مولد الماء ـــ ἀφαίρεσις τοῦ ὑδρογόνου **[μπὸέλλιṭ̈ὸ-λ-μά]**· ‖ لطيف ـــ ὡραῖον ἵδρυμα· ‖ تكاليف ـــ ἐπιβολὴ φόρων· ‖ Ρμ. كچمك — καταβάλλω, ἱδρύω, ἐπιβάλλω φόρους, ἀφαιρῶ, συντίθημι, συντάττω [αἰτ.]: ايدمیم لعل لبك وصفنده بر غزل — νὰ συντάξω μίαν ᾠδὴν **[γαζὲλ]** πρὸς περιγραφὴν **[βασφινὲ]** τοῦ ἐρυθροῦ χείλους σου **[λά'λι λεπίν].**

طرح Α. **τὰρχ** [ἐκ τοῦ προηγ.] ὄν. διαίρεσις κήπου κτλ. πρασιά.

طرخان Α. **τουρχάν,** ὄν. ἀρχηγός· § πλθ. طراخنه **ταραχνέ·** ‖ βλ. ترخان.

طرخانه **ταρχανά,** βλ. ترخانه.

طرخون Ελ. **ταρχούν,** ὄν. δρακόντιον, ἤτοι φυτὸν εὐῶδες χρησιμεῦον εἰς ἄρτυσιν τῶν φαγητῶν: صاتمه ـــ طرخونجی يه εἰς τὸν πωλητὴν δρακοντίου μὴ πώλει δρακόντιον [πρμ. ἐπὶ τῶν ἐπιδεικνυμένων γνώσεις καὶ σοφίαν πρὸς ἀνθρώπους ὑπερτέρους].

طرخونجی Τ. **ταρχουν-ὄζῆ,** ὄν. πωλητὴς δρακοντίου· βλ. طرخون.

طرد Α. **τάρṭ,** ρ ἀφ. ἀποδίωξις, ἔξωσις, ἀποπομπή: خدمتكارك بر ـــ ἀποπομπὴ ὑπηρέτου. ‖ Ρμ. كچمك — ἀποδιώκω, ἀποβάλλω, ἀποπέμπω [αἰτ. دن]: بر يسنى مأموريتدن — كچمك ἀποβάλλω τινὰ ἐκ τῆς ὑπηρεσίας, ἐκ τῆς θέσεως· ‖ كچمك — سلك عسكريدن ἀποτάσσω στρατιωτικόν, ἀποβάλλω ἀπὸ τὸ στρατιωτικὸν στάδιον **[σίλκι άσκερί],** διαγράφω.

طرز Α. **τάρζ,** ὄν. σχῆμα, μορφή, ρυθμός, τύπος, τρόπος, μέθοδος: افاده ـــ τρόπος τοῦ λέγειν· ‖ جديد ـــ νέος τύπος ἢ ρυθμός· ‖ معمارى ـــ ρυθμὸς ἀρχιτεκτονικὸς **[μιμαρί]**· ‖ بو ـــ τοιούτου ρυθμοῦ, τοιοῦτος, ἢ οὕτωσί.

طرس Α. **τήρς,** ὄν. σελίς, φύλλον [βιβλίου]· χάρτης ἐφ' οὗ αὖθις γράφει τις, ἀφοῦ ἐξήλειψε τὰ πρότερον γεγραμμένα· § πλθ. اطراس **ἀτράς.**

طرسوس **ταρσούς,** ὄν. κ. Ταρσὸς [πόλις].

طرش Α. **τάρς,** ὄν. κώφωσις· συνών. صمم.

طرطغان **ṭαρṭαγάν,** βλ. طارطغان.

طرطير Γλ. **τηρτὴρ** [tartre] ὄν. τρύξ, τρυγία, κ. τάρταρον, ἤτοι ἅλας σχηματιζόμενον ἐκ τῆς ἀναζέσεως τοῦ οἴνου καὶ τῶν ὑπολειμμάτων αὐτοῦ καὶ φαινόμενον ὡς κρύσταλλος εἰς τοὺς πίθους: ـــ حامض τρυγικὸν ὀξύ.

طرطيرى Α. **τηρτηρ-ή,** θ. طرطير **τηρτηρὴγὲ** [βαρβ.] ἐπθ. τρυγικός.

طرطيريت Α. **τηρτηρ-ηγὲτ** [βαρβ.] ὄν. θ. τρυγικὸν ἅλας.

طرطيل **τηρτήλ,** βλ. طرتيل.

طرف Α. **ταράφ,** ὄν. μέρος, διεύθυνσις, τόπος· μερίς, κόμμα, ὑπεράσπισις· [ἀνατ.] μέλος τοῦ σώματος: ى — شرق τὸ μέρος τῆς Ἀνατολῆς **[σάρκ]**· ‖ بو — دە ἐν τούτῳ τῷ μέρει, τῷ τόπῳ, ἐνταῦθα· ‖ او — لرده ἐν ἐκείνοις τοῖς μέρεσι, τοῖς τόποις, ἐκεῖ· ‖ — —μέρη μέρη, ἤτοι εἴς τινα μέρη, οὐχὶ πανταχοῦ· § πρὸς τὸ μέρος [τῆ دن]: چويردى — ه باشنى پنجره دن ἔστρεψε τὴν κεφαλήν του πρὸς τὸ παράθυρον **[πενὸζερετὲν taραφά]**· ‖ ايندى — ه شمسيه بندن τὸ ἀλεξήλιον κατέβη πρὸς ἐμὲ [ὅπως μὴ ἴδω]· ‖ هر — ده ἐν παντὶ μέρει, πανταχοῦ· ‖ دن — ك ἐκ τίνος μέρους; πόθεν; ‖ — او εἰς ἐκεῖνο τὸ μέρος, ἐκεῖσε· § ὁμοῦ μετὰ τῆς προθ. دن ἰσοδυναμεῖ τῇ ἐκ, ἢ τῇ παρά: ـــ ندن پدر **πεṭὲρ taραφνṭάν,** ἐκ μέρους τοῦ πατρός, ἢ παρὰ τοῦ πατρός: ـــ عاليكزدن **taράφι álινιζṭέν,** ἐκ μέρους ὑμῶν, παρ' ὑμῶν· § κατὰ δοτικὴν μετὰ καταληκτ. ἀντ. ἰσοδυναμεῖ τῇ πρός: ـــ ه مز **taραφημζά,** πρὸς ἡμᾶς [εἰς τὸ μέρος ἡμῶν]· ‖ ـــ ويانه **βιάνα taραφνά,** πρὸς τὴν Βιέννην· ‖ التزام ἢ طوتمق — كچمك κρατῶ τὸ μέρος τινός, ὑποστηρίζω, μεροληπτῶ· ‖ — بر **πὲρ taράφ,** κατὰ μέρος, ἐκποδών: كچمك — بر ἀφίνω κατὰ μέρος· αἴρω ἐκ τοῦ μέσου, ἐκποδὼν ποιῶ, ἐβγάζω ἀπὸ τὴν μέσην, ἀποσοβῶ· ‖ اولمق — بر ἀφίνομαι κατὰ μέρος, ἐκποδὼν γίνομαι, αἴρομαι ἐκ τοῦ μέσου, ἀποσοβοῦμαι, ἐβγαίνω ἀπὸ τὴν μέσην: مسئله بر — اولدى τὸ ζήτημα ἤρθη ἐκ τοῦ μέσου· ‖ — بى **πὶ-taράφ,** ἀμερόληπτος· § δυϊκ. بيڭ طرف **taραφέϊν·** § πλθ. اطراف **ἐṭράφ.**

طرفاء Α. **τὸρφά,** ὄν. ὀξυφοίνιξ [δένδρον· βλ. καὶ ايلغين].

طرفائيه Α. **τὸρφα-ϊγέ,** ἐπθ. θ. ὀξυφοινικώδη [δένδρα].

طرفدار Π. **taραφ-ṭάρ,** ἐπθ. ὀπαδός, ὁ ἀνήκων εἰς τὸ κόμμα, τὴν μερίδα τινός, μεροληπτης [γεν. ἢ δοτ.]: ى — برينك ὀπαδός τινος, ἢ اولق — برينه γίνομαι ὀπαδός τινος· ‖ بولمش — كنديسنه بعض εὗρε μερικοὺς ὀπαδούς· § πλθ. طرفداران **taραφṭαράν.**

طرفدارانه Π. **taραφ-ṭαρανέ,** ἐπθ. καὶ ἐπρ. μεροληπτικός-ῶς.

طرفدارلق Τ. **taραφ-ṭαρλήκ,** ὄν. μεροληψία [δοτ.].

طرفدارى Π. **taραφ-ṭαρί,** ὄν. μεροληψία.

طرفكير Π. **taραφ-γκίρ,** ἐπθ. μεροληπτης· ταὐτὸ طرفدار, βλ.

طرفكيرانه Π. **taραφ-γκιρανέ,** ἐπθ. καὶ ἐπρ. μεροληπτικός, μεροληπτικῶς· ταὐτὸ طرفدارانه.

طرفكيرى Π. **taραφ-γκιρ-ί,** ὄν. μεροληψία· ταὐτὸ طرفدارى.

طرفلى Τ. **taραφ-λῆ,** ἐπθ. ὁ ἔχων μέρος: — ايكى ὁ ἔχων δύο μέρη· § ὁ ἔχων μερίδα, κόμμα, ὀπαδούς, ἢ ὁ ἀνήκων εἴς τινα μερίδα.

طرفنده Τ. **τὸρφεντέ,** κ. **τουρφαντὰ** [ἐκ τοῦ π. ترفنده βλ.] ὄν. ἀπαρχαὶ καρπῶν, λαχανικῶν, ἀνθέων κτλ. πρώϊμον.

طرفندهجى Τ. **τουρφαντα-ὄζῆ,** ὄν. ὁ πωλητὴς πρωίμων καρπῶν, λαχανικῶν κτλ.

طرفه Α. **ταρφέ,** ὄν. θ. ριπὴ ὀφθαλμοῦ: العينده طرفة **τάρφετου-λ-αϊντέ,** ἐν ριπῇ ὀφθαλμοῦ.

طرفه Α. **τὸρφέ,** ὄν. θ. πρᾶγμα νέον, νεοφανές, περίεργον, γελοῖον· ‖ ادا — **τὸρφὲ-ṭά,** ὁ ἔχων ἦθος γελοῖον: اديب ـــ ادا φιλόλογος γελοῖος· § [κ. طورفه **τουρφά**] τροφὴ θεωρουμένη ὡς ἀκάθαρτος ὑπὸ τῶν Ἰσραηλιτῶν.

طرفيل Ελ. **τηρφίλ,** ὄν.λωτός, κ. τρίφυλλον· βλ.καὶ ترفيل.

طرفين A. **ταραφέϊν** [δυϊκ. τοῦ طرف] ὄν. τὰ δύο μέρη, ἑκάτερα τὰ μέρη : متعاندين — τὰ δύο συμβαλλόμενα μέρη· § οἱ διάδικοι, ἤτοι ὁ ἐνάγων καὶ ὁ ἐναγόμενος.

طرق T. **τηρήκ,** μόριον ἐπαναλαμβανόμενον πρὸς παράστασιν ἐλαφροῦ κτύπου ἢ κρότου: ايڤ — — κρούω ἐλαφρῶς· βλ. طراق καί طراق.

طرق A. **τουρούκ** [πλθ. τοῦ طريق] ὄν. ὁδοί,μέσα : — تسوية ἐξομάλισις,ἢ διόρθωσις καὶ τακτοποίησις ὁδῶν· || — مخابره ὁδοὶ ἢ μέσα συγκοινωνίας **[μδχαπερέ]**· || — ومعابر ὁδοὶ καὶ γέφυραι **[με'απίρ]**· || — قانونيه **τουρούκη καϑουνιγέ,** μέσα ἔνδικα ἤτοι ἀνακοπή, ἔφεσις, ἀναψηλάφησις, ἀναίρεσις· § τάξις, τάγματα θρησκευτικά δερβισῶν κτλ: عليه — ὑψηλὰ τάγματα θρησκευτικά.

طرقاز T. **τηρκάζ,** ὄν. μοχλὸς ξύλινος ἢ σιδηροῦς χρησιμεύων ἵνα κλείῃ τὴν θύραν, κ. ἀμπάρα.

طرقازلامق T. **τηρκαζ-λαμάκ,** ρμ. μτβ. θέτω τὸν μοχλὸν εἰς τὴν θύραν, μοχλόω, κ. ἀμπαρόνω [αἰτ.].

طرلا ταρλά, βλ. ترلا.

طرلامق T. **τηρ-λαμάκ**[ἐκ τοῦ μορ. طر]ρμ. οὐδ. ξέω τοὺς ὄνυχας, τσουγγρανίζω[ἐπὶ γαλῆς]·λέγεται καὶ طريلدامق **τηρηλ-ταμάκ.**

طرماشمق T. **τηρ-μαϑμάκ,** ρμ. οὐδ. ἀναρριχῶμαι· βλ. καὶ طرمانمق.

طرماق T. **τηρ-μάκ,** συνηθέστερον طرميق βλ.

طرمالامق T. **τηρ-μαλαμάκ** [ἐκ τοῦ μορ. طر] ρμ.μτβ.ἀμύσσω, τσουγγρανίζω, μτφ.ἐνοχλῶ, ἀνησυχῶ [αἰτ.]: — قولاقلرى ἐνοχλῶ τὰ ὦτα[ἐπὶ φωνῆς ὀξείας, δυσαρέστου]· || — ذهنى ἀνησυχῶ τὴν διάνοιαν, τὸ πνεῦμα· || — جگرى σπαράσσω τὴν καρδίαν **[δζιγέρ]**.

طرمامق T. **τηρ-μαμάκ** [ἐκ τοῦ μορ. طر] ρμ.μτβ. ἕλκω δι'ἁρπάγης [αἰτ.].

طرمانمق T. **τηρ-μανμάκ,** ρμ. οὐδ. ἀναρριχῶμαι [δοτ.]: — قيالره ἀναρριχῶμαι εἰς τοὺς βράχους· || βλ. καὶ طرماشمق.

طرميق T. **τηρ-μίκ**[ἐκ τοῦ μορ.طر] ὄν.μικρὰ ἁρπάγη,ἁρπάγιον,κ. τζεγκελάκι· κτεὶς ἢ δίκρανον, κ. τσουγγράνα [ἐργαλεῖον γεωργικόν]·ὄνυξ γαλῆς· ἀμυχὴ κ. τσουγγράνισμα : ى — كدى ἀμυχὴ γαλῆς.

طرميقلامق T. **τηρμικ-λαμάκ,**ρμ.μτβ.ἀμύσσω,κ.τσουγγρανίζω[αἰτ].

طرناق T. **τηρνάκ** [ἐκ τοῦ μορ. طر] ὄν. ὄνυξ : كسندسى — περικόμματα [κοψίδια **κεδιντὶ**]ὄνυχος· || ى — شيطان παρωνυχίς· || — مقدم ἀπὸ κεφαλῆς μέχρι ποδῶν[ὀνύχων]· || ى — دوه ὁπλή,χηλὴ καμήλου[**τεβέ**]· || ى — قاطر ὁπλὴ ἡμιόνου· || — كسمك κόπτω τοὺς ὄνυχας· || — سوكمك ἀφαιρῶ [ἐκριζῶ **σοκμὲκ**]τοὺς ὄνυχας,ἤτοι τὴν δύναμιν· || — طاقى ايلشديرمك ἢ طاقق περνῶ σκαλόνω τοὺς ὄνυχας, λαμβάνω ὑπὸ τὴν κατοχήν· § [τυπογρ.] εἰσαγωγικὰ ἢ ἀστερίσκος.

طرناقلو T. ἢ طرناقلى **τηρνακ-λῆ,** ἐπθ. ὁ ἔχων ὄνυχας, ὀνυχωτός· || — جنال ὁ ἔχων ὁπλὴν δισχιδῆ [**τσατάλ**].

طره A. **τῦρρέ,** ὄν. θ. βόστρυχος [λ.ποιητ.] — لطيف βόστρυχος ὡραῖος· || βλ. طوره.

طرياق **τηργιάκ,** βλ. ترياق.

طرياقى **τηργιακή,** βλ. ترياقى.

طرى A. **ταρῆ** [ἐκ τοῦ تراوت] ἐπθ. νωπός, δροσερός, θαλερός: — ورد ῥόδον[**βερέ**]θαλερόν· || — لحم κρέας[**λάχμ**] νωπόν.

طريان A. **ταρεγιάν** [ῥζ. طرء] ῥ. ἀφ. τὸ ἐπέρχεσθαι, συμβαίνειν αἰφνιδίως, ἐπίσκηψις: خلل — ἐπίσκηψις διαταράξεως· || — مرض ἐπίσκηψις νόσου **[μαράζ].**

طريد A. **ταρὶτ** [ῥζ. طرد] ἐπθ. ἀπόβλητος: يزيد — **Γεζὶδ** ὁ ἀπόβλητος [βλ. يزيد].

طريف A. **ταριὶφ** [ἐκ τοῦ طرف] ἐπθ. νεοφανής, πρωτοφανής, περίεργος : — شى πρᾶγμα πρωτοφανές, περίεργον·§θ.طريفه: — هدايا δῶρα περίεργα·§πλθ. طرائف **ταραϊφ**: — لطائف ἀστεῖα **[λεταϊφ]**καὶ περίεργα.

طريق A. **ταρίκ,** ὄν. ὁδός· τρόπος· μέσον τάξις, τάγμα θρησκευτικόν, στάδιον [βλ. طريقت]:عام — δημοσία ὁδός,λεωφόρος· || خاص — ειδικὴ ὁδός, ἀδιέξοδος· || مستقيم — εὐθεῖα ὁδός, ἡ ὁδὸς τῆς εὐθύτητος· || — حق ἡ ὁδὸς τοῦ δικαίου, τῆς ἀληθείας, τοῦ Θεοῦ· || — اله ἐν τίνι τρόπῳ; || — متوسط اتخاذ بو بابده ἀκολουθῶ ἐπὶ τοῦ ἀντικειμένου τούτου μέσην **[μδτεβεσδὶτ]**ὁδόν· || — قانونى **ταρίκη κανουνί,**ἔνδικον μέσον· || — يله **βασηγὲτ ταρικήϊλε,**διὰ διαθήκης· || — يله صلحدن διὰ συμβιβασμοῦ,συμβιβαστικῶς, εἰρηνικῶς· || — الاختصار على **ἀλὰ ταρίκη-λ-ιχτισάρ,**συντόμως, βραχυλογικῶς [κατὰ τὴν ὁδὸν τῆς συντομίας]· || — الذيل على **ἀλὰ ταρίκη-ζ-ζεϊλ,** ἐν ὑστερογράφῳ· || — الرفيق ثم **ἐρρεφὶκ θὔμμε-τ-ταρίκ,** ὁ σύντροφος [εὑρεθήτω] καὶ εἶτα ἡ ὁδός, ἤτοι ἂς κινήσῃ τις· § πλθ. طرق **τουρούκ·** || βλ. καὶ بطريق.

طريقت A. **ταρικάτ,**ὄν θ. ἡ πνευματικὴ ὁδὸς ἢ πορεία,ἣν ἔταμον καὶ δεικνύουσιν οἱ ἅγιοι ἄνδρες·θρησκευτικὸν τάγμα, σωματεῖον: مولويه — **ἐλιὲ** τὸ ὑψηλὸν τάγμα τῶν Μεβλεβήδων [βλ. مولوى]· ἐνίοτε λέγεται καὶ طريقه **ταρικά:** صلاح — ἡ ὁδὸς τῆς ἀρετῆς.

طريقه T. **ταρικὰ** [ἐκ τοῦ προηγ.] ὄν. ἴς.

طريل T. **τηρὶλ** [βλ. ترل ἢ تريل] ἐπθ. γυμνός, ἐστερημένος [νοός, περιουσίας]·§ὁ παράγων λεπτὸν ἦχον ὡς ὁ βέμβηξ κτλ.

طريلدامق T.**τηρηλ-ταμάκ,**ταὐτὸ طرلامق βλ.

طرينق **τρήνκ,** βλ. طرانق.

طزلاتمق **τηζλατμάκ,** βλ. دزلاتمق.

طزلاق **τηζλάκ,** βλ. دزلاق καὶ طزلاز.

طزمان **τηζμάν,** βλ. دزمان.

طس T. **τής,**μόριον παριστάνον τὸ σύριγμα τοῦ χηνὸς κτλ. || — اورتاق ἄκρα σιγή, τσιμουδιά· || قالق — μένω ἐννεὸς καὶ ἄναυδος [ἐκ φόβου, ἐκπλήξεως].

طسلامق T. **τησλαμάκ,** ρμ. οὐδ. συρίζω ὡς ὁ χήν, χηνίσσω, τρίζω.

طسمه T.**ταδμά,** βλ. تاصه.

طش T. **τής,** βλ. طيش.

طشت Π. **τάϊτ,** ὄν. λεκάνη: زرين — χρυσῆ λεκάνη [ποιητ.].

طشره T. **τάϊρα** [κατὰ τὸ لهجه κ. طاشراق, طاشقارى βλ. طاش] ὄν.τὸ ἔξω·ἐπαρχία: لرده — ἐν ταῖς ἐπαρχίαις, ἐκτὸς τῆς πρωτευούσης· || — آغمق ἀποβάλλω, παύω.

طشره‌لق T. **τάϊρα-λήκ,** ὄν. ἐπαρχία, τὸ ἔξω τῆς πρωτευούσης· § ἐπιληψία θεωρουμένη ὡς ἀσθένεια τῶν δαιμονιζομένων, δαιμόνιον· ταὐτὸ على پرى· βλ. پرى.

طشره‌لى T. **τάϊρα-λῆ,** ἐπθ. ἐπαρχιακός, ὁ ἐκ τοῦ ἐξωτερικοῦ,ἐξωμερίτης.

طعام A. **τα'άμ,** ὄν. τροφή, φαγητόν, γεῦμα: — اكل βρῶσις **[ἐκὰλ]** τροφῆς· || — نفيس φαγητόν, γεῦμα ἐξαίρετον· || — قوشلق **κουάλοὺκ τα'αμί,** πρόγευμα· || — اقشام ى δεῖπνον· || — بعد ال **πάτε-τ-τα'άμ,** μετὰ τὸ γεῦμα· || — صكره كلام اول πρῶτον **[ἐδδὲλ]** φαγητὸν καὶ ὕστερον οἱ λόγοι[πρμ.]. ‖ Ρμ. γευματίζω, τρώγω: ايتدك — ساعت يديده **τῆ ἐδδόμη ὥρᾳ·** § πλθ. اطعمه **ἐτι'μέ.**

طعاميه A. **τα'αμιγέ,** ὄν. θ. ἔξοδα τροφῆς.

طعان A. **τα'ὰν** [ῥζ. طعن] ἐπθ. ὑβριστής, κακολόγος: — حسود φθονερὸς **[χαϑοὺτ]** ὑβριστής· § θ. طعنه **τα'ανέ:** — حاسده φθονερὰ γυνὴ κακολόγος.

طعم A. **τά'μ,** ὄν. γεῦσις : ى — علاجك γεῦσις τοῦ ἰατρικοῦ**[ιλαδζήν]**· || — ى خوش οὗ ἡ γεῦσις εὐχάριστος.

طعمه A. **τὸ'μὲ** [ῥζ. طعم] ὄν. θ. φαγητόν, βρῶμα,λεία,παρανάλωμα: بالغك يوكى κοχλάκη ὁ μεγάλος ἰχθὺς ποιεῖ τὸν μικρὸν βρῶμα,ἤτοι τρώγει τὸν μικρόν [πρμ.]· || — نار **τὸ'μέϊ νάρ,** παρανάλωμα τοῦ πυρός.

طعن A. **τά'ν,** ῥ. ἀφ. δυσφημία, κακολογία, κατηγορία: — حسود κακολογία φθονεροῦ· || — مطبوعاتك ندن **ματπου'ατὶν τα'νηντὲν μαδούν,** ἀπηλλαγμένος ἢ ἀνώτερος τῆς δυσφημίας τοῦ τύπου. ‖ Ρμ. κακολογῶ, κατηγορῶ [αἰτ.]: ايڤ — بريسى ذم و μέμφομαι **[ζὲμμ]** καὶ κακολογῶ τινα.

طعن انداز Π. **τὰ'ν-ενδάζ,** ἐπθ. ὁ κακολογῶν ὁ δυσφημῶν.‖ Ρμ. — اولق δυσφημῶ, κακολογῶ [δοτ.].

طعنه A. **تا'نέ,** ὀν. θ. κακολογία: دشمن ـه — **تا'νέϊ τϑάμέν,** κακολογία ἐχθροῦ.

طعنه‌زن Π. **τα'νε-ζέν,** ἐπθ. κακολόγος, κατήγορος.

طغات A. **τουγάτ,** πλθ. τοῦ طاغی βλ.

طغار T. **ταγὰρ** [ἐκ τοῦ طاق] ὀν. πήρα ἐκ δέρματος, ὡς ἡ τοῦ ποιμένος [βλ. καὶ طغارجق]· § μέτρον χωρητικότητος σιτηρῶν, μέγα κοιλόν: ی — بغداد κοιλὸν τῆς Βαγδάτης περιλαμβάνον ὀκτακοσίας ὀκκάδας.

طغارجق T. **ταγαρ-δζὴκ** [ὑποκ.] ὀν. μικρὰ πήρα δερματίνη, σάκκος: چوبان ی — ποιμενικὸς ἀσκός· ‖ ی — دوه κύστις κρεμαμένη κάτωθι τοῦ λαιμοῦ λυσσαλέας καμήλου.

طغرا A. **τουγρά,** κ. **τουρὰ** [κατὰ τὸ لهجه, ἐκ τοῦ τ. طوغرا توغرا ἢ تورغا βλ. طورغای ἢ طوغرول **τογροὺλ** σημαίνοντος ἱέρακα ἔχοντα τὰς δύο πτέρυγας ἀνοικτὰς] ὀν. Σουλτανικὸν μονόγραμμα ἐν σχήματι πτηνοῦ μὲ ἀνοικτὰς πτέρυγας, τιθέμενον ἄνωθι φερμανίων, βερατίων ἢ ἐπὶ τῶν νομισμάτων, περιέχον δὲ τὸ ὄνομα τοῦ βασιλεύοντος Σουλτάνου καὶ τὸ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ καὶ ἐπέχον θέσιν ὑπογραφῆς: ی همایون — αὐτοκρατορικὸν μονόγραμμα· ‖ ی — ی غرای عالم آرا **τουγράϊ γαρράϊ ἀλὲμ-ἀρά,** μονόγραμμα λαμπρὸν κοσμοῦν τὸν κόσμον, ἤτοι Σουλτανικόν· ‖ βλ. καὶ طوره.

طغراکش Π. **τουγρα-κέ̱ς,** ὀν. ὑπάλληλος τῆς Ὑψ. Πύλης ἔργον ἔχων νὰ γράφῃ τὸ Σουλτανικὸν μονόγραμμα ἐπὶ φερμανίων, βερατίων κτλ. Ὁ διευθυντὴς τοῦ γραφείου τούτου καλεῖται توقیعی **τεβκητ·** βλ. λ.

طغرالی T. **τουγρα-λῆ,** κ. **τουραλῆ,** ἐπθ. ὁ φέρων τὸ Σουλτανικὸν μονόγραμμα· βλ. طغرا.

طغیان A. **τουγγιὰν** [ρζ. طغو] ρ. ἀφ. ὑπέρβασις ὁρίων, ἀποστασία· πλημμύρα [ποταμοῦ]: ـر اهل ἀποστάτης, ἄτακτος. ‖ Ρμ. οὐδ. اِتمك — ἀποστατῶ· πλημμυρῶ.

طغیانجی T. **τουγγιαν-δζῆ,** ὀν. ἀποστάτης, ἄτακτος.

طفره A. **ταφρά** [κατά τινας λ. τουρ.] ὀν. θ. ἔπαρσις, ἀλαζονεία, τύφος· § προαγωγὴ βαθμοῦ τῶν Οὐλεμάδων· § πλθ. طفرات **τα-φερά̱τ·** متواليه ـر ἀλλεπάλληλος [**μουτεβαλιγὲ**] προαγωγὴ τοῦ βαθμοῦ Οὐλεμάδων.

طفره‌فروش Π. **ταφρὰ-φϑρούς,** ἐπθ. ἀλαζών, τετυφωμένος, ἐπηρμένος, ἀγύρτης. Ἡ λέξις κακίζεται ὑπό τινων ὡς βάρβαρος· βλ. طفره.

طفره‌فروشانه Π. **ταφρα-φϑρουσανέ,** ἐπθ. ἀγυρτικός.

طفره‌لی T. **ταφρα-λῆ,** ἐπθ. ἀλαζών, ἐπηρμένος.

طفل A. **τήφλ,** ὀν. νήπιον, παιδίον: ـر نوزاد παιδίον ἀρτιγέννητον [**νὲϐ-ζάτ**]· ناشم ـر ‖ παιδίον κοιμώμενον [**ναῖμ**]· § πλθ. اطفال **ἀτφάλ.**

طفلان T. **ταφλάν,** ὀν. δαφνοκέρασος, κ. ταφλάνι [φυτ.].

طفلانه Π. **τηφλ-ανέ,** ἐπθ. παιδικός, παιδαριώδης.

طفلی T. **τηφλῆ** [ἐκ τοῦ ἀρϐ. طفيلى] ὀν. παράσιτος, κόλαξ.

طفولت A. **τϑφουλέτ,** ἢ طفوليت **τϑφουλιγέτ,** ὀν. θ. παιδικότης, παιδικὴ ἡλικία: هنكام طفوليت **χενγκιάμι τϑφουλιγέτ,** ὁ καιρὸς τῆς παιδικῆς ἡλικίας· ‖ مقتضای طفوليت **μϑκτεζάϊ τϑφουλιγέτ,** ἀπαίτησις τῆς παιδικῆς ἡλικίας. Ἡ λέξις طفولت σημαίνει καὶ νωπότητα, θαλερότητα: نباتات ـر θαλερότης τῶν φυτῶν· ‖ ازهار ـر θαλερότης ἀνθέων [**ἐζχάρ**].

طفیل A. **τϑφεῖλ,** ταὐτὸ طفيلى βλ.

طفیلی A. **τϑφεϊλί** [ρζ. طفل] ὀν. παράσιτος, ὁ ἀπροσκλήτως μεταβαίνων εἰς γεῦμα· § [βοτ.]: جذر ـه — ἐπίρριζος· ‖ ساق ـه — ἐπίκαυλος· § [ἀνατ.] مختى ـه — παράσιτον τῶν ἐντέρων.

طفیلات A. **τϑφεϊλάτ,** πλθ. τοῦ طفيل, βλ.

طفیلیت A. **τϑφεϊλ-ιγέτ,** ὀν. θ. παρασιτισμός [βοτ. ἀνατ.].

طقسان T. **τοκσὰν** [ἐκ τοῦ ζοὺ طقوز καὶ اون] ἀριθ. ἐννενήκοντα: ی آشمق — ὑπερβαίνω τὸ ἐννενηκοστὸν ἔτος τῆς ἡλικίας.

طقسانلق T. **τοκσαν-λήκ,** ἐπθ. ὁ ἀξίας ἐννενήκοντα γροσίων, παράδων κτλ· § ἐννενηκοντούτης.

طقسانلی T. **τοκσαν-λῆ,** ἐπθ. ὁ ἔχων ἐννενήκοντα, ὁ συγκείμενος ἀπὸ ἐννενήκοντα.

طقسانجی T. **τοκσαν-ηνδζῆ,** ἀριθ. ἐννενηκοστός: ی — ὁ ἐννενηκοστὸς.

طقوز T. **τοκοὺζ** [βλ. طوقوز] ἀριθ. ἐννέα: اون کون آی — ἐννέα μῆνες καὶ δέκα ἡμέραι, ἤτοι ἡ διάρκεια τῆς ἐγκυμοσύνης· ‖ ر. — ده ἓν ἔνατον.

طقوزلق T. **τοκουζ-λούκ,** ἐπθ. ὁ ἀξίας ἐννέα γροσίων, παράδων κτλ.

طقوزلی T. **τοκουζ-λοῦ,** ἐπθ. ὁ συγκείμενος ἀπὸ ἐννέα μέρη· § τὸ ἐννέα τοῦ χαρτοπαιγνίου, κ. ἐννιάρι.

طقوزنجی T. **τοκουζ-ουνδζοῦ,** ἀριθ. ἔνατος: — اون δέκατος ἔνατος· ‖ ی — ὁ ἔνατος.

طلا A. **τηλά,** ὀν. ὑγρὸν πρὸς ἐπίχρισιν· χρυσός· § [ἰατρ.] ἐπίπαγος, ἤτοι ἡ πυκνὴ καὶ φαιὰ ἐπιδερμὶς ἡ ἐπὶ τοῦ αἵματος σχηματιζομένη· § ἐπίχρισις, ἄλειψις. ‖ Ρμ. ἐπιχρίω, ἀλείφω βοστ. αἰτ.]: ايتمك — ديواره خرج ἀλείφω ἀμμοκονίαν ἐπὶ τοῦ τοίχου.

طلاب A. **τϑλλὰπ** [πλθ. τοῦ طالب] ὀν. μαθηταί: — زمرهٔ ژوپرهٔ **τϑλλάπ,** ἡ τάξις τῶν μαθητῶν [συνηθέστ. طالب, βλ.]· § οἱ ἐφιέμενοι, οἱ ζητοῦντες: حطام دنيا ـر — οἱ ἐφιέμενοι τῶν εὐτελῶν ἀγαθῶν τοῦ κόσμου [**χουτάμι τϑνγιά**].

طلابیق T. **ταλαπιμάκ,** βλ. طلابيق.

طلاس T. **ταλάς,** طلاسلامق **ταλασλαμάκ,** βλ. تالازلامق ، تالاز.

طلاش T. **ταλάς,** βλ. طلاش.

طلاق T. **ταλάκ,** βλ. طلاق.

طلاق A. **ταλάκ,** ὀν. διάζευξις, διαζύγιον: ـرجعی — διάζευξις ἀνακλητὴ [**ριδζ'ί**]· ـبائن — διάζευξις ὁριστικὴ [**πατὶν**]· ‖ عورته ويرمك — διαζευγνύω τὴν σύζυγον.

طلاقت A. **ταλακάτ** [ρζ. طلق] ὀν. θ. εὐγλωττία: لسان ـر — εὐφράδεια· ‖ ـر ندرة اسپانيا εὐγλωττία· § φαιδρότης: سيما ـر — φαιδρότης προσώπου.

طلاقنامه Π. **ταλακ-ναμὲ,** ὀν. διαζύγιον ἤτοι τὸ περὶ διαζεύξεως τῶν συζύγων ἐπίσημον ἔγγραφον.

طلاکار Π. **τηλα-κιάρ,** ἐπθ. ἐπιχρυσωτής.

طلاوت A. **ταλαϐὲτ** [ρζ. طلو] ὀν. θ. τὸ εἶναι εὐάρεστον καὶ ἀξιαγάπητον ἕνεκα ὡραιότητος, χάρις, τὸ ἀξιαγάπητον: ادا ـر — χάρις τῶν τρόπων, τοῦ ἤθους [**ἐτά**]· كلام ـر — χάρις τοῦ λόγου· ‖ — حلاوت و γλυκύτης καὶ χάρις.

طلائع A. **ταλαΐ,** πλθ. τοῦ طليعه, βλ.

طلب A. **ταλέπ,** ρ. ἀφ. ἀπαίτησις, ζήτησις: حق ـر — ἀπαίτησις τοῦ δικαίου, ἤτοι τῶν ὅσων ἔχει τις λαμϐάνειν· ‖ ـرنده بولنمق — εὑρίσκομαι ἐν τῇ ἀπαιτήσει [**ταλεπινέ**], ἀπαιτῶ. ‖ Ρμ. ἀπαιτῶ, ζητῶ [αἰτ. دن]: بندن پاره ايتمش — ἐζήτησε παρ' ἐμοῦ χρήματα.

طلبکار Π. **ταλεπ-κιάρ,** ἐπθ. καὶ ὀν. ὁ ἀπαιτῶν, ζητῶν, ἐπιθυμῶν· ὁ ἀγοραστής.

طلبه A. **ταλεπὲ** [πλθ. τοῦ طالب] ὀν. μαθηταί: علوم ـه — **ταλεπέϊ ὁλούμ,** οἱ ἱεροσπουδασταί, ἤτοι Οὐλεμάδες σπουδάζοντες ἐντὸς τῶν τεμενῶν τὴν ἀραϐικὴν γραμματικήν, τὴν θεολογίαν καὶ τὸ ἱερὸν δίκαιον [شرع ὲρ·]· ‖ ی — مكتبك بعض μαθηταί τινες τῆς σχολῆς· § κοινῶς ἐν χρήσει ἀντὶ ἑνικοῦ, ἤτοι μαθητής, ἱεροσπουδαστής.

طلسم A. **τηλσήμ,** ὀν. τέλεσμα, περίαπτον, φυλακτήριον, μαγεία, ἤτοι τὸ μαγικὸν μέσον δι' οὗ δύναταί τις νὰ γένηται κάτοχος ἰδανικοῦ θησαυροῦ· § μτφ. μέσον, κλεὶς: ی — ايشك ἡ κλεὶς τῆς ὑποθέσεως· § πλθ. طلسمات **τηλσημάτ.**

طلسمات A. **τηλσημάτ,** πλθ. τοῦ طلسم βλ.

طلسملی T. **τηλσημ-λῆ,** ἐπθ. ὁ ἐφωδιασμένος διὰ τελέσματος, περιάπτου, φυλακτηρίου· μαγικός: دفينه — θησαυρὸς [**τεφινὲ**] κεκρυμμένος.

طلع A. **τάλ',** ὀν. γύρις, ἤτοι γονιμοποιὸς κόνις τῶν ἀνθέων.

طلعت A. **ταλ'άτ,** ὀν. θ. ἐμφάνισις, πρόσωπον· καλλονή: اشتياق ـر — **ištiγ-**

γλάκη τα'λάτι γλάρ, πόθος τοῦ προσώπου τῆς φίλης, ἤτοι τῆς θέας τοῦ προσώπου τῆς φίλης.

طلعی A. **ταλ'ί,** ἐπθ. ὁ ἀνήκων τῇ γύρει, γύρινος, γυρώδης·§θ. ءطلع· βλ. طلع.

طلق A. **τάλκ,** ὄν. χρυσίτης [λίθος].

طلوع A. **τδλοῦ',** ρ.ἀφ. ἀνατολή: ـِ شمس ἀνατολὴ ἡλίου **[ἀέμς]**·‖ قمر ـِ ἀνατολὴ σελήνης **[καμέρ]**·‖ كوكب ـِ ἀνατολὴ ἀστέρος **[κεβκέ‡]**·‖ ـى قلبه بر فكرك ἐμφάνισις ἰδέας εἰς τὴν καρδίαν **[καλ‡έ].** ‖ Ρμ. ἀνατέλλω· § πλθ. طلوعات ἐμπνεύσεις ποιητικαί: ـِ كزيده ἐμπνεύσεις ἐκλεκταί **[γκιδζι‡έ].**

طلوم T. **τουλούμ,** βλ. طولوم.

طلومبه T. **τουλούμ‡α,** βλ. طولومبه.

طلیعه A. **ταλι'ὰ** [ρζ. طلع βλ. طلوع] ὄν. θ. ἐμπροσθοφυλακή: طابوری — τάγμα ἐμπροσθοφυλακῆς· § πλθ. طلایع **ταλα'ῖ**

طم T. **τάμ,** ὄν. στίλβωσις χαλκοῦ : — چرخی **τὰμ τσαρχῆ,** τόρνος, δι'οὗ στιλβοῦσι τὰ χάλκινα ἀγγεῖα.

طم T. **τήμ,** μόρ. ἐπιτατικόν: طقر طم **τὴμτηκήρ,** διάκενος· βλ. طام.

طمار **‡αμάρ,** βλ. طامار.

طماق **‡αμάκ,** βλ. طاماق.

طمث A. **τάμς,** ὄν. ρεῦσις ἐμμήνων, καταμηνίων: ـِ اقطاعی **ταμσὶν ἰνκητα'ῖ,** διακοπὴ τῆς ρεύσεως τῶν ἐμμήνων.

طمثی A. **ταμσ-ί,** θ. ءطمث **ταμσιγὲ** [ρζ. طمث] ἐπθ. καταμήνιος, ὁ ἀνήκων τοῖς καταμηνίοις.

طمروق **τομρούκ,** βλ. طومروق.

طمطراق A. **τουμτουράκ,** ὄν. στόμφος, πομπή: الفاظ ـِ στόμφος λέξεων [ἐλφάζ] πομπωδῶν, κενῶν ἐννοίας.

طمطراقی T. **τουμτουρακ-λῆ,** ἐπθ. στομφώδης, πομπώδης [λόγος, λέξις].

طمطم A. **τημτήμ,** ἐπθ. ὁ ἐκφραζόμενος μετὰ δυσκολίας, μετὰ τόνου ξενικοῦ· οὗ οἱ λόγοι δυσκόλως ἐννοοῦνται.

طمع A. **ταμὰ',** κ. **ταμάχ,** ρ. ἀφ. ἁπλοστία, πλεονεξία· فلاورغوریا : خام ـِ **ταμάϊ χάμ,** ἁπληστία, πλεονεξία, αἰσχροκέρδεια·‖ ـى شان و شهرت فلودوكسیا·‖ دوشمك ـِ πίπτω εἰς τὴν ἁπληστίαν **[ταμα'ϊνέ],** καταλαμβάνομαι ὑπὸ ἁπληστίας πρός τι. ‖ Ρμ. ἁπλήστως ἔχω, ἐπιθυμῶ ἁπλήστως, πλεονεκτῶ, γλίχομαι [δοτ.]: ايچمك — پارەسنه ἁπλήστως ἔχω πρὸς τὰ χρήματά τινος.

طمعاً A. **ταμά'-αν,** ἐπρ. ἐξ ἁπληστίας, πλεονεξίας [δοτ.]: —پاره‌یه ἐξ ἁπληστίας πρὸς τὰ χρήματα·‖—ثروتنه ἐξ ἁπληστίας πρὸς τὸν πλοῦτόν του **[σερβετινέ].**

طمعکار Π. **ταμα'-κὰρ,** κ. **ταμαχκάρ,** ἐπθ. ἄπληστος, πλεονέκτης, φιλάργυρος.

طمعکارانه Π. **ταμα'κὰρ-ανέ,** ἐπθ. καὶ ἐπρ. πλεονεκτικὸς-ῶς.

طمعکارلق T. **ταμα'κὰρ-λὶκ** κ. **ταμαχκαρλήκ,** ὄν. ἁπληστία, πλεονεξία, φιλαργυρία.

طمغا T. **‡αμγά,** طمغالامق **‡αμγαλα-μάκ,** βλ. تمغا، تمغالامق.

طملمه T. **‡αμλά,** طملامق **‡αμλα-μάκ,** βλ. طاملامق، طاملمه.

طمورجق T. **τομουρδζάκ,** طمورجقلامق βλ. طومروجاق، طومروجاقلامق.

طن T. **τὰν ἢ τήν,** μόριον παριστάνον τὸν ἦχον μεταλλικῶν σωμάτων, νομισμάτων, ἢ κώδωνος ὡρολογίου· βλ. καὶ طنین.

طناب A. **τηνά‡,** ὄν. τὸ σχοινίον, δι' οὗ ἡ σκηνὴ προσδένεται εἰς τοὺς πασσάλους· § πλθ. طنب **τδνδ‡ :** ـِ قطع ἀποκοπὴ τῶν σχοινίων.

طناز A. **ταννὰζ** [ρζ. طنز] ἐπθ. ἀστεῖος, φιλοσκώμμων: ـِ دلبر ὡραία γυνὴ [**‡ιλ‡ὲρ**] φιλοσκώμμων.

طنازانه Π **τανναζ-ανέ,** ἐπθ. σκωπτικός: ـِ زنانه θρύψις σκωπτική.

طناز **τηνάζ,** βλ. طیناز.

طنب A. **τδνδ‡,** πλθ. τοῦ طناب βλ.

طنبور A. **ταν‡ούρ,** ὄν. εἶδος κιθάρας μὲ ἓξ χορδάς: چالق— παίζω κιθάραν, κιθαρίζω.

طنبوره T. **ταν‡ουρά,** ὄν. ταμπουράς, ἤτοι εἶδος κιθάρας μικροτέρας τῆς طنبور [βλ. بولغاری καὶ بوزوق]·‖—سی آغیز ἀνοησίαι, φλυαρίαι·‖ كی ـِ ὡς κιθάρα, ἤτοι σφιγκτὸς καὶ τεταμένος [ἐπὶ ἐνδύματος].

طنبوره‌جی T. **‡αν‡ουρα-δζῆ,** ὄν. κιθαριστής· ὁ παίζων τὴν κιθάραν τὴν καλουμένην طنبوره, ὁ κατασκευαστὴς καὶ πωλητὴς τοιούτων κιθαρῶν.

طنز A. **τάνζ,** ὄν. σκῶψις, χλεύη: جا ـِ—σκῶψις ἄτοπος **[‡ι-δζά]**·‖ مناقفه ـِ—σκῶψις ὑποκριτική **[μδναφηκανέ].**

طنطنه A. **ταντανὰ** [ρζ. طن **τάν,** βλ. طنین] ὄν. θ. βόμβος, βοή : طبل ء— βοὴ τοῦ τυμπάνου·‖ طنبور ء— βοὴ κιθάρας· § πομπή, πάταγος, ἐπίδειξις, μεγαλοπρέπεια πανηγύρεως: سور ء—πομπὴ ἑορτῆς·‖ايلە— πομπωδῶς, ἐπιδεικτικῶς, μεγαλοπρεπῶς.

طنطنه‌لی T. **ταντανα-λῆ,** ἐπθ. πομπώδης, παταγώδης, ἐπιδεικτικός, μεγαλοπρεπής: دوكون—πομπώδης γάμος.

طنغر T. **τηνγκὴρ** [ἐκ τοῦ μορ. طن] μόριον ἐπαναλαμβανόμενον πρὸς παράστασιν τοῦ κρότου μεταλλικῶν σκευῶν ὡς χύτρας κτλ., ἢ νομισμάτων κτλ: طنغر طنغر **τηνγκὴρ-τηνγκήρ,** ἢ طنغر منغر **τηνγκὴρ μηνγκήρ.**

طنغر T. **τηνγκὴρ** [ἐκ τοῦ προηγ.] ὄν. πλούσιος φιλάργυρος ὅστις θησαυρίζει χρήματα.

طنغر داتمق T. **τηνγκηρ-‡ατμάκ,** ρμ.μτβ. κάμνω τὰ μεταλλικὰ σκεύη κτλ. νὰ δώσωσιν ἦχον, κροτῶ, παταγῶ [αἰτ.]: — قدحلری συγκρούω, κωδωνίζω τὰ ποτήρια [ἐπὶ οἰνοποτούντων].

طنغر دامق T. **τηνγκηρ-‡αμάκ,** ρμ. οὐδ. δίδω ἦχον ὡς τὰ μεταλλικὰ σκεύη, τὰ νομίσματα κτλ. ἀντηχῶ.

طنغردی T. **τηνγκηρ-τῆ,** ὄν. ὁ ἦχος, ὃν παράγουσι τὰ μεταλλικὰ σκεύη, ἢ νομίσματα, ἢ ὁ κώδων κτλ. § ἦχος μουσικῶν ὀργάνων, μουσικὴ χονδροειδής [βλ. زنبرلی]

طنغلدامق T. **τηνγκηλ-‡αμὰκ** [ἐκ τοῦ طنغر] ρμ. οὐδ. ἀντηχῶ, δονοῦμαι μετὰ κρότου ὡς τὰ μεταλλικὰ σκεύη.

طنغه‌داق T. **τήνγκα-‡ὰκ** [ἐκ τοῦ طن ἢ طنغر καὶ داق, βλ. داقماق] ἐπρ. μετὰ κρότου, ὡς ὁ τῶν μεταλλικῶν σκευῶν ὅταν πίπτωσιν ἢ ὅταν θραύωνται: باردا غك قیاغی دوشدی — τὸ κάλυμμα τοῦ ποτηρίου ἔπεσε μετὰ κρότου.

طنلامق T. **την-λαμάκ,** ρμ. οὐδ. ἀντηχῶ ὡς ὁ κώδων, ὁ θόλος, τὸ δοχεῖον κτλ.

طنمامق T. **τήν-μα-μακ,** ρμ.οὐδ. σιγῶ, δὲν ἀνοίγω τὸ στόμα, δὲν ἐκβάλλω φωνήν, λέξιν.

طنمز T. **τηνμὰζ** [γ'. προσ. ἐνεστ. τοῦ طنمامق] σιγᾷ καὶ μτχ. ὁ σιγῶν, ὁ μὴ ἀνοίγων τὸ στόμα, ὁ μὴ προφέρων λέξιν.

طنمق T. **την-μὰκ** [ἐκ τοῦ μορ. طن] ρμ. οὐδ. ὁμιλῶ, προφέρω λέξιν.

طنین A. **ταν'ὶν** [ρζ. طن, βλ. ءطنط] ὄν. ἀντήχησις ὡς ἡ τοῦ κώδωνος, τοῦ θόλου κτλ.βόμβος, βοή: طاس ـِ—ἀντήχησις κυπέλλου·‖ كاسه ـِ— ἀντήχησις τρυβλίου·‖ ذباب ـِ— βόμβος μυίας **[ζδ‡ά‡].**

طنین انداز Π. **ταν'ὶν-ἐν‡άζ,** ἐπθ. ὁ ἀντηχῶν, ὁ βομβῶν.

طواحن A. **ταβαχήν,** πλθ. τοῦ ءطاحن, βλ.

طوار A. **ταβάρ,** βλ. طاوار.

طواشی A. **ταβασῆ,** ὄν. εὐνοῦχος· ἐκτομίας.

طواف A. **ταβάφ,** ρ. ἀφ. τὸ στρέφεσθαι πέριξ τινος, στροφή, περιστροφή, κ. γύρος: ـى—كعبه‌نك بيت‌الله ـِ—περιστροφὴ πέριξ τοῦ Κιαβέ, ἤτοι τοῦ ναοῦ **[‡έῖτ-ουλλὰχ]** τῆς Μέκκας [καθῆκον τῶν Μουσουλμάνων προσκυνητῶν]·‖ايچمك—περιστρέφομαι πέριξ τινός, ὡς βωμοῦ, ναοῦ· συνέκδ. λατρεύω, προσκυνῶ [αἰτ.].

طواف A. **ταββάφ** [ἐκ τοῦ προηγ.] ἐπθ. ὁ περιστρεφόμενος, ἰδίᾳ προσκυνητὴς Μουσουλμᾶνος ποιῶν περὶ τὸν ναὸν τῆς Μέκκας τὰς ἐπιβαλλομένας στροφάς.

طواق T. **‡ουβάκ** [ἐκ τοῦ طوپاق, βλ.] ὄν. ὁπλή, χηλή: آت ـِ—ى ὁπλὴ ἵππου·‖ صغير ـِ—ى χηλὴ βοός· ‖ βλ. دواق.

طوال T. **‡ουβάλ,** βλ. دوال ἢ ديوال.

طوامیر A. **ταβαμὶρ** [πλθ. τοῦ طومار] ὄν. κύλινδροι, βιβλία:—لى **τάϊ ταβα-**

μίρ, δίπλωμα ἢ τύλιγμα κυλίνδρων, βιβλίων· || ـمطو — κύλινδροι τετυλιγμένοι [**ματβιγέ**].

طوان T. **ταβάν,** βλ. تاوان.

طوائف A. **ταβαῖφ** [πλθ. τοῦ طائف] ὄν.θ' σωροί, ὁμάδες, τάξεις, λαοί : ـر تاس ὁμάδες ἀνθρώπων, λαοί· || ـملوك — **ταβαῖφι μπλούκ,** μικραὶ δυναστεῖαι σχηματισθεῖσαι ἐν Ἀσίᾳ κατὰ τὴν πτῶσιν τῶν Ἀβασσιδῶν.

طوبره T. **τοπρὰ** καὶ κοινῶς κατ'ἀναγραμματισμὸν ـبوره **τορπὰ** [ρζ. طوپ ἢ طوب] ὄν. πήρα, σάκκος μικρός, κ. τορβᾶς — ـسی دیلنجی ἢ πήρα τοῦ ἐπαίτου· || — یوغوردی ὀξύγαλα τῆς πήρας, δηλ. στραγγιστόν, περασμένον ἀπὸ σακκοῦλι.

طوبی A. **τουπὰ** [ρζ. طوپ] ὄν. θ. ὡραιότης, ἀγαθόν, εὐτυχία: لك — **τουπάλέκε,** πόσον μακάριος εἶσαι! § ὄνομα δένδρου τοῦ παραδείσου· §θηλ. τοῦ طوبی βλ.

طوپ T. **τὸπ** ἢ طوپ **τόπ,** ὄν. σῶμα στρογγύλον ὡς ἡ σφαῖρα, σφαῖρα, κανονοβολισμός, τηλεβόλον· σφαῖρα μεταλλικὴ ἐπὶ τοῦ ἐλατηρίου τῆς θύρας, σφαίρωμα, κ. πόμουλον· δέμα ὑφάσματος ἢ ἐριούχου κτλ.ἐξ ὡρισμένου ἀριθμοῦ πήχεων ἢ μέτρων,ἱστός, κ.τόπι·δεσμὶς χάρτου ἐκ πεντακοσίων φύλλων: ـی — یوك τολύπη μαλλίου [**γιούν**], κ. τουλούπα·|| ـی — قار χιονόσφαιρα· τολύπη, κ. κάρτοπου [ἄνθ.]· || — التون χρυσῆ σφαῖρα, διπλοῦς νάρκισσος, ἀκακία ἡ φαρνεσιανή [ἄνθ.]·||ـی — التون σφαῖρα ἐκ χρυσοῦ,καὶ ـی — نور σφαῖρα ἐκ φωτός[λέγεται ἐπὶ μικρῶν παίδων ὡραίων]· ||اوینی — παίγνιον σφαίρας, διασφαιρισμός·||بزی آمریقان — δύο δέματα ὑφάσματος ἀμερικανικοῦ·||کاغد — یکرمی εἴκοσι δεσμίδες χάρτου;|| دن — **τοπτάν,**χονδρικῶς[ἀντίθ.پارچه پارچه **παρτσᾶ παρτσᾶ,**ἢ پراکنده **περακεντέ,** λιανικῶς]· || ـی — **τοποῦ,** τὸ ὅλον·|| ـی — طاغ τηλεβόλον ὀρεινόν· || ـی — صحرا τηλεβόλον πεδινόν [**σαχρά**]·||ـی — منزل τηλεβόλον μεγάλης βολῆς [**μενζίλ**]·|| ـی — آلای κανονοβολισμοὶ τελετῆς, πανηγύρεως· || ـی — سلام κανονοβολισμοὶ χαιρετισμοῦ·||ـی — یانغین κανονοβολισμοὶ ἀγγέλλοντες ἔκρηξιν πυρκαϊᾶς·|| منزلی — βολὴ τηλεβόλου, ἤτοι τὸ μέρος μέχρι οὗ φθάνει [**μενζιλ-ί**]·|| آتیمی — **τὸπ ἀτημή,** βολὴ τηλεβόλου, κανονοβολισμός· || محاربه‌سی —βομβαρδισμός·||آلتی — **τὸπ ἀλτῆ,** ἡ πρὸ τοῦ φρουρίου πλατεῖα[τὸ ὑπὸ τὴν βολὴν τοῦ τηλεβόλου μέρος]·||آرابه‌سی —ὑποστάτης τηλεβόλου,ἤτοι ἡ ἅμαξα δι'ἧς μεταφέρεται τὸ τηλεβόλον·||آغزی — τὸ στόμα τοῦ τηλεβόλου, ἀκμὴ καταστροφῆς: آغزینه کلدی —ἔφθασε εἰς τὴν ἀκμὴν τῆς καταστροφῆς·||اوتی —**τὸπ ὀτοῦ,**πλήρωμα τηλεβόλου ἐκπυρίτιδος μόνης ἄνευ σφαίρας·συνέκδ. κομπορρημοσύνη· σπατάλη δημοσίων χρημάτων·||کی — ἄνευ διαταγμοῦ, ἀμέσως.‖ Ρμ.— اتمك συσπειρῶ, συναθροίζω, συλλέγω·||اولق — συσπειροῦμαι, συναθροίζομαι·||آتمق —κανονιοβολῶ· μτφ. πτωχεύω·||آتمق ـی —ἀποθνήσκω· || پاتلامق —ἐκρήγνυται τὸ τηλεβόλον,πίπτει, κανονιοβολεῖ· || طوتمق ه — βομβαρδίζω [αἰτ.]· || لری قورمق —διοργανίζω τὰ τηλεβόλα, ἤτοι κανονοστοιχίαν·||یونه کیتمك —καταστρέφομαι ἀδίκως· βλ. ἐπόμ.

طوپ T. **τὸπ** [βλ.προηγ.] ἐπθ. σφαιρικός, στρογγύλος,περιεσταλμένος: چهره — πρόσωπον [**τσεχρὲ**] στρογγύλον·|| طوپوز — ἄνθρωπος μικρὸς τὸ ἀνάστημα καὶ χονδρός [ὁλοστρόγγυλος]·|| —طور **τὸρ-τόπ,** ὁλοστρόγγυλος· || اوتورمق —κάθημαι περιεσταλμένος, εὐσχημόνως, ἡσύχως· || صلاط —σαλάτα πρασίνη, σφαιρική, ἤτοι ἐν σχήματι σφαίρας· || βλ. طور.

طوپ T. **τόπ,** μόριον προτασσόμενον ἐπιθέτων τινῶν ἀρχομένων ἀπὸ ط πρὸς ἐπίτασιν τῆς ἐννοίας αὐτῶν· ὡς πολυ طوپ **τὸπτολοῦ,** ὅλως διόλου πλήρης, γεμάτος, ὑπέρπλεως, ἔμπλεως.

طوپاج T. ἢ طوپاچ **τοπὰτς** [ρζ. طوپ] ὄν. βέμβιξ, κ. σβοῦρος, ἤτοι ἡ γνωστὴ παιδιά [βλ. فرلداق καὶ پرلانتچ]· § ἐπθ. μικρὸς καὶ χονδρός, μὴ ἔχων τὸ φυσικὸν μέγεθος : — آدم ἄνθρωπος μικρὸς καὶ χονδρὸς [ὡς σβοῦρος]·||خیار — σικυὸς μὴ ἔχων τὸ φυσικὸν μέγεθος, μικρὸς καὶ χονδρός·§ ὄν. τὸ χονδρὸν καὶ σφαιροειδὲς ἄνω μέρος τῆς κώπης·|| βλ. طوپاز.

طوپارلاق T.**τοπαρλὰκ**[ἐκ τοῦ طوپارلامق] ἐπθ. στρογγύλος, σφαιροειδής: آدم — ἄνθρωπος μᾶλλον χονδρὸς ἢ ὑψηλός, ὁμοιάζων πρὸς σφαῖραν [βλ. καὶ طوس]· § ὄν. μικρὰ σφαῖρα· βλ. καὶ طوپلاق καὶ طوپاق.

طوپارلامق T. **τοπαρλαμὰκ** [ρζ. طوپ ρμ. μτδ. συλλέγω, συναθροίζω πᾶν ὅ,τι ἔχω καὶ παραλαμβάνων ὁμοῦ ἀ-

πέρχομαι[αἰτ.]:دشمن عسکرینی طوپارلایوب سوریور ὁ ἐχθρὸς συλλέξας τὸν στρατὸν αὐτοῦ ἐλαύνει αὐτόν.

طوپاز Γλ. **τοπὰζ** ἢ طوپاچ **τοπὰτς** [topaze] τοπάζιον, ἤτοι λίθος πολύτιμος· βλ. زبرجد καὶ یاقوت اصفر.

طوپاق T. **τοπὰκ** [ρζ. طوپ] ἐπθ. στρογγύλος· εὐτραφής· βλ. καὶ طوپلاق· § ὄν. ὀπλή, χηλὴ ζώου· βλ. طواق καὶ طوپوق.

طوپال T. **τοπὰλ** [ρζ. طوپ] ἐπθ. καὶ ὄν. χωλός: — کور τυφλὸς χωλός·|| — اسکملە σκίμπους χωλός, οὗ ὁ εἷς ποῦς εἶναι συντετριμμένος || ایله — کزن آقساق اولور ὁ περιπατῶν [**γκεζὲν**] μετὰ χωλοῦ χωλαίνει [πρμ. εἰ χωλῷ παροικήσῃς, ὑποσκάζειν μαθήσῃ]·||— کروانه قاریشور [اشکله ἢ] ایله اشك μετὰ χωλοῦ ὄνου ἀναμιγνύεται εἰς τὴν συνοδίαν ὀδοιπόρων [**κερβάν**], πρμ. ἤτοι ἀναμιγνύεται εἰς πράγματα ἀνώτερα τῶν δυνάμεων αὐτοῦ.

طوپالاق T. **τοπαλὰκ** [ἐκ τοῦ طوپارلاق ρζ. طوپ] ἐπθ. στρογγύλος, ὁ ἐν σχήματι σφαίρας·§ ὄν. σφαῖρα βάμβακος κτλ:—ر پنبوق μία σφαῖρα βάμβακος·|| آغاجی — ῥάμνος [εἶδος θάμνου καλουμένης καὶ خولان]·||کوکی — **τοπαλὰκ κιόκιδ,** ἄκορον, ἤτοι φυτὸν τῆς Ἰνδίας ἔχον τὰς ρίζας ἀρωματικάς.

طوپاللامق T.**τοπαλ-λαμὰκ,** ρμ.οὐδ. χωλαίνω : طوپاللایه کلمك طوپاللایه ἔρχομαι χωλαίνων.

طوپاللق T. **τοπαλ-λὴκ,** ὄν. χωλότης.

طوپانه T. **τοπανέ,** ὄν. βουνιάς, ἀράχιδνα [φυτ.].

طوپجغز T. **τοπ-τσηγάζ,** ὄν. ὑποκ. μικρὸν τηλεβόλον.

طوپجی T. **τοπ-τσοῦ,** ὄν. στρατιώτης τοῦ πυροβολικοῦ: عسکری —τὸ πυροβολικόν.

طوپچیلق T. **τοπτσου-λούκ,**ὄν. τὸ πυροβολικόν.

طوپخانه T. **τοπ-χανέ,**ὄν.τηλεβολοποιεῖον· ἀποθήκη τοῦ πυροβολικοῦ,τηλεβολοστάσιον:عامره — **τοπχανὲϊ ἀμιρέ,** τὸ Αὐτοκρατορικὸν ὑπουργεῖον τοῦ πυροβολικοῦ· || عامره مشیری — ὁ ὑπουργὸς [**μισὶρ**] τοῦ πυροβολικοῦ.

طوپلانلمق T. **τοπρὰκ**[κατὰ τὸ لهجه ἐν τῇ ἀρχαίᾳ Τουρκικῇ توفراق **τοφρὰκ** σημαίνει κονιορτόν· βλ.καὶ تراب] ὄν.χῶμα,ἔδαφος, γῆ, πηλός: — قورو γῆ ξηρὰ ἄνευ δένδρων ἢ οἰκοδομῆς·|| — قره μαύρη γῆ, ἤτοι τάφος·|| ـی — چوملکجی πηλὸς ἀγγειοπλάστου·||ایو ـی — γῆ ἀγρός,οὗ τὸ χῶμα καλόν·||— یومشاق χῶμα ἁπαλόν·||صاحبی—ὁ κύριος τῆς γῆς, ὁ ἰδιοκτήτης· ||ـی — عثمانلی ὀθωμανικὸν ἔδαφος·||باصدی— δικαίωμα διαβάσεως ἢ τέλος διοδόμενον ἐπὶ τῆ ἀφίξει [διότι ἐπάτησέ τις τὸ ἔδαφος]·βλ. قدومیه καὶ باج · || رنکی — χρῶμα χώματος ἢ γῆς· § ἐπθ. πήλινος: ابریق — ὑδροχόη πήλινος·|| — تخره πηλίνη χύτρα· || سوقاق —ὁδὸς ἄνευ λιθοστρώτου, γυμνή.

طوپراقلامق T. **τοπρακ-λαμάκ,**ρμ. μτδ. καλύπτω διὰ χώματος τὴν πυρὰν κτλ. θάπτω, παραχώνω [αἰτ.].

طوپلا T. **τοπλὰ** [ρζ. طوپ] ὄν. λικμός, ἤτοι πτύον,πτυάριον ἀλωνίου τρισχιδές, τρίαινα.

طوپلاتمق T. **τοπ-λατμάκ,**ρμ. διαμ. βάλλω τινὰ νὰ συλλέξῃ, νὰ συναθροίσῃ, να συγκαλέσῃ [δοτ. αἰτ.] : پارمغی کیمه طوپلاتدك τὰ χρήματα διὰ τίνος συνέλεξας;

طوپلاشمق T. **τοπ-λασμάκ,** ρμ. οὐδ. συναθροίζομαι, συνέρχομαι·συλλέγω τὰ οἰκιακὰ ἔπιπλα κτλ. προετοιμάζομαι.

طوپلامق T. **τοπ-λαμάκ,** ρμ. μτδ. συλλέγω, συναθροίζω, δρέπω, μαζόνω, συνάζω, συγκαλῶ, συστέλλω, συμμαζόνω [αἰτ.]: — میوه ἢ چیچك συλλέγω, δρέπω ἄνθη, καρπούς·||— پاره συλλέγω χρήματα, ἀργυρολογῶ·||— ایراد συλλέγω εἰσοδήματα [**ἰράτ**]· || — عسکر συλλέγω στρατόν,στρατολογῶ·||اتکلری —συστέλλω τὰ κράσπεδα [**ἐτεκλερί**]· || صاچلری — συναθροίζω ἐπὶ τῆς κεφαλῆς τὴν κόμην ἐν εἴδει σφαίρας·|| — باشمه عقلی μαζεύω τὸν νοῦν εἰς τὸ κεφάλι, συνετίζομαι· || — رأی συλλέγω ψήφους [**ρεΐ**].

طوپلانلمق T. **τοπ-λανηλμάκ,** ρμ. πθ. συλλέγομαι, συναθροίζομαι, δρέπομαι, συνάγομαι, συγκαλοῦμαι, συστέλλομαι· § [ἀπρόσ.] συνέρχομαι: بوگون طوپلانماز σήμερον δὲν συνέρχονται,ἢ δὲν ἐπιτρέπεται νὰ συνέλθωσιν [οἱ ἄνθρωποι].

طوپلانمق T. **τοπ-λανμάκ,** ρμ.οὐδ. συλλέγομαι, συναθροίζομαι, συσσωρεύομαι, συνάγομαι, περιστέλλομαι, περιμαζόνομαι, διπλοῦμαι, διευθετοῦμαι [ἐπὶ ἐνδυμάτων, ὑφασμάτων κτλ.], κάθημαι περιεσταλμένος, συμμαζωμένος: —باشه طوپلانمش τὸ αἷμα συσσωρεύεται εἰς τὴν κεφαλήν·‖ περιεσταλμένος, περιμαζωμένος, κανονικὸς [οἰκία κτλ.].

طوپلو T. ἢ **τοπ-λοῦ,** ἐπθ. ὁ ἔχων σφαῖραν ἢ κεφαλὴν σφαιρωτήν: —ايكنه طوپلو καρφοβελόνη, καρφίς, καρφίτσα [λέγεται καὶ μόνον طوپلو] · § περιεσταλμένος, περιμαζωμένος, εὐσχήμων, σεμνός, κανονικός· ‖ آدم طوپلو — ἄνθρωπος εὐσχήμων, σεμνός·‖ اورطورمق—κάθημαι περιεσταλμένος, περιμαζωμένος, κοσμίως· ‖ ديرلو—او οἰκία περιμαζωμένη, κανονική.

طوپوز T. **τοποῦζ** [κατὰ τὸ لهجه ἐκ τοῦ طوپ βλ. καὶ دبوس] ὄν. ρόπαλον ἔχον σφαῖραν εἰς τὴν ἄκραν, κ. τοποῦζι: جنك ى — ρόπαλον πολεμικόν· ‖ التنده — ὑπὸ τὸ ρόπαλον,ἤτοι διὰ τῆς βίας· § σφαίρωμα, κ. τοποῦζι: چادر ى—σφαίρωμα τῆς σκηνῆς· § ἐπθ. آدم طوپ [**τὸπ-τοποῦζ,** ὁλοστρόγγυλος] ἄνθρωπος κοντός, χονδρὸς καὶ ζωηρός.

طوپوق T.**τοποῦκ** [ρζ. طوپ,βλ.καὶ طوپاق] ὄν.ἀστράγαλος, τὸ κότσι τοῦ ποδαριοῦ: چالق — συγκρούω τοὺς δύο ἀστραγάλους, παρατρίβομαι[ἐπὶ ἵππου, ὅταν συγκρούωνται αἱ κνῆμαι αὐτοῦ περιπατοῦντος καὶ σχηματίζεται πληγή]· ‖ جيقمق — اوفكه ὁ θυμὸς [**μὸ̱κὲ**] ἀναβαίνει εἰς τὸν ἀστράγαλον, μεγάλως ὀργίζομαι·§σύρτις, ἱλύς, ἄμμος συνεσωρευμένη εἰς τὸ στόμιον ποταμοῦ λιμένος.

طوت T. **τοῦτ** [ἐκ τοῦ π. توت βλ.] ὄν.συκάμινον: آغاجی—συκαμινέα·‖بياض —λευκὸν συκάμινον·‖—قره μέλαν συκάμινον· ‖شروبی—σιρόπιον συκαμίνου·‖آهو—ى σμέουρον, βάτον, ἰδαῖον· § προστ. τοῦ توتمق βλ.

طوتار T. **τουτὰρ** καὶ طوتاريق **τουταρῆκ** [ἐκ τοῦ توتمق] ὄν. ἐπιληψία·§ μανία χρονία ἢ περιοδική,ἥτις καταλαμβάνει τοὺς αἰθίοπας· βλ. بابا.

طوتاراق T. **τουταρὰκ** [ἐκ τοῦ توتمق]ὄν. ἔναυσμα, κ. προσάναμμα, πᾶν ὅ,τι χρησιμεύει ὅπως ἀνάψῃ τις πυράν·βλ.καὶ طوتشديروق.

طوتاريق T. **τουταρῆκ,** βλ. طوتار.

طوتاريقلو T. ἢ طوتاريقلی **τουταρηκ-λῆ,** ἐπθ. ἐπιληπτικός, ὁ πάσχων ἐξ ἐπιληψίας.

طوتاش T. **τουτὰς** [ἐκ τοῦ توتمق] ἐπθ. συναφής,συνημμένος, συμπαγής, πυκνός [σπν.].

طوتاق T. **τουτὰκ** [ἐκ τοῦ توتمق] ὄν. λαβή, κ. μανίκι: ى — صبان λαβὴ ἀρότρου· ‖ συνηθέστερον طوتام καὶ طوتامق βλ.

طوتام T. **τουτὰμ** [ἐκ τοῦ توتمق] ὄν. λαβή, κ. μανίκι·§ δράξ, κ. φουχτιά: —ر. طوز μία δρὰξ ἅλατος· § اوت—ر μία δρὰξ χόρτου· ‖ انفيه—ر μία δραγμὶς [πρέζα] ταμβάκου· § συμπεριφορά, χαρακτήρ,, ἦθος: ى—خسته‌لغك ὁ χαρακτὴρ τῆς ἀσθενείας· βλ. καὶ طوتوم.

طوتامق T. **τουταμὰκ** [ἐκ τοῦ توتمق] ὄν. λαβή, κ. μανίκι· μέρος ὅθεν δύναται νὰ κρατηθῇ τις, στήριγμα,ἀφορμή, πρόφασις· σταθερότης.

طوتامقسز T. **τουταμακ-σὶζ,** ἐπθ. ὁ ἄνευ λαβῆς· ὁ ἄνευ ἀφορμῆς, προφάσεως· ὁ μὴ διαρκής, ὁ μὴ σταθερός.

طوتامقلی T. **τουταμακ-λῆ,** ἐπθ. ὁ ἔχων λαβήν, πιάσιμον, ἀφορμήν.

طوتاملامق T. **τουταμ-λαμάκ,** ρμ. μτδ. μετρῶ διὰ τῆς δρακός, κ. μὲ τὴν φοῦχτα [αἰτ.].

طوتاملی T. **τουταμ-λῆ,** ἐπθ. ὁ ἔχων λαβήν.

طوتجی T. **τουτ-τσοῦ,** ὄν. συκαμινοπώλης.

طوتديرمق T. **τουτ-τουρ-μάκ,** ρμ. διάμ. βάλλω τινὰ νὰ κρατήσῃ, νὰ συλλάβῃ, νὰ ἐνοικιάσῃ κτλ. βλ.توتمق [δοτ.αἰτ.]: ستری‌يی خدمتكاره طوتديرمه‌دن كيمبور δὲν φορεῖ τὸ ἐπανωφόριόν του χωρὶς νὰ βάλῃ τὸν ὑπηρέτην νὰ κρατήσῃ αὐτό [**τουττούρμα‡αν**]§οὐδ. ἀρχίζω καὶ ἐξακολουθῶ,κ.πιάνω: —اوكسوروك πιάνει καὶ ἐξακολουθεῖ ὁ βήξ [**μὸκσσρὸ̱κ**]·‖ياغره —πιάνω τὰς φωνάς[**γιαϊγαρά**],ἀρχίζω καὶ ἐξακολουθῶ νὰ φωνάζω·‖پازارلق طوتديره بيلديكنه مال صاتمق πωλῶ πρᾶγμα εἰς τὴν τιμὴν τὴν ὁποίαν εὕρω [**τουττουρὰ πιλὶιγινὲ**=ὅ, τι ἠμπορεῖ νὰ

πιάσῃ]· ‖ شركت بو كبی اشيادن طوتديره بيلديكنه رσμ ἢ ἑταιρία λαμβάνει ἐκ τοιούτων πραγμάτων τέλος [**ρὲσμ**] ὅσον δύναται· § πιάνω, προσεγγίζω [αἰτ.] : واپور هوانك شدتندن اسكلهيی طوتديره‌مدی τὸ πλοῖον ἐκ τῆς σφοδρότητος τοῦ ἀνέμου δὲν ἠδυνήθη νὰ πιάσῃ τὴν ἀποβάθραν, ἤτοι νὰ προσεγγίσῃ·§ πιάνω δρόμον καὶ ἀκολουθῶ: يولی طوتديرسكز اوغلنك اوغری كی. πιάνετε, ἤτοι ἀκολουθεῖτε τὴν εὐθεῖαν ὁδὸν τοῦ Σταυροδρομίου.

طوتساق T. **τουτσὰκ** [ἐκ τοῦ توتمق] ὄν. αἰχμάλωτος.

طوتساقلق T. **τουτσακ-λήκ,** ὄν. αἰχμαλωσία.

طوتشديرمق T. **τουτ-ουτσουρ-μάκ,** ρμ. μτδ. ἀναφλέγω, ἀνάπτω, δίδω φωτιά, κορόνω· μτφ. βάλλω τινὰ νὰ ἐρίσῃ, νὰ πιασθῇ μετ' ἄλλου [αἰτ.]:—آتشی ἀνάπτω τὴν πυρκαϊάν, τὴν φωτιάν, ἐρεθίζω, ἐξάπτω· ‖ [δοτ. αἰτ.] : — اله ال συμφιλιόνω, συμβιβάζω δύο ἢ περισσοτέρους, βάλλω νὰ πιασθῶσι χέρι μὲ χέρι, ἤτοι νὰ πιάσωσι τὰς χεῖρας ἀλλήλων,νὰ δεξιωθῶσιν ἀλλήλους·‖ ر. اله — ى βάλλω τινὰ νὰ κρατήσῃ τι διὰ τῆς χειρός, τῷ δίδω εἰς τὴν χεῖρα κάτι τι.

طوتشديروق T. **τουτουτσουροὺκ** [ἐκ τοῦ προηγ.]ὄν. προσάναμμα· βλ. طوتاراق .

طوتشمق T. **τουτ-ουτσ-μάκ,** ρμ. οὐδ. ἀνάπτω, ἀναφλέγομαι, κορόνω: —اوتلر τὰ ξύλα κορόνουν,ἀνάπτουν·‖اوجاقی— κορόνει ἡ καπνοδόχη τῆς οἰκίας [**ἐὸ̱ὶν τσαὸ̱ζασὴ**]·‖—انكلری κορόνουν τὰ κράσπεδά του [αἱ ποδιαίς του,**ἐτεκ-λερί**],ἤτοι εὑρίσκεται εἰς δύσκολον θέσιν,εἰς ἀμηχανίαν,εἶναι ἐμπερίστατος· ‖ —صبرو قرار χάνω τὴν ὑπομονὴν [**σὰπρ οὺ καρὰρ**]·§ ἀλλ. πιάνομαι μετά τινος, ἐρίζω, ἔρχομαι εἰς χεῖρας [δοτ.]: — غوغايه πιάνομαι εἰς τὸν καβγᾶ, ἐρίζω μετά τινος· ‖ — مناقشه‌يه πιάνομαι μετά τινος εἰς φιλονεικίαν [**μὸνακασά**]· ‖ — اله ال πιάνομαι χέρι μὲ χέρι, κρατεῖ ὁ εἷς τὸν ἄλλον ἐκ τῆς χειρός.

طوتغون T. **τουτγούν,** βλ. طوتقون .

طوتق T. **τουτούκ,** βλ. طوتوق .

طوتقال T. **τουτκὰλ** [ἐκ τοῦ توتمق] ὄν. κόλλα, ξυλλόκολλα: ى—بالق ψαρόκολλα.

طوتقاللامق T.**τουτκαλ-λαμάκ,** ρμ.μτδ. κολλῶ τι διὰ τῆς κόλλας, ψαροκόλλας [αἰτ.].

طوتقون T.**τουτ-κοὺν** [ἐκ τοῦ توتمق] ἐπθ. πιασμένος, κεκρατημένος, ὁ μὴ ἐλεύθερος καὶ εὐκίνητος,βασταγμένος,διατετηρημένος,ὁ πάσχων δυσκοιλιότητα, ὁ παθὼν ἔκλειψιν,ὁ ὑποκείμενος, ἐκτεθειμένος : — آوازی οὐ ἡ φωνὴ πιασμένη,βραχνιασμένη, βραγχιῶν. § ὄν. σύλληψις, αἰχμαλωσία, ἔκλειψις: ويرمك — συλλαμβάνομαι, αἰχμαλωτίζομαι· σταματῶ, φράσσομαι [ἐπὶ ὑδραγωγείου].

طوتلمامق T.**τουτ-ούλμα-μακ** [ἀποφατικὸν τοῦ طوتلمق] ρμ. πθ.δὲν λαμβάνεται ὑπ' ὄψει κτλ. βλ. طوتلمق .

طوتلمق T. **τουτ-ουλ-μάκ,** ρμ. πθ. καὶ οὐδ. πιάνομαι· ἐνοικιάζομαι: او — ἐνοικιάζεται ἡ οἰκία·§συλλαμβάνομαι, παγιδεύομαι [δοτ.]: —قپانه συλλαμβάνομαι εἰς τὴν παγίδα·‖—ر. قزه παγιδεύομαι ὑπὸ νέας, ἐρῶμαι· § πιάνομαι,ἤτοι μὲ διαφεύγουν λόγοι,δὲν δύναμαι νὰ ὑπερασπίσω ἐμαυτὸν ἐν τῇ διαδικασίᾳ ἢ ἐν συζητήσει· ‖ — ديلم πιάνεται ἡ γλῶσσά μου [ἐκ φόβου κτλ.]· ‖ — انديشه‌يه καταλαμβάνομαι ὑπὸ ἀνησυχίας·‖ر. قورقو كهانی‌يه — καταλαμβάνομαι ὑπὸ αἰφνιδίας ἀπογοητεύσεως **[ξὸ̱τούρι νὰ-γκεχανί]**· § γίνομαι παράλυτος ἐξ ἀποπληξίας,κ. πιάνομαι· βραγχιῶ, βραγχνιάζω: آوازم طوتلدی ἐπιάσθηκεν ἡ φωνή μου·‖ —آی كوتش· ὁ ἥλιος, ἡ σελήνη ἐκλείπει· § πιάνεται ὁ λόγος, εἰσακούεται, γίνεται δεκτός· § ὑπολογίζομαι, συντάττομαι: طوتيلان اوراق تحقيقيه τὰ συνταχθέντα προανακριτικὰ ἔγγραφα· § δυσαρεστοῦμαι, ὀργίζομαι.

طوتله T. **τουτουλμὰ** [ἐκ τοῦ προηγ.] ὀν. ἀπαρ. πιάσιμον, ἐνοικίασις, σύλληψις, παγίδευσις· ἔκλειψις· δυσαρέσκεια, ὀργή: كونش—ى ἔκλειψις ἡλίου.

طوتم T. **τουτούμ,** βλ. طوتوم .

طوتمامق T. **τούτ-μα-μακ,** ρμ. μτδ.ἀπορρίπτω,ἀποβάλλω[αἰτ]·βλ.توتمق.

طوتمق Τ. **τουτ-μάκ,** ρμ.μτβ. πιάνω, λαμβάνω, συλλαμβάνω, κρατῶ, ἐνοικιάζω· ἀρχίζω, ἐπιλαμβάνομαι· προσεγγίζω· τηρῶ, φυλάττω, ἀκούω, ἀκολουθῶ· καταλαμβάνω, ἐπέχω θέσιν· πιάνω, κολλῶ· ἐμποδίζω, φράσσω· ἐνοχλῶ, ζαλίζω,κ. πιάνω [ἐπὶ θαλάσσης, οἴνου κτλ.]· ὑπολογίζω, λογαριάζω, θεωρῶ, ὑποθέτω·συντάττω πρακτικὰ κτλ. [αἰτ.] : —آو πιάνω κυνήγιον, συλλαμβάνω ἄγραν, ἀγρεύω·|| —آغزيله قوش πιάνω πουλιὰ μὲ τὸ στόμα, ἤτοι ἔχω μεγάλην ἱκανότητα, κάμνω τὰ ἀδύνατα·||—اسير συλλαμβάνω αἰχμάλωτον,αἰχμαλωτίζω·||—موم κρατῶ κηρίον·||آغزى ديلى ἢ —κρατῶ τὸ στόμα ἢ τὴν γλῶσσαν, ἤτοι τηρῶ σιγήν, εἶμαι ἐπιφυλακτικός· || —الهجته κρατῶ ἢ ὑπολογίζω ἀπέναντι τῶν ὅσα ἔχω λαμβάνειν·||—ويره جكه πιάνω εἰς τὸ χρέος, ἤτοι συμψηφίζω μετὰ τοῦ χρέους[μὲ ὅ,τι ἔχω νὰ δώσω·βλ. طوتة·]||طوتە بيلديكنه ويرمك πωλῶ τι εἰς τὴν τιμὴν τὴν ὁποίαν πιάσει,ὅ,τι πιάσει·||—مايه πιάνω,ἤτοι προετοιμάζω ζύμην·||—ترشى παρασκευάζω μὲ τὸ ὄξος λαχανικά,ἢ καρπούς,κάμνω τουρσὶ [βλ. ترشى]·|| —ايپك بوجكى πιάνω ἤτοι τρέφω μεταξοσκώληκας·|| —اوروج πιάνω, τηρῶ νηστείαν, νηστεύω· || —بحث ἢ يادس πιάνω στοίχημα[ἴάχς ἢ γιάτες], στοιχηματίζω·||—طرف λαμβάνω τὸ μέρος τινός, συντάσσομαι τῇ μερίδι του· || —كين κρατῶ μῖσος, μνησικακῶ· || — اوكوت ἢ سوز ἀκούω λόγον, συμβουλὴν [ὀγοὺτ]· || —سوزى φυλάττω τὸν λόγον μου, τὴν ὑπόσχεσίν μου, εἶμαι συνεπής· || —قپو πιάνω θύραν, γίνομαι οἰκεῖος, θαμίζω· || —سس اورته‌لغى ἡ φωνὴ καταλαμβάνει τὸν ὁρίζοντα, διαδίδεται,ἀντηχεῖ·||—بوينى ياقه‌سنى συλλαμβάνω,κρατῶ τὸν αὐχένα του·||—ذوقندن ἐπικραίνω,κρατῶ τινα ἀπὸ τοῦ αὐχένος·|| —اوى ἐνοικιάζω οἰκίαν· ||—اوى الى مجيديه‌يه ἐνοικιάζω τὴν οἰκίαν πρὸς ἕξ μεδζιδιέδες·||—كمى ἐνοικιάζω πλοῖον [γκεμί], ναυλῶ·||—ير πιάνω ἤτοι καταλαμβάνω τόπον, ἐνοικιάζω· ὠφελῶ· || —برينك يرينى καταλαμβάνω τὴν θέσιν τινός,διαδέχομαί τινα·||—ال الدن κρατῶ χέρι μὲ χέρι, ὁδηγῶ, ποδηγετῶ· ||يول — ἀκολουθῶ ὁδόν· || — بر يول παίρνω ἕνα δρόμον, ἀκολουθῶ μίαν πορείαν, ἕν πρόγραμμα· || — يولى πιάνω ἤτοι κόπτω, κλείω τὸν δρόμον· || — آغزينى ليمانك كمى τὸ πλοῖον πιάνει τὸ στόμιον τοῦ λιμένος, ἤτοι κατορθόνει νὰ εἰσέλθῃ· || — دكز πιάνει, ἐνοχλεῖ ἡ θάλασσα· || — ماتم ἢ يأس κρατῶ πένθος, πενθηφορῶ·||—حساب κρατῶ λογαριασμόν·|| —كوف πιάνω μοῦχλαν, εὐρωτιῶ·|| —خاطرده ἢ ذهنده κρατῶ ἐν τῷ νῷ, ἐν τῇ μνήμῃ, ἐνθυμοῦμαι·|| — قولاق τείνω τὸ οὖς, προσέχω·||—كوز πιάνει τὸ μάτι, ἤτοι θεωρῶ τινα ἢ τι καλόν,ἱκανὸν εἴς τι·||—يوز ἀρχίζω, λαμβάνω τάσιν, βαίνω, τολμῶ : —يوزينى ايولك خسته ὁ ἀσθενὴς βαίνει εἰς ἀνάρρωσιν· || — انقراضه يوز ἀρχίζω νὰ ἐκλείπω, νὰ καταλύωμαι·|| — يوزينى فلانه κρατῶ ἢ στρέφω τὸ πρόσωπον πρός τι·|| [δοτ.καὶ αἰτ.]:—برينى لقردى‌يه πιάνω τινὰ εἰς τὰ λόγια,ἀπασχολῶ·||—طاشه πιάνω τινὰ μὲ τοὺς λίθους,λιθοβολῶ·||—طوپه βομβαρδίζω, πιάνω μὲ τὰ κανόνια· || — بر ايشى يولنه ἀρχίζω ἔργον τι τακτικῶς, ἁρμοδίως· ||—اوزون ἀρχίζω τι διεξοδικῶς καὶ σχοινοτενῶς, ἤτοι εἰς τρόπον ὥστε νὰ μὴ τελειώσῃ ταχέως, μακρηγορῶ· || — آغر πιάνω τι ἀργά,ἐνεργῶ βραδέως·||—تز πιάνω τι ταχέως[τέζ],ἐπισπεύδω·||—آدم يرينه θεωρῶ τινα ὡς ἄνθρωπον, φέρομαι καλῶς, ἐκτιμῶ·||—خور θεωρῶ εὐτελῆ,περιφρονῶ·||—معذور θεωρῶ συγγνωστόν·||—دوست θεωρῶ φίλον·||طوته‌لم كه ὑποθέσωμεν ὅτι·||طوت كه ὑπόθεσε ὅτι·|| عبارە بو معنايى —ἡ φράσις ἐκφράζει αὐτὴν τὴν ἔννοιαν·||—قفا ἡ κεφαλὴ κορόνει ἐκ μέθης ἢ ἐξ ὀργῆς,μεθύω, καθίσταμαι ἀλαζών, κάμνω τὸν καμπόσον· || — باش πιάνει ἡ κεφαλή,πονεῖ·||—آغرى πιάνει πόνος,καταλαμβάνει·||—اصيتمه πιάνει,καταλαμβάνει θέρμη[ἠσιτμά]·||—طامارى τὸν πιάνει τὸ πεῖσμα, ἡ ὀργή· || —آى باشى τὸν πιάνουν τὰ φεγγαριάτικα [ἡ πρώτη τοῦ μηνός], ἤτοι ἡ τρέλλα, γίνεται ἔξαλλος, μανιώδης· || ، آغاج — بنا ، آتى ، باشاق ، جيجك τὸ δένδρον, τὸ ἄνθος, ὁ στάχυς, ἡ δαμαλίς, ἡ οἰκοδομὴ πιάνει, ἤτοι ριζόνει, προοδεύει, εὐδοκιμεῖ,στερεοῦται· || —ال اياغى αἱ χεῖρες, οἱ πόδες του πιάνουν, ἤτοι εἶναι ἱκανὸς εἰς ἐργασίαν, δύναται νὰ ἐργάζηται.

طوتماش Τ. **τουτούνμαμής** [μτχ. τοῦ طوتمق ἀποφ. τοῦ طوتمق] ἐπθ. ἄπιαστος, ἀμεταχείριστος, νέος.

طوتنمق Τ. **τουτ-ουν-μάκ**[ἐκ τοῦ طوتمق]ρμ. μσ.ἐφαρμόζω ἐπὶ τοῦ σώματόςμου, μεταχειρίζομαι:—سولوك ἐφαρμόζω,βάλλω βδέλλας ἐπὶ τοῦ σώματος || —اوستره μεταχειρίζομαι ἢ ἐφαρμόζω ἐπὶ τοῦ σώματός μου ξυράφιον [οὐστουρά],ξυρίζομαι·§καλύπτομαι,περιβάλλομαι:— يشمق καλύπτομαι τὸ πρόσωπον διὰ πέπλου·||—پشتمال καλύπτομαι διὰ περιζώματος·§ κρατοῦμαι ἀπὸ ἕν μέρος,ἀντέχομαι,βαστοῦμαι, ἐπιλαμβάνομαι, λαμβάνω ὡς ἀφορμήν [δοτ.] : المجبر آغاجنه طوتنه‌رق اوطه‌نك پنجره‌سندن كيردى ἀντεχόμενος τῆς συκῆς,εἰσῆλθεν ἀπὸ τοῦ παραθύρου τοῦ δωματίου· § ὀργίζομαι κατά τινος, τὸν ἐπιπλήττω, τὸν πιάνομαι [δοτ.].

طوتو Τ. **τουτοῦ** [λ. ἀρχ. ἐκ τοῦ طوتمق] ὄν. στοίχημα, ἐνέχυρον, ὅμηρος: — ويرمك δίδω ἐνέχυρον || βλ. بحث ، رهن.

طوتوق Τ. **τουτούκ** [ἐκ τοῦ طوتمق] ἐπθ. παράλυτος, παραλυτικός· ὁ μὴ ζωηρός, νωθρός, δυσκίνητος, ἀδέξιος, βραγχώδης [φωνή]· πεφραγμένος· βλ. طوتقون.

طوتوقلق Τ. **τουτουκ-λούκ,** ὄν. παράλυσία· ἀδεξιότης, δυσκινησία, νωθρότης· ἀπόφραξις.

طوتوم Τ.**τουτούμ**[ἐκ τοῦ طوتمق]ὄ.ἀφ.συμπεριφορά, διαγωγή, τρόπος ἐνεργείας· βλ. طوتام.

طوتوم Τ. **τουτούμ** [λ.ἀρχ. ἐκ τοῦ طوتمق] ὄν. τὰ δι'ὀξειδίου τεταριχευμένα λαχανικὰ ἢ ὀπωρικά· συνήθως λέγεται ترشى **τουρσί·** βλ.

طوته Τ. **τουτὰ** [γ'. πρόσ. τῆς εὐκτ. τοῦ طوتمق] ἐπρ. συμψηφίζων, κατὰ συμψηφισμόν, ἀπέναντι [δοτ.]: بورجه —الق λαμβάνω ἀπέναντι χρέους.

طوج τούδζ, βλ. توج.

طوجه Ιτ. **τοδζὲ** [doge] ὄν. Δόγης [Δοὺξ] Βενετίας ἢ Γενεύης.

طوداق Τ. **τουτάκ**[ἐκ τοῦ طوتمق]ὄν.χεῖλος: آلت— τὸ ἄνω[ὀστ]χεῖλος·||—اوست τὸ κάτω[ἀλτ]χεῖλος·||عرب—ى χεῖλος ἀραβικόν, ἤτοι κρεμαστόν, χονδρόν·|| طوشان —ى χεῖλος λαγωοῦ, ἤτοι σχιστόν·||—مرجان ἢ كراز χεῖλος κερασόχρουν ἢ κοράλλινον, ἤτοι ροδόχρουν· || جوقورى—κοίλωμα ἐν τῷ μέσῳ τοῦ ἄνω χείλους· ||ه——**τουτὰκ τουταγά,** χεῖλος πρὸς χεῖλος,ἤτοι λόγοι μυστικοὶ μεταξὺ δύο ἀνθρώπων λίαν πλησίον ἀλλήλων ||بوكمك — διπλόνω [ποκμέκ] τὸ χεῖλος,εἶμαι ἕτοιμος νὰ κλαύσω·||صارقتمق— κρεμῶ [σαρκητμάκ] τὸ χεῖλος, σκυθρωπάζω·||يارلق— τὸ χεῖλος σχίζεται,ἤτοι φοβοῦμαι· ||چاتلامق—τὰ χείλη σκάνουν,ἀποκτῶσι ραγάδας [ἐκ τοῦ ψύχους κτλ.].

طودرغى Τ. **τουτουργοῦ,** ὄνομα ἀρχαίας τουρκικῆς φυλῆς [κ. λ. καλὴ διοίκησις, πολιτικὴ διοίκησις, ἐκ τοῦ طوتمق].

طور Α. **τάβρ,** ὄν. τρόπος· συμπεριφορά, στάσις, ἦθος, παράστημα· ἀλαζονία, ἔπαρσις : — مردانه ἦθος, παράστημα ἀνδρεῖον [μερδανέ]·||—عالمانه ἦθος λογίου ἀνδρός[ἀλιμανέ]·||—صاتمق βρενθύομαι, περιπατῶ ὑπερηφάνως, καμαρόνω· || طاقنمق— λαμβάνω ἦθος || بوزميه‌رق —ى —χωρὶς νὰ ταραχθῇ, ἀδιαφόρως·§ πλθ. اطوار **ἀτβάρ·** βλ. λ.

طور Τ. **τόρ,**μόριον ἐπιτατικὸν προτασσόμενον ἐπιθέτων τινῶν ἀρχομένων ἀπὸ طو: طور طوپ **τὸρ-τόπ,** ὁλοστρόγγυλος· || طور طوپ اولمق κουλουριάζομαι.

طور Τ. **τόρ,** ὄν. λεπτὸν πλέγμα ὡς τὸ δίκτυον· § ἐπθ. δικτυωτός, πλεκτός : طاقيه— σκοῦφος πλεκτός·||قوشاق— ζώνη πλεκτή·||كيسه— βαλάντιον πλεκτόν.

طور Τ. **τόρ,**ἐπθ.**ἄπειρος, ἀδαής,** ἀμόρφωτος, νέος [ἐπὶ ἀνθρώπου ἢ ζώου]· || βλ. طورلاق.

طور Τ. **τούρ** [προστ. τοῦ طورمق, βλ.] στῆθι.

طور Α. **τούρ,** ὄν. ὄρος, ἰδίᾳ τὸ ὄρος Σινᾶ· λέγεται καὶ طورسينا **τοὺρς Σινᾶ,** καὶ طور موسى **τοὺρς Μουσᾶ,**ὄρος τοῦ Μωϋσέως.

طوراج Τ. **τουράδζ,** ὄν. φασιανός· συνηθ. سوكلون, βλ.

طوراق Τ. **τουρὰκ** [ἐκ τοῦ طورمق] ὄν. σταθμός, τόπος στάσεως,ἀνέσεως· κατοικία· στιγμὴ τεθειμένη ἐν τέλει ἑκάστου ἐδαφίου τοῦ Κορανίου:جنت —ى كچمك ἐν τῇ ἀναγνώσει διέρχομαι τὴν στιγμὴν[ὀζεννὲτ τουραγῆ]χωρὶς νὰ σταθῶ· || اوتى — εἶδος ἀνθους· § ἐπθ.στάσιμος: صو— ὕδωρ στάσιμον, λιμνάζον.

طوراقلامق Τ. **τουρακ-λαμάκ,** ρμ. οὐδ. ὁμιλῶν διακόπτω τὸν λόγον, διστάζω νὰ ἐξακολουθήσω, ἐφίσταμαι, κ. κοντοστέκομαι.

طوران Τ. **τουρὰν** [μτχ. τοῦ طورمق = ἵστασθαι] ἐπθ. νωθρός : — طوروب

طورطوت T. **τουρ-τοὺτ** [λ. ἀρχ. ἐκ τοῦ طور στῆθι, προστ.τοῦ طورمق καὶ طوت κράτησον, προστ τοῦ طوتق] ὄν. πειθαρχία, διατήρησις τῆς τάξεως· ἀστυνομία.

طورغای T. **τουργάϊ,** ὄν. κορυδαλός· βλ. طغرا, طوبغار, چایر قوشی, طورغو.

طورغو T. **τοργοῦ,** ὄν. εἶδος στρουθίου· βλ. سرچه.

طورغورمق T. **τουργουρμάκ,** λ. ἀρχ· ἀντὶ طوردیرمق βλ.

طورغون T. **τουργοὺν** [ἐκ τοῦ طورمق] ἐπθ. στάσιμος, ἀκίνητος, ἀδρανής, κεκμηκώς, σκεπτικός [ἄνθρωπος] : صو— ὕδωρ στάσιμον, ἀκίνητον·||هوا — ἀτμόσφαιρα στάσιμος, ἀκίνητος·||حيوان—ζῷον κεκμηκός·|| تجارت در — τὸ ἐμπόριον εἶναι στάσιμον.

طورغونلق T. **τουργουν-λούκ,** ὄν. στασιμότης, ἀκινησία, ἀδράνεια, στασιμότης ἐμπορίου· ἔκπληξις, ἔκστασις : — كلك ἐπέρχεται στασιμότης, ἔκπληξις, ἔκστασις.

طورفنده **τουρφανδά,** βλ. طرفنده.

طورفه **τουρφά,** βλ. طرفه.

طورلاق T. **τορ-λὰκ** [ἐκ τοῦ طور] ἐπθ. νέος ἄπειρος καὶ ἐλαφρὸς παραδεδομένος εἰς τὰς διασκεδάσεις, ζωηρός, ζουρλός·§ ἵππος ἀδάμαστος, ἀμόρφωτος : هيچ يوقدن يكدر—προτιμότερος τοῦ μηδενὸς ὁ ἀδάμαστος ἵππος [πρμ.].

طورلامق T.**τορ-λαμὰκ**[σπν.ἐκ τοῦ طور = πλέγμα] ρμ. μτβ. συλλέγω, ποιῶ δέμα [αἰτ.]· βλ. دیرلك **τερλεμέκ.**

طورلق T. **τορ-λούκ,** ὄν. λάκκος, ἐντὸς τοῦ ὁποίου ἀνάπτουσιν ἄνθρακας.

طورلمق T. **τουρ-ουλ-μάκ,** ρμ. ἀπρόσ. ἵστασθαι, μένειν ἀκίνητον : طورلماز οὕτω δὲν ἴσταταί τις, ἢ δὲν ἴστανται οἱ ἄνθρωποι· || βλ. طورمق.

طورمق T. **τουρ-μάκ,** ρμ. οὐδ. ἵσταμαι, ἢτοι δὲν προχωρῶ, σταματῶ· μένω ἐπὶ ποδός, ὄρθιος, περιμένω· ἐμμένω, ὑπομένω· ἐγκαθίσταμαι, διαμένω, κατοικῶ, ἀναπαύομαι, ἡσυχάζω· μένω ἔκπληκτος, δὲν δύναμαι νὰ εὕρω λέξιν, ἀπάντησιν· ἐξακολουθῶ, ἵσταμαι, διατηροῦμαι: اوتور طور στῆθι, κάθησον, ἤτοι ἀναπαύθητι·||اوتور يوق طور δὲν ἔχει στῆθι κάθησον, ἤτοι ἀνάπαυσις δὲν ὑπάρχει· ||اولماز كيجه يه طور τῇ νυκτὶ «στῆθι» δὲν γίνεται [δὲν λέγεται]· || — طوغرى ἵσταμαι εὐθέως, εὐσχημόνως·||— اكرى ἵσταμαι ἀπρεπῶς [στραβά, ἀπέναντι ἀνωτέρου], φέρομαι ἀτόπως·||— بوش μένω ἀργός, ἄνευ ἐργασίας, ἀναπαύομαι·||قارشو — ἀνθίσταμαι, ἐναντιοῦμαι·||— ايچ ἔχω ὑπομονήν: ايچم طوره‌ميور **ičimi tourámayor** δὲν δύναμαι νὰ ὑπομένω, εἶμαι ἀνυπόμονος·||— راحت ἡσυχάζω, μένω ἥσυχος· || — كى μένω ἥσυχος **[téki],** δὲν ταράττομαι·||— ساعت τὸ ὡρολόγιον ἵσταται, δὲν κινεῖται, δὲν δουλεύει· || — دل ἵσταται ἡ γλῶσσα, δὲν προχωρεῖ·||— ذهن ἵσταται ὁ νοῦς, δὲν ἐργάζεται, μένει ἔκπληκτος· || طورلر طوغرى سوزه آڭان صولر ἀπέναντι τοῦ ὀρθοῦ λόγου τὰ ῥέοντα ὕδατα ἵστανται, ἤτοι δὲν ἔχει τις νὰ εἴπῃ τι, μένει ἄναυδος·|| —معده‌يه ἵσταται εἰς τὸν στόμαχον [τὸ φαγητόν], ἤτοι δὲν χωνεύει· || — كوزه دیزه μένει εἰς τὸν ὀφθαλμόν, εἰς τὸ γόνυ, ἤτοι γίνομαι τυφλός, χωλός·||— آياقده ἵσταμαι ἐπὶ ποδός·||دنيالر طورنجه ἐφ' ὅσον ὑφίσταται ὁ κόσμος, διὰ παντός· || شويله طورسون ἂς μένῃ κατὰ μέρος, ἀφῶμεν κατὰ μέρος, ἤτοι ἐκτὸς τοῦ... §σχηματίζει σύνθετα ρήματα διαρκείας σημαντικά, ὡς:— باقوب ἐξακολουθῶ νὰ βλέπω·||— سويلوب ἐξακολουθῶ νὰ λέγω·|| — اوطوروب ἐξακολουθῶ νὰ κάθημαι·|| —يوب اوتوب **ὀτὸπ tourmák,** ἐξακολουθῶ νὰ φλυαρῶ·||اوتوروب طورروب ايكن **tourοὺπ tourοὺρ ikèn,** στὰ καλὰ καθούμενα, ἄνευ λόγου, ἄνευ αἰτίας, ἁπλῶς καὶ ὡς ἔτυχε [βλ. طوران]· § στρατιωτικὰ διατάγματα: طور سلام παρουσίασον ὅπλα· طور راحت ἔσο ἀκίνητος· طور حاضر ἢ طور خاص φέρε ὅπλα· طور دیوان κατάθεσον ὅπλα.

طورناويد T. **τουρναβίτ** [tournevis] ὄν. ἑλικτήρ, ἤτοι ἐργαλεῖον δι' οὗ σφίγγονται καὶ χαλῶνται οἱ κοχλίαι [βίδες].

طورنج **τουρούνδζ,** βλ. ترنج.

طورنو It. **τοῦρνο,** τόρνο [torno] ὄν. τόρνος, ἤτοι μηχανὴ τῶν τορνευτῶν.

طورنه T. **τοῦρνα,** ὄν. γερανὸς [πτην.]: بالغى—λύκος [ἰχθὺς τῶν ποταμῶν]· ||كچيدى — ἡ διάβασις τῶν γερανῶν, ἤτοι τρικυμία τῆς εἰσόδου τοῦ ἔαρος· || غاغاسى—γεράνιον [φυτ.]· || قيرى — φαιὸς ἐρυθρωπός· || كوزى — ὀφθαλμὸς γερανοῦ, χρῶμα κίτρινον λαμπρόν.

طورنه‌جى T.**τουρνα-ὄζῆ,** ὄν. ὑπάλληλος ἄλλοτε τῶν Σουλτανικῶν ἀνακτόρων ἐπιτετραμμένος τὴν φροντίδα τῶν γερανῶν τοῦ Σουλτανικοῦ πτηνοτροφείου.

طورو T. **τουροῦ** [ἐκ τοῦ طورمق] ἐπθ. διαυγής, καθαρός· ||صو— ὕδωρ διαυγές·|| βλ. طوروق καὶ طورى.

طوروش T. **τουρούς,** βλ. طوريش.

طوروق T. **τουροὺκ** [ἐκ τοῦ طورمق] κορυφή, λόφος : طاغ—κορυφὴ ὄρους· § ἐπθ. ὁ ἐν σχήματι λόφου, ὑψώματος, ἤτοι ἐξέχων [ἐπὶ σιτηρῶν κτλ. ἐξεχόντων τοῦ μέτρου ἐν εἴδει λόφου· ἀντιθ. سيلمه]· § διαυγής, καθαρός.

طوروقسيمق T. **τουρουκ-σημάκ,** ρμ. οὐδ. ταλαντεύομαι, διστάζω, εἶμαι ἀβέβαιος, μετέωρος, ἐν ἀμηχανίᾳ.

طوروقلامق T.**τουρουκ-λαμάκ,** ρμ. μτβ. μετρῶ σιτηρὰ κτλ. ὑπερπληρῶν τὸ μέτρον ἐν σχήματι λόφου [αἰτ.].

طوروقلانمق T. **τουρου-λανμάκ,** ταὐτὸ τῷ طوروقلق βλ.

طوروقلتمق T.**τουρουλ-τ-μάκ,** ρμ.μτβ.ἀφίνω ὑγρὸν κτλ. νὰ κατασταλάξῃ, νὰ καθαρισθῇ [αἰτ.].

طوروقلمق T.**τουρουλμάκ**[ἐκ τοῦ طوروق]ρμ. οὐδ.κατασταλάζω, ὑφιζάνω, καθαρίζομαι, γίνομαι διαυγὴς [ἐπὶ ὑγρῶν] : صو چينجه طوروقلماز τὸ ὕδωρ ἐὰν δὲν θολώσῃ, δὲν καθαρίζει [πρμ.].

طوروم T.**τουροὺμ** [ἐκ τοῦ طورمق] ρ. ἀφ. στάσις, θέσις·|| βλ. καὶ طوريش.

طورون T. **τορούν,** ὄν. ἔγγονος : اوغلى— δισέγγονος· || قزى — δισεγγόνη· || لى طورونى—τρισέγγονος.

طوره T. **τουρὰ**[βλ.ه طغرا، تورە καὶ درە] ὄν. δέμα συνεστραμμένον, δέσμη σπειροειδής, μήρυμα, κ. τουρᾶς: سى — ايپك δέσμη σπειροειδὴς μετάξης· § κύλινδρος : كاغد — بر κύλινδρος χάρτου· § σχοινίον ἢ μανδήλιον συνεστραμμένον ἐν εἴδει μαστιγίου, δι' οὗ κτυπῶ-

μία τῆς εἰσόδου τοῦ ἔαρος· || غاغاسى—γεράνιον [φυτ.]· || قيرى — φαιὸς ἐρυθρωπός· || كوزى — ὀφθαλμὸς γερανοῦ, χρῶμα κίτρινον λαμπρόν.

طورنه‌جى T.**τουρνα-ὄζῆ,** ὄν. ὑπάλληλος ἄλλοτε τῶν Σουλτανικῶν ἀνακτόρων ἐπιτετραμμένος τὴν φροντίδα τῶν γερανῶν τοῦ Σουλτανικοῦ πτηνοτροφείου.

طورو T. **τουροῦ** [ἐκ τοῦ طورمق] ἐπθ. διαυγής, καθαρός· ||صو— ὕδωρ διαυγές·|| βλ. طوروق καὶ طورى.

طوروش T. **τουρούς,** βλ. طوريش.

طوروق T. **τουροὺκ** [ἐκ τοῦ طورمق] κορυφή, λόφος : طاغ—κορυφὴ ὄρους· § ἐπθ. ὁ ἐν σχήματι λόφου, ὑψώματος, ἤτοι ἐξέχων [ἐπὶ σιτηρῶν κτλ. ἐξεχόντων τοῦ μέτρου ἐν εἴδει λόφου· ἀντιθ. سيلمه]· § διαυγής, καθαρός.

طوروقسيمق T. **τουρουκ-σημάκ,** ρμ. οὐδ. ταλαντεύομαι, διστάζω, εἶμαι ἀβέβαιος, μετέωρος, ἐν ἀμηχανίᾳ.

طوروقلامق T.**τουρουκ-λαμάκ,** ρμ. μτβ. μετρῶ σιτηρὰ κτλ. ὑπερπληρῶν τὸ μέτρον ἐν σχήματι λόφου [αἰτ.].

طوروقلانمق T. **τουρου-λανμάκ,** ταὐτὸ τῷ طوروقلق βλ.

طوروقلتمق T.**τουρουλ-τ-μάκ,** ρμ.μτβ.ἀφίνω ὑγρὸν κτλ. νὰ κατασταλάξῃ, νὰ καθαρισθῇ [αἰτ.].

طوروقلمق T.**τουρουλμάκ**[ἐκ τοῦ طوروق]ρμ. οὐδ.κατασταλάζω, ὑφιζάνω, καθαρίζομαι, γίνομαι διαυγὴς [ἐπὶ ὑγρῶν] : صو چينجه طوروقلماز τὸ ὕδωρ ἐὰν δὲν θολώσῃ, δὲν καθαρίζει [πρμ.].

طوروم T.**τουροὺμ** [ἐκ τοῦ طورمق] ρ. ἀφ. στάσις, θέσις·|| βλ. καὶ طوريش.

طورون T. **τορούν,** ὄν. ἔγγονος : اوغلى— δισέγγονος· || قزى — δισεγγόνη· || لى طورونى—τρισέγγονος.

طوره T. **τουρὰ**[βλ.ه طغرا، تورە καὶ درە] ὄν. δέμα συνεστραμμένον, δέσμη σπειροειδής, μήρυμα, κ. τουρᾶς: سى — ايپك δέσμη σπειροειδὴς μετάξης· § κύλινδρος : كاغد — بر κύλινδρος χάρτου· § σχοινίον ἢ μανδήλιον συνεστραμμένον ἐν εἴδει μαστιγίου, δι' οὗ κτυπῶ-

σιν ἔν τισι παιγνίοις : اویونی — τὸ δακτυλίδι [παιδιά]· § τὸ συνεστραμμένον σχοινίον, δι' οὗ κτυπῶσι τὸν στρόβιλον ὅπως στραφῇ· || طاول ی—τὸ ῥόπαλον, δι' οὗ τύπτουσι τὸ τύμπανον· § τὸ μέρος τοῦ νομίσματος, ἐφ' οὗ ὑπάρχει τὸ Αὐτοκρ. μονόγραμμα, ἤτοι ὁ **τουρᾶς** [طغرا]· τὸ ἀντίθετον, ἐφ' οὗ ὑπάρχουσι λέξεις, λέγεται یازی **γιαζί,** γραφή· ἐντεῦθεν ἡ παιδιά: طوره یا یازی ὁ **τουρᾶς** ἢ αἱ λέξεις ;

طوره‌لامق } T. **τουρα-λαμάκ,** ρμ. μτδ. ποιῶ τι ἐν εἴδει δέσμης συνεστραμμένης ἢ σπειροειδοῦς, συστρέφω· βλ. طوره.

طودی } T. **τοροῦ** [βλ. طورو] ἐπθ. πυρρός, πυρρόθριξ [ἐπὶ ἵππων] : — قیزل πυρρόθριξ ὑπέρυθρος· ||—یاغیز πυρρόθριξ ὑπομέλας· || ی— کتان πυρρόθριξ καστανόχρους.

طوریجق } T. **τουροϋδζακ** [ἐκ τοῦ طورمق] ἐπιφώνημα ἐν χρήσει πρὸς ἐνθάρρυνσιν τῶν μικρῶν παίδων ὅπως σταθῶσι, πατήσωσι τὸν πόδα, περιπατήσωσι : یایق — ἵσταμαι ἐπὶ ποδός, κ.κάμνω στρατάκια [ἐπὶ μικρῶν παίδων].

طوریش } T. ἡ طوروش **τουροὶς** [ἐκ τοῦ طورمق] ῥ.ἀφ. στάσις· διατήρησις· κατάστασις· ἦθος· || ی—یان πλαγία ὄψις κτιρίου, κατατομή.

طوریق } T. **τορήκ,** ὄν. θύννος, πηλαμύς, βλ. پالامود .

طورینه } T. **τουρήνα,** ὄν. ὅρκυνος [ἰχθύς]· βλ. اورکینوز .

طوز } T. **τόζ,** βλ. توز .

طوز } T. **τούζ,** ὄν. ἅλας: ی—دکز θαλάσσιον ἅλας· || ی—قیا ἅλας ὀρυκτόν [**καγιά**]· || انحصاری— μονοπώλιον [**ἰνχισὰρ**] ἅλατος· || ی — انکلیز ἅλας ἀγγλικὸν ἢ θεϊκὴ μαγνησία [καθάρσιον]· ||ی—زاج θεϊκὸς σίδηρος· ||قورشون ی —ὀξικὸς μόλυβδος· ||اکسی—ἅλας καὶ ἄρτος, εὐεργεσία: اکسی حق —τὸ δίκαιον τοῦ ἅλατος καὶ τοῦ ἄρτου, εὐγνωμοσύνη.

طوزاق } T. **τουζὰκ** [κατὰ τὸ ابجد ἐκ τοῦ طوتماق βλ.] ὄν. παγίς: ی—قوش παγὶς διὰ τὰ πτηνά· ||ی—صیچان μυάγρα· ||—دوشمك ο πίπτω εἰς τὴν παγίδα· || طوتمق ο—συλλαμβάνομαι ἐν παγίδι.

طوزجی } T. **τουζ-ὄζοῦ,** ὄν. ἁλατοπώλης, ἁλατέμπορος.

طوزسز } T. **τουζ-σούζ,** ἐπθ. ἀνάλατος· συνέκδ. ἄνοστος : — طاتسز ἄνοστος καὶ ἀνάλατος.

طوزلاتمق } T. **τουζ-λατμάκ,** ρμ. διάμ. ἁλατίζω τι διά τινος, παστόνω, ταριχεύω [δοτ. αἰτ.]:—یالق پاستόνω ὀψάρια διὰ τοῦ δεῖνος.

طوزلاق } T. **τουζ-λὰκ,** μᾶλλον طوزلق, βλ.

طوزلامق } T. **τουζ-λαμάκ,** ρμ. μτδ. ἁλατίζω, παστόνω [αἰτ.]: —یالق παστόνω ὀψάρια, ταριχεύω.

طوزلامه } T. **τουζ-λαμὰ** [ἐκ τοῦ προηγ.] ἐπθ. καὶ ὄν. λαχανικὰ ἢ ἰχθῦς παστοί, τεταριχευμένοι.

طوزلق } T. **τοζλούκ,** βλ. توزلق.

طوزلق } T. **τουζ-λούκ,** ὄν. ἁλατοδοχεῖον· || ی— چوبان λάπαθον [φυτ.]· ||قادین ی— ὀξυάκανθα [βλ. آنبر باریس].

طوزلو } T. ἡ طوزلی **τουζ-λοῦ,** ἐπθ. ἁλμυρός: صو — ὕδωρ ἁλμυρόν· ||بلغم — ἁλμυρὸν φλέγμα [**παλγάμ**], ἤτοι εἶδος λειχῆνος, ἐξανθήματος [βλ. قوبا]· § μτφ. ἀκριβός : — اوتورمق κοστίζω ἀκριβά.

طوزلوجه } T. ἡ طوزلیجه **τουζλου-δζά,** ἐπθ. καὶ ἐπρ. ὀλίγον ἢ ἀρκετὰ ἀκριβός, ἀκριβά.

طوزله } T. **τούζ-λα,** ὄν. ἁλυκή· ||اوروسی— **τούζλα χόρσσό,** περιοχὴ ἁλυκῆς· βλ. καὶ طوزلاق .

طوس } T. **τὸς** ἢ **τός,** μόριον προτασσόμενον ἐπιθέτων τινῶν ἀρχομένων ἀπὸ ط πρὸς ἐπίτασιν τῆς ἐννοίας αὐτῶν· ὡς طوس طویارلاق **τὸς-τοπαρλάκ,** ὁλοστρόγγυλος· ||طوس طوغری **τὸς-τογροῦ,** ὅλως διόλου εὐθύς· ||βλ. توس.

طوس } T. **τός,** ὄν. κούτρισμα διὰ τῆς κεφαλῆς ἢ τῶν κεράτων, κύριξις: — اورمق κουτρίζω, κερατίζω, κυρίσσω [ἐπὶ κριοῦ κτλ.]· ||اورشمق— κερατίζομαι ἀμοιβαίως, κυρίσσομαι· || اورشدیرمق — βάλλω κριοὺς κτλ. νὰ κουτρισθῶσι.

طوسالاق } T. **τοσαλάκ,** βλ. طوپالاق .

طوسباغه } T. **τοσ-πάγά,** ὄν. χελώνη· βλ. باغه, بغا καὶ پلو].

طوسقه } **τόσκα,** ὄν. Ἀλβανὸς τῆς κάτω Ἀλβανίας. Κατὰ τὸ ابجد, οἱ Ἀλβανοὶ ὑποδιαιροῦνται εἰς τοὺς کیفه **Γκίγκα,** κατοικοῦντας τὴν Σκόδραν, Ἀχρίδα, Πρεσρένην καὶ Σκόπεια, εἰς τοὺς طوسقه **Τόσκα,** κατοικοῦντας τὸ Βεράτιον, Τεπεδελένην, Πρεμέτην, εἰς τοὺς لیاب **Λιάπ,** κατοικοῦντας τὸ Ἀργυρόκαστρον καὶ εἰς τοὺς چامیا **Τσάμια,** κατοικοῦντας τὴν Παραμυθίαν, Φιλιάτας, Μαργαλίτς.

طوسقه‌لق } T. **τοσκα-λήκ,** ὄν. ἡ κάτω Ἀλβανία [γεωγρ.].

طوسون } T. **τοσοὶν** [ἐκ τοῦ طوس] ὄν. νέος ταῦρος ἢ ταῦρος διετής· § νέος ρωμαλέος, παλληκαρᾶς.

طوشان } T. **ταβσάν,** βλ. طاوشان.

طوطی } A. **τουτῆ,** κ. **τουτοῦ** [κατὰ τὸ ابجد ἡ λέξις Σανσκριτική] ὄν. ψιττακός: کویا — ψιττακὸς λαλῶν **[γκιβγιά]**· || — قوشی ἄνθρωπος κομψὸς τὴν ἐνδυμασίαν, τοὺς τρόπους, ἀλλ' ἄνους, παππαγάλος· ||ی— ترکی σκαιός ἢ ἀγροῖκος κομψοενδεδυμένος· ||βλ. پاپاغان.

طوع } A. **τάβ',** ὄν. οἰκεία θέλησις, ἑκουσία ὑποταγή, προαίρεσις : بال و الرضا — **πί-τ-τὰβ' βέ-ρ-ριζά,** αὐτοπροαιρέτως καὶ ἑκουσίως, οἰκειοθελῶς καὶ ἀπαραβιάστως.

طوعاً } A. **τάβ'-αν,** ἐπρ. οἰκείᾳ θελήσει, ἑκών: وکرهاً — ἑκὼν ἄκων **[κέρχεν].**

طوغ } T. **τοὶγ** ἢ **τούϊ** [κατὰ τὸ ابجد, ἐκ τοῦ توك **τοϊ**] ὄν. λόφος, θύσανος ἐκ τῶν τριχῶν τῆς οὐρᾶς τοῦ ἵππου, ἀναρτώμενος ἄλλοτε εἰς τὸ ἄκρον τοῦ κονταρίου τῆς σημαίας ἢ εἰς τὴν κορυφὴν τῆς περικεφαλαίας. Ὁ λόφος οὗτος ἀπενέμετο τὸ πάλαι εἰς τοὺς πασσάδες [πασιά] πρὸς ἔνδειξιν τοῦ βαθμοῦ αὐτῶν· εἰς τοὺς Βεζύρας [وزیر] ἀπενέμοντο τρεῖς λόφοι [اوچ طوغ]· τοὺς λόφους δὲ τούτους ἐμπεπηγμένους ἐπὶ λόγχης ἔφερον ἐπὶ τούτῳ ὑπάλληλοι προπορευόμενοι τῶν Βεζυρῶν καὶ Πασσάδων.||—یدی چیقمق ἐξέρχονται οἱ ἑπτὰ θύσανοι, ἤτοι ἐξέρχεται εἰς τὸ στρατόπεδον ὁ Σουλτᾶνος· || — شاهی εἶδος κρίνου.

طوغان } T. **τογὰν** [ἐκ τοῦ طوغمق, βλ. καὶ طویغان] ὄν. ἱέραξ: بورونلی—ὁ ἔχων ῥῖνα ἱέρακος, ἤτοι γρυπός· || — چاقر κεγχρὶς [πτν.]· ||—بوز **τὸζ τογάν,** αἰσάλων [εἶδος μικροῦ ἱέρακος]· ῥόπαλον [βλ. λ. بوزطوغان]· ||—آق κίρκος, γυποϊέραξ.

طوغانجی } T. **τογαν-ὄζῆ,** ὄν. ἱερακοτρόφος: باشی—ἀρχηγὸς τῶν ἱερακοτρόφων τοῦ Αὐτοκρατορικοῦ πτηνοτροφείου.

طوغراتمق } T. **τογρα-τ-μάκ,** ρμ. διάμ. βάλλω νὰ λιανίσωσι, νὰ κόψωσιν εἰς λεπτὰ τεμάχια, νὰ διαμελίσωσι [δοτ. αἰτ.] : یالغی — یالقجی βάλλω τὸν ἰχθυοπώλην νὰ κόψῃ τὸν ἰχθὺν εἰς τεμάχια· § κόπτω τι διὰ τοῦ μαχαιρίου· κόπτω χωρὶς νὰ θέλω τὸν δάκτυλον διὰ τοῦ μαχαιρίου.

طوغرام } T. **τογράμ** [ἐκ τοῦ προηγ.] ῥ.ἀφ. διαμελισμός, κόψιμον εἰς μικρὰ τεμάχια, λιάνισμα· § κόψιμον, ἤτοι πόνος τῆς κοιλίας: کسلمك ἢ اولق — باغرساقلر τὰ ἔντερα κατακόπτονται, διαμελίζονται, ἔχω σφοδροὺς πόνους· || βλ. طوغروم .

طوغرامق } T. **τογραμὰκ** [ῥζ. طوغ] ρμ. μτδ. κόπτω εἰς μικρὰ τεμάχια, κομματιάζω, λιανίζω, κατακερματίζω [αἰτ]: —یولمق κάμνω τὸν γενναιόδωρον, τὸν ἐλευθέριον **[πόλ]** διὰ λόγων, ἐπιδεικνύω γενναιοδωρίαν διὰ λόγων.

طوغرامه } T. **τογραμὰ** [ἐκ τοῦ προηγ.] ὄν. ἀπαρ. λιάνισμα, κόψιμον εἰς τεμάχια· § ὄν. μέρη τῆς οἰκοδομῆς ὡς αἱ θύραι, τὰ θυρόφυλλα, τὰ πλαίσια, ἅτινα κατασκευάζονται ὑπὸ τοῦ طوغرامه‌جی βλ.

طوغرامه‌جی } T. **τογραμα-δζῆ,** ὄν. λεπτουργὸς κατασκευάζων θύρας, πλαίσια κτλ. μαραγκός· βλ. طوغرامه.

طوغرامه‌جیلق } T. **τογραμα-δζηλήκ,** ὄν. λεπτουργική, ἡ τέχνη τοῦ λεπτουργοῦ طوغرامه‌جی βλ.

طوغرتمق } T. **τογουρτμάκ,** طوغرمق **τογουρμάκ,** βλ. طوغورتمق، طوغورمق κτλ.

طوغرو } T. **τογροῦ,** βλ. طوغری .

طوغرولق } T. **τογρου-λούκ,** βλ. طوغریلق .

طوغروم T. **τογρούμ,** συνηθέστερον τὸ طوغرام βλ.

طوغری T. ἢ طوغرو **τογροῦ,** ἐπθ. εὐθὺς κ. ἴσιος, ἀκριδής, ἀληθής, ὀρθός, δίκαιος, τίμιος, εἰλικρινής: يول — ἡ εὐθεῖα ὁδός, ἡ ὁδὸς τῆς τιμιότητος· μεγάλη ὁδός· ‖ حساب — λογαριασμὸς ἀκριδής, ἀληθής· ‖ — باغرساق εὐθὺ ἔντερον· ‖ سوز آجیدر — ὁ ἀληθὴς λόγος [ἡ ἀλήθεια] εἶναι πικρός· § ὃν. τὸ ὀρθόν, ἡ εὐθεῖα, ἡ ἀλήθεια: دن آیرلامق — δὲν ἀποχωρίζομαι ἀπὸ τῆς εὐθείας, δὲν ἀφίνω τὴν ἀλήθειαν· ‖ سویلمك — λέγω τὴν ἀλήθειαν: اکری اوطور سویلمك — στραδὰ κάθου, ἀλλὰ τὴν ἀλήθειαν λέγε[πρμ.]· ‖ سنه کیدن بورونك ὁ πορευόμενος εἰς τὴν εὐθεῖαν [γραμμὴν] τῆς ρινός του, ἤτοι ὁ μὴ βλέπων δεξιᾷ, ἀριστερᾷ, ὑπερήφανος· § ἐπρ. εὐθέως, ἀκριδῶς, ἀληθῶς, εἰλικρινῶς: کیلور — ἔρχεται κατ' εὐθεῖαν πρὸς ἐμέ· ‖ سی — τῇ ἀληθείᾳ, πράγματι· ‖ دن — ὅλως κατ' εὐθεῖαν, ἀπ' εὐθείας· § ἐκ μέρους: کلان سس — φωνὴ ἐρχομένη ἐκ μέρους τοῦ παραθύρου.

طوغریجه T. **τογρού-δζα** [ὑποκ.] ἐπρ. ὅλως κατ' εὐθεῖαν, ἀπ' εὐθείας.

طوغریلامق T. **τογρου-λαμάκ,** ρμ.οὐδ. διορθῶ λάθος, ψεῦδος, λέγω ἢ ὁμολογῶ τὴν ἀλήθειαν· § διευθύνομαι πρός.

طوغریلتمق T. **τογρου-λτμάκ,** ρμ.μτδ.καθιστῶ τὸ στρεδλὸν εὐθύ, διορθῶ τὸν δρόμον, τὰ κακῶς ἔχοντα, κείμενα· φέρω εἰς τὴν εὐθεῖαν ὁδόν· διευθύνω [αἰτ.]: روولوری — διευθύνω τὸ πολύκροτον **[ρεβολβερί].**

طوغریلق T. **τογρου-λούκ,** ὃν. εὐθύτης, ἀκρίδεια, ὀρθόν, ἀλήθεια, τιμιότης, εἰλικρίνεια.

طوغریلمق T. **τογρου-λμάκ,** ρμ. οὐδ. καθίσταμαι εὐθύς, ἰσιάζω[ἐπὶ ἀντικειμένων στρεδλῶν καὶ σκολιῶν ὡς δένδρων κτλ.] ὀρθοῦμαι, διορθοῦμαι, διευθύνομαι πρὸς [δοτ.]: —طرف بو διευθύνομαι πρὸς τοῦτο τὸ μέρος.

طوغش T. **τογούς,** βλ. طوغوش.

طوغلغه T. **τογουλγά,** βλ. طولغه.

طوغلو T. **τουγ-λού,** ἐπθ. ὁ φέρων λόφον: —اوچ ὁ φέρων τρεῖς λόφους, ἤτοι Βεζύρης [βλ. غ] § ὃν. εἶδος γερανοῦ.

طوغله T. **τούγλα ἢ τούδλα**[κατὰ τὸ قاموس فرانسوی ἐκ τοῦ λατ.tegula]ὃν.πλίνθος ὀπτή, κ. τοῦδλον [βλ. کریپچ]: اوجاغی — κάμινος πλίνθων· ‖ — چیغ πλίνθος ὠμή, ἄψητος[βλ. کریپچ]· عنادی — **ἐνὰτ τουγλαδῆ,** πλίνθος τιθεμένη ἐντὸς τῶν κλιδάνων· § ἐπθ.πλίνθινος: — بنا οἰκοδομὴ πλινθίνη.

طوغله جی T. **τουγλα-δζῆ,** ὃν. πλινθουργὸς ἢ πλινθοπώλης.

طوغمق T. **τογ-μάκ,** ρμ. οὐδ. γεννῶμαι· ἀνατέλλω· ἐμφανίζομαι, συμδαίνω· ἔρχεται ἔμπνευσις: طوغدم استانبولده ἐγεννήθην ἐν Κων]πόλει· ‖ — اکسیك γεννῶμαι ἐλαττωματικός· ‖ طوغدیغنه پشیان ὁ μετανοήσας διότι ἐγεννήθη, ἤτοι ὀκνηρός· ‖ — کونش ὁ ἥλιος ἀνατέλλει· ‖ — کون ἡ ἡμέρα ἀνατέλλει, ἐξημερόνει· μτφ. ἀνατέλλει ἡμέρα εὐτυχίας· ‖ طوغار کون طوغمزدن نه اول πρὶν ἢ ἐξημερώσῃ, τί συμδαίνει; [πρμ. ἀντιστοιχοῦσα τῇ ἡμετέρᾳ : ἡ νύκτα γεννᾷ 'πίσκοπο κι'ἡ αὐγὴ μητροπολίτη]· ‖ — بورکه طوغدی ἢ قلبه ἔρχεται ἔμπνευσις εἰς τὴν καρδίαν τινός, ὁ Θεὸς τὸν φωτίζει, τῷ ἐμπνέει.

طوغمه T. **τογμὰ** [ἐκ τοῦ προηγ.] ὃν. ἀπαρ. γενετή, γέννησις: چیچك — طوغمه سی γέννησις τῶν καλύκων τῶν ἀνθέων· ‖ کون سی — ἀνατολὴ ἡμέρας, ἐξημέρωμα· § ἐπθ. ὁ γεννηθείς: بومه — ὁ γεννηθεὶς καὶ ἀνατραφεὶς **[πσγιδμὲ]**γέννημα καὶ θρέμμα, αὐτόχθων, ἐντόπιος: — دادن آ ὁ ἐκ γενετῆς.

طوغو T. ἢ طوغی **τογοῦ** [ἐκ τοῦ طوغمق] ὃν. τόπος γεννήσεως, πατρίς· ἀνατολή: کون سی — ἀνατολή.

طوغورتمق T. **τογ-ουρτ-μάκ,** ρμ. διαμ. [δοτ. αἰτ.] μαιεύω, ξεγεννῶ, βοηθῶ τὴν γυναῖκα ἵνα γεννήσῃ [ἐπὶ μαίας ἢ μαιευτοῦ].

طوغورغان T.**τογουργὰν**[ἐκ τοῦ طوغورمق] ἐπθ. πολυτόκος, ἡ τίκτουσα πολλά.

طوغورمق T. **τογουρ-μάκ,** ρμ. μτδ. γεννῶ, τίκτω [αἰτ.]: ير — ارکك چوجق τίκτω ἄρρεν παιδίον· § μτφ. γεννᾶ ἡ φαντασία, ὀνειροπολῶ· ‖ — طوز پولو ὑποφέρω [κ. λ. γεννῶ ἐννέα].

طوغورمه T.**τογουρμὰ** [ἐκ τοῦ προηγ.]ὃν· ἀπαρ. τόκος, τοκετός, λοχεία.

طوغوش T.**τογοὺς** [ἐκ τοῦ طوغمق] ρ. ἀφ. γενετή, γέννησις· ἀνατολὴ ἡλίου: دن اعمی یه الواندن بحث اولماز **[ἀμαγὲ]** λόγος περὶ χρωμάτων **[ἐλδανὲν]**δὲν γίνεται[πρμ.]· ‖ — کون ی **γκιοὶν τογουδοῦ,** ἀνατολὴ ἢ τὸ μέρος ἔνθεν ἀνατέλλει ὁ ἥλιος.

طوغوشلی T. **τογουδ-λοῦ,** ἐπθ. ὁ ἐκ γενετῆς· ὁ ἐκ καλῆς οἰκογενείας, εὐγενής [σπν.].

طوغی T. **τογοῦ,** βλ. طوغو.

طوف A. **τὰδῴ** [ταὐτὸ طواف] ρ.ἀφ. στροφή, ἤτοι τὸ στρέφεσθαι πέριξ τινός, ὡς ναοῦ κτλ. χάριν προσκυνήσεως, συνεκδ. προσκυνεῖν. ‖ Ρμ: ایدملم کعبهٔ اصحاب دهادر کل — ἐλθὲ νὰ προσκυνήσωμεν· εἶναι ναὸς δαιμονίων νόων **[ἀσχάπι τεχά].**

طوفان A. **ταδεφάν,** ταὐτὸ προηγουμένῳ.

طوفان A. **τουφὰν** [ρζ. طوف] ὃν.κατακλυσμός: نوح — κατακλυσμὸς τοῦ Νῶε [νούχ]· ‖ — قبل الـ **κάπλε-τ-τουφάν,** πρὸ τοῦ κατακλυσμοῦ καὶ ἐπθ. προκατακλυσμιαῖος· ‖ الظلام — **τουφάνου-ζ-ζαλάμ,** κατακλυσμός ἤτοι κατακάλυψις τοῦ σκότους τῆς νυκτός.

طوفانی A. **τουφαν-ί,** θ. طوفانیه **τουφανιγέ,** ἐπθ. κατακλυσμιαῖος.

طوق A. **τάδκ,** ὃν. περιδέραιον: زرین — περιδέραιον χρυσοῦν**[ζερίν]**· § δύναμις [συνηθέστ. طاقت βλ.]: بشردن خارج — **τάδκη πεόερτὲν χαρίδζ,** ἀνώτερον [ἐκτὸς] τῆς δυνάμεως τοῦ ἀνθρώπου.

طوق T.**τὸκ**[κατὰ τὸ عجه, ἀντὶ طویوق **τογιούκ,**ἐκ τοῦ طوغمق **τοϊμὰκ**]ἐπθ.κεκορεσμένος, χορτάτος, πλήρης: در — قارنم ἡ κοιλία μου εἶναι κεκορεσμένη, εἶμαι χορτάτος· ‖ کوز — ὀφθαλμὸς χορτάτος, αὐτάρκεια· ‖ — کوزلی ὁ αὐτάρκης, ὁ ἔχων τὸν ὀφθαλμὸν χορτάτον· § πυκνός, σφιγκτός: قماش — ὕφασμα πυκνόν.

طوق T.**τὸκ**[κατὰ τὸ قاموس فرانسوی ἐκ τοῦ ἀρδ. طوق **τὰδκ**]ὃν.βάλανος ἤτοι ὄγκος ἐν σχήματι ἐνωτίων, κρεμάμενος ἑκατέρωθεν τοῦ λαιμοῦ αἰγῶν τινων καὶ προδάτων.

طوقات T. **τοκάτ,** ὃν. κ. Τοκάτη[πόλις]· § ὃν. κόλαφος· βλ. توقات.

طوقاتلامق T. ἢ توقاتلامق **τοκατ-λαμάκ,** ρμ. μτδ. ραπίζω, κολαφίζω [αἰτ.].

طوقاج T.**τοκὰτς**[ἐκ τοῦ طوقومق]ὃν.κόπανον: —چیچی κόπανον τοῦ πλύντου ἀσπροῤῥούχων**[τσιρπιδζὶ]**κτλ. βλ. طوقاق.

طوقتامق T. ἢ توقتامق **τοκταμάκ,** ρμ.οὐδ. συναθροίζομαι, γίνομαι πηκτός, ἠσυχάζω, διατηροῦμαι.

طوقلق T. **τοκ-λούκ,** ὃν. κόρος: —ی قارن **καρὶν τοκλουγουνά,**ἐπὶ τῷ ὄρῳ κόρου τῆς κοιλίας, ἤτοι παροχῆς μόνον τροφῆς, ἀμισθί.

طوقلو T. **τοκ-λού,**ἐπθ.ζωο—ἀρνίον διετές· ‖ ἀντὶ τοῦ طوق χορτάτος· βλ.

طوقماق T. **τοκμὰκ** [ἐκ τοῦ طوقومق] ὃν. σφῦρα, σφυρί, κόπανον, ῥόπτρον: —ی چاماشیر κόπανον διὰ τὰ ἀσπρόῤῥουχα· βλ. طوقاج.

طوقماقلامق T. **τοκμακ-λαμάκ,**ρμ. μτδ. κτυπῶ διὰ τῆς σφύρας, διὰ τοῦ ῥόπτρου, τοῦ κοπάνου [αἰτ.].

طوقوتمق T. **τοκου-τ-μάκ,** ρμ.διαμ. βάλλω νὰ ὑφάνωσι[δοτ.αἰτ.]:چولهایه — ز ὑφαίνω ὀθόνην διὰ τοῦ ὑφάντου.

طوقور T. **τοκούρ,** βλ. طاقر.

طوقورجین T. **τοκουρδζίν,** ὃν. σωρὸς δεμάτων σταχύων, στοῖδα, θημωνιά, θημών· ‖ اویونی — ἐννεάπετρον [παιδιά].

طوقوز T. **τοκοὺζ** ἐκ τοῦ طوق] ἐπθ.πυκνός, πηκτός: قماش — ὕφασμα πυκνόν· βλ. καὶ طیقیز· § ἀρθ. ἐννέα·βλ. طقوز.

طوقوشدیرمق T. **τοκουσ-τουρμάκ,** ρμ. μτδ.συγκρούω,κ.κουτρίζω,ὡς ὠά,ἢ ποτήρια ἐπὶ προπόσεως [αἰτ.].

طوقوشمق T. **τοκου-σ-μάκ,** ρμ.ἀλλ. συγκρούομαι [ἐπὶ δύο ἢ περισσοτέρων προσώπων ἢ πραγμάτων]· ‖ — قویروغی ἡ οὐρά του συγκρούεται, ἔρχεται εἰς ἀμηχανίαν, εἰς δύσκολον θέσιν.

طوقوشمه T. **τοκουσμὰ** [ἐκ τοῦ προηγ.] ὃν. ἀπαρ. σύγκρουσις.

طوقومق T. **τοκουμάκ** [κατὰ τὸ لهجه ἐν τῇ ἀρχ.τουρκ.توقامق] ρημ.μτδ. ὑφαίνω ὕφασμα [αἰτ.]: — يڭ ὑφαίνω ὕφασμα· || — حصير πλέκω ψίαθον· || — اوروجك تار و پودينى **χόρδωδζὲκ τὰρ οὐ πουτουνοὺ τοκουμάκ,** ἡ ἀράχνη ὑφαίνει τὸν ἱστόν της [κ.λ. τὸ στημόνιον καὶ τὸ ὑφάδιόν της]· || — آغاج τινάζω,σείω τὸ δένδρον ὅπως πέσῃ ὁ καρπός· || اڃه اليوب صيق — ἐξετάζω μετὰ λεπτολογίας περιττῆς, λεπτολογῶ [κ.λ.ψιλὰ κοσκινίζω καὶ σφικτὰ ὑφαίνω].

طوقومه T. **τοκουμὰ** [ἐκ τοῦ προηγ.] ὄν. ἀπαρ. ὕφανσις· § ὄν. ὕφασμα: برلى — ἐντόπιον ὕφασμα· εἶδος χονδροῦ πανίου τουρκικοῦ.

طوقوناق T.**τοκουνὰκ**[ἐκ τοῦ طوقونق]ὄν. ἔγγιξις,θίξις, προσβολή, [σπν.].

طوقوناقلى T. **τοκουνακ-λῆ,**ἐπθ. ἐγγικτικός, πειρακτικός, δηκτικός, προσβλητικός· βαρύς: سوز — λόγος ἐγγικτικός, δηκτικός· || توتون — καπνὸς βαρύς.

طوقوندیرمق T. **τοκουν-τουρ-μάκ,** ρημ. μτδ. κάμνω τι νὰ ἐγγίσῃ, νὰ θίξῃ· ποιῶ ὑπαινιγμόν· πειράζω διὰ τῶν λόγων· λέγω λόγους προσβλητικοὺς [αἰτ.]: قلم — περνῶ ἄνωθέν τινος τὸν κάλαμον· || [δοτ. αἰτ.]: — قاشلره كرپيكلره قلم περνῶ ἄνωθεν τῶν ὀφρύων καὶ τῶν βλεφαρίδων **[κιρπίκλερὲ]** τὸν κάλαμον, ἤτοι βάφω ὀφρῦς κτλ.

طوقونمق T. **τοκου-ν-μάκ,** ρημ.οὐδ. ἐγγίζω, θίγω, πειράζω, προσβάλλω· συγκινῶ· βλάπτω, προξενῶ κακόν· ἀπάδω· ἀποβλέπω, ἐνδιαφέρω [δοτ.]: — ماله ἐγγίζω,πειράζω τὴν περιουσίαν· || — عرضه ἐγγίζω, προσβάλλω τὴν τιμὴν **[ἠρζά]**·|| — عقله ἐγγίζει εἰς τὸν νοῦν, φέρει παραφροσύνην· || — خيرى سزه τὸ καλὸν αὐτοῦ εἰς ὑμᾶς ἐγγίζει, ὑμᾶς ὠφελεῖ· || — بكا ضررى ἡ βλάβη αὐτοῦ μοὶ ἐγγίζει,μὲ βλάπτει· || — شيه بر اله ال ἐγγίζω τι διὰ τῆς χειρός, ψηλαφῶ· || — صغوق،كار،زورگر ἄνεμος,τὸ ψῦχος ἐγγίζει, προσβάλλει· || طوقونور بو بكا τοῦτο ἐμὲ ἀφορᾷ, ἐγγίζει· || βλ. ἐπόμ.

طوقونور T. **τοκουνοὺρ** [γ΄ πρόσ. ἐνεστ. τοῦ طوقونمق] ἐπθ. βλάπτων, βλάβερός, ἐπιζήμιος, ἀπάδων.

طوقویجی T. **τοκουγιουδζοῦ** [ἐκ τοῦ طوقومق]ὄν. ὑφάντης: سى — چوقه ὑφάντης ἐριούχων.

طوقویجیلق T. **τοκουγιουδζου-λούκ,** ὄν. ὑφαντική.

طوقه T. **τόκα,** ὄν. πόρπη, κρίκος, ἡ κεφαλὴ τῆς ζώνης τῆς ὀσφύος, ἐν ᾗ ἡ πόρπη εἰς ἣν εἰσέρχεται τὸ ἕτερον ἄκρον, κ. τόκα· ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ ἡ κεφαλὴ αὕτη κατασκευάζεται ἐκ μεταλλικῆς πλακὸς κομψῆς: كمر — ἡ κεφαλὴ τοῦ κεμερίου, ἤτοι τῆς ζώνης, ἐν ᾗ κρύπτουσιν οἱ ὀδοιπόροι τὰ χρήματά των·

طوقه It. **τόκα** [tocca] ὄν. σύγκρουσις ποτηρίων κατὰ τὴν πρόποσιν, κ. τόκα: اچمك—συγκρούω τὰ ποτήρια, ποιῶ πρόποσιν· || پاره ، اجرت— ايدلك καταβάλλονται [δίδονται εἰς τὴν χεῖρα] χρήματα, ἀμοιβή [χυδ.].

طوقه‌لى T. **τοκα-λῆ,** ἐπθ. ὁ ἔχων πόρπην, κρίκον, κ. τόκαν· βλ. طوقه.

طوك T. **τόν,** ὄν. πάγος, παγετός, παγωνιά: هوا سى—παγετώδης καιρός, παγωνιά· || اولق — γίνεται παγετός, παγωνιά· || — طوڭمق πιάνω πάγον, παγόνω, πήγνυμαι· || — چوزلمك οἱ πάγοι διαλύονται **[τσόζδζυλμὲκ]**· || ه— قالمق μένω ὡς πεπηγώς, ἐμβρόντητος : صوڭ قالون — ه ὁ μένων εἰς τὸ τέλος **[σονὰ]** μένει εἰς τὰ κρύα [τοῦ λουτροῦ]· || ياغى — στέαρ, ἄλειμμα.

طوكجيق T.ἢ طونجيق **τονδζημὰκ** [ἐκ τοῦ طوك] ρημ. οὐδ. τὸ στῆθος ἐκ τῆς μελαγχολίας πήγνυται,σφίγγει, ἤτοι εἶμαι τέθλιμμένος, περίλυπος [σπν.].

طوكدیرمق T. **τον-τουρ-μάκ,** ρημ.μτδ. ἀφίνω τι νὰ παγώσῃ, νὰ ψυγῇ ἢ νὰ πήξῃ, κάμνω παγωτόν [αἰτ.]· βλ. طوكمق،طوكدیرمه .

طوكدیرمه T. **τοντουρμὰ** [ἐκ τοῦ προηγ.] ὄν. παγωτόν: —قايماقلى παγωτὸν μὲ ἀφρόγαλα [καϊμάκι].

طوكدیرمه‌جی T. **τονττουρμα-δζῆ,** ὄν. ὁ κατασκευαστὴς ἢ πωλητὴς παγωτοῦ.

طوكز T. **τονούζ,** βλ. طوكوز.

طوكمق T. **τον-μάκ,** ρημ. οὐδ. παγόνω, πήγνυμι· κρυόνω ὑπερβολικῶς : حيرتندن طوكدى قالدى ἐκ τῆς ἐκπλήξεώς του ἐπάγωσε καὶ ἔμεινεν, ἔμεινεν ὡς πεπηγώς.

طوكوز T. **τονούζ,** κ. طوموز **τομούζ,** ὄν. χοῖρος: ى—يبان ἀγριόχοιρος, κάπρος· || — ديشى ὗς, γρομφάς, κ. گورونا· || — چوبانى χοιροβοσκός· || ياغى—لئپος χοίριον, κ.λαρδί· || بودى — **τομούζ πουτοῦ,** χοιρομήριον· || بالغى — φώκαινα, κ. فوكنه· || بوروتى — τὸ ρύγχος τοῦ χοίρου· || باشى — εἶδος χοιράδων· || اكمكى — ἢ آبريغى ἢ آغيرشاغى κυκλάμινον [φυτ.]· || — اياغى τρίβολος, ἤτοι σίδηρα ἐν σχήματι ἀκανθῶν, ἅτινα ἐν καιρῷ πολέμου ἔσπειρον ἄλλοτε χαμαὶ πρὸς παρεμπόδισιν τῶν κινήσεων τοῦ ἐχθρικοῦ ἱππικοῦ· || آرابه‌سى — μικρὸς κινητὸς προμαχών, ἅμαξα θωρηκτή· § [μτφ.] ἄνθρωπος ὑγιέστατος, ρωμαλεώτατος, εὐτραφέστατος· ἢ ἐπίμονος,ἰσχυρογνώμων, μοχθηρός,γουροῦνι [ὕβρις]: دن قيل قوپارمق هنردر — τέχνη **[χσνὲρ]** εἶναι ν' ἀποσπάσῃ τις τρίχα ἀπὸ τοῦ χοίρου, ἤτοι ἀνθρώπου ἰσχυρογνώμονος[πρμ.]. || — ينه - ينه كسمشلر بوروتى قولاغنى — τοῦ χοίρου τὴν μύτην καὶ τ'αὐτιὰ ἔκοψαν, πάλιν[**γίνε**] χοῖρος, πάλιν χοῖρος [πρμ. ὁ λύκος ἂν ἐγήρασε κι'ἄλλαξε τὸ μαλλί του,μήτε τὴν γνώμην ἄλλαξε,μήτε τὴν κεφαλήν του].

طوكوز T. **τονούζ,** ἢ تونكوز **τονγκιουζ,** ὄν. Τογγοῦζοι, λαὸς Ταταρικῆς φυλῆς [κατὰ τὸ لهجه, λαὸς ἀκάθαρτος καὶ ρυπαρός].

طوكوزلان T. **τονουζ-λάν,** ὄν. κάνθαρος, σκάραβος.

طوكوزلق T. **τονουζ-λούκ,** κ. طوموزلق **τομουζ-λούκ,** ὄν. ἐπιμονή, ἰσχυρογνωμοσύνη· μοχθηρία·§σταῦλος χοίρων.

طوكوق T. **τονοὺκ** [ῥζ. طوك] ἐπθ. παγωμένος, θαμβός, ἀμαυρός, ὁ μὴ διαφανής· ὁ μὴ ζωηρός: جام — ὕελος μὴ διαφανής· || آدم—ἄνθρωπος στερούμενος ζωηρότητος.

طوكوقلاشمق T. **τονουκ - λασμὰκ** καὶ طوكوقلاغق **τονουκ - λαν-μάκ,** ρημ.οὐδ. καθίσταμαι θαμβός, ἀμαυρός,χάνω τὴν διαφάνειαν ὡς ἡ ὕελος κτλ. χάνω τὴν ζωηρότητα, τὴν ἀκμὴν [ἐπὶ ἀνθρώπων].

طوكوقلق T. **τονουκ-λούκ,** ὄν. ἀμαυρότης, τὸ ἀμαυρόν, τὸ μὴ διαφανές, ἔλλειψις διαφανείας ἢ ζωηρότητος.

طول T. **τοὺλ** [κατὰ τὸ لهجه, ἐκ τοῦ تول πένθος] ἐπθ. καὶ ὄν. χήρα: قارى — χήρα γυνή· || عورت اوتى — **τοὺλ ἀθρὲτ ὀτοῦ** ἄρκειον,ἀρκουδοβότανον[φυτ.]·βλ. آراقيطون.

طول A.**τούλ,**ὄν. μῆκος: نده—μῆκους**[τουλουνὲὰ]**δύο μέτρων· || —عمر **τοῦλι ὑμρ,**μακροβιότης· || —مدت μῆκος διαρκείας,μακρὰ διάρκεια,ἐπὶ πολύ· || —امل μακρὰ σχέδια**[ἐμέλ],**ἤτοι τὸ νὰ μὴ συλλογίζηται τις τὸ βραχὺ τοῦ βίου, ἀλλὰ νὰ ποιῇ σχέδια ὡς νὰ ἔμελλε νὰ ζήσῃ ἐπὶ αἰῶνας· § [γεωγ.]: —شرق μῆκος ἀνατολικὸν **[ὰαρκῆ]**· || —غربى μῆκος δυτικὸν **[γαρπί]**· || ساعتى —χρονόμετρον.

طولا A. **τουλά,** βλ. طولى .

طولاً A.**τούλ-εν,**ἐπρ. κατὰ μῆκος, ἢ μήκους: بش و عرضاً اون متره—μήκους πέντε καὶ πλάτους δέκα μέτρων.

طولاب T.**τολὰπ**[κατὰ τὸ لهجه ἐκ τοῦ طولامق βλ.καὶ دولاب]ὄν.μέγας τροχός: ايپك—ى ἀνέμη μετάξης, στροφεῖον· || قويو—ى **κουγιοῦ τολαπῆ,**ἢ—دوه **τόνμὲ τολάπ,**μαγγανοπήγαδον, τὸ γνωστὸν μηχάνημα πρὸς ἄρδευσιν τῶν κήπων·§τροχός,ἐν ᾧ εἰσὶν ἀνηρτημέναι ἔδραι διὰ τοὺς μικροὺς παῖδας, στηνόμενος ἐν ταῖς πλατείαις κατὰ τὰς πανηγύρεις καὶ στρεφόμενος ὡς τὸ μαγγανοπήγαδον πρὸς διασκέδασιν τῶν παίδων·||—ى ساقز آرناود، κιδώτιον περιέχον κύλινδρον μουσικῆς· || زقاغى—ὀδὸς ἐλικοειδής·§ἑρμάριον,κ.ντουλάπι·§ἑρμάριον κινητὸν τοποθετημένον ἐν τῷ τοίχῳ τῷ χωρίζοντι ἐν ταῖς τουρκικαῖς οἰκίαις τὸν γυναικωνίτην ἀπὸ τοῦ ἀνδρωνίτου,ἐν ᾧ ἑρμαρίῳ θέτουσι πᾶν ὅ,τι θέλουσι νὰ μεταδιδάσωσιν ἀπὸ τοῦ γυναικωνίτου εἰς τὸν ἀνδρωνίτην καὶ τἀνάπαλιν· § μτφ. διεύθυνσις, διοίκησις, ἐργασία, ἐμπόριον, παγίς, ραδιουργία, δόλος: ى بوزلق—χαλνῶ ἡ ἐργασία του· || ك ايتمك ك چورمق ك قورمق — اوينامق στήνω παγίδας, ραδιουργῶ, μεταχειρίζομαι πανουργίαν· || اوينادى — بكا بر μοὶ ἔπαιξεν ἕνα παιγνίδι, μὲ ἠπάτησε.

طولابلو T. **τολαπ-λοῦ,** ἐπθ. ὁ ἔχων ἑρμάριον, κ. ντουλάμπι : ساعت — ὡρολόγιον ἐντὸς ἰδίου ἑρμαρίου τοποθετημένον.

طولاش T.**τολὰς** [ἐκ τοῦ طولامق] ὄν. ἐμπόδιον, κώλυμα, δυσκολία·§ ἐπθ. περίπλοκος, ἐμπερδευμένος, δύσκολος· βλ. صارماش .

طولاشدیرمق Τ. **τολα-σιτρο-μάκ,** ρμ. μτδ. κάμνω τινὰ ἢ τι νὰ γυρίζῃ, νὰ κάμῃ γύρους,στροφάς, κύκλους,περίπατον,νὰ περιδιαβάζῃ·στρέφω,περιάγω,περιφέρω[αἰτ.]:جنازه‌لری یوزی اچیق اولەرق سوقدیرده —περιάγω τοὺς νεκροὺς ἀνὰ τὰς ὁδοὺς μὲ πρόσωπον ἀνοικτόν·‖ — لقردی στρέφω τὸν λόγον ἀπὸ ἑνὸς θέματος εἰς ἄλλο,προσπαθῶν νὰ πείσω διὰ διαφόρων λόγων καὶ ἐπιχειρημάτων, κλωθογυρνῶ τὰ λόγια·§περικυκλῶ, περιτριγυρίζω, πολιορκῶ.

طولاشمق Τ. **τολα-σ-μάκ,** ρμ. οὐδ. στρέφομαι, περιφέρομαι, περιέρχομαι, περιδιαβάζω, γυρίζω, κάμνω γύρους, κύκλους, στροφάς,περίπατον,ταξείδιον· κάμπτω, περιπλέκομαι, ἐμπερδεύομαι, τυλίσσομαι· ταράττομαι, συγχέομαι [τῇ προθ. دە] : شورادە —بورادە περιφέρομαι τῇδε κακεῖσε·‖دوداقلرینك اوزرنده طولاشان سوز ὁ λόγος, ὅστις ἐστρέφετο ἐπὶ τῶν χειλέων αὐτοῦ·‖—آردده γυρίζω κατόπιν τινός,ἐρευνῶ,ἐπιδιώκω·§μτδ. [αἰτ.]:بغچەیی — γυρίζω, περιέρχομαι τὸν κῆπον·‖—بورونی κάμπτω ἀκρωτήριον[ἐπὶ πλοίου κτλ.]·‖ بر یری — دونوب περιέρχομαι καὶ περιδιαβάζω τόπον τινά· ‖ — درت γυρίζω εἰς τὰ τέσσαρα μέρη, πανταχόθεν, εἶμαι ἐν ἀνησυχίᾳ·§ [δοτ.] —آیاغه آیاقلر περιπλέκεται,ἐμπερδεύει εἰς τοὺς πόδας·‖ بر یرینه — οἱ πόδες ἐμπερδεύονται ὁ εἷς μετὰ τοῦ ἄλλου[ὡς οἱ τοῦ μεθυσμένου]·‖— دیل περιπλέκεται ἡ γλῶσσα, ἐμπερδεύει· ‖ — ذهن ὁ νοῦς **[ζίχν]** ταράττεται, συγχέεται.

طولاشمه Τ. **τολαϑμὰ** [ἐκ τοῦ προηγ.]ὄν. ἀπαρ. στροφή, γύρος, περίπατος, ταξείδιον· περιπλοκή, ἐμπέρδευμα.

طولاشیش Τ. **τολαϑὶς** [ἐκ τοῦ طولاشمق] ρ. ἀφ. στροφή, κύκλος,γύρος.

طولاشیق Τ. **τολαϑὶκ** [ἐκ τοῦ طولاشمق] ἐπθ. περίπλοκος, ἐμπερδευμένος, συγκεχυμένος,ὁ μὴ σαφής, ἑλικοειδής: — ایپ ، صاج — σχοινίον, κόμη ἐμπερδευμένη, συγκεχυμένη·‖ایش[1] —ὑπόθεσις περίπλοκος· ‖ لقردی — λόγος συγκεχυμένος, ἀσαφής·‖ یول — ὁδὸς ἑλικοειδής, πλαγία, διεξοδικὴ.

طولاشیقلق Τ. **τολαϑικ-λήκ,** ὄν. περιπλοκή, ἐμπερδεψιά,σύγχυσις, ἀσάφεια [λόγου, ὕφους].

طولاغان Τ. **τολαγὰν** [ἐκ τοῦ طولاق] ὄν. περίδρομος,κ. τριγυρίστρα, καλαγκάθι· βλ. καὶ طولاق.

طولاق Τ. **τολὰκ** [ἐκ τοῦ طولاق] ὄν.τεμάχιον ἐριούχου, δι' οὗ περιβάλλουσι τοὺς πόδας πρὸς προφύλαξιν ἀπὸ τοῦ ψύχους· βλ. توزاق.

طولام Τ. **τολὰμ** [ἐκ τοῦ طولاق] ὄν.ἕκαστος τῶν κύκλων, ἤτοι στροφῶν, οὓς ἐπίδεσμος πληγῆς, ἢ ζώνη, ἢ σχοινίον σχηματίζουσι περὶ τὸν δάκτυλον, περὶ τὴν ὀσφὺν κτλ. § ποσότης σχοινίου, τεμαχίου ὑφάσματος κτλ. ἱκανὴ ὅπως κάμῃ τις μίαν στροφὴν ἢ κύκλον κτλ.‖طولاق— — γυρίζω γύρω τριγύρω, περιστρέφομαι.

طولامباج Τ. **τολαμπάζ,** βλ. طولانباج.

طولامق Τ. **τολα-μάκ,** ρμ.μτδ. περιβάλλω, δένω, ζώνω, τυλίσσω ὡς κίδαριν εἰς τὴν κεφαλήν, ἢ λαιμοδέτην εἰς τὸν λαιμόν, γυρίζω [δοτ.αἰτ.]: مندیلی بویونه طولادی ἐτύλιξε τὸ μανδήλιον εἰς τὸν λαιμόν του [**τογγουνουνά**]· § περιλαμβάνω· ‖βλ. طولام.

طولامه Τ.**τολαμὰ**[ἐκ τοῦ προηγ.] ὄν.περίβλημα, εἶδος ἐνδύματος μακροῦ ἐξ ἐριούχου, κάνδυς· § περίδρομος, κ.τριγυρίστρα, καλαγκάθι· βλ. طولاغان καὶ قورلاغان.

طولامیق Τ.**τολαμὶκ**[ἐκ τοῦ طولامق] ὄν. εἶδος δικτύου τῶν θηρευτῶν.

طولان Τ. **τολὰν** [ἐκ τοῦ طولاق]ὄν.ἀπάτη: —لان ψεῦδος καὶ ἀπάτη.

طولانباج Τ.**τολανπὰζ** [ἐκ τοῦ طولاق] ἐπθ. ἑλικοειδής, λαβυρινθοειδής: یول— ὁδὸς λαβυρινθοειδὴς· § ὄν. ἑλιγμός, περιστροφή, λαβύρινθος.

طولانباجلی Τ. **τολανπαζ-λῆ,** ἐπθ. ὁ ἔχων περιστροφάς, ἑλικοειδεῖς ἑλιγμούς : طریق — ὁδὸς ἑλικοειδής, λαβυρινθοειδής·‖ جه — πρότασις**[ὄζσμλέ]**ἔχουσα περιστροφάς, περίπλοκος.

طولاندیرمق Τ.**τολα-ντιρ-μάκ,**ρμ.μτδ. ἐξαπατῶ, δι' ἀπάτης λαμβάνω παρά τινος χρήματα ἢ ἄλλο τι, αἰσχροκερδῶ [αἰτ.]: —یرینی ἐξαπατῶ τινα, ἤτοι λαμβάνω παρ' αὐτοῦ δι' ἀπάτης χρήματα· § περιβάλλω, περικυκλῶ διὰ τοίχου κτλ.

طولاندیریجی Τ.**τολαντιρηδζὴ** [ἐκ τοῦ προηγ.] ἐπθ. ἀπατεών, ὁ δι' ἀπάτης λαμβάνων παρά τινος χρήματα ἢ ἄλλο τι, αἰσχροκερδής.

طولاندیریجیلق Τ.**τολαντιρηδζη-λήκ,** ὄν. αἰσχροκέρδεια, ἀπάτη, ἤτοι ἡ δι' ἀπάτης λῆψις παρά τινος χρημάτων ἢ ἄλλου τινός.

طولانمق Τ. **ταβλανμάκ,** βλ. طولامق.

طولانمق Τ. **τολα-ν-μάκ,** ρμ. οὐδ. στρέφομαι, κάμνω στροφήν, κύκλον, γύρον,περιφέρομαι,φεύγω,ἐκλείπω· ἐμπερδεύω· βλ. طولاشمق، طولام· § μτδ. περιβάλλω.

طولانی Τ. **τολανὶ** [ἐκ τοῦ προηγ.] ὄν. πρᾶγμα συγκεχυμένον, περιπεπλεγμένον· σύγχυσις, χάος.

طولانی Α. **τουλ-ανί,** ἐπθ. ἐπιμήκης, μακρουλός·‖سی — قرك سایهٔ ἡ ἐπιμήκης σκιὰ τῆς σελήνης· § ἐπρ. κατὰ μῆκος.

طولایی Τ. **τολαγὶ** [ἐκ τοῦ طولاق] ὄν.κύκλος, πέριξ [ἐν τῇ ἐννοίᾳ ταύτῃ σπάνιον]·‖سیله — **τολαγιάϊλε,** ἐμμέσως, πλαγίως : طوغریدن طوغری و یا —سیله منفعت مالیه‌سی اولانلر οἱ ἔχοντες οἰκονομικὸν συμφέρον ἀπ' εὐθείας ἢ ἐμμέσως· ‖ بو خدمت —سیله علم و فنه دخی خدمت دیمکدر ἡ ὑπηρεσία αὕτη ἐμμέσως σημαίνει ὑπηρεσίαν καὶ πρὸς τὰ γράμματα καὶ τὰς ἐπιστήμας·§προθ. ἕνεκα [دن]: — دن نه ἕνεκα τίνος; ‖ — دن کلدیکندن ἕνεκα τούτου·‖ — ἕνεκα τοῦ ὅτι δὲν ἦλθε· ‖ βλ. فر.

طولچی **τούλτσα,** ὄν. κ. Τοῦλτσα [πόλις].

طولدیرمق Τ. **τολ-τουρ-μάκ,** ρμ. μτδ. πληρῶ, γεμίζω, παραγεμίζω [δοτ. αἰτ.]: — قدحاره شراب γεμίζω εἰς τὰ ποτήρια οἶνον, ἤτοι πληρῶ τὰ ποτήρια οἴνου· ‖ — فوچی ایچنه صو πληρῶ τὸ βυτίον ὕδατος· ‖ — شلنه پنبوق παραγεμίζω τὸ ἐπίστρωμα διὰ βάμβακος·‖ —تفنك πληρῶ, γεμίζω τὸ πυροβόλον· ‖ — حسابی παραγεμίζω τὸν λογαριασμόν, ἐξογκῶ· ‖ — دفتر اعمالی πληρῶ τὸ βιβλίον τῶν πράξεων **[τεφτέρι ἀμαλί],** διαπράττω ἁμαρτίας· ‖ — دکزی μολόνω τὴν θάλασσαν, προσχωννύω·‖βλ.καὶ جه.

طولغون Τ. **τολγοὺν** [ἐκ τοῦ طولق] ἐπθ. πλήρης,γεμάτος, πεπληρωμένος, ἐξωγκωμένος: معده —στόμαχος πεπληρωμένος· ‖ یورك — καρδία πεπληρωμένη [λύπης]·‖ — كوز ὀφθαλμὸς πλήρης [δακρύων]·‖ آدم — μνησίκακος·‖—انه γεμάτος εἰς τὸ κρέας του **[ἐτινέ],** εὐτραφής·‖ معاش ἢ اجرت —μισθὸς γεμάτος, σημαντικός· § μεθυσμένος, οἰνόλητος.

طولغونلق Τ. **τολγουν-λούκ,** ὄν. τὸ εἶναί τι πεπληρωμένον, πλήρωσις, πληθώρα·μνησικακία: —ی معده πλήρωσις στομάχου, δυσπεψία, κακοχωνευσία· ‖ —ی قولاق πληροφορίαι, γνώσεις [βλ. قولاق]· ‖ —ی یرینه وار ἔχει μνησικακίαν, πρός τινα, μνησικακεῖ.

طولغه Τ.**τουλγὰ** ἢ طوغله **τογουλγὰ** [κατὰ τὸ لهجه, ἐκ τοῦ Τουρκο-Μογγολικοῦ تابولغه βλ.] ὄν. κράνος, περικεφαλαία.

طوللق Τ. **τουλ-λούκ,** ὄν. χηρεία [γυναικός].

طولمق Τ. **τολ-μάκ,** ρμ. οὐδ. πληροῦμαι, γεμίζω, εἶμαι πλήρης : — كوزلر οἱ ὀφθαλμοὶ πληροῦνται δακρύων, εἶναι ἕτοιμοι νὰ κλαύσωσι·‖ —قولاق τὸ οὖς εἶναι πλῆρες, ἤτοι εἶμαι πεπεισμένος·‖—یورك ἡ καρδία εἶναι πλήρης, ἤτοι ἔχω πολλὰ παράπονα ἢ μῖσος κατά τινος· ‖ [βλ. جه]·§ προσχώννυμαι, κ. μολόνομαι [ἐπὶ θαλάσσης μεταβαλλομένης διὰ προσχώσεως εἰς ξηράν]·§ طولش **τολμούς,** πεπληρωμένος· πλῆρες ἀκάτιον·βλ. καὶ ἐπόμ.

طولمه Τ. **τολμὰ** [ἐκ τοῦ προηγ.] πᾶν ὀνθυλευτόν, παραγεμιστὸν πρᾶγμα, κ. δολμᾶς : —ی باقلا ἢ پاطلیجان μελιτζάναι ἢ κολοκύνθια παραγεμιστά [διὰ κρέατος λιανισμένου,κ. κιϊμᾶ]·‖—ی لحنه ἢ پیراق δολμάδες ἐκ φύλλων τῆς ἀμπέλου ἢ λαχάνου·‖بالق،قوزی —ی παραγεμιστοὶ ἰχθῦς, ἀρνίον· ‖ دیوارك —ی —ὅ,τι χρησιμεύει εἰς παραγέμισιν τοῦ τοίχου [ἀντίθ. اورمه **ὀρμὲ** κτιστός]· § πρόσχωμα, ξηρὰ σχηματισθεῖσα διὰ προσχώσεως τῆς θαλάσσης,ἢ μέρος ρύακος καλυφθὲν διὰ προσθέτου χώματος· § [ἐπθ.] ὀνθυλευτός, παραγεμιστός, προσκεχωσμένος· § باغچه — **Δολμὰ-ταγτσέ,** τοποθεσία παράλιος ἐν Κ]λει πρὸ τοῦ Διπλοκιονίου,ἔνθα κεῖνται Σουλτανικὰ ἀνάκτορα.

طولو Τ. **τολοὺ** [ἐκ τοῦ طولق] ἐπθ. πλήρης, γεμάτος· ἄφθονος: صو —باردق

آلاز τὸ πλῆρες ποτήριον δὲν λαμβάνει ὕδωρ [πρμ.]· ‖ تفك ، طوپ — τηλεβόλον, πυροβόλον πλῆρες· ‖ در آغاجلرده يش — ἐν τοῖς δένδροις οἱ καρποὶ εἶναι ἄφθονοι, βρίθουσι· ‖ — طوپ **τὸπ-τολοῦ,** ὑπέρπλεως, ὑπερχειλής, ξεχειλισμένος· ‖ آی — πλήρης σελήνη, πανσέληνος· ‖ دیزکین — χαλινὸς **[τιζγκὶν]** γεμάτος, ἤτοι ἀπὸ ρυτῆρος, μὲ τὰ τέσσαρα· ‖ دیزکین کیتمك — ἐλαύνω τὸν ἵππον ἀπὸ ρυτῆρος· § ὄν. ποτήριον πλῆρες μέχρι στεφάνης, πρόποσις: ایچمك — πίνω ποτήρια πλήρη μέχρι στεφάνης, ποιῶ πρόποσιν· § ποσότης, ἣν περιλαμβάνει δοχεῖον ἢ ἄλλο τι· ‖ آوج — ὅ, τι δύναται νὰ περιλάβῃ ἡ παλάμη **[ἀβούδζ],** δράξ, κ. φουκτιά· ‖ سی — سه ōّ, τι χωρεῖ τὸ κάνιστρον **[σεπέτ],** κ. καλαθιά· ‖ سی التون کمی — χρυσὸς ὅσον δύναται νὰ περιλάβῃ ἓν πλοῖον, κ. μιὰ καραβιά **[γκεμὶ τολουσού]**· ‖ آغیز — سی — ὅσον χωρεῖ τὸ στόμα, ἤτοι ἄφθονοι λόγοι, ὕβρεις: آغیز — سی سوکك **ἀγὴζ τολουσοῦ σοϊμέκ,** ἐξεμῶ ὕβρεις.

طولو } T. **τολοῦ** [βλ. προηγ.] ὄν. χάλαζα: دوشمك ﻫ ياغمق — χάλαζα βρέχει ἢ πίπτει· ‖ طوتلدم — یه ياغموردن قاچار ایکن φεύγων τὴν βροχὴν κατελήφθην ὑπὸ τῆς χαλάζης [πρμ. ἀντιστοιχοῦσα τῇ ἡμετέρᾳ : ἀπὸ τῆς Σκύλλης πίπτω εἰς τὴν Χάρυβδιν].

طولوس } Ελ. **τολός,** ὄν. θόλος.

طولوق } T. **τολοὶκ** [ἐκ τοῦ طولق] ὄν. δέρμα προβάτου, αἰγὸς ἢ βοὸς ἐκδαρὲν ἀκέραιον καὶ χρησιμεῦον ὡς ἀσκὸς ἄρραφος· συνεκδ. ἀσκός: صو — ی ἀσκὸς ὕδατος· ‖ یاغ — ی ἀσκὸς μέλιτος· ‖ βλ. ἐπόμ.

طولوم } T. **τουλοὶμ** [κατὰ τὸ اچمه ἐκ τοῦ طولق· βλ. καὶ προηγ.] ὄν. ἀσκός, κ. τουλοῦμι: یاغ — ی ἀσκὸς ἐλαίου· ‖ پنیر — ی ἀσκὸς τυροῦ· ‖ پنیر — ی τυρὸς τοῦ ἀσκοῦ, τουλουμοτύρι· § ἀσκός [μουσικὴ χωρικῶν, ἄλλως γκάϊδα· βλ. غایده]· § کورك — ی **κισὸρ̀ τουλουμοῦ,** δέρμα ὁλόκληρον ζώου, ἐξ οὗ κατασκευάζεται σισύρα, γοῦνα [τὸ ἤμισυ καλεῖται تخته **ταχτά,** βλ.]· § κύστις ἐξερχομένη τοῦ στόματος θηλείας καμήλου κατὰ τὸν ὀργασμὸν αὐτῆς· ‖ چیقارمق — ἐκδέρω ἀκέραιον καὶ ἄνευ βλάβης τὸ δέρμα ζώου· ‖ چیقارمق — نی ἐκδέρω τὸ δέρμα του [**τουλουμουνού**], ξεγδέρω, τοῦ βγάζω τὸ τομάρι, τὸ λοῦρο, ἤτοι τὸν σκοτόνω ἀπὸ τὸ ξύλον, ἢ τὸν καταστρέφω· ‖ کی شیشمك — πρήσκομαι ὡς ἀσκός [ἐπὶ νόσου].

طولومبه } T. **τουλούμπα** [κατὰ τὸ اچمه ἐκ τοῦ προηγ.] ὄν. ἀντλία: قویو — ی ἀντλία φρέατος· ‖ یانغین — ی ἀντλία πυροσβεστική· ‖ خرطومی — ی σωλὴν ἀντλίας· ‖ صندیغی — τὸ κιβώτιον τῆς ἀντλίας, ἐν ᾧ τίθεται τὸ ὕδωρ· ‖ آغاج — ﻫ ξυλίνη ἢ σιδηρᾶ ἀντλία· ‖ سی — هوا دەرانتلیا· § σίφων· τυφὼν· εἶδος σύριγγος ἢ κλυστῆρος χειρουργικοῦ ἐκσφενδονίζοντος ὕδωρ.

طولومبه‌جی } T. **τουλουμπα-δζῆ,** ὄν. ὁ κατασκευαστὴς ἢ πωλητὴς ἢ ἐπιδιορθωτὴς ἀντλιῶν· § πυροσβέστης· μτφ. ἀνάγωγος.

طولومبه‌جیلق } T. **τουλουμπα-δζηλὶκ,** ὄν. τὸ ἔργον τοῦ κατασκευαστοῦ ἢ πωλητοῦ ἢ ἐπιδιορθωτοῦ ἀντλιῶν· τὸ ἔργον τοῦ πυροσβέστου, πυροσβεστικὴ· μτφ. ἔλλειψις ἀγωγῆς, τὸ ἀνάγωγον.

طولون } T. **τολοὶν** [ἐκ τοῦ طولمق] ὄν. μέρος ἐξέχον μεταξὺ τοῦ κροτάφου καὶ τοῦ ὠτός.

طولی } T. **τολοῦ,** βλ. طولو.

طولی } A. ﻫ يول **τουλὰ** [θηλ. τοῦ اطول] ἐπθ. μακρός: — يدی **γέτι τουλά,** χεὶρ μακρά, μτφ. γνῶσις βαθεῖα, μεγάλη παιδεία, ἱκανότης· ‖ صاحبی ریاضیه ده يدی — علوم κάτοχος μεγάλης παιδείας ἐν ταῖς μαθηματικαῖς ἐπιστήμαις.

طولی } A. **τουλ-ί,** ἐπθ. ἐπιμήκης· μᾶλλον اولو βλ.

طوم } T. **τὸμ** [κατὰ τὸ اچمه κυρίως توم **τὸμ** βλ.] ὄν. πρᾶγμα ἔχον ἐξοχήν τινα, κεφαλήν, ὡς οἴδημα, πρῆσμα: طوم طوم **τὸμ-τόμ,** χονδρὰ κεφαλή· βλ. طومالق، طومشوق، طومرق.

طوم } T. **τούμ,** μόριον παριστάνον τὸν ἦχον τοῦ τυμπάνου· ‖ طوم طوم حلواسی εἶδος χαλβᾶ· βλ. طومبه.

طوماته } Γλ. **τομάτα** [tomate] καὶ طوماتس **τομάτες,** ὄν. παραδείσιον μῆλον [ἐπιστ.], κ. δομάτες.

طومار } A. **τουμάρ,** ὄν. σύστρεμμα ἤτοι πρᾶγμα συνεστραμμένον καὶ ἐπίμηκες, ὡς κύλινδρος χάρτου, μεμβράνης κτλ. τόμος, βιβλίον· πᾶν εἶδος κυλίνδρου [τομάρι]: اوراق — ی εἷς

κύλινδρος ἐγγράφων **[ἐβράκ]**· ‖ اعمالاری دورلدی — **τουμάρι ἀμαλλερὶ τὸρλὸτ̀ὸ,** ἐδιπλώθη τὸ βιβλίον τῶν πράξεών του, ἤτοι ἀπέθανε· § πλθ. طومار **ταβαμὶρ.**

طوماغو } T. **τομαγοῦ** [ἐκ τοῦ طوم] ὄν. καταρροὴ συνοδευομένη ὑπὸ πρηξίματος.

طوماغه } T. **τομαγὰ** [ἐκ τοῦ طوم] ὄν. πέδη, δι' ἧς περιορίζουσι τοὺς πόδας ἱέρακος.

طوماق } T. **τομὰκ** [ἐκ τοῦ طوم] ὄν. σφαῖρα ξυλίνη· § εἶδος ἐμβάδων χονδρῶν καὶ βαρέων ἐν χρήσει ἄλλοτε.

طومالان } T. **τομαλὰν** [ἐκ τοῦ طوم] ὄν. ὕδνος, ἤτοι εἶδος ἀμανίτου καλουμένου συνηθέστερον منطاری ἀμανίτης τῆς γῆς· § οἴδημα, πρῆσμα, ἀπόστημα.

طومالتمق } T. **τομ-αλτμάκ,** ρμ. μτβ. κάμνω τι νὰ ἐξέχῃ, ἐξογκῶται ἐν σχήματι ὕδου, καμπούρας, νὰ καμπουριάζῃ, νὰ κλίνῃ [αἰτ.].

طومالمق } T. **τομ-αλμάκ,** ρμ. οὐδ. ἐξογκοῦμαι, ἐξέχω ὡς ὕδος, καμποῦρα, καμπουριάζω, κλίνω : — ديوار ὁ τοῖχος ἐξογκοῦται ἀπὸ ἓν μέρος, καμπουριάζει, εἶναι ἑτοιμόρροπος· ‖ — حيوان τὸ ζῶον κλίνει, κάμπτεται· ‖ βλ. καὶ تومسلمك ، تومك.

طومالیج } T. **τομαλὶδζ** ἢ طومانیج **τομανὶδζ** [ἐκ τοῦ προηγ.] ἐπθ. κεκλιμένος, κυρτός, κυφὸς [σπν.].

طومان } T. **τομὰν** [ἐκ τοῦ طوم] ὄν. ἐσώβρακον πλατὺ καὶ βραχύ: پاچه — οὗ τὰ βρακοπόδια δὲν ἔχουσι δέμα, εἶναι ἐλεύθερα· ‖ βλ. طون καὶ تومان.

طومب } T. **τούμπ,** μόριον παριστάνον τὸν κρότον πράγματος πίπτοντος ἢ προσκρούοντος: اولق — چوجق ὁ παῖς πίπτει κάτω, κάμνει **τούμπ,** κτυπᾷ τὴν κεφαλήν· βλ. καὶ ἐπόμ.

طومبا } T. **τούμπα,** μόριον παριστάνον τὸν κρότον καὶ τὴν πρᾶξιν τοῦ ρίπτεσθαι ἐπὶ τῆς κλίνης, ὡς ὁ μικρὸς παῖς ἀποτόμως· βλ. προηγ. καὶ طومبالق.

طومبادیز } T. **τομπαδὶζ,** ἐπθ. λίαν χονδρὸς καὶ δύσμορφος, κακοκαμωμένος [ἄνθρωπος].

طومبالق } T. **τομπάζ,** ὄν. εἶδος πλοίου ἄνευ καταστρώματος καὶ τρόπιδος, ἤτοι ἐπιπέδου κάτωθεν, χρησιμεύοντος διὰ τοὺς ῥύακας καὶ τοὺς ποταμούς· § σημαντήρ, κ. σαμαντοῦρα: ی — ايور سنمانتر πλοίου· ‖ كوپرى — ی γεφυροσκάφιον.

طومباق } T. **τομπὰκ** [κατὰ τὸ اچمه, λέξις Σανσκρ.] ὄν. χρυσοῦχος ὀρείχαλκος, χρυσοχαλκίτης: كوكوم ، لكن ، ابريق — ἀγγεῖον **[γκιγκιμ],** λεκάνη **[λεγὲν],** πρόχοος **[ἰπρὶκ]** ἐκ χρυσοχαλκίτου.

طومبالاق } T. **τομπαλὰκ** [ἐκ τοῦ طومبا] ἐπθ. εὐτραφής, παχουλός [ὁ πίπτων καὶ κυλιόμενος]: چوجق — παιδίον εὐτραφές· § κυβίστησις, κ. τακλᾶς παιδίου, ταχυδακτυλουργοῦ· βλ. ἐπόμ. καὶ طومبول.

طومباله } T. **τομπαλὰ** [ἐκ τοῦ προηγ.] ὄν. κυβίστησις, κ. τακλᾶς παιδίου.

طومبای } T. **τομπάϊ,** ὄν. βούβαλος.

طومبول } T. **τουμποὶλ** [ἐκ τοῦ طومب] ἐπθ. στρογγύλος, εὐτραφής [παῖς], κ. ἀφράτος· βλ. بومبول καὶ طومبالاق.

طومرجاق } T. **τομρουδζάκ,** ἢ طومرجق **τομουρδζὰκ** [ἐκ τοῦ طومرق] ὄν. ὀφθαλμὸς δένδρου, ἀμπέλου, κ. μπουμποῦκι, φυλλοκάλυξ, βολβός.

طومرجاقلانمق } T. **τομρουδζακ-λανμάκ,** ἢ طومرجلنمق **τομουρδζακ-λανμάκ,** ρμ. οὐδ. βλαστάνω ἢ ἀποκτῶ ὀφθαλμούς, φυλλοκάλυκας, βολβούς.

طومرق } T. **τομροὶκ** [ἐκ τοῦ طوم] ὄν. ὀφθαλμὸς δένδρου ἢ ἀμπέλου μᾶλλον طومرجاق βλ· § πρέμιον, κορμὸς δένδρου, στέλεχος, κούτσουρον· ξύλον χονδρὸν τοῦ λουτροῦ· ποδοκκάκη, κοΐνιξ ἤτοι τὸ ξύλον δι' οὗ σφίγγουσι τοὺς πόδας τῶν καταδίκων· συνεκδ. ایرمق — ه βάλλω εἰς τοὺς πόδας καταδίκου ποδοκάκκην· ‖ آتمق — ه ῥίπτω εἰς τὴν εἰρκτήν· ‖ آغاسی — δεσμοφύλαξ, ἐπιστάτης τῆς εἰρκτῆς, τῆς φυλακῆς· σήμερον καλεῖται: حبسخانه مأمورى **χαπισχανὲ με'εμουροῦ.**

طومرقلانمق } T. **τομρουκ-λανμάκ,** ρμ. οὐδ. ὀφθαλμίζω ἤτοι ἀποκτῶ ὀφθαλμούς [ἐπὶ δένδρων]· βλ. طومرق.

طومشرمق T.**τομ-σουρμάκ** [βλ. طومشق] ρμ. μτδ. δίδω εἰς τὸ ῥάμφος τοῦ πτηνοῦ τροφὴν [αἰτ.].

طومشمق T. **τομ-ουσμάκ** [ἐκ τοῦ طوم ، طومشوق] ρμ.ἀλλ. τὰ πτηνὰ ξεψειρίζονται ἀμοιβαίως, ἤτοι διὰ τοῦ ῥάμφους αὐτῶν ἀποκτείνουσι τὰς ψθείρας ἀλλήλων.

طومشوق T. **τομσοὺκ** [ἐκ τοῦ طوم] ὄν. ῥάμφος κυρτὸν πτηνῶν τινῶν: ی — پاپاغان ῥάμφος ψιττακοῦ.

طوموز T. **τομουζ**، βλ. طوكوز.

طوموزلق T. **τομουζ-λούκ**، βλ. طوكوزلق.

طون T. **τὸν** [κυρίως ἔνδυμα] ὄν. βρακίον, ἀναξυρίς : ی — پالوان βρακίον τῶν ἀθλητῶν·‖ی — آیاغنده ایچ ἐσώβρακον·‖ی یوق δὲν ἔχει νὰ φορέσῃ βρακίον, ἄθλιος, ἐλεεινός, ἀξεβράκωτος· § χρῶμα [ἵππου]: ی — آت χρῶμα ἵππου.

طوناتديرمق T.**τονα-ττηρ-μάκ**، ρμ.διάμ. βάλλω νὰ στολίσωσι, καλλωπίσωσι· νὰ ὑδρίσωσι, ψωταγωγήσωσι· συσκευάσωσιν ἵππον [δοτ. αἰτ.].

طوناتمق T. **τονα-τμάκ** [ἐκ τοῦ طون=ἔνδυμα] ρμ. μτδ. ἐνδύω, κοσμῶ, στολίζω, προικίζω [κόρην], ἐξοπλίζω, ἁρματόνω [πλοῖον, στρατιώτην], συσκευάζω ἵππον, κάμνω ψωταψίαν· § μτφ. ἀραδιάζω, στολίζω, ἤτοι ὑδρίζω, ἐπιτιμῶ [αἰτ.] : — طب στολίζω τράπεζαν [**ταπλὰ**] διὰ κηρίων καὶ ὀπωρικῶν κατὰ τὴν ἑορτὴν γάμου, γεννήσεως, περιτομῆς]·‖ — باغدن دیه‌رك ἀραδιάζω τινὰ ἀπὸ κεφαλῆς μέχρι ποδῶν [**τεπετὲν τηρναγά**].

طوناملق T.**τονα-τηλμάκ**[πθ.τοῦ προηγ.] ρμ.πθ. κοσμοῦμαι, στολίζομαι, προικίζομαι, ἐξοπλίζομαι, συσκευάζομαι· ψωταγωγοῦμαι· § μτφ. ἀραδιάζομαι, ὑδρίζομαι.

طونامق T. **τονανμάκ** [ἐκ τοῦ قاتمق، βλ.] ρμ. οὐδ. κοσμοῦμαι, στολίζομαι· συσκευάζομαι· εἶμαι πεψωταγωγημένος.

طونامه T. **τονανμὰ** [ἐκ τοῦ προηγ.] ἀφ. ψωταγωγία, ψωταψία: ی — كيجه‌سی νὺξ ψωταψίας· ‖ βλ. توی.

طونبای T. **τονπάϊ**، βλ. طومبای.

طونج T. **τούνδζ**، βλ. توڭ.

طونجيق T. **τονδζημάκ**، βλ. طوڭيق.

طونسز T. **τον-σούζ**، ἐπθ. ὁ ἄνευ βρακίου، ἀξεβράκωτος.

طونلق T. **τον-λούκ**، ὄν. χρήματα διδόμενα ἄλλοτε τοῖς στρατιώταις καὶ τοῖς ἀξιωματικοῖς λόγῳ ἐξόδων ἐνδυμασίας.

طونلو T. **τον-λοῦ**، ἐπθ. ὁ φορῶν βρακίον· § ὁ ἔχων τοιοῦτον ἢ τοιοῦτον χρῶμα [ἐπὶ ἵππου]: — آچيق ἀνοικτοῦ χρώματος [ἵππος]· ‖ — قويو βαθέος χρώματος [ἵππος].

طونوق T. **τονούκ**، βλ. طوكوق.

طونه **τοῦνα**، ὄν. κ. Δούναβις: — نهری **τοῦνα νεχρί**، ὁ ποταμὸς Δούναβις.

طونيلاتله Ιτ. **τονηλάτα** [tonnellata] ὄν. τόνος، ἤτοι μέτρον χωρητικότητος περιλαμβάνον ὀκτακοσίας ὀκκάδας ἢ δεκαοκτὼ στατῆρας.

طونيلاتهلق T. **τονηλάτα-ληκ**، ἐπθ. ὁ χωρῶν τόννους، ὁ χωρητικότητος τόννων: كمی — يوز اوچ πλοῖον χωρητικότητος τριακοσίων τόννων.

طوی T. **τόϊ**، ὄν. ὠτίς، κ. τوی [πτηνόν]· § μτφ. ἄνθρωπος ἄπειρος، ἀδαής، βλάξ.

طوی T. **τόϊ** [λ. ἀρχ.] ὄν. συμπόσιον، γάμος. ‖Ρμ. كچ‌ايل—συζεύγνυμαι، κάμνω χαράν.

طوی T. **τούϊ**، βλ. توی.

طويت A. **ταβιγὲτ** [ρζ. طوی] ὄν. θ. πρόθεσις، σκοπός: — حسن **χοσνὶ ταβιγέτ**، καλὴ πρόθεσις.

طويرمق T. ἢ طويورمق **τογιουρμάκ** [ἐκ τοῦ قويمق **τοϊμάκ**]ρμ.μτδ. χορταίνω، κορεννύω [αἰτ.]: — قارن χορταίνω τὴν κοιλίαν· ‖ — آچ χορταίνω πεινῶντα، πτωχόν.

طويرمق T. ἢ طويورمق **τουγιουρμάκ** [ἐκ τοῦ قويمق **τουϊμάκ**] ρμ. μτδ. διαδίδω، κάμνω ν' ἀκουσθῇ، κοινολογῶ، δημοσιεύω [δοτ.αἰτ.]:طويورمش عاله يونی τὸ διέδωκεν εἰς ὅλον τὸν κόσμον· ‖ طويرمامق **τουγιούρμαμακ**، δὲν διαδίδω، κρύπτω،φυλάττω μυστικόν.

طويغار T. **τοϊγάρ**، ὄν. κορυδαλός· ἄλλως چاير قوشی· ‖βλ. καὶ طورغای.

طويغان T. **τοϊγάν**، ὄν. ταὐτὸ طوغان βλ.

طويغو T.**τουϊγοῦ** [ἐκ τοῦ قويمق **τουϊμάκ**] ὄν. ἄκουσμα، πληροφορία، γνῶσις، νόησις·§αἴσθησις: واردر—بش انسانده ἐν τῷ ἀνθρώπῳ πέντε αἰσθήσεις ὑπάρχουσι.

طويغوسز T. **τουΐγου-σούζ**، ἐπθ. ὁ ἄνευ γνώσεως، ἄνευ νοήσεως، ἄνευ αἰσθήσεως، ἀναίσθητος.

طويغولو T. ἢ طويغولی **τουϊγου-λοῦ**،ἐπθ. ὁ ἔχων γνῶσιν،νόησιν، νοήμων، αἰσθανόμενος.

طويل A.**ταβίλ** [ρζ. طول] ἐπθ. μακρός، ὑψηλός،διεξοδικὸς [ἀντίθ. قصير]: عمر —**ὑμὺρι ταβίλ**، βίος μακρός·‖ القد —**ταβίλου-λ-κάττ**، ὑψηλὸς τὸ ἀνάστημα· ‖ اللحيه — **ταβίλου-λ-λιχγέ**، μακροπώγων· ‖ الاجنحه — **ταβίλου-λ-ἐδζνιχά**، μακρόπτερα [πτην.]·‖المنقار — **ταβίλου-λ-μινκάρ**، ὁ ἔχων τὸ ῥάμφος μακρόν· ‖ الذيل — **ταβίλου-ζ-ζεῖλ**، ὁ ἔχων τὴν οὐρὰν μακράν،μτφ. μακροσκελής، σχοινοτενής، διεξοδικὸς [ἄρθρον،πραγματεία]· ‖ اكل الاعمر—**κιὸλλσ ταβίλιν ἄχμακου ἴλλα Οὐμέρ**، πᾶς ὑψηλὸς εὐήθης πλὴν τοῦ Ὁμὲρ [βλ.قصير]· § θ. طول : — مقاله πραγματεία μακρά، διεξοδική.

طويلق T. **τοϊ-λήκ**، ὄν. ἀπειρία، ἄγνοια، βλακεία.

طويله A.**ταβιλὲ** [θ.τοῦ طويل] ἐπθ. μακρός· § ὄν. σταῦλος [κοινῶς طاولا **τάβλα**]: خر —σταῦλος ὄνου [**χάρ**].

طويلمق T.ἢ قاويولمق **τογιουλμάκ**[ἐκ τοῦ قويمق **τοϊμάκ**] ρμ.ἀπροσ.χορταίνει τις،κορέννυται[τῆι طويل]: بونكله طويولورمی διὰ τούτου χορταίνει τις; ‖زاطويولمق διὰ τούτου δὲν χορταίνει τις.

طويلمق T. ἢ قاويولمق **τουγιουλμάκ** [ἐκ τοῦ قويمق **τουϊμάκ**] ρμ. πθ. ἀκούομαι، διαδίδομαι، κοινολογοῦμαι [ἰδίᾳ μυστικόν]:خبری طويولدی... διεδόθη ἡ εἴδησις ὅτι... ‖ مسون طويولمسون **τουγιούλμασουν**، ἂς μὴ ἀκουσθῇ، ἂς μὴ διαδοθῇ· § γίνεταί τι αἰσθητόν.

طويماز T.ἢ قويماز **τοϊμάζ** [γ'πρόσ. τοῦ ἀποφ.ἐνεστ.τοῦ قويمق **τοϊμάκ**] μτχ. ἢ ἐπθ. ὁ μὴ χορταίνων، ἀκόρεστος، ἄπληστος.

طويماز T. ἢ قويماز**τουϊμάζ**[γ' πρόσ.τοῦ ἀποφ.ἐνεστ.τοῦ قويمق**τουϊμάκ**] μτχ. ἢ ἐπθ.ὁ μὴ αἰσθανόμενος، ἀναίσθητος،ἀπαθής.

طويمازلق T. **τοϊμαζ-λήκ**، ἀφ. ἀπληστία، τὸ ἀκόρεστον.

طويمازلق T. **τουϊμαζ-λήκ**، ὄν. ἀναισθησία، ἀπάθεια.

طويمق T. **τοϊ-μάκ**[ἐκ τοῦ طوی=συμπόσιον] ρμ. οὐδ. χορταίνω، κορέννυμαι [δοτ.] : — قارن χορταίνει ἡ κοιλία· ‖ — صويه χορταίνω τὸ ὕδωρ·‖ — اويقويه χορταίνω τὸν ὕπνον·‖ — كوز χορταίνει ὁ ὀφθαλμός، κορέννυται، δὲν εἶμαι ἄπληστος· ‖ بيلمز — δὲν γνωρίζει χόρτασιν، ἤτοι ἄπληστος، ἀκόρεστος، ὁ μὴ δυνάμενος νὰ χορτάσῃ· § [اله] : كورمكله طويمامق δὲν χορταίνω νὰ βλέπω τινά، ἤτοι νὰ ἱκανοποιήσω τὴν ἐπιθυμίαν μου·‖ طويه بيلمه‌ق κυττάζω τινὰ μετὰ μεγάλης ἐπιθυμίας διὰ νὰ τὸν χορτάσω [**τογιὰ τογιά**]، ἤτοι νὰ τὸν ἀπολαύσω،νὰ ἱκανοποιήσω τὴν ἐπιθυμίαν μου [φιλοφρόνησις]·‖ اولماز—سزه δὲν δύναταί τις νὰ σᾶς χορτάσῃ، ἤτοι νὰ σᾶς ἀπολαύσῃ ἢ νὰ ἱκανοποιήσῃ τὴν ἐπιθυμίαν του βλέπων καὶ συναναστρεφόμενος· [βλ. طويم].

طويمق T. **τουϊμάκ**، ρμ. μτδ. ἀκούω، αἰσθάνομαι،μανθάνω [αἰτ.] : بر شی ايشيدوم ἤκουσα κάτι τι· ‖ حركت ارضی طويديكزمی ἠσθάνθητε τὸν σεισμόν;‖بونی كيمدن طويدك τοῦτο παρὰ τίνος ἔμαθες;

طويناق T. **τοϊνὰκ** [ἐκ τοῦ قويمق **τοϊμάκ**] ὄν. τὸ δι'οὗ χορταίνει τις، ὄνυξ، ὁπλὴ ζώου· βλ. طواق ، طرناق ، باقاق.

طويورمق T. **τογιουρμάκ**، ἢ **τουγιουρμάκ**، βλ. طويرمق.

طويوق T. **τογιοὺκ** [ἐκ τοῦ قويمق **τοϊμάκ**] ἐπθ. ἀντὶ τοῦ طوق **τόκ**، κεκορεσμένος· βλ.

طويوم T. **τογιοὺμ** [ἐκ τοῦ قويمق **τοϊμάκ**] ρ. ἀφ. κόρος [δοτ.] : اولماز — سزه δὲν δύναταί τις νὰ σᾶς χορτάσῃ، νὰ σᾶς ἀπολαύσῃ،νὰ ἱκανοποιήσῃ τὴν ἐπιθυμίαν του βλέπων καὶ συναναστρεφόμενος[βλ.قويمق].

طويوملق T. **τογιουμ-λούκ**، ὄν. ποσότης ἱκανὴ ὅπως χορτάσῃ τις· λεία، λάφυρον.

طويملو T. **τοῦγουμ-λοῦ,** ἐπθ. χορταστικός, ἄφθονος.

طهارت A. **ταχαρὲτ** [ρζ. طهر] ὄν. θ. καθαριότης, καθαρμὸς ἢ κάθαρσις δι'ὕδατος γινομένη μετὰ τὴν ἀφόδευσιν : — الق ποιῶ τὸν ὡς εἴρηται καθαρμόν, πλύνομαι.

طهارتلنمك T. **ταχαρετ-λενμέκ,** ρμ. μσ. πλύνομαι· βλ. طهارت.

طهران T. **ταχράν,** ὄν. κ. Τεχεράνη [πρωτεύουσα τῆς Περσίας].

طهره T. **ἐαχρά,** βλ. دهره.

طهور A. **ταχοὶρ** [ρζ. طهر] ἐπθ. ὅ,τι καθαρὸν ὂν καθ'ἑαυτὸ ἐξαγνίζει, καθαρίζει ἄλλο: — ماء ὕδωρ ἐξαγνίζον·§ὁ λίαν καθαρός: — شراب ποτὸν καθαρώτατον,ποτὸν ἐξαγνιστικὸν ἀναβρύον ἐκ τινος πηγῆς τοῦ παραδείσου.

طی A. **τάγ̈γ̈,** ρ. ἀφ. δίπλωσις, σύμπτυξις· § μτφ. διάνυσις γινομένη μετὰ ταχύτητος: — مسافه διάνυσις ἀποστάσεως [οἱονεὶ δίπλωσις]·‖ — زمان مكان τὸ διατρέχειν θαυμασίως καὶ ὑπερφυσικῶς χρόνον[ζεμάν], ἢ τόπον [**μεκὰν**]· ‖ — مراحل و منازل قطع **κάτ'ι μεναζὶλ βέ τάγ̈γ̈ι μεραχήλ,** τὸ διέρχεσθαι σταθμοὺς καὶ διατρέχειν ἀποστάσεις,ἤτοι βαίνειν γιγαντιαίοις βήμασι·§ ἐξοβελισμός: — قره ἐξοβελισμὸς περικοπῆς [**φικρά**]· ‖ — عبارك ی ἐξοβελισμὸς φράσεως. ‖ Ρμ. διπλῶ, συμπτύσσω· διανύω μετὰ μεγάλης ταχύτητος· ἐξοβελίζω φράσιν, λέξιν [αἰτ.].

طياتمق T. **ἐαγ̈γατμάκ,** βλ. قياطمق.

طيار A. **ταγ̈γὰρ** [ρζ. طير] ἐπθ. ἱπτάμενος, πετῶν: — برك **φύλλον [πὲρκ]** ἱπτάμενον· § [ἰατρ.] πλάνης·‖ — ريح ρευματισμὸς [ἄνεμος πλάνης]· συνών. سيار § θ. طيار.

طياش A. **ταγ̈γὰς** [ρζ. طيش] ἐπθ. ὁ μὴ σοβαρός, κουφόνους, ὁ ἕνεκα τῆς κουφονοίας του καθ' ἑκάστην στιγμὴν ἐπιχειρῶν νέον τι.

طياق T. **ἐαγ̈γάκ,** βλ. قياق.

طيالسه A. **ταγ̈γαλισέ,** πλθ. τοῦ طيلسان, βλ.

طيالو A. **ἐαγ̈γα-λῆ,** βλ. قيالو.

طيامق T. **ἐαγ̈γαμάκ,** βλ. قيامق.

طيامه‌لو T. **ἐαγ̈γαμα-λῆ,** βλ. قيامه‌لو.

طيانمق T. **ἐαγ̈γανμάκ,** βλ. قيانمق.

طيب A. **τήπ,** ὄν. εὐωδία, ἄρωμα, ὅπερ ἀλείφεται τις: — استعمال χρῆσις ἀρωμάτων· § πλθ. اطياب **ἀτγ̈γάπ.**

طيب A. **ταγ̈γὶπ** [ρζ. طيب] ἐπθ. καλός, ἔξοχος, ὡραῖος: — قول λόγος **[κὰβλ]** καλός· § θ. طيبه: — رائحة ὀσμὴ καλή, εὐωδία·‖ — كلمات λέξεις, λόγοι καλοί· ‖ βλ. καὶ طيبه.

طيبات A. **ταγ̈γιπάτ,** πλθ. τοῦ طيبه, βλ.

طيبه A. **ταγ̈γιπέ,** θ. τοῦ طيب, βλ. § ὄν. θ. καλὸν ἔργον,καλὴ πρᾶξις[πλθ. طيبات **ταγ̈γιπάτ**]· §ἡ πόλις Μεδινά: — اهل ὁ κάτοικος τῆς Μεδινᾶς.

طير A. **ταΐρ,** ὄν. πτηνόν: — الدوله **ταΐρουτ-τεβλέ,** φοίνιξ [βλ. اهل]·‖ — الليل **ταΐρου-λ-λέϊλ,** τὸ πτηνὸν τῆς νυκτός, ἤτοι βύας, κ. μποῦφος·‖ — النطق **ταΐρου-ν-νούτκ,** τὸ πτηνὸν τοῦ λόγου, ψιττακός·‖ — بال وصاد **ἐτ-ταΐρου πὶ-τ-ταΐρι γ̈γουδάτου,** τὸ πτηνὸν διὰ τοῦ πτηνοῦ θηρεύεται [πρμ.]·‖ — منطق الطير **μαντήκου-τ-ταΐρ,** ἡ γλῶσσα τῶν πτηνῶν· § πλθ. طيور **τουγ̈γούρ.**

طيران A. **ταγ̈γεράν** [ρζ. طير] ρ.ἀφ. πτῆσις: — طيور πτῆσις τῶν πτηνῶν [**τουγ̈γούρ**]· ‖ Ρμ. اپتمق,پتمك: — اپتدی سماوانه‌ای والا ἀπέπτη εἰς τοὺς οὐρανοὺς ὁ ἔξοχος φοίνιξ.

طيره A. **τηγ̈γρὲ** [ρζ. طير] ὄν. θ. οἰωνὸς ἀπαίσιος, κακός: — تصادف σύμπτωσις κακοῦ οἰωνοῦ.

طيره Π. **τηρέ,** ὄν. δυσαρέσκεια· § ἐπθ. δυσηρεστημένος : — طبع **φύσις** δυσηρεστημένη.

طيريون A. **ταΐριγ̈γοὶν** [ἐκ τοῦ طير] ὄν. πλθ. ὀρνιθολόγοι.

طيش T. **τὴς** [βλ. طاش] ἐπθ. ὁ ἔξω, ἐξωτερικός [ἀντίθ. τῷ اچ]: — دكر ἐξωτερικὴ θάλασσα, ἤτοι ὠκεανός· § ὄν. τὸ ἔξω, τὸ ἐξωτερικόν, ἡ ἐπιφάνεια: — ی اچی οὔτινος

τὸ ἐσωτερικὸν καὶ τὸ ἐξωτερικὸν ἕν, ἤτοι εἰλικρινής, εὐθύς.

طيشارى T. **τὴσαρῆ** [ἐκ τοῦ προηγ.] ὄν. ἔξω [ἀντιθ. ایچری **ἰτσερί,** ἔσω]· τὸ ἐξωτερικόν,ἤτοι αἱ ἐπαρχίαι[ἀντίθετον πρὸς τὸ πρωτεύουσα پایتخت]: — چیقمق ἐξέρχομαι ἔξω,ἢ πρὸς ἀνάγκην·‖ — دمه **τηὰρτά,** ἔξω[ἐπὶ στάσεως]· ‖ — دن **τηὰρτάν,** ἔξωθεν·‖ — كيتمك ه ἀπέρχομαι εἰς τὸ ἐξωτερικόν·§ἐπρ.ἔξω·‖βλ.καὶ طشره.

طيشلو T. ἢ طيشلی **τηὸ-λῆ,** ἐπθ. ἐξωτερικός: — ایچلو ἐσωτερικὸς καὶ ἐξωτερικός· μτφ. ἐπιστήθιος, στενός.

طيف A. **ταΐφ,** ὄν. φάσμα παρουσιαζόμενον καθ' ὕπνον: — یار τὸ φάσμα τῆς ἐρωμένης· ‖ — هائل φοβερὸν φάσμα.

طيق T. **τήκ,** μόριον παριστάνον ἐλαφρὸν κτύπημα καὶ ἐπαναλαμβανόμενον : — اورمق جامه **δζαμὰ τὴκ τὴκ βουρμάκ,** κρούω ἐλαφρῶς τὴν ὕελον τοῦ παραθύρου·‖βλ. καὶ طاق καὶ طقر.

طيق T. **τὴκ** [βλ. ἀρθ. ضيق **τὴκ**] ἐπθ.στενός, συνεσφιγμένος : — نفس **τὴκ νεφὲς,** ἄσθμα [τῶν ἵππων]· ‖ — نفس اولق πάσχω ἄσθμα [ἐπὶ ἵππων].

طيقاج T. **τηκὰδζ** [ἐκ τοῦ طيقامق] ὄν.πῶμα ἐκ πανίου, ὅ,τι χρησιμεύει διὰ νά φράξῃ τις τό στόμα τινὸς ὅπως μὴ ἐκβάλῃ φωνήν, στούμπωμα, φίμωτρον.

طيقامق T. **τηκαμὰκ** [ἐκ τοῦ طيق] ρμ.μτδ. πωματίζω, στουππόνω, βύω, φράσσω [αἰτ.] : — شيشه‌يی πωματίζω τὴν φιάλην·‖ — يولی φράσσω τὴν ὁδόν·‖ — قولاقلری βύω τὰ ὦτα·‖ — آغزينی φράσσω τὸ στόμα τινός, ἐπιβάλλω σιγὴν διὰ τῆς βίας ἢ διὰ χρημάτων· ‖ [δοτ.αἰτ.]: — لقردی‌يی آغزه φράσσω τὸν λόγον εἰς τὸ στόμα, ἀπαντῶ τραχέως ὥστε νὰ μὴ ἀφήσω νὰ ὁμιλήσῃ·‖ طيقه بورونه‌يی قاچ طوتام ἐπλήρωσε σφιγκτὰ τὴν ῥῖνά του πωματίζων δραγμίδας τινὰς ταμβάκου.

طيقانمق T. **τηκα-ν-μὰκ** [ἐκ τοῦ طيقامق] ρμ.οὐδ. ἢ πθ.πωματίζομαι,φράσσομαι, στουππόνομαι· πάσχω δυσκοιλιότητα· ἔρχεται παλμὸς καρδίας· πνίγομαι: بوغازمه ر طيقانير شيلر κάτι τι φράσσει τὸν λαιμόν μου [μβουκόνει εἰς τὸν λαιμόν μου]· ‖ طيقانه طيقانه آغلامق κλαίω χωρὶς νὰ δύναμαι νὰ ὁμιλήσω[μὲ λαιμὸν πεφραγμένον].

طيقانيق T. **τηκανὴκ** [ἐκ τοῦ προηγ.]ἐπθ. πεφραγμένος, στουππωμένος· § ὄν.ἔμφραξις: — نفس ی **νεφὲς τηκανηγή,**ἔμφραξις τῆς ἀναπνοῆς.

طيقانيقلق T. **τηκανηκ-λήκ,**ὄν. ἔμφραξις: — كلدی بوغازيمه ر εἰς τὸν λαιμόν μου ἦλθε μία ἔμφραξις,ἤτοι δὲν ἠδυνάμην ν' ἀναπνεύσω.

طيقر T. **τηκὴρ** [ἐκ τοῦ طيق] μόριον παριστάνον τὸν ἦχον, ὃν παράγουσι τὰ νομίσματα κτλ. ὅταν μετρῶνται, ἢ τὸ φαγητὸν ὅταν βράζῃ: — —توس متردنوس· ‖ — قاينامق — — βράζω κοχλάζων· ‖ βλ. καὶ ققر.

طيقرداتمق T. **τηκηρ - ἐατμάκ,** ρμ. μτδ. κάμνω τι νὰ δίδῃ ἦχον ὡς ὁ τῶν νομισμάτων ὅταν συγκρούωνται· κροτῶ [αἰτ.] : — قپوڭی κροτῶ ἢ κρούω τὴν θύραν· ‖ — حلقه‌سنی قپونك κρούω τὸ ῥόπτρον τῆς θύρας.

طيقردامق T. **τηκηρ-ἐαμάκ,** ρμ.οὐδ.παράγω ἦχον ὡς ὁ τῶν νομισμάτων κτλ. ὅταν συγκρούωνται.

طيقردی T. **τηκηρ-τῆ,**ὄν. ὁ ἦχος, ὁ κρότος,ὃν παράγουσι τὰ νομίσματα κτλ.συγκρουόμενα : — سی تخره κρότος χύτρας.

طيقسيرمق T. **τηκ-σηρμάκ,**ρμ.οὐδ.πτερνίζομαι μὲ στόμα κλειστόν.

طيقسيريق T. **τηκσηρὴκ** [ἐκ τοῦ προηγ.] ὄν. πταρμός, πτερνισμὸς μὲ στόμα κλειστόν· βλ. آقسيريق ἢ آقصريق.

طيقشديرمق T. **τηκ - πὸτηρ - μάκ,** ρμ. μτδ. συσφίγγω, συμπιέζω, χώνω διὰ τῆς βίας, παραγεμίζω τι εἰς στενὸν μέρος μετὰ δυσκολίας· τρώγω, καταβροχθίζω λαιμάργως, κ.μπουκόνω [αἰτ.].

طيقشمق T. **τηκ-πὸ-μάκ,** ρμ. οὐδ. συσφίγγομαι, χώνομαι μετὰ βίας, δυσκολίας, παραγεμίζομαι.

طيقلمق T. **τηκ-πλ-μάκ,** ρμ. πθ. χώνομαι, εἰσάγομαι μετὰ βίας, στενοχωρίας, πιέζομαι, συνωθοῦμαι.

طيقمق T. **τηκ-μάκ,** ρμ. μτδ. χώνω διὰ τῆς βίας, ὠθῶ, περιορίζω [δοτ. αἰτ.]: — لقردی‌يی آغزه χώνω τὸν λόγον διὰ τῆς βίας εἰς τὸ στόμα, ἤτοι δὲν ἀφίνω νὰ εἴπῃ λέξιν [βλ. طيقامق]· ‖ — منديل آغزينه χώνω μαν-

δήλιον εἰς τὸ στόμα του, φράττω τὸ στόμα τινός·‖ —دلیک ἢ حبسه برنی χώνω εἰς τὴν φυλακὴν [χαπισέ] ἢ εἰς τὴν ὀπήν [τελιγέ], ἤτοι φυλακίζω.

طيقناز Τ. **τηκ-νάζ,** ἐπθ. μετρίως εὐτραφής, εὔσαρκος,οὗ ἡ σὰρξ σφιγκτὴ καὶ οὐχὶ χαῦνος· βλ. طيقيز.

طيقنازلق Τ. **τηκναζ-λήκ,** ὄν.μετρία εὐσαρκία, μὴ ἐμποδίζουσα ὅλως διόλου τὴν εὐκινησίαν.

طيقەلو Τ. **τηκα-λῆ** [ἐκ τοῦ طيقامق] ἐπθ. πεφραγμένος, στουππωμένος : —بولنمش ایله مندیل برى آغزى εὑρέθη ἔχων τὸ στόμα πεφραγμένον διὰ μανδηλίου.

طيقيز Τ. **τηκήζ,** ἐπθ. ἀρκετὰ εὔσαρκος, χονδρός, γεμάτος· βλ. طيقناز.

طيلسان Α.**ταϊλεσάν,** ὄν. ἡ ἐπὶ τοῦ ὤμου κρεμαμένη ἄκρα τῆς κιδάρεως τῶν Οὐλεμάδων[علما]: دراز—μακρὰ[τιρὰζ]ἄκρα κιδάρεως· ‖ — طی دیپلوسیز[ταγγί]τῆς ἄκρας τῆς κιδάρεως· § πλθ. طيالسه **ταγγαλισέ.**

طين Α. **τήν,** ὄν. πηλός, ἰλύς, γῆ: — وماء τὸ ὕδωρ καὶ ἡ ἰλύς·‖ — حكمت **τήνι χικμέτ,**εἶδος βερνικίου·‖—مختوم **τήνι μαχτούμ,** γῆ Λημνία,ἤτοι εἶδος ἀργίλλου ἀπαντώσης ἐν Λήμνῳ·‖—ابيض **τήνι ἐπγιάζ,**γῆ λευκή·‖—اصفر **τήνι ἀσφέρ,**γῆ κιτρίνη, κιμωλία·‖ —احمر **τήνι ἀχμέρ,** γῆ ἐρυθρά.

طيناز Τ.**τηνάζ,**ὄν.στοῖβα χόρτου ἤτοι σωρὸς ἐν σχήματι λόφου διατηρούμενος τὸν χειμῶνα, θημών, θημωνία.

طينت Α.**τηνὲτ** [ρζ.طين] ὄν. θ. κρᾶσις τοῦ σώματος, φύσις, χαρακτήρ: —ردیئه φύσις κακὴ [ρετιγέ]·‖ — بد **πετ-τηνέτ,** ὁ κακῆς φύσεως [ἐπθ.] : — پست **πεστ-τηνέτ,** ὁ εὐτελοῦς φύσεως [ἐπθ.].

طينة Α. **τήνετ-εν,** ἐπρ. φύσει, κατὰ τὸν χαρακτῆρα.

طينى Α. **τηνὶ** [ἐκ τοῦ طينت] ἐπθ.φυσικός, ἔμφυτος·§[ἐκ τοῦ طين] ὁ ἀνήκων τῷ πηλῷ, τῇ ἰλύϊ.

طينمق Τ. **τηνμάκ,** βλ. طنمق.

طيور Α.**τουγιοὺρ** [πλθ.τοῦ طير **ταῖρ**] ὄν. πτηνά:اهلیه—πτηνὰ ἥμερα·‖مهاجرت — μετανάστευσις[μπχαδζερὲτ]τῶν πτηνῶν.

طيورمق Τ.**τογιουρμὰκ** ἢ **τουγιουρμάκ,** βλ. طوبرمق.

طيوريون Α. **τουγιουρ-ιγιοὺν** [ἐκ τοῦ طيور]ὄν.πλθ. ὀρνιθολόγοι· μᾶλλον طيريون βλ.

ظ

ظ **ζῆ,**τὸ εἰκοστὸν γράμμα τοῦ τουρκικοῦ ἀλφαβήτου, ἐν χρήσει μόνον ἐν ἀραβικαῖς λέξεσι, προφερόμενον ἀραβιστὶ μὲν δασύτερον τοῦ ز [ζ], τουρκιστὶ δὲ ἀπαραλλάκτως ὡς αὐτὸ καὶ τὸ ز, ἤτοι ὡς τὸ [ζ] τῆς ἑλληνικῆς. Ἀριθμητικῶς ἰσοδυναμεῖ τῷ 900·

ظا Α. **ζά,** ὄν. θ. τὸ ὄνομα τοῦ γράμματος ظ· καλεῖται καὶ ظای معجمه **ζάϊ μὸδζεμέ,** ζὰ τὸ ἔνστικτον, κατ' ἀντίθεσιν πρὸς τὸ ط **τά,** καλούμενον ظای مهمله **ταΐ μὸχμελέ,** τὰ τὸ ἄστικτον.

ظالم Α. **ζαλίμ** [ρζ. ظلم]ἐπθ. ἄδικος,σκληρός,ἀσπλαγχνος, τυραννικός·§ ὄν. τύραννος, δυνάστης· θ. ظالم · § πλθ.ظالمون **ζαλιμούν,**ἢ ظالمين **ζαλιμίν,**καὶ ἀνώμ. ظالم **ζαλεμέ.**

ظالمانه Π. **ζαλιμ-ανέ,** ἐπθ. τυραννικός, δεσποτικός· § ἐπρ. τυραννικῶς κτλ.

ظالمون Α. **ζαλιμοὺν** καὶ ظالمين **ζαλιμίν,** πλθ. τοῦ ظالم, βλ.

ظاهر Α. **ζαχὶρ** [ρζ. ظهر, βλ. ظهور] ἐπθ. ὁ φαινόμενος, ὁ ὁρατός, ἐναργής, καθαρός, πρόδηλος· ἐξωτερικός : — نور φῶς φαινόμενον, ὁρατόν·‖—امر ὑπόθεσις ἐναργής, καθαρά, πρόδηλος·‖المعنى — **ζαχίρου-λ-μα'νά,** οὗ ἡ ἔννοια φανερά,εὐνόητος,εὔληπτος.‖Ρμ.— اولمق εἶμαι ὁρατός, ἐναργής, πρόδηλος, φαίνομαι, ἐκδηλοῦμαι·§ὄν. τὸ φαινόμενον, ἡ ἐπιφάνεια,τὸ ἐξωτερικόν,πᾶν ὅ,τι γήϊνον καὶ ὑλικόν [ἀντίθ. باطن **πατήν,** ἐσωτερικόν, πνευματικόν]: —حال τὸ ἐξωτερικὸν τῆς ὑποθέσεως, τὸ φαινόμενον, τὸ κατ' ἐπιφάνειαν·‖ — كوره حاله κατὰ τὰ φαινόμενα· ‖ — باطنه اويمق ی τὸ ἐξωτερικόν του δὲν ὁμοιάζει [**οὔϋμὰζ**] πρός τὸ ἐσωτερικόν του [βλ. صورت]· § κοινῶς προφέρεται **ζαχέρ, ζαέρ,** καὶ εἶναι ἐν χρήσει ὡς ἐπίρρημα : βεβαίως, ἀναμφιβόλως, προδήλως· § θ. ظاهره: — صورت ἡ φαινομενικὴ ὄψις· ‖ صورت —ده **δουρέτι ζαχιρετέ,** κατὰ τὸ φαινόμενον.

ظاهراً Α. **ζάχιρ-εν,** ἐπρ. κατὰ τὸ φαινόμενον, ἐξωτερικῶς.

ظاهربين Π. **ζαχὶρ-πὶν,** ἐπθ. ὁ βλέπων τὸ ἐξωτερικόν, τὸ φαινόμενον, ἐπιπόλαιος· § πλθ. ظاهربينان **ζαχιρ-πινάν.**

ظاهرپرست Π. **ζαχὶρ-περέστ,** ἐπθ. ὁ λατρεύων τὸ ἐξωτερικόν, ὁ ἀποβλέπων εἰς μόνον τῷ ὀφθαλμῷ ὁρατόν, μὴ φροντίζων δὲ περὶ τῆς ἐσωτερικῆς ὄψεως τοῦ πράγματος, ἐπιπόλαιος, ὁ μὴ ἐμβαθύνων εἰς τὴν ἔννοιαν·§ πλθ. ظاهرپرستان.

ظاهرى Α. **ζαχιρ-ὶ,** ἐπθ. ὁ ἀνήκων εἰς τὸ ἐξωτερικόν, τὸ φαινόμενον, ὁ κατ'ἐπιφάνειαν, φαινομενικός· γήϊνος, ὑλικός, κοσμικός.

ظبى Α. **ζάπγή,** ὄν. ἔλαφος:صحرا—ἔλαφος τῆς ἐρήμου [**σαχρά**]· § νέος ἢ νέα κομψοῦ ἀναστήματος· § θ. ظبيه **ζαπγέ,** θήλεια ἔλαφος· § πλθ. ظبيات **ζαπεγιάτ.**

ظبيات Α. **ζαπεγιάτ,** πλθ. τοῦ ظبى, βλ.

ظرافت Α. **ζαραφὲτ** [ρζ. ظرف] ὄν. θ. εὐτραπελία, ἀγχίνοια, εὐψυχολογία, χάρις: —نادره σπανία εὐτραπελία· § κομψότης, χάρις : —قيافت κομψότης περιβολῆς, ἐνδυμασίας· ‖ —لبسه κομψότης ἐνδυμάτων· ‖—اشي χαριέντως, κομψῶς.

ظرافتپرداز Π. **ζαραφὲτ-περπάζ,** ἐπθ. εὐτράπελος, εὐψυχολόγος.

ظرافتسز Τ. **ζαραφετσίζ-λίκ,** ὄν. ἀκομψία, ἔλλειψις χάριτος.

ظرافتلى Τ. **ζαραφετ-λί,** ἐπθ. κομψός, χαρίεις.

ظرافه Τ. **ζουραφὲ** [ἐκ τοῦ ἀρ. ظرافت] ὄν. εἶδος παρυφῆς [οὔγιας]:—يورتمك **ζουραφὲ γιορστμέκ,** περὶ τὸ μανδήλιον θέτω τοιαύτην παρυφήν [οὔγια].

ظرائف Α. **ζαραῖφ,** πλθ. τοῦ ظريفه βλ.

ظرظوب Τ. **ζιρζόπ,** ἀντὶ بوزوز, βλ.

ظربان Α. **ζαρπάν,** ὄν. ταὐτὸ كوچكن, βλ.

ظرف Α. **ζάρφ,** ὄν. πᾶν ὅ,τι χρησιμεύει ὅπως περιλάβῃ, περικαλύψῃ ἄλλο τι, ἤτοι τὸ περιέχον, θήκη, φάκελλος [ἐπιστολῆς] ὑποκρατήριον, ἤτοι εἶδος κοτύλης, ἐντὸς τῆς ὁποίας τίθεται παρ' ὀθωμανοῖς τὸ κύπελλον τοῦ καφέ, κ. ζάρφι: —و مظروف τὸ περιέχον καὶ τὸ περιεχόμενον[**μαζρούφ**]·‖—ظريف θήκη ἢ φάκελλος,ἢ ὑποκρατήριον κομψόν·§[γραμ.] ἐπίρρημα τόπου ἢ χρόνου: — زمان ἐπίρρημα χρόνου[**ζεμάν**]·‖ — مكان ἐπίρρημα τόπου [**μεκιάν**] ‖—ده **ζαρφηνπά,** ἐντός: —ده ایکی هفته ἐντὸς δύο ἑβδομάδων· § πλθ. ظروف **ζουρούφ.**

ظرفا Α.**ζουρεφὰ** [πλθ.τοῦ ظريف**ζαρὶφ**] ὄν. εὐτράπελοι, εὐψυολόγοι ἄνθρωποι,ὧν ἡ συναναστροφὴ εὐχάριστος : —روزكار ی **ζουρεφάϊ ρουζγκιάρ,** οἱ εὐτράπελοι τῆς ἐποχῆς· § ἐν χρήσει πολλάκις ἀντὶ ἑνικοῦ.

ظرفلامق Τ. **ζαρφ-λαμάκ,** ρμ. μτδ. θέτω ἐντὸς φακέλλου ἐπιστολὴν κτλ. φακελόνω [αἰτ.] : بر تذكره يازدى ظرفلادى ἔγραψε μίαν ἐπιστολὴν καὶ ἔθηκεν αὐτὴν ἐντὸς φακέλλου.

ظرفى Α. **ζαρφ-ὶ,** ἐπθ. τοπικὸς ἢ χρονικός. § θ. ظرفيه: —قيود **κουγιούτι ζαρφιγέ,** διορισμοὶ τοπικοὶ ἢ χρονικοί.

ظرفيت Α. **ζαρφιγὲτ** [βλ. ظرف] ὄν. θ. τὸ σημαίνειν τὸ ἐν ᾧ[τοπικῶς ἢ χρονικῶς] [γραμ.].

ظروف Α. **ζουρούφ,** πλθ. τοῦ ظرف, βλ.

ظرير Α. **ζαρίρ,** ὄν. τόπος πετρώδης· § σημεῖον στενόμενον ὅπως χρησι-

μεύη ὡς ὁδηγὸς τῆς ὁδοῦ· § πλθ. ظرار **ζηρὰρ** καὶ ظرار **ἐζηρρέ.**

ظريف A. **ζαριὸ** [ἐκ τοῦ ظرافت, ρζ. ظرف] ἐπθ. εὐτράπελος, εὐφυής, ἀγχίνους, κομψός, χαρίεις: بر آدم — εἷς ἄνθρωπος ἀγχίνους, χαρίεις, εὐτράπελος· ‖ بر ساعت — ὡρολόγιον κομψόν· §θ. ظريف **ζαριὸέ** :—جاري θεραπαινὶς κομψή· βλ. καὶ λ. ظريف § πλθ. τοῦ ἀρσ. ظرف **ζουρεφά.**

ظريفانه Π. **ζαριφ-ανέ,** ἐπθ. ὁ ἀνήκων τῷ εὐτραπέλῳ, ἀγχίνῳ, κομψῷ, χαρίεντι, ἢ ὁ γινόμενος μετ' εὐτραπελίας, χάριτος, ἀγχινοίας, κομψότητος· § ἐπρ. εὐτραπέλως, κομψῶς, χαριέντως.

ظريفلك T. **ζαριφ-λίκ,** ὄν. εὐτραπελία, κομψότης, χάρις· μᾶλλον ظرافت.

ظريفه A. **ζαριφέ,** θ. τοῦ ظريف βλ. § ὄν. θ. πρᾶγμα κομψόν, χάριεν, εὐφυολογία· § πλθ. ظرائف **ζαραϊφ.**

ظفر A. **ζαφέρ,** ὄν. θρίαμβος, νίκη, ἐπιτυχία:—قلبك **[τὰκ]** θριάμβου, ἤτοι θριαμβευτική· ‖ بولق — θριαμβεύω, νικῶ, ἐπιτυγχάνω[δοτ.]: بولق – دشمن اوزرينه ἢ دشمنه νικῶ τὸν ἐχθρόν· ‖ مأثر—**ζαφὲρ-με'ασίρ,** θριαμβευτής, νικητής· βλ. عساكر.

ظفر A. **ζοὺφρ, ἢ ζουφούρ,** ὄν. ὄνυξ ἀνθρώπου ἢ ζώου: —قطع ἐκκοπὴ ὀνύχων· ‖ —داخل في اللحم **ζούφρι μσλτεχίμ,** ἢ اللحم في **ζούφρι ταχὴλ φὶ-λ-λάχμ,** ὄνυξ εἰσελθὼν ἐντὸς τῆς σαρκός, ὄνυξις, ὀνυχίασις· § πλθ. اظفار **ἀζφάρ.**

ظفره A. **ζουφρέ,** ὄν. θ. : توج ـه — ὄνυξ τῆς στεφάνης **[τσθεῖζ].**

ظفرى A. **ζουφρ-ί,** ἐπθ. ὀνυχώδης: الشكل— **ζουφριγσ-ὸ-σέϊλ,** ὀνυχόμορφος.

ظفرياب Π. **ζαφὲρ-γιάπ,** ἐπθ. ὁ εὑρὼν θρίαμβον, θριαμβεύσας, ἐπιτυχών. ‖Ρμ. اولق—θριαμβεύω, ἐπιτυγχάνω[δοτ.]: برقيده—اولامدم δὲν ἠδυνήθην νὰ ἐπιτύχω σημειώσεώς τινος ἐν τοῖς ἀρχείοις **[καϊϊέ].**

ظفير A. **ζαφίρ,** ἐπθ. ὁ ἕνεκα τῆς εὐνοίας τῆς τύχης ἀπολαμβάνων πάντοτε τοῦ ζητουμένου αὐτοῦ, θριαμβεύων.

ظل A. **ζήλλ,** ὄν. σκιά: ممدود — **ζήλλι μεμτούπ,** σκιὰ μακρά ‖ قر—σκιὰ τῆς σελήνης **[καμέρ]**· ‖βλ. خيال· §[γεωμ.] σκιὰ προβεβλημένη. §μτφ. αἰγίς, προστασία: ظليل مكارم — **ζήλλι ζαλίλι μεκιαρὶμ-τελίλ,** αἰγὶς εὔσκιος, εὐεργετικὴ [τοῦ Σουλτάνου]· § πλθ. ظلال **ζηλάλ** : اشجار — σκιαὶ τῶν δένδρων[**ἐσδζάρ**]· ‖ سيوف — αἱ σκιαὶ τῶν ξιφῶν[**σσγιούφ**]· § ἕτερ. πλθ. اظلال **ἀζλάλ**· ‖ βλ. الله ظل .

ظلال A. **ζαλλὰλ** [ρζ. ظل] ἐπθ. σκιερός, σκιάζων.

ظلال A. **ζηλάλ,** πλθ. τοῦ ظل **ζήλλ,** βλ.

ظل الله A. **ζήλλου-λλαχ,** ὄν. ἡ σκιὰ [ἀντιπρόσωπος] τοῦ Θεοῦ, ἤτοι ὁ Σουλτᾶνος· λέγεται καὶ ظل الله في الارض **ζήλλου-λλαχ φὶ-λ-ἔρζ,** ἀντιπρόσωπος τοῦ Θεοῦ ἐπὶ τῆς γῆς.

ظل اللهى A. **ζήλλου-λλαχὶ** [ἐκ τοῦ προηγ. βλ.] ἐπθ. Σουλτανικός, Αὐτοκρατορικός : —لرى مرحمت و عنايت جليله جناب ἡ ὑψηλὴ εὐσπλαγχνία καὶ τὸ ἔλεος τῆς Ὑμετέρας Αὐτοκρατορικῆς Μεγαλειότητος **[δζενάπι ζήλλου-λλαχιλερί].**

ظلام A. **ζαλάμ** [βλ. καὶ ظلمت] ὄν. σκότος: لیل — σκότος τῆς νυκτός **[λεῖλ]**· ‖ شديد — σκότος μέγα· ‖ كثيف — σκότος πυκνόν **[κεσίφ].**

ظلام A. **ζαλλὰμ** [ρζ. ظلم] ὄν. καὶ ἐπθ. ἀδικώτατος, τυραννικώτατος [ἀνήρ]: بد فرجام — ἀνὴρ τυραννικώτατος ἔχων κακὸν τέλος[**πὲτ-φερδζάμ**].

ظلف A. **ζήλφ,** ὄν. ὁπλή, χηλή· §πλθ. ظلوف **ζουλοὺφ** καὶ اظلاف **ἀζλάφ.**

ظلم A. **ζούλμ,** ρ. ἀφ. ἀδικία, πίεσις, τυραννία: صريح—**ζούλμι σαρίχ,** φανερὰ ἀδικία· ‖اله—ἀδίκως, τυραννικῶς· ‖ كندينه در — ἡ ἀδικία εἶναι εἰς τὸν ἑαυτόν του, ἀδικεῖ ἑαυτὸν [πρμ.]. ‖Ρμ. ἀδικῶ, τυραννῶ, καταπιέζω [δοτ.]: ايتمك — بريسنه ἀδικῶ τινα.

ظلماً A. **ζούλμ-εν,** ἐπρ. ἀδίκως, τυραννικῶς.

ظلمات A. **ζουλουμὰτ** ἢ **ζουλμὰτ**[πλθ. τοῦ ظلمت] ὄν. θ. σκότη: كثيف — σκότη πυκνά· ‖ شو عالم نا پايدار اوزرنده – افزای احکام اولان جهل و نادانی کوشهٔ عدمه چکمش صداسن ایس تین γωνίαν τῆς ἀνυπαρξίας **[κιοσέϊ ἀτεμὲ]** ἤτοι ἐξέλιπον τὰ σκότη τῆς ἀμαθείας καὶ ἀπαιδευσίας, ἅτινα ἐβασίλευον[**ζουλουμὰτ-ἐφ-**

ζαΐ ἀχκιὰμ ὁλὰν] ἐπὶ τοῦ ἐφημέρου τούτου κόσμου **[ἀλέμι νὰ-παϊτὰρ οὐζεριντέ].**

ظلمانى A.**ζουλμ-ανὶ** [ἐκ τοῦ ظلمت ρζ. ظلم] ἐπθ.ζοφερός, σκοτεινός:—چاه **τσάχι ζουλμανί,** φρέαρ ἢ λάκκος ζοφερός·§θ. ظلمانيه : —مواقع **μεβακὴῖ ζουλμανιγέ,** θέσεις ζοφεραί.

ظلمت A. **ζουλμέτ,** ὄν. θ. σκότος: ليل — τὸ σκότος τῆς νυκτός· ‖ شديده — μέγα σκότος·§πλθ.ظلمات **ζουλουμὰτ** ἢ **ζουλμάτ**· βλ. καὶ ظلام.

ظلمه A. **ζαλεμέ,** πλθ. τοῦ ظالم βλ.

ظلمى A. **ζουλμ-ὶ** [ρζ. ظلم] ἐπθ.ἄδικος, τυραννικός· § θ. ظلميه .

ظلوف A. **ζουλούφ,** πλθ. τοῦ ظلف βλ.

ظلوم A. **ζαλούμ,** ὄν. καὶ ἐπθ. ἀδικώτατος, τυραννικώτατος: و جهول — τυραννικώτατος καί ἀμαθέστατος [δζεχούλ].

ظلى A. **ζηλλ-ὶ** [ρζ. ظل]ἐπθ. ὁ ἀνήκων τῇ σκιᾷ, ὁ τῆς σκιᾶς·§θηλ. ظلي **ζηλλιγέ.**

ظليل A.**ζαλίλ** [ρζ. ظل**ζήλλ**]ἐπθ. σκιερός, εὔσκιος, πυκνός:—ظل**ζήλλι ζαλίλ,** σκιά, ἢ αἰγὶς εὔσκιος, ἀμφιλαφὴς[Σουλτανική].

ظمأن A. **ζαμάν,** ὄν. ἄνθρωπος διψῶν· βλ. عطشان.

ظن A. **ζάνν,** ρ. ἀφ. εἰκασία, ἰδέα, γνώμη, ὑπόθεσις:—مده **ζαννημτά,** ἢ —مه كوره **ζαννημὰ γκιορέ,** κατὰ τὴν ἰδέαν μου, ὡς μοι φαίνεται, ὡς μοι δοκεῖ· ‖ووهم — **ζὰνν οὐ βὲχμ,** ὑπόνοια καὶ ὑποψία· ‖غالب—εἰκασία ἰσχυρά [**γαλίπ**], μεγάλη πιθανότης· ‖حسن — **χοῦνι ζάνν,** καλὴ ἰδέα, γνώμη [περί τινος]· ‖ — سوء **δοὺϊ ζάνν,** κακὴ ἰδέα, ἣν ἔχει τις περί τινος, ὑπόνοια· ‖ وار — حقكزده حسن περὶ ὑμῶν ὑπάρχει καλὴ ἰδέα, γνώμη. ‖ Ρμ. νομίζω, εἰκάζω, ὑποθέτω [αἰτ.] : ايديورسكز — ἀ τί νομίζετε; ‖ايدرم — بونى νομίζω τοῦτο· ‖ايتمك — سؤ ἢ بولمق — ده سوء ὑποπτεύω, ἔχω ἐν ὑπονοίᾳ· ‖ دوشمك — ه سوء πίπτω εἰς ὑπόνοιαν, συλλαμβάνω ὑπόνοιαν· § πλθ. ظنون **ζουνούν** : —باطل **ζουνούνι πατηλὲ,** ἰδέαι πλημμελεῖς, δεισιδαιμονίαι.

ظنون A. **ζουνούν,** πλθ. τοῦ ظن βλ.

ظنى A. **ζανν-ί,** ἐπθ. ὑποθετικός, εἰκαστικός, ὁ κατ'εἰκασίαν· § θ. ظنيه **ζαννιγέ**: § —قضية κρίσις **[καζιγὲ]** ἐμφαίνουσα οὐχὶ βεβαιότητα, ἀλλ' εἰκασίαν· § πλθ. ظنيات **ζαννιγάτ,** εἰκασίαι, εἰκοτολογίαι: دائره سنده— ἐντὸς τοῦ κύκλου τῶν εἰκασιῶν.

ظنيات A. **ζαννιγιάτ,** πλθ. τοῦ προηγ.βλ.

ظواهر A. **ζαβαχὶρ** [πλθ. τοῦ ظاهر καὶ ظاهره] ὄν. τὰ ἐξωτερικὰ ἢ ὁρατὰ μέρη πράγματός τινος, τὸ φαινόμενον, ἡ ἐπιφάνεια: احوال — ἡ ἐπιφάνεια, ἤτοι ἡ ἐξωτερικὴ ὄψις τῶν πραγμάτων· ‖ حركات — ἡ ἐξωτερικὴ ὄψις ἐνεργείας, διαγωγῆς[**χαρεκιάτ**]· § ἀντίθ. بواطن **πεβατήν,** βλ.

ظهار A. **ζηχάρ,** ρ. ἀφ. τὸ δίδειν βοήθειαν, τὸ ἀποπέμπειν τὴν σύζυγον, τὸ διαζευγνύειν αὐτὴν διὰ τῆς φράσεως: على انت كظهر امى **ἀλέϊγε ἔντι κὲ ζάχρι ὄμμι,** εἶσαι δι' ἐμὲ ὡς ἡ ράχις τῆς μητρός μου.

ظهاره **ζαχαρέ,** βλ. زغاره .

ظهر A. **ζάχρ,** ὄν. ράχις: انسان — ἡ ράχις τοῦ ἀνθρώπου· ‖كتاب — ἡ ράχις τοῦ βιβλίου· ‖—قومال **κούββετου-ζ-ζάχρ,** ἐπικουρικὸς στρατὸς [δύναμις τῆς ράχεως]· § τὸ ὄπισθεν μέρος: ورقه — τὸ ὄπισθεν τοῦ ἐγγράφου **[βερακά],** ἤτοι γράμματος· ‖ينه يازمق—پوليچه‌نك γράφω ὄπισθεν τῆς συναλλαγματικῆς, ἤτοι ὀπισθογραφῶ συναλλαγματικὴν [βλ. ظهريه] · ‖ الغيب عن — **ἂν ζάχρι-λ-γαΐπ,** ἐν τῇ ἀπουσίᾳ, ἐρήμην: الغيب مهر و محبت حاصل اولق — عن παράγεται ἀγάπη καὶ συμπάθεια **[μίχρ οὐ μουχαπὲτ]** ἐρήμην, ἤτοι ἀγαπᾷ τις καὶ συμπαθεῖ τινα χωρὶς νὰ τὸν ἴδῃ, χωρὶς νὰ τὸν γνώσκῃ· ‖القلب — عن **ἂν ζάχρι-λ-κάλπ,** ἀπὸ στήθους.

ظهر A.**ζούχρ,** ὄν. μεσημβρία: —وقت ὁ καιρὸς τῆς μεσημβρίας· ‖—صلات **σαλάτι ζούχρ,** προσευχὴ τῆς μεσημβρίας· ‖ — قبل ال **κάπλε-ζ-ζούχρ,** πρὸ μεσημβρίας· ‖ — بعد ال **πάτε-ζ-ζούχρ,** μετὰ μεσημβρίαν.

ظهرى A. **ζαχρ-ί,** ἐπθ. ὁ, ἡ, τό τῆς ράχεως, ραχιαῖος, νωτιαῖος, ὁ τεθειμένος ὄπισθεν· ἐπικουρικὸς· ‖[ἀνατ.]: رقبي ـه — ραχιτραχήλιος [μῦς]· ‖ ضلعي ـه — ραχιπλευριαῖος

λαβε χώραν, συνέβη· || كتيرمك ه — κάμνω νὰ συμβῇ, προξενῶ· § πλθ. ظهورات **ζουχουράτ.**

ظهورات A.ζουχουρὰτ[πλθ.τοῦ ظهور]ὄν· θ.τυχαῖα, ἔκτακτα, περιστάσεις: ه — ἀκολουθῶ τὰς περιστάσεις, ἐνεργῶ κατὰ τὰς περιστάσεις, εἶμαι καιροσκοπικός· || تابع اولق — ی واردانندن زیاده‌در τὰ ἔκτακτα ἢ τοι τὰ τυχηρὰ τοῦ Τεκὲ [βλ. تكيه] εἶναι περισσότερα τῶν εἰσοδημάτων [**βαριτὰτ**] αὐτοῦ· § [κοιν. ἀντὶ ἐπθ.]ἔκτακτος: تاتار — ἔκτακτος ταχυδρόμος· || — چپقارمق ἀποστέλλω ἔκτακτον ταχυδρόμον, πεζόν· || مصارف — ἔκτακτα ἔξοδα.

ظهورى T. **ζουχουροῦ,** ὄν. κωμῳδὸς δημώδους κωμῳδίας τουρκικῆς καλουμένης اويونى اورتا **ὀρτᾶ ὀγιουνοῦ**·βλ.اويون || قولى — **ζουχουροῦ κολοῦ,** θίασος τοιούτων κωμῳδῶν· § πρᾶγμα νεοφανές.

ظهير A. **ζαχὶρ** [ρζ. ظهر] ὄν.καὶ ἐπθ. βοηθός, ἀρωγός, προστάτης, στήριγμα: — مقتدر ἀρωγὸς ἰσχυρὸς[**μὸκτεπίρ**]· || سز — **ζαχιρσίζ,** ὁ ἄνευ στηρίγματος.

ظيب ζὶπ, βλ. زب.

ع

ع **ἄϊν,** εἰκοστὸν πρῶτον γράμμα τοῦ τουρκικοῦ ἀλφαβήτου ἐν χρήσει ἐν ἀραβικαῖς μόνον λέξεσι καὶ προφερόμενον ὑπὸ μὲν τῶν ἀράβων διὰ λαρυγγισμοῦ ἰδιάζοντος αὐτοῖς, ὑπὸ δὲ τῶν ὀθωμανῶν ἀναλόγως τῆς φωνῆς τοῦ χαρεκὲ αὐτοῦ, ἤτοι ὡς **a, n, ı, o, ὀ, ou, ὐ**: عبد **ἄπτ,** عادت **ιπαττέτ,** عمر **γὸμρ,** عوديت **ουπουτιγέτ**· [βλ.. καὶ غين]. Τὸ μὴ ἀρκτικὸν λέξεως ἢ συλλαβῆς ع, ἤτοι τὸ ἐν μέσῳ ἢ ἐν τέλει ὂν καὶ μὴ ἔχον ἴδιον χαρεκὲν, ἀλλὰ συλλαβιζόμενον μετὰ τοῦ χαρεκὲ τοῦ πρὸ αὐτοῦ γράμματος, παριστάνεται ἐνταῦθα, ἐν τῇ δι' ἑλληνικῶν χαρακτήρων ἀντιγραφῇ τῆς λέξεως, δι' ἀποστρόφου, ὑπεμφαινούσης τὴν λαρυγγόφωνον αὐτοῦ προφοράν· ὡς معمور **μα'μούρ,** وسع **βούς'.** Ἀριθμητικῶς σημαίνει 70 [βλ. ابجد].

عابد A. **ἀπὶτ** [ἐκ τοῦ عبادت, ρζ. عبد] ἐπθ. καὶ ὄν. ὁ λατρεύων τὸν Θεόν, λάτρις, εὐλαβής, εὐσεβής, ταπεινός, δοῦλος, ἀφωσιωμένος: — مرد **μὲρτι ἀπὶτ,** ἄνθρωπος εὐσεβής, εὐλαβής·§θ. عابده : — عفيفه σώφρων γυνὴ εὐλαβής· § πλθ. ὁμλ. عابدون **ἀπιτοὺν,** عابدين **ἀπιτὶν,** καὶ ἀνώμ. عباد **ιπάτ,**καὶ عبده **ἀπετέ.**

عابدانه Π. **ἀπιτ-ανέ,** ἐπθ. ὁ ἀνήκων, ἁρμόζων τῷ λατρεύοντι τὸν Θεόν, τῷ εὐσεβεῖ, ταπεινῷ, ἀφωσιωμένῳ· § ἐπρ. εὐλαβῶς, ταπεινῶς.

عابدلق T. **ἀπητ-λὶκ,** ὄν. εὐλάβεια, λατρεία.

عابدون A. **ἀπιτοὺν** καὶ عابدين **ἀπιτὶν,** πλθ. τοῦ عابد, βλ.

عابرين A. **ἀπὶρ-ίν,** πλθ. τοῦ عابر βλ.

عابس A. **ἀπὶς** [ἐκ τοῦ عبوست ρζ. عبس] ἐπθ. σκυθρωπός, κατηφής, στυγνός.

عاتق A. **ἀτὶκ**[ρζ. عتق] ἐπθ. ἀπελεύθερος, δοῦλος ἀπελευθερωθεὶς· βλ. عتيق · § κόρη ἐνῆλιξ· πλθ. عواتق **ἀβατὶκ.**

عاج A. **ἄζ,**ὄν. ἐλεφαντόδους [ت. فيل دیشی]: — نباتی **ἄζι νετὰτί,** ὁ πυρὴν εἴδους φοίνικος καλουμένου φυτελέφας ὁ μακρόσπορος· §ὁ ἐξ ἐλεφαντόδοντος,ἐλεφάντινος: — شانهٔ κτένιον ἐλεφάντινον· || — تخت θρόνος ἐλεφάντινος.

عاجز A. **ἀζὶζ** [ρζ. عجز] ἐπθ.ἀδύνατος,ἀσθενής,ὁ μὴ δυνάμενος νὰ ποιήσῃ τι, ἀνίκανος, ἀδυνατῶν [دن]:— ایفای دیندن ὁ ἀδυνατῶν νὰ πληρώσῃ τὸ χρέος του [**τεῖν-τέν**]. § μτφ. ταπεινός, ἐλάχιστος: — عبد **ἄπτι ἀζίζ,** δοῦλος ταπεινός· || — لرى **ἀζιζλερί,** ὁ ταπεινὸς Αὐτῆς θεράπων, ἤτοι ἐγώ· || — قالمق μένω ἀνίκανος νὰ κάμω τι,δὲν δύναμαι, ἀδυνατῶ[دن]: — قالمق تأديندن ἀδυνατῶ νὰ τιμωρήσω [**τε'τιπίν-τέν**]· — قالدى دعواسنى اثباتدن δὲν ἠδυνήθη ν' ἀποδείξῃ τὴν ἀγωγὴν αὐτοῦ [**τα'βαδινί**]· § θ. عاجزه : — عباد **ιπάτι ἀζιζέ,** δοῦλοι ταπεινοί.

عاجزانه Π. **ἀζιζ-ανέ,** ἐπθ. ὁ ἀνήκων ἢ ἁρμόζων ἀσθενεῖ ἤτοι ταπεινῷ, ταπεινός, ἀσθενὴς [ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ ἐν χρήσει ἐπὶ α' προσώπου, ἐκ μετριοφροσύνης τοῦ λαλοῦντος, ἀντὶ ὁ ἐμός, ἡ, όν]: — سؤال م **σὸ'άλι ἀζιζανέμ,**ἡ ταπεινή μου ἐρώτησις· || — ورقهٔ م **βερακάϊ ἀζιζανέμ,** ἡ ταπεινή μου διατριβή [ἔγγραφον]· || — نياز م ἡ ταπεινή μου παράκλησις· || — تحريرات م ἡ ταπεινή μου ἐπιστολή· || — تشكرات م αἱ ταπειναί μου εὐχαριστίαι· || — طرف م **ταράφι ἀζιζανεμέ,** πρὸς τὸ ταπεινόν μου μέρος, ἤτοι πρὸς ἐμέ, ἐμοί· || — طرف مدن **ταράφι ἀζιζανεμτέν,** ἐκ μέρους μου [παρὰ τοῦ ταπεινοῦ μέρους μου]· § ἐπρ. ταπεινῶς: — رجا ايدرم παρακαλῶ ταπεινῶς.

عاجزلك T. **ἀζιζ-λὶκ,** ὄν. ἀδυναμία, ἀσθένεια, ἀνικανότης· βλ. عاجز

عاجزى Π. **ἀζιζ-ί,** ἐπθ. ὁ ἀνήκων τῷ ταπεινῷ [ἐν χρήσει ἐπὶ α' προσώπου, ἐκ μετριοφροσύνης τοῦ λαλοῦντος, ἀντὶ ὁ ἐμός, ἡ, όν]: — پدر ὁ πατὴρ τοῦ ταπεινοῦ, ἤτοι ὁ ἐμός· || — تذكرهٔ م τὸ ταπεινὸν γράμμα, ἤτοι τὸ γράμμα μου, ἡ ἐπιστολή μου.

عاجل A. **ἀζὶλ** [ἐκ τοῦ عجل, ρζ. عجل]ἐπθ. ὁ σπεύδων, ὁ ἐπειγόμενος, βιαστικός, ταχύς, ἐσπευσμένος, πρόωρος, διαρρέων, ἐπίκηρος· ἐνεστώς, παρών [ἀντιθ. آجل]: — دوای **τεβάϊ ἀζὶλ,** φάρμακον ταχύ, δραστήριον· || — شفای **σιφάϊ ἀζὶλ,** ταχεῖα ἀνάρρωσις, θεραπεία· § θ. عاجله: — تدابير **τεταρὸκιάτι ἀζιλέ,** προπαρασκευαὶ ταχεῖαι, κατεσπευσμέναι· || — تدابير **τεταπίρι ἀζιλέ,** μέτρα κατεπείγοντα· || — حيات βίος ἐπίκηρος.

عاجلاً A. **ἄζιλ-εν,** ἐπρ. ἐν σπουδῇ, ἐν τάχει, κατεπειγόντως: — كلك ἔρχομαι ἐν σπουδῇ.

عاجلانه Π.**ἀζιλ-ανέ,**ἐπθ.ὁ ἀνήκων ἢ ἁρμόζων σπεύδοντι, κατεσπευσμένος, ταχύς: — حركات κινήσεις, ἐνέργειαι κατεσπευσμέναι·§ἐπρ. κατεσπευσμένως, ἐν σπουδῇ.

عاجى A. **ἀζὶ** [βλ. عاج] ἐπθ. ὁ ἐξ ἐλεφαντόδοντος, ἐλεφάντινος.

عاد A. **ἄτ,** ὄνομα ἀρχαίου λαοῦ τῆς 'Αραβίας, ὃν ὁ Θεὸς ἐξηφάνισεν ἕνεκα τῆς ἀπιστίας αὐτοῦ.

عادات A. **ἀτὰτ,** πλθ. τοῦ عادت βλ.

عادت A. **ἀτὲτ** [βλ. عاده] ὄν. θ. ἕξις, ἔθος, συνήθεια· σύστημα : — حسنه καλὴ [**χασενὲ**] ἕξις· || — قبيحه κακὴ [**καπιχὰ**] ἕξις· || — قديمه ἀρχαῖον [**καπιμὲ**] ἔθος· || — جديده νέον ἔθος· || — طبيعت ثانيه-در **ἀτὲτ ταπιά'τι σανιγέτιρ,** ἡ ἕξις εἶναι δευτέρα φύσις· || — بلده τὸ ἔθος τῆς πόλεως [**πελτέ**], τὸ σύστημα τοῦ τόπου· || — محكمدر τὸ ἔθος εἶναι ἰσχυρὸν [**μὸχκέμ**], κρατεῖ· || — اوزره م **ἀτετὶμ ὀζρέ,** κατὰ τὴν συνήθειάν μου· || — غيرى ك **ἀτετὶν γαϊρί,** ἐκτὸς τοῦ συνήθους, ἐξαιρετικῶς· || — خارج دن ἐκτὸς τῆς συνηθείας,παρὰ τὸ εἰωθός, ἔκτακτος· || — ايكمك ἢ ايدمك ποιῶ ἢ ποιοῦμαί τι ἔξιν, συνειθίζω [αἰτ.]: — ايدمك بر شی συνειθίζω τι· § ἔμμηνα: — كورمك βλέπω ἤτοι ἔχω ἔμμηνα· μτφ. φθάνω τὴν ἐφηβικὴν ἡλικίαν, ἤτοι γίνομαι ἐνῆλιξ [ἐπὶ κόρης]· || — كورمش ἔφηβος, ἐνῆλιξ [κόρη]· § πλθ. عادات **ἀτὰτ.**

عادتا A. **ἄτετ-α,** ἐπρ. συνήθως· κοινῶς· § [κοινῶς ἐν χρήσει ἀντὶ ἐπιθέτου] συ-

νήθης, ὁ μὴ ἔχων τι ἔκτακτον, ἐξαιρετικόν, κοινός, μέτριος:—بيرون pὶς συνήθης, μετρία.

عادل Α. **ἀ-ṫi-λ**[ρζ. عدل] ἐπθ. δίκαιος, εὐθύς: — پادشاه βασιλεὺς δίκαιος·§[νομ.] οὗ αἱ ἀρεταὶ περισσότεραι τῶν κακιῶν: شاهد — μάρτυς δίκαιος, ἀξιόπιστος· § θ. عادله: — نسبت ἀναλογία δικαία· || — شهادت μαρτυρία δικαία·||عادين — γυνὴ δικαία·||— سلاطين δίκαιοι Σουλτᾶνοι· § πλθ. ὁμλ. عادلون **ἀ-ṫi-λοὶν** καὶ عادلين **ἀ-ṫi-λίν,** καὶ ἀνώμ. عدول **οὐ-ṫoύλ.**

عادلانه Π. **ἀ-ṫi-λ-ανέ,** ἐπθ.ὁ ἀνήκων ἢ ἁρμόζων δικαίῳ, εὐθεῖ ἀνθρώπῳ, δίκαιος, εὐθύς: —معامله πρᾶξις, συμπεριφορὰ δικαία·||اولمى شرطدر—تسمك ἡ διανομὴ δέον νὰ ἦ [ὁἀρ-ṫ-ἠρ] δικαία· § ἐπρ. δικαίως, εὐθέως.

عاده Α. **ἀ-ṫέ,** ἢ عادة [ἐκ τοῦ عادت ἐν χρήσει μετὰ τοῦ ἀρθ.ἄρθρου ال] ὄν.θ. ἔθος, συνήθεια: — على ال **ἀλέ-λ-ἀṫέ,** κατὰ τὴν συνήθειαν, συνήθως· συνήθης, οὐχὶ ἔκτακτος· ||—فوق ال **φέβκα-λ-ἀṫέ,** ἐκτὸς τῆς συνηθείας, ὁ μὴ συνήθης, ἔκτακτος καὶ ἐπρ. ἐκτάκτως· || — خارق ال **χαρήκου-λ-ἀṫέ,** ἢ خارق ἀσυνήθης, ἔκτακτος, ὑπερφυσικός· || الله عادة **ἄ-ṫετου-λλάχ,** κανὼν τῆς φύσεως.

عادةً Α. **ἄ-ṫετ-εν,** ἐπρ. καθ'ἕξιν, κατὰ συνήθειαν, συνήθως: حال — ἀδύνατον **[μουχάλ]** καθ' ἕξιν.

عادى Α. **ἀ-ṫὶ** [ἐκ τοῦ عادت] ἐπθ. συνήθης, κοινός, πρόστυχος: — شعر ποίησις συνήθης, κοινή·||سند— ὁμόλογον κοινόν, ἰδιωτικόν [οὐχὶ ἐμπορικὸν تجارى, ἢ ἐπίσημον رسمى]·||كون—ἡμέρα καθημερινή, ἐργάσιμος[οὐχὶ ἑορτὴ بيرام]·§ θ. عاديه: — آثار ἔργα, πονήματα συνήθη, κοινά· § κοινός, ἀστυκός [ἀντίθ. تجاريه **τιδζαριγέ,** ἐμπορικός]: حقوق عاديه δικαιώματα τοῦ ἀστυκοῦ δικαίου **[χοικούκι ἀ-ṫιγέ]**·||افراد عاديه κοινοὶ ἄνθρωποι**[ἐῤῥά-ṫι]**, οἱ μὴ ἔμποροι, ἢ οἱ μὴ ἀνήκοντες εἰς συντεχνίαν·|| معاملات عاديه πράξεις ἢ δοσοληψίαι κοιναί, οὐχὶ ἐμπορικαί· || βλ. جقلو.

عادياً Α. **ἀ-ṫί-γεν,** ἐπρ.συνήθως: انتقال — φυσικὴ μεταβίβασις**[ἰντικὰλ]** ἀκινήτων, γινομένη ἀπὸ τῆς στιγμῆς τοῦ θανάτου τοῦ πατρὸς ἢ συγγενοῦς, πρὶν ἢ εἰσέτι γένηται ἡ μεταγραφὴ διὰ τῆς ἁρμοδίας ἀρχῆς.

عاديلك Τ. **ἀ-ṫι-λίκ,** ὄν. τὸ εἶναί τι κοινόν, τυχαῖον, εὐτέλεια, κ. προστυχιά: — اقيور ἐξ ἑκάστης συμπεριφορᾶς ἐξ حالندن بر αὐτοῦ τρέχει εὐτέλεια, προστυχιά.

عار Α. **ἄρ,** ὄν. αἰσχύνη, αἶσχος, ὄνειδος: — فرار **ἄρι ῥιράρ,** τὸ αἶσχος τῆς φυγῆς· || — موجب **μουδζιβ-ṫι ἄρ,** πρόξενος αἰσχύνης·|| — بلاسى τὸ κακὸν **[ṫέλα]** τῆς αἰσχύνης, ἤτοι ἀποφεύγων τι ἐξ αἰσχύνης·|| — چكمك φέρω αἰσχύνην: چكمكدن بار چكمك اولدر — προτιμότερον **[ἐθλὰ]** εἶναι νὰ φέρῃ τις βάρος**[ṫὰρ]** ἢ νὰ φέρῃ αἰσχύνην.‖ Ρμ. αἰσχύνομαι, ἐντρέπομαι [τῆ ἀπ]: — اچك سوزلرندن αἰσχύνομαι ἐκ τῶν λόγων αὐτοῦ.

عاربه Α. **ἀρι-ṫέ,** ἐπθ. θ.ἐν χρήσει μετὰ τοῦ عرب **ἀρέ-ṫ,** ἤτοι عاربه عرب **ἀρέ-ṫι ἀ-ρι-ṫέ,** Ἄραβες γνήσιοι τὴν καταγωγήν·βλ.عرب.

عارج Α. **ἀρὶδζ** [ἐκ τοῦ عروج, ρζ. عرج] ἐπθ. ὁ ὑψούμενος, ἀναβαίνων, ὁ ἀναβαίνων εἰς οὐρανούς, ἀναληφθείς: — معارج سموات **ἀρίδζι με'ἀρίδζι σεμεβάτ,** ὁ ἀναβὰς τὰς κλίμακας τῶν οὐρανῶν [ἤτοι ὁ Μωάμεθ ὁ ἀναληφθεὶς εἰς τοὺς οὐρανούς].

عارسز Τ. **ἀρ-σήζ,** ἐπθ. καὶ ὄν. ἀναιδής, ἀναίσχυντος: آدم — ἄνθρωπος ἀναιδής· || — كوزينه توكورمشلر ياغمور ياغيور صائمش εἰς τὸ πρόσωπον τοῦ ἀναισχύντου ἐνέπτυσαν· ἐνόμισεν ὅτι βρέχει [πρμ.]·||— اوكوت خير ايتز τῷ ἀναισχύντῳ συμβουλὴ **[χόγιδ-ṫ]** δὲν ὠφελεῖ [πρμ.]· βλ. عارلو .

عارسزجه Τ. **ἀρσήζ-τσε,** ἐπρ. ἀναιδῶς, ἀναισχύντως.

عارسزلانمق Τ. **ἀρσηζ-λανμάκ,** ρμ.οὐδ. καθίσταμαι ἀναιδής, ἀναίσχυντος· πράττω πράξεις ἢ λέγω λόγους ἀναιδεῖς· κραυγάζω ἀναισχύντως· βλ. عارلانمق.

عارسزلق Τ. **ἀρσηζ-λήκ,** ὄν. ἀναίδεια, ἀναισχυντία.

عارض Α. **ἀρὶζ** [ῥζ. عرض] ἐπθ. ὁ ἐπερχόμενος, ὁ μὴ ὑπάρχων ἀλλὰ κατόπιν ἐμφανιζόμενος, συμβαίνων, συμπτωματικός, ἐπίκτητος. ‖ Ρμ. اولق—ἐπέρχομαι, ἀκολούθως συμβαίνω, παρουσιάζομαι [δοτ.]: — موازنه خلل اولدى ἐπῆλθε διατάραξις εἰς τὴν ἰσορροπίαν **[μισδαζενετέ]**·|| اولمش — اكا اويقو ἐπῆλθεν αὐτῷ

ὕπνος·|| اولمش — خلجان ἐπῆλθε συγκίνησις, ταραχή [χαλεδζάν]·|| اولق — جنون—ἐπέρχεται παραφροσύνη [δζσνούν]· || اولدى — باغلره خسته‌لك ἐπῆλθεν ἀσθένεια εἰς τὰς ἀμπέλους· || مناسباته بر اولدى—ἐπῆλθε ψυχρότης εἰς τὰς σχέσεις· §ὸ ὑποβάλλων [βλ. عرض]· §θ.عارضه·||βλ. صفات.

عارض Α. **ἀρήζ,** ἢ περσιστὶ **ἀρὰζ** [ἐκ τοῦ προηγ.] ὄν. παρειά: — آل παρειὰ ἐρυθρά· § δυϊκ. عارضان **ἀρηζάν.**

عارضاً Α. **ἄρηζ-αν,** ἐπρ. συμβαματικῶς, συμπτωματικῶς, τυχαίως.

عارضان Α. **ἀρηζάν,** δυϊκ. τοῦ عارض, βλ.

عارضه Α. **ἀρηζά,** ἐπθ. θ. τοῦ عارض, βλ. § ὄν. θ. συμβεβηκός, δυστύχημα, πάθημα·§ [ἰατρ.] σύμπτωμα: — وجوديه **ἀρηζάϊ βσδζουṫιγέ,** πάθημα τοῦ σώματος, ἤτοι ἀσθένεια ἐπελθοῦσα·||بر—ايله ايكى اللرى بيلكندن δύο χεῖρές του ἀπὸ τοῦ μετακαρπίου[ṫιλεγίν-ṫέν]· || — مشيمه ἐπίσχεσις τῶν ἐπιλοχίων· § κακοτοπία [βλ. عارضه لى]· § πλθ. ὁμλ. عارضات **ἀρηζάτ,** καὶ ἀνώμ. عوارض **ἀβαρήζ,** βλ.

عارضه‌لى Τ. **ἀρηζα-λή,** ἐπθ. ἀνώμαλος : بر — τόπος ἀνώμαλος, κακοτοπία.

عارضى Α.**ἀρηζή,**ἐπθ. συμβαματικός, συμπτωματικός, τυχαῖος,ὁ κατὰ σύμπτωσιν· § θ. عارضيه **ἀρηζηγέ.**

عارف Α. **ἀρὶφ** [ἐκ τοῦ عرفان, ρζ. عرف] ἐπθ. ὁ γινώσκων, γνώστης, ἐννοῶν, πεπαιδευμένος, λόγιος: — مرد ἀνὴρ **[μὲρ-ṫ]** πεπαιδευμένος·||اولان آكلاسون—ὁ νοῶν νοείτω, ἢ τοῖς φρονίμοις ὀλίγα·||بر اشارت يتر—ه τῷ ἐννοοῦντι ἀρκεῖ **[γετὲρ]** ἓν νεῦμα [πρμ.]· || — بالله **ἀρήφι ṫίλλαχ,**φιλόσοφος θεϊστής·§θ. عارفه:—عابده εὐσεβὴς γυνὴ πεπαιδευμένη.

عارفانه Π. **ἀριφ-ανέ,**ἐπθ. ὁ ἀνήκων ἢ ἁρμόζων ἀνθρώπῳ πεπαιδευμένῳ, σοφῷ, ἤτοι σοφός· § ἐπρ. σοφῶς.

عارفانه Π. **ἀριφ-ανέ,** κ. **ἠρφανὲ** ἢ **ρεφενέ,** ἀντὶ حريفانه βλ.

عارفه Α. **ἀριφέ,** ἐπθ. θ. τοῦ عارف, βλ. § ὄν.θ. δωρεά, εὐεργεσία, χάρις·§πλθ. عوارف **ἀβαρίφ** = عواطف جليله و — عليه **ἀβατήφι δζελιλὲ** βὲ **ἀβαρίφι ἀλιγέ,** ἕξοχοι εὐμένειαι καὶ ὑψηλαὶ εὐεργεσίαι.

عارلانمق Τ. **ἀρ-λανμάκ,** ρμ. οὐδ. αἰσχύνομαι,ἐντρέπομαι·βλ. عارسزلانمق.

عارلو Τ. **ἀρ-λοῦ,** ἐπθ. ὁ αἰσχυνόμενος, αἰδήμων, ἐντροπαλός· βλ. عارسز.

عارى Α. **ἀρὶ** [ἐκ τοῦ عريان, ρζ. عرى] ἐπθ. γυμνός, ἐστερημένος, ἀπηλλαγμένος [δν]:—عيبدن ἀπηλλαγμένος ἐλαττώματος**[ἀϊπ-ṫέν]**· || — شبهدن ἀπηλλαγμένος ἀμφιβολίας, **[ἀσπ-χέ],** ἀναμφίβολος·||— رياءدن ἀπηλλαγμένος ὑποκρισίας **[ριγιά],**ἀνυπόκριτος·||اصل و اساسدن — ἐστερημένος βάσεως καὶ ὑποστάσεως, ἀνυπόστατος·||الشكل — **ἀρὶγιου-δ-δέκλ,** ἄμορφος [ἀνατ.]·|| البزور — **ἀρὶγιου-λ-ṫδζούρ,** γυμνόσπερμος [βοτ.]· § θ. عارى **ἀρὶγέ.**

عاريت Α. **ἀρὶγὲτ** [ἐκ τοῦ προηγ.] ὄν. θ. χρησιδάνειον, ἤτοι ὅ,τι λαμβάνει τις προσωρινῶς πρὸς ἐκπλήρωσιν ἀνάγκης, εἴτε ἔνδυμα εἶναι, εἴτε ζῶον, εἴτε κόσμημα, εἴτε ἄλλο οἱονδήποτε πρᾶγμα: — كتاب βιβλίον ληφθὲν προσωρινῶς ἐπὶ ἐπιστροφῇ·||آينه — κάτοπτρον δοθὲν ὡς χρησιδάνειον·||حيوان—τὸ πρὸς χρῆσιν δανεισθὲν ζῶον·||الق — بر شي λαμβάνω τι ὡς χρησιδάνειον, ἤτοι προσωρινῶς καὶ ἐπὶ ἐπιστροφῇ·||ويرمك — بر شي δίδω τι ὡς χρησιδάνειον.

عاريةً Α. **ἀρὶγὲτ-εν,** ἐπρ. λόγῳ χρησιδανείου· βλ. عاريت.

عاريتى Α. **ἀρὶγὲτ-ὶ** [ἐκ τοῦ عاريت]· βλ. اكرتى **ἐγρετί.**

عازم Α. **ἀζὶμ** [ἐκ τοῦ عزيمت, ρζ. عزم] ἐπθ. ὁ ἀναχωρῶν, ἀποδημῶν·[σπν.] ὁ ἐπιχειρῶν.‖ Ρμ. اولق—ἀναχωρῶ, ἀποδημῶ [δοτ.]: — دار بقا اولدى ἀνεχώρησεν ἐκεῖσε·||او طرفه — ἀναχωρῶ πρὸς τὰς αἰωνίους μονὰς **[ṫάρι ṫεκά],** ἀποδημῶ πρὸς Κύριον, ἀποθνήσκω· § ἐπιχειρῶ [σπν.]: — يازمغه اولدى ἐπεχείρησε νὰ γράψῃ· § θ. عازمه **ἀζιμὲ.**

عاس Α. **ἄσς** [ῥζ. عس] ὄν. νυκτοφύλαξ, περίπολος τῆς νυκτός· βλ. عسس.

عاشر Α. **ἀσὶρ** [ῥζ. عشر] ἀριθ. δέκατος : — كتاب βιβλίον δέκατον· § θ. عاشره: — صحيفه **σαχιφέϊ ἀσιρέ,** σελὶς δεκάτη.

عاشراً } A. **ἄσιρ-εν,** ἐπρ. δέκατον.

عاشق } A. **ἀσὴκ** [ρζ. عشق] ἐπθ. καὶ ὄν. ὁ ἐρῶν, ἐραστής, ἐρωτόληπτος· || — ومعشوق ὁ ἀγαπῶν καὶ ἀνταγαπώμενος [**μα'-σούκ**]·|| عاشقله دلينك فرق يرى كولر برى آغلامز ايش — ἡ διαφορὰ τοῦ ἐραστοῦ ἀπὸ τοῦ τρελλοῦ [εἶναι ὅτι]: ὁ εἷς δὲν γελᾷ, ὁ ἄλλος δὲν κλαίει·§ ὁ θείῳ ἔρωτι φλεγόμενος, μυστικιστής· § μουσικός, ποιητὴς δημώδης. ‖ Ρμ. اولق — ἐρῶμαι [δοτ]: بر قزه — اولق ἐρῶμαι κόρης· § θ. عاشقه § πλθ. عاشقين **ἀσηκήν,** καὶ ἀνώμ. عشاق **οὐσσάκ,** καὶ περσ. عاشقان **ἀσηκάν.**

عاشقانه } Π. **ἀσηκ-ανέ,** ἐπθ. ἐρωτικός, αἰσθηματικός: — كلمات λόγοι ἢ λέξεις [**κελιμὰτ**] ἐρωτικαί· § ἐπρ. ἐρωτικῶς.

عاشقلق } Τ. **ἀσηκ-λήκ,** ὄν. τὸ εἶναί τινα ἐραστήν, ἡ κατάστασις τοῦ ἐραστοῦ· § τὸ ἔργον τοῦ δημώδους μουσικοῦ, ποιητοῦ.

عاشقه } A. **ἀσηκά,** θ. τοῦ عاشق, βλ.

عاشقين } A. **ἀσηκ-ήν,** πλθ. τοῦ عاشق, βλ.

عاشوراء } A. **ἀσουρά,** κ. **ἀσουρὲ** [ἐκ τοῦ عشر] ὄν. ἡ δεκάτη ἡμέρα τοῦ Μουχαρρέμ, ἤτοι τοῦ πρώτου μηνὸς τοῦ ἀραβικοῦ σεληνιακοῦ ἔτους, λεγομένη يوم عاشوراء **γέβμι ἀσουρά·** § κολλυβόζωμος κατασκευαζόμενος ἐκ σίτου συντετριμμένου, σταφίδων καὶ κουκκουναρίων καὶ τρωγόμενος κατὰ τὴν προειρημένην ἡμέραν ὑπὸ τῶν ὀθωμανῶν πρὸς ἀνάμνησιν τῆς αἱματηρᾶς μάχης τοῦ Κερβελά, καθ' ἣν ἐφονεύθη ὁ ἔγγονος τοῦ Μωάμεθ Χουσεῖν καὶ οἱ ὀπαδοὶ αὐτοῦ· || — طبخ ἕψησις τοῦ ὡς εἴρηται κολλυβοζώμου· || آيى — ὁ μὴν τοῦ κολλυβοζώμου, κ. ἀντὶ ὁ μὴν Μουχαρρέμ [محرم]·|| — بدلاسى **ἀσουρὲ πουταλασῆ,** ὁ ἀγαπῶν πολὺ τὸν κολλυβόζωμον, εὐήθης, ἀνόητος.

عاصف } A. **ἀσὴφ** [ρζ. عصف] ἐπθ. σφοδρός [ἄνεμος]: — ريح ἄνεμος σφοδρός.

عاصفه } A. **ἀσηφ-έ** [θ. τοῦ προηγ.] ἐπθ. σφοδρός· § ὄν. θ. σφοδρὸς ἄνεμος· § πλθ. عاصفات **ἀσηφάτ,** καὶ ἀνώμ. عواصف **ἀβασὴφ.**

عاصم } A. **ἀσὴμ** [ἐκ τοῦ عصمت, ρζ. عصم] ἐπθ. ἁγνός, σεμνός, σώφρων: زاهد — ἀσκητὴς σώφρων· § θ. عاصمه.

عاصى } A. **ἀσὴ** [ἐκ τοῦ عصيان, ρζ. عصى] ἐπθ. καὶ ὄν. ἀπειθής, ἀποστάτης· ἁμαρτωλός: — عبد δοῦλος ἁμαρτωλός· § θ. عاصيه: — جاريه δούλη ἁμαρτωλή·§ πλθ. عصات **οὐσσάτ.**

عاصيلق } Τ. **ἀση-λήκ,** ὄν. ἀπείθεια, ἀποστασία.

عاطر } A. **ἀτὴρ** [ρζ. عطر] ἐπθ. εὐώδης: — نسيم αὖρα εὐώδης·|| خاطر عاطرلرى نصلدر **χατήρι ἀτηρηνὴζ νάσηλτηρ,** φράσις φιλοφρονητικὴ σημαίνουσα: πῶς ἔχει ἡ ὑμετέρα εὐγένεια; [κ.λ. ἡ εὐώδης διάθεσίς σας πῶς ἔχει;].

عاطس } A. **ἀτὴς** [ρζ. عطس] ἐπθ. ὁ πταρνύμενος, κ. φτερνιζόμενος: تسميت — **τεσμίτι ἀτής,** εὐχὴ τῷ πταρνυμένῳ, ἤτοι τὸ λέγειν: μὲ ταῖς ὑγείαις σας.

عاطش } A. **ἀτὴς** [ρζ. عطش] ἐπθ. διψαλέος· βλ. عطشان.

عاطف } A. **ἀτὴφ** [ρζ. عطف] ἐπθ. ὁ κλίνων, ὁ ἐστραμμένος, ὁ προσβλέπων εὐμενῶς, εὐμενής, καλοκάγαθος: — عارف πεπαιδευμένος καλοκάγαθος·§ συμπλεκτικὸς [γραμ.]: — حرف **χάρφι ἀτήφ,** γράμμα συμπλεκτικόν, ἤτοι σύνδεσμος· § θ. عاطفه: — واو **βάβι ἀτηφέ,** ὁ συμπλεκτικός, ἤτοι ὁ σύνδεσμος و **βὲ**=καί.

عاطفت } A. **ἀτηφὲτ** [θηλ. τοῦ προηγ.] ὄν. θ. εὐμένεια, καλοκαγαθία, προσήνεια, ἐπιείκεια, εὐσπλαγχνία: — شاهانه εὐμένεια βασιλική·|| — پدرانه καλοκαγαθία πατρική·|| — عظيمه μεγάλη ἐπιείκεια· § πλθ. عواطف **ἀβατὴφ:** — سنيه **ἀβατήφι σενιγέ,** ὑψηλαὶ [Αὐτοκρατορικαὶ] εὐμένειαι·|| βλ. عوارف.

عاطل } A. **ἀτὴλ** [ρζ. عطل, βλ. عطالت] ἐπθ. ὁ μὴ ὢν ἐν χρήσει, ἄχρηστος, ὀκνηρός, ἀδρανής, ἀνωφελής, μάταιος: — جاهل ἀμαθὴς ὀκνηρός· || بو ظنلر باطل بو سعادتلر برر ايش — رؤياى αἱ ἰδέαι αὗται ἦσαν πλημμελεῖς, αἱ εὐτυχίαι αὗται ἦσαν ὄνειρον μάταιον [**ρουγιάϊ ἀτήλ**]· § [ἰατρ.] ἀδρανής· § θ. عاطله **ἀτηλέ.**

عافيت } A. **ἀφιγὲτ** [ρζ. عفو] ὄν. θ. εὐεξία, ὑγιεία: — صحت و ὑγιεία καὶ εὐεξία· || — كامله τελεία εὐεξία·|| اوله ἢ اولسون — μὲ ταῖς ὑγιείαις σας [εὐχὴ πρὸς φαγόντα ἢ πιόντα ἢ μέλλοντα φαγεῖν ἢ πιεῖν]· || — اوله ديمكله دكز

ايچلمز μὲ τὸ νὰ εἴπῃ τις «μὲ ταῖς ὑγιείαις σας» ἡ θάλασσα δὲν πίνεται [πρμ.]· || — كسب **κέσπι ἀφιγέτ,** ἀνάκτησις ὑγιείας, ἀνάρρωσις·|| — بولق ἢ — كسب ايتمك **κέσπι ἀφιγὲτ ἐτμέκ,** ἀναλαμβάνω ἐκ νόσου·|| الله — ويره ὁ Θεὸς δῴη ἢ χαρίζοιτο ὑγιείαν·|| — ده اولق εἶμαι ἐν εὐεξίᾳ, εὖ ἔχω: — ده اولك **ἀφιγετ-τὲ ὅλουν,** ὑγιαίνετε.

عاقبت } A. **ἀκηπὲτ** [ρζ. عقب] ὄν. θ. τέλος, τέρμα, ἔκβασις: حسن — ἢ — حسنه καλὸν τέλος·|| — كار **ἀκηπέτι κιὰρ** ἢ — الامر **ἀκήπετσ-λ-ἔμρ,** ἡ ἔκβασις τῆς ὑποθέσεως, ἐπὶ τέλους·§ ἐπρ. τέλος, ἐπὶ τέλους: — نائل موفقيت اولدى ἐπὶ τέλους ἠξιώθη ἐπιτυχίας [**ναῖλι μυβεφφακηγέτ**], ἐπέτυχε· § πλθ. عواقب **ἀβακὴπ:** — امور αἱ ἐκβάσεις τῶν ὑποθέσεων·|| — حسنه **ἀβακήπι χασενέ,** καλὰ τέλη, ἐκβάσεις.

عاقبت انديش } Π. **ἀκηπὲτ-ἐντίς,** ἐπθ. ὁ ἀναλογιζόμενος, σκεπτόμενος τὴν ἔκβασιν, τὸ τέλος, προμηθεύς, προορατικός, προνοητικός.

عاقبت انديشانه } Π. **ἀκηπὲτ-ἐντισανέ,** ἐπθ. ὁ ἀνήκων τῷ προορατικῷ, προνοητικός, συνετὸς [λόγος, πρᾶξις κτλ.]: — حركت πρᾶξις προνοητική, συνετή·§ ἐπρ. μετὰ προβλέψεως, προνοίας.

عاقبت بين } Π. **ἀκηπὲτ-πίν,** ἐπθ. ὁ βλέπων τὸ τέλος, προορατικός.

عاقبت بينانه } Π. **ἀκηπετ-πινανέ,** ἐπθ. ὁ ἁρμόζων ἢ ἀνήκων τῷ προορατικῷ, ἤτοι προορατικὸς [λόγος, πρᾶξις κτλ.]· § ἐπρ. προορατικῶς.

عاقد } A. **ἀκὴτ** [ρζ. عقد] ἐπθ. ὁ συμβαλλόμενος·§ δυϊκ. عاقدين **ἀκητέϊν,** οἱ δύο συμβαλλόμενοι: — طرفين **ταραφέϊν ἀκητέϊιν,** τὰ δύο συμβαλλόμενα μέρη.

عاقدين } A. **ἀκητέϊν,** δυϊκ. τοῦ عاقد βλ.

عاقر } A. **ἀκὴρ** [ρζ. عقر] ἐπθ. ἀρσ. καὶ θηλ. στεῖρος, στεῖρα: — زوجۀ στεῖρα γυνή.

عاقل } A. **ἀκὴλ** [ρζ. عقل] ἐπθ. νουνεχής, ἔμφρων, φρόνιμος, ἐχέφρων, συνετός: — زوج σύζυγος συνετός·|| — كار ἔργον συνετοῦ, ἴδιον συνετοῦ, ἔργον φρονήσεως· || — وممیز ἐχέφρων καὶ ἔχων τὴν κρίσιν ἀνυπτυγμένην [**μυμεγίζ**]: — ايسهك آچه سرك دوستكه دوستكك دوستى واردر اوده سويلر دوستنه ἐὰν ἦσαι φρόνιμος, μὴ ἀνοίγῃς τὸ μυστικόν σου [**σιρρὶν**] τῷ φίλῳ σου· ὁ φίλος σου ἔχει φίλον καὶ ἐκεῖνος τὸ λέγει εἰς τὸν φίλον του §θηλ. عاقله: — زوجۀ σύζυγος συνετή· § πλθ. ὁμλ. عاقلون **ἀκηλούν,** عاقلين **ἀκηλήν,** καὶ ἀνώμ. عقلا **οὐκαλά.**

عاقلانه } Π. **ἀκηλ-ανέ,** ἐπθ. ὁ ἁρμόζων νουνεχεῖ, συνετῷ· συνετὸς [λόγος, πρᾶξις]: — حركت ἐνέργεια, διάβημα συνετόν·§ ἐπρ. συνετῶς, φρονίμως: طاورانمق ἢ — حركت ايتمك ἐνεργῶ συνετῶς.

عاكس } A. **ἀκὶς** [ρζ. عكس] ἐπθ. ὁ ἀντανακλῶν: — الوان قزحيه **ἀκίσι ἐλβάνι κουζαχιγέ,** ἰριδίζων [φυσ.]§ θηλ. عاكسه **ἀκισέ.**

عاكف } A. **ἀκὶφ** [ρζ. عكف] ἐπθ. ὁ ἐν τῷ τεμένει κλειόμενος ὅπως προσευχηθῇ: — زاهد ἀσκητὴς ἐγκλειόμενος κτλ.§ ἐπιμελὴς καὶ ἀφωσιωμένος εἰς τὸ ἔργον του.

عال } A. **ἄλ** [ἀντὶ عالى βλ.] ἐπθ. ὑψηλός· ἐν χρήσει ἐν τῇ φράσει عال العال **ἄλου-λ-ἄλ,** ὕψιστος: مجلس عال العال **μεδζλίσι ἄλου-λ-ἄλ,** συμβούλιον ἀνώτατον, ἤτοι ὑπουργικὸν ὑπὸ τὴν προεδρείαν τοῦ Σουλτάνου.

عالك } A. **ἀλὶκ** [ρζ. علك] ἐπθ. μασσητικός, [ἐπὶ ἰατρικοῦ, ὅπερ μασσώμενον προκαλεῖ τὸν σιέλον] συνών. τῷ مهيج اللعاب **μυχεγίδζυ-λ-λυ'άπ.**

عالم } A. **ἀλέμ,** ὄν. κόσμος, σύμπαν, τὸ ἡλιακὸν σύστημα: — خالق ὁ δημιουργὸς τοῦ κόσμου· || — شهادت ὁ ὁρατὸς κόσμος· || — وجود ὁ κόσμος τῆς ὑπάρξεως [**βυ-δζούτ**]· || — امكان ὁ κόσμος τοῦ δυνατοῦ [**ἰμκιάν**], ὁ πραγματικός·|| — غيب **ἀλέμι γαΐπ,** ὁ ἀόρατος κόσμος· || — ناسوت ὁ κόσμος τῆς ἀνθρωπότητος, οἱ ἄνθρωποι·|| — ارواح ὁ κόσμος τῶν πνευμάτων [**ἐρβάχ**], τὰ πνεύματα, οἱ ἄγγελοι·|| — جبروت ἢ ملكوت ἢ لاهوت ὁ κόσμος τοῦ θείου μεγαλείου [**δζεπερούτ**], ἢ τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ [**μελεκιούτ**], ἢ τῆς θεότητος [**λαχούτ**]· || — كبير μακρόκοσμος·|| — صغير μικρόκοσμος·|| — خواب ἢ منام ἢ مثال ὁ κόσμος τοῦ ὕπνου [**χὰπ** ἢ **μενάμ**], τῶν ὀνείρων [**μισάλ**]·§ τὰ πλάσματα, οἱ ἄνθρωποι, οἱ πάντες: — بيليركه ὁ κόσμος ἤτοι οἱ πάντες γινώσκουσιν ὅτι... || — ى نصل بيلورسك كندك كبى πῶς γινώσκεις τοὺς ἀνθρώπους; ὡς τὸν ἑαυτόν σου [πρμ. ἐκ τῶν ἰδίων κρίνω]· ||

حضرت پادشاهی ⟵ ἡ ἄπειρος [ἡ περιλαμβάνουσα τὸν κόσμον] καλοκαγαθία τῆς Α. Α. Μ.

عالمکیر Π. **ἀλὲμ-γκίρ,** ἐπθ. ὁ κρατῶν ἢ καταλαβὼν τὸν κόσμον, κοσμοκράτωρ, μέγας κατακτητής.

عالمکیرانه Π. **ἀλέμ-γκιρανέ,** ἐπθ. ὁ ἀνήκων ἢ ἁρμόζων τῷ κρατοῦντι τὸν κόσμον, τῷ κοσμοκράτορι, ἤτοι κοσμοκρατορικός, κατακτητικός: عثمانی ⟵ **δύναμις** κοσμοκρατορικὴ ὀθωμανική.

عالمی Α. **ἀλεμ-ὶ** τὸ θηλ. عالمیه **ἀλεμιγὲ** ἐπθ. κοσμικός, ἐπίγειος· γενικός· § πλθ. περσ. عالمیان **ἀλεμιγιὰν** οἱ ἄνθρωποι, οἱ θνητοί.

عالمیان Π. **ἀλεμιγιάν,** πλθ. τοῦ عالمی βλ.

عالمیانه Π. **ἀλεμιγιανὲ**[ἐπθ.ἐν χρήσει κοινῶς ἀντὶ ὀνόματος] ἐπιτηδειότης, ἱκανότης.

عالمیانه جی Τ. **ἀλεμιγιανε-τζί,** ὄν. ἐπιτήδειος, πανοῦργος, ῥαδιοῦργος.

عالمین Α. **ἀλεμ-ίν**[πλθ. τοῦ عالم] κόσμος: —رب العالمین **ῥάττσ-λ-ἀλεμίν,** ὁ κύριος τῶν κόσμων [ὁ Θεός].

عالی Α. **ἀλὶ** [ρζ. علو] ἐπθ. ὑψηλός, ἔξοχος, μέγας: ⟵ باب **πάπι ἀλί,** Ὑψηλὴ Πύλη· ‖ ⟵ امر ὑψηλὴ διαταγὴ [βλ. امر]· ‖ ⟵ فرمان ὑψηλὸν διάταγμα [Σουλτανικόν]· ‖ ⟵ مکتب ἀνωτέρα σχολή· ‖ ⟵ قدر **κάττρι ἀλί,** ὑψηλὴ ἀξία, περιωπή· § θηλ. عالیه : — **ἀπνιγέϊ ἀλιγέ,** ἔξοχοι οἰκοδομαί· ‖⟵ افکار **ἐφκιάρι ἀλιγέ,** ὑψηλαὶ ἰδέαι· ‖ βλ. عال καὶ ἐπόμ.

عالی تبار Π. **ἀλὶ-τεττάρ,** ἐπθ. ὁ ὑψηλῆς, ἐξόχου καταγωγῆς: ⟵ شهریار μονάρχης ὑψηλῆς καταγωγῆς [Σουλτᾶνος].

عالی جاه Π. **ἀλὶ-τζάχ,** ἐπθ. ὁ ὑψηλῆς περιωπῆς, ὁ κατέχων ὑψηλὴν θέσιν: ⟵ پادشاه μονάρχης ὑψηλῆς περιωπῆς [Σουλτᾶνος].

عالیجناب Π. **ἀλὶ-τζενάττ,** ἐπθ. μεγάθυμος, μεγαλόφρων: آدم — ἀνὴρ μεγάθυμος.

عالیجنابانه Π. **ἀλὶ-τζεναττανέ,** ἐπθ. ὁ ἀνήκων μεγαθύμῳ, μεγαλόφρονι, [πρᾶξις,δωρεὰ κτλ.]: ⟵ احسان δωρεὰ ἁρμόζουσα μεγαθύμῳ· §ἐπρ. **μεγαλοφρόνως, μεγαθύμως.**

عالم Α. **ἀλὶμ** [ρζ. علم **ἴλμ**] ἐπθ. ὁ εἰδώς,ὁ γνώστης,σοφός, λόγιος,πεπαιδευμένος: الغیب — **ἀλίμσ-λ-γαΐπ** ὁ γνώστης τῶν ἀοράτων [ὁ Θεός]· ‖⟵ آدم — ἄνθρωπος πεπαιδευμένος· ‖⟵ آثار عتیقه — ὁ εἰδὼς τὰ ἀρχαῖα μνημεῖα, τὰς ἀρχαιότητας, ἤτοι ἀρχαιολόγος· § θ. عالمه : — ادیبهٔ γυνὴ φιλόλογος.

عالم آرا Π. **ἀλέμ-ἀρά,** ἐπθ. ὁ κοσμῶν τὸν κόσμον, τὸ κόσμημα τοῦ κόσμου: — طغرای غرای **τουγράϊ γαρράϊ ἀλὲμ-ἀρά,** μονόγραμμα λαμπρὸν κοσμοῦν τὸν κόσμον· βλ. طغرا.

عالمانه Π. **ἀλιμ-ανέ,** ἐπθ. ὁ ἁρμόζων λογίῳ, σοφῷ, σοφός: معلم —πραγματεία, διατριβὴ σοφή· ⟵ طور ἦθος λογίου σοφοῦ ἀνδρός·§ἐπρ. σοφῶς.

عالم افروز Π. **ἀλὲμ-ἐφρούζ,** ἐπθ. ὁ φωτίζων τὸν κόσμον: ⟵ آفتاب ἡλιος **ἐσι'άι ἀλὲμ-ἐφρούζι ἀφιτάττ,** αἱ φωτίζουσαι τὸν κόσμον ἀκτῖνες τοῦ ἡλίου.

عالم پناه Π. **ἀλὲμ-πενάχ,** ἐπθ. ὁ ὢν τὸ ἄσυλον ἢ τὸ στήριγμα τοῦ κόσμου: ⟵ پادشاه ὁ βασιλεύς, ὅστις εἶναι τὸ ἄσυλον τοῦ κόσμου [Σουλτᾶνος].

عالمتاب Π. **ἀλὲμ-τάττ,** ἐπθ. ὁ φωτίζων καὶ θερμαίνων τὸν κόσμον: ⟵ آفتاب ἥλιος φωτίζων κτλ.

عالمپسندانه Π. **ἀλὲμ-πεσεντανέ,** ἐπθ. ὁ ἀρέσκων τῷ κόσμῳ, ὁ ὑπὸ πάντων ἐπιδοκιμαζόμενος: —شیئ کریهٔ προσὸν εὐγενὲς ἀρεστὸν τοῖς πᾶσιν.

عالمشمول Π. **ἀλὲμ-σμούλ,** ἐπθ. ὁ περιλαμβάνων, περιέχων τὸν κόσμον, μέγας, ἄπειρος, πάγκοινος, παγκόσμιος: عواطف خالی دکلدر —ἀγάπαι δὲν εἶναι ἀπηλλαγμένοι ἀντιζήλων [πρμ. ὁ ἄνθρωπος ἔχει τοὺς ἐχθρούς του]§κατάστασις,βίος: چوجقلق —ی ἡ παιδικὴ κατάστασις, ὁ παιδικὸς βίος· طلبه لك —ی ἡ μαθητικὴ κατάστασις,ὁ μαθητικὸς βίος· ‖ندده کندی ⟵ **κενὶ ἀλεμινὲέ,** καθ' ἑαυτόν, ἀπομεμονωμένος· § διασκέδασις : اکلنجه — ی διασκέδασις· ‖ ایچك — ر ποιῶ διασκέδασιν· ‖ آب ⟵ διασκέδασις ποτοῦ, ἤτοι διὰ χρήσεως οἰνοπνευματωδῶν ποτῶν, εὐωχία, ὄργια· §πλθ· ὁμλ.عالمون **ἀλεμοὶν** ἢ عالمین **ἀλεμὶν** καὶ ἀνωμ. عوالم **ἀβαλὶμ**:عوالم علویه κόσμοι ὑψηλοί[ὀλβιγέ].

عامل Α. **ἀμὶλ** [ρζ. عمل] ἐπθ. ὁ ἐνεργῶν, πράττων,ὁ ἐργαζόμενος,ἐνεργητικός, δραστήριος· διοικητής [βλ. والی ،متصرف]· § ὁ κατασκευάζων : ی — صابون σαπωνοποιός· § [συντ.] ῥῆμα, μόριον κτλ. ἀπαιτοῦν ἵνα ἡ ἑπομένη λέξις τεθῇ εἰς ὀνομαστικὴν [رفع **ῥέφ'**], ἢ γενικὴν[جر **ὄζέρρ**], ἢ αἰτιατικὴν [نصب **νάσπ**], ἢ λάβῃ τὸ جزم **ὄζέζμ,** βλ. ‖ Ρμ. اولق —ἐνεργῶ [اله] : اولق — مضمونی اله ἐνεργῶ κατὰ τὸ περιεχόμενον τοῦ ἐγγράφου [**μαζμούν**]·‖علمیله اولور — ἐνεργεῖ κατὰ τὰς ἰδίας αὐτοῦ γνώσεις [**ιλμίϊλε**]·‖اولان — شرع جلیل احدی اله ὁ ἐνεργῶν κατὰ τὸν ἱερὸν Μωαμεθανικὸν νόμον· ‖ویردیکمز نصائحله — اولهجغم θὰ ἐνεργήσω κατὰ τὰς συμβουλὰς ἃς ἐδώκατε, ἢ θὰ θέσω εἰς ἐνέργειαν κτλ. ‖ قوللهیله — اولیور δὲν ἐνεργεῖ κατὰ τὸν λόγον του [**καβλίϊλε**], ἤτοι ἄλλα λέγει καὶ ἄλλα πράττει, οἱ λόγοι του δὲν συμφωνοῦσι πρὸς τὰ ἔργα του·§θ. عامله **ἀμιλέ**·§ πλθ. عمله **ἀμελὲ** καὶ عوامل **ἀβαμίλ,** βλ.

عامه Α. **ἀμμὲ** [θ. τοῦ عام] ἐπθ. κοινός, δημόσιος· βλ. عام·§ ὄν. θ. τὸ κοινόν, τὸ δημόσιον, ὁ λαός, οἱ πάντες: ⟵ معلوم γνωστὸν τοῖς πᾶσι,πασίγνωστον·‖انام ،— τὸ κοινὸν τῶν ἀνθρώπων [**ἐνὰμ**], πάντες οἱ ἄνθρωποι.

عامةً Α. **ἄμμε-τεν,**ἐπρ. ὑπὸ πάντων, κοινῇ, δημοσίᾳ.

عامی Α. **ἀμμ-ὶ** [ἐκ τοῦ عام] ἐπθ. κοινός·§ θ. عامیه:— استعارهٔ **ἰστι'αρέϊ ἀμμιγέ,** κοινὴ ἤτοι συνήθης μεταφορά [βλ. خاصیه].

عامیانه Π.**ἀμμι-γιανέ,**ἐπθ.κοινός,χυδαῖος· ‖⟵ تعبیرات ἐκφράσεις χυδαῖαι, τῆς καθομιλουμένης γλώσσης, ἐσφαλμέναι.

عالیشان Π.**ἀλὶ-σάν,** ἐπθ.ὁ ὑψηλοῦ κλέους, δόξης, μεγακλεής, ἔνδοξος, ὑψηλός : ⟵ برات βεράτιον ἤτοι δίπλωμα ὑψηλὸν [ἐπὶ Αὐτοκρατορικῶν διπλωμάτων].

عالی فطرت Π.**ἀλὶ-φιτρέτ,**ἐπθ.ὁ φύσει ὑψηλός, ὁ πεφυκὼς μέγας, ἔξοχος.

عالیقدر Π. **ἀλὶ-κάτρ,** ἐπθ. ὁ ὑψηλῆς περιωπῆς, ἔξοχος: ⟵ پدر πατὴρ ὑψηλῆς περιωπῆς·‖⟵ ادیب φιλόλογος ἔξοχος.

عالی کهر Π. **ἀλὶ-γκιζχέρ,** ἐπθ. ὁ ὑψηλῆς φύσεως, εὐγενοῦς χαρακτῆρος : ⟵ برادر ἀδελφὸς ἔξοχος.

عالی مقام Π. **ἀλὶ-μεκάμ,** ἐπθ. ὁ ὑψηλῆς θέσεως, περιωπῆς.

عالی مکان Π. **ἀλὶ-μεκιάν,** ἐπθ. ταὐτὸ τῷ προηγ.

عالی همت Π. **ἀλὶ-χιμμέτ,** ἐπθ. ὁ ὑψηλὸς τὴν μέριμναν, μεγαλεπήβολος, ἀκάματος: ⟵ پادشاه μονάρχης μεγαλεπήβολος.

عالی همتانه Π. **ἀλὶ-χιμμετανέ,** ἐπθ. ὁ ἀνήκων ἢ ἁρμόζων τῷ μεγαλεπηβόλῳ, ἀκαμάτῳ· § ἐπρ. ὡς ἁρμόζει κτλ.

عام Α. **ἄμ,** ὄν. ἔτος: ⟵ فیل ἢ فیل یلی τὸ ἔτος τοῦ ἐλέφαντος, ἤτοι τὸ ἔτος τῆς ἐκστρατείας τοῦ βασιλέως τῆς'Αβυσσηνίας 'Εβρουχὲ κατὰ τῆς Μέκκας, γενομένης δύο τρεῖς μῆνας πρὸ τῆς γεννήσεως τοῦ Μωάμεθ.'Εν τῇ ἐκστρατείᾳ ταύτῃ προηγεῖτο τοῦ στρατοῦ ἐλέφας, ὅστις κατὰ τὴν προσέγγισιν εἰς Μέκκαν δὲν ἤθελε ποσῶς νὰ προχωρήσῃ, ἀλλ' ἔστρεφε τὰ νῶτα ἵνα φύγῃ·ἐπὶ τέλους,κατὰ τὴν 'Ισλαμικὴν παράδοσιν, ὁ στρατὸς κατεστράφη διὰ λιθαρίων,ἅτινα πτηνὰ[ابابیل]ἔρριψαν διὰ τοῦ ῥάμφους αὐτῶν ἄνωθεν·§πλθ. اعوام .

عام Α. **ἄμμ** [ἐκ τοῦ عموم] ἐπθ. κοινός, γενικός· δημόσιος [ἀντίθ. خاص **χάσς,** μερικός, εἰδικός] :⟵ اسم ὄνομα κοινόν, προσηγορικόν·‖⟵ طریق δημοσία ὁδός· § ὄν. ὁ λαός, ὁ ὄχλος: — خاص ἢ ἀριστοκρατία καὶ ὁ ὄχλος· § θ. عامه: ⟵ مصلحت **μασλαχάτι ἀμμέ,** τὸ κοινὸν συμφέρον·‖— اسمای ὀνόματα κοινά, προσηγορικά [βλ. عامه]· § πλθ. عوام **ἀβάμμ,** βλ.

عامر Α. **ἀμὶρ** [ἐκ τοῦ عمران, ρζ. عمر] ἐπθ. ὁ ποιῶν τι ν'ἀκμάζῃ, νὰ εὑρίσκηται ἐν καλῇ καταστάσει, ὁ ἀνακαινίζων [ἀντίθ. τῷ غامر **γαμίρ**]: ⟵ مساجد ὁ ἀνακαινίζων τὰ τεμέ-

عانه A. **ἀνέ,** ὄν. θ. ἥδη, ἤτοι τὸ μέρος τοῦ ὑπογαστρίου τὸ τριχούμενον κατὰ τὴν ἐφηδικὴν ἡλικίαν.

عانی A. **ἀνί** [ἐκ τοῦ προηγ.] ἐπθ. ἡδικὸς سری — **ἀνίϊ σδρρί,** ἡδικοομφαλίτης [μῦς]· ‖ فخذی — **ἀνίϊ ϕαχζί,** ἡδικομηρικὸς [μῦς]· ‖ قصی — **ἀνίϊ καϭσί,** ἡδικοστέρνιος [μῦς]· § θ. عانیه **ἀνιγέ.**

عائد A. **ἀϊ̈ṫ** [ἐκ τοῦ عودت, ρζ. عود] ἐπθ. ὁ ὑποστρέφων, ἐπανερχόμενος: قاصد —ταχυδρόμος ἐπανερχόμενος· § ὁ περιερχόμενος,ὁ ἀφορῶν,ἀποβλέπων,ἀνήκων,ἐπιβαρύνων, ἀρμόδιος [δοτ.]: عائدسی اکا—در: بو بکا—در τοῦτο ἐμὲ ἀφορᾷ· §[βοτ.]στύλος πλαγιοφυής,ἤτοι θῆλυ ὄργανον τῶν ἀνθέων φυόμενον πλαγίως ἐπὶ τοῦ ὑπέρου· ‖ Ρμ. اولق — ἐπανέρχομαι, περιέρχομαι, ἀφορῶ, ἀποβλέπω, ἀνήκω,ἐπιβαρύνω [δοτ.]: اولدیغی محکمه — ایشك τὸ δικαστήριον, εἰς ὃ ἀνήκει ἡ ὑπόθεσις, ἤτοι τὸ ἀρμόδιον τῆς ὑποθέσεως δικαστήριον· ‖ مصارف کیمه —در τὰ ἔξοδα τίνι ἀνήκουσιν, ἢ τίνα ἐπιβαρύνουσι· § θ. عائد **ἀϊ̈ṫέ,** βλ.

عائدات A. **ἄϊ̈ṫάṫ,** πλθ. τοῦ عائد, βλ.

عائده A. **ἀϊ̈ṫὲ** [θηλ. τοῦ عائد] ἐπθ. ὁ εἰς ὃν ἀνήκει τι, ἀρμόδιος: —محکمهٔ τὸ ἀρμόδιον δικαστήριον· § ὄν. θ. εἰσόδημα· ἐν χρήσει μᾶλλον εἰς τὸν πληθυντικὸν عائدات **ἀϊ̈ṫὰṫ** καὶ عوائد **ἀϭαϊ̈ṫ.**

عائدیت A. **ἀϊ̈ṫ-ιγέṫ,** ὄν.θ. τὸ ἀνήκειν, τὸ εἶναι τῆς ἀρμοδιότητος, ἀρμοδιότης· τὸ ἐπιβαρύνειν: حسیله — ی محکمهٔ تجارته ἕνεκα τοῦ ὅτι [χαϭεṫἰ̈λε] ἀνήκει εἰς τὸ ἐμποροδικεῖον, ἤτοι εἶναι τῆς ἀρμοδιότητος αὐτοῦ·

عایش A.**ἀϊ̈ζ** [ρζ. عیش] ἐπθ.καὶ ὄν. ὁ ζῶν ἐν ἀνέσει καὶ εὐμαρείᾳ [σπν.].

عایشه A. **ἀϊ̈ṡέ,** [θ.τοῦ προηγ.] ὄνομα κύριον γυναικός· ὄνομα τῆς θυγατρὸς τοῦ Ἀϭουβεκίρ,μιᾶς τῶν συζύγων τοῦ Μωάμεθ.

عائق A. **ἀṅκ** [ρζ. عوق] ἐπθ. ὁ κωλύων, ἀναχαιτίζων: امر —ِ ὑπόθεσις κωλύουσα·§ θ. عائقه : — وقعهٔ **βακα'άϊ̈ ἀṅκά,** γεγονὸς κωλύον· βλ. ἐπόμ.§ συνών. مانع .

عائقه A. **ἀṅκὰ** [θηλ. τοῦ προηγ.] ἐπθ. ὁ κωλύων·§ὄν.θ. κώλυμα: —ظهوریله معینده وقت پاروصیاصدهنتس κωλύματος, δὲν ἠδυνήθημεν νὰ μεταβῶμεν κατὰ τὴν ὁρισθεῖσαν ὥραν· § πλθ. عوائق **ἀϭαṅκ:** —متوالیه ἀλλεπάλληλα κωλύματα **[μϭτεϭαλιγέ].**

عائله A. **ἀϊ̈λὲ** [ρζ. عول] ὄν. θ. οἰκογένεια: بی غائله — **ἀϊ̈λέϊ̈ ṫι-γαϊ̈λέ,** οἰκογένεια ἄνευ περισπασμῶν, ἥσυχος· βλ. عیل.

عائله سز T. **ἀϊ̈λε-σίζ,** ἐπθ. ὁ ἄνευ οἰκογενείας,ὁ μὴ οἰκογενειάρχης.

عائله لی T. **ἀϊ̈λε-λί,** ἐπθ. οἰκογενειάρχης : عائله سز افراد — ἄνθρωποι [**ἐϕρὰṫ**] οἰκογενειάρχαι καὶ μή.

عباء A. **ἀṫἄ',** ὄν. εἶδος ἐριούχου χονδροειδοῦς,νακτόν,σάγος,πῖλος,κ.ἀμπᾶς[βλ. شایاق καὶ چخه]·§μανδύας,ἐπανωφόριον ἐκ τοιούτου ἐριούχου: کیمك —ی تلبس —ِ **τελεṫṫόσι ἀṫἄ,** τὸ φορεῖν τοιοῦτον ἐπανωφόριον· ‖ آل —ِ τὰ πέντε μέλη τῆς οἰκογενείας τοῦ Μωάμεθ, ἅτινα ἐκαλύπτοντο δι' ἑνὸς μόνου μανδύου,ἤτοι ὁ Μωάμεθ, ἡ θυγάτηρ αὐτοῦ Φατημέ, ὁ γαμβρὸς αὐτοῦ Ἀλῆς καὶ οἱ δύο αὐτῶν υἱοί, ἤτοι ὁ Χασὰν καὶ ὁ Χουσεΐν· ‖ باقی —ِ καίω τὸ ἐπανωφόριον, ἤτοι εἶμαι ἐρωτόληπτος,ἐρῶμαι [δοτ.]: یارام —ِم وارآتارم نرده اولسه یاتارم ἔν ἐπανωφόριον ἔχω,τὸ ἀπλόνω,ὅπου τύχῃ κοιμῶμαι·§ἐπθ.ὁ ἐκ σάγου,νακτοῦ κατεσκευασμένος,κ.ἀμπαδένιος: چاقشیر— ἀναξυρὶς ἐκ σάγου· ‖ پوتور— βρακίον ἐκ σάγου· ‖ تولك — ἐμβὰς [τερλίκι] ἐκ σάγου.

عباب A. **οὐṫἄṫ,** ὄν. τὸ ἐξοχώτερον παντὸς πράγματος· ὕδωρ χειμάρρου ἐκχειλίζοντος· § πλθ. عبب **ὄṫὄṫ.**

عباجی T.**ἀṫἄ-ὄζῆ,** ὄν. ὁ πωλητὴς σάγου, νακτοῦ, κ. ἀμπαδζῆς, ἢ ὁ ράπτης καὶ πωλητὴς ἐνδυμάτων ἐξ ἀμπᾶ: اصناق — ἡ συντεχνία τῶν ἀμπατζήδων.

عباپوش Π. **ἀṫἀ-πόζ,** ἐπθ. ὁ περιβεβλημένος μανδύαν, δερβίσης.

عباد A.**ἠṫἀṫ**[πλθ.τοῦ عبد **ἂṫṫ**]ὄν. δοῦλοι: —اضعف ال **ἀζ'ἀϱου-λ-ἠṫἀṫ,** ὁ ἀσθενέστερος τῶν δούλων· ‖ الله — **ἠṫἀṫοὺ-λλάχ,** δοῦλοι τοῦ Θεοῦ, ἄνθρωποι· ἐπιφώνημα σύνηθες τοῖς πωληταῖς σημαῖνον: σπεύσατε ἄνθρωποι! πωλεῖται εἰς εὐτελεστάτην τιμήν, διὰ τίποτε.

عبادات A. **ἠṫἀṫάṫ,** πλθ. τοῦ عبادت βλ.

عبادت A. **ἠṫἀṫὲṫ** [ρζ. عبد] ὄν. θ. λατρεία προσευχή[δοτ.]: —الله λατρεία τῷ Θεῷ· ‖ اصنام —ِ λατρεία εἰδώλων [**ἀϭνάμ**]· ‖—خالصه λατρεία ἁγνή. ‖Ρμ. λατρεύω, προσεύχομαι [δοτ.]·§ πλθ. عبادات **ἠṫἀṫάṫ.**

عبادتخانه Π. **ἠṫἀṫὲṫ-χανέ,** ὄν. οἶκος λατρείας, προσευχῆς, ναὸς [οἱουδήποτε θρησκεύματος]· βλ. καὶ عبادتکاه .

عبادتکار Π. **ἠṫἀṫὲṫ-κιάρ,** ἐπθ. ὁ ἐκτελῶν λατρείαν, προσευχήν, εὐλαβής.

عبادتکارانه Π.**ἠṫἀṫὲṫ-κιαρανέ,**ἐπθ.ὁ ἁρμόζων εὐλαβεῖ, εὐλαβὴς[πρᾶξις κτλ.] § ἐπρ. ὡς ἁρμόζει εὐλαβεῖ, εὐλαβῶς.

عبادتکاه Π. **ἠṫἀṫὲṫ-γκιάχ,** ὄν. ταὐτὸ عبادتخانه βλ.

عبارت A. **ἠṫἀρέṫ,** ρ.ἀϕ. θ. τὸ σύγκεισθαι, συνίστασθαι·‖Ρμ.اولق —σύγκειμαι, کتاب یکرمی جزءدن —اولهجقدر: συνίσταμαι[τῇ̃ دن]: τὸ βιβλίον θέλει σύγκεισθαι ἐξ εἴκοσι τευχῶν [ὀζόζ]·‖دعواسی معاش طلبندن —اولان کله ἐκ τριῶν γραμμάτων[χάϱϕ]· در —ِ ἡ ἀγωγὴ αὐτοῦ σύγκειται ἐκ τῆς ἀπαιτήσεως μισθοῦ [**με'άζ**]· ‖ بو ایش شوندن —در ἡ ὑπόθεσις συνίσταται εἰς τὸ ἐξῆς·‖ بوندن— ἐκ τούτου συνίσταται, ἤτοι τὸ ὅλον εἶναι τοῦτο·‖ βλ. καὶ عباره .

عباره A.**ἠṫαρέ,**ὄν.θ.φράσις: واضحه —ِ φράσις σαφὴς[**βαζηχά**]·‖ ترکی ال —**ṫϭρκίγϭ-λ-ἠṫαρέ,**τουρκικὸς τὴν φράσιν,ἤτοι τουρκιστὶ συντεταγμένος·‖ رومی ال—**ϱουμίγϭ-λ-ἠṫαρέ,** ἑλληνιστὶ συντεταγμένος· ‖ بعبارتها **ṫὶ-ἠṫαρέṫι-χι,** κατὰ λέξιν, κατὰ γράμμα·‖بعبارتها **ṫὶ-ἠṫαρέṫιχα,** κατὰ λέξιν,κατὰ γράμμα [ὅταν ἀναφέρηται εἰς ὄνομα γένους θηλυκοῦ]·‖ متعارفه —ِ **ἠṫαρέϊ̈ μϭτε'αριϕέ,**ϕράσεις,δι'ὧν ὁ κοινὸς λαὸς συνήθως ἐκϕράζει τὰς ἰδέας του [ἀντιθ. ایجاز **ἰδζὰζ** βραχυλογία, καὶ اطناب **ἰṫνὰṫ** μακρηγορία].

عباس A. **ἀṫṫάς,** ὄν. λέων· § ὄν. κ. Ἀϭδᾶς, θεῖος τοῦ Μωάμεθ, οὗ οἱ ἀπόγονοι ἐϭασίλευσαν ἐπὶ πολὺ ἐν Βαγδάτῃ καὶ ἐν Αἰγύπτῳ ὑπὸ τὸ ὄνομα : —ِ آل **ἄλι ἀṫṫάς,** ἡ οἰκογένεια τοῦ Ἀϭδᾶς, Ἀϭϭασίδαι.

عباسی A. **ἀṫṫάϭ-ί,** ἐπθ.κίτρινος ὡς ἡ δορὰ τοῦ λέοντος·§ οὗ ἡ φωνὴ μεγάλη καὶ ἐπιϭλητικὴ ὡς ἡ τοῦ λέοντος, βροντόφωνος·§ Ἀϭϭασίδης [βλ. عباس]·§θ. عباسیه **ἀṫṫαϭιγέ**· § πλθ. عباسیون **ἀṫṫάϭιγῦν,** καὶ περσ. عباسیان **ἀṫṫάϭιγλάν.**

عبب A. **οὐṫούṫ,** πλθ. τοῦ عباب βλ.

عبث A. **ἀṫές,** ὄν. ἔργον, πρᾶξις ἢ λόγος μάταιος, ἀνωφελής, ἀνόητος, ματαιοπονία, ματαιολογία : اشتغال ایتك —ِ له **ἀṫέϭ-λε ἰṫṫιγὰλ ἐṫṃέκ,** ματαιοπονῶ, ἐνασχολοῦμαι εἰς πράγματα μάταια καὶ ἀνωφελῆ, ματαιολογῶ· ‖ سویلمك — ματαιολογῶ, φλυαρῶ· § ἐπθ. μάταιος, ἀνωφελής : سوز — λόγος μάταιος, ματαιολογία.

عبد A.**ἄṫṫ,**ὄν.δοῦλος,δοῦλος τοῦ Θεοῦ,ἤτοι ἄνθρωπος, πλάσμα·‖عاجز —ِ δοῦλος ἀδύνατος, ταπεινός καὶ مملوك —ِ **ἄṫṫι μεμλούκ,** δοῦλος ἀργυρώνητος ἤτοι θεράπων ἐλάχιστος [ἐπὶ α' προσώπου ἐκ ταπεινοφροσύνης, ἀντὶ ἐγώ]. ‖ مأذون —ِ δοῦλος ἐξουσιοδοτημένος, ἀπολαύων τῇ̃ συγκαταθέσει τοῦ κυρίου του δικαιώματά τινα ἰδιοκτησίας·‖البطن — **ἄṫṫϭ-λ-ṫάṫν,** κοιλιόδουλος·‖العين — **ἄṫṫϭ-λ-ἄϊ̈ν,** δοῦλος τοῦ ὀφθαλμοῦ, ἤτοι ἀφωσιωμένος κατὰ τὸ φαινόμενον· ‖ السلام — **ἄṫṫϭ-ὁ-ϭελάμ,** μανδραγόρας· ‖السلاطين — **ἄṫṫϭ-ὁ-ϭελαṫίν,** ὀρθότερον حب السلاطين **χάṫṫϭ-ὁ-ϭελαṫίν,**κίκκι,κρότων[ἐξ οὗ ἐξάγεται τὸ ϱοṫινόλαδον]·‖ اللذيذ — **ἄṫṫϭ-λ-λεζίζ,** ἢ حب اللذيذ **χἀṫṫϭ-λ-λεζίζ,** μάννα, ἀερόμελι·§ὄν. κ. الله— **ἄṫṫϭ-λλάχ,**δοῦλος τοῦ Θεοῦ, ἢ العزيز — **ἀṫṫϭ-λ-ἀζίζ,**δοῦλος τοῦ ἁγίου [Θεοῦ],ἤτοι Θεόδουλος κτλ. § πλθ. عباد **ἠṫἀṫ,** βλ.

عبدالرحمن A.**ἀṫṫου-ϱ-ϱαχμάν,** ὄν. κ. Ἀϭδουρραχμὰν [Θεόδουλος]· ‖ قویونك بولندیغی یرده کچی یه —چلی دیرلر ὅπου δὲν εὑρίσκεται πρόϭατον, ἐκεῖ τὴν αἰγα ἀποκαλοῦσιν Ἀϭδουρραχμὰν τσελεμπῆ· [πρμ. δηλοῦσα τὴν ἕνεκα ἐλλείψεως ἢ σπάνιος ἀπόδοσιν εἰς τι πρᾶγμα ἀξίας ἀνωτέρας τῆς πραγματικῆς αὐτοῦ ἀξίας· ἀντίστοιχον τῷ ἡμετέρῳ : ἂν μὴ κρέας παρῇ, ταρίχῳ στερκτέον.

عبده A. **ἀṫέṫὲ** [πλθ. τοῦ عابد] ὄν. λάτραι: اصنام —ِ **ἀṫέṫέϊ̈ ἀϭνάμ,**εἰδωλολάτραι.

عبر A. **ἠṫέϱ,** πλθ. τοῦ عبرت, βλ.

عبرانی A.**ἠṫϱανὶ**[ρζ. عبر **ἄṫϱ** διάϭασις·βλ. عبور] ἐπθ. ἑβραϊκός : —ِ لسان ἡ ἑ-

δραϊκὴ γλῶσσα·§θ.عبرانيه: ـــ كلمات **κελιμάτι ἠπ-ρανιγέ,** λέξεις ἑβραϊκαί· § ὄν. Ἑβραῖος.

عبرانيجه Τ. **ἠπρανί-δζε,** ἐπθ. ἑβραϊκός· § ὄν. ἡ ἑβραϊκὴ γλῶσσα· § ἐπρ. δραϊστί.

عبرت Α. **ἠπρέτ,** ὄν. θ. παράδειγμα, ἤτοι γεγονὸς ἢ ποινὴ χρησιμεύουσα πρὸς παραδειγματισμὸν καὶ σωφρονισμὸν τῶν ἄλλων: ـــ مؤنث **ἠπρέτι μθ'εσσιρέ,** παράδειγμα ἐπιδρῶν, προξενοῦν ἐντύπωσιν, συγκινητικὸν ἀποτελεσματικόν·‖ـــ لمق —λαμβάνω παράδειγμα, παραδειγματίζομαι·‖ـــ ويرمك —δίδω παράδειγμα, προξενῶ τρόμον·‖ـــ اولق —γίνομαι ἢ χρησιμεύω ὡς παράδειγμα·§πλθ. عبر **ἠπέρ:** ـــ مؤنث **ἠπέρι μθεσσιρέ,** παραδείγματα προξενοῦντα ἐντύπωσιν, συγκινητικά.

عبرة Α. **ἤπρετ-εν,** ἐπρ. πρὸς παραδειγματισμόν, σωφρονισμόν: للسائرين —**ἤπρετεν λι-σ-σάϊριν,** πρὸς παραδειγματισμὸν τῶν ἄλλων.

عبرت آمیز Π. **ἠπρὲτ-ἀμίζ,** ἐπθ. διδακτικός,παραδειγματικός,ἤτοιχρησιμεύων τοῖς ἄλλοις ὡς παράδειγμα πρὸς σωφρονισμόν.

عبرتبین Π. **ἠπρὲτ-πίν,** ἐπθ. ὁ παραδειγματιζόμενος, διδασκόμενος ἐκ τοῦ παραδείγματος, τοῦ δυστυχήματος ἢ τοῦ παθήματος τῶν ἄλλων.

عبرتبخش Π. **ἠπρὲτ-πάχς,** ἐπθ. ὁ διδοὺς παράδειγμα κτλ. βλ. عبرت آميز.

عبرتنما Π. **ἠπρὲτ-νθμά,** ἐπθ. ὁ δεικνύων παράδειγμα, ὁ παραδειγματικὸς κτλ. βλ. عبرت آميز.

عبرتنمون Π. **ἠπρετ-νθμούν,** ἐπθ. ταὐτὸ προηγ.

عبری Α. **ἠπρ-ὶ** [ταὐτὸ عبرانی] ἐπθ. ἑβραϊκός: ـــ لسان ἡ ἑβραϊκὴ γλῶσσα.

عبعاب Α. **ἀπ'άπ,** ἐπθ. ἐγγαστρίμυθος.

عبعابیت Α. **ἀπ'απ-ιγέτ,** ὄν. θ. ἐγγαστριμυθία.

عبودیت Α. **οὐπουϊγέτ**[ρζ.عبد]ὄν. θ.δουλεία, ὑπακοή, εὐπείθεια, σέβας πρὸς ἀνώτερον,ἀφοσίωσις, πίστις πρὸς τὸν Κύριον· λατρεία τοῦ Θεοῦ : ـــ ملك τελεία ὑπακοή, ἀφοσίωσις· § [δοτ.] : ـــ وار اكا **ἀνὰ οὐπουϊγετίμ βάρ,** ἔχω ἀφοσίωσιν πρὸς αὐτόν.‖ـــ عرض ايتمك ὑποβάλλω ἀφοσίωσιν,πίστιν,ἢ αἰσθήματα πίστεως,ἀφοσιώσεως πρὸς ἀνώτερον.

عبودیتکارانه ΙΙ. **οὐπουϊγετ-κιαρανέ,** ἐπθ. ὁ ἀρμόζων ἀφωσιωμένῳ, πιστῷ θεράποντι : ـــ حسيات αἰσθήματα ἀφωσιωμένου καὶ πιστοῦ θεράποντος: § ἐπρ. ὡς ἀρμόζει ἀφωσιωμένῳ κτλ.

عبور Α. **ἀπούρ,** ἐπθ. ἀπερίτμητος, ὁ μὴ περιτετμημένος.

عبور Α. **οὐπούρ,** ρ. ἀφ. διάβασις ἀπὸ ἑνὸς εἰς ἄλλο μέρος: ى —نهرك διάβασις ποταμοῦ **[νέχρ]**·‖Ρμ.διέρχομαι [ιδ]: نهردن ايتمك —διέρχομαι τὸν ποταμόν.

عبوس Α. **ἀπούς,** ἐπθ. κατηφής, σκυθρωπός, στυγνός : — ةچهره ἢ ـــ وجه πρόσωπον **[βὲδζχ ἢ τσεχρὲ]** σκυθρωπόν· ‖ — الوجه **ἀπούσου-λ-βέδζχ,**σκυθρωπὸς τὸ πρόσωπον·‖ـــ يوم ἀποφρὰς ἡμέρα **[γέβμ].**

عبوس Α. **οὐπούς,** ὄν. ταυτὸ عبوست, βλ.

عبوسانه Π. **ἀπουσ-ανέ,** ἐπθ. ὁ ἀνήκων σκυθρωπῷ, στυγνῷ, κατηφεῖ· § ἐπρ. σκυθρωπῶς.

عبوست Α. **οὐπουσέτ,** ὄν. θ. κατήφεια, σκυθρωπότης, στυγνότης : ـــ چهره κατήφεια προσώπου **[τσεχρέ]**·‖ـــ اظهار ايتمك δεικνύω **[ϊζχὰρ]** κατήφειαν.

عبهر Α **ἀπχέρ,** ὄν. νάρκισσος [ἄνθος]: ـــ اصفر νάρκισσος κίτρινος **[ἀσφέρ].**

عبید Α. **ὄπεϊτ** [ὑποκ. τοῦ عبد] ὄν. μικρὸς καὶ εὐτελὴς δοῦλος.

عبیدانه Α.**ὀπεϊτ-ανέ,** ἐπθ. ὁ ἀνήκων ἢ ἁρμόζων μικρῷ καὶ εὐτελεῖ δούλῳ, δουλικός, ταπεινός: عرضحال ـــ ἡ δουλικὴ μου ἀναφορά.

عبیر Α. **ἀπίρ,** ὄν. κρᾶμα ἐκ διαφόρων ἀρωματικῶν οὐσιῶν, μύρον, εὐωδία [ἐν χρήσει παρὰ ποιηταῖς ἀντὶ τοῦ عنبر βλ]: دامن باد صبا ايلسه پرمشك و — τὸ κράσπεδον της **[τα-μενὶν]** ἡ αὔρα τοῦ ζεφύρου **[πάπι ὄαπὰ]** ἂν καταστήσῃ πλῆρες **[πὄρ]** μόσχου καὶ μύρου.

عتاب Α. **ἠτάπ,** ρ. ἀφ. ἐπιτίμησις, ἐπίπληξις,μομφή:عتيف ـــ ἐπιτίμησις σφοδρὰ

[ἀνὶϕ]·‖ـــ وجدانی ἔλεγχος συνειδήσεως **[βιδζὶαvi]**·‖ـــ وجدانی يه دوچار اولمق ἢ اوغرامق —ἔχω ἐλέγχους τῆς συνειδήσεως,μὲ τύπτει ἡ συνείδησις· ‖ Ρμ. ἐπιτιμῶ, ἐπιπλήττω, ἐλέγχω, μέμφομαι [δοτ.] : — ايلمه عاشق بى تابه **ἐϊλέμε ἀσήκπ ἠτα-πὲ ἠτάπ,** μὴ ποίει τῷ ἀπηυδηκότι ἐραστῇ ἐπιτίμησιν.

عتاب آمیز Π. **ἠτὰπ-ἀμίζ,** ἐπθ. ἐπιτιμητικός : ـــ خطاب ἀποστροφὴ λόγου **[χητὰπ]** ἐπιτιμητική.

عتاق Α. **ἀτάκ,** ὄν. συνηθέστερον عتق βλ.

عتبات Α. **ἀτεπάτ,** πλθ. τοῦ عتبه βλ.

عتبه Α. **ἀτεπέ,** ὄν. θ. οὐδός, κατώφλιον· μτφ. ὑποπόδιον θρόνου, αὐλὴ ἡγεμόνος: عليا ـــ **ἀτεπέϊ οὐλιά,** τὸ ὕψιστον ὑποπόδιον, ἢ فلكمرتبه ـــ **ἀτεπέϊ φελὲκ-μερτεπέ,** τὸ ὑψηλὸν ὡς ὁ οὐρανὸς ὑποπόδιον [λέγεται ἐπὶ τοῦ Σουλτανικοῦ θρόνου]· § πλθ. عتبات **ἀτεπάτ·** ‖ βλ. سده καὶ آستان .

عتر Α. **ἤτρ,** ὄν. καταγωγή, ρίζα· § εἴδωλον· § ἀνοησία.

عترت Α. **ἠτρέτ,** ὄν. θ. οἰκογένεια, ἀπόγονοι, γενεά, γένος,φυλή: طاهر ـــ **ἠτρέτ ἠ ἀγνὴ** γενεὰ τοῦ προφήτου. پيغمبر

عتق Α. **ἤτκ,**ὄν. ἀπελευθέρωσις [δούλου ἢ δούλης] βλ. καὶ آزادلق .

عتقنامه Π.**ἤτκ-ναμέ,** ὄν. γράμμα ἀπελευθερωτήριον, δι' οὗ ὁ κύριος ζῶν ἀπολύει τῆς δουλείας δοῦλον· βλ. καὶ تدبيرنامه .

عتقاء Α. **οὐτεκά** [πλθ. τοῦ عتيق] ὄν. ἀπελεύθεροι [δοῦλοι].

عتمه Α. **ἀτμέ,** ὄν. θ. δρύπη ἤτοι καρπὸς ὡς ὁ τοῦ κερασίου, δαμασκήνου.

عتمیه Α. **ἀτμιγὲ** [ἐκ τοῦ προηγ.] ἐπθ. θ. δρυποειδῆ.

عتو Α. **ὄτὄ66,** ὄν. ἀλαζονεία, οἴησις, τῦφος:كبير ـــ μεγάλη οἴησις.

عتول Α. **ἀτούλ,**ὄν.ἀναφρόδιτος ἤτοι ὁ μὴ αἰσθανόμενος σαρκικὴν ὄρεξιν[ἰατρ.].

عتوه Α. **ἀτοὶχ** [ἐκ τοῦ عته] ἐπθ. παλίμπαις· συνηθέστερον معتوه βλ.

عته Α. **ἀτέχ,** ὄν.ἡ κατάστασις τοῦ παλίμπαιδος, λήρησις γεροντική, κ. ξανα-μώραμα: كلك ἢ كيرمك — γίνομαι παλίμπαις, ξαναμωραίνομαι [κ. λ. φέρω ξαναμώραμα, ἢ ἔρχεται κτλ.]·‖ـــ كيرمش اكا—كلش ἢ كيرمش ἐγένετο παλίμπαις·‖ـــ سن—كيرمشسين'' بر اختياره ,, يشلر. بن كيرمدم كندى كندى'' γέροντί τινι εἶπον «σὺ ἐγένεσο παλίμπαις»· ἀπήντησε: «ἐγὼ δὲν τὸ ἔφερα, [τὸ ξαναμώραμα], μόνον ἦλθε».

عتیق Α. **ἀτὶκ** [ρζ. عتق] ἐπθ. ἀρχαῖος,παλαιός:ـــ قانون νόμος**[κανοὶν]**ἀρχαῖος, παλαιός·‖ ـــ طرز ρυθμὸς **[τὰρζ]** ἀρχαῖος, παλαιός· § ἀπελεύθερος: ـــ عبد δοῦλος **[ἂπὲ]**ἀπελεύθερος·‖ـــ بيت **ἠπέϊτι ἀτὶκ,**ὁ ναὸς τῆς Μέκκας [βλ. كعبه]· § θ. عتيقه : ـــ قوانين **καβανίνι ἀτικά,** οἱ ἀρχαῖοι ἢ οἱ παλαιοὶ νόμοι·‖ـــ ادبيات آثار **ἐτεπιγμάτι ἀτικά,**ἡ ἀρχαία φιλολογία·‖ـــ آثار علم ἐπιστήμη τῶν ἀρχαιοτήτων,ἀρχαιολογία·§[ἡ λέξις عتيق ἐν τῇ τουρκικῇ κοινῶς σημαίνει ἄνθρωπον πεπειραμένον, ἐκ τοῦ ὁποίου δύναταί τις νὰ διδαχθῇ καὶ μάθῃ πολλὰ [τὸ ἡμέτερον παλαιὸς ἄνθρωπος]· § πλθ. عتيقه **οὐτεκά.**

عتیقیت Α. **ἀτικ-ιγέτ,** ὄν. θ. τὸ εἶναί τι ἀρχαῖον, παλαιόν, ἀρχαιότης.

عتیم Α. **ὄτεϊμ** [ὑποκ. τοῦ عتمه] ὄν. δρυπίδιον ἤτοι μικρὸς καρπός, οὗ τινος ὁ πυρὴν εἶναι περικεκαλυμμένος διὰ βολβοῦ κρεατώδους, ὡς τὸ κάκκαβον.

عتیمی Α. **ὄτεϊμ-ί,** τὸ θηλ. عتيميه **ὄτεϊμιγὲ** ἐπθ. δρυπιδιοειδής.

عثرات Α. **ἀσεράτ,** πλθ. τοῦ ἑπομ.

عثره Α. **ἀσρέ,**ὄν. θ. ὀλίσθημα, ἁμάρτημα, παράπτωμα: واحده ـــ **ἀσρέϊ βαχπτέ,** ἓν παράπτωμα· § πλθ. عثرات **ἀσεράτ :** ـــ متعاليه **ἀσεράτι μθτεταλιγέ,** παραπτώματα ἀλλεπάλληλα.

عثمان Α. **ὀσμάν,** ὄνομα τοῦ τρίτου χαλίφου, ὡς καὶ τοῦ ἱδρυτοῦ τῆς ὀθωμανικῆς δυναστείας: ـــ آل ἡ οἰκογένεια,ἡ δυναστεία τοῦ Ὀσμάν [**Ὀθμάν**].

عثمانلی Τ. ἢ عثمانجه **ὀσμαν-λῆ,** ὄν.ὀθωμανός, τοὔρκος· [ἄλλοτε ἐσήμαινε τὸν μάχιμον, τὸν πολεμιστήν,τὸν ἐνασχολούμενον,εἰς τὰ τοῦ πολέμου, κατ'ἀντίθεσιν πρὸς τὸ γεωρ-

γὸς καὶ ἐργάτης]· § ἐπθ. ὀθωμανικός, τουρκικός: طوپراغی — ὀθωμανικὸν ἔδαφος· || مملکتی — ὀθωμανικὴ χώρα, ἐπικράτεια· || دولتی — τὸ ὀθωμανικὸν κράτος.

عثمانليجه Τ. ἢ عثمانلو **ὀσμανλή-δζε,** ὄν. ἡ τουρκικὴ γλῶσσα· § ἐπρ.τουρκιστί: قونشور — ὁμιλεῖ τουρκιστί.

عثمانليلق Τ. ἢ عثمانلو **ὀσμανλι-λήκ,** ὄν. ὀθωμανικὴ ἐθνικότης, ὀθωμανισμός· τόπος κατοικούμενος ὑπὸ ὀθωμανῶν· || ده کزمك—ζῶ ὡς ὀθωμανός· [βλ.ἰδιαιτέραν ἔννοιαν عثمانلو].

عثمانی Α. **ὀσμανί,** ἐπθ. ὀθωμανός, ὁ ἀνήκων τῷ Ὀσμάν, ἢ τῇ δυναστείᾳ τοῦ Ὀσμάν: —لسان ἡ ὀθωμανικὴ γλῶσσα·||—نشان τὸ παράσημον Ὀσμανιὲ [συνεστήθη ὑπὸ τοῦ Σουλτὰν Ἀβδουλ-ἀζίζ]· § θ. عثمانی **ὀσμανιγέ:** —دولت τὸ ὀθωμανικὸν κράτος· || —ملت **μεμαλίκι ὀσμανιγέ,** ἡ ὀθωμανικὴ ἐπικράτεια· § πλθ. عثمانیان **ὀσμανιγλάν,** ὀθωμανοί.

عثمانیان Π.**ὀσμανιγλάν,** πλθ. τοῦ عثمانی βλ.

عثمانیه Α. **ὀσμανιγὲ** [θ. τοῦ عثمانی βλ.]· § τὸ παράσημον ὀσμανιέ· ὀρθότερον عثمانی نشان βλ. عثمانی.

عجاجل Α. **ἀδζαδζίλ,** πλθ. τοῦ عجل βλ.

عجاله Α. **ἠδζαλὲ ἢ οὐδζαλέ,** ὄν. θ. σπουδή, ὅ,τι γίνεται ἐν βίᾳ καὶ σπουδῇ [σύγγραμμα ἢ ἄλλο τι]· § ὄν. φαγητὸν ἕτοιμον,ὅπερ ὁ ταξειδεύων φέρει ὁμοῦ· βλ. عجله.

عجالةً Α. **ἠδζάλετ-εν** ἢ **οὐδζάλετ-εν,** ἐπρ. ἐν σπουδῇ,ἐν βίᾳ,ἐκ τοῦ προχείρου.

عجان Α. **ἠδζάν,**ὄν. περίναιον, ἤτοι τὸ μεταξὺ τῆς ἕδρας καὶ τῶν ὄρχεων διάστημα [ἀνατ.].

عجانی Α. **ἠδζαν-ί,** ἐπθ. περίναιος ἢ περίνεος: بطری ,— **ἠδζανίϊ ἁεζαρί,**περινεοκλειτορικὸς [μῦς]· § θ. عجانیه **ἠδζανιγέ.**

عجائب Α.**ἀδζαϊ̈ἁ**[πλθ.τοῦ عجیبه]ὄν.θ.πράγματα παράδοξα,περίεργα, θαυμάσια: —سبعه **ἀδζαϊ̈ἁι σεἁ'ά,** τὰ ἑπτὰθαύματα[τοῦ κόσμου]·§κοινῶς εἶναι ἐν χρήσει ἀντὶ ἐπιθέτου, ἤτοι παράδοξος,περίεργος,θαυμαστός: برشی در— εἶναι πρᾶγμα παράδοξον· § ἐπφ. περίεργον! παράδοξον! § β΄ πλθ. عجائبات **ἀδζαϊ̈ἁάτ,** παράδοξα πράγματα· βλ. καὶ عجلجائب.

عجائبات Α. **ἀδζαϊ̈ἁάτ,** β΄ πλθ. τοῦ عجائب βλ.

عجائز Α.**ἀδζαϊ̈ζ** [πλθ.τοῦ عجوز] ὄν.θ.γραῖαι, γραῖδια: —صحبت συναναστροφὴ ἢ συνομιλία [σοχἁέτ] μετὰ γραϊδίων.

عجب Α. **ἀδζέἁ,**ὄν. ἔκπληξις, ἀπορία,θαυμασμός· § πρᾶγμα παράδοξον, προξενοῦν ἔκπληξιν· § ἐπφ. [ἀντὶ τοῦ عجبا] παράδοξον! —ای τί παράδοξον!

عجب Α. **ὄδζἁ,** ὄν. οἴησις, ἔπαρσις, ἐγωϊσμός: عجیب — περίεργος οἴησις.

عجبا Α.**ἄδζε-ἁ-α,**ἐπρ. ἄραγε: —دعوت ایتسه‌ك کلیرمی ἄραγε ἔρχεται, ἐὰν τὸν προσκαλέσωμεν; || —سی صره‌ك دکل لازم عجله— δὲν εἶναι ὁ καιρὸς[σηρὰ]τοῦ ἄραγε,ἀπαιτεῖται σπουδὴ [πρμ.].

عجز Α. **ἄδζζ,** ἢ **ἀδζήζ,** ὄν. ἀσθένεια ἢ ἀδυναμία εἰς τὸ νὰ κάμῃ τις τι, ἔλλειψις δυνάμεως,ἱκανότητος,γνώσεων,ἀνικανότης: —تام πλήρης ἀνικανότης·||—م سکا قارشیدر الهی ἡ ἀδυναμία μου ἀπέναντι σοῦ εἶναι, ὦ Θεέ[ἱλαχί]·||—ایتمك اظهار **ἰζχάρι ἀδζζ ἐτμέκ,** δεικνύω ἀδυναμίαν, φαίνομαι ἀνίκανος, ἀδυνατῶ [ιν]: —ایتمش ادعاسی انسانك اظهار δὲν ἠδυνήθη ν'ἀποδείξῃ [ισἁάτ] τὸν διϊσχυρισμὸν αὐτοῦ [ἰἁτιαδινί]· § πλθ. اعجاز **ἀδζάζ.**

عجز Α. **ἄδζζ,** ὄν. κόκκυξ : —عظم **ἄζμι ἄδζζ,** ἱερὸν ὀστοῦν.

عجزه Α. **ἀδζεζέ** [πλθ. τοῦ عاجز **ἀδζιζ**]ὄν. ἀδύνατοι, ἀσθενεῖς, ἄποροι, πτωχοί: — حمایهٔ προστασία [**χιμαγὲ**] τῶν ἀδυνάτων, ἀπόρων· || —اقدار **ἰκἁάρι ἀδζεζέ,** δίδω εἰς τοὺς ἀπόρους τὰ μέσα τῆς συντηρήσεως·||—دارال نسوان αἱ πτωχαὶ τῶν γυναικῶν**[νισθάν]**·||—**ἁάρου-λ-ἀδζεζέ,**πτωχοκομεῖον.

عجزی Α. **ἀδζζὶ** [ἐκ τοῦ عجز=κόκκυξ] ἐπθ. ὁ ἀνήκων εἰς τὸ ἱερὸν ὀστοῦν: —عصعص **ἀδζζίϊ ἀσ'ασί,**ἱεροκοκκυγικός·||—قطی **ἀδζζίϊ κατνί,**ἱεροσφυακός·||—ورکی **ἀδζζίϊ βερεκί,** ἱεροϊσχιακός [μῦς].

عجل Α. **ἤδζλ,** ὄν.μόσχος ἄρρην· κ.μοσχάρι: —سامری ὁ μόσχος τοῦ Σαμαρείτου· βλ.سامری· §θ. عجله **ἠδζλέ·** §πλθ. عجاجل **ἀδζαζίλ.**

عجلجائب Τ.**ἀδζὲλ-ἀδζαϊ̈ἁ** [παραφθ.τοῦ العجب العجائب **ἀδζέἁου-λ-ἀδζαϊ̈ἁ**] ἐπθ. λίαν παράδοξος, λίαν περίεργος· § ὄν. κιβώτιον περικλεῖον περιέργους εἰκόνας καὶ παίγνια ἐκτιθέμενα ἀντὶ χρηματικῆς ἀμοιβῆς πρὸς θέαν εἰς τὸ δημόσιον.

عجله Α. **ἀδζελέ,** ρ.ἀφ.θ. βία, σπουδή: —اکثر احوالده ممدوح اولماز ἡ βία ἐν πολλοῖς [**ἐκσὲρ ἀχβαλἁὲ**] δὲν εἶναι ἐπαινετή· || العجلة من الشیطان و التأنی من الرحمن **ἐλ ἀδζέλετου μίνε-σ-σεϊ̈τὰν βὲ-τ-τε'ενὶ μίνε-ρ-ραχμάν,** ἡ βία ἐκ τοῦ διαβόλου καὶ ἡ περιεσκεμμένη βραδύτης ἐκ τοῦ οἰκτίρμονος [Θεοῦ]· § κοινῶς ἀντὶ ἐπθ. βιαστικὸς, ὁ γινόμενος ἐν σπουδῇ : —ایشه شیطان قاریشور εἰς τὴν ἐργασίαν τὴν γινομένην ἐν βίᾳ ἀναμιγνύεται ὁ Σατανᾶς[πρμ]. ||—ایله علی ال **ἀλὲ-λ-ἀδζελέ,** ἐν βίᾳ, ἐν σπουδῇ, κατεσπευσμένως. || Ρμ. σπεύδω, βιάζομαι : —ایتمه **ἀδζελὲ ἔτμε,** μὴ βιάζεσαι· § ἐπρ. ἐν βίᾳ! : کلسون — ἐλθέτω ἐν βίᾳ.

عجله Α. **ἠδζλέ,** βλ. عجل.

عجلةً Α. **ἀδζέλετ-εν,** ἐπρ. ἐν βίᾳ, ἐν σπουδῇ.

عجم Α. **ἀδζέμ,** ὄν. ὁ μὴ Ἄραψ, ξένος, βάρβαρος·§Πέρσης· Περσία [βλ.ایران]: —عرب و οἱ Ἄραβες [**ἀρὲϊ̈**] καὶ οἱ Πέρσαι·||ملوك **—μολούκι ἀδζέμ,** οἱ βασιλεῖς τῆς Περσίας· § πλθ. اعجام **ἀδζάμ.**

عجمستان Α. **ἀδζεμ-ιστάν,** ὄν. Περσία [βλ. ایران].

عجمی Α. **ἀδζεμ-ί,** ἐπθ. ὁ μὴ Ἄραψ, ξένος, βάρβαρος· Πέρσης, περσικός·§ κ. **ἀδζαμί,** ἄπειρος, πρωτόπειρος, ἀρχάριος, ἀδαής, ἀγύμναστος· ὁ μὴ γινώσκων γλῶσσαν : —عسکر—στρατὸς ἀγύμναστος, ἄπειρος·||—چاپلاق ὁ ἀγύμναστος ἱκτῖνος τόσον πετᾷ.

عجمیلك Τ. **ἀδζεμι-λίκ,** ἢ عجمیلق **ἀδζαμη-λήκ,** ὄν. ἀπειρία, πρωτοπειρία· ἄγνοια γλώσσης: وار — ἀπειρία ὑπάρχει, ἤτοι εἶμαι ἢ εἶναι ἄπειρος, ἀδαής.

عجن Α. **ἄδζν,** ὄν. ζύμωσις, ζύμωμα.

عجوز Α. **ἀδζοὶζ** [ρζ. عجز] ὄν. θ. γραῖα, γραῖδιον : — ال برد **ἁέρἱου-λ-ἀδζούζ,** τὸ ψῦχος τῆς γραίας, ἤτοι τὸ περὶ τὰ τέλη τοῦ Μαρτίου γινόμενον· || —افسانهٔ μῦθος τῆς γραίας· § πλθ. عجائز **ἀδζαϊ̈ζ·** || βλ. ἐπόμ.

عجوزه Α. **ἀδζουζὲ** [ἐκ τοῦ προηγ.] ὄν. θ. γραῖα πανοῦργος, μάγισσα,γραῖδιον : —ملعونه, — γραῖδιον ἐπάρατον[**μελου'νέ**]. ||—فرهاد, —γραῖα, ἥτις ἀναγγείλασα τῷ Φερχὰτ τὴν ψευδῆ εἴδησιν τοῦ θανάτου τῆς ἐρωμένης αὐτοῦ Σιρὶν [شیرین]ἐγένετο αἰτία τῆς αὐτοκτονίας αὐτοῦ· [συνεκδ.] γραῖδιον ἀποτρόπαιον.

عجول Α. **ἀδζοὶλ** [ἐκ τοῦ عجله, ρζ. عجل] ἐπθ. ὁ ἔχων τὴν ἕξιν τοῦ σπεύδειν, τοῦ βιάζεσθαι, ὁ πάντοτε σπεύδων, ἐπειγόμενος, ἀνυπόμονος, βιαστικός: —همراه συνοδοιπόρος [**χεμρὰχ**] ἐπειγόμενος.

عجیب Α. **ἀδζὶἁ** [ρζ. عجب] ἐπθ.περίεργος, παράδοξος, ἐκπληκτικός, θαυμάσιος: —طور ἦθος ἢ συμπεριφορὰ[**τἀβρ**]περίεργος, παράδοξος·||[φυσ. ἱστ.] الرأس —**ἀδζἱἁου-ρ-ρέ'ς,** ἀνομοιοκέφαλος·§θ.عجیبه **ἀδζιἁέ:**احوال —παράδοξα πράγματα· || βλ. ἐπόμ.

عجیبه Α.**ἀδζιἁὲ** [θ. τοῦ προηγ.] ἐπθ. παράδοξος· § ὄν. θ. πρᾶγμα παράδοξον, περίεργον, ἐκπληκτικόν, θαῦμα: طبیعت, — παράδοξον τῆς φύσεως·||خلقت,—**ἀδζιἁέϊ̈ χηλκάτ,**ἔκτρωμα· || ایدی — ردوس هیکلی بر ὁ κολοσσὸς [χεϊ̈κὲλ] τῆς Ρόδου[**ράἁος**]ἦτο ἓν θαῦμα, ἤτοι θαυμάσιον· §πλθ. عجائب **ἀδζαϊ̈ἁ.**

عجین Α. **ἀδζὶν** [ρζ. عجن] ὄν. φύραμα, ζύμη, ζυμαρικόν.

عد Α. **ἄἁἱ,** ρ. ἀφ. τὸ ἀριθμεῖν, ἀρίθμησις [ἐν τῇ ἐννοίᾳ ταύτῃ σπάνιον] : —و احصا قابل اولمیان **ἄἁἱ οὐ ἰχτὰ καἁὶλ ὄλμαγγαν,** ὁ μὴ ἐπιδεκτικὸς ἀριθμήσεως,ἀναρίθμητος· § τὸ λογίζειν, τὸ θεωρεῖν, τὸ νομίζειν : —ی اصحاب قلمك علمادن **ἀσχάἁι καλεμὶν ὄλεμαἁὰν ἀἁἱ,** τὸ θεωρεῖν τοὺς λογίους [τοὺς κρατοῦντας κάλαμον]ὡς σοφούς. ||Ρμ.θεωρῶ,νομίζω [αἰτ.] : ایدرم — بوندن طولایی کندیمی بختیار **ἕνεκα** τούτου θεωρῶ ἐμαυτὸν εὐτυχῆ.

عدا Α. **ἀἁά,** βλ. ماعدا.

عدا Α. **ἠἁά,** βλ. عدو.

عداد | A. **ὴτὰτ**[ρζ. عدد]δν. ἀριθμός: اهل خیر ندندر — **ἔχλι χαΐρ ὴτατηντάν-τηρ,** εἶναι ἐκ τοῦ ἀριθμοῦ τῶν ἀνθρώπων τοῦ καλοῦ, ἤτοι συγκαταλέγεται μεταξὺ κτλ.

عدالت | A. **ἀταλέτ,** δν. θ. εὐθύτης, δικαιοσύνη· τὸ ἀξιόπιστον μάρτυρος· || دائمه —δικαιοσύνη διαρκής, αἰωνία·|| قاسمه —δικαιοσύνη διανεμητικὴ ἤτοι διανομῆς· || ایله — μετὰ δικαιοσύνης, δικαίως·|| مغایر ه — ὁ παρὰ **[μυγαΐρ]** τὴν δικαιοσύνην, ἄδικος, ον.

عدالتپرور | Π. **ἀταλὲτ-περβέρ,** ἐπθ. φιλοδίκαιος : تاجدار — βασιλεὺς φιλοδίκαιος.

عدالتپرورانه | Π. **ἀταλὲτ-περβερανέ,** ἐπθ. ὁ ἀνήκων ἢ ἁρμόζων φιλοδικαίῳ, φιλοδίκαιος [πρᾶξις]· § ἐπρ. ὡς ἁρμόζει φιλοδικαίῳ, φιλοδικαίως.

عدالتپروری | Π. **ἀταλετ-περβερί,** δν. φιλοδικαιοσύνη.

عدالتسز | T. **ἀταλετ-σίζ,** ἐπθ. ἄδικος.

عدالتسزلك | T. **ἀταλετ-σιζλίκ,** δν. ἀδικία.

عدالتكار | Π. **ἀταλετ-κιάρ,** ἐπθ. ὁ πράττων τὸ δίκαιον, δικαιοπραγής, εὐθύς, δίκαιος, ὁ ἀπονέμων τὸ δίκαιον.

عدالتكارانه | Π. **ἀταλετ-κιαρανέ,** ἐπθ. ὁ ἀνήκων, ἁρμόζων τῷ δικαιοπραγεῖ, τῷ εὐθεῖ, τῷ δικαίῳ, δίκαιος [πρᾶξις]· § ἐπρ. ὡς ἁρμόζει δικαίῳ, δικαίως.

عدالتكاری | Π. **ἀταλετ-κιαρί,** δν. δικαιοπραγία, εὐθύτης, δικαιοσύνη, ἀπονομὴ τοῦ δικαίου.

عدالتلو | T. **ἀταλετ-λῆ,** ἐπθ. εὐθύς, δίκαιος.

عداوت | A. **ἀταβέτ,** δν. θ. ἔχθρα, δυσμένεια, ἐχθρότης, ἐχθροπάθεια, μῖσος : شدیده —μεγάλη ἔχθρα·|| دنیویه — ἔχθρα κοσμικὴ **[τυνγεβιγέ]**: شاهد ایله مشهود علیه بیننده دنیویه — اولامق شرطدر μεταξὺ τοῦ μάρτυρος **[σαχὶτ]** καὶ τοῦ καθ' οὗ ἡ μαρτυρία [**μεσχούτουν ἀλέϊχ**] δὲν πρέπει νὰ ὑπάρχῃ[**ὀλμαμακ σάρτ-τηρ**] κοσμικὴ ἔχθρα. ▌Ρμ. ἐχθρεύομαι, διάκειμαι ἐχθρικῶς [δοτ.]: ایدرلر — ایدنه — τῷ ἐχθρικῶς διακειμένῳ ἐχθρικῶς διάκεινται.

عداوتكار | Π. **ἀταβετ-κιάρ,** ἐπθ. οὗ τὸ ἔργον ἡ ἔχθρα, ἤτοι ἐχθρός, ἐχθρικῶς διακείμενος.

عداوتكارانه | Π. **ἀταβετ-κιαρανέ,** ἐπθ. ὁ ἁρμόζων ἐχθρῷ, ἐχθρικός· § ἐπρ. ἐχθρικῶς.

عداوتكاری | Π. **ἀταβετ-κιαρί,** δν. ἔχθρα, ἐχθροπάθεια.

عدت | A. **ὴττέτ,** δν. θ. διορία ἐπιβαλλομένη ὑπὸ τοῦ θρησκευτικοῦ νόμου εἰς τὰς χηρευούσας ἢ τὰς διαζευγνυμένας μουσουλμανίδας, ἐντὸς τῆς ὁποίας δὲν ἐπιτρέπεται νὰ συζευχθῶσιν ἐκ νέου, πρὸς ἐξακρίβωσιν ἐὰν ἐκ τοῦ τέως συζύγου αὐτῶν ἔμειναν ἢ οὔ ἔγκυοι· ἡ διορία αὕτη εἶναι ἑκατονθήμερος μὲν διὰ τὰς διαζευγνυμένας, ἑκατοντριακονθήμερος δὲ διὰ τὰς χηρευούσας: مدت — [**μυτ-τέτι ὴττὲτ**] διάρκεια τῆς ὡς εἴρηται διορίας· || ختام — λῆξις [**χητὰμ**] αὐτῆς.

عدد | A. **ἀτέτ,** δν. ἀριθμός : الزوج — **ἀτέτυ-ζ-ζέβυζ,** ἀριθμὸς ἄρτιος· || الفرد — **ἀτέτυ-λ-φέρτ,** ἀριθμὸς περιττός·|| تام ἢ صحیح — ἀριθμὸς ἀκέραιος || كسری — ἀριθμὸς κλασματικὸς [**κεσρί**]·|| كسریٔ اعشاری — ἀριθμὸς κλασματικὸς δεκαδικός[**ἀσαρί**]·|| تام مع الكسر — **ἀτέτι τὰμμ μα'ἐλ κέσρ,** ἀριθμὸς μικτός·|| مطلق — ἀριθμὸς ἀπόλυτος [**μουτλὰκ**], ἀφῃρημένος·|| معین — ἀριθμὸς συγκεκριμένος[**μυ'αγέν**·|| معلوم — ἀριθμὸς γνωστός [**μα'λούμ**]·|| اون —ی ὁ ἀριθμὸς δέκα· || اوچ — لیرا τρεῖς τὸν ἀριθμὸν λίραι, τρεῖς λίραι § πλθ. اعداد **ἀτάτ** : مركبه — ἀριθμοὶ συμμιγεῖς [**μυρεκκεπέ**].

عدداً | A. **ἄτετ-εν,** ἐπρ. ἀριθμητικῶς: اكثر — ἀριθμητικῶς περισσότερος [**ἐκσέρ**].

عددی | A. **ἀτετ-ί,** ἐπθ. ἀριθμητικός· ἀριθμούμενος [νομ.]· § θ. عددیه **ἀτετιγέ**· نسبت — ἀριθμητικὴ ἀναλογία [**νισπέτ**]· βλ. ἑπόμ. καὶ معدود.

عددیات | A. **ἀτετι-γιὰτ** [πλθ. τοῦ προηγ.] δν. θ. ἀριθμητὰ [νομ.]: متقاربه — ἀριθμητὰ παρεμφερῆ [**μυτεκαριπέ**]·|| متفاوته — ἀριθμητὰ διαφέροντα [**μυτεφαβιτέ**].

عدس | A. **ἀτὲς** καὶ θ. عدسه **ἀτεσέ,** δν. φακός.

عدسی | A. **ἀτεσὶ** [ἐκ τοῦ عدس] ἐπθ. ὁ τοῦ φακοῦ : الشكل — **ἀτεσίγιου-σ-σέκλ,** φακοειδής·§ θ. عدسیه **ἀτεσιγέ.**

عدل | A. **ἆτλ** ἢ **ἀτίλ,** δν. εὐθύτης, δικαιοσύνη: الهی — ἡ θεία [**ἰλαχὶ**] δικαιοσύνη·|| شامل — δικαιοσύνη γενική, περιλαμβάνουσα πάντας·|| وداد — **ἄτλ οὐ τάτ,** δικαιοσύνη καὶ εὐθυδικία· § [νμ.] μεσεγγυοῦχος, ἤτοι τὸ ἄτομον ὅπερ ἐμπιστεύεται ὅ,τε ἐνεχυράζων καὶ ὁ ἐνεχυροῦχος καὶ εἰς ὃ παρακαταθέτουσιν ἀμφότεροι τὸ ἐνέχυρον: رهنی — ه تودیع ایتمك ἢ رهنی یدـ — ه وضع ایتمك παρακαταθέτω [**τεβτὶ'** ἢ **βὰζ**] τὸ ἐνέχυρον εἰς τὴν χεῖρα [**γὲτ**] τοῦ μεσεγγυούχου.

عدلاً | A. **ἄτλ-εν,** ἐπρ. κατὰ τὴν δικαιοσύνην: و مصلحةً جائز دكلدر — δὲν ἐπιτρέπεται κατὰ τὴν δικαιοσύνην καὶ τὴν ὑπόθεσιν [**μασλάχατεν**], ἤτοι ἡ δικαιοσύνη καὶ ἡ ὑπόθεσις δὲν ἐπιτρέπουσι.

عدلی | A. **ἀτλὶ** [ἐκ τοῦ عدل] ἐπθ. ὁ ἀνήκων τῇ δικαιοσύνῃ, δικαστικός: خطای — λάθος δικαστικόν· § θ. عدلیه: امور — ὑποθέσεις [**οὐμοὺρ**] δικαστικαί· || جهت — δικαστικὸν μέρος [**δζιχέτ**], δικαστήριον, δικαιοσύνη·|| اوراق جهت —یه تودیع اولندی τὰ ἔγγραφα[**ἐβρὰκ**] παρεδόθησαν εἰς τὴν δικαιοσύνην, ἤτοι εἰς τὸ δικαστήριον· || نظارتی — ὑπουργεῖον τῆς δικαιοσύνης [ἀντὶ τοῦ امور عدلیه نظارتی]·|| ناظری — ὑπουργὸς τῆς δικαιοσύνης.

عدم | A. **ἀτέμ,** δν. ἔλλειψις, ἀπουσία, ἀνυπαρξία: وجودیله —ی مساوی **βυτζουτίλε ἀτεμὶ μυσαβί,** ἡ ὕπαρξις αὐτοῦ καὶ ἡ ἀνυπαρξία εἶναι τὸ αὐτό· || اطاعت — **ἀτέμι ἰτα'άτ,** ἔλλειψις εὐπειθείας, ἀπείθεια· || اقتدار — **ἀτέμι ἰκτιτάρ,** ἔλλειψις ἱκανότητος, ἀνικανότης·|| رغبت — **ἀτέμι ραγπέτ,** ἔλλειψις ἐφέσεως, ἐπιθυμίας·|| توافق — **ἀτέμι τεβαφύκ,** τὸ ἀσυμβίβαστον·|| دیار — **τιγιάρι ἀτέμ,** χώρα τῆς ἀνυπαρξίας, θάνατος·|| اشتها — **ἀτέμι ἰστιχά,** ἀνορεξία, ἀσιτία·|| اعتدال — **ἀτέμι ἰτιτάλ,** ἀκρασία·|| انتظام — ἀταξία·|| انعطاف — ἀκαμψία·|| حافظه — ἔλλειψις μνήμης, ἀμνημοσύνη [ἰατρ.]· || ذوق — **ἀτέμι ζέβκ,** ἔλλειψις γεύσεως [ἰατρ.]·|| عرق — **ἀτέμι ἀράκ,** ἔλλειψις ἱδρῶτος [ἰατρ.]·|| اللعاب — **ἀτέμυ-λ-λυ'άπ,** ἔλλειψις σιέλου· || اللبن — **ἀτέμυ-λ-λέπν,** ἔλλειψις γάλακτος, ἀγαλακτία μετὰ τὸν τοκετόν.

عدمی | A. **ἀτεμ-ί,** ἐπθ. στερητικός· § δν. μηδενιστής· § θ. عدمیه **ἀτεμιγέ**· § πλθ. عدمیون **ἀτεμιγιούν,** μηδενισταί.

عدمیون | A. **ἀτεμιγιούν,** πλθ. τοῦ عدمی βλέπε.

عدن | A. **ἆτν** ἢ **ἀτέν,** δν. τὸ ὡραιότερον μέρος τοῦ παραδείσου κατὰ τοὺς Μωαμεθανούς, Ἐδέμ· § Ἄδεν, πόλις παράλιος τῆς μεσημβρινῆς Ἀραβίας.

عدو | A. **ἀτύββ,** δν. ἐχθρός : اكبر — μέγας ἐχθρός [**ἐκπέρ**]·|| عاقل خیر من صدیق جاهل — **ἄτυββυν ἄκηλουν χάϊρουν μὶν σατήκην δζάχηλιν,** ἐχθρὸς φρόνιμος προτιμότερος φίλου ἄφρονος· § προφέρεται καὶ **ἀτοῦ,** ἤτοι τὸ ληκτικὸν و ὡς φωνῆεν: جان —ی **ἀτούϊ δζάν,** ἐχθρὸς θανάσιμος [τῆς ψυχῆς]: فلان فلانك — سیدر ὁ δεῖνα εἶναι ἐχθρὸς τοῦ δεῖνος· § πλθ. ἀνώμ. اعدا **ἀτά,** اعادی **ἐατὶ** καὶ عدی ἢ عدا **ὴτά.**

عدوان | A. **ὐτβάν,** δν. ἔχθρα, ἐχθροπάθεια: عظیم — μεγάλη ἔχθρα.

عدول | A. **οὐτούλ,** παρέκκλισις, παρεκτροπή, παλινῳδία [دن]: طریق مستقیمدن — παρέκκλισις ἀπὸ τῆς εὐθείας ὁδοῦ [**ταρήκη μυστεκὴμ**] παρεκτροπή || قول اولدن — παρέκκλισις ἀπὸ τοῦ πρώτου λόγου [**κάβλι ἐββέλ**], ἀθέτησις, παλινῳδία· § ἀνατ.] : شكل — παραμόρφωσις, ἀλλοίωσις τοῦ φυσικοῦ σχήματος[**σέκλ**] ▌Ρμ. ایتمك — παρεκκλίνω, παρεκτρέπομαι, παλινῳδῶ, ἀθετῶ [دن].

عدول | A. **οὐτοὺλ** [πλθ. τοῦ عادل] δν. δίκαιοι, εὐπειθεῖς: شهود — μάρτυρες [**συχοὺτ**] δίκαιοι·|| شهادت — μαρτυρία δικαίων· §ἔνορκοι: هیئت — τὸ δικαστήριον τῶν ἐνόρκων.

عده | A. **ἀττὲ,** δν. θ. ἀκμή, ἤτοι ἐξανθήματα ἐπὶ τοῦ προσώπου τῶν νέων· ὅπλον, ἐργαλεῖον, χρειῶδες ἀναγκαιοῦν εἴς τι.

عدی | A. **ὴτά,** βλ. عدو.

عدید | A. **ἀτὶτ** [ρζ. عدد] ἐπθ. πολυάριθμος, πολύς [βλ. متعدد]· § ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ εἶναι ἐν χρήσει τὸ θηλυκὸν عدیده **ἀτιτέ** : دلائل — πολλαὶ ἀποδείξεις [**τελαΐλ**].

عدیس | A. **ὐτεΐς** [ὑποκ. τοῦ عدسه] δν. μικρὸς φακός.

عديل A. **ἀτίλ** [ρ. عدل] ἐπθ. ἴσος, ἰσοδύναμος, ἐφάμιλλος: — ی عديم جهانده الوجود ἐν τῷ κόσμῳ ἐφάμιλλος αὐτοῦ δὲν ὑπάρχει[**ἀτίμῠ-λ-δδζούτ**].‖— ی ἀπαράμιλλος.

عديم A. **ἀτίμ** [ρ. عدم] ἐπθ. ἐστερημένος: الاحتمال — **ἀτίμῠ-λ-ιχτιμάλ**, ἀπίθανος· ‖ الامكان — **ἀτίμῠ-λ-ιμκιάν**, ἀδύνατος, ἀπίθανος·‖— الاقتدار — **ἀτίμῠ-λ-ικτιτάρ**, ὁ ἐστερημένος ἱκανότητος· ‖ الثبات — **ἀτίμῠ-δ-σεπάτ**, ἀσταθής· § [ἀνατ. βοτ. ἰατ.] : الجذر — **ἀτίμῠ-λ-δζὲζρ**, ἄρριζος· ‖ الحركة — **ἀτίμῠ-λ-χαρεκέ**, ἀδρανής [συνών. عاطل]·‖ الحس — **ἀτίμῠ-λ-χίσ**, ἀναίσθητος·‖ الذنب — **ἀτίμῠ-ζ-ζενέπ**, ἄμισχος·‖ الرأس و الاقدام — **ἀτίμῠ-ρ-ρ'ὲς βὲ-λ-πκτάμ**, ἀκέφαλος καὶ ἄπους·‖ الرأس — **ἀτίμῠ-ρ-ρε'ς βὲ-λ-πάτν**, ὁ ἄνευ κεφαλῆς καὶ κοιλίας·‖ الرأس والصدر — **ἀτίμῠ-ρ-ρε'ς βὲ-σ-σάτρ**, ὁ ἄνευ κεφαλῆς καὶ στήθους· ‖ — الرأس و العضد **ἀτίμῠ-ρ-ρε'ς βὲ-λ-ἀζδπ**, ὁ ἄνευ κεφαλῆς καὶ βραχιόνων·‖ الرأس و الفم—**ἀτίμῠ-ρ-ρε'ς βὲ-λ-ὄɱμ**, ὁ ἄνευ κεφαλῆς καὶ στόματος· ‖ الرأس و اليد — **ἀτίμῠ-ρ-ρε'ς βὲ-λ-γέτ**, ἀκέφαλος καὶ ἄχειρ· ‖الكأس— **ἀτίμῠ-λ-κέ'ς**, ὁ ἄνευ κάλυκος· ‖ القلة— **ἀτίμῠ-λ-ὀιλκά**, ἀκοτυλήδονος.

عذاب A. **ἀζάπ**, ὄν.ποινή, βάσανος·βασανιστήριον: عظيم — μεγάλη βάσανος·‖ اليم — βάσανος ὀδυνηρὰ[**ἐλίμ**]·‖قبر — βάσανος τοῦ τάφου [**κάπρ**]· ‖ دوزخ — βάσανος τοῦ ᾅδου [**πουζάχ**]· ‖ — دار ال **τάρου-λ-ἀζάπ**, τόπος βασάνου, ᾅδης· ‖ ی — وجدان ἔλεγχος ἢ τύψις συνειδήσεως[**βιδζτάν**]·‖جهنم — βάσανος τῆς κολάσεως[**δζεχεννέμ**]‖وجداني — βάσανος ἠθική. ‖ Ρμ. ويرمك ἢ ايتمك—τιμωρῶ, βασανίζω [δοτ.]·‖— ديريلره — قبر چكمك ὑποφέρω βάσανον·‖چكمك — κάμνω τοὺς ζῶντας [**τιριλερὲ**] νὰ ὑποφέρωσι βασάνους τάφου, τυραννῶ.

عذار A. **ἠζάρ**, ὄν.παρειά: — ياز παρειὰ φίλης, ἐρωμένης·‖— كل **γκιὸλ-ἠζάρ**, ροδοπάρειος·‖—الخليع **χαλί'ου-λ-ἠζάρ**, ἀναίσχυντος.

عذارى A. **ἠζαρ-ί**,ἐπθ. ζυγωματικός, ὁ ἀνήκων εἰς τὸ ζύγωμα, ἤτοι τὴν ζυγωματικὴν ἀπόψυσιν τὴν συνάπτουσαν τὰ πλάγια τοῦ κρανίου μέρη [συνών. وجنى]·‖— **ἠζαρίῖ ὄζνί**, μῦς τοῦ ζυγώματος καὶ τοῦ ὠτός· ‖شوى — **ἠζαρίῖ ἀεβεδί**, μῦς τοῦ ζυγώματος καὶ τοῦ χείλους·‖كى — **ἠζαρίῖ ϕεκκί**, μῦς τοῦ ζυγώματος καὶ τῆς σιαγόνος.

عذارى A.**ἀζαρί**,ἢ ιαρα **ἀζαρά**, βλ. عذرا.

عذب A. **ἄζπ**, ἐπθ. γλυκύς: — ماء ὕδωρ γλυκύ· ‖ البيان — **ἄζπ-ῠ-λ-πεγάν**, γλυκὺς τὴν ἔκφρασιν, ἡδυεπής: البيان — لسان ἢ λέξις[**κελιμὲ**]αὕτη εἶναι κατὰ τὴν προφορὰν [**τελεϕῦδζ-δζε**] γλυκυτέρα ἐκείνης.

عذب A. **ϫόζρ**, ὄν. δικαιολογία, πρόφασις πρὸς αἴτησιν συγγνώμης διά πρᾶξιν ἢ ἔλλειψίν τινα·§ συνεκδ. κώλυμα: — شرعي κώλυμα νόμιμον[**ὲερ'ί**]·‖مقبول — κώλυμα εὔλογον[**μακπούλ**]·‖لنك — πρόφασις ἄτοπος [**λένκ**, χωλή]·‖ديلمك — ζητῶ συγγνώμην·‖ايتمك — بيان δικαιολογοῦμαι·‖بولق — εὑρίσκω πρόφασιν· ‖ خواه — **ϫόζρ-χάχ**, ὁ ζητῶν συγγνώμην·‖ ی — قباحتدن بيوك ἢ δικαιολογία του μεγαλειτέρα τοῦ πταίσματός του [πρμ.].

عذرا A. **ἀζρά**, ὄν. θ. παρθένος : — مريم Μαρία ἡ παρθένος [βλ. بتول]·§τὸ ζῴδιον ἢ ὁ ἀστερισμὸς τῆς Παρθένου·§πλθ. عذارى **ἀζαρί**, ἢ ιαρα **ἀζαρά**.

عذوبت A. **ὄζουπετ** [ρ. عذب] ὄν. θ. γλυκύτης, χάρις: لسان — γλυκύτης, χάρις γλώσσης·‖افاده — γλυκύτης ἐκφράσεως.

عذوبتلى T. **ὄζουπετ-λῆ**, ἐπθ. γλυκύς, χαρίεις: در—دها اندن بوكله تلفظجه ἢ λέξις[**κελιμὲ**]αὕτη εἶναι κατὰ τὴν προφορὰν [**τελεϕῦδζ-δζε**] γλυκυτέρα ἐκείνης.

عراضه A. **ἀραζά** [ρ. عرض] ὄν. θ. πλάτος· § [βοτ.] δυσμορφία· βλ. عريضه.

عراضه A. **ὄραζά**, ὄν. θ. δῶρον, προσφορά· τὸ παρατιθέμενον φαγητόν.

عراق A. **ἠράκ**, ὄν. γεωγρ. Ἰράκ, ἤτοι ἡ χώρα ἡ μεταξὺ Μεσοποταμίας καὶ Περσίας: عربى — **ἰράκη ἀραπί**, Ἰρὰκ ἡ Ἀραβική, ἤτοι ἡ ἀρχαία Βαβυλωνία, ἡ Χαλδαία· ‖ عجمى — **ἰράκη ἀδζεμί**, Ἰρὰκ ἡ Περσική, ἤτοι τὸ δυτικὸν μέρος τῆς Περσίας· ‖ تريان — كلنجه‌يه قدر بيلاندن اصرلش اولان آدم اولور ἕως οὗ ἔλθῃ ἐξ Ἰρὰκ ἡ θηριακή, ἀποθνήσκει [**χόλδρ**] ὁ ὀφιόδηκτος [πρμ.].

عرائس A. **ἀραΐς** [πλθ. τοῦ عروس] ὄν. θ. νύμφαι: — تزيين καλλώπισις τῶν νυμφῶν·‖معانى — αἱ νύμφαι τῶν ἐννοιῶν [**με'ανί**],ἤτοι ὡραῖαι ἔννοιαι.

عرائض A. **ἀραΐζ**, πλθ. τοῦ عريضه, βλ.

عرب A. **ἀρέπ**, ὄν. Ἄραψ· ὁ ἀραβικὸς λαός· ἡ Ἀραβία: عربى—**ἀρέπι ἀριπέ**, καὶ عربا — **ἀρέπι ὄρεπά**, Ἄραβες γνήσιοι τὴν καταγωγήν·‖متعربه — ἢ مستعربه — **ἀρέπι μδδτεαριπὲ** ἢ **μδτεαρριπέ**, οἱ ἐξαραβισθέντες, ἤτοι Ἄραβες καταγόμενοι ἐκ τῶν ἀρχαίων Συρίων,Χαλδαίων,Αἰγυπτίων·‖— لسان ال **λισάνδ-λ-ἀρέπ**, ἡ γλῶσσα τῶν Ἀράβων, ἡ ἀραβική· ‖— جزيرة ال **δζεζίρετδ-λ-ἀρέπ**, ἡ χερσόννησος τῆς Ἀραβίας· § κοινῶς προφέρεται **ἀράπ**, καὶ σημαίνει τὸν μαῦρον, τὸν Αἰθίοπα, κ. τὸν Ἀράπην: —بياض λευκὸς Ἄραψ·‖—سياه μέλας Ἄραψ, Αἰθίοψ·‖بابسى—μανία, ἧττις καταλαμβάνει τοὺς Αἰθίοπας καὶ τὰς Αἰθιοπίδας·‖صاچى— κόμη τοῦ Ἄραβος, ἢ صاچى كبى قاره قاريشيق — περιπεπλεγμένος ὡς ἡ κόμη τοῦ Ἄραβος, ἤτοι ὑπόθεσις συγκεχυμένη καὶ περιπεπλεγμένη[τὸ ἡμέτερον: τὰ μαλλιὰ τῆς τρελλῆς]·‖ آردكده — ὁ Ἀράπης εἶναι ὀπίσω σου [**ἀρτινπά**], ἤτοι σὲ ἀκούουσι χωρὶς νὰ τὸ ἐννοῇς, ἢ καὶ ὁ τοῖχος ἔχει ὦτα [πρμ.]·‖اولديم—اكلدم ايسه [τὰ λεγόμενα]Ἄραψ νὰ γίνω, ἤτοι οὐδὲν ἐνόησα [πρμ.] βλ. عربجه· § πλθ. عربا καὶ عربان βλ.

عربا A. **ὄρεπά** [πλθ. τοῦ عرب] ὄν. Ἄραβες γνήσιοι τὴν καταγωγήν.

عربان A. **ὄρπάν** [πλθ.τοῦ عرب] ὄν.Ἄραβες, Βεδουῖνοι : — عشائر αἱ φυλαὶ [**ἀϫαΐρ**] τῶν Βεδουίνων.

عربجه T. **ἀρέπ-τϫε** κ.**ἀράπ-τϫα**, ἐπθ. Ἀραβικός: در—بكا δι'ἐμὲ [**πανὰ**] εἶναι Ἀραβικά, ἤτοι ἀκατάληπτα, ἱερογλυφικά, γρίφοι, ἢ δὲν ἐννοῶ τίποτε ἐκ τῶν λεγομένων, τῶν γραφομένων· βλ. καὶ عرب· § ὄν. ἡ ἀραβικὴ γλῶσσα· § ἐπρ. ἀραβιστί.

عربده A. **ἀρπετέ**,ὄν. θ. ἔρις, διαπληκτισμός, διένεξις καὶ ῥῆξις ἐν πότῳ μεταξὺ συνευθυμούντων, ταραχή, κακοήθεια : —مضحكه.—διαπληκτισμὸς κωμικός [**μδτχικέ**]· ‖ چيقارمق ἢ ايتمك ايقاع—ἐγείρω ταραχήν, προξενῶ διαπληκτισμόν.

عربده‌جو Π. **ἀρπετε-δζού**, ὄν. ὁ ζητῶν ἔριδα, διαπληκτισμόν, φιλόνεικος, ἐριστικός.

عربستان Π. **ἀρεπ-ιστάν**, ὄν. Ἀραβία.

عربون A. **ἀρεπούν**, ὄν. ἀρραβών, ἤτοι τὸ πρὸς ἐξασφάλισιν συμφωνίας προκαταβαλλόμενον ποσόν· βλ. بى .

عربه T.**ἀραπά**, عربه‌جيلق **ἀραπαδζῆ**,عربه‌جيلق **ἀραπαδζη-λήκ**, τὸ ὀρθὸν عربه ، آرابه‌جيلق، آرابه‌جى.

عربى A. **ἀρεπί** κ. **ἀραπί**, ἐπθ. ἀραβικός: — لفظ λέξις [**λὰϕζ**]ἀραβική·‖— ماه μὴν [**μὰχ**] ἀραβικός, ἤτοι τοῦ σεληνιακοῦ ἔτους· § θηλ. عربيه **ἀρεπιγέ** : — كلمات λέξεις [**κελιμὲ**]ἀραβική·‖— كلمات λέξεις ἀραβικαί·§ ὄν. ἀραβικὴ γλῶσσα·§ ἐπρ. ἀραβιστί.

عربيات A.**ἀρεπι-γιὰτ** [πλθ. τοῦ عربيه] ὄν. θ. ἀραβικὴ φιλολογία, σπουδὴ ἐν τοῖς σχολείοις τῆς ἀραβικῆς φιλολογίας, συνισταμένη εἰς τὴν σπουδὴν τῆς γραμματικῆς καὶ ρητορικῆς τῆς γλώσσης ταύτης·‖βλ.καὶ فارسيات.

عرج A. **ἀρέδζ**, ὄν. χωλότης· κύλλωσις, κυλλοποδία, ἤτοι ἡ ἐκ γενετῆς διαστροφὴ τοῦ ποδός· ‖ عقى — **ἀρέδζι ἀκαπί**, πτερνοβάμων· βλ. καὶ اعرج .

عرج A. **ὄρδζ** [πλθ. τοῦ اعرج] ἐπθ. καὶ ὄν. χωλοὶ ἐκ γενετῆς·βλ.καὶ عرجان .

عرجاء A. **ἀρδζά** [θηλ. τοῦ اعرج] ἐπθ. καὶ ὄν. χωλὴ [γυνή].

عرجان A. **ἀρεδζάν**, ὄν. τὸ χωλαίνειν, ἤτοι τὸ βάδισμα τοῦ χωλοῦ.

عرجان A. **ὄρδζὰν** [πλθ.τοῦ اعرج] ὄν. χωλοὶ ἐκ γενετῆς· βλ. καὶ عرج .

عرس A. **ὄρς**,ὄν. ἑκάτερος τῶν δύο συζύγων·‖ابن — **ὶπνι ὄρς**, ἱκτίς, νυφίτσα·§πλθ. اعراس **ἀρὰς** καὶ δυϊκ. عرسين **ὀρσέϊν**.

عرس A. **ὄρς**, ὄν. συμπόσιον γάμου.

عرش A. **ἄρϫ**, ὄν. ὀροφή, θόλος· ὁ ἔννατος οὐρανός, ἔνθα ὑποτίθεται ὅτι ὑπάρχει ὁ θρόνος τοῦ Θεοῦ· ὁ θρόνος τοῦ Θεοῦ· ἡ ἀνωτάτη ὀροφὴ τοῦ παραδείσου κατὰ τοὺς Μωαμεθανούς: و فرش—ὁ οὐρανὸς καὶ ἡ γῆ [ὁ θόλος καὶ ὁ τάπης ϕέρϫ]· ‖ اعلى — ὁ ὕψιστος θρόνος [τοῦ Θεοῦ]· ‖ الهى—ὁ θρόνος τοῦ Θεοῦ [**ἰλαχί**]·‖چيقمق — ه ἀναβαίνω εἰς τὸν οὐρανόν: چيقسه آدم اولماز ه — καὶ εἰς τὸν οὐρανὸν ἂν ἀνέλθῃ, ἄνθρωπος δὲν γίνεται [πρμ.].

عرصات A. **ἀρεσάτ** [πλθ. τοῦ عرصه] ὄν. θ. τὸ πεδίον τῆς δευτέρας κρί-

σεως, ἡ κοιλὰς τοῦ Ἰωσαφάτ, καλουμένη καὶ — عرصة **ἀρσάΐ ἀρεσάτ**, ἡ ميدانی — **ἀρεσὰτ μεϊ̈ὰνί·** βλ. عرصه.

عرصه } A. **ἀρσά,** ὀν. θ. τόπος κενὸς οἰκοδομῆς, πλατεῖα: واسعه ، — εὐρεῖα πλατεῖα· || قيامت ، —**ἀρσάΐ κηγαμὲτ** καὶ عرصة الجمع **ἰἄρσατου-λ-δζέμ'**,τὸ πεδίον τῆς συναθροίσεως, ἤτοι τῆς δευτέρας παρουσίας· § γήπεδον πρὸς οἰκοδομήν: ی — خانه οἰκόπεδον· § πλθ. عرصات **ἀρεσάτ,** βλ.

عرض } A. **ἄρζ,**ρ.ἀφ. τὸ ὑποβάλλειν, ἐκτιθέναι, προσφέρειν· παρουσίασις,ἔκθεσις: حقیقت — ἔκθεσις τῆς ἀληθείας, τὸ ὑποβάλλειν τὴν ἀλήθειαν· || ی — كيفيت ἔκθεσις τῆς ὑποθέσεως προφορικὴ ἢ γραπτὴ[ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ παρὰ κατωτέρου πρὸς ἀνώτερον ἢ καὶ μεταξὺ ἴσων]· || خلوص — τὸ προσφέρειν, ὑποβάλλειν φιλίαν,ἤτοι προσρήσεις φιλικαί· || دست معاونت — τείνειν[προσφέρειν]χεῖρα βοηθείας· § τὸ ὑποβάλλειν τὰς ἀποφάσεις τῆς Υ.Πύλης εἰς τὴν ἔγκρισιν τοῦ Σουλτάνου: دفتر — εἶναι ὑπὸ τὴν ὑψηλὴν ἔγκρισιν τοῦ Σουλτάνου· || كيفيت ، — πηγαίνει,ἤτοι ἀποστέλλεται ἔγγραφόν τι εἰς τὴν ὑψηλὴν ἔγκρισιν τοῦ Σουλτάνου· || تذكره سی — ἐπιστολὴ τοῦ Μ. Βεζύρου πρὸς τὸν ἀρχιγραμματέα τῶν ἀνακτόρων συνοδεύουσα τὰς ἀποφάσεις τὰς ὑποβαλλομένας εἰς τὴν ἔγκρισιν τοῦ Σουλτάνου. || اوطه سی — αἴθουσα ὑποδοχῆς, ἔνθα ὑπεροχικὸν πρόσωπον ὑποδέχεται,τοὺς ἐπισκέπτας. || Ρμ.ὑποβάλλω,ἐκτίθημι, προσφέρω, παρουσιάζω[δοτ. καὶ αἰτ.]: تقديم — ἐκτίθημι حالی نظارته ὑποβάλλω τῷ ὑπουργείῳ τὴν ἀλήθειαν τοῦ πράγματος,τὸ πῶς ἔχει ἡ ὑπόθεσις· || خلوص — προσφέρω τὰς φιλικὰς προσρήσεις μου· || بر معاونه لزومکز وار ایسه — ἐὰν ἔχητε ἀνάγκην βοηθοῦ,ἐγὼ προσφέρω ἐμαυτόν· || احتياج — ζητῶ, ἔχω ἀνάγκην, καταφεύγω [δοτ.]: توصیه سنه احتیاج — εὑρέθην ἐν τῇ ἀνάγκῃ τοῦ νὰ ζητήσω τὴν σύστασίν του [**ταδσηγεδινέ**], νὰ καταφύγω εἰς τὴν σύστασίν του· || برینك معاونتنه احتیاج ایتمك — ἐξαιτοῦμαι τὴν συνδρομὴν ἤτοι τὴν συναντίληψίν τινος· || افتقار — ἔχω τὴν ἀνάγκην τινός [δοτ.]· || بوجکلری برودنه ایله طوکه یرمق — παγόνω τὰ ἔντομα ἐκθέτων αὐτὰ εἰς τὸ ψῦχος· || βλ. محضر.

عرض } A. **ἄρζ,** ὀν. πλάτος : طول بنانك و — وارتفاعی τὸ μῆκος, τὸ πλάτος καὶ τὸ ὕψος [**ἰρτιφα'ῖ**]τῆς οἰκοδομῆς· || متر اون — πλάτους[**ἀρζηνὰ**]δέκα μέτρων· §[γεωγρ. ἀστρ.]: شمالی — βόρειον πλάτος· || جنوبی — νότιον πλάτος· § πλθ. عروض **οὐρούζ.**

عرض } A. **ἤρζ,** ὀν. τιμή: — محافظه προφύλαξις, ὑπεράσπισις τῆς τιμῆς· || اهل — κάτοχος τιμῆς, τίμιος· || حق ایچون — **ἀρζὴμ χακκὴ ἰτσοὶν,** μὰ τὴν τιμήν μου, εἰς τὴν τιμήν μου,τιμίως· || طوقنمق — ἢ نقصان کتیرمك — προσβάλλω τὴν τιμήν,καθάπτομαι· || كچمك — ἢ يوزمق — ی ایتمك — مته παραβιάζω τὴν τιμήν [γυναικός].

عرض } A. **ἀράζ,** ὀν. ἰδιότης μὴ ἐμφυτος, ἀλλὰ τυχαία καὶ συμπτωματική, ἐπουσιῶδες γνώρισμα [λογ.]: عام — ἐπουσιῶδες γνώρισμα γενικόν· || βλ. عرضی καὶ عروض.

عرضاً } A.**ἄρζ-αν,** ἐπρ. κατὰ πλάτος, πλάτους: طولاً اون بش و — اون ایکی ذراع وسعتنده ἐκτάσεως **[βσδ'ατηνὰ]** πήχεων 15 κατὰ μῆκος καὶ 12 κατὰ πλάτος, ἢ πλάτους.

عرضحال } Π. **ἄρζη-χαλ,** κ. **ἀρζουχάλ,** ὀν. ἀναφορά, αἴτησις: — هر بر دعوی ἀναφορὰ ἐπὶ παντὸς ἐγκλήματος· || لازمدر اولنق ایله بیان اولنمق πᾶσα ἀγωγὴ δέον νὰ ἐκτίθηται δι'αἰτήσεως· || صاحب — ὁ ἀναφερόμενος· || ایتمك — برینی ἐγκαλῶ τινα δικαστικῶς, κινῶ κατά τινος ἀγωγήν [κοιν.].

عرضحالجی } T. **ἀρζηχαλ-δζῆ,** ὀν. ἀναφοργράφος.

عرضسز } T. **ἤρζ-σήζ,** ἐπθ. ἄτιμος: دن — عرضی صاتون المیدر πρέπει τις νὰ ἐξαγοράζῃ τὴν τιμήν του παρὰ τοῦ ἀτίμου, ἤτοι νὰ ἐκδικῆται [πρμ.].

عرضسزلق } T. **ἤρζ-σηζλήκ,** ὀν. ἀτιμία, ἔλλειψις τιμῆς.

عرضکاه } Π. **ἄρζ-γκιάχ,** ὀν. τόπος ἢ πεδίον συναθροίσεως, ὁμηγύρεως.

عرضه } A. **ἀρτὰ** [ἐξ οὗ κατὰ παραφθ. τὸ آرده βλ.] ὀν.θ.σιδηροῦν ἐργαλεῖον τῶν τορνευτῶν λεπτὸν καὶ κοπτερόν.

عرضی } A. **ἀρζ-ί,** θ. عرضیه **ἀρζιγέ,** ἐπθ. ὁ, ἡ, τὸ τοῦ πλάτους.

عرضی } A. **ἀραζ-ί,** θ. عرضیه **ἀραζιγέ,** ἐπθ. ὁ μὴ ἔμφυτος, ἀλλὰ τυχαῖος καὶ ἐκ περιστάσεως, ἐπουσιώδης· συμπτωματικὸς [λογ.]· § πλθ. عرضیات **ἀραζιγὰτ,** ἐπουσιώδη

γνωρίσματα ἢ συμβεβηκότα καὶ τρόποι ἢ φαινομενικαὶ ἀτομικαὶ ἰδιότητες [λογ.].

عرضیات } A. **ἀραζιγὰτ,** πλθ. τοῦ عرضی **ἀραζί·** βλ. προηγ.

عرطل } A. **ἀρτάλ,** ὀν. δυσανάλογος, γίγας, τερατώδης [φυσ. ἱστ.].

عرطلیت } A. **ἀρταλ-ιγέτ,** ὀν. θ. δυσαναλογία, τερατῶδες [φυσ. ἱστ.].

عرعر } A. **ἀρ'άρ,** ὀν. ἄρκευθος, κέδρος· § ἄλλοτε τὸ ὑψηλὸν καὶ ραδινὸν ἀνάστημα ὡραίας καὶ ὑψηλῆς κόρης παρεβάλλετο πρὸς κέδρον.

عرف } A. **ἤρφ,** ρ.ἀφ. τὸ ἔπειτα μανθάνειν τι, τὸ νὰ γινώσκῃ τίς τι μαθὼν ἢ ληροφορηθείς· βλ. عرفان.

عرف } A. **ὄρφ,** ὀν. ἔθος, ἕξις· ἀπόλυτος θέλησις ἄρχοντος, αὐθαιρεσία, κατ' ἀντίθεσιν πρὸς τὸ شرع, ἤτοι ὁ ἱερὸς νόμος· || اهل — ἄνθρωπος ἢ ὑπάλληλος ἐνεργῶν κατὰ τὴν ἀπόλυτον θέλησιν τοῦ ἄρχοντος, ἀντιθέτως πρὸς τὸ شرع اهل ὑπάλληλος τοῦ ἱεροῦ νόμου·§στρατιωτικὸς νόμος ἐν καιρῷ πολέμου ἢ ἀνωμαλιῶν·§بلد — τὸ ἔθος τῆς χώρας **[πελτέ]**· || طاری — ἔθος μεταγενέστερον·§λόφος πτηνοῦ : الديك — **ὄρφσ-τ-τίκ,** λόφος ἀλέκτορος·§τουρκιστὶ καλεῖται εἶδος καλύμματος τῆς κεφαλῆς σφαιρικοῦ [καβουκίου],ὅπερ ἄλλοτε ἐφόρουν οἱ δικασταὶ καὶ οἱ βασιλεῖς.‖Ρμ. اولق — γίνεται ἕθος, ἕξις, καθιεροῦται [ρα]: سویم آن و جاذبه معناسنده — اولمشدر — **ἡ λέξις[σεβὶμ]**καθιερώθη ἐν τῇ ἐννοίᾳ κάλλους[**ἂν**]καὶ θελγήτρου[**δζαζητέ**]· || شام لفظی بر قطعه‌نك اسمی اولدیغی حالده شهر دمشقه اطلاق اولنمق — اولمشدر — ἡ λέξις **ὰαμ** ἐνῷ εἶναι ὄνομα μιᾶς ἐπαρχίας, ἐν τούτοις καθιερώθη [κατ'ἔθος ἀποδίδοται] διὰ τὴν πόλιν Δαμασκοῦ [**ἐμισκ**].

عرفاً } A. **ὄρφ-εν,** ἐπρ. κατ' ἔθος, καθ' ἕξιν, ὑπὸ τῆς συνηθείας· συνῳδὰ τῇ ἀπολύτῳ ἐξουσίᾳ τοῦ ἄρχοντος, ἀπολυταρχικῶς, αὐθαιρέτως, διὰ στρατιωτικοῦ νόμου: دایه لفظی لغةً بر یوزنده کرن حیوان دیمك اولدیغی حالده — فرس معناسنه نقل اولندی ἢ λέξις **ταππὲ** ἐνῷ κυριολεκτικῶς [λέγατεν] σημαίνει ζῶον περιπατοῦν ἐπὶ τῆς γῆς, ὑπὸ τῆς συνηθείας μετηνέχθη [καθιερώθη]εἰς τὴν ἔννοιαν τοῦ ἵππου[**φερές**]· || معروف — γνωστὸν κατ' ἔθος.

عرفا } A. **ὄρεφὰ** [πλθ. τοῦ عریف] ὀν. εἰδήμονες, ἐπιστήμονες, σοφοί.

عرفات } A.**ἀρεφάτ,** ὄνομα ὄρους παρὰ τὴν Μέκκαν, ἔνθα κατὰ τὴν ἐννάτην τοῦ μηνὸς Ζηλχηδζὲ οἱ Μωαμεθανοὶ προσκυνηταὶ συνερχόμενοι ποιοῦσι δέησιν καὶ λιτανείαν. Ἐπὶ τοῦ ὄρους τούτου κατὰ τοὺς Ἀνατολικοὺς λαούς, ὁ Ἀδὰμ ὁδηγούμενος ὑπὸ τοῦ ἀρχαγγέλου Γαβριὴλ, ἀνεῦρε τὴν Εὔαν μετὰ 200 ἔτη ἀπὸ τοῦ χωρισμοῦ αὐτῶν· ἐντεῦθεν ἐδόθη εἰς τὸ ὄρος τοῦτο τὸ ὄνομα عرفات σημαῖνον κυρίως ἀναγνώρισιν.

عرفان } A. **ἤρφ-ὰν** [ρζ. عرف] ὀν. τὸ εἰδέναι, γνῶσις, σοφία : — اهل ὁ κάτοχος γνώσεως, σοφίας, σοφός· § κοινῶς ἀντὶ ἐπιθέτου, ἤτοι, ὁ εἰδώς, εἰδήμων, λόγιος.

عرفه } A. **ἀρεφὲ ἢ ἀριφέ,** ὀν. θ. παραμονὴ ἑορτῆς ὡς ἡ τοῦ βαϊραμίου: — كونی چیقمق φθάνω εἰς τὰς παραμονὰς [ἑορτῆς ἢ γεγονότος]· || — كونی یالان سویلیانك بایرام كونی یوزی قره جیقار τὸ πρόσωπον τοῦ ψευδομένου τὴν παραμονὴν γίνεται μέλαν τὴν ἑορτήν, ἤτοι καταισχύνεται [πρμ.]· § ἡ ἐννάτη τοῦ μηνὸς Ζηλχηδζέ, καθ'ἣν οἱ Μουσουλμᾶνοι προσκυνηταὶ μένουσιν εἰς τὸ ὄρος Ἀρεφὰτ [βλ.عرفات].

عرفی } A. **ὄρφ-ί,** ἐπθ. ὁ κατ'ἔθος, καθ' ἕξιν γινόμενος· ὁ ἀνήκων τῇ ἀπολύτῳ θελήσει τοῦ ἄρχοντος, ἢ τῷ ἐν καιρῷ πολέμου ἢ ἀνωμαλιῶν κηρυττομένῳ στρατιωτικῷ νόμῳ: — مجاز μεταφορὰ [**μεδζὰζ**] καθ' ἕξιν ἤτοι καθιερωθεῖσα ὑπὸ τῆς ἕξεως· || — معنای ἔννοια, εἰς ἣν καθιεροῦται λέξις τις ὑπὸ τῆς συνηθείας· || — قانون στρατιωτικὸς νόμος· || — ديوان στρατοδικεῖον·§θ.عرفیه **ὄρφιγέ** : — اطلاقات ὀνομασίαι ἢ κλήσεις **[ἰτλακάτ]** καθιερωθεῖσαι ὑπὸ τῆς ἕξεως· || — ادارهٔ στρατιωτικὸς νόμος [διοίκησις]· || — تكاليف φόροι[**τεκιαλὶφ**] ἐπιβαλλόμενοι ὑπὸ τῆς ἀπολύτου θελήσεως τοῦ ἄρχοντος,κατ' ἀντίθεσιν τῷ تكاليف شرعیه ἤτοι φόροι ἐπιβαλλόμενοι δυνάμει τοῦ ἱεροῦ νόμου.

عرق } A.**ἤρκ,**ὀν. φλέψ, ἀρτηρία,ῥίζα:تحریك غیرت ایتمك — **ταχρίκι ἤρκη γαΐρετ ἐτμέκ,**κινῶ τὴν φλέβα τοῦ ζήλου ἤτοι τὴν φιλοτιμίαν·§φυλή,γένος:ابیض — **ἤρκη ἐπγιάζ,**λευκὴ φυλή· || اصفر — **ἤρκη ἀσφέρ,**κιτρίνη φυλή· || اسود — **ἤρκη ἐσβέτ,** μέλαινα φυλή· || احمر — **ἤρκη ἀχμέρ,** ἐρυθρὰ φυλή· § [βοτ.]: انجیار — **ἤρκη ἰνδζιπάρ,** ἐπτάφυλλον [τ. قوردپنجه سی]· || الذهب — **ἤρκου-ζ-ζεχέπ,**ἰπεκακουάνα [τ. آلتون

κοκκί] ‖ السوس — **ἤρκου-ὁ-σούς,** γλυκόρριζα· § [ἰατρ.]: النسا — **ἤρκου-ν-νισά,** ἰσχιακὸς πόνος, ἰσχιάς· ‖ — ال داء **τάου-λ-ἤρκ,** ἱδρῶος πυρετός· βλ. عرق· § πλθ. عروق **οὐρούκ.**

عرق A. **ἀράκ,** ὄν. ἱδρώς: جبين — ἱδρὼς τοῦ μετώπου **[ὄζεπίν]**· § ρακὴ [βλ. راق].

عرق ريز Π. **ἀράκ-ρίζ,** ὁ χύνων ἱδρῶτα: جاب — **ἀράκ-ρίζι χηδζάπ,** ὁ χύνων ἱδρῶτα ἐξ αἰδοῦς.

عرچين Π. **ἀρακ-τσίν** κ. **ραχτσίν,** ὄν. ταὐτὸ عرقيه βλ.

عرقوب A. **ἀρκούπ,** ὄν. Ἀχίλλειος τένων [ἀνατ.].

عرقی A. **ἀρακ-ῆ,** ἐπθ. ἱδρωτικός, ἐφιδρωτικός· § θηλ. عرقيه **ἀρακηέ**: حمای — **χουμάϊ ἀρακηέ,** ἱδρῶος πυρετός, ἤτοι ὁ συνοδευόμενος μεθ' ἱδρῶτος· συνών. داء العرق.

عرقی A. **ἠρκ-ῆ,** τὸ θηλ. عرقيه **ἠρκηέ,** ἐπθ. ὁ ἀνήκων εἰς **τὴν** φυλήν, εἰς τὸ γένος· βλ. اقسام.

عرقيت A. **ἀρακηέτ,** ὄν. θ. ἱδρωτικός.

عرقيه A. **ἀρακηέ** [θηλ. τοῦ عرقی βλ.]ὄν. θ. λεπτὸν λευκὸν κάλυμμα τῆς κεφαλῆς τιθέμενον ὑπὸ τὸ φέσιον πρὸς ἀπορρόφησιν τοῦ ἱδρῶτος· βλ. عرچين καὶ طاقيه.

عرك A. **ἄρκ,** ὄν. τρίψις, χειρομάλαξις, τὸ τρίβειν τι διὰ τῆς χειρὸς πρὸς θεραπείαν ἢ ἐξαφάνισιν [ἰατρ.].

عرنه A. **ἀρνέ,** ὄν. θ. ραγάς, σκάσιμον περὶ τὰ γόνατα τοῦ ἵππου[ἀσθν.]βλ. بجلفان.

عرو A. **ὄρβ** καὶ عروا **ὄρβά,** ὄν. ῥῖγος πυρετοῦ, κ. τρεμοῦλα [ἰατρ.].

عروج A. **οὐρούδζ,** ῥ.ἀφ. ἀνάβασις, ἀνύψωσις: عيسى — **οὐρούδζι ἠσά,** ἡ ἀνάβασις τοῦ Χριστοῦ εἰς τοὺς οὐρανούς, ἤτοι ἀνάληψις· ‖ Ρμ. ڭچ — ἀναβαίνω, ἀνυψοῦμαι, ἀναλαμβάνομαι [εἰς τοὺς οὐρανούς].

عروس A. **ἀρούς,** ὄν. θ. νύμφη: شرمكين — νύμφη αἰδήμων **[ὀερμ-γκίν]**· ‖ — **ἀρούσου-τ-τζυγά,** νύμφη τοῦ κόσμου, ὄνομα δοθὲν τῇ περσικῇ πόλει Ράγαι[βλ.ری]· ‖ الشام — **ἀρούσου-ὁ-ὁάμ,** νύμφη τῆς Συρίας, ἡ Δαμασκός· ‖ عرب — νύμφη τῆς Ἀραβίας **[ἀρέπ]**, ἤτοι ὁ ναὸς Κιαβέ [βλ. كعبه].§πλθ. عرائس **ἀραΐς.**

عروسك Π. **ἀρουσὲκ [ὑποκ. τοῦ** προηγ.] ὄν. μάργαρον, εἶδος ὀστρακοδέρμου πρασίνου καὶ ροδίνου ἐν χρήσει πρὸς κόσμησιν κατόπτρων, ἐρμαρίων, πυροβόλων.

عروسكلی T. **ἀρουσεκ-λί,** ἐπθ.ὁ κεκοσμημένος δι' ὀστράκων καλουμένων عروسك βλ.

عروسی A. **ἀρουσ-ί,** ἐπθ. νυμφικός: فراش — νυμφικὴ κλίνη **[φιράς]**· § θηλ. عروسيه **ἀρουσιγέ.**

عروض A. **ἀρούζ,** ὄν. ὁ τελευταῖος ποῦς τοῦ πρώτου ἡμιστιχίου: — علم μετρικὴ προσῳδία, ἤτοι ἡ ἐπιστήμη τῶν μέτρων τῆς ποιήσεως.

عروض A. **οὐροὶζ** [πλθ.τοῦ عرض **ἀρὰζ**] ὄν. ἐμπορεύματα μὴ μετροσταθμώμενα, ἤτοι ὑφάσματα καὶ ἐμπορεύματα ἄλλα ἐκτὸς τῶν χρημάτων,τῶν ζώων,τῶν κοιλομετρουμένων, καὶ τῶν σταθμωμένων [νομ.].

عروض A.**οὐρούζ,** ῥ.ἀφ.τὸ ἐπέρχεσθαι αἰφνιδίως, τὸ ἐνσκήπτειν, ἐπίσκηψις: مرض — ἐπίσκηψις νόσου **[μαράζ].**

عروف A. **ἀροὶφ** [ρζ. عرف, βλ. عرفان] ἐπθ. ὁ λίαν πεπαιδευμένος, ὁ ἔχων πολλὰς γνώσεις.

عروق A. **οὐροὶκ** [πλθ. τοῦ عرق] ὄν. φλέβες· φυλαί: بنی — **οὐρούκη πένι πεέρ,** αἱ ἀνθρώπινοι φυλαί· ‖ انتوغرافيا فنتجه معلوم اولان — αἱ ἐθνογραφικῶς **[ἐτνογράφια φεννίν-δζε]**γνωσταὶ φυλαί.

عروه A. **ὄρβέ,** ὄν. θ. λαβή, κ. χέρι, χεροῦλι κάδου κτλ.[τ.قولپ]: عروة الوثقى **ὄρβετὸ-λ-βὸσκά,** ἰσχυροτάτη λαβή·μτφ.ἡ Μωαμεθανικὴ θρησκεία.

عره A. **ὄρρέ,** ὄν. θ. ψώρα, χοιραδικὴ καὶ μολυντικὴ νόσος τοῦ δέρματος τῶν ἵππων.

عری A. **ὄρρὶ** τὸ θηλ. عريه **ὄρριγέ** [ἐκ τοῦ προηγ.] ἐπθ. ψωραλέος, ψωρώδης [ἐπὶ ἵππου].

عريان A. **ὄργιάν,** ἐπθ. γυμνός: طفل — παῖς γυμνός·§θ. عريان **ὄργιανέ**: صبية — **ὁαπιγέϊ ὄργιανέ,** παῖς γυμνή.

عريانی T. **ὄργιανὶ** [ἐκ τοῦ προηγ.] ὄν. ζαχαρόπηκτον κ. ρετσέλα [رچل]ἐκ δαμασκήνων, ὧν ὁ φλοιὸς ἐξήχθη.

عريس A. **ἀρίς,** ὄν. ὁ καὶ ἡ νεόνυμφος· βλ. عروس.

عريض A. **ἀρὶζ** [ἐκ τοῦ عرض **ἄρζ,** πλάτος] ἐπθ. πλατύς, εὐρύς: كف — παλάμη **[κὲφφ]** πλατεῖα· § عميق — **ἀρὶζ οὐ ἀμήκ,** κατὰ πλάτος καὶ κατὰ βάθος,λεπτομερῶς [ἐπρ.] § θ. عريضه: اظفار — **ἀζφάρι ἀρηζά,** ὄνυχες πλατεῖς· βλ. καὶ ἐπόμ.

عريضه A. **ἀρηζὰ** [θηλ. τοῦ عريض] ἐπθ. πλατύς, εὐρύς· § ὄν. ἐπιστολή, ἰδίᾳ κατωτέρου πρὸς ἀνώτερον [κατὰ λέξιν τὸ ὑποβαλλόμενον]: عاجزی — ἐπιστολὴ ταπεινή· ‖ ملفوفه — ἡ ἐπισυνημμένη **[μελφουφὲ]** ἐπιστολή· ‖ — تقديم τὸ ὑποβάλλειν **[τακτὶμ]** ἐπιστολήν· § [βοτ.] δυσμορφία· § πλθ. عرائض **ἀραΐζ**: — تقديم τὸ ὑποβάλλειν ἐπιστολάς.

عريف A **ἀριὶφ** [ἐκ τοῦ عرفان ρζ. عرف] ἐπθ. γνωστός, ἀντὶ معروف· § θηλ. عريفه **ἀριφέ.**

عريه A. **ὄργέ,** ὄν. θ. γυμνότης.

عريكه A. **ἀρικέ,** ὄν.θ.φύσις, φυσικόν, χαρακτήρ, ἦθος· § πλθ. عرائك **ἀραΐκ.**

عز A.**ἄζζε,** ρμ[γ'.πρόσ.ἀορ. ἐν χρήσει ἐπὶ εὐχῆς] εἴη δεδοξασμένος: وجل — **ἄζζε βὲ δζέλλε,** εἴη δεδοξασμένος [ὁ Θεὸς]· ‖ نصره — **ἄζζε νάσρουχου,** δεδοξασμέναι εἴησαν αἱ κατακτήσεις αὐτοῦ [ἐπὶ Σουλτάνων]· ‖ اسمه — **ἄζζε ἰσμῦχου,**δεδοξασμένον εἴη τὸ ὄνομα αὐτοῦ.

عز A.**ἤζζ,** ὄν. δόξα, τιμή: اقبال اله — **ἤζζ οὐ ἰκπὰλ ἰλέ,** ἐν δόξῃ καὶ τιμῇ· ‖ — شهادت نفس — **ἤζζι** ἡ δόξα τοῦ μαρτυρίου· ‖ — و اقبال املك و زحمتله حاصل اولمكله كامشدر — **νέφς,** φιλοτιμία· ‖ ἡ δόξα καὶ ἡ εὐτυχία διὰ κόπου καὶ μόχθου **[ἐμὲλ βὲ ζαχμέτ-λε]** πραγματοποιοῦνται, τὰ καλὰ κόποις κτῶνται· ‖ βλ. عزيز، عزت.

عزاء A. **ἀζά,** ὄν. καρτερία, ὑπομονὴ ἐν καιρῷ συμφορᾶς: ماتم — و — ἡ ὑπομονὴ καὶ τὸ πένθος **[ματέμ].**

عزاب A. **ὄζζὰπ** [πλθ. τοῦ عزب **ἄζὲπ**] ὄν. ἄνδρες ἢ γυναῖκες ἄγαμοι.

عزاز A. **ἠζάζ,** πλθ. τοῦ عزيز βλ.

عزائم A. **ἀζαΐμ** [πλθ. τοῦ عزيمت] ὄν. θ. μαγεῖαι, γοητεῖαι: شعر عربينك منابعی

افسونكاری ایش — πηγαὶ [μεναπι'ῖ] τῆς ἀρα δικῆς ποιήσεως ἦσαν αἱ γοητεῖαι τῆς μαγείας **[ἐφσουν-κιαρί]**· ‖ عظيمه — μεγάλαι μαγεῖαι.

عزب A. **ἀζέπ,**ὄν.ἄγαμος· § ἀκροβολιστὴς τοῦ ἀρχαίου ναυτικοῦ τῆς Τουρκίας· ἐκαλοῦντο οὕτω διότι ἦν ἀπηγορευμένον αὐτοῖς τὸ νυμφεύεσθαι: قپوسی — **πύλη** τοῦ ναυστάθμου κατὰ τὴν ἄκραν τῆς ἔσω γεφύρας, τοῦ Κερατείου κόλπου· § πλθ. عزاب **ὄζζάπ.**

عزبان A. **ἀζπάν,** ὄν. ἄγαμος· βλ. عزب.

عزبخانه Π. **ἀζεπ-χανέ,** ὄν. δωμάτιον ἀγάμου, κελλεῖον.

عزبه A. **ἀζεπέ,** ὄν. θ. γυνὴ ἄγαμος· βλ. عزب.

عزبه A. **ὄζεπέ,** ὄν. θ. ἀγαμία.

عزت A.**ἠζζὲτ** [ρζ. عز] ὄν.θ. δόξα,τιμή· ‖ رب — **ῥάπτι ἠζζέτ,**ὁ κύριος τῆς δόξης [ὁ Θεός]· ‖ نفس — φιλοτιμία [**ἠζζέτι νέφς**]· ‖ نفسنه طوقونمق — ἐγγίζω, προσβάλλω τὴν φιλοτιμίαν τινός· ‖ اكرام و — τιμαὶ καὶ περιποιήσεις. **[ικράμ].** ‖ Ρμ.ποιῶ τιμάς, περιποιήσεις, τιμῶ, περιποιοῦμαι ξένον ἐπισκέπτην κτλ.

عزت آثار Π. **ἠζζὲτ-ἀσάρ,** ἐπθ. οὗ τὰ ἔργα κλεινὰ καὶ ἔνδοξα.

عزت فروش Π. **ἠζζὲτ-φὸρούξ,** ἐπθ. ὁ ἐπαιρόμενος, κομπάζων.

عزتقرار Π.**ἠζζὲτ-καρὰρ,**ἐπθ. οὗ ἕδρα καὶ διαμονὴ ἡ δόξα, ἡ τιμή,ἔνδοξος.

عزتلمك T. ἢ **عزتلك ἠζζετ-λεμέκ,** ρμ. μτδ. τιμῶ, ἀπονέμω τιμάς, περιποιοῦμαι [αἰτ.].

عزتلنمك T. **ἠζζετ-λενμέκ,** ρμ. πθ. καὶ οὐδ. τιμῶμαι, ἀξιοῦμαι τιμῶν.

عزتلو T. **ἠζζετ-λοῦ,**ἐπθ. ἐνδοξότατος· τίτλος τιμητικὸς ἀπονεμόμενος τοῖς ἔχουσι τὸν β' πολιτικὸν βαθμὸν α'. ἢ δ'. τάξεως, ἤτοι رتبهٔ ثانيه صنف ممتازی ἢ ثانيسی **ῥῦτπέϊ σανιγὲ σὴνφη μῦτεμαγιζὶ** ἢ **σανισί**: محمد بك — افندی ὁ ἐνδοξότατος Μεχμὲτ βέης.

عزتموفور Π. **ἠζζὲτ-μεβφοὺρ,** ἐπθ. ὁ πλήρης δόξης καὶ τιμῆς.

عزتمدار Π. **ἠζζετ-μεπάρ,** ἐπθ. οὗ ἄξων ἡ δόξα, ἔνδοξος.

عزتمند Π. ἰζζετ-μέντ, ἐπθ. ταὐτὸ عزتدار.

عزر Α. ἄζρ, ρ. ἀφ. τὸ ἐλέγχειν, τὸ ἐπιτιμᾶν, τὸ κακίζειν, τὸ ὀργίζεσθαι.

عزرائيل Α. ἀζραΐλ, Ἀζραὴλ, τὸ ὄνομα τοῦ ἀρχαγγέλου τοῦ τεταγμένου κατὰ τὴν Μουσουλμανικὴν θρησκείαν νὰ λαμβάνῃ τὰς ψυχὰς τῶν ἀποθνησκόντων : ـه — جانه بولنمز διὰ τὸν Ἀζραὴλ πρόφασις [ἰεχανὲ] δὲν εὑρίσκεται, ἤτοι ἀδύνατον ἀποφυγεῖν τὸ μοιραῖον [πρμ.]·|| وكيل ـ ἐπίτροπος τοῦ Ἀζραὴλ, ἤτοι ἰατρὸς ἀμαθὴς γινόμενος αἴτιος θανάτου τοῦ ἀσθενοῦς, ὃν νοσηλεύει·|| كي انسانك — يتيه μὴ φύου [πίτμε] εἰς τὸν λαιμὸν τοῦ ἀνθρώπου ὡς ὁ Ἀζραὴλ, ἤτοι μὴ γίνου φορτικὸς [πρμ.].

عزل Α. ἄζλ, ρ. ἀφ. παῦσις [ἀπὸ θέσεως, ὑπηρεσίας]: نصب — ἡ παῦσις καὶ ὁ διορισμός [νάσμ]·|| مدير ـ παῦσις διευθυντοῦ [μυδίρ]·|| ی — مأمورك παῦσις ὑπαλλήλου. ‖ Ρμ. παύω [αἰτ. دن]: ايتمك — فلانى مأمورتندن παύω τὸν δεῖνα ἐκ τῆς θέσεως αὐτοῦ·|| اولق — παύομαι· § κοινῶς ἀζὶλ ἀντὶ ἐπιθέτου, ἤτοι ἀντὶ τοῦ معزول πεπαυμένος.

عزلت Α. ὀζλέτ [ρζ. عزل] ὄν. θ. ἀποχώρησις ἀπὸ τοῦ κόσμου καὶ ἀπὸ τῆς μετὰ τοῦ ἀνθρώπου συγκοινωνίας, μονήρης βίος: دائمه ـ διαρκής, αἰωνία ἀποχώρησις· || اختيار ـ ايتمك ἀποχωρῶ ἢ προαιροῦμαι τὴν ἀποχώρησιν ἤτοι τὸν μονήρη βίον, μονάζω.

عزلتخانه Π. ὀζλὲτ-χανέ, ὄν. ἐρημητήριον μοναχοῦ ἢ μή.

عزلتگاه Π. ὀζλὲτ-γκιάχ, ταὐτὸ προηγ.

عزلتگزين Π. ὀζλὲτ-γκιουζίν, ἐπθ. ὁ προελόμενος τὴν ἀποχώρησιν ἀπὸ τῶν τοῦ κόσμου, ἤτοι τὸν μονήρη βίον, μονάζων.

عزلتنشين Π. ὀζλὲτ-νισίν, ἐπθ. ὁ καθήμενος ἐν τῇ ἐρημίᾳ, μονάζων, ὁ ἀποχωρήσας τοῦ κόσμου.

عزم Α. ἄζμ, ρ. ἀφ. ἀπόφασις σταθερὰ πρὸς ἐπιχείρησιν οἱουδήποτε ἔργου, ἐπιχείρησις, ἀναχώρησις, κίνησις: عظيم ـ μεγάλη ἀπόφασις, ἐπιχείρησις· || اولو ال — οὐλοὺ-λ-ἄζμ, ἄνθρωποι μεγάλων ἀποφάσεων, ἀποφασιστικοὶ ἐν τῇ ἐκτελέσει αὐτῶν· μεγάλοι προφῆται ὡς ὁ Μωϋσῆς κτλ. ‖ Ρμ. ἀποφασίζω σταθερῶς καὶ ἐπιχειρῶ, ἐπιδίδομαι ἐρρωμένως· ἀναχωρῶ, κινῶ, ἐπιχειρῶ [δοτ.]: — علومه تحصيل ايتمك ἐπιδίδομαι εἰς τὴν σπουδήν·|| سفر ـ ايتمك ἄζμι σεφὲρ ἐτμέκ, ἐπιχειρῶ ταξείδιον·|| راه ـ ايلدى ἄζμι ρὰχ ἐϊλεδί, ἀνεχώρησε.

عزمان Α. ὀζμὰν [ταὐτὸ عزم] ρ. ἀφ. τὸ ἐπιχειρεῖν τι μετὰ σταθερᾶς ἀποφάσεως.

عزمه Α. ἀζμέ, ὄν. θ. τὸ δίκαιον, τὸ ὀφειλόμενον ὡς καθῆκον· § πλθ. عزمات ἀζεμάτ.

عزمه Α. ὀζμέ, ὄν θ. ὁ λαός, φυλὴ εἰς ἣν ἀνήκει τις, οἱ συγγενεῖς· § πλθ. عزم ὀζέμ.

عزمى Α. ἀζμί, ἐπθ. πιστὸς εἰς τὸν ὅρκον καὶ τὰς ὑποχρεώσεις του· § ὄν. κ.

عزو Α. ἄζβ, ρ. ἀφ. τὸ προσάπτειν, καταλογισμός, κατηγορία, ἀπόδοσις κακῆς πράξεως εἴς τινα [δοτ.]: ى — قباحتك بريسنه ـ ἀπόδοσις πταίσματός τινος εἴς τινα·|| نقصان ـ τὸ προσάπτειν ἔλλειψιν. ‖ Ρμ. προσάπτω, ἀποδίδω ἢ κατηγορῶ ψευδῶς, συκοφαντῶ [δοτ. καὶ αἰτ.]: ايتمك — بريسنه ايشى ـ προσάπτω τινί τι.

عزوبت Α. ὀζουβέτ [ρζ. عزب] ὄν. θ. ἀγαμία: موقته ـ ἀγαμία προσωρινή [μυβεκκατέ]· || ترجيح ـ προτίμησις ἀγαμίας.

عزويات Α. ἀζβιγιάτ [ρζ. عزو] ὄν. θ. κακαὶ πράξεις προσαπτόμεναι τινι, κατηγορίαι ψευδεῖς, διαβολαί, συκοφαντίαι.

عزيب Α. ἀζίπ, ἐπθ. ὁ μὴ ἔγγαμος· βλ. عزب ἀζέπ.

عزير Α. ὀζεΐρ, τὸ ὄνομα τοῦ προφήτου Ἔσδρα : حضرت ـ χαζρέτι ὀζεΐρ, ὁ ἅγιος Ἔσδρας.

عزيز Α. ἀζίζ [ρζ. عز] ἐπθ. ἀγαπητός, προσφιλής, πολύτιμος, σεβαστός : محب ـ ἢ دوست ـ ἀγαπητὸς φίλος [μουχίπ ἢ δόστ]·|| م ـ ἀζιζίμ, ἀγαπητέ μοι! || بدر ـ م πεντέρι ἀζιζίμ, ἀγαπητὲ ἢ σεβαστέ μοι πάτερ! || عمر ـ βίος [ὀμούρ] πολύτιμος· || باشكز — ايچون διὰ τὴν προσφιλῆ, τὴν πολύτιμον ὑμῶν ζωὴν [ἔστω], στὴν ζωήν σας! § δεδοξασμένος, ἅγιος, ἱερός: رب ـ ὁ ἅγιος Κύριος, ἢ الله — ὁ ἅγιος Θεός·|| عزيز يومشاق دوشكده ياتمز علم ـ ἡ ἱερὰ παιδεία δὲν ἀναπαύεται ἐπὶ κλίνης [ντοσέκ] ἁπαλῆς, ἡ πόνοι καὶ ὕπνοι πολέμιοι μαθήμασι [πρμ.]· βλ. عز || آدم ـ ἅγιοι ἄνθρωποι·|| مصر ـ ἀζίζι μισρ, τίτλος τῶν ἀρχαίων βασιλέων τῆς Αἰγύπτου· § θηλ. عزيزه: — محبة ـ μυχιμπέ ἀζιζέ, ἀγαπητὴ φίλη· § πλθ. اعزه ἐϊζζὲ καὶ عزاز ἰζάζ.

عزيزلك Τ. ἀζιζ-λίκ, ὄν. ἀστειότης, ἤτοι παιδιὰ γινομένη χάριν ἀστειότητος· βλ. καὶ معدبلك : ايدهلم — بر ـ اكا ποιήσωμεν αὐτῷ ἀστειότητά τινα.

عزيزه Α. ἀζιζέ, θ. τοῦ عزيز· βλ. § ὄν. κ. γυναικός.

عزيم Α. ἀζίμ [ρζ. عزم βλ. عزيمت] ἐπθ. ὁ ἀπερχόμενος.

عزيمت Α. ἀζιμέτ, ρ. ἀφ. θ. ἀναχώρησις [δοτ.]: بر ـ ه — ἀναχώρησις εἴς τι μέρος·|| ندن ـ — ἀζιμετιντέ, κατὰ τὴν ἀναχώρησίν του·|| عودت و ـ ἀναχώρησις καὶ ἐπάνοδος· § μαγεία, γοητεία· ἐν τῇ ἐννοίᾳ ταύτῃ ὁ πλθ. عزائم ἀζαΐμ. ‖ Ρμ. ايتمك — ἀναχωρῶ [δοτ.]: ايتمك — بره فلان ἀναχωρῶ εἰς τὸ δεῖνα μέρος.

عزيمتخوان Π. ἀζιμετ-χάν, ἐπθ. μάγος, γόης.

عساكر Α. ἀσακίρ [πλθ. τοῦ عسكر βλ.] ὄν. στρατεύματα, στρατός: شاهانه ـ ὁ αὐτοκρατορικὸς στρατὸς [ὁ ὀθωμανικός]·|| منصوره ـ ἀσακίρι μενσουρέ, ἢ نصرتمأثر ـ ἀσακίρι νουσρὲτ-μεασίρ, ἢ ظفر مأثر ـ ἀσακίρι ζαφὲρ-μεασίρ, στρατὸς νικηφόρος, θριαμβευτὴς [ὁ ὀθωμανικός]·|| نظاميه ـ ὁ τακτικὸς [νιζαμιγέ] στρατός·|| بريه ـ ὁ στρατὸς τῆς ξηρᾶς [περριγέ]|| بحريه ـ ὁ στρατὸς τῆς θαλάσσης [παχριγέ]· || رديفه ـ ὁ στρατὸς τῶν ἐφέδρων, ἡ ἐφεδρεία·|| خاصه ـ ἡ αὐτοκρατορικὴ φρουρὰ [χασσά]·|| معاونه ـ στρατὸς ἐθελοντῶν [μυ'αβινέ].

عسر Α. ὄσρ, ὄν. δυσκολία: حال ـ κατάστασις δυσκολίας, δυσχέρεια· βλ. ἑπόμ.

عسرت Α. ὀσρέτ, ὄν. θ. δυσκολία, στενοχωρία: تحصيل ـ δυσκολία εἰσπράξεως, σπουδῆς· § [ἰατρ.]: بلع ـ δυσκολία καταπόσεως[πέλ'], δυσφαγία·|| بول ـ ὀσρέτι πέβλ, δυσουρία·|| تبول ـ ὀσρέτι τεπεββούλ, ἰσχουρία·|| تكلم ـ ὀσρέτι τεκελλούμ, βαρυφωνία·|| تنفس ـ ὀσρέτι τενεφφούς, δύσπνοια· || نفاس ـ ὀσρέτι νιφάς, δυσλοχία· || هضم ـ ὀσρέτι χάζμ, δυσπεψία.

عسس Α. ἀσές, [πλθ. τοῦ عاس] ὄν. νυκτοφύλακες.

عسف Α. ἄσφ, ρ. ἀφ. τὸ παρεκκλίνειν τῆς ὁδοῦ· τὸ ἀδικεῖν [βλ. اعتساف]· τὸ πορεύεσθαι τυφλῶς· τὸ χάνειν τὴν ὁδὸν καὶ πλανᾶσθαι, τὸ ἀποστατεῖν· θάνατος· τὸ θεωρεῖν τὰς ἐργασίας ἐπαύλεώς τινος· τὸ δουλεύειν τινὶ ὡς ἐργάτην, χειρωναξία.

عسفا Α. ὀσεφᾶ [πλθ. τοῦ عسيف] ὄν. χειρώνακτες, ἐργάται.

عسكر Α. ἀσκέρ, ὄν. στρατός : سوارى ـ ى — σουβαρὶ ἀσκερί, ἱππικόν· || ى — طوبجى πυροβολικόν· || ى — خاصه ἡ αὐτοκρατορικὴ φρουρά· || ى — نظاميه ὁ τακτικὸς στρατός·|| ظفر رهبر ـ ἀσκέρι ζαφὲρ-ρεχπέρ, στρατὸς νικηφόρος [ἔχων ὡς ὁδηγὸν τὸν θρίαμβον]· § στρατιώτης: بر ـ εἷς στρατιώτης· || م — بن ἐγὼ εἶμαι στρατιώτης [ἀσκέρ-ιμ]· § πλῆθος, οἰκογένεια: باشنده ـ ى چوقدر ἔχει μεγάλην οἰκογένειαν [στὸ κεφάλι του]·|| يازمق ـ καταγράφω στρατιώτας, στρατολογῶ·|| اخذ ـ ἄχζι ἀσκέρ, στρατολογία· || سوق ـ σέβκη ἀσκέρ, ἀποστολὴ στρατοῦ· || چكمك ـ παρατάττω στρατὸν πρὸς τιμήν τινος· || يوقلامق ـ ἐπιθεωρῶ στρατόν·|| چكيبورار ـ περνᾷ τὸν στρατόν, κάμνει παρέλασιν· μτφ. δὲν προσέχει ἄλλου ὁμιλοῦντος [βλ. آلاى]· § πλθ. عساكر ἀσακίρ· || βλ. καὶ سرعسكر.

عسكرسز Τ. ἀσκερ-σίζ, ἐπθ. ὁ μὴ ἔχων στρατόν, ὁ ἄνευ στρατοῦ : — سردار اولماز στρατηγὸς [σερ-τὰρ] ἄνευ στρατοῦ δὲν γίνεται [πρμ.].

عسكرلك Τ. ἀσκερ-λίκ, ὄν. στρατιωτικὸς βίος, στρατιωτικὴ ὑπηρεσία.

عسكرى Α. ἀσκερ-ί, ἐπθ. στρατιωτικός· § θ. عسكريه : خدمت ـ στρατιωτικὴ ὑπηρεσία·|| دائره ـ στρατιωτικὸν τμῆμα, διαμέρισμα· § ὄν. عسكرى στρατιωτικός, στρατιώτης.

عسل Α. ἀσέλ, ὄν. μέλι: مصفى ـ μέλι κεκαθαρισμένον [μυσαφφά]· || شمع ـ κηρὸς [σέμ'] ὁ μελίσσειος·|| وردى ـ ἀσέλι βερδί, ροδόμελι.

عسلبند Π. ἀσὲλ-πέντ [κατὰ τὸ لهجه ἀντὶ اتلبند ἐσὲλ-πέντ, κόμμι τοῦ ὀ-

ξυφοίνικος] ὄν. βενζόν, στύραξ, μοσχοθυμίαμα, κ. μενδζουδί· § βλ. قرص نسوخ καὶ .

عسلی A. **ἀσελ-ί,** ἐπθ. μελίσσειος· μελιτόχρους, κίτρινος ὡς μέλι· ὕφασμα κίτρινον ἐπιρραπτόμενον ἄλλοτε ἐπὶ τοῦ ὤμου τῶν ἐνδυμάτων τῶν ἑβραίων πρὸς διάκρισιν· ἔνδυμα σακχαρόχρουν ὡρισμένον ἄλλοτε τοῖς χριστιανοῖς πρὸς διάκρισιν ἀπὸ τῶν ἄλλων.

عسلیت A. **ἀσελιγέτ,** ὄν. θ. μελικός.

عسوف A. **ἀσοὶφ** [ρζ. عسف] ἐπθ. ἄνθρωπος βιαιότατος, ἀδικώτατος, τυραννικώτατος.

عسیر A. **ἀσὶρ** [ρζ. عسر] ἐπθ. δύσκολος: امر ⁻ πρᾶγμα ἢ ὑπόθεσις **[ἔμρ]** δύσκολος· ‖—**ἀσίρσ-λ-φέχμ,** δύσληπτος· §θ. عسیره: ⁻ امور πράγματα **[οὐμοὶρ]** δύσκολα.

عسیف A. **ἀσὶφ** [ρζ. عسف] ὄν. ἐργάτης, χειρώναξ, δοῦλος ὠφέλιμος εἰς τὰς ἐργασίας τοῦ κυρίου αὐτοῦ· § πλθ. عسفا **ὀσεφά.**

عشاء A. **ἀσά,** ὄν. δεῖπνον, τροφὴ λαμβανομένη κατὰ τὴν ἑσπέραν : ی ربانی — **ἀσάϊ ρεπάνί,** ὁ δεῖπνος ὁ μυστικὸς [τοῦ 'Ιησοῦ Χριστοῦ], ἡ μετάδοσις, ἡ ἁγία κοινωνία.

عشاء A. **ἠσά,** ὄν. εἴσοδος τῆς νυκτός, ἢ ὁ ἀπὸ τῆς δύσεως τοῦ ἡλίου μέχρι τῆς κατακλίσεως χρόνος [τ. یاتسو]: ⁻ صلات ἡ προσευχὴ **[σαλὰτ]** ἡ γινομένη κατὰ τὴν ὥραν ταύτην.

عشاب A. **ἀσσὰπ** [ρζ. عشب, βλ. عشبه] ὄν. βοτανιστής.

عشار A. **ἠσὰρ** [βλ. عشرت] ρ. ἀφ. τὸ συνδιάγειν, τὸ συζῆν, τὸ συνδιαιτᾶσθαι· συνηθέστ. معاشرت **μσ'ασερέτ.**

عشار A. **ἀσσὰρ** [ρζ. عشر] ὄν ὁ δεκατιστής· βλ. معشر **μσ'ασὶρ** καὶ عشرجی .

عشاری A. **ἀσαρὶ** [ρζ. عشر] ἐπθ. δεκαδικός: کسر ⁻ κλάσμα **[κεσρ]** δεκαδικόν· §ὁ ἐκ δέκα μερῶν σύνθετος [βοτ.]: ناری — **ἀσαρίγγσ-λ-ινάς,** δεκάγυνος· ‖ الذکوره — **ἀσαρίγγσ-ζ-ζσ-κγουρέ,** δέκανδρος· ‖ الفصوص — **ἀσαρίγγσ-λ-φσ-σούς,** δεκάλοβος· ‖ الوریقات — **ἀσαριγγσ-λ-βσρεϊ-κάτ** δεκάφυλλος [φυσ.ιστ.]· ‖ الرجل — **ἀσαρίγγσ-ρ-ρίδζλ,** δεκάπους· § θ. عشاریه **ἀσαριγέ.**

عشاق A. **ὀσσὰκ** [πλθ. τοῦ عاشق] ὄν. ἐραστής· § ὄνομα μέλους τῆς μουσικῆς· § ὄνομα κωμοπόλεως ἐν Κοτυαίῳ, περιφήμου διὰ τὴν ταπητουργίαν· ‖ βλ. καὶ اوشاق .

عشاوت A. **ἀσαβὲτ** [ρζ. عشو] ὄν. θ. ἡμεραλωπία [ιατ.].

عشائر A. **ἀσαὶρ** [πλθ. τοῦ عشیرت] ὄν. θ. φυλαὶ νομαδικαί: ⁻ سیاره φυλαὶ νομαδικαὶ περιφερόμεναι **[σεγγιαρέ].**

عشب A. **ὄσπ,** ὄν. νωπὸν χόρτον, χλόη.

عشبه A. **ἀσεπέ,** ὄν. θ. χόρτον: غاریه — κληματῖτις [φυτ.].

عشبی A. **ἀσεπ-ὶ** [ἐκ τοῦ προηγ.] ἐπθ. ποώδης [ἐπὶ καυλῶν φυτῶν ἢ δένδρων, οἵτινες δὲν εἶναι ξυλώδεις, ἀλλὰ φθείρονται μετὰ τὴν καρποφορίαν]· § θ. عشبیه : ⁻ نباتات **νεπατάτι ἀσεπιγέ,** χόρτα ποώδη.

عشر A. **ἀσέρ,** ἀριθ. δέκα: — ثانی **ἴσνα ἀσέρ,** δώδεκα κτλ.‖—حادی ἐνδέκατος· — ثانی δωδέκατος κτλ.

عشر A. **ὄσρ,** ἢ **ὀσὸρ,** ὄν. τὸ δέκατον μέρος, ἡ δεκάτη: ⁻ شرعی — ἡ νόμιμος **[σερ'ί]** δεκάτη· ‖ ⁻ مزروعات — ἡ δεκάτη τῶν σπαρτῶν· ‖ — آلمق λαμβάνω, εἰσπράττω δεκάτην· ‖ — ویرمك δίδω, πληρόνω δεκάτην· § اعشار πλθ. **ἀσάρ:** ⁻ شرعیه τὰ νόμιμα δέκατα.

عشرات A. **ἀσερὰτ** [πλθ. τοῦ عشره] ον. θ. δεκάδες: ⁻ الوف **ἀσεράτι ὄλούφ,** δεκάδες χιλιάδων.

عشرت A. **ἰσρέτ,** ρ. ἀφ. θ. τὸ πίνειν οἶνον, ρακήν ἢ ἄλλα μεθυστικὰ ποτά, οἰνοποσία, μέθη, κραιπάλη: — و عیش τὸ τρώγειν **[ἤς]**, πίνειν καὶ διασκεδάζειν, εὐωχία, μέθη, κραιπάλη· ‖ داعی ⁻ διπνοκὴς κραιπάλη· ‖ اهل ⁻ ἄνθρωπος τῆς κραιπάλης, κραιπαλῶν· ‖ — تپسی δίσκος **[τεπσὶ]** μὲ ποτὰ καὶ μεζέδες. ‖ Ρμ. πίνω ρακήν, ἢ οἶνον ἢ ἄλλα μεθυστικὰ ποτά, κραιπαλῶ, μεθοκοπῶ.

عشرتخانه Π. **ἠσρέτ-χανέ,** ὄν. τόπος ἔνθα εὐθυμεῖ τις τρώγων καὶ πίνων, κ. ξεφαντόνει, τόπος εὐθυμίας.

عشرتکاه Π. **ἠσρὲτ-γκιάχ,** ὄν. ταὐτὸ τῷ προηγ.

عشرجی T. **ὀσσρ-ὄζὄ,** ὄν. δεκατιστής, ὁ εἰσπράκτωρ τῆς δεκάτης· βλ. معشر.

عشرخوان Π. **ἄσρ-χάν,** ἐπθ. ὁ ἀναγινώσκων τὸ Κοράνιον.

عشره A. **ἀσερέ,** ἀριθ. δέκα, δεκάς : ء — عشره οἱ δέκα πρῶτοι σύντροφοι τοῦ Μωάμεθ, εἰς οὓς εὐηγγελίσθη ὁ παράδεισος **[μουπεσερέ]**· ‖—وصایای **βεσαγιάϊ ἀσερέ,** αἱ δέκα ἐντολαί, ὁ δεκάλογος· § πλθ. عشرات **ἀσεράτ.**

عشری A. **ὄσρ-ί,** ἢ **ὀσὸρί,** ἐπθ. ὁ τῆς δεκάτης, ἤτοι ὁ ἀνήκων τῇ δεκάτῃ, δεκατικός, δεκατιζόμενος· § θ. عشریه: حین وحده غائمینه توزیع و تملك اولنان یرلره اراضیٔ — دینلور γαῖαι, αἵτινες κατὰ τὴν ἄλωσιν διενεμήθησαν καὶ παρεχωρήθησαν ὡς τελεία ἰδιοκτησία τοῖς ἀγωνισταῖς, καλοῦνται δεκατιζόμεναι· ‖ βλ. خراجیه.

عشرون A. **ἠσροὶν** καὶ عشرین **ἠσρίν,** ἀριθ. εἴκοσι.

عشق A. **ἄσκ,** κυρ. **ἤσκ,** ὄν. ἔρως, ἀγάπη: الهی ⁻ θεῖος ἔρως· ‖ مجازی ⁻ ἔρως σαρκικὸς **[μεδζαζί],** πάθος· ‖ حقیقی ⁻ ἔρως ἀληθὴς **[χακικί],** πλατωνικός· λέγεται καὶ روحانی ⁻ ἔρως πνευματικός, καὶ افلاطونی ⁻ ἔρως πλατωνικὸς **[φλατουνί]**· ‖ ⁻ آتش τὸ πῦρ τοῦ ἔρωτος· ‖ ⁻ دام παγὶς τοῦ ἔρωτος· ‖ الله یاشق — ἐλὲ γιάσκ — φλέγομαι ὑπὸ ἔρωτος· ‖ ⁻ الله **ἀλλὰχ ἀσκνά,** δι' ἀγάπην Θεοῦ· ‖ ⁻ کره **ἀσκνηζά,** εἰς ὑγιείαν σας [προπίνω]· ‖ اولسون — εὖγε! ‖ اولسون سکا — εὖγέ σοι! ‖ ⁻ پیر δωρεάν [ὑπηρετῶ]. ‖ Ρμ. عشقلامق — ἐρῶμαι, καταφέρω [δοτ.] : عشقلامق — بر قزه ἐρῶμαι κόρης· ‖ عشقلامق — شمار ἢ سله برینه καταφέρω τινὶ κόλαφον· ‖ الله پنچه لشمکه تیمور بازو کرك — ἀπαιτεῖται **[γκερεκ]** σιδηροῦς βραχίων διὰ νὰ παλαίσῃ τις μετὰ τοῦ ἔρωτος [ρμ.]· ‖ ارادت کوکل — سلطان **ἀσκ ἰρατέτ, γκιονὸλ σὸλτάν,** ὁ ἔρως [ὅταν ἢ] θέλησις, ἡ καρδία βασιλεύς [διατάσσει].

عشقباز Π. **ἤσκ-πάζ,** ὄν. ὁ ποιῶν τὸν ἔρωτα μετὰ γυναικός, ὁ περιέπων γυναῖκα, ὁ προσκείμενος· ἐραστής, ἐρωτότροπος.

عشقبازلق T. **ἤσκ-παζλήκ,** ὄν. τὸ ποιεῖν τὸν ἔρωτα μετὰ γυναικός, ἤτοι λόγοι ἢ πράξεις ἐρωτικοί, ἐρωτοτροπία: بر قادین ⁻ الله ایله عشقلامق — ποιοῦμαι τὸν ἔρωτα πρὸς γυναῖκα.

عشورا **ἀσουρά,** ἀντὶ اوشورا, βλ.

عشوه A. **ἠσώέ,** ὄν. θ. ἐρωτοτροπία, ἀκκίσματα ἐρωτικά, ἐρωτικὸν βλέμμα, νεῦμα· βλ. شیوه.

عشوه‌زن Π. **ἠσὼὲ-ζὲν,** ἐπθ. ταὐτὸ کار عشوه.

عشوه‌کار Π. **ἠσὼέ-κιάρ,** βλ. کار عشوه.

عشوه‌کر Π. **ἠσὼε-γκέρ,** ὄν. ἐρωτότροπος, ὁ ποιῶν ἀκκίσματα ἢ νεύματα ἐρωτικά, φιλάρεσκος· βλ. کر شیوه.

عشی A. **ἀσί,** καὶ θ. عشیه **ἀσιγέ,** ὄν. τὸ τέλος τῆς ἡμέρας, ἤτοι ἑσπέρα, δείλη· §πλθ. عشایا καὶ عشیات **ἀσιγιάτ.**

عشیر A. **ἀσίρ,** ὄν. τὸ δέκατον μέρος : ⁻ ذراع τὸ δέκατον τοῦ πήχεως· § ἕκαστον τῶν δέκα μερῶν τοῦ Κορανίου· § συγγενής, σύντροφος, φίλος· ὁ σύζυγος.

عشیرت A. **ἀσιρέτ** [θ. τοῦ προηγ.] ὄν. θ. ὁμὰς ἀνθρώπων τῆς αὐτῆς καταγωγῆς, φυλὴ νομαδική: حالنده بولنمق — διατελεῖν ἐν καταστάσει νομαδικῆς φυλῆς· ‖ اصیله ⁻ εὐγενὴς φυλή· §πλθ. عشائر **ἀσαϊρ·** ‖ βλ. قبیله.

عشیه A. **ἀσιγέ,** θηλ. τοῦ عشی, βλ.

عصا A. **ἀσσά,** ὄν. ῥάβδος, βακτηρία, σκῆπτρον : ی موسی — ἡ ῥάβδος τοῦ Μωϋσέως **[μουσά]**· ‖ مترپولید — ی ἡ ῥάβδος [πατερίτσα] τοῦ Μητροπολίτου· ‖ لمن عصی ال — **ἐλ ἀσὰ λὶ-μὲν ἀσά,** ἡ ῥάβδος δι' ἐκεῖνον ὅστις ἔπταισε [ρμ.]· ‖ حکمداری ی — σκῆπτρον βασιλικόν **[χσκσμπαρί].**

عصابه A. **ἠσαπέ,** ὄν. θ. κεφαλόδεσμος, τὸ περὶ τὴν κεφαλὴν ἢ τὸ μέτωπον δέμα, καλούμενον ἄλλως چنبر καὶ دلداده καὶ قاش باصدی βλ. λ. §ἐπίδεσμος, ἤτοι δέσιμον πληγῆς, κατάγματος.

عصات A. **ὀσσὰτ** [πλθ. τοῦ عاصی] ὄν. ἀποστάται, ἁμαρτωλοί· λησταί, κακοῦργοι.

عصاره A. **ὀσαρέ,** ὄν. θ. ὀπός, χυμὸς ἢ ἔλαιον κτλ. ἐξαγόμενα διὰ συνθλίψεως καρποῦ : نبات ⁻ ء — χυμὸς φυτοῦ [νεπάτ], φυτικός· ‖ عنب ⁻ ء — χυμὸς τῆς σταφυλῆς **[ἠνέπ]**· ‖ خس ⁻ ء — χυμὸς τοῦ θρίδακος [χάσς]· §βλ. عصیر.

عصافیر A. **ἀσαφὶρ,** πλθ. τοῦ عصفور, βλ.

عصب A. **ἀσάπ,** ὄν. νεῦρον : بصری ⁻ **ἀσάπι πεσαρί,** ὀπτικὸν νεῦρον· ‖ ⁻

عصبه A. **ἀσα-ἀά,** ὄν. θ. συγγενεῖς πλὴν τοῦ πατρὸς καὶ τοῦ υἱοῦ·συγγενεῖς, ὧν ἡ κληρονομικὴ μερὶς δὲν εἶναι ὡρισμένη ὑπὸ τοῦ Κορανίου[βλ. فرائض καὶ فروض] : οἱ ἐξ αἵματος ἢ ἐξ ἀγχιστείας κληρονόμοι [**νεσε-ἀιγέ**]· || نسبيه ، — ἔμμεσοι κληρονόμοι [**σε-ἀε-ἀι-γέ**]· || بنفسه ، — **ἀσα-ἀάϊ ἀι-νέβ-σιχι,** ἄρρενες ἄμεσοι κληρονόμοι· || بغيره ، —**ἀσα-ἀάϊ ἀι-γάϊ-ριχι,** αἱ μετ' ἀρρένων συντρέχουσαι θήλειες· § βλ. ذوى الارحام.

عصبي A.**ἀσα-ἀ-ί,**ἐπθ.νευρικός: —مرض ἀσθένεια[**μαρὰζ**]νευρική· || المزاج — **ἀσα-ἀ-ιγῑσ-λ-μιζάδζ,**ὁ νευρικῆς κράσεως· || الجناح — **ἀσα-ἀ-ιγῑσ-λ-ὄζενάχ,**νευρόπτερος·§θ.عصبيه: امراض —ἀσθένειαι [**ἐμραὰζ**] νευρικαί.

عصبيت A. **ἀσα-ἀ-ιγέτ,** ὄν. θ. ὑπεράσπισις ἢ προστασία ἢ ζῆλος ὑπὲρ τῶν συγγενῶν, τῶν οἰκείων, νεπωτισμός: دينيه — ζῆλος θρησκευτικός, φανατισμός· § νευροπάθεια, νευρικὴ κατάστασις· ἰδιοτροπία·||βλ. ἐπόμ.

عصبيلك T. **ἀσα-ἀ-ιλίκ,** ὄν. νευρικὴ κατάστασις· βλ. προηγ.

عصر A. **ἄσρ,** ἢ **ἀσήρ,** ὄν. αἰών· ἐποχή : — طوزنجى اون ὁ δέκατος ἔννατος αἰών·||سعادت — αἰὼν τῆς εὐτυχίας, ὁ χρυσοῦς αἰών·|| معارف حصر — ὁ αἰὼν τῶν γραμμάτων [**μεαρὶφ-χάσρ**]·|| ترقى حصر — ὁ αἰὼν τῆς προόδου [**τερεκκῆ-χάσρ**]·||محاسن حصر — αἰὼν μεστὸς καλῶν ἔργων [**μεχασὶν-χάσρ**]· || محاسن كرين — **ἄσρι γκῑζίνι μεχασὶν-καρίν,** αἰὼν ἔξοχος πλήρης ὡραίων μνημείων [τῆς A.A.M.τοῦ Σουλτάνου]· § δειλινόν: —صلات προσευχὴ κατὰ τὸ δειλινόν·||—ال بعد **ἀά'ἐ-λ-ἄσρ,** μετὰ τὸ δειλινόν.

عصر ديده Π. **ἀσὴρ-ἰἐ,** ἐπθ. ὁ αἰῶνας ἰδών, αἰωνόβιος, γηραιός : — اورمان δάσος γηραιόν.

عصرى A. **ἀσρ-ί,** ἐπθ. σύγχρονος, ὁ-ἡ-τὸ τοῦ αἰῶνος,τῆς ἐποχῆς·§ θ. عصر: — ترقيات αἱ σύγχρονοι πρόοδοι[**τερεκκηγάτ**], ἤτοι αἱ πρόοδοι τῆς ἐποχῆς.

عصعص A. **ἀσ'ἀς,** ὄν. κόκκυξ·βλ. صوقوم.

عصعصى A. **ἀσ'ασ-ή,** ἐπθ. κοκκυγικὸς : شرجى ، — **ἀσ'ασήϊ ἀερδζί,** σφιγκτὴρ ἐξωτερικὸς τοῦ πρωκτοῦ· § θ. عصعصيه **ἀσ'ασηγέ.**

عصف A. **ἄσφ,** ρ. ἀφ. τὸ πνέειν λίαν σφοδρῶς [ἐπὶ ἀνέμου], πνοὴ σφοδρά· βλ. عاصف.

عصفور A. **ὄσφούρ,** ὄν. στρουθός· § πλθ. عصافير **ἀσαφίρ.**

عصمت A. **ἠσμέτ,** ὄν.θ. ἀγνότης· γυναικεία σωφροσύνη, τιμιότης: —انبيا ἀγνότης τῶν προφητῶν [**ἐνἀιγιά**]·||—شان ὑπόληψις τιμιότητος, σωφροσύνης γυναικείας·||—مجسمه ἡ σωφροσύνη προσωποποιημένη [**μσδζεσεμέ**]·||—اهل σώφρων, τίμιος, ἁγνός·||βλ. عفت.

عصمتپرور Π. **ἠσμὲτ-περβέρ,** ἐπθ. φίλος τῆς ἁγνότητος, σωφροσύνης, τιμιότητος.

عصمتپرورانه Π. **ἠσμετ-περβερανέ,** ἐπθ. ὁ ἁρμόζων ἢ ἀνήκων τῷ φίλῳ τῆς σωφροσύνης, ἁγνός[πρᾶξις]· § ἐπρ. ὡς ἁρμόζει φίλῳ τῆς σωφροσύνης, ἁγνῶς.

عصمتپروری Π. **ἠσμετ-περβερί,** ὄν. ἀγάπη πρὸς τὴν ἁγνότητα, σωφροσύνην, τιμιότητα.

عصمتپناه Π. **ἠσμὲτ-πενάχ,** ἐπθ.ἡ οὖσα τὸ ἄσυλον τῆς ἁγνότητος,σωφροσύνης, ἤτοι ἁγνοτάτη, σωφρονεστάτη, εὐγενεστάτη, ἐκλαμπροτάτη [τίτλος τιμητικὸς ἀπονεμόμενος πρὸς τὰς ἐξόχους γυναῖκας]· βλ. عصمتمآب καὶ ἐπόμ.

عصمتلو T. **ἠσμετ-λῶ,** ἐπθ. ἁγνοτάτη, σωφρονεστάτη, εὐγενεστάτη, ἐκλαμπροτάτη [τίτλος τιμητικὸς ἀπονεμόμενος εἰς ἐξόχους γυναῖκας· βλ. عفتلو] : دولتلو عصمتلو والده سلطان علية الشان افندمز حضرتلرى ἡ A.B.Γ. ἡ εὐγενεστάτη βασιλομήτωρ [**βαλιτὲ Σουλτάν**], ἧς τὸ κλέος μέγα [**ἀλίγετου-ὀ-σάν**].

عصمتمآب Π. **ἠσμὲτ-μεάπ,** ὄν. ἡ ἕδρα τῆς ἁγνότητος, ἤτοι ἁγνοτάτη [γυνὴ κτλ.]· βλ. عصمتپناه καὶ عصمتلو.

عصور A. **οὐσοὺρ** [πλθ.τοῦ عصر **ἄσρ**] ὄν. αἰῶνες, ἐποχαί· συνηθ. اعصار, βλ.

عصوف A.**ἀσοὺφ** [ρζ. عصف] ἐπθ. ὁ πνέων λίαν σφοδρῶς [ἄνεμος]· βλ.عاصف.

عصيان A. **ἠσγιάν,** ρ. ἀφ. ἀπείθεια, ἀποστασία· ἁμαρτία.‖ Ρμ. ἀπειθῶ, ἀποστατῶ, ἁμαρτάνω : عزت نفس بتون غرور رجولانم—ايتدى ἐπανέστη ἡ φιλοτιμία μου[**ἠζ-ζέτι νέφ**], ὅλη ἡ ἀνδρική μου ὑπερηφάνεια [**γουρούρι ρεδζουλανέμ**]·||عليهنه — ἐπὶ ἀποστατῶ κατά τινος.

عصيب A.**ὄσαῖ** [ὑποκ. τοῦ عصب] ὄν. μικρὸν νεῦρον, νευρίον.

عصيبى A.**ἀσι-ἀ-ί,** ὄν. ἀλλαντοΐς [χιτὼν περικαλύπτων τὸ ἔμβρυον].

عصيده A.**ἀσιἐὲ**[κ. آسيده]ὄν.θ. εἶδος ζυμαρικοῦ ἐξ ὀρυζαλεύρου μετὰ λαθυριδος[μπάμιας]καὶ κρέατος ἐν μέσῳ, ὅπερ ἰδίᾳ οἱ Ἄραβες τρώγουσι πολύ: حلوا سى — εἶδος γλυκύσματος [χαλβᾶ] ὑδαροῦς· § πλθ. عصائد **ἀσαῖἐ.**

عصير A. **ἀσίρ** [ἐκ τοῦ عاصره, ρζ. عصر] ὄν. στέμφυλον,ἤτοι ἀποστραγγίδι ἢ τσήπουρον καρποῦ συνθλιβέντος πρὸς ἐξαγωγὴν τοῦ χυμοῦ,ἢ τοῦ ἐλαίου·§ ἐκχύλισμα, ἤτοι ὁ χυμὸς ὁ ἐξαγόμενος διὰ θλίψεως· βλ.كسبه ، نسغ .

عصيره A. **ἀσιρέ,** ὄν. θ. ταὐτὸ τῷ προηγ.

عضاده A. **ἠζαἐὲ** ἢ **ἠἐαἐὲ** [ρζ. عضد] ὄν.θ. γωνιόμετρον [γεωμ.].

عضال A. **ὄἐάλ,**ἐπθ. ἀνίατος [νόσος] : داء — **ἐάϊ ὀἐάλ,** νόσος ἀνίατος· || درد — πάθος [**ἐὲρἐ**] ἀνίατον.

عضد A.**ἀζὸἐ** ἢ **ἀἐὸἐ,** ὄν. βραχίων [ἀνατ.]: — عظم τὸ ὀστοῦν [**ἄζμ**] τοῦ βραχίονος· || — خزع **χάζ'ι ἀἐὸἐ,** βραχιονοτομία·§πλθ. اعضاد **ἀἐάἐ.**

عضدى A. **ἀἐὸἐ-ί,** ἐπθ. βραχιόνιος, ὁ ἀνήκων τῷ βραχίονι· ὠμιαῖος [ἀνατ.]: رأسى — **ἀἐὸἐίϊ ρε'σί,** ὠμοκεφαλικός [μῦς]· || زندى — **ἀἐὸἐίϊ ζενἐί,** ὠμοκυδιτικός [μῦς]· || كبرى — **ἀἐὸἐίϊ κγὸπερί,** ὠμοκερκιδικός [μῦς]· || فوق كبرى — **ἀἐὸἐίϊ φέβκα κγὸπερί,** ὠμοακτικός ἀνώτερος [μῦς] || مرفق — **ἀἐὸἐίϊ μερφηκῆ,** ὠμωλεκρανικὸς [μῦς].

عضلات A. **ἀἐαλάτ,** πλθ. τοῦ ἐπομ. βλ.

عضله A. **ἀἐαλέ,** ὄν. θ. μῦς [ἀνατ.] : — انسية مطرقه **ἀἐαλέϊ ὄνσιγέϊ μητρεκά,** σαλπιγγόσφυρος μῦς· || بلعومية لهاتيه — **ἀἐαλέϊ ἐελ'σμιγέϊ λεχατιγέϊ,**φαρυγγοσταφυλίτης μῦς· || جناحية صغيره ، — **ἀἐαλέϊ ὄζεναχιγέϊ σαγηρέ,** ὁ ἐλάσσων πτερυγοειδὴς μῦς· || جناحية كبيره ، — **ἀἐαλέϊ ὄζεναχιγέϊ κεπιρέ,** ὁ μέγας πτερυγοειδὴς μῦς· || مضغيه ، — **ἀἐαλέϊ μαἐγηγέ,** μασσητὴρ μῦς·||معلقه ، — **ἀἐαλέϊ μσ'αλλικά,** κρεμαστὴρ μῦς, ἤτοι ὁ ἀνέχων τοὺς ὄρχεις· || ، — منحرفة كبيرة **ἀἐαλέϊ μσνχαριφέϊ κεπιρέϊ ἀῖν,** μέγας πλάγιος μῦς τοῦ ὀφθαλμοῦ· || ، — عطفه **ἀἐαλέϊ να'ηζά,** ἐγερτικὸς μῦς, ἐγερτὴρ [τοῦ καυλοῦ]· § πλθ. عضلات **ἀἐαλάτ:** راحية — سلاميه **ἀἐαλάτι ραχιγέϊ σελαμιγέ,** παλαμοφαλάγγιοι [μῦς].

عضلى A. **ἀἐαλὶ** [ἐκ τοῦ προηγ.] ἐπθ. μυϊκός, μυώδης: جلدى ، —**ἀἐαλίϊ ὄζιλ-ἐί,** μυοεπιδερμικός· § θ. عضليه **ἀἐαλιγέ.**

عضليت A. **ἀἐαλιγὲἐ** [ἐκ τοῦ προηγ.] ὄν. θ. συσταλτικότης τῶν μυῶν[ἰατ.].

عضو A. **ὄζ,** ὄν. ὄργανον, μέλος τοῦ σώματος, ὡς ἡ χείρ, ὁ ποῦς κτλ.: — بصر τὸ ὄργανον τῆς ὁράσεως [**πεσάρ**]· § [βοτ.] تأنيث — **ὄζδι τε'νίς,** ὁ ὕπερος· || تذكير — **ὄζδι τεζκίρ,** ὁ στήμων·||تذكير مسقوط — **ὄζδι τεζκίρι μεσκούτ,** παράστιγμα, παρασταμὶν ἢ ἄγονος σταμὶν εἰς τὰ ἄνθη· § πλθ. اعضا **ἀζά,** βλ.

عضوب A. **ὄζούπ,** ὄν. τὸ εἶναί τινα πικρόγλωσσον καὶ ἀπότομον.

عضوى A. **ὄζφ-ί,** ἐπθ. ὀργανικός: كيميای — χημεία ὀργανική· § θ. عضوى.

عضويت A. **ὄζδιγὲἐ** [ἐκ τοῦ προηγ.] ὄν. θ. ὀργανισμός.

عضه A. **ἀζζά,** ὄν. θ. δῆγμα.

عطاء A. **ἀτά,** ὄν. δῶρον, δωρεά : ى — خط جزيل δῶρον πλούσιον [**δζεζίλ**]·||سندن — بندن τὸ σφάλμα παρ'ἐμοῦ,ἢ ἄφεσις παρὰ σοῦ,ἤτοι ἐγὼ ἥμαρτον,σὺ σύγγνωθι[πρμ.]·|| كوچكدن خطا بيوكدن — τὸ σφάλλειν τῶν μικρῶν, τὸ συγχωρεῖν τῶν μεγάλων [ἴδιον]·||— بخش **ἀτὰ-πάχξ,** ὁ δίδων δῶρα, γενναιόδωρος.

عطار A. **ἀττάρ,** κ. اطار **ἀκτὰρ** [ρζ. عطر] ὄν. μυροπώλης, ἢ πωλητὴς μύρων, φαρμάκων καὶ τῶν τοιούτων· γελγοπώλης, κ. ἀχτάρης: جيلكر — μυροπώλης ἢ γελγοπώλης πανοῦργος·||دكانى — ἐργαστήριον γελγοπώλου, κ. ἀχτάρικον.

عطارت A. **ἡταρὲτ** [ρζ. عطر] ὄν. θ. μυροπωλική, γελγοπωλική: ⸗ صنعت ἡ τέχνη τοῦ μυροπώλου· βλ. عطارلق.

عطارد A. **ὁταρίτ,** ὄν. Ἑρμῆς [πλανήτης].

عطارلق T. **ἀτταρλήκ,** κ. عطارلق **ἀκταρλὴκ,** ὄν. μυροπωλική, γελγοπωλική· βλ. καὶ عطارت.

عطاس A. **ὄτάς,** ὄν. πταρμὸς ἀνθρώπου· ἀντίθ. كداس, βλ.

عطالت A. **ἀταλὲτ** [ρζ. عطل] ὄν. θ. ἀδράνεια, νωθρότης, ἀπραξία, ἀκινησία: ⸗ انقباض **ἀταλέτι ἰνκπτάζ,** ἀσυστολία καρδίας· ‖ ⸗ حس جلد **ἀταλέτι χίσσι ὄζίλτ,** δυσαισθησία ἐπιδερμίδος· ‖ ⸗ حواس **ἀταλέτι χαβάσς,** δυσαισθησία.

عطایا A. **ἀταγιὰ** [πλθ. τοῦ عطیه] ὄν. θ. δῶρα: ی ⸗ سنیه δῶρα αὐτοκρατορικά.

عطر A. **ἤτρ ἢ ἠτήρ,** ὄν. εὐωδία, ἄρωμα: ⸗ شامی—γεράνιον, κ. **ἰντρισάχι** [εὐῶδες φυτόν]· ‖ ⸗ تفاح αἰθέριον ἔλαιον μήλου [**τσῦφάχ**]· ‖ ⸗ حر **ἤτρι χάμρ,** οἰνανθικὸς αἰθήρ· ‖ ⸗ كمون **ἤτρι κεμμούν,** κυμινέλαιον· ‖ ⸗ ليمون—κιτρέλαιον· ‖ ⸗ نارنج **ἤτρι μεϊ̈ά,** στυρέλαιον· ‖ ⸗ **ἤτρι ναρένζ,** ἔλαιον πορτοκαλλέας.

عطرسا Π. **ἠτηρ-σά,** ἐπθ. ὁ ἠλειμμένος ἀρώματι, εὐώδης, ἀρωματώδης.

عطرناك Π. **ἠτηρ-νάκ,** ἐπθ. εὐώδης, εὔοσμος, μυρίπνους, μυροβόλος: ⸗ اولان خوش **ἐεβίνι χάκι ἠτηρνὰκ ὁλάν,** ὁ ἐντεταφιασμένος εἰς τὸ μυροβόλον ἔδαφος.

عطری A. **ἠτρ-ί,** ἐπθ. ἀρωματικός· θηλ. عطره **ἠτρηγέ.**

عطریات A. **ἠτρηγιὰτ** [πλθ. τοῦ προηγ.] ὄν. θ. ἀρώματα: ⸗ استعمال χρῆσις ἀρωμάτων.

عطس A. **ἄτς** καὶ عطسان **ἀτσάν,** ρ. ἀφ. τὸ πταρμίζεσθαι, πταρμός.

عطسه A. **ἀτσέ,** ὄν. θ. πταρμός: اولی ، ⸗ **ἀτσέϊ̈ ὕλιά,** ὁ πρῶτος πταρμός.

عطش A. **ἄτέ** ἢ **ἀτάζ,** ὄν. διψα: ⸗ دفع ἀπόσβεσις [**ἐἐβ**']δίψης· ‖ ⸗ ارباب **ἐρπάπι ἀτάζ,** οἱ διψῶντες.

عطشان A. **ἀτσάν,** ἐπθ. διψῶν: ⸗ اشتر κάμηλος [**δἀτδρ**] διψῶσα· ‖ — اروای **ἰρβάϊ ἀτσάν,** ποτισμὸς διψώντος.

عطف A. **ἄτβ,** ρ. ἀφ. τὸ στρέφειν, διευθύνειν, στροφή, διεύθυνσις· τὸ προσάπτειν, ἀποδιδόναι τινί τι, ἀπόδοσις, τὸ συνδέειν συντακτικῶς, σύνδεσις: نظر ⸗ στροφή, διεύθυνσις βλέμματος, τὸ ρίπτειν βλέμμα· ‖ نظر ر. **ἠὶρ ναζάρι μερχαμὲτ ἀτβὶ-ἰλέ,** διὰ στροφῆς βλέμματος εὐσπλαγχνίας, ἤτοι ρίπτων [ῥίπτουσα] βλέμμα εὐσπλαγχνικόν. ‖ Ρμ. στρέφω, διευθύνω, προσάπτω, ἀνάγω, ἀποδίδω [δοτ. καὶ αἰτ.]: ایتمك—نظری ἢ نظر ایتمك ⸗ στρέφω ἢ ρίπτω τὸ βλέμμα· ‖ ایدیور—قباحتی بشقه‌سنه ر. خصوصه **ἐτμὶτ** — ایتمك ἀποδίδω σπουδαιότητα εἰς τινα ὑπόθεσιν· ‖ ⸗ حرف **χάρβι ἄτβ,** γράμμα συνδέσεως ἤτοι ὁ συμπλεκτικὸς σύνδεσμος و=καί· ‖ ⸗ بيان **ἄτβι ἠεγιάν,** σύνδεσις δύο λέξεων διὰ τοῦ εἰρημένου συνδέσμου, ἐπὶ τῷ τέλει ἵνα ἡ δευτέρα ἐπεξηγήσῃ τὴν πρώτην· ‖ ⸗ تفسير **ἄτβι τεβσίρ,** σύνδεσις δύο λέξεων συνωνύμων διὰ τοῦ αὐτοῦ συνδέσμου· ‖ ایکی کله دیکر ایکی کله ایله ر. [و]ایله **ἄτβὸ-λ-δζσμλὲ ἀλὲλ δζσμλέ,** σύνδεσις προτάσεως μετ' ἄλλης· ‖ طریقیله ایراد ایتمك — جمله‌لری ἐκφέρω τὰς προτάσεις συνδεδεμένας πρὸς ἀλλήλας [**ἄτβ̣ ταρπκὴ ἰλέ**]· βλ. فصل.

عطفاً A. **ἄτβ̣-εν,** ἐπρ. ἀποδίδων, ἀνάγων, ἐπὶ τῇ βάσει [δοτ.]: قائمقاملغك اشعاریله — متصرفلقدن بلدیر لشدر ἐκοινοποιήθη ὑπὸ τῆς διοικήσεως [**μουτεσαρρηβ̣λὴκ**] ἐπὶ τῇ βάσει τῶν γραφέντων ὑπὸ τῆς ὑποδιοικήσεως.

عطفی A. **ἀτβ̣-ί,** ἐπθ. συμπλεκτικός· § θ. عطفیه: ⸗ ادوات **ἐτεβάτι ἀτβ̣ιγέ,** σύνδεσμοι συμπλεκτικοί.

عطله A. **ὄτλέ,** ὄν. θ. ἀργία, ἀεργία· βλ. καὶ عطالت.

عطن A. **ἄτν,** ὄν. τόπος κατοικίας, πατρίς.

عطوف A. **ἀτοὺβ̣** [ρζ. عطف] ἐπθ. εὔσπλαγχνος, συμπαθής, φιλόστοργος: اب ⸗ **ἔἐτι ἀτούβ̣,** πατὴρ εὔσπλαγχνος.

عطوفت A. **ἀτουβ̣έτ,** κ. **οὐτουβ̣έτ,** [ρζ. عطف] ὄν. θ. συμπάθεια, στοργή: پدرانه ⸗ στοργὴ πατρικὴ [**πεἐερανέ**]· βλ. καὶ عاطفت.

عطوفتلو A. **ἀτουβ̣ετ-λοῦ,** κ. **οὐτουβ̣ετλοῦ,** ἐπθ. εὐσπλαγχνος, ἀγαθός, εὐμενής· τίτλος τιμητικὸς ἀπονεμόμενος εἰς τοὺς γαμβροὺς τοῦ Σουλτάνου καὶ εἰς ἔξοχα πρόσωπα ἔχοντα τὸν πολιτικὸν βαθμὸν اللای **ἀλά,** καὶ ἰσοδυναμῶν τῷ ἡμετέρῳ: ἐκλαμπρότατος, ἐξοχώτατος· ‖ — دولتلو Ἐξοχώτατος καὶ Ἐκλαμπρότατος· τίτλος τιμητικὸς ἀπονεμόμενος τῷ ὑπουργῷ τῶν στρατιωτικῶν.

عطوفی A. **ἀτουβ̣ὶ** [ἐκ τοῦ عطوفت] ἐπθ. ὁ ἀνήκων ἐξόχῳ προσώπῳ ἔχοντι τὸν τίτλον عطوفتلو: لری ذات⸗ **ζάτι ἀτουβ̣ιλερί,** ἡ Ὑμετέρα Ἐξοχότης.

عطیه A. **ἀτηγὲ** [ρζ. عطاء] ὄν. θ. δωρεά, δῶρον: ، ⸗ سنیه ، ⸗ ἢ شاهانه ، ⸗ αὐτοκρατορικὴ δωρεὰ [χρηματικὴ ἰδίᾳ]. ‖ Ρμ: بیورلان یوز لیرا ⸗ αἱ δωρηθεῖσαι ὑπὸ τῆς A.A.M. ἑκατὸν λίραι· § πλθ. عطایا **ἀταγιά.**

عظام A. **ἠζὰμ** [πλθ. τοῦ عظیم] ἐπθ. μεγάλοι ἔξοχοι: ⸗ سلاطین **σελατίνι ἠζάμ,** μεγάλοι Σουλτᾶνοι· ‖ ⸗ پیغمبران **πεϊγαμ̣περάνι ἠζάμ,** μεγάλοι προφῆται· ‖ — وزرای **βσζεράϊ ἠζάμ,** μεγάλοι βεζύραι.

عظام A. **ἠζὰμ** [πλθ. τοῦ عظم] ὄν. ὀστᾶ: ⸗ رمیمه ὀστᾶ σεσηπότα [**ρεμιμέ**].

عظائم A. **ἀζαϊ̈μ** [πλθ. τοῦ عظیمه] ὄν. θ. μεγάλαι ὑποθέσεις: ⸗ امور αἱ μεγάλαι ὑποθέσεις.

عظم A. **ἄζμ,** ὄν. ὀστοῦν: ⸗ زند **ἄζμι ζέντ,** κύβιτον, ὠλένη ἤτοι ὀστοῦν τοῦ πήχεως· ‖ ⸗ ظفر **ἄζμι ζὄβρ,** ὀνυχοειδὲς ὀστοῦν· ‖ ⸗ قصی **ἄζμι κασσή,** στέρνον· ‖ ⸗ قفا **ἄζμι καβά,** ὀστοῦν τοῦ κρανίου· ‖ ⸗ كتف ὀστοῦν ὠμοπλάτης [**κέτβ̣**]· ‖ ⸗ كعب ὀστοῦν ἀστραγάλου [**κιά**]· ‖ ⸗ لامی ὑοειδὲς ὀστοῦν· ‖ ⸗ وجنی عظمی ἢ **ζύγωμα** [**βεὄζνὶ** ἢ **ἠζαρή**], ἀπόφυσις τῶν κροτάφων συνάπτουσα τὰ πλάγια τοῦ κρανίου μέρη· ‖ ⸗ مکسور ὀστοῦν συντετριμμένον [**μεκσούρ**]· ‖ ⸗ سندانی **ἄζμι σεντανί,** ἄκμων ἤτοι ὀστάριον τοῦ ὠτός· ‖ ⸗ وتدی **ἄζμι βετεδί,** σφηνοειδὲς ὀστοῦν· § πλθ. عظام **ἠζάμ.**

عظم A. **ἠζάμ,** ὄν. μεγαλεῖον, μεγαλοπρέπεια: ⸗ قدر μεγαλεῖον περιωπῆς [**κάτρ**].

عظما A. **ὄζαμὰ** [πλθ. τοῦ عظیم] ὄν. οἱ μεγάλοι, οἱ ἔξοχοι ἄνδρες· ‖ ⸗ امی **ὄζαμάϊ ὄμμέτ,** οἱ μεγάλοι ἄνδρες τοῦ λαοῦ.

عظما A. **ὄζμά,** βλ. عظمی.

عظمت A. **ἀζαμέτ,** ὄν. θ. μεγαλεῖον, μεγαλοπρέπεια, μέγεθος: ⸗ الهی—θεῖον [**ἰλαχιγὲ**] μεγαλεῖον, τὸ μεγαλεῖον τοῦ Θεοῦ· ‖ ⸗ جبال τὸ μεγαλεῖον τῶν ὀρέων [**ὄζιπάλ**]· ‖ ⸗ فکر τὸ μεγαλεῖον, τὸ μέγεθος τῆς ἰδέας [**φίκρ**]· § ἔπαρσις, ὑπερηφάνεια: ایله — μεθ' ὑπερηφανείας, ὑπερηφάνως.

عظمتلو T. ἢ عظمتلی **ἀζαμετ-λή,** ἐπθ. μεγαλοπρεπής: پادشاهمز — شوکتلو ἡ A. A. M. ὁ μεγαλειότατος, ὁ μεγαλοπρεπέστατος ἄναξ ἡμῶν [τίτλος τοῦ Σουλτάνου]· § ὑπερήφανος.

عظمی A. ἢ اعظم **ὄζμά** [θ. τοῦ اعظم **ἀζὰμ**] ἐπθ. μεγάλος-η: ⸗ صدارت **σαἐαρέτι ὄζμά,** ἡ Μεγάλη Βεζυρία· ‖ ⸗ معرفت μεγάλη μάθησις, τέχνη [**μ'αριφέτ**].

عظیم A. **ἀζὶμ** [ἐκ τοῦ عظم, ρζ. عظم] ἐπθ. μέγας, ἔξοχος· ‖ ⸗ امر μεγάλη ὑπόθεσις· ‖ ⸗ فوز μεγάλη νίκη, ἐπιτυχία [**φὲβζ**]. ‖ احسان ⸗ μεγάλη δωρεά [**ιχσάν**]· ‖ الشان— **ἀζὶμ-ὰ-σάν,** μεγακλεής, ἔνδοξος· § θ. عظیمه **ἀζιμέ**: — غلبهٔ μεγάλη νίκη [**γαλεπέ**]· ‖ ⸗ جبال μεγάλα ὄρη [**ὄζιπάλ**·] § πλθ. عظام **ἰζὰμ** καὶ عظما **ὄζαμά**· ‖ βλ. ἑπομ.

عظیمه A. **ἀζιμὲ** [θ. τοῦ عظیم, βλ.] ἐπθ. μέγας· § ὄν. θ. μεγάλη ὑπόθεσις· § πλθ. عظائم **ἀζαϊ̈μ,** βλ.

عف A. **ἄφ̣φ,** ρ. ἀφ. τὸ ἀπέχεσθαι τοῦ ἀπηγορευμένου, τοῦ ἀθεμίτου, τῆς ἁμαρτίας· σωφροσύνη· βλ. عفاف καὶ عفت.

عفاریت A. **ἀφ̣αρίτ,** πλθ. τοῦ عفریت, βλ.

عفاص A. **ἀφ̣φὰς** [ρζ. عفص] ἐπθ. στυφός, στρυφνός, αὐστηρός [φυσιολ.]· § θ. عفاصه **ἀφ̣φασέ.**

عفاف A. **ἀφ̣άφ̣,** καὶ θ. عفافه **ἀφ̣αφ̣έτ,** ὄν. συνών. عفت, βλ.

عفائف A. **ἀφ̣αϊ̈φ̣,** πλθ. τοῦ عفیفه βλ.

عفت A. **ἠφ̣φὲτ** [ρζ. عف] ὄν. θ. ἀποχὴ ἀπὸ τῶν ἀπηγορευμένων καὶ ἀθεμίτων, ἐγκράτεια, σωφροσύνη, ἁγνότης ἢ ἀρετὴ γυναικός, τιμιότης: ⸗ متوارث ἐγκράτεια κληρο-

ταιρίας]: نكاح ـــ συγκρότησις γάμου [**νικ̱ά̱χ**]· ||معاهده ـــ συνομολόγησις συνθήκης [**μ̱ŏ'αχε̱τέ**], συνθηκολόγησις· || استقراض ـــ συγκρότησις δανείου [**ἰσ̱τικ̱ράζ**]· ||مجلس ـــ συγκρότησις συμβουλίου [**μεδζλίς**], συνεδρία· || بيع ـــ συνομολόγησις πωλήσεως[**πέϊ'**],συναλλαγή· ||شركت ـــ συνομολόγησις ἑταιρίας[**σ̱ιρκέτ**],συνεταιρισμός· || امور حل و ـــ **χ̱ἀλλ οὐ ἄκ̱τι οὐμούρ,** λύσις καὶ δέσις τῶν ὑποθέσεων,τὸ δεσμεῖν καὶ λύειν, ἤτοι ἡ διεύθυνσις τῶν ὑποθέσεων. ‖ Ρμ. δένω, συνομολογῶ, συγκροτῶ, συνάπτω [αἰτ.]: مجلس ايتك ـــ ἡ ἐτ̱κ̱ — συγκροτῶ συνεδρίαν· || شركت ايتك ـــ συνάπτω γάμον· || نكاح ايتك ـــ συνεταιρίζομαι· § πλθ. **عقد ὄκ̱ούτ̱.**

عقد A. **ἤκ̱τ,**ὄν. περιδέραιον: زرين ـــ **ἤκ̱τι ζερίν,**περιδέραιον χρυσοῦν.

عقد A. **ὄκ̱άτ,** πλθ. τοῦ ἐπομ. βλ.

عقدتان A. **ὄκ̱τ̱ετὰν**[δυϊκ. τοῦ **عقد**] ὄν.δεσμοὶ ἤτοι τὰ δύο σημεῖα εἰς τὰ ὁποῖα ἡ τροχιὰ τῶν πλανητῶν κόπτει τὸν ζωδιακὸν κύκλον.

عقدتين A. **ὄκ̱τ̱ετέϊν,** δυϊκ. τοῦ **عقد** ταὐτὸ τὸν **عقدتان** βλ.

عقده A. **ὄκ̱τ̱έ,** ὄν. θ. δεσμός, κόμβος· μτφ. δυσκολία, ἐμπόδιον: دشوار ـــ، كشاد δεσμὸς δυσεπίλυτος[**τ̱ŏσ̱ŏὰρ-κ̱ŋσ̱ὰτ̱**], γόρδιος·||تأخر ـــ، δεσμὸς καθυστερήσεως[**τ̱ε'εχχ̱ŏρ**], καθυστέρησις· || ايشك ـــ، تأخره دوچار اولمسى τὸ νὰ ὑποπέσῃ ἡ ὑπόθεσις εἰς καθυστέρησιν,ἡ καθυστέρησις ὑποθέσεως· || تأخرده قالمق ـــ، καθυστερῶ· || حل ـــ **χ̱άλλι ὄκ̱τ̱έ,**λύσις δεσμοῦ· || اعراس ـــ، **ὄκ̱τ̱έϊ ἠράς,**δεσμὸς τοῦ γάμου, ἤτοι ἀνικανότης τοῦ συζύγου περὶ τὴν ἐκπλήρωσιν τῶν συζυγικῶν καθηκόντων· § [ἀνατ.]γάγγλιον· || عقد اللسان **ὄκ̱τ̱ετου-λ-λισάν,** λάπη, κόρυζα, κ. τσύφνα· § πλθ. **عقد ὄκ̱άτ̱** : حلال ال ـــ **χ̱αλλάλ̱ŏ-λ-ὄκ̱ά̱τ̱,** ὁ λύων τοὺς δεσμούς, τὰς δυσκολίας, τὰ δύσκολα ζητήματα· § δυϊκ. **عقدتان** **ὄκ̱τ̱ετὰν** καὶ **عقدتين** **ὄκ̱τ̱ετέϊν,** βλ.

عقده كشا Π. **ὄκ̱τ̱ὲ-κ̱ŋσ̱ά́,** ἐπθ. ὁ ἀνοίγων τοὺς δεσμούς,ὁ λύων τὰς δυσκολίας, τὰ δύσκολα ζητήματα.

عقدى A **ὄκ̱τ̱ί,** θ. **عقد ὄκ̱τ̱ιγὲ**[ἐκ τοῦ **عقد**] ἐπθ.γαγγλιονικός [ἀνατ.]: الشكل ـــ **ὄκ̱τ̱ιγŏ-ὸ-σ̱έκ̱λ,** γαγγλιοειδής.

عقار A. **ἀκάρ,** ὄν.κτῆμα ἀκίνητον προσοδοφόρον, ὡς οἰκία,κατάστημα,ἀγρός, ἄμπελος κτλ. § πλθ. عقارات **ἀκαράτ̱** : موقوفه ـــ προσοδοφόρα κτήματα βακουφικὰ [**μεβκουφὲ**].

عقار A. **ἀκκάρ,** ὄν. ρίζα χρησιμεύουσα ὡς φάρμακον· § πλθ. عقاقير **ἀκακήρ.**

عقارات A. **ἀκαράτ̱,** πλθ. τοῦ عقار **ἀκάρ,** βλ.

عقارب A. **ἀκαρίπ̱,** πλθ. τοῦ عقرب βλ.

عقارة A. **ἀκαρὲ** [βλ. عقر] ὄν. θ. στείρωσις γυναικὸς ἢ ζώου·§ἓν κτῆμα·βλ.عقار.

عقاقير A. **ἀκακήρ,** πλθ. τοῦ عقار **ἀκκάρ,** βλ.

عقال A. **ἠκάλ,** ὄν. δεσμός, πέδη: عقل ـــ **ἠκάλι ἄκ̱λ,** πέδη τοῦ νοός.

عقائد A. **ἀκαῖ̱τ̱** [πλθ. τοῦ عقيده **ἀκητ̱ὲ**]ὄν. θ.δόγματα,θεμελιώδεις διατάξεις τῆς θρησκείας: اسلاميه ـــ τὰ δόγματα τῆς μωαμεθανικῆς πίστεως·||صحيحه ـــ ἀληθῆ δόγματα·|| ـــ علم δογματικὴ θεολογία· κατήχησις.

عقب A. **ἀκήπ̱,** κ. **ἀκάπ̱,** ὄν. πτέρνα [τ. اوجه **ὀκτσὲ**]: ـــ عظم τὸ ὀστοῦν [**ἀζ̱ŋ**] τῆς πτέρνης·§ἀμέσως κατόπιν [ἐπὶ χρόνου]·|| ـــ ندە **ἀκηπ̱ηντ̱έ,**ἀμέσως μετ'αὐτό·||ـــ ندە يتشمك ـــ φθάνω [**γετιὸμὲκ**] ἀμέσως κατόπιν τινός·|| ـــ در **τ̱ὲρ-ἀκάπ̱,** ἀμέσως κατόπιν, ἐν τῷ ἅμα·||ـــ كير **ἀκὰπ̱-γκίρ,** ὁ παρακολουθῶν· || βλ. عقيب.

عقبه A. **ἀκαπ̱έ,** ὄν. θ. ἐπικίνδυνον πέρασμα, δίοδος: آتلامق ـــ چيرمك ἢ πηδῶ, διέρχομαι ἐπικίνδυνον πέρασμα· § πλθ. عقبات **ἀκαπ̱άτ̱.**

عقبا A. ἢ عقبى **ὄκ̱πά,** ὄν. θ. ὁ μέλλων βίος, ἡ μέλλουσα ζωή· κυρίως ἀμοιβὴ ἢ ποινὴ πράξεώς τινος: ـــ دار **τ̱άρι ὄκ̱πά,** ὁ κόσμος τῆς ἀνταποδόσεως, ἤτοι ὁ μέλλων.

عقبى A. **ἀκαπ̱-ι** [ρζ. عقب] ἐπθ. [ἀνατ.]: ـــ تحت سلامى **ἀκαπ̱ὶϊ τ̱άχ̱τι σ̱ελαμί,** ὑποφαλαγγοπτερνίτης[μῦς]·||ـــ زورق، **ἀκαπ̱ὶϊ ζεβ̱ρεκή,** σκαφοπτερνίτης [μῦς]·|| ـــ كمى **ἀκαπ̱ὶϊ κ̱ιαπ̱ί,** σκαφοειδοαστραγαλικός [μῦς].

عقبى A. **ὄκ̱πά,** βλ. عقبا.

عقد A. **ἄκ̱τ̱,** ρ. ἀφ. δέσις, συνομολόγησις, συγκρότησις, σύναψις, πρᾶξις [γάμου, εἰρήνης, δανείου, συνεδρίας, συναλλαγῆς, ἐ-

νομικὴ [**μ̱ŏτεβαρισέ**]· || ـــ اهل ἐγκρατής, σώφρων,τιμία, ἀγνή,ἐνάρετος [γυνή]·|| βλ. عصمت.

عفتپرور Π. **ἠφ̱ὲτ̱-περβέρ,** ἐπθ.φίλος τῆς σωφροσύνης, ἐγκρατείας, τίμιος, σώφρων [ἰδίᾳ γυνή].

عفتپرورانه Π. **ἠφ̱ὲτ̱-περβερανέ,** ἐπθ. ὁ ἀνήκων ἢ ἁρμόζων τῷ φίλῳ τῆς σωφροσύνης: ـــ تمكين [**τεμκὶν**] σοβαρότης ἁρμόζουσα σώφρονι [γυναικί] § ἐπρ. ὡς ἁρμόζει φίλῳ τῆς σωφροσύνης,σώφρονι[γυναικί].

عفتسز T. **ἠφ̱ὲτ̱-σίζ,** ἐπθ.ὁ μὴ τηρῶν τὴν σωφροσύνην, τιμήν, κακῆς διαγωγῆς, ἄτιμος [γυνή].

عفتسزلك T. **ἠφ̱ὲτ̱-σιζλίκ,** ὄν. ἔλλειψις σωφροσύνης, τιμιότητητος, ἀτιμία[γυναικός], κακὴ διαγωγή.

عفتكار Π. **ἠφ̱ὲτ̱-κ̱ιάρ,** ὄν. σώφρων, ἐγκρατής, ἐνάρετος [γυνή].

عفتكارانه Π. **ἠφ̱ὲτ̱-κ̱ιαρανέ,** ἐπθ. ὁ ἁρμόζων σώφρονι[γυναικί],ἐγκρατεῖ·§ἐπρ. ὡς ἁρμόζει κτλ.

عفتكارى Π. **ἠφ̱ὲτ̱-κ̱ιαρί,** ὄν.ἐγκράτεια, σωφροσύνη [ἰδίᾳ γυναικός].

عفتلو T. ἢ عفتلى **ἠφ̱ὲτ̱-λί,** ἐπθ.σώφρων,ἐγκρατής, ἐνάρετος, τιμία [γυνή]· τίτλος τιμητικὸς ἀπονεμόμενος ταῖς κυρίαις· βλ. καὶ عصمتلو.

عفريت A. **ἠφ̱ρίτ,**ὄν. πνεῦμα κακοποιόν, διάβολος· μτφ.μανιώδης:كسلمك — γίνομαι μανιώδης ἐκ τοῦ θυμοῦ, μαίνομαι· § πλθ. عفاريت **ἀφ̱αρίτ.**

عفريتانه Π. **ἠφ̱ρι-τ-ανέ,**ἐπθ. διαβολικός.

عفص A.**ἄφ̱ς,**ὄν.κηκίς,κ.κηκίδιον·βλ.مازو.

عفص A. **ἀφ̱ής,** ἐπθ. στυφὸς[καρπὸς κτλ.] § θηλ.. عفصه **ἀφ̱ησά.**

عفصيت A. **ἀφ̱σηγέτ,** ὄν. θ. κηκιδικὸν ἄλας [χημ.].

عفل A. **ἄφ̱λ,** ὄν. σάρκωμα, ἤτοι πρῆσμα σαρκῶδες, σκληρὸν [ἰατρ.].

عفلى A. **ἀφ̱λ-ί,**θηλ. عفلیه **ἀφ̱λιγέ,** ἐπθ.σαρκωματώδης.

عفن A. **ἀφ̱έν,** ὄν. σῆψις, σηπεδών, ἡ ἐκ τῆς σήψεως προερχομένη δυσωδία· βλ. عفونت.

عفنى A.**ἀφ̱εν-ί,**θηλ. عفنیه **ἀφ̱ενιγέ,**ἐπθ. σαπρός, σηπεδονώδης[χημ.].

عفو A. **ἄφ̱ŏ,** κ. **ἀφ̱,**ρ.ἀφ.ἄφεσις,συγγνώμη, συγχώρησις: كناه ـــ ἄφεσις ἁμαρτήματος **[γκιζσνάχ]**· || ى ـــ بر جرمك συγγνώμη ἐγκλήματος **[δζ̱ŏρμŏ́ν]**· ||الهى ـــ θεία συγχώρησις **[ιλαχί]**·||عمومى ـــ γενικὴ συγχώρησις,ἀμνηστεία γενικὴ **[ὄμουμί]**· || عالى ـــ ὑψηλὴ συγγνώμη ἢ ἀμνηστεία: عاليكزى رجا ايدرم ـــ παρακαλῶ τὴν ὑψηλὴν ὑμῶν συγγνώμην·|| خصومتك قيليجيدر ـــ ἡ συγχώρησις εἶναι τῆς ἔχθρας[**χ̱ουσουμετ̱ίν**]ἡ σπάθη[πρμ].‖ Ρμ. συγχωρῶ [αἰτ.]: ايتدى ـــ μὲ συνεχώρησε·|| ايدرسكز ـــ μὲ συγχωρεῖτε·|| ديمك ـــ ζητῶ συγγνώμην.

عفو A.**ἀφ̱ŏ́66** [ἐκ τοῦ προηγ.] ἐπθ.ὁ πάντοτε συγχωρῶν, πολυέλεος, ἐπιεικέστατος [ἓν τῶν ἐπιθέτων τοῦ Θεοῦ].

عفوصه A. **οὐφ̱ουσά,** ὄν. θ. στυφότης [καρποῦ κτλ.].

عفوف A. **ὄφ̱ουφ̱**[βλ. عفت ، عف]ὄν. ἐγκράτεια, σωφροσύνη.

عفونت A.**οὐφ̱ουνὲτ** [βλ. عفن] ὄν.θ. σῆψις, σηπεδών· ἡ ἐκ τῆς σήψεως δυσωδία, μίασμα· φλόγωσις, ἐρεθισμός, πρήξιμον : سبزه ـــ σῆψις λαχανικῶν **[σεπ̱ζέ]**· || دم ـــ σῆψις αἵματος**[τ̱έμ]**·||كسب ـــ ايتك **κέσπ̱ι οὐφ̱ουνὲτ ἐτμέκ,** σήπομαι· ἀποκτῶ δυσωδίαν, φλογίζομαι, ἐρεθίζομαι, πρήσκομαι.

عفونتلنمك T. **οὐφ̱ουνετ-λενμέκ,** ρμ.οὐδ. σήπομαι,ὄζω κακῶς ἕνεκα σήψεως· φλογίζομαι, ἐρεθίζομαι, πρήσκομαι.

عفونتلى T. **οὐφ̱ουνετ-λί,**ἐπθ. σαπρός, σηπεδονώδης· ὁ ὄζων κακῶς ἕνεκα σήψεως· φλογισμένος, ἐρεθισμένος, πρησμένος.

عفيف A.**ἀφ̱ὶφ̱** [ἐκ τοῦ عفت , ρζ عف] ἐπθ. σώφρων,ἀγνός,ἐνάρετος,τίμιος: زوج ـــ σύζυγος [**ζὲβ̱ŏζ**] σώφρων, τίμιος· § θ. عفيفه: — زوجهٔ σύζυγος τιμία, σώφρων·§ πλθ. τοῦ θ. عفائف **ἀφ̱αῖφ̱.**

عقاب A. **ἠκάπ̱,** ὄν. τιμωρία, ποινή,βάσανος:ـــ شديد·αὐστηρὰ ποινή·βλ.عقوبت.

عقاب A. **οὐκάπ̱,** ὄν. ἀετός [τ. طاوشانجيل]: ـــ پرى **πέρι οὐκάπ̱,**πτέρυξ ἀετοῦ.

عقدیه A. **ἀκϯ-ιγέ,** ὄν. θ. κόνδυλος, κονδύλωμα, ἤτοι πρῆσμα σκληρὸν καὶ ἰνώδες τῶν ὀστέων καὶ τῶν τενόντων.

عقر A. **ἄκρ,** ὄν. στείρωσις, ἀτοκία· βλ. عقم.

عقرب A. **ἀκρέϯ,** ὄν. σκορπίος [ἔντ.]: —يش τὸ κέντρον τοῦ σκορπίου·‖ —كي صوقار πλήττει ὡς ὁ σκορπίος [πρμ.]·‖— ايتز اقربائك ايتديكي ὁ σκορπίος δὲν κάμνει ὅ,τι[κακὸν]κάμνει ὁ συγγενὴς[πρμ.]·§ —برج τὸ ζώδιον [**ϯὸρὸζ**] τοῦ Σκορπίου [ἀστρ.]· ‖ ساعت — ی **ὡροδείκτης,** λεπτοδείκτης· § πλθ. عقارب **ἀκαρίϯ** —ملك σκορπίοι ὀλέθριοι **[μσχλικέ].**

عقل A. **ἄκλ** ἢ **ἀκήλ,** ὄν. νοῦς, διάνοια, νοημοσύνη· μνήμη, κρίσις, ὀρθὸς λόγος, φρόνησις, σύνεσις, συμβουλή: كامل—νοῦς τέλειος, ὥριμος·‖ضعيف—νοῦς ἀσθενής[**ζαῖϱ**], ἀδύνατος·‖ بشر—νοῦς ἀνθρώπινος[**ϯεὸέρ**]·‖— كل **ἄκλι κμάλλ,** θεία σοφία·‖اول—**ἄκλι έββέλ,** ὁ πρῶτος ἤτοι ἔμφυτος νοῦς,εἰς ὃν ὁ Θεὸς ἐδώρησε τρεῖς γνώσεις, ἤτοι τὴν γνῶσιν τοῦ Θεοῦ, τὴν γνῶσιν τοῦ ἐγὼ καὶ τὴν γνῶσιν τοῦ ὅτι ὁ ἄνθρωπος ἔχει ἀνάγκην τοῦ Θεοῦ·‖ قوطيسى — μυστικοσύμβουλος, φίλος ἐπιστήθιος· ‖ — نه ποία ἰδέα! [τί νοῦς! τί μυαλά!]· ‖ دفترى — σημειωματάριον· ‖ بى يا — بوده ἀλλὰ καὶ τοῦτο φρόνησις [φρόνιμον] εἶναι; ‖ ديشى — ὀδοὺς σωφρονιστήρ. ‖ Ρμ. كچل — σκέπτομαι· ‖ — المق παίρνει ὁ νοῦς [αἰτ.], ἢ ايرمك — φθάνει ὁ νοῦς [δοτ.], ἢ كسمك — κόπτει ὁ νοῦς[αἰτ.],ἢ صيغمق — χωρεῖ εἰς τὸν νοῦν, ἤτοι δύναμαι νὰ ἐννοήσω, νὰ καταλάβω τι·‖ ايرمز —م بوكا ὁ νοῦς μου δὲν φθάνει[**ἐϱμὲζ**]εἰς τοῦτο,δὲν δύναμαι νὰ τὸ ἐννοήσω·‖ صيغماز—ه δὲν χωρεῖ εἰς τὸν νοῦν,ἀπίθανον·‖ويرمك ἢ اوكرتمك—συμβουλεύω [δοτ.]· ‖ اوكرتمك — λαμβάνω συμβουλήν· ‖ ايستمك — ζητῶ συμβουλήν, γνώμην· ‖ ده — طوتمق φυλάττω τι εἰς τὴν μνήμην,ἐνθυμοῦμαι [αἰτ.]·‖—كردهميدر **ἀκπλνηζϯάμ-ϯηϱ,** εἶναι ἐν τῇ μνήμῃ σας;ἐνθυμεῖσθε;‖ده قالمق—μένει ἐν τῇ μνήμῃ·‖كتيرمك—ه φέρω τι εἰς τὴν μνήμην [αἰτ.]·‖باشده اولمق—ὁ νοῦς εἶναι εἰς τὴν κεφαλήν, ἤτοι εἶμαι ἥσυχος·‖باشنده—ى ὁ νοῦς του στὸ κεφάλι του, ἥσυχος, φρόνιμος·‖باشه كلمك — ἔρχεται ὁ νοῦς εἰς τὴν κεφαλήν, ἤτοι γίνομαι φρόνιμος, συνέρχομαι·‖ باشدن كيتمك — ὁ νοῦς φεύγει ἐκ τῆς κεφαλῆς, τὰ χάνω, παραφρονῶ, ταράττομαι, ἐξίσταμαι, ζαλίζομαι· ‖ بوزمق — παραφρονῶ, τρελλαίνομαι· ‖ ى يآمق — πείθεται, εἶναι πεπεισμένος· ‖ ى يار دكلدر — ὁ νοῦς του δὲν τῷ εὐνοεῖ, δὲν ἔχει νοημοσύνην·‖ ياشده دكل —ى φρόνησις δὲν εἶναι ἐν τῇ ἡλικίᾳ, ἀλλ'ἐν τῇ κεφαλῇ [πρμ.] ‖ دن — — اوستوندر νοῦς νοὸς ἀνώτερος **[ὅστούν],** ἤτοι εἷς ἄνθρωπος σκέπτεται καὶ κρίνει καλλίτερον ἄλλου [πρμ.]· § πλθ. عقول **οὐκούλ.**

عقلاً A. **ἄκλ-εν,** ἐπρ. κατὰ διάνοιαν, διανοητικῶς,νοερῶς·κατὰ τὸν ὀρθὸν λόγον, διὰ τοῦ ὀρθοῦ λόγου [ἀντίθ. نقلا **νάκλεν** κατὰ τὴν παράδοσιν, ἢ διὰ τῆς παραδόσεως]: جائز دكل — δὲν ἐπιτρέπεται κατὰ τὸν ὀρθὸν λόγον.

عقلا A. **οὐκαλὰ** [πλθ. τοῦ عاقل] ὄν. νουνεχεῖς, φρόνιμοι, συνετοί: محله ى—οἱ φρόνιμοι ἄνθρωποι τῆς συνοικίας· § [κοινῶς καὶ εἰρωνικῶς ἀντὶ ἐνικοῦ]ὁ ποιῶν τὸν νοήμονα, τὸν φρόνιμον, τὸν συνετόν [χωρὶς νὰ ᾖ].

عقلالق T. **οὐκαλα-λήκ,** ὄν. τὸ νὰ κάμνῃ τις τὸν συνετόν,τὸν νουνεχῆ.

عقلسز T. **ἀκπλ-σήζ,** ἐπθ. ἄνους, ἄφρων, ἀνόητος, ἀσύνετος, εὐήθης: آدم — ἄνθρωπος ἀνόητος, ἄφρων·‖ باشك زحمتى آياق — τῆς ἄφρονος κεφαλῆς τὸν κόπον οἱ πόδες ὑποφέρουσι [πρμ.ἀντιστοιχεῖ τῇ : ἄδολος νοῦς, διπλοῦς ὁ κόπος]·‖ دوستدن يكدر —عقللى دشمن ὁ συνετὸς ἐχθρὸς εἶναι προτιμότερος **[γὲκ]** τοῦ ἄφρονος φίλου [πρμ.]·βλ. عدو.

عقلسزلق T. **ἀκπλσηζ-λήκ,** ὄν. ἔλλειψις νοός, ἄνοια, ἀφροσύνη, ἀνοησία: اچمك — ποιῶ ἀνοησίαν·‖ايله— ἀνοήτως, ἀσυνέτως.

عقللاندیرمق T. **ἀκπλ-λανϯηϱμάκ,** ρμ. μτδ. σωφρονίζω [αἰτ.].

عقللانمق T. **ἀκπλ-λανμάκ,** ρμ.οὐδ. σωφρονίζομαι, φρονιμεύω.

عقللو T. ἢ **عقللى** **ἀκπλ-λή,** ἐπθ.νουνεχής, φρόνιμος, συνετός: آدم — φρόνιμος ἄνθρωπος·‖— آدم فرونيمس : اكلنيرم—آدم διασκεδάζω φρονίμως·‖ايكى كره آلدانمز—ὁ φρόνιμος δὶς δὲν ἀπατᾶται[πρμ.τὸ δὶς ταὐτὸν ἐξαμαρτεῖν οὐκ ἀνδρὸς σοφοῦ]·‖بابانك اولادى—τέκνον φρονίμου πατρός, ἤτοι φρόνιμος ἄνθρωπος [πρμ.]·‖ ادبسزدن اوكرنور — ὁ φρόνιμος τὴν ἠθικὴν

[**ἐϯεϯὶ**]μανθάνει παρὰ τοῦ ἀνηθίκου,ἤτοι διδάσκεται ἐκ τῶν παρεκτροπῶν ἐκείνου [πρμ.].

عقللولق T. ἢ عقاليلق **ἀκπλλπ-λήκ,** ὄν. φρόνησις, σύνεσις.

عقله A. **οὐκλέ,** ὄν. θ. φίμωτρον, ἐπιστόμισμα.

عقلى A. **ἀκλ-ί,** ἐπθ. διανοητικός· ὁ στηριζόμενος ἐπὶ τοῦ νοὸς καὶ τοῦ ὀρθοῦ λόγου καὶ οὐχὶ ἐπὶ τῆς παραδόσεως, θετικὸς [ἐπὶ γνώσεων ἐπιστήμης·ἀντίθετον τῷ نقلى βλ.] §θηλ. عقليه : علوم—ه ἐπιστῆμαι [**ὅλοὶμ**]θετικαί.

عقليات A. **ἀκλιγιὰϯ** [πλθ. τοῦ προηγ.] ὄν. θ. ἐπιστῆμαι καὶ θέματα στηριζόμενα ἐπὶ τοῦ νοὸς καὶ τοῦ ὀρθοῦ λόγου καὶ οὐχὶ ἐπὶ τῆς παραδόσεως· ἀντίθ. نقليات,βλ.

عقم A. **οὔκμ,** ὄν. στείρωσις· βλ. عقر.

عقماء A. **οὐκαμά,** πλθ. τοῦ عقيم βλ.

عقوبات A. **οὐκουϯάϯ,** πλθ. τοῦ ἑπομ.

عقوبت A. **οὐκουϯέϯ,** ρ. ἀφ. θ. τιμωρία, ποινή, βάσανος: —اجراى ἐκτέλεσις ποινῆς, βασάνου·‖الهيه—ه θεία ποινή. ‖ Ρμ. τιμωρῶ, κολάζω, βασανίζω [δοτ.]·§πλθ. عقوبات.

عقوبتلى T. **οὐκουϯετ-λῆ,** ἐπθ. ἐπίπονος, σκληρός, βαρύς.

عقود A. **οὐκοὺϯ** [πλθ. τοῦ عقد]ὄν.συμβάσεις:—نفع ايله ضرر يينده دائر اولان συμβάσεις ταλαντευόμεναι μεταξὺ ὠφελείας **[νὲφ']** καὶ ζημίας·§ β' πλθ. عقودات **οὐκουϯάϯ.**

عقودات A. **οὐκουϯάϯ,** βλ. προηγ.

عقور A. **ἀκοὺϱ** [ῥζ. عقر] ἐπθ. ὁ δάκνων, τραυματίζων: —كلب **κέλϯι ἀκούϱ,** κύων δάκνων.

عقوق A. **οὐκούκ,** ὄν.ἀπείθεια πρὸς τοὺς γονεῖς :والد—ه ἀπείθεια πρὸς τὸν πατέρα[**βαλιὲ**].‖والده—ه ἀπείθεια πρὸς τὴν μητέρα·‖والدين—ه ἀπείθεια πρὸς τοὺς γονεῖς[**βαλιὲέϊν**].

عقول A. **οὐκοὶλ** [πλθ. τοῦ عقل] ὄν.νόες, διάνοιαι: ضعيف — νόες ἀσθενεῖς· ‖ —ارباب **ἐϱϯάϯι οὐκούλ,** ἢ —ذوى ال **ζέϐι-λοὐκούλ,** κάτοχοι νοός, λόγου, νοήμονες, λογικοί, ὄντα λογικὰ [γραμ.].

عقيب A. **ἀκὶϯ** [ῥζ. عقب βλ.] ὄν. τὸ ἔπεσθαι, ἀκολουθεῖν ἀμέσως· ἰσοδυναμεῖ τῇ ἡμετέρᾳ προθέσει μετὰ ἢ ἀμέσως μετά: دعواده — **ἀκήϯι ϯαϐαϯά,**ἢ ده — دعوى **ϯαϐὰ ἀκπϯηνϯέ,** ἀμέσως μετὰ τὴν ἀγωγήν.

عقيد A. **ἀκὶϯ** [ῥζ. عقد] ἐπθ.ὁ διὰ συνθήκης καὶ συμβολαίου συνδεδεμένος μετ'ἄλλου·‖الكرم— **ἀκήϯου-λ-κερέμ,** ὁ φύσει ἐλευθέριος, εὐγενής·‖ اللوم— **ἀκήϯσ-λ-λέϐμ,** ὁ φύσει ποταπός, χαμερπής·§στερεός,πηκτός, κ. δετός· βλ. عقيده.

عقيده A. **ἀκπϯὲ** [θηλ. τοῦ προηγ.] ὄν. θ. πίστις, δόγμα πίστεως : صحيحه — ، δόγμα ὑγιές,ἀληθές[**ϯαχηχά**]·§πλθ.عقائد:—دينيه δόγματα θρησκευτικά· § ὁ ἑνικὸς عقيده ἢ عقيده شكرى **ἀκπϯὲ ϯεκερί,**σακχαρόκαυστον, κ. ἀκηδὲς [τὸ γνωστὸν σακχαρωτόν].

عقيده A. **οὐκαϊϯὲ** [ὑποκ. τοῦ عقد] ὄν. θ. κόνδυλος, κονδύλωμα.

عقير A. **ἀκὶϱ** [ῥζ.عقر] ἐπθ. στεῖρος· τραυματίας· βλ. καὶ عقيم.

عقيق A. **ἀκήκ,** κ. **χακήκ,** ὄν.σάρδιος λίθος.

عقيم A.**ἀκὶμ** [ῥζ.عقم] ἐπθ.στεῖρος·μτφ.μάταιος: براقمق — ϯϫϐϯ ἀφίνω τὸ διάδημα[**ϯεϯεϯϯσϯσ**]στεῖρον, ἤτοι ματαιῶ·‖ — ϯϫϐϯ قالق ματαιοῦται τὸ διάδημα, ἀποτυγχάνει· § θ.عقيمه : —زوجة **ζεϐζέϊ ἀκημέ,** σύζυγος στεῖρα· § πλθ. عقما **οὐκαμά**·‖ βλ. καὶ عاقر.

عقيماً A. **ἀκήμ-εν,** ἐπρ. στείρως, ἄνευ τέκνου.

عكا A. **ἄκμ,** κυρ. **ἄκκμ,** ὄν. γεωγ. Πτολεμαΐς [πόλις τῆς Συρίας].

عكاش A. **ὄκκμάϫ,** ὄν. ἀράχνη [τὸ ἄρρεν ἔντομον].

عكاظ A. **ὄκμάζ,** ὄνομα περιφήμου ἀγορᾶς ἐν Μέκκᾳ ἔνθα οἱ Ἄραβες ποιηταὶ ἀπήγγελλον τὰ ποιήματα αὐτῶν ἐνώπιον πλήθους ἀκροατῶν.

عكام A.**ὴκμάμ,** ὄν. σχοινίον,δι' οὗ δένουσι τὰς ἀποσκευὰς καὶ τὰ φορτία, ἢ δι' οὗ προσδένουσι τοὺς πόδας τῶν καμήλων εἰς τὸν λαιμὸν αὐτῶν.

عكام A. **ἀκκμάμ,** ὄν. στρατιώτης χρησιμεύων ἄλλοτε εἰς τὸ νὰ στήνῃ σκηνὰς ἐν τῷ στρατοπέδῳ.

علانی A. **ἀλανί,** θ. علانيه **ἀλανιῠ́ὲ** [ῥζ. علن] ἐπθ. ὁ γινόμενος δημοσίᾳ, δημόσιος· βλ. علن.

علانیت A. **ἀλανιῠ́ὲτ** [ἐκ τοῦ προηγ.] ὄν. θ. δημοσιότης, τὸ γίνεσθαί τι δημοσίᾳ: محاكمه ـِ ἢ ἐπ'ἀκροατηρίου διαδικασία, ἤτοι τὸ γίνεσθαι τὴν διαδικασίαν δημοσίᾳ· || ميدان ـِ ه چيقمق ἐξέρχεσθαι εἰς τὸ πεδίον τῆς δημοσιότητος, εἰς τὴν δημοσιότητα, εἰς φῶς, ἤτοι δημοσιεύεσθαι.

علانیةً A. **ἀλανίῠ́ετ-εν,** ἐπῤ. δημοσίᾳ: — سراً و μυστικῶς [**σίῤῤεν**] καὶ δημοσίᾳ.

علاوه A. **ἠλαϐέ,** ὄν. θ. προσθήκη, παράρτημα: فائده ـِ — προσθήκη ἀνωτέρα [**φαϊκὰ**] ὑπερέχουσα [δοτ.]· || غزنه—سی παράρτημα ἐφημερίδος· || مأموريت ـِ ء — πρόσθετος ὑπηρεσία [ὑπαλλήλου]. ‖ Ρμ. προστίθημι [δοτ.αἰτ.]: اڤك بنايه بر قات دها—προστίθημι τῇ οἰκοδομῇ ἕνα ἔτι ὄροφον· § συνών. ضم **ζάμμ,** βλ.

علاوةً A. **ἠλάϐετ-εν** [αἰτ. τοῦ προηγ.] ἐπῤ.κατὰ προσθήκην, προσθετικῶς [δοτ.]: — بكا προσθετικῶς εἰς τοῦτο.

علاوه‌جی T. **ἠλαϐε-δζί,** ὄν. ὁ πωλητὴς παραρτημάτων, ἐφημερίδων, παραρτηματοπώλης.

علاوه‌لی T. **ἠλαϐε-λί,** ἐπθ. ὁ ἔχων προσθήκην, παράρτημα.

علائق A. **ἀλαΐκ** [πλθ. τοῦ علاقه] ὄν. θ. σχέσεις,συνάφειαι, δεσμοί: دنيوى ـِ σχέσεις ἢ δεσμοὶ κοσμικοὶ [**ὲσνῠ́ευϐιῠ́ὲ**].

علائم A. **ἀλαΐμ** [πλθ.τοῦ علامت] ὄν. θ.σημεῖα,φαινόμενα: خير ـِ-καλὰ[**χαῖῤ**]σημεῖα, καλοὶ οἰωνοί· || سماوى ـِ **ἀλαΐμι σεμαϐιῠ́ὲ,** οὐράνια φαινόμενα,ἢ جوى ـِ **ἀλαΐμι δζεϐϐιῠ́ὲ,** μετέωρα· || جوى ـِ علم **ἰλμι ἀλαΐμι δζεϐϐιῠ́ὲ,**μετεωρολογία· || سما ـِ ه السما—**ἀλαΐμϋ-σ-σεμά,** οὐράνιον τόξον, ἶρις [βλ. الحكيم صاغمه].

علبه A. **ὄλεπέ,** ὄν. θ. κώθων, κύαθος, κ. καυκί· § [ἐπιστ.] κάψα [βλ. محفظه]· § ἀμφορεύς‖: علبة الكبر **ὄλέπετϋ-λ-κέδῤ,** σωλήν, ἐντὸς τοῦ ὁποίου οἱ παλαιοὶ ἔθετον τὰ κατεαγότα μέλη πρὸς θεραπείαν.

علیٖ A. **ὄλεπί,** θ. عليه **ὄλέπιῠ́ὲ** [ἐκ τοῦ προηγ.] ἐπθ. κυαθοειδής, καψώδης,

σιν,ἐνδιαφέρον,δὲν ἐνδιαφέρεται· || بعد ما بو خانه‌ده و مدخلی اولمیه‌جق —τοὐντεῦθεν[**πά'τε-μὰ**]δὲν θὰ ἔχῃ ἀξίωσιν καὶ ἐπέμϐασιν[**με‡χαλὶ**]εἰς τὴν οἰκίαν ταύτην [ἕνεκα ἐκποιήσεως κτλ.]· || قطع اڤك ـِ **κάτ'ι ἀλακά ἐτμέκ,** ἢ كسمك بى ـِ—κόπτω τὴν σχέσιν, τὰς σχέσεις, τὴν συνάφειαν. ‖Ρμ. ἐρῶμαι [δοτ.]: اڤك—ازه ἐρῶμαι κόρης· § [χημ.] χημικὴ συγγένεια· § [ἰατρ.] συμπάθεια· § πλθ. علاقات **ἀλακάτ** καὶ ἀνωμ. علائك **ἀλαΐκ.**

علاقه‌دار Π. **ἀλακα-‡ά῾ρ,** ἐπθ. ἐνδιαφερόμενος, ὁ ἔχων συμφέρον ἔν τινι πράγματι [ده]: اولان ذات—او بو ايشده ὁ κύριος ὁ ἐνδιαφερόμενος ἐν τῇ ὑποθέσει ταύτῃ· § πλθ. علاقه‌داران **ἀλακα‡ά῾ράν.**

علاقوی A. **ἀλακαϐί,** θ. علاقويه **ἀλακαϐιῠ́ὲ** [ἐκ τοῦ علاقه] ἐπθ. ὁ κατὰ συμπάθειαν [ἰατρ.]· βλ. καὶ اشتراكى.

علام A. **ἀλλὰμ** [ῥζ. علم] ἐπθ. ὁ παντογνώστης [Θεός]: حكيم ـِ ὁ παντογνώστης σοφός·||الغيوب—**ἀλλάμϋ-λ-γϋ῾ιούτ,** ὁ γινώσκων τὰ ἀόρατα, μυστήρια [Θεός]· βλ. علامه.

علام A. **ἠλὰμ** [πλθ. τοῦ علیم] ἐπθ. σοφοί, πεπαιδευμένοι: — علماى **ὄλεμάϊ ἠλάμ,** Οὐλεμάδες σοφοί.

علامت A. **ἀλαμέτ,** ὄν. θ. σημεῖον, ἔνδειξις· σύμβολον· σύμπτωμα· φαινόμενον·θαῦμα: فتحه ـِ—τὸ σημεῖον τοῦ φετχά, ἤτοι τὸ οὐστοὺν[βλ.اوستون καὶ فتحه] || ماتم ـِ—σημεῖον πένθους [**ματέμ**]· || فارقه ـِ—διακριτικὸν [**φαρικὰ**] σημεῖον,σῆμα· || شريفه ـِ—ἱερὸν [**σεριφὲ**]σύμβολον, ἤτοι ὁ ἐπὶ τῶν φερμανίων τιθέμενος τουρᾶς[βλ. طغرا]: شريفه‌مه اعتماد قيله‌سز ـِ—οὕτω γινώσκετε καὶ εἰς τὸ ἱερόν μου σύμβολον πιστεύσατε[ἡ συνήθης κατακλεὶς τῶν Αὐτοκρατορικῶν φερμανίων]· || خير ـِ—σημεῖον καλὸν[**χαῖῤ**],καλὸς οἰωνός· || سماوى ـِ—σημεῖον οὐράνιον [**σεμαϐιῠ́ὲ**], μετέωρον· || مرض ـِ — σύμπτωμα ἀσθενείας [**μαράζ**], φαινόμενον· || يقينيه ـِ — φαινόμενον παθογνωμονικὸν [**γεκνιῠ́ὲ**]· || داخليهٔ عينيه ـِ—**ἀλαμέ-τι ‡αχηλιῠ́ὲῖ ἀΐνιῠ́ὲ,** φαινόμενον ὀφθαλμοσκοπικόν· § πλθ. علامات **ἀλαμάτ,** καὶ ἀνώμ. علائم **ἀλαΐμ.**

علامه A. **ἀλλαμὲ** [ἐκ τοῦ علام **ἀλλὰμ**] ἐπθ. σοφώτατος, πάνσοφος [ἄνθρωπος ἢ ὁ Θεός]: كسلدى —ἐκόπη πάνσοφος[πρμ.].

عكس A. **ἄκς,**ὄν. τὸ ἐναντίον, τἀνάπαλιν, τὸ ἀνάστροφον, τὸ ἀντίθετον: ى ـِ — چيقق ἀποϐαίνει ἢ ἀποδεικνύεται τὸ ἐναντίον, τἀνάπαλιν· § ἀνάκλασις, ἀντήχησις, ἐπιστροφὴ εἰς τὰ ὀπίσω, ἀναστροφή, ἀντιστροφή : ـِ ضيا ἢ نور ἀνάκλασις φωτός: سايه ـِ ἀνάκλασις σκιᾶς· ||صدا ـِ ἀντήχησις φωνῆς [**σα‡ὰ**] ἠχώ· || العمل — **ἄκσϋ-λ-ἀμέλ,** ἀντίδρασις· || حركت تأثيرى ـِ ارضك **χαρεκέτι ἀρζὶν ἄκσι τε'σιρί,** ἀντίκτυπος σεισμοῦ· || معنا ـِ παρεξήγησις [**μα'νά**]· § [λογ.] ἀντιστροφὴ συλλογισμοῦ : قضايا ـِ **ἄκσι καζαγμά,** ἐναλλαγή,ἀντιστροφή· || مستوى ـِ ἁπλῆ [**μσσταϐί**] ἀντιστροφή·||نقيض ـِ— ἀντιστροφὴ κατ'ἀντίθεσιν[**νεκή**]·§[ῥητορ.]ἀντιστροφὴ τῶν λέξεων,ὡς عادات السادات **ἀ‡ὰτσ-σ-σα‡ά῾τ,** αἱ ἕξεις τῶν ἀρχηγῶν καὶ ἀντιστρόφως سادات العادات **σα‡ά῾τσ-λ-ἀ‡ά῾τ,** αἱ πρώτισται τῶν ἕξεων. ‖Ρμ. ἀνακλῶ,ἀντηχῶ, ϕθάνω, περιέρχομαι εἰς τὰς ἀκοάς, ἀντιστρέφω, ἀναστρέφω [δοτ.]: اڤك — كولكه دیواره ἢ σκιὰ ἀνακλᾷ εἰς τὸν τοῖχον·|| [باب]—ايدلنجه يه [باب] اولور ἢ λέξις [**‡ὰ‡**=πύλη] ἀναστρεφομένη γίνεται πάλιν [**‡ά‡**]·||ايش ضابطه‌يه—ايتمش ἢ ὑπόθεσις περιῆλθεν εἰς τὰς ἀκοὰς τῆς ἀστυνομίας· § ἐπρ. ‡ـِ**ἀκσινέ,** ἢ—ر **‡èρ ἄκς,** ἢ—بال **‡ιλ-ἄκς,** ἀντιστρόφως, ἀντιθέτως, ἀπ' ἐναντίας, τοὐναντίον : اولنجه — امر بر ἐὰν ἡ ὑπόθεσις [**ἔμρ**] γένηται ἀπ' ἐναντίας, ἤτοι ἐν ἐναντίᾳ περιπτώσει, ἄλλως· § πλθ. عكوس **ὄκιούς.**

عكس‌پذير Π.**ἄκς-πεζίρ,** ἐπθ. ὁ ἀνακλῶν, ἀντηχῶν: اولمق— ἀνακλῶ, ἀντηχῶ.

عكسى A. **ἀκσί,** ἐπθ. ἐναντίος, ἀντίθετος, οὐχὶ εὐνοϊκός·§κ. **ἀκσῆ,** διεστραμμένος, δύστροπος,κ. ἀνάποδος: آدم — ἄνθρωπος δύστροπος·§ἐπρ. ἐναντίως,οὐχὶ εὐνοϊκῶς, κ. ἀνάποδα : كيتمك — ايش ἡ ὑπόθεσις βαίνει οὐχὶ εὐνοϊκῶς.

عكف A. **ἄκ῾ϕ,** ῥ. ἀϕ. τὸ κρατεῖν καὶ περιορίζειν· τὸ βελτιοῦν· βλ. عكوف.

عكنكع A. **ἀκενκμά',** ὄν. τὸ ἄρρεν τοῦ ϕάσματος τῆς ἐρήμου, καλουμένου غول بيابانى **γούλι γε‡ά῾νί.**

عكوس A.ὄκιοὺς [πλθ.τοῦ عكس] ὄν.ἀνακλάσεις: مرايا ـِ ἀνακλάσεις κατόπτρων [**μεραγμά**]· || اشجار ـِ ده‌نه ἀνακλάσεις δένδρων ἐν τῷ ποταμῷ [**νέχῳ**].

عكوف A. **ὄκμούϕ,** ῥ. ἀϕ. τὸ καταγίνεσθαι ἐνδελεχῶς, τὸ στρέϕεσθαι περί τι· τὸ ἐγκλείεσθαί που· βλ. عاكف.

علاء A. **ἀλά,**ὄν. ὕψος, ἀνύψωσις εἰς βαθμούς, ἀξιώματα κτλ. ὑψηλὴ περιωπή: ـِ اهل **ἔχλι ἀλά,** ὁ κάτοχος ὑψηλῆς περιωπῆς·||سوزى اهل ـِ بى آلچاقلر δὲν ἀγαπῶσι τοὺς κατόχους ὑψηλῆς περιωπῆς οἱ εὐτελεῖς· || — الدين **ἀλάϋ-‡-‡ίν,** ὄνομα κύριον [κατὰ λέξιν : τὸ ὕψος τῆς θρησκείας].

علا **ἀλὰ** [γ' προσ. τοῦ ἀορ. ἐν χρήσει ἐπὶ εὐχῆς] εἶη ἀνυψωμένος : — حق جل و حضرتلرى **χάκκ δζέλλε 6ὲ ἀλὰ χαζρετλερί,** ὁ Θεὸς ὁ ὑπερένδοξος καὶ ὕψιστος [κ. λ. εἶη ἔνδοξος καὶ ἀνυψωμένος].

علاج A. **ἠλάδζ,** ὄν. ϕάρμακον, ἰατρικόν: كل ـِ **ἠλάδζι κιμλλ,** πανάκεια·||— ويرمك δίδω ἰατρικόν, θεραπεύω ἀσθενῆ·§ ῥ.ἀϕ. θεραπεία, ἴασις: اڤك—θεραπεύω ἀσθενῆ· || — بولق εὑρίσκω ϕάρμακον,θεραπείαν·||— بى ἢ لا **ἀλὰ ἢ ‡ὶ ἠλάδζ,** ὁ ἄνευ θεραπείας, ἀθεράπευτος· ἄνευ μέσων, ἄπορος : و هر شيه ـِ آج بى **ἄδζ, ‡ὶ ἠλάδζ, 6ὲ χὲρ ὀεγὲ μσχτάδζ,** νῆστις, ἄπορος καὶ τῶν πάντων ἐνδεής·§[κοινῶς] τὰ πνευματώδη ποτά.

علاج‌پذير Π. **ἠλὰδζ-πεζίρ,** ἐπθ. ὁ ἐπιδεκτικὸς ϕαρμάκων,θεραπείας, θεραπεύσιμος.

علاجسز T.**ἠλαδζ-σήζ,**ἐπθ. ἀθεράπευτος, ὁ μὴ ἐπιδεκτικὸς θεραπείας· § [κοινῶς] ὁ ἄνευ δόλου, γνήσιος, ἀνόθευτος.

علاجلامق T. **ἠλαδζ-λαμάκ,** ῥμ.μτϐ. θεραπεύω,ἀλείϕω ϕάρμακον[ἐπὶ ἀμπέλου ἢ ἄλλου ϕυτοῦ πάσχοντος ϕυλλοξήραν ἢ ἄλλην νόσον].

علاجلو T. **ἠλαδζ-λῆ,** ἐπθ. νενοθευμένος, ὁ περιέχων δόλον: ايش — ὑπόθεσις νενοθευμένη, περιέχουσα δόλον.

علاقه A.**ἀλακά,**ὄν.θ. σχέσις, δεσμός,συνάϕεια, ἐνδιαϕέρον, συμπάθεια, ἔρως· δικαίωμα, ἀξίωσις, ἀπαίτησις: قلب ـِ — σχέσις τῆς καρδίας [**κάλ‡**], ἔρως· || كليه ـِ — μεγάλη [**κσλλιῠ́ὲ**] σχέσις, ἐνδιαϕέρον· || حكايه‌يى بر ـِ — مشتاقانه ايله دينلمك ἀκούω τὸ διήγημα μετὰ ζωηροῦ[**μσ‡ακανὲ**]ἐνδιαϕέροντος·||[تى ده] : بونده ـِ—ἐν τῇ ὑποθέσει ταύτῃ δὲν ἔχει σχέ-

علت A. **ἠλλέτ,** ὀν. θ.νόσος, ἀσθένεια· πάθος· ἐλάττωμα, ἔλλειψις· αἰτία, λόγος, σκοπός: ى — **قولرا** ἡ νόσος χολέρα·‖فرنكى ى—**ὀρενγκὶ ἠλλετί,** σύφιλις, ἀφροδισιακὸν πάθος·‖ى — **ورم βερὲμ ἠλλετί,** φθίσις·‖مزمنه — νόσος χρονία [**μὸζμινέ**]·‖سارية — νόσος μεταδοτική·‖جلديه — **ἠλλέτι ὄζιλἰγέ,** δερμάτωσις·‖درنيه — **ἠλλέτι ἐρνιγέ,** φυμάτωσις·‖دودية — **ἠλλέτι ἐουἰγέ,** ἑλμινθίασις·‖ذاتيه — ἰδιοπάθεια, ἤτοι ἀσθένεια ἰδιαιτέρου τινὸς μέλους, ἰδιαιτέρα κλίσις πρός τινα ἀσθένειαν·‖عقليه — νόσος διανοητική, παραφροσύνη· ‖ ه — دوچار اولق ὑποκύπτω εἰς νόσον, καταλαμβάνομαι ὑπὸ νόσου· § [γραμ.] — حروف ἐμπαθῆ γράμματα, ἤτοι τὰ γράμματα ا و καὶ ى, ἅτινα, ἐν ταῖς ἀραβικαῖς λέξεσιν εὑρισκόμενα ὡς ριζικά, ὑπόκεινται εἰς μεταβολάς· § غائيه — **ἠλλέτι γαϊγέ,** ὁ τελικὸς σκοπός·‖خلقى — ὁ σκοπὸς τῆς δημιουργίας [**χηλκάτ**]· § πλθ. علل **ἠλέλ:** — سارية νόσοι μεταδοτικαί.

علتسز T. **ἠλλετ-σίζ,** ἐπθ. ὁ ἄνευ ἀσθενείας, πάθους, ἐλαττώματος.

علتلى T.**ἠλλετ-λί,** ἐπθ. ὁ ἔχων ἀσθένειαν, πάθος, ἐλάττωμα, ἀσθενής, ἐμπαθής, φιλάσθενος, ἐλαττωματικός.

علف A. **ἀλέφ,** ὀν. τροφὴ ζώου, χόρτος, νομή, βρόμος, κ. βρώμη [βλ. يولاف]: —خوش ὁ τρώγων ὅ,τι τύχῃ, λαίμαργος· § πλθ. علاف **ἠλάφ,** علوف **ὄλοὶφ** καὶ علاف **ἀλάφ.**

علف A. **ὄλὄφ,** πλθ. τοῦ علوف, βλ.

علق A. **ἀλάκ,** ὀν. αἷμα· αἷμα ἐρυθρὸν ἢ πεπηγός· πρᾶγμα γλοιῶδες, κολλητικόν· ἀγάπη· § βδέλλα [βλ. سولوك]: الفرس— **ἀλάκου-λ-φερές,** βδέλλα ἵππου [τ. آت سولوكى].

علقه A. **ἀλεκά,** ὀν. θ. λάσπη γλοιώδης· θρόμβος αἵματος, αἷμα πεπηγός, πῆγμα [βλ. يخى].

علقى A. **ἀλεκῆ,** θ. علقه **ἀλεκηγὲ** [ἐκ τοῦ προηγ.] ἐπθ. θρομβώδης.

علقيه A. **ἀλακηγὲ** [ἐκ τοῦ علق] ἐπθ. θ. βδελλοειδῆ [ἔντομα].

علك A. **ἠλκ,** ὀν. ρητίνη, ἡ κόμμι πεύκης, ἀρκεύθου, σχίνου: روى— **ἠλκι ρουμί,** μαστίχη.

علكيه A. **ἠλκ-ιγὲ** [ἐκ τοῦ προηγ.] ἐπθ. θ. πιττοσποροειδῆ [φυτά].

علل A. **ἠλέλ,** πλθ. τοῦ علت, βλ.

علم A. **ἀλέμ,** ὀν. σημαία: دیکمك — στήνω σημαίαν· § — اسم ὄνομα κύριον [γραμ.]· § πλθ. اعلام **ἀλάμ,** σημαῖαι· κύρια ὀνόματα.

علم A. **ἀλιμέ,** ρμ. [γ' πρόσ. τοῦ ἀορ.]γινώσκει: الله— **ἀλὶμ-ἀλλάχ,** ὁ Θεὸς γινώσκει, μαρτύρομαι τὸν Θεόν· βλ. علیم καὶ اعلم.

علم A. **ἤλμ,** κ. **ἠλίμ,** ὀν. γνῶσις, ἐπιστήμη, παιδεία, γράμματα: ى— هر شيك ἡ γνῶσις παντὸς πράγματος εἶναι προτιμοτέρα τῆς ἀγνοίας [**δζέχλ**]·‖ال— عند الله **ἐλ ἤλμου ἤνἐα-λλάχ,** ἡ γνῶσις παρὰ τῷ Θεῷ ἐστίν, ἤτοι ὁ Θεὸς γινώσκει τὰ πάντα·‖اهل— ارباب— σοφός, πεπαιδευμένος, ἡ σοφοὶ κτλ.‖ — **ἐρἐάπι ἤλμ,** λόγιοι, πεπαιδευμένοι·‖كلام— θεολογία·‖حال— κατήχησις·‖الهى— **ἤλμι ἰλαχί,** ἡ περὶ Θεοῦ ἐπιστήμη, θεολογία·‖حديث— **ἤλμι χαἐίς,** ἐπιστήμη περὶ τῆς ἱερᾶς παραδόσεως [βλ. حديث]·‖تفسير— **ἤλμι τεφσίρ,** ἑρμηνευτικὴ [τοῦ Κορανίου]·‖حقوق— ἐπιστήμη τοῦ δικαίου, νομική·‖فقه— **ἤλμι φὶκἠ,** ἐπιστήμη τοῦ ἱεροῦ δικαίου [شرع]·‖منطق— **ἤλμι μαντίκ,** λογική·‖اشيا— πραγματογνωσία [**ἐσγιά**]·‖اخلاق— **ἤλμι ἀχλάκ,** ἠθική, ἠθικὴ φιλοσοφία·‖صرف— γραμματική [**σάρφ**]·‖ نحو — σύνταξις [**νάχβ**], ἤτοι τὸ περὶ συντάξεως πραγματευόμενον μέρος τῆς γραμματικῆς ||انشا— μέθοδος ἐπιστολογραφίας [**ἰνσά**]·‖بلاغت— **ἤλμι ἐελαγάτ,** ρητορική·‖بيان— **ἤλμι ἐεγιάν,** τὸ μέρος τῆς ρητορικῆς τὸ πραγματευόμενον περὶ τῶν διαφόρων τρόπων τοῦ λέγειν, ἤτοι περὶ μεταφορᾶς, μετωνυμίας, εἰκόνος κτλ· ‖ معانى — **ἤλμι μἐ'ανί,** τὸ μέρος τῆς ρητορικῆς τὸ πραγματευόμενον περὶ ἐννοιῶν, ἤτοι περὶ συμφωνίας τῶν λέξεων πρὸς τὴν ἔννοιαν καὶ τὸν σκοπόν·‖لغت— **ἤλμι λθγάτ,** λεξικογραφία· ‖ اللسان— **ἤλμῦ-λ-λισάν,** γλωσσολογία·‖جغرافيا— **ἤλμι ὄζογραφία,** γεωγραφία·‖هيئت— **ἤλμι χεγιέτ,** ἀστρονομία·‖ثروت— **ἤλμι σερβέτ,** πλουτολογία· ‖ الارض — **ἤλμου-λ-ἄρζ,** γεωλογία· ‖ المعادن — **ἤλμου-λ-μεαἐίν,** ὀρυκτολογία, μεταλλολογία·‖الامراض— **ἤλμου-λ-ἐμράζ,** παθολογία· ‖ تحضير الادويه — **ἤλμι ταχζίρῦ-λ-ἐἐβιγέ,** φαρμακοποιία· § —

وخبر **ἤλμ οὐ χαἐέρ,** πιστοποιητικόν ὡς περὶ πωλήσεως, ἀγορᾶς κτήματος ἀκινήτου, ὀθωμανικῆς ὑπηκοότητος, ταὐτότητος, ζωῆς, ἀριθμοῦ κληρονόμων κτλ. ἐκδιδόμενον ὑπὸ τῶν Πατριαρχείων ἢ τοῦ Ἰμάμη, Μουχτάρη κτλ. πρὸς τὰς κυβερνητικὰς ἀρχάς· ἀποδεικτικόν, ἀπόδειξις·§ال — فى الصدور لا فى السطور **ἐλ ἤλμῦ φὶ-σ-σθὲοὺρ λὰ φὶ-σ-σθτούρ,** ἡ παιδεία ἐν τοῖς στήθεσιν, οὐχὶ ἐν τοῖς στίχοις, ἤτοι ἡ παιδεία ἔγκειται εἰς τὴν ἀπόκτησιν γνώσεων καὶ οὐχὶ εἰς τὴν ἀπόκτησιν βιβλίων [πρμ.]· ‖ ال — فى الصغر كالنقش فى الحجر **ἐλ ἤλμου φὶ-σ-σηγὰρ κέ-ν-νάκι φὶ-λ-χαδζὲρ,** ἡ παιδεία ἐν τῇ νεότητι ἀπο κτωμένη] εἶναι ὡς ἡ ζωγραφία ἐπὶ τοῦ λίθου [ἀναλλοίωτος] [πρμ.]·‖صاحبى عزيز ايلر— ἡ ἐπιστήμη καθιστᾷ [**ἐϊλὲρ**] τὸν κάτοχον αὐτῆς πολύτιμον [πρμ.] ‖ βλ. عزيز·§πλθ. علوم **ὄλούμ.**

علما A. **ὄλεμὰ** [πλθ. τοῦ عالم] ὀν. σοφοί, πεπαιδευμένοι· διδάκτορες τῆς μουσουλμανικῆς θεολογίας καὶ τοῦ ἱεροῦ μουσουλμανικοῦ δικαίου, θεολόγοι καὶ νομοδιδάσκαλοι μουσουλμᾶνοι, κ.Οὐλεμάδες: ى— **ὄλεμάϊ ὄμμέτ,** οἱ σοφοὶ τοῦ λαοῦ·‖ى — لسان **ὄλεμάϊ λισάν,** γλωσσολόγοι·‖ ى — علام **ὄλεμάϊ ἠλάμ,** οἱ σοφοὶ Οὐλεμάδες.

علمدار Π. **ἀλεμ-ἐάρ,** ὀν.σημαιοφόρος· βλ. καὶ سنجاقدار καὶ بايراقدار.

علمسز T.**ἠλιμ-σίζ,** ἐπθ. ἀμαθής, ἀπαίδευτος.

علمسزلك T. **ἠλιμ-σιζλίκ,** ὀν. ἀμάθεια, ἀπαιδευσία.

علمه A. **ἀλεμέ,** ὀν. θ. χεῖλος σχιστὸν ὡς τὸ τοῦ λαγωοῦ.

علمى A.**ἠλμ-ί,** ἐπθ. ὁ ἀνήκων τῇ ἐπιστήμῃ, τῇ παιδείᾳ, ἐπιστημονικός·θεωρητικὸς [ἀντιθ. عملى **ἀμελί,** πρακτικός]·§ ὁ ἀνήκων τῇ τάξει τῶν Οὐλεμάδων, ἤτοι τῶν μουσουλμάνων θεολόγων καὶ νομοδιδασκάλων: —طريق τὸ στάδιον [**ταρὶκ**]τῶν Οὐλεμάδων· § θ. علميه **ἠλμιγέ:** — مباحثهٔ συζήτησις [**μῦἐαχαδὰ**] ἐπιστημονική· ‖ — توجيهات προδιδασμοὶ [**τεδδζιχὰτ**] Οὐλεμάδων· ‖ βλ. καὶ ἐπόμ.

علميه A. **ἠλμιγὲ** [θηλ. τοῦ προηγ.] ἐπθ. ἐπιστημονικὸς κτλ. § ὄν. θ. ἡ τάξις τῶν Οὐλεμάδων ἤτοι τῶν μουσουλμάνων θεολόγων ἢ νομοδιδασκάλων.

علن A. **ἀλέν,** ὀν.δημοσιότης· [τὸ σύνηθες علانيت βλ.].

علناً A. **ἄλεν-εν,** ἐπρ. δημοσίᾳ, παρρησίᾳ, ἀναφανδόν: عرض شكران—**ἄλενεν ἄρ-ζι ὁσὶκράν,** ὑποβάλλω εὐχαριστίας δημοσίᾳ· ‖ سويلمك — λέγω ἀναφανδόν.

علنى A. **ἀλεν-ί,** ἐπθ. δημόσιος, ὁ δημοσίᾳ καὶ ἀναφανδὸν γινόμενος: —شكر εὐχαριστία [**ὁσὶκρ**] δημοσίᾳ γινομένη·§ θηλ. علنيه **ἀλενιγέ:** — شكايت παράπονον ἢ ἔγκλησις δημοσίᾳ γινομένη.

علنيت A. **ἀλενιγὲτ** [ἐκ τοῦ προηγ.] ὀν.θ. δημοσιότης: دوكمك — ه ايشى χύνω τὸ πρᾶγμα εἰς τὴν δημοσιότητα, ἀποκαλύπτω, δημοσιεύω· ‖ اورمق — ه ἐξέρχομαι εἰς μέσον, ἀποκαλύπτομαι [ἀσχημία κτλ.]·μᾶλλον علانيت.

علو T. **ἀλὲϐ** [τὸ ὀρθὸν آلو] ὀν. φλόξ.

علو A.**ὄλὄϐϐ,** ὀν.ὕψος, μεγαλεῖον: افكار—ὕψος ἰδεῶν[**ἐφκιάρ**]·‖طبع—**ὄλὄϐϐι τάἐ,** μεγαλοφυΐα·‖همت—**ὄλὄϐϐι χιμμέτ,** μεγαλοφροσύνη, μεγαλεπήβολον, ὑψηλή, εὐγενὴς προσπάθεια·‖جناب—**ὄλὄϐϐι ὄζενάἐ,** μεγαλοφροσύνη, μεγαθυμία·‖شان—ὕψος κλέους·‖شان زهى— و سمو مكان **ζέχι ὄλὄϐϐι ὰάν, ϐὲ ὄσμὄϐϐι μεκιάν,** ὁποῖον ὕψος κλέους! ὁποῖον ὕψος περιωπῆς!

علوان T. **ἠλϐὰν** [κατὰ τὸ فرانسوى قاموس ἡ λέξις ἴσως ἐκ τοῦ ἀρϐ. عنوان] ὀν. ἔπαρσις, ὑπερηφάνεια·‖ كبر — ἐπαίρομαι, ὑπερηφανεύομαι.

علوفه A. **ὄλουφέ,** ὀν. θ. μισθὸς στρατιώτου ἢ ἄλλου διδόμενος ἐν ὡρισμένῳ χρόνῳ: سپاهيان ء — μισθὸς τῶν Σπαχήδων [**σπαχιγὰν**]· βλ. سپاهى.‖جيقمق—βγαίνει μισθός, ἤτοι πληρόνεται μηνιαῖον·[ἀντὶ τῆς λέξεως ταύτης τὴν σήμερον εἶναι ἐν χρήσει ἡ λ. معاش βλ.] § πλθ. علف **ὄλὄφ.**

علوفه جى T. **ὄλουφε-ὄζί,** ὄν. ἀρχαῖον τάγμα τοῦ τουρκικοῦ ἱππικοῦ· § ὁ πλθ. περσ. علوفه‌جيان **ὄλουφεὄζιγὰν** [βαρϐ.].

علوفه لى T. **ὄλουφε-λί,** ἐπθ. ἔμμισθος, μισθοδοτούμενος.

علوكش **ἀλὲϐ-κὲς** [βαρϐ.ἐκ τοῦ τ.علεῖ ὀρθότερον آلو καὶ τοῦ π. كش]ἐπθ. ὁ φλόγα ἐκπέμπων, διαδίδων.

علوكير } **ἀλὲβ-γκὶρ** [βαρβ. ἐκ τοῦ τ. آلو ἢ علو καὶ τοῦ π. كير] ἐπθ. φλεγόμενος, ἀνημμένος.

علولندرمك } **T. ἀλεβ-λεντιρμὲκ** [τὸ ὀρθὸν آلولندرمك] ρμ. μτδ. κάμνω νὰ βγάλῃ φλόγα, νὰ κορώσῃ, ἀνάπτω, ἐκκαίω· μτφ. ἐξάπτω, ἐρεθίζω.

علولنمك } **T. ἀλεβ-λενμὲκ** [τὸ ὀρθὸν آلولنمك] ρμ.οὐδ.ἐκπέμπω φλόγα, ἀνάπτω, φλέγομαι· μτφ. ἐξάπτομαι, ἐρεθίζομαι.

علولى } **T. ἀλεβ-λὶ** [τὸ ὀρθὸν آلولى] ἐπθ. ὁ ἔχων φλόγα, ὁ φλεγόμενος, ἀνημμένος· μτφ. διάπυρος, θερμός.

علوم } **A. ὅλοὺμ** [πλθ. τοῦ علم] ὄν. ἐπιστῆμαι: — طلبُ **ταλεπέϊ ὅλούμ,** ἱεροσπουδασταί [βλ. طلبه]· || — تحصيل ~ σπουδὴ τῶν ἐπιστημῶν· || — دينيه ~ ἐπιστῆμαι θρησκευτικαί, θεολογικαί· || — رياضيه ~ αἱ μαθηματικαὶ ἐπιστῆμαι· || — عقليه ~ **ὅλούμι ακλιγέ,** ἐπιστῆμαι στηριζόμεναι ἐπὶ τοῦ νοὸς καὶ τοῦ ὀρθοῦ λόγου, κατ'ἀντίθεσιν πρὸς τὸ نقليه ~ **ὅλούμι νακλιγέ,** ἐπιστῆμαι στηριζόμεναι ἐπὶ τῆς παραδόσεως.

علوى } **A. ἀλεβὶ** [ἐκ τοῦ على **ἀλὶ**] ἐπθ. ὁ ἀνήκων τῷ 'Αλῇ, γαμβρῷ τοῦ Μωάμεθ· § θ. علويه **ἀλεβιγέ.**

علوى } **A. ὅλβὶ** [ρζ. علو **ὅλὸββ**] ἐπθ. ὑψηλός, ἔξοχος, ὑπέρτερος, ὕψιστος: ~ فكر ἰδέα [**φὶκρ**] ὑψηλή, θεία· § ἐξωτερικὸς [πλανήτης]· § θ. علويه **ὅλβιγὲ:** ~ حسيات αἰσθήματα [**χισσιγὰτ**] ὑψηλά· || ~ اهميت ὑψίστη σημασία [**ἐχεμμιγέτ**]· § πλθ. π. علويان **ὅλβιγλάν,** βλ. **σσφλιγλάτ.**

علويات } **A. ὅλβιγλὰτ** [πλθ. τοῦ علويه, θ. τοῦ علوى] ὄν.θ. πράγματα ἢ ὑποθέσεις ἢ ἰδέαι ὑψηλαί, οὐράνιοι· ἀντίθ. سفليات **σσφλιγλάτ.**

علويان } **Π. ὅλβιγλὰν** [πλθ. τοῦ علوى] ὄν. ἄγγελοι· ἀστέρες.

علويت } **A. ὅλβιγὲτ** [ἐκ τοῦ علوى] ὄν. θ. ὕψος,μεγαλεῖον: افكار ~ ὕψος ἰδεῶν· || انشا ~ ὕψος ὕφους ἢ λόγου γραπτοῦ [**ινὰά**].

على } **A. ἀλὰ** [πρὸ τοῦ ἀραβικοῦ ἄρθρου ال **ἔλ,** προφέρεται **ἀλὲ**] πρόθ. ἐπί, ἐν, κατά, περί, ἀπό: الاتصال — **ἀλὲ-λ-ιττισάλ,** συνημμένως, συναφῶς· || الاستمرار — **ἀλὲ-λ-ισὰτιμ-ράρ,** διαρκῶς· || الاطلاق — **ἀλέ-λ-ιτλάκ,** ἐν γένει, ἀπολύτως· || الانفراد — **ἀλέ-λ-ινφιράτ,** κατ'ἰδίαν ἕκαστος, χωριστὰ χωριστά [ἀντίθ. مجتمعاً **μσδζτέμι'αν,** ὅλοι ἀπὸ κοινοῦ]· || — اى حال **ἀλὰ ἔγ χάλιν,** ἐν πάσῃ περιπτώσει· || — التحقيق **ἀλέ-τ-ταχκήκ,** ἐπ'ἀκριβείας, ἐπακριβῶς· || — التخمين **ἀλέ-τ-ταχμίν,** κατὰ προσέγγισιν, κατὰ συμπερασμόν· || — التفصيل **ἀλέ-τ-τεφσίλ,** ἐν λεπτομερείᾳ, λεπτομερῶς· || — التدبير **ἀλὲ-τ-τακτίρ,** καθ' ὑπόθεσιν· || — تلك النعم **ἀλὰ τίλκε-νι'άμ,** ἀπέναντι τῶν εὐεργεσιῶν τούτων· || — التوالى **ἀλέ-τ-τεβαλί,** ἐν ἀλληλουχίᾳ, ἀλληλοδιαδόχως· || — جرى العاده **ἀλὰ δζέρι-λ-ἀτέ,** κατὰ τὴν συνήθειαν· || — حاله **ἀλὰ χάλιχι,** ἐν τῇ καταστάσει αὐτοῦ, ἤτοι ὡς εἶχε, ἢ ὡς ἔχει· || — اعتراض الحكم **ἠτιρὰζ ἀλέ-λ-χδκμ,** ἔνστασις κατὰ τῆς ἀποφάσεως ἤτοι ἀνακοπή· || — الخصوص **ἀλέ-λ-χουσούς,** κατ'ἐξοχήν, πρὸ πάντων· || — خلاف **ἀλὰ χπλάφι,** ἐναντίον παρά [βλ. قياس]· || — دوام **ἀλέ-τ-τεβάμ,** διαρκῶς· || — ذلك بناءً ἢ بناءً **ἀλέ-λ-χδκμ,** ἕνεκα τούτου, ἐπομένως, κατὰ συνέπειαν· || — رأس **ἀλέ-ρ-ρ'ὲς βέ-λ-ᾶϊν,** ἐπὶ κεφαλῆς καὶ ἐπὶ ὀφθαλμοῦ, ἤτοι ἀσμένως, ἕτοιμος εἶμαι εἰς τὰς διαταγάς σας, δὲν θὰ λείψω· || — رغم **ἀλὲ-ρ-ράγμ,** ἄκων καὶ μὴ βουλόμενος· || — سحر **ἀλέ-σ-σεχάρ,** ἀπὸ πρωΐας, ἅμα τῇ πρωΐᾳ, λίαν πρωΐ· || — سويه **ἀλέ-σ-σεβιγέ,** ἐξ ἴσου πρὸς πάντας, ἀδιακρίτως· || — صباح **ἀλέ-σ-σαπάχ,** ἀπὸ πρωΐας, λίαν πρωΐ· || — طريق الاختصار **ἀλὰ ταρήκη-λ-ἰχτισάρ,** κατὰ τὴν ὁδὸν τῆς συντομίας, ἤτοι συντόμως, βραχυλογικῶς· || — طريق التفسير **ἀλὰ ταρήκη-τ-τεφσίρ,** ἑρμηνευτικῶς, ἐπεξηγηματικῶς· || — عاده **ἀλέ-λ-ἀτέ,** κατὰ τὴν συνήθειαν, συνήθως, οὐχὶ ἐκτάκτως· || — عجله **ἀλέ-λ-ἀδζελέ,** ἐν σπουδῇ, ἐν βίᾳ, ἐν τάχει· || — عموم **ἀλέ-λ-οὺμούμ,** ἐν γένει· || — عميا **ἀλέ-λ-ἀμιγλά,** τυφλῶς, ἀνεξετάστως· || — غفله **ἀλέ-λ-γαφλέ,** ἐξ ἀπροόπτου, ἀπροσδοκήτως· || — فور **ἀλέ-λ-φέβρ,** ἐν σπουδῇ, ἐν βίᾳ· || — قدر الطاقه **ἀλὰ κάτεφι-τ-τακά,** ἢ استطاعه — **ἀλὰ κάτεφι-λ-ἰστιτα'ά,** τὸ κατὰ δύναμιν· || — كل التقديرين **ἀλὰ κίλε-τ-τακτιρέϊν,** ἐν ἑκατέρᾳ τῶν δύο περιπτώσεων· || — كل حال **ἀλὰ κλδλι χάλιν,** ἐν πάσῃ περιπτώσει· || — كل شى قدير **ἀλὰ κιδλλι δέγιν κατίρουν,** ἐπὶ παντὸς πράγματος δυνατός, ἤτοι παντοδύναμος [ὁ Θεός]· ||

مراتبهم — **ἀλὰ μερατίπι-χιμ,** κατὰ τοὺς βαθμοὺς αὐτῶν, ἤτοι κατὰ τὴν ἱεραρχικὴν αὐτῶν τάξιν, ἀναλόγως τοῦ βαθμοῦ ἢ τῆς θέσεως αὐτῶν· || ملأ الناس — **ἀλὰ μελέε-ν-νάς,** ἐν πλήρει δημοσίῳ, ἐνώπιον πλήθους ἀνθρώπων· || وجه الاجمال **ἀλὰ βέδζχι-λ-ιδζμάλ,** συνοπτικῶς· || — وجه الاحاطه **ἀλὰ βέδζχι-λ-ιχατά,** περιληπτικῶς· || — وجه التضرع **ἀλὰ βέδζχι-τ-τεζαρρδ',** ἱκετικῶς, παρακλητικῶς· || — وفق المطلوب **ἀλὰ βέφκη-λ-ματλούτ,** ἢ وفق المراد — **ἀλὰ βέφκη-λ-μσράτ,** κατὰ τὴν ἐπιθυμίαν, κατὰ τὸν πόθον, κατ' εὐχήν· βλ. عليك، عليكم καὶ عليه.

على } **A. ἀλὶ** [ρζ. علو] ἐπθ. ὑψηλός, ἔξοχος: الاعلا — **ἀλίγσ-λ-ἀλά,** ἄριστα [βαθμὸς μαθητοῦ ἐξετασθέντος· βλ. اعلا]· § ἐν χρήσει περισσοτέρᾳ τὸ θ. عليه: ~ دولت **τεβλέτι ἀλιγέ,** τὸ ὑψηλὸν κράτος, ἤτοι τὸ ὀθωμανικόν· || ~ ارادهٔ —ὑψηλὴ διαταγὴ [M. Βεζύρου]· || — تذكرهٔ ὑψηλὸς τεζκερές, ἤτοι γράμμα· || والده سلطان علية الشان **βαλιτὲ σουλτάνι ἀλίγετσ-ὰ-τάν,** βασιλομήτωρ Σουλτάνα ἧς τὸ κλέος ὑψηλόν, ὑψηλοτάτη· || — اوامر ~ ὑψηλαὶ διαταγαὶ [**ἐβαμὶρ**]· || — توجهات ~ ἡ ὑψηλὴ ὑμῶν εὔνοια [**τεβεδζδζχάτ**].

على } **A. ἀλή,** ὄν. κ.'Αλῆς, ἤτοι ὁ τέταρτος Καλίφης μετὰ τὸν Μωάμεθ, ὁ καὶ γαμβρὸς αὐτοῦ· § ὄν. ~ پاشا ویرکوسی — δῶρον τοῦ 'Αλῆ πασᾶ, ἤτοι δῶρον ὅπερ δίδει τις καὶ πάλιν παίρνει ὀπίσω [πρμ.]· || ~ ولیه كلاهنی — τοῦ 'Αλῆ τὴν σκούφιαν [**κιδλαχινὶ**] φορεῖ εἰς τὸν Βελῆν, καὶ τὴν τοῦ Βελῆ εἰς τὸν 'Αλῆ, ἤτοι λαμβάνει παρὰ τοῦ μὲν καὶ δίδει εἰς τὸν δὲ [πρμ.].

عليا } **A. ὅλιᾶ** [θ. τοῦ اعلا **ἀλιᾶ**] ἐπθ. ὑψηλός, ὕψιστος: ~ لرى τὸ ὑψηλὸν Αὐτῆς ἄτομον, ἤτοι ἡ Ὑμ. Ὑψηλότης, Ἐξοχότης [ἐπὶ γυναικός]· || — كبيهٔ ὁ ὑψηλὸς Κιαβές· βλ. λ.

عليق } **A. ὅλεῖκ** [ὑποκ. τοῦ علق] ὄν.ἐλξίνη [φυτ.].

عليق } **A. ὅλεῖκ** [βλ. προηγ.]ὄν.ὑποκ.νῆμα ἤτοι τὸ λεπτότατον μέρος τοῦ στήμονος, ἔνθα κεῖται ὁ ἀνθήρ [βοτ.].

عليقيه } **A. ὅλεῖκ-ηγέ,** ἐπθ. θ. ἐλξινοειδῆ [βτ].

عليك } **A. ἀλέϊ-κε** [σύνθ. ἐκ τῆς ἀρβ. προθ. على καὶ τῆς ἀρβ. ἀντ. ك **κὲ**] ἐπὶ σὲ [ἀρσ]· || **ἀλέϊ-κι** ἐπί σὲ [θηλ.]: — سلام **σελὰμ ἀλέϊκε,** ἡ — السلام **ἐσ-σελάμσ ἀλέϊκε,** ἡ εἰρήνη ἐπὶ σέ [χαιρετισμὸς μεταξὺ Μουσουλμάνων] || البيان — **ἀλέϊκε-λ-πεγιάν,** ἐπὶ σὲ τὸ δηλῶσαι, ἤτοι σὸν ἐστὶ τὸ δηλῶσαι· βλ. عليكم.

عليكم } **A. ἀλέϊ-κιμ** [σύνθ. ἐκ τῆς ἀραβ. προθ. على καὶ τῆς ἀρβ. ἀντ. كم] ἐφ' ὑμᾶς: — سلام عليكم **σελὰμ ἀλέϊκιμ,** ἡ — السلام **ἐσ-σελάμσ ἀλέϊκιμ,** ἡ εἰρήνη ἐφ' ὑμᾶς, εἰρήνη ὑμῖν [χαιρετισμὸς μεταξὺ μουσουλμάνων].

عليكن } **A. ἀλεϊ-κὸννε** [ἐκ τῆς ἀραβ. προθ. على καὶ τῆς ἀρβ. ἀντ. كن] ἐφ' ὑμᾶς [θηλ.]· βλ. عليك καὶ عليكم.

عليل } **A ἀλὶλ** [ἐκ τοῦ علت, ρζ. علل] ἐπθ. ἀσθενής, πάσχων, φιλάσθενος, ἀσθενικός: ~ شخص ἄνθρωπος [**σὰχς**] πάσχων· || ~ چشم —ὀφθαλμὸς [**τσὲσμ**] πάσχων· || الوجود — **ἀλίλσ-λ-βσδζούτ,** πάσχων τὸ σῶμα, ἐμπαθής· || المزاج — **ἀλίλσ-λ-μιζάδζ,** ἀσθενικὸς τὴν κρᾶσιν, φιλάσθενος· § κοινῶς τουρκιστὶ τυφλός· § θ. عليل.

عليم } **A. ἀλὶμ** [ρζ. علم] ἐπθ. σοφός, ὁ πολλὰ εἰδώς· § ἀντὶ τοῦ علام **ἀλλάμ,** ἤτοι ὁ πάνσοφος [Θεός]: ~ رب **ρὰππι ἀλίμ,** ὁ πάνσοφος Κύριος· || — خدا ὁ Θεὸς οἶδε, μάρτυς μου ὁ Θεός [**χσπά**].

عليون } **A. ἠλλιγσύν,** καὶ علیین **ἠλλιγίν,** ὄν. θέσις ὑπερτέρα τῶν οὐρανῶν ἢ τῶν παραδείσων, ἔνθα ἀνυψοῦνται αἱ ψυχαὶ τῶν πιστῶν.

عليه } **A. ἀλέϊ-χ** [συνθ. ἐκ τῆς ἀρβ. προθ. على καὶ τῆς ἀρβ. ἀντ. ه] ἐπ'αὐτὸν ἢ ἐπ' αὐτοῦ: — بناءً عليه **πιναέν ἀλέϊχ,** βάσεως γενομένης ἐπ' αὐτοῦ, ἐπομένως, κατὰ συνέπειαν· || السلام — **ἀλέϊχι-σ-σελάμ,** ἡ εἰρήνη ἐπ' αὐτόν, ἢ ἡ εὐλογία τοῦ Θεοῦ ἐπ' αὐτὸν [εὐχὴ ἐκφερομένη ἀμέσως μετὰ τὸ ὄνομα προφήτου ἢ ἀρχαγγέλου]· || — رحمة الله عليه **ραχμετού-λλαχι ἀλέϊχι,** τὸ ἔλεος τοῦ Θεοῦ ἐπ'αὐτὸν [εὐχὴ ἐπὶ τεθνεώτων]· § κατά: — لا يحب عليه **οὐ ἀλέϊχ,** ὑπὲρ καὶ κατά· § κατ'αὐτοῦ: — مدعى عليه **μσττέα ἀλέϊχ,** ὁ καθ'οὗ ἡ ἀγωγή, ὁ ἐναγόμενος· || — مستأنف عليه **μσττένιφσν ἀλέϊχ,** ὁ καθ' οὗ ἡ ἔφεσις, ἐφεσίβλητος· || عليهما **ἀλέϊχιμτέ,** κατ' ἐμοῦ· || عليكما **ἀλεϊχιντέ,** κατὰ σοῦ· || عليهما **ἀλεϊχιντέ,** κατ'αὐτοῦ· || عليهم زده **ἀλέϊχιμιζτέ,** καθ'ἡμῶν· || عليكم زده **ἀλεϊχινιζτέ,** καθ'ὑμῶν· || عليهم نده **ἀλεϊχλεριντέ,** κατ' αὐτῶν· βλ. عليها، عليهم، عليهما.

عمق A. **ὅμκ,** ὁν. βάθος : بحر — τὸ βάθος τῆς θαλάσσης [πάχρ]· طول و عرض و — τὸ μῆκος [**τούλ**],τὸ πλάτος [**ἀρζ**]καὶ τὸ βάθος· § πλθ. اعماق **ἀμάκ.**

عمقاً A. **ὅμκ-αν,** ἐπρ. κατὰ τὸ βάθος.

عمل A. **ἀμέλ,** ὁν. ἔργον, πρᾶξις : صالح — ἔργον ἢ πρᾶξις ἀγαθή,ἐνάρετος, καλή [**ὅαλήχ**]·§ἐνέργεια, ἐφαρμογή: — دستور ال **τὸστούρου-λ-ἀμέλ,** κανὼν ἢ γνώμων ἐνεργείας, ὁ ἐν ἐνεργείᾳ [νόμος κτλ.]· § ἐξωτερικὴ ἐκτέλεσις τῶν θρησκευτικῶν χρεῶν, πρᾶξις·§ [γραμ.] μεταβολὴ πτώσεως κτλ., ἣν λέξις τις ἐπιφέρει εἰς ἄλλην κατὰ τοὺς κανόνας τῆς συντάξεως· § [ἀριθ.] πρᾶξις τῆς ἀριθμητικῆς· § [ἰατρ.] ἐγχείρησις: جراحی —ἐγχείρησις χειρουργικὴ [**ὅζεραχί**]·|| قیصری — τομὴ καισαρικὴ [**καϊσερί**] || Ρμ. ἐνεργῶ συνῳδά [إلى]: إلى — سوزيله ἐνεργῶ συνῳδὰ τῷ λόγῳ τινός, σύμφωνα πρὸς ὅσα λέγει· ἢ τὰ ἔργα τινὸς εἶναι σύμφωνα πρὸς τοὺς λόγους του, εἶναι συνεπής· || مسائله بو اولمق واجبدر — بو قول إلى ἐν τοῖς ζητήμασι [**μεσαῖλ**] τούτοις πρέπει [**βαὸζιλ**] νὰ ἐνεργῇς τις κατὰ τὴν γνώμην [**καὸλ**] ταύτην·|| علمكله إلى تا اوليه سعيك هبا — **ἐϊλὲ ἡλμὶν ιλὲ ἀμέλ, τὰ ὅλμαγια σα'ἶν χε±ά,**ποίει διὰ τῆς παιδείας σου πρᾶξιν,ὅπως μὴ γένηται μάταιος ὁ κόπος σου, ἤτοι θὲς εἰς ἐνέργειαν τὴν παιδείαν σου κτλ.|| موجبنجه — اولنه **μοὸζε±ίνὸζε ἀμὲλ ὅλουνά,** ἐνεργείσθω συνῳδά, ἤτοι κατὰ τὸ περιεχόμενον Φερμανίου ἢ Βερατίου [φράσις τιθεμένη ἰδιοχείρως ὑπὸ τοῦ Σουλτάνου ἐν Φερμανίοις καὶ Βερατίοις παρὰ τὸν Αὐτοκρατορικὸν τουγρᾶν]· || عرف و عادت بلده نه ايسه انكله — اولنور ὃ,τι ἂν ᾖ τὸ ἐγχώριον ἔθος [**ὅρῳ ὃ ἀ±έτι ±ελ±έ**], κατ' αὐτὸ γίνεται ἐνέργεια, ἤτοι ἐφαρμόζεται τὸ ἐγχώριον ἔθος κτλ. § κ. διάρροια: ويرمك — προξενῶ διάρροιαν, ἐνεργῶ [ἐπὶ ἰατρικοῦ]· § πλθ. اعمال **ἀμάλ : اربعه — ἀμάλι ἐρ±α'ά,** αἱ τέσσαρες πράξεις τῆς ἀριθμητικῆς,ἤτοι ἡ πρόσθεσις[جمع], ἡ ἀφαίρεσις [طرح], ὁ πολλαπλασιασμὸς [ضرب] καὶ ἡ διαίρεσις [تقسيم].

عملاً A. **ἄμελ-εν,** ἐπρ. κατὰ πρᾶξιν : مسلم اعتقاداً و — μουσουλμᾶνος [**μὸσλίμ**] τὴν πίστιν [**ἰτικά±εν**] καὶ τὴν πρᾶξιν.

عملسز T. **ἀμελ-σίζ,** ἐπθ. ὁ ἄνευ πράξεως ἢ ἐνεργείας ἢ ἐφαρμογῆς,ἀν-

متشكر اولورم θὰ ὦ εὐγνώμων πρὸς ὑμᾶς διὰ βίου [ἐν ὅλῳ μου τῷ βίῳ]· || اولدجه — **μὸμρὸν ὀλ±ούκτσα,** ἐφ'ὅσον ζῶ, διὰ βίου· || ى — مطالعه إلهٔ چكرمك διέρχομαι τὸν βίον ἐν μελέτῃ· || امرار — ايڭك διέρχομαι[**ἰμρὰρ**]τὸν βίον· || ى — وفا ايڭمك δὲν ἀρκεῖ [**βε±ὰ**] ὁ βίος του, εἶναι ὀλιγόβιος· || لر — الله ὁ Θεὸς νὰ δίδῃ βίον, νὰ σᾶς πολυετῇ·§ βίος εὐτυχής, ἀπόλαυσις τῆς ζωῆς, ζωή: سورمك — ζῶ ζωήν· διάγω [**σὸρμὲκ**]ἐν ἀπολαύσει καὶ ἀναπαύσει· §ἐπθ. νόστιμος,περίεργος, γελοῖος.

عمر A. **ὅμὲρ** ἢ **μὸμέρ,** ὁν.κ. Ὁμέρ,ἤτοι ὁ δεύτερος Καλίφης μετὰ τὸν Μωάμεθ ὁ καὶ πενθερὸς αὐτοῦ· βλ. ἐπόμ.

عمرين A. **ὅμερ-ἐὶν** [δυϊκ. τοῦ προηγ.] οἱ χαλίφαι Ὁμὲρ καὶ Ἀλῆς.

عمران A. **ὅμρὰν** [ρζ. عمر] ὁν. ἀκμή, εὐημερία, προαγωγὴ τόπου,ἤτοι τὸ νὰ ᾖ τόπος τις κατῳκημένος,καλλιεργημένος καὶ ἀκμάζων:—آثار — ἐνδείξεις ἢ μνημεῖα ἀκμῆς,εὐημερίας, προαγωγῆς τόπου· || ملك — εὐημερία τῶν ἐπαρχιῶν, τῶν χωρῶν [**μεμαλὶκ**].

عمراني A. **ὅμραν-ί,** ἐπθ. ἑβραϊκός· βλ. عبراني .

عمراني A. **ὅμραν-ί,**ἐπθ.ὁ ἀνήκων τῇ εὐημερίᾳ, τῇ προαγωγῇ τόπου κτλ. § θ. عمرانيه : — وسائط μέσα προαγωγῆς, εὐημερίας τόπου,ὡς ἀμαξιταὶ ὁδοί,σιδηρόδρομοι κτλ.

عمرو A. **Ἄμρ,**ὁν. κ. ἐν χρήσει ἐπὶ παραδειγμάτων ἐν τῇ ἀραβικῇ γραμματικῇ καὶ τῇ μουσουλμανικῇ νομοθεσίᾳ, ὁμοῦ μετὰ τοῦ ὀνόματος زيد **Ζέϊ±** προτασσομένου, ὡς τὰ ἡμέτερα ὁ Α καὶ ὁ Β, ἢ ὁ Κώστας καὶ ὁ Παῦλος κτλ.: جزا اولمز — زيد ايچون διὰ τὸν Ζέϊδ δὲν γίνεται ποινὴ τῷ Ἄμρ,ἤτοι δὲν τιμωρεῖται ὁ Β διὰ λάθος τοῦ Α.

عمره A. **ὅμρέ,** ὁν. θ. ἐπίσκεψις, ἤτοι μία τῶν ὑποχρεωτικῶν διατυπώσεων κατὰ τὴν προσκύνησιν τῆς Μέκκας ὑπὸ τῶν Μουσουλμάνων προσκυνητῶν: — إيفاى ἐκτελῶ τὴν διατύπωσιν ταύτην.

عمزاده Π. **ἀμμ-ζα±έ,** ὁν. υἱὸς ἢ κόρη τοῦ ἐκ πατρὸς θείου,πρῶτος ἐξάδελφος ἢ ἐξαδέλφη ἐκ θείου πρὸς πατρός· βλ. عموجه .

عمش A. **ἀμέ̱,** ὁν. συνεχὲς δάκρυσμα τῶν ὀφθαλμῶν καὶ ἀδυναμία ὁράσεως,ὀφθαλμία, κ. πονόμματος.

عماق A. **ὑμὰκ** [πλθ. τοῦ عميق] ἐπθ. βαθεῖς.

عماقه A. **ἀμακὰ** [βλ. عمق **ὅμκ**] ὁν. θ. βάθος, βαθύτης.

عمال A. **ὅμμὰλ** [πλθ. τοῦ عامل]ἐπθ. καὶ ὁν. οἱ πράττοντες, οἱ κατασκευάζοντες· οἱ εἰσπράκτορες τῆς κυβερνήσεως.

عماله A. **ὑμαλέ,** ὁν. θ. μισθὸς κατασκευῆς, κ. φθειαστικόν, ἀντιμισθία ἐργάτου· βλ. اعمالى .

عمامه A. **ὑμαμέ,**ὁν.θ. κίδαρις [τ. صاريق]. § ἐπιστόμιον καπνοσύριγγος ἐξ ἠλέκτρου ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον· βλ. امامه·§ πλθ. عمائم **ἀμαῖμ :** علما — αἱ κιδάρεις τῶν Οὐλεμάδων.

عمامه‌لى T. **ὑμαμε-λῆ,** ἐπθ. ὁ ἐφωδιασμένος δι' ἐπιστομίου [ἐπὶ καπνοσύριγγος· βλ. προηγ.].

عمائر A. **ἀμαῖρ,** πλθ. τοῦ عمارت, βλ.

عمائق A. **ἀμαῖκ** [πλθ. τοῦ عميقه] ὁν. τόποι βαθεῖς· ζητήματα λεπτά.

عمائم A. **ἀμαῖμ,** πλθ. τοῦ عمامه βλ.

عمان A. **ὅμμάν,**ὁν. θάλασσα, ὠκεανός: — عدم ὠκεανὸς τῆς ἀνυπαρξίας[**ἀ±έμ**], ἄδης·§ὁν. κυρ.Ὁμάν,ἤτοι τὸ μεσημβρινὸν μέρος τῆς εὐδαίμονος Ἀραβίας ἀπὸ τοῦ περσικοῦ κόλπου μέχρι τοῦ Ἀραβικοῦ·||— بحر ἡ θάλασσα [±ὰχρ] τοῦ Ὁμάν, Ἰνδικὸς ὠκεανός.

عمد A. **ἄμ±,** ὁν. πρόθεσις, σκοπός, προμελέτη· βλ. تعمد **τεαμμὸ±.**

عمداً A. **ἄμ±-εν,**ἐπρ. ἀπὸ σκοποῦ, ἐκ προθέσεως, ἐκ προμελέτης: جرح ايڭك — τραυματίζω [**ὅζὲρχ**] ἐκ προμελέτης.

عمده A. **ὅμ±έ,** ὁν. θ. ἔρεισμα, στήριγμα, στύλος· μτφ. ἄνθρωπος τῆς ἐμπιστοσύνης,ἐφ'οὗ στηρίζεταί τις,τὸ πρώτιστον πρόσωπον: عمدة الاكابر! **ὅμ±ετὸ-λ-ἐκμα±ίρ,** τὸ στήριγμα τῶν ἐξόχων προσώπων.

عمر A.**ὅμρ** ἢ **μὸμὸρ,**ὁν.βίος,διάρκεια ζωῆς, ὕπαρξις : عزيز — πολύτιμος ζωή· || طويل — μακρὰ [**ταβίλ**]ζωή·|| مدت — διάρκεια [**μὸ±ὲ±**]τοῦ βίου·||طبيعى — βίος φυσικὸς[ὅσον εἶναι δυνατὸν νὰ ζήσῃ τις]·||مده كورمدم — δὲν εἶδον ἐπὶ ζωῆς μου[**μὸμὸρὸμ-±έ**]·||مده سزه — بتون

عمار A.**ἀμμὰρ** [ρζ. عمر] ἐπθ. ὁ πολὺ προσευχόμενος καὶ νηστεύων, λίαν εὐσεβής, οὗ μεγάλη ἡ πίστις καὶ ἡ εὐσέβεια.

عمار A. **ὑμάρ,** ρ. ἀφ. τὸ καθιστάναι μακρόβιον, τὸ μηκύνειν τὸν βίον.

عمارات A. **ὑμαράτ,** πλθ. τοῦ ἑπομένου.

عمارت A. **ὑμαρὲ±** [ρζ. عمر] ὁν. θ. ἀκμή, εὐημερία, κατάστασις τόπου κατῳκημένου καὶ καλλιεργημένου: بلدان — εὐημερία πόλεων [**±σλ±άν**]· § πτωχοτροφεῖον, κ. ἰμαρέτι, ἤτοι φιλανθρωπικὸν καθίδρυμα, ἔνθα διανέμουσι τοῖς πτωχοῖς καὶ τοῖς ἱεροσπουδασταῖς τοῖς διαμένουσιν ἐντὸς τῶν κελλίων τῶν τεμενῶν τροφὴν,ἤτοι ἄρτον,ζωμὸν καὶ γλύκυσμά τι ἐξ ὀρύζης μετὰ κρόκου καὶ σακχάρεως· § πλθ. عمارات **ὑμαράτ** καὶ عمائر **ἀμαῖρ.**

عمارتجى T. **ὑμαρετ-τσί,** ὁν. ὁ διευθυντὴς ἢ ὑπάλληλος τοῦ φιλανθρωπικοῦ καθιδρύματος τοῦ καλουμένου عمارت βλ.

عماليا A. **ἀλέϊ-χὰ** [ἐκ τῆς ἀρδ. προθ. على καὶ τῆς ἀντ. ها] θ. ἐπ'αὐτήν, ἢ κατ' αὐτῆς:— مدعى **μὸ±έ±έα ἀλέϊχα,** ἡ καθ'ἧς ἡ ἀγωγή, ἡ ἐναγομένη·||βλ. καὶ عليه.

عليهم A. **ἀλέϊ-χιμ** [ἐκ τῆς προθ. على καὶ τῆς ἀντ. هم] ἐπ' αὐτοὺς ἢ κατ' αὐτῶν [ἄνω τῶν δύο]: — مدعى **μὸ±έ±έα ἀλέϊχιμ,** οἱ καθ'ὧν ἡ ἀγωγή,οἱ ἐναγόμενοι·||βλ.عليهما، عليه.

عليهما A. **ἀλέϊ-χιμα** [ἐκ τῆς ἀρδ. προθ. على καὶ τῆς ἀντ. هما] ἐπ'αὐτοὺς τοὺς δύο, ἢ ἐπ'αὐτὰς τὰς δύο,ἢ κατ'αὐτῶν τῶν δύο [ἐπὶ ἀνδρῶν ἢ γυναικῶν]: عليهما—**μὸ±έ±έα ἀλέϊχιμα,** οἱ καθ' ὧν [δύο] ἡ ἀγωγή, οἱ ἐναγόμενοι [δύο]·|| βλ. عليهم καὶ عليه.

عم A. **ἄμ,**συγκοπὴ τῆς φράσεως عليه السلام **ἀλέϊχι-σ.σελάμ,** βλ. عليه .

عم A.**ἄμμ,** ὁν. θεῖος ἐκ πατρός: — نبى **ἄμμι νε±ί,** θεῖος τοῦ προφήτου [Μωάμεθ]· § θ. عمه **ἀμμέ·** || βλ. عموجه

عما A. **ἀμά,** βλ. عمى.

عماد A. **ὑμά±,** ὁν. κίων, στύλος, ἔρεισμα, στήριγμα, ἀρχηγὸς φυλῆς, στρατοῦ : دين — ἱμὰζ ἡ προσευχὴ εἶναι στύλος τῆς θρησκείας·|| الدين — **ὑμά±ὸ-±-±ίν,** στύλος τῆς πίστεως, ἡ προσευχή, τὸ Κοράνιον.

ενέργητος: علم ميوه‌سز آغاجدر — παιδεία [ἠλμ] ἄνευ πράξεως εἶναι δένδρον ἄκαρπον, ἢ عالم — ميوه‌سز آغاج كيدر σοφὸς [ἀλίμ] ἄνευ πράξεως εἶναι ὡς [γκιπί-τιρ] δένδρον ἄκαρπον [πρμ.].

عملسيك | T. **ἀμελ-σιμέκ,** ρμ.μτϐ. κάμνω τι ἔργον, φροντίζω, μεριμνῶ.

عملمانده | Π. **ἀμελ-μαντέ,** δν. ἀπόμαχος, ἤτοι ὁ ἕνεκα γήρατος ἢ ἀσθενείας ἀνίκανος πρὸς ἐργασίαν.

عمله | A. **ἀμελὲ** [πλθ. τοῦ عامل] δν. ἐργάται: مكلفه . — **ἀμελέϊ μϋκελλεφέ,** ἐργάται ὑποχρεωτικῶς καὶ ἄνευ μισθοῦ ἐργαζόμενοι εἰς δημόσια ἔργα, ὡς εἰς κατασκευὴν ὁδῶν κτλ. || موظفه . — **ἀμελέϊ μϋβεζζαφέ,** ἐργάται μισθωτοί· § κοινῶς ἀντὶ ἑνικοῦ, ἤτοι ἐργάτης.

عمله‌لك | T. **ἀμελε-λίκ,** δν. τὸ εἶναί τινα ἐργάτην, ἰδιότης ἐργάτου.

عملى | A. **ἀμελ-ί,** ἐπθ. πρακτικός [ἀντίθ. علمى **ἠλμί,** θεωρητικός]: زراعت مكتبى — πρακτικὴ γεωργικὴ σχολή· || كوچك حساب — μικρὰ πρακτικὴ ἀριθμητική· || اوله‌رق — πρακτικῶς· § τεχνητὸς [μᾶλλον صنعى **σϋ'νί,** βλ.]· § θ. عمليه: جهتى — طبابتك τὸ πρακτικὸν μέρος [**δζιχέτι ἀμελιγέσὶ**] τῆς ἰατρικῆς· βλ. καὶ عمليه.

عمليات | A. **ἀμελιγγὰτ** [πλθ. τοῦ عمليه βλ.] δν. θ. ἐργασίαι, πρᾶξις, ἐφαρμογή, πρακτικὴ ἐξάσκησις μετὰ τὴν σπουδὴν τῆς θεωρίας ἐπιστήμης: انشائيه — ἐργασίαι τῆς οἰκοδομῆς [**ἰνσαϊγέ**]· || زراعت — مكتبى πρακτικὴ σχολὴ γεωργίας· || كورمك — κάμνω πρᾶξιν, ἐξασκοῦμαι πρακτικῶς, ὡς ὁ ἰατρὸς ἐν νοσοκομείῳ κτλ. § ἐγχείρησις: جراحيه — ἐγχείρησις χειρουργικὴ [**δζεραχιγέ**]· || اجرا ايتمك — ἐκτελῶ ἐγχείρησιν: صاغ كوزينه — اجرا اولندى ἐγένετο ἐγχείρησις ἐπὶ τοῦ δεξιοῦ ὀφθαλμοῦ αὐτοῦ· || آشى — ى ἐμβολίασις, δαμαλισμός.

عملياتخانه | Π. **ἀμελιγγατ-χανέ,** δν. ἐργαστήριον [χημικὸν κτλ.].

عمليه | A. **ἀμελιγὲ** [θ. τοῦ عملى βλ.] δν. θ. ἐγχείρησις χειρουργική: مهمه . — **ἀμελιγέϊ μϋχιμμέ,** σπουδαία ἐγχείρησις.

عموجه | T. **ἀμουδζά,** ἢ **ἄμϋδζα** [ἐκ τοῦ ἀρ. عم] θεῖος ἐκ πατρός: زاده — **ἄμϋδζαζατέ,** πρῶτος ἐξάδελφος, ἢ ἐξαδέλφη, ἐκ θείου πρὸς πατρός· ὀρθότερον اوغلى — ἐξάδελφος, καὶ قيزى — ἐξαδέλφη.

عمود | A. **ἀμούτ,** δν. κίων, στύλος: قائم — κίων κάθετος· § μτφ. ἀρχηγός: القوم — **ἀμούτου-λ-κάϐμ,** ὁ ἀρχηγὸς τοῦ λαοῦ· || — الجيش **ἀμούτου-λ-δζε-γίς,** ἀρχιστράτηγος· § [γεωμ.] κάθετος· § [βοτ.] ὁ κύριος ἄξων τῆς ῥίζης, κ. μάννα· § [ἀνατ.]: فقارى — **ἀμούτι φεκαρί,** σπονδυλικὴ στήλη.

عموداً | A. **ἀμούτ-εν,** ἐπρ. καθέτως [γεωμ.]· § κατ' εὐθεῖαν [ἐπὶ καταγωγῆς καὶ γενεαλογίας].

عمودى | A. **ἀμουτί,** ἐπθ. κάθετος: خط — κάθετος γραμμὴ [**χάττ**]· § θ. عموديه **ἀμουτιγέ**: — سلسله σειρὰ γενεαλογικὴ [**σιλσιλὲ**] κατιοῦσα κατὰ κάθετον γραμμήν.

عموم | A. **οὐμούμ,** δν. τὸ γενικόν, ἡ γενικότης, τὸ ὅλον, τὸ σύνολον, τὸ δημόσιον, πάντες: و خصوص — τὸ γενικὸν καὶ τὸ μερικὸν [**χουσούς**]· || على ال — **ἀλὲ-λ-οὐμούμ,** ἐν γένει, γενικῶς· || — عند ال **ἰντε-λ-οὐμούμ,** παρὰ τῷ δημοσίῳ, παρὰ πᾶσι· || عائد ه — ὁ, ἡ, τὸ ἀνῆκον τῷ δημοσίῳ, πᾶσι· || حضار — τὸ σύνολον τῶν παρόντων [**χϋζζάρ**], πάντες οἱ παρόντες· || — ناس πάντες οἱ ἄνθρωποι· || اهالى — πάντες οἱ κάτοικοι· || عمومنه بردن **οὐμουμουνέ πιρτέν,** πᾶσιν ὁμοῦ, διὰ μιᾶς.

عموماً | A. **οὐμούμ-εν,** ἐπρ. γενικῶς, ἐν γένει, καθόλου, πάντες, ἀπὸ κοινοῦ· || سعى ايديش — προσπάθεια πάντων ἀπὸ κοινοῦ· موجب ممنونيت — ἐν γένει εὐχάριστον.

عمومت | A. **οὐμουμὲτ** [ρζ. عم] δν. θ. ἡ ἰδιότης τοῦ πρὸς πατρὸς θείου, θειότης.

عمومخانه | Π. **οὐμοὺμ-χανέ,** δν. πορνεῖον·

عمومى | A. **οὐμουμ-ί,** ἐπθ. γενικός, κοινός, δημόσιος: تاريخ — γενικὴ ἱστορία· || عفو — **ἄφι οὐμουμί,** γενικὴ ἄφεσις, ἀμνηστία· || ارباب قلم — آدملردر οἱ λόγιοι [**ἐρπάπι καλὲμ**] εἶναι ἄνθρωποι δημόσιοι, ἀνήκουσι τῷ δημοσίῳ· § θ. عموميه: — منافع **μεναφίϊ οὐμουμιγέ,** συμφέροντα δημόσια, κοινά· || افكار — **ἐφκιάρι οὐμουμιγέ,** ἡ δημοσία γνώμη [τὰ δημόσια φρονήματα]· || تحريرات — **ταχριράτι οὐμουμιγέ,** ἐγκύκλιος διαταγὴ τῆς κυβερνήσεως κτλ.

عموميت | A. **οὐμουμ-ιγέτ,** δν. θ. γενικότης, καθολικότης: بر امرك — ى ἡ γενικότης διαταγῆς· || اعتباريله — ὑπὸ ἔποψιν

[**ἰτιπαρί-ϊλε**] γενικότητος, ἤτοι γενικήν, ἐν γένει· || اوزره — ἐν γένει.

عموميلشمك | T. **οὐμουμι-λεσμέκ,** ρμ.μσ. γενικεύομαι· βλ. تعمم.

عموميلك | T. **οὐμουμιλίκ,** δν. ταὐτὸ عموميت, βλ.

عموه | A. **ϋμούχ,** ρ. ἀφ. ἀποπλάνησις, τὸ ν' ἀπορῇ τις περὶ τῆς ὁδοῦ, ἣν πρέπει νὰ τραπῇ.

عموهت | A. **ϋμουχέτ,** δν. θ. ταὐτὸ عموه.

عموى | A. **ἀμεϐί,** θ. عمويه **ἀμεϐιγὲ** [ἐκ τοῦ عمى] ἐπθ. ὁ ἀνήκων τυφλῷ.

عمه | A. **ἀμμὲ** [θηλ. τοῦ عم, βλ.] δν. θεία ἐκ πατρός· βλ. καὶ خاله.

عمى | A. ἢ عما **ἀμά,** δν. τύφλωσις, τυφλότης: عماى صورى τυφλότης ἐξωτερικὴ [**σουρί**], ἤτοι τῶν ὀφθαλμῶν· || عماى قلب τύφλωσις τῆς καρδίας [**κάλπ**], πώρωσις.

عميا | A. **ἀμιγγιὰ** [ἐκ τοῦ προηγ.] δν. ἐν χρήσει ἐν τῇ φράσει: — على ال **ἀλὲ-λ-ἀμιγγιά,** τυφλῶς, κ. στὰ τυφλά, χωρὶς νὰ γινώσκῃ τις τὸ πῶς καὶ διατί, ἀνεξετάστως, ἀϐασανίστως.

عميجه | T. **ἀμηδζά,** ἀντὶ عموجه βλ.

عميق | A. **ἀμὴκ** [ρζ. عمق] ἐπθ. βαθύς: بحر — θάλασσα [**πὰχρ**] βαθεῖα· || فكر — ἰδέα [**φὶκρ**] βαθεῖα· § ἐπρ. — عريض و **ἀρὴζ οὐ ἀμήκ,** κατὰ πλάτος καὶ κατὰ βάθος, ἤτοι ἐν ἐκτάσει, λεπτομερῶς: عريض و — عرض ايتمك ὑποϐάλλω τι λεπτομερῶς, ἐν ἐκτάσει· § θ. عميقه: — حكمت σοφία ἢ λόγος [**χικμὲτ**] βαθύς· || — ملاحظات σκέψεις [**μϋλαχαζὰτ**] βαθεῖαι· || — تتبعات **τετεπποϋ'άτι ἀμηκά,** μελέται βαθεῖαι.

عميقاً | A. **ἀμήκ-αν,** ἐπρ. βαθέως.

عميم | A. **ἀμὶμ** [ἐκ τοῦ عموم, ρζ. عم] ἐπθ. γενικός, κοινός: — احسان δωρεὰ γενική, κοινὴ πρὸς πάντας· || الاحسان — **ἀμίμϋ-λ-ἰχσάν,** καὶ النوال — **ἀμίμϋ-ν-νεϐάλ,** ὁ πρὸς πάντας εὐεργετικός, γενναιόδωρος· § θ. عميمه: — الطاف **ἐλτάφι ἀμιμέ,** κοιναὶ χάριτες, ἤτοι πρὸς πάντας ἐπιδαψιλευόμεναι.

عن | A. **ἄν,** προθ. ἐκ, ἀπό: اعضاى مجلس — ἐκ τῶν μελῶν τοῦ συμβουλίου· || صميم — القلب **ἂν σαμίμι-λ-κάλπ,** ἐκ βάθους καρδίας, εἰλικρινῶς· || جهل — **ἂν δζέχλιν,** ἐξ ἀμαθείας· || قريب — **ἂν καρίπιν** ἢ قريب — **ἂν καρίπ,** προσεχῶς, ἐντὸς ὀλίγου· || الغياب — **ἂν ἒλ γηγιάπ,** ἐρήμην· || قصد — **ἂν κάσϊτν,** ἐκ προμελέτης, ἐκ προθέσεως· ἀπὸ σκοποῦ· || لا — قصد **λὰ ἂν κάσϊτν,** ἄνευ προθέσεως, προμελέτης, σκοποῦ· || يد — **ἂν γέϊτν,** ἰδιοχείρως, ἤτοι τὸ διδόναι ἢ λαμϐάνειν τι ἰδίᾳ χειρί, ἀπ' εὐθείας, ἄνευ μεσολαϐήσεως τρίτου [βλ. يد]· || βλ. καὶ عنك، عنه، عنها، عنا [**ἄν-να**] καὶ صلح.

عنا | A. **ἀνά,** δν. κόπος, μόχθος, πόνος: فلاكت و ادبار حالنده شماتت اعدا موجب اشتداد رنج و — اوليور ἐν τῇ δυστυχίᾳ καὶ τῇ δυσπραγίᾳ ἡ χαιρεκακία τῶν ἐχθρῶν προξενεῖ ἐπίτασιν τοῦ πόνου καὶ τοῦ κόπου [**ρὲνδζ οὐ ἀνά**].

عنا | A. **ἄν-να** [σύνθ. ἐκ τῆς ἀρϐ. προθ. من καὶ τῆς ἀρϐ. ἀντ. نا] ἐξ ἡμῶν: رضى الله — و عنكم **ῥάτιγγα-λλαχου ἄννα βὲ ἄνκιϋμ,** εἴη ὁ Θεὸς ἵλεως ἐξ ἡμῶν καὶ ὑμῶν.

عناب | A. **ϋννάπ,** κ. **χουννὰπ** [حناب], δν. ζίζυφον: آغاجى — ἡ ζίζυφος.

عنابى | A. **ϋνναπ-ί,** ἐπθ. ζιζυφόχρους.

عنابيه | A. **ϋνναπιγέ,** ἐπθ. θ. ζιζυφοειδῆ [βοτ.].

عناد | A. **ἠνάτ,** δν. ἰσχυρογνωμοσύνη, πεῖσμα: بنه — **ἠνατηνά,** εἰς τὸ πεῖσμα, ἐκ πείσματος, πεισματικά· ‖ Ρμ. ἰσχυρογνωμονῶ, ἐπιμένω [ده]: بر شيده — ايتمك ἐπιμένω εἴς τι· || بينمك ه — βάλλω πεῖσμα, ἰσχυρογνωμονῶ, κ. πεισματόνομαι: ايش — ه بيندى ἡ ὑπόθεσις κατήντησεν εἰς τὸ πεῖσμα.

عنادجى | T. **ἠνατ-τσή,** δν. πείσμων, ἰσχυρογνώμων.

عنادجيلق | T. **ἠνατ-τσηλήκ,** δν. πεῖσμα, ἰσχυρογνωμοσύνη.

عنادل | A. **ἀνατίλ,** πλθ. τοῦ عنديب, βλ.

عنادلشمق | T. **ἠνατ-λασμάκ,** ρμ. οὐδ. ἰσχυρογνωμονῶ, γίνομαι ἰσχυρογνώμων, ἐπιμένω ὑπὲρ τὸ δέον.

عناصر | A. **ἀνασὴρ** [πλθ. τοῦ عنصر **ϋνσϋρ**] δν. στοιχεῖα, βάσεις· § [χημ.] στοιχεῖα: اربعه — **ἀνασήρι ἐρπα'ά,** τὰ τέσσαρα

κατὰ τοὺς ἀρχαίους στοιχεῖα, ἤτοι τὸ πῦρ [آتش],ὁ ἀήρ[هوا],τὸ ὕδωρ[صو]καὶ ἡ γῆ[طوپراق]: ايله اوغراشمق — παλαίω πρὸς τὰ στοιχεῖα· § [ἀντὶ ἐνικοῦ] τὸ φυσικόν, ἡ κρᾶσις.

عناق } A. **ἀνάκ,** ρ. ἀφ. τὸ περιπτύσσεσθαι ἀλλήλους, περίπτυξις· βλ. معانقه

عناقد } A. ἡ عناقيد **ἀνακιέτ,**πλθ. τοῦ عنقود, βλ.

عناكب } A. **ἀνακίτ,**πλθ. τοῦ عنكبوت,βλ.

عنان } A. **ἡνάν,** ὄν. ἡνίαι, χαλινός· διοίκησις, διεύθυνσις: ارجاع ايتمك— ἡ عطف διευθύνω[ἄτῳι ἡνὰν] ἢ στρέφω [**ιῳδζάϊ ἡνὰν**] τὰς ἡνίας,διευθύνομαι πρός· ||ايتمك— اطلاق ἀφίνω[ἡτλὰκ]τὸν χαλινόν· || شركت — ἑταιρία ἀνισόμοιρος[νομ.]· § πλθ. اعنه **ἔϋννέ-** || βλ. همنان .

عنانريز } II. **ἡνὰν-ῥίζ,** ἐπθ. ὁ τὰς ἡνίας ἀφίνων, ὁ τρέχων δρομαῖος· ‖ Ρμ. اولمق—ἀφίνω τὰς ἡνίας, ἐλαύνω ἀπὸ ρυτῆρος.

عنانكش } II. **ἡνὰν-κέξ,** ἐπθ. ὁ ἕλκων τὰς ἡνίας, ὁ διοικῶν, διευθύνων.

عنانت } A. **ἀνανέτ,** ὀν.θ. ἀνικανότης πρὸς συνουσίαν.

عنايت } A. **ἡναγὲτ** [ρζ. عنى] ὄν. θ. χάρις, εὐεργεσία, ἔλεος, βοήθεια, καλοσύνη, ἀγαθότης: جلبله— μεγάλη χάρις, εὐεργεσία: الله جناب حقك **ὄζενάτι χακκὴν ἡναγετίϊλε,**ἢ **ἠι-ἡναγετί-λλαχι τεάλλα,**ἐλέῳ θεοῦ,τῇ θείᾳ χάριτι· ||اولا—**ἡναγὲτ ὀλά,**ὁ Θεὸς νὰ σὲ ἐλεήσῃ [εὐχὴ πρὸς ἐπαίτην ἀποπεμπόμενον]. ‖ Ρμ. بيورمق ἢ ايتمك—ἐλεῶ, χαρίζω, κάμνω τὴν χάριν, λαμβάνω τὴν καλοσύνην, εὐαρεστοῦμαι [δοτ.αἰτ.]:ايت يارب بكا عقل و شعور— Θεέ! χάρισόν μοι νοῦν καὶ ᾠδόνησιν·||—ارساله بيوردیغکز آڭچه‌یی الدم ἔλαβον τὰ χρήματα, ἅτινα εὐηρεστήθητε νὰ πέμψητε.

عناية } A.**ἡνάγετ-εν,** ἐπρ. κατὰ χάριν,εὐεργεσίαν, ἐλέῳ : — و مرحمة **μερχάμετεν βὲ ἡνάγετεν,** ἐξ οἴκτου καὶ ἐλέου.

عنايتكار } Π. **ἡναγὲτ-κἰάρ,** ἐπθ. ἀγαθός, εὐεργετικός, ἐλεήμων: —م افندم εὐεργετικέ μου κύριε!

عنايتلو } T. ἢ عنايتلی **ἡναγὲτ-λῆ,** ἐπθ. ἀγαθός, εὐεργετικός,ἐλεήμων:—دولتلو τίτλος τιμητικὸς ἀπονεμόμενος τῷ ἀρχιευνούχῳ τῶν ἀνακτόρων.

عنايتواليه } Π. **ἡναγὲτ-βαγέ,** ἐπθ. ὁ πλήρης χάριτος, εὐεργεσίας, ἐλέους: سايهٔ حضرت پادشاهيده—ὑπὸ τὴν εὐεργετικὴν αἰγίδα τῆς A. A. M. [τοῦ Σουλτάνου].

عنب } A. **ἡνέτ,** ὄν. σταφυλή: —بنت **τίντι ἡνέτ,** ἢ—ال بنت **τίνὲτ-λ-ἡνέτ,**θυγάτηρ σταφυλῆς, ἤτοι οἶνος [βλ.دختر]·||الدب — **ἡνέτ-ὲ-ὲτ,** κόμαρος [κ. λ. σταφυλὴ ἄρκτου· τ. آيى اوزومى]·||الذئب — **ἡνέτ-ζ-ζίτ,** στρύχνος [τ. ايت اوزومى]·||حامل — **χαμίλι ἡνέτ,** κοκκοφόρος· § πλθ. اعناب **ἀνάτ.**

عنبر } A. **ἀντέρ,** ὄν. ἄμβαρι [τὸ ἄρωμα καὶ ἡ ἐξ αὐτοῦ εὐωδία],οὐσία ρητινώδης καὶ ἀρωματικὴ ἔχουσα τὴν σύστασιν κηροῦ·|| —κύανος ὁ εὐώδης·κ.γαζία·||قبوغی— κροτώνειος φλοιός [φαρμ.]·|| —آق ἄμβαρι τὸ λευκόν, ἤτοι οὐσία φαιὰ ἰξώδης ἔχουσα στίγματα λευκὰ καὶ μέλανα, καὶ ἰδιότητα διεγερτικὴν ἐπιδρῶσαν ἐπὶ τῶν νεύρων, καὶ ὡς ἐκ τούτου χρήσιμος ἐν τῇ φαρμακευτικῇ·||—قره ἄμβαρι τὸ μέλαν, ἤτοι οὐσία ρητινώδης ὀρυκτὴ, κοινῶς καλουμένη μέλαν ἤλεκτρον ὡς ὁμοιάζουσα πρὸς αὐτό·§ [ἐπρ.] πολὺ καλά!

عنبربار } Π. **ἀντὲρ-τάρ,** ἐπθ. ὁ διαχέων εὐωδίαν ἀμβάρεος,εὐώδης.

عنبربارس } Π. **ἀντὲρ-τἀρἰς,** ὄν. ὀξυάκανθα, δρατσινιά [βλ. آنبرباريس].

عنبربوی } Π. **ἀντὲρ-τούϊ,** ἐπθ. ὁ ἔχων ὀσμὴν ἀμβάρεος, εὐώδης.

عنبری } A. **ἀντέρ-ἰ,** ἐπθ. ὁ ἐξ ἀμβάρεος ἢ ὁ ἀνήκων εἰς τὸ ἄμβαρι,ἢ ὁ ἔχων ὀσμὴν ἀμβάρεος, εὐώδης· § θ. عنبريه βλ.

عنبرين } Π. **ἀντὲρ-ἰν,** ἐπθ. ὁ ἐξ ἀμβάρεος, ἢ ὁ ἀναμεμιγμένος μετ' ἀμβάρεος, εὐώδης.

عنبريه } A. **ἀντὲριγέ,** ἐπθ. θ. τοῦ عنبری, βλ. §ὄν.θ. ἀμβροσία [φυτ. τ.ياپاق چيچكی]. § τ. ποτὸν ἀλκοολικόν, κ. ροσόλιον

عنبه } A. **ἡνεττέ,** ὄν. θ. σταφύλωμα, ἤτοι πρῆσμα τοῦ κερατοειδοῦς χιτῶνος τοῦ ὀφθαλμοῦ· § μυιοκέφαλον, ἤτοι ἀρχὴ τοῦ σταφυλώματος· συνών. رأس الذباب **ῥέ'ὸσ-ζ-ζὸττάτ-**§ ραγοειδὴς ἢ χοροειδὴς ὑμὴν τοῦ ὀφθαλμοῦ, ἡ ὀπισθία ἐπιφάνεια τῆς ἴριδος·§ἄκινος,ῥὰξ σταφυλῆς ἢ ἄλλων σταφυλοειδῶν φυτῶν.

عنبي } A. **ἡνεττὶ** [βλ. عنب] ἐπθ. [βοτ. ἀνατ.]: الشكل— **ἡνεττίγῳδ-ὸ-ὸέκλ,**ραγοειδής.§ θ. عنبيه **ἡνεττιγέ.**

عنترى } **ἀντερί,** ἀντὶ انترى. βλ.

عند } A. **ἤντ,** ὄν. μέρος, πλησίον· ἰσοδυναμεῖ τῇ προθ. παρά : —ندن **ἡντηντέν,** ἐκ μέρους αὐτοῦ, παρ' αὐτοῦ· § κατά [ἐπὶ συμφωνίας] : —مده **ἡντημτέ,** παρ' ἐμοὶ [κριτῇ], κατὰ τὴν ἐμὴν κρίσιν· || —كرده **ἡντηνηζτέ,** παρ' ὑμῖν, κατὰ τὴν ὑμετέραν κρίσιν· § ἑπομένου ἐνάρθρου ἀραδικοῦ ὀνόματος προφέρεται **ἤντε:** الله — و الناس— **ἤντε-λλὰχ** βὲ **ἤντε-ν-νάς,** παρὰ Θεῷ καὶ παρ' ἀνθρώποις· || العلما — **ἤντε-λ-ὸλεμά,** παρὰ τοῖς σοφοῖς·||— البعض **ἤντε-λ-τὰ'ζ,** παρά τισιν [ἀνθρώποις]· || μεταξύ: العربان—**ἤντε-λ-ὸρτάν,** παρὰ τοῖς βεδουίνοις· § ἐν, κατά [ἐπὶ χρόνου] : الوصول — **ἤντε-λ-βὸσὸύλ,** ἐν τῇ ἀφίξει, κατὰ τὴν ἄφιξιν, ἤτοι ὅταν φθάσῃ·||الحاجه — **ἤντε-λ-χαὸζ-ὸζέ,** ἢ الاقتضا — **ἤντε-λ-ικτιζά,** ἐν ἀνάγκῃ,ἐν ὥρᾳ ἢ περιπτώσει ἀνάγκης, ἢ ὅταν δεήσῃ· § μετά, κατόπιν: التحقيق— **ἤντε-τ-ταχκήκ,**ἐν τῇ ἐξετάσει ἢ μετ'ἐξέτασιν, κατόπιν ἐξετάσεως, ἢ ἐξετάσεως γενομένης· || المطالعه— **ἤντε-λ-μὸταλεά,** ἐν τῇ ἀναγνώσει ἢ μετ' ἀνάγνωσιν,κατόπιν ἀναγνώσεως, ἀναγνωσθέντος [ἐγγράφου].

عندل } A.**ἀντέλ,**ὄν.προδεδηκυῖα κάμπλος·§ ἐπθ. μακρός·§ ρ. ἀφ. τὸ προσκαλεῖν διὰ τῆς φωνῆς·§ ἀνδὼν [ἐκ τοῦ عندليب].

عندليب } A.**ἀντελίτ,**ὄν.ἀνδών:—فرياد θρῆνος ἀνδόνος·§πλθ. عنادل **ἀνατίλ :** —نغمات **νεγαμάτι ἀνατίλ,** ᾄσματα ἀνδόνων.

عندم } A.**ἀντέμ,**ὄν.δρακόντιον αἷμα καλούμενον ἄλλως καὶ اخوين دم **τὲμι ἐχεδέϊν,**ἢ قرنداش قانی, ἤτοι εἶδος ρητίνης χρησιμευούσης ὡς στυπτικὸν κατὰ τῆς διαρροίας, τοῦ φλεγματικοῦ κατάρρου κτλ.

عندى } A. **ἡντὶ** [ρζ. عند] ἐπθ. ὁ κατὰ τὴν κρίσιν τινός, κατὰ τὸ δοκοῦν, ὁ μὴ στηριζόμενος ἐπί τινος βάσεως, ἀλλ' εἰκασία καὶ σκέψις τοῦ λέγοντος τυγχάνων· ἀβάσιμος, μάταιος: —سوز λόγος ἀβάσιμος, μάταιος, ἁπλῆ εἰκασία·||معنا —ἔννοια αὐθαίρετος κατὰ τὸ δοκοῦν· || اولا رق — κατὰ τὸ δοκοῦν [ἐπρ.]· § πλθ. عنديات **ἡντιγάτ,** λόγοι ἀβάσιμοι,μάταιοι, ἁπλαῖ εἰκασίαι, σκέψεις τοῦ λέγοντος.

عنديات } A. **ἡντιγάτ,** πλθ. τοῦ عندى βλ.

عنصر } A. **ὄνὸὄρ,** ὄν. στοιχεῖον, βάσις : — اسلام τὸ στοιχεῖον τοῦ 'Ισλαμισμοῦ, ἰσλαμικὸν στοιχεῖον·§[χημ.]στοιχεῖον: —خاك τὸ στοιχεῖον ἡ γῆ· § πλθ. عناصر **ἀνασήρ,**βλ.

عنصرى } A. **ὄνὸὄρ-ί,** τὸ θηλ. عنصريه **ὄνὸὄριγέ,** ἐπθ. στοιχειώδης, ὁ ἀνήκων εἰς στοιχεῖον· βλ. عنصر.

عنصل } A. **ὄνὸὸλ,** ἢ **ὄνὸάλ,** ὄν. σκίλλα, σκιλλοκρόμμυον [τ. آطه صوغانی].

عنصلى } A. **ὄνὸὸλ-ί,** τὸ θηλ. عنصليه **ὄνὸὸλιγέ,** ἐπθ. σκιλλιτικὸς [βοτ.].

عنعنه } A.**ἀν'ανά** [ἐκ τοῦ فلان عن فلان **ἂν ϕιλάν, ἂν ϕιλάν,** παρὰ τοῦ δεῖνος, παρὰ τοῦ δεῖνος] ὄν. θ. παράδοσις διαδοχικὴ λόγου προφητικοῦ ἢ ἄλλου,γινομένη ἀπὸ στόματος εἰς στόμα· ἀπαρίθμησις τῶν προσώπων, ἅτινα μετεδίδασαν διαδοχικῶς τὴν παράδοσιν: ايله مرويدر — διὰ παραδόσεως διαδοχικῆς ἀναφέρεται ὅτι [**μερβί-τιρ**]· § κ. αἱ λεπτομέρειαι ὑποθέσεως τινός : اطوار مضحكه‌سی سيله تكرار تكرار آكلاتمقدن واز چكه‌ميور — δὲν παύει ἀπὸ τοῦ νὰ διηγῆται ἐπανειλημμένως μὲ ὅλας τὰς λεπτομερείας [μὲ τὸ ν καὶ μὲ τὸ σ] τὴν κωμικὴν αὐτοῦ συμπεριφοράν [**ἀτβάρι μσὲχικεσινί**]· § τὸ ἀνέρχεσθαι μέχρι τῆς ἀρχικῆς πηγῆς, ἀναζήτησις τῆς πρώτης ἀρχῆς.

عنف } A.**ὄνϕ,** ὄν. τραχύτης,σκαιότης, ἀπότομον, σκληρότης, βία: ايله — μετὰ σκαιότητος, τραχύτητος, ἀποτόμως, σκληρῶς, βιαίως: خطاب ايتمك ايله — ἀποτείνω τὸν λόγον [**χητὰτ**]ἀποτόμως·|| معامله ايتمك ايله — ϕέρομαι σκληρῶς,βιαίως·|| —و شدت اوزره سورمكله حيوان تلف اولور — τὸ ζῶον θνήσκει[**τελὲϕ**]διότι ἐλαύνει τις αὐτὸ μετὰ σϕοδρότητος καὶ ὁρμῆς.

عنفوان } A. **ὄνϕὸάν,** ὄν. ἡ ἀρχὴ τῆς ὡραιότητος ἢ τῆς ἀκμῆς πράγματός τινος, τὸ ἄνθος: —جوانی ἢ شباب τὸ ἄνθος τῆς νεότητος [**ὲτὰτ** ἢ **ὄζὸὸανί**].

عنفى } A. **ὄνϕ-ί,**θηλ. عنفيه **ὄνϕιγέ,** ἐπθ. τραχύς, σκληρός, ἀπότομος, βίαιος, σϕοδρός.

عنق } A. **ὄνὸ,** ὄν. αὐχήν, τράχηλος, λαιμός: —ضرب **τάρτι ὄνὸ,** καρατομία· § πλθ. اعناق **ἀνάκ.**

عنقا A.ἄνκα,ὄν.φῖνιξ ἤτοι πτηνὸν μυθολογικὸν τεραστίου μεγέθους[βλ.سيمرغ]: كي اسمى وار جسمى يوق—ὡς ὁ φοῖνιξ ὄνομα μὲν ἔχει, ὑπόστασιν [δζἰσμ] δ' οὔ [πρμ.]· § μτφ. πᾶν σπάνιον καὶ μοναδικὸν εἰς τὸ εἶδός του: بازركان— ἐμπορος μοναδικός, σεβαστός.

عنقود A. ὄνκοὐτ, ὄν. βότρυς: هرمی ⌐ ὄνκοῦτι χερεμί, θύρσος ἤτοι ἄνθησις κωνοειδὴς συνισταμένη ἀπὸ ἄξονα περιεστοιχισμένον ὑπὸ μικρῶν μίσχων, ἐφ' ὧν εὑρίσκονται τὰ ἄνθη· § πλθ. عناقد καὶ عناقيد **ἀνακήτ,** ἀσθένεια, ἤτοι ψώρα εἰς τοὺς πόδας τῶν ἵππων.

عنك A.ἄν-κε [συνθ. ἐκ τῆς προθ. عن καὶ τῆς ἀντ. ك] παρὰ σοῦ, ἀπὸ σοῦ:رضی — ﷲ **ραὐιγιά-λλαχ ἄν-κε,** ὁ Θεὸς εἴη εὐχαριστημένος ἀπὸ σοῦ·βλ.راضی ، عنكم ، عنه.

عنكبوت A. ἀνκεπούτ, ὄν. ἀράχνη: بزدة —ἱστὸς[περὶτὲ]ἀράχνης·‖ —بيت οἶκος[πέῖτ]ἀράχνης· § πλθ. عناكب **ἀνακήτ.**

عنكبوتى A. ἀνκεπουτ-ί, θηλ. عنكبوتيه **ἀνκεπουτιγέ,** ἐπθ. ἀραχνοειδής.

عنكم A.ἂν-κῐθμ [συνθ.ἐκ τῆς ἀρδ. προθ. عن καὶ τῆς προσ.ἀντ. كم]παρ'ὑμῶν, ἀφ' ὑμῶν· βλ. προηγ.

عنوان A.ὄνδἀν[ρζ. عنو] ὄν. ὄνομα, ἐπωνυμία,τίτλος[εὐγενείας ἢ βιβλίου, ἄρθρου,ἢ ἐμπορικὸς κτλ.]: ی — عنوانلی ὁ τίτλος ὁσμανλῆ ἤτοι 'Οθωμανός· ‖ —آل خاندان معالی عنوان **χανεπάνι μεα'λι-ὄνδάνι ἄλι ὁσμάν,**ἡ ὑψηλὴ[ἧς ὁ τίτλος ὑψηλὸς]οἰκογένεια τῆς δυναστείας τοῦ 'Οσμὰν [τῶν 'Οθωμανῶν αὐτοκρατόρων]· ‖ غازی احراز ایلمشدر—ἔλαβε τὸν τίτλον **[ὄνδανινὶ]** νικηφόρος·‖ —كتاب ⌐ ὁ τίτλος τοῦ βιβλίου·‖—شركت ⌐ἑταιρικὴ ἐπωνυμία·‖— قومق καὶ طاقق—τίθημι τίτλον, τιτλοφορῶ.

عنوانى A. ὄνδαν-ί, ἐπθ. ὁ ἀνήκων τῷ τίτλῳ, ὁ τοῦ τίτλου· § θ. عنوانيه.

عنوانلى T. ὄνδαν-λῆ,ἐπθ. ὁ ἔχων ἢ φέρων τίτλον,τιτλοφορούμενος.

عنود A. ἀνοὐτ [ἐκ τοῦ عاند] ἐπθ. ἰσχυρογνώμων, πείσμων: ⌐ نمرود Νεμρὼδ ὁ ἰσχυρογνώμων.

عنودانه Π. ἀνουτ-ανέ, ἐπθ. ὁ ἀνήκων ἢ ἁρμόζων ἰσχυρογνώμονι·§ ἐπρ. ὡς ἀνήκει ἢ ἁρμόζει ἰσχυρογνώμονι,μετ'ἐπιμονῆς.

عنوه A. ἀνθέ, ἢ عنوت **ἀνθέτ,** ὄν. θ. βία.

عنوةً A. ἄνθετ-εν, ἐπρ. διὰ τῆς βίας [ἀντίθ. صلحاً **σούλχαν,** εἰρηνικῶς] : ر فتح اولندیغی صورتده—ملکت ὅταν χώρα τις κυριευθῇ διὰ τῆς βίας.

عنه A. ἄνχ-ῐ, ἢ ἀν-χ [σύνθ. ἐκ τῆς ἀρδ. προθ. عن καὶ τῆς προσ. ἀντ. ه] ἐξ αὐτοῦ, παρ' αὐτοῦ : — رضی ﷲ **ραὐιγιά-λλαχου ἄνχῐ,** ὁ Θεὸς εἴη εὐχαριστημένος παρ'αὐτοῦ[βλ. راضی καὶ راضی]·‖—مبحوث **μεπχούσουν ἄνχ,** ὁ,ἡ,τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος·‖— مفعول **μεῤ'ούλουν ἄνχ,** ἀφαιρετικὴ [πτῶσις]· βλ. عنها.

عنها A. ἄν-χα [συνθ. ἐκ τῆς ἀρδ. προθ. عن καὶ τῆς προσ.ἀντ. ها, θηλ. τοῦ ه] παρ' αὐτῆς : — رضی ﷲ **ραὐιγιά-λλαχου ἄν-χα,** ὁ Θεὸς εἴη εὐχαριστημένος ἐξ αὐτῆς·‖— **ἄν-χα μίν-χα,** ἐξ αὐτῆς, καὶ ἐξ ἐκείνης, ἐκ τούτου καὶ ἐξ ἐκείνου [τοῦ λογαριασμοῦ ἀγορᾶς κτλ.]· βλ. عنه .

عنهم A. ἄν-χθμ [πλθ. τοῦ عنه ἄνχθ]παρ' αὐτῶν· βλ. عنه .

عنهما A. ἄν-χθμα [δυϊκ.τοῦ عنه] παρ' αὐτῶν τῶν δύο [ἐπὶ ἀνδρῶν ἢ γυναικῶν]· βλ. عنه .

عنيد A. ἀνὶπ [ἐκ τοῦ عاند] ἐπθ. ἰσχυρογνώμων, πείσμων : ⌐ ولید δοῦλος ἢ μείραξ ἰσχυρογνώμων· βλ. عنود.

عنيف A. ἀνὶφ [ἐκ τοῦ عنف] ἐπθ. τραχύς, σκληρός, ἀπότομος : ⌐ خطاب λόγος τραχύς, σκληρός § θ.عنيفه: ⌐ كلات **κελιμάτι ἀνιφέ,** λόγοι τραχεῖς, σκληροί.

عنيق A. ὄνεῖκ[ὑποκ.τοῦ عتيق]ὄν. τράχηλος ὀδόντος· §[βοτ.] λαιμὸς ἢ βάσις τοῦ καυλοῦ ἢ πυθμὴν τῆς ρίζης·μεσόφυτος [βοτ.].

عنين A. ἀννίν [ἐκ τοῦ عنانت] ἐπθ. ἀνίκανος πρὸς συνουσίαν.

عوارض A. ἀβαρὶζ [ἐκ τοῦ عارضه] ὄν. θ. συμφοραί,δυστυχήματα,παθήματα:مزروعات چكركه و قوراقلق كي بعض—ه اوغرامش τὰ σπαρτὰ ὑπέστησαν συμφορὰς τινας, οἷαι αἱ ἀκρίδες καὶ ἡ ξηρασία· ‖— ازاله ἐξάλειψις ἢ ἄρσις **[ἰζαλὲ]**συμφορῶν, δυστυχημάτων·‖ ⌐ جديده νέαι συμφοραί·§ἔκτακτα δημαρχιακὰ ἔξοδα:وقتی—**ἀβαρὶζ βακφί,**ἀφιέρωμα[βακοῦφι]ὑ-

δρυόμενον ὅπως τὰ εἰσοδήματα αὐτοῦ δαπανῶνται ὑπὲρ τῶν ἀναγκῶν καὶ συμφορῶν χωρίου ἢ συνοικίας τινός.

عوارف A. ἀβαρίφ, πλθ. τοῦ عارف, βλ.

عواصف A. ἀβασήφ, πλθ. τοῦ عاصف, βλ.

عواض A. ἠβάζ, ὄν. ἀνταλλαγή, τὸ διδόναι τι ὡς ἀντάλλαγμα· βλ. عوض ، تعويض .

عواطف A. ἀβατήφ, πλθ. τοῦ عاطف, βλ.

عواقب A. ἀβακὴπ [πλθ· τοῦ عاقبت] ὄν. θ. τέλη, συνέπειαι, ἐκβάσεις, συμπεράσματα : ه— بالخير ختمت **χῦτιμετ ἀβακήπουχου πὶ-λ-χαῖρ,** σφραγισθείσαν τὰ τέλη [τοῦ βίου] αὐτοῦ ἐπ' αἰσίοις·‖ امور ⌐ **ἀβακήπι ὄμούρ,**τὰ τέλη ἢ αἱ ἐκβάσεις τῶν ὑποθέσεων·‖ حسنه ⌐καλὰ [χασενὲ] τέλη.

عواقر A. ἀβακήρ [πλθ. τοῦ عاقر]ὄν. γυναῖκες στεῖραι.

عواقيل A. ἀβακήλ, ὄν. πλθ. θ. ὑποθέσεις δύσκολοι, στρυφναί.

عوالى A. ἀβαλὶ [πλθ. τοῦ عالى] ὄν. ὑψηλοί, μεγάλοι.

عوالم A. ἀβαλίμ, πλθ. τοῦ عالم **ἀλέμ,** βλ.

عوام A. ἀβὰμμ [πλθ. τοῦ عام] ὄν. οἱ ἄνθρωποι τοῦ λαοῦ, ὁ λαός [ἀντίθ. خواص **χαβάσ,** οἱ ἀριστοκράται]: ناس⌐—οἱ κοινοὶ τῶν ἀνθρώπων, ὁ ὄχλος·‖— رعايين و κλῆρος **[ρεχαπὶν]** καὶ λαός.

عوامپسند Π.ἀβὰμμ-πεσένπ,καὶعوامپسندانه **ἀβὰμμ-πεσενπανέ,** ἐπθ. ὁ ἐπιδοκιμαζόμενος ὑπὸ τοῦ λαοῦ, τοῦ ὄχλου, ὁ ἀρεστὸς τῷ ὄχλῳ.

عوامل A. ἀβαμὶλ [πλθ. τοῦ عامل] ὄν. λέξεις συνεπάγουσαι τὴν μεταβολὴν τῆς καταλήξεως ἄλλης λέξεως κατὰ τοὺς κανόνας τῆς ἀραβικῆς συντάξεως· βλ. عامل .

عوان A. ἀβὰν [ρζ. عون] ἐπθ. βοηθός.

عوائد A. ἀβαῖπ [πλθ.τοῦ عائده]ὄν.θ. πρόσοδοι,εἰσοδήματα· τυχηρά: منفعه ⌐ πρόσοδοι ἢ τυχηρὰ κεκομμένα, ἐκλιπόντα· ‖ — رسومات و τέλη **[ρουσουμὰτ]** καὶ πρόσοδοι.

عوائق A. ἀβαΐκ, πλθ. τοῦ عائق βλ.

عود A. ἄβπ, βλ. عودت .

عود A.οὔπ, ὄν.ἀλόη: — رايحه **ραϊχάϊ οὔπ,** ὀσμὴ ἀλόης·§μουσικὸν ὄργανον, εἶδος λύρας, κ.λαοῦτο· § πλθ. عيدان **ἠπάν.**

عودت A. ἀβπέτ, ρ.ἀφ. θ. ἐπιστροφή·ἐπάνοδος: —مكتبدن ἐπιστροφὴ ἐκ τῆς σχολῆς. ‖ Ρμ. ἐπανέρχομαι, ἐπιστρέφω [δοτ.]: ايديور بازاردن كندى خانه سنه — ἐπανέρχεται ἐκ τῆς ἀγορᾶς εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ.

عودى A. οὐπ-ί, ἐπθ. λυριόμορφος [βοτ.]· §μουσικὸς παίζων λύραν [βλ.عود]· § θ. عوديه **οὐπιγέ.**

عوج A. ἠβέδζ, ὄν. κυρτότης, καμπυλότης:—بى خط متمايل **πὶ ἠβέδζ,** γραφὴ ἢ γραμμὴ εὐθεῖα, ἄνευ κυρτότητος·‖ صحراى بى —**σαχράϊ πὶ ἠβέδζ,**πεδιὰς εὐθεῖα·βλ. اعوجاج .

عوراء A. ἀβρὰ [θ. τοῦ اعور]ἐπθ.γυνὴ μονόφθαλμος.

عورات A. ἀβράτ, πλθ. τοῦ عورت βλ.

عورت A. ἀβρέτ,ὄν. θ. αἰδοῖα: ⌐ ستر **σέτρι ἀβρέτ,** κάλυψις αἰδοίων·§ κ.**ἀβράτ,**γυνή : —آنا χυδαία καὶ ἀνήθικος ὕβρις κατὰ μητρὸς καὶ συζύγου·‖—بى بوشادى ⌐διέζευξε τὴν σύζυγόν του[ἀβρετινὶ]·‖—او يابار او— يبقار ἡ γυνὴ οἶκον ποιεῖ[ἀνιστᾷ],ἡ γυνὴ οἶκον καταστρέφει·‖ —كچر اوكودى ⌐ه— ἡ συμβουλὴ[ὀγιϋτ]τῆς γυναικὸς εἰς τὴν γυναῖκα ἰσχύει **[γκετσέρ,** περνᾷ] § πλθ. عورات **ἀβράτ.**

عوض A.ἠβάζ, ὄν. ἀντάλλαγμα, ἀντιστάθμισμα,ἀντίτιμον,μισθός, ἀμοιβή, ὠφέλεια: خدمت ⌐ ἀμοιβὴ ὑπηρεσίας· ‖ معلوم ⌐ γνωστὴ ὠφέλεια· ‖—شرطيله اولان هبه ἢ ὑπὸ τὸν ὅρον ἀντιδώρου [**ἠβάζ ἀαρτίϊλε**] γινομένη δωρεά[χιπέ]·‖ —ويرمك δίδω ἀντίδωρον, ἀντιστάθμισμα·‖—بلا **πίλα ἠβάζ,**ἄνευ ἀντισταθμίσματος, δωρεὰν [βλ. καὶ غرض].

عوضاً A. ἠβάζαν,ἐπρ. ὡς ἀντάλλαγμα, ὡς ἀντιστάθμισμα,ἐπ' ἀνταλλαγῇ, ἀντὶ [δοτ.].

عوعو A. ἀβ'άβ, ρ. ἀφ. ὑλακή.‖ Ρμ. ὑλακτῶ·‖βλ. هاوهاو **عوعو** καὶ هاوهاو .

عوعوه A. **áō'aōé,** ὄν.θ. ὑλακή: ـــ كلاب ὑλακὴ κυνῶν [**κιλάπ**].

عوق A. **ăōκ,** ὄν. ἀναστολή, ἀναχαίτισις, τὸ διεγείρειν προσκόμματα,ἐμπόδια: تعويق و تأخير—ἀναστολὴ καὶ καθυστέρησις·βλ. تعويق.

عول A. **ăōλ,** ρ.ἀφ.τὸ ἐκτρέπεσθαι τοῦ δικαίου καὶ ἀδικεῖν·τὸ μὴ εἶναι ἀκριβῆ τὴν πλάστιγγα· τὸ κλαίειν καὶ ὀδύρεσθαι μεγαλοφώνως· § προσαύξησις, ἤτοι ἡ πρᾶξις, ἣν ὁ ἱεροδικαστὴς ἀναγκάζεται διανέμων τὴν περιουσίαν νὰ πράξῃ ὅπως καταστήσῃ δυνατὴν τὴν διανομὴν αὐτῆς ἐν περιπτώσει καθ'ἣν αἱ κληρονομικαὶ μερίδες ὑπερτεροῦσι τὴν κλασματικὴν μονάδα τῆς περιουσίας· αἱ πράξεις αὗται καλοῦνται καὶ مسائل عوليه **μεσαΐλι ἀōλιγέ·** [ἀντιθ. رد βλ.].

عوليه A. **ἀōλιγέ,** ἐπθ. θηλ. τοῦ عولى· βλ. προηγ.

عون A. **ăōν,** ὄν. βοήθεια, ἀρωγή: الهى ـــ θεία βοήθεια· ‖ بعون الله **πὶ-ἀōνί-λλαχι,** τῇ βοηθείᾳ τοῦ Θεοῦ.

عونه A.**ἀōενὲ**[πλθ.τοῦ ἀχρήστου عاش **ἀῖν**] ὄν. βοηθοί, ὀπαδοί: خونه ـــ **ἀōενὲῖ χαōενέ,** κακοῦργοι ὀπαδοί.

عونى A. **ἀōν-ί,** ἐπθ. βοηθητικός· § ὄν. κ. Ἀδνῆ.

عويل A. **ἀōίλ** [βλ. عول]ὄν. κλαυθμός, ὀδυρμός, ὀλοφυρμός.

عهار A. **ἠχάρ,** ὄν. μοιχεία, γυναικοθηρεία, γυναικολατρεία· βλ. عهر.

عهد A. **ăχ̣ὲ,**ρ.ἀφ. ὑποχρέωσις, λόγος, ἤτοι ὑπόσχεσις περὶ ἐκτελέσεως· συνθήκη· σύμβασις, ὅρκια: نقض ـــ, ἢ ـــ **νάκζι ăχ̣ὲ ἐτμέκ,** ἀθετῶ τὴν ὑπόσχεσιν, τὴν συνθήκην, παρασπονδῶ. ‖ Ρμ. ὑπόσχομαι, ἀναλαμβάνω τὴν ὑποχρέωσιν, ὁρκίζομαι [δοτ.] : ايتدم — حركته بو صورتله ὡρκίσθην νὰ ἐνεργήσω οὕτω·‖ اولسون المدن كافى يايه‌يم ـــ·ὁρκίζομαι [**ἀχ̣ὲὶμ ὁλσοὶν**] νὰ κάμω ὅ,τι δύναμαι [**ἐλιμὲν γκελενί**]·§χρόνος,ἐποχή,αἰών,ἡλικία: شباب ـــ ἡλικία, χρόνος τῆς νεότητος[**σεὲάπ**]·‖ خلافت فاروق ـــ αἰὼν τῆς Καλιφείας τοῦ Φαροὺκ [ἤτοι τοῦ Ὁμέρ]·‖ سابقده ـــ ἐν τῇ παρελθούσῃ ἐποχῇ·‖ قريبده ـــ ἐν προσεχεῖ χρόνῳ, ἤτοι ὅσον οὔπω, προσεχῶς·‖ ـــ ولى **βελίγι ăχ̣ὲ,** ἐπίδοξος διάδοχος [αὐτοκράτορος,βασιλέως]·§πλθ.

عهد **ὄχούὲ**: عيد ـــ **ὄχούὲι μερ'ιγέ,**συνθῆκαι ἐν ἰσχύϊ·‖ قديم ـــ συνθῆκαι παλαιαί.

عهداً A. **ăχ̣ὲ-εν,** ἐπρ. δυνάμει συνθήκης.

عهدلاشمق T. **ἀχ̣ὲ-λαὸμάκ,** ρμ.ἀλλ. συνθηκολογῶ μετά τινος,συνομολογῶ συνθήκην [ايله].

عهدنامه Π. **ăχ̣ὲ-ναμέ,** ὄν. τὸ ἔγγραφον τῆς συνθήκης,συνθήκη: همايون ـــ· Αὐτοκρατορικὴ [Σουλτανικὴ] συνθήκη.

عهده A. **ὄχ̣ὲέ,** ὄν. θ. δικαιοδοσία ὑπαλλήλου, καθῆκον, ὑπηρεσία, ὑποχρέωσις, εὐθύνη, βάρος: مأموريتك ـــ سنه بر بريسنك. توجيهى ἀνάθεσις [**τεδδζιχὶ**]δημοσίας τινὸς θέσεως εἰς τὴν δικαιοδοσίαν τινός [**πιριδινὶν ὄχ̣ὲεδινέ**], ἤτοι διορισμός τινος εἰς τινα θέσιν· ‖ [لياقت] ἢ استيهال ـــ· فلانجه مأموريتك دولتلرينه احاله وتفويض بيورلديغى مسموع عاجزى اولدى ἤκουσα ὅτι ἡ δεῖνα θέσις ἀνετέθη ἐπαξίως[**ὄχ̣ὲέῖ ἰστιχὰλ ἢ λιγιακάτ,** ἐπάνω εἰς τὴν ἱκανότητα ἢ ἀξίαν] τῇ Ὑμετ.Ἐξοχότητι·‖ سنه ـــ درايت و فطانته محولدر ἀπενεμήθη αὐτῷ [**ὄχ̣ὲδινὲ**] ὁ πρῶτος βαθμός· ‖ ـــ ايشك سنده اولمق **πὶρ ἰσὶν ὄχ̣ὲεδινὲὲν γκελμέκ,** δύναμαι νὰ ἐκτελέσω ὑπόθεσίν τινα, νὰ διεξαγάγῳ, νὰ φέρῳ αὐτὴν εἰς πέρας·‖ فلانك طالبى ـــ سنه احاله اوليه‌سى εἶναι[τι] εἰς βάρος τοῦ δεῖνος·‖ سنه اجرا ايدلمش اراضى ـــ سنه‌در بريسنك γαῖαι ἢ κτήματα [**ἐμλὰκ**] ἢ οἰκία εἶναι ἐπ' ὀνόματι [ἐπάνω] τινος· ‖ خانه‌يى بريسنك ـــ سنه قيد ايتمك ἐπιγράφω [**καῖὲ ἐτμὲκ**]τὴν οἰκίαν εἰς τὸ ὄνομά[ἐπάνω]τινος· ‖ خانه‌نك موقع ونومرو و در ـــ سى ἡ θέσις, ὁ ἀριθμὸς καὶ τὸ ὄνομα,εἰς ὃ εἶναι ἐπιγεγραμμένη [**ὲὲρ ὄχ̣ὲεδὶ**] ἡ οἰκία·‖ ايتمك — در **ὲὲρ ὄχ̣ὲὲἐτμέκ,** ἀναλαμβάνω ὑποχρέωσιν ἐκτελέσεως· ‖ ايتمك — مسؤليتى در ἀναλαμβάνω τὴν εὐθύνην [**μεσ'ὸλιγετί**]·‖ المعدة على الراوى **ἐλ ὄχ̣ὲτσ ἀλέρραβί,** ἡ εὐθύνη ἐπὶ τὸν εἰπόντα, ἤτοι ἐγὼ δὲν τὸ λέγω, ἄλλος τὸ λέγει· ἐγὼ δὲν ἀναλαμβάνω τὴν εὐθύνην.

عهده‌دار Π. **ὄχ̣ὲ-ὲάρ,** ἐπθ. ὁ ἀναλαμβάνων.

عهدى A. **ἀχ̣ὲ-ί,** ἐπθ. ὁ τῆς συνθήκης· § θ. عهد : ـــ احكام **ἀχκιάμι ἀχ̣τιγέ,** διατάξεις τῆς συνθήκης.

عهر A. **ἄχ̣ρ,** ὄν. μοιχεία· γυναικοθηρεία, γυναικολατρεία.

عهود A.**ὄχούτ,** πλθ. τοῦ عهد, βλ.

عهور A. **ὄχούρ,** ὄν. μοιχεία.

عهيد A. **ἀχ̣ὶὲ** [ρζ. عهد] ἐπθ. ὁ συνθηκολογήσας ἢ ὁ συμβληθεὶς μετά τινος· § παλαιός.

عيادت A. **ἠγιαὲὲτ** [ρζ. عيد] ρ ἀφ. θ. τὸ ἐρωτᾶν τὰ περὶ τῆς ὑγιείας ἀσθενοῦς, ἐπίσκεψις πρὸς ἀσθενῆ : كيتمك ـــ πορεύομαι πρὸς ἐπίσκεψιν ἀσθενοῦς·‖ ايفاى وظيفهٔ عيادت ـــ ἐκπλήρωσις τοῦ καθήκοντος ἐπισκέψεως πρὸς ἀσθενῆ·‖ عيادتدر **ἠγιαὲὲτ ἠπαὲέτ-τιρ,** ἡ πρὸς ἀσθενῆ ἐπίσκεψις εἶναι προσευχή, ἤτοι ἴση προσευχῇ.‖Ρμ.ἐπισκέπτομαι ἀσθενῆ[δοτ.].

عياذ A. **ἠγιάζ,** ὄν. καταφυγή, καταφύγιον: ـــ ال **ἐλ ἠγιάζου πὶ-λλαχ,** ἡ καταφυγὴ [ἐστὶ] παρὰ τῷ Θεῷ, ἤτοι ἄπαγε, μὴ γένοιτο!‖ βλ. العياذ.

عياذاً A.**ἠγιάζ-εν,** ἐπρ. καταφεύγων: ـــ καταφεύγω εἰς τὸν Θεόν [**πὶ-λλαχ**], ἤτοι ἄπαγε, μὴ γένοιτο !

عيار A.**ἀγιάρ** [ρζ. عير] ἐπθ. ὁ περιφερόμενος πολὺ τῆδε κἀκεῖσε, κλέπτης, ἀπατεών, πανοῦργος,ψεύστης,ἀχρεῖος § θ. عياره.

عيار A. **ἠγιάρ,**κ. **ἀγιάρ,**ὄν.ποιότης ἢ βαθμὸς καθαρότητος πολυτίμου μετάλλου, ὡς χρυσοῦ ἢ ἀργύρου,ἢ λίθου πολυτίμου ἢ κράματος· ἀκρίβεια βάρους νομίσματος κτλ. συνεκδ. ἀξία· ἀκρίβεια ὥρας ὡρολογίου, κανόνισις· μτφ. ὁ προσήκων βαθμὸς πράγματός τινος: — الل خالص **χαλήσου-λ-ἠγιάρ,** ὁ ἀδόλου καθαρότητος, ἀξίας· ‖ — كم **κὲμ-ἠγιάρ,** οὗ ὁ βαθμὸς τῆς καθαρότητος ἢ τῆς ἀξίας ἐλλειπής, εὐτελής· ‖ — تمام **τεμὰμ-ἀγιάρ** καὶ — درست **τσρὸστ-ἀγιάρ,**ὁ ἔχων τὸν ἀκριβῆ ἢ τὸν ἀπαιτούμενον βαθμὸν τῆς καθαρότητος,τοῦ βάρους· ‖ ـــ صاحب ὑπάλληλος δοκιμαστὴς τῆς καθαρότητος,ἢ τοῦ βάρους τῶν νομισμάτων, ἀργυρογνώμων [βλ. عياركير].‖ Ρμ. κανονίζω ὡρολόγιον· δοκιμάζω τὴν ποιότητα μετάλλου πολυτίμου κτλ. δοκιμάζω τὰ πέταλα ἵππου καὶ ἐνισχύω αὐτὰ ἐν ἀνάγκῃ[αἰτ.]·‖ بى بولمق ـــ εὑρίσκω τὸν προσήκοντα βαθμὸν πράγματός τινος.

عيار كير Π **ἠγιὰρ-γκίρ,** ὄν. ἀργυρογνώμων ἤτοι δοκιμαστὴς τῆς καθαρότητος ἢ τοῦ βάρους τῶν νομισμάτων· λέγεται καὶ صاحب عيار· βλ. عيار.

عيارلامق T. **ἀγιαρ-λαμάκ,** ρμ.μτδ. κανονίζω ὡρολόγιον· δοκιμάζω τὴν καθαρότητα χρυσοῦ, ἀργύρου κτλ. [αἰτ.].

عياره **A. ἀγγιαρ-ὲ** [θηλ.τοῦ عيار βλ.] ἐπθ. γυνὴ ἀπατεών,πανοῦργος,ψεύστρια.

عيارى A. **ἀγγιαρ-ί,** ὄν. αἰσχροκέρδεια, ἀπάτη, ψεῦδος.

عياش A. **ἀγγιὰὲ** [ρζ. عيش] ἐπθ. ὁ παραδεδομένος εἰς τὴν μέθην καὶ εἰς τὴν κραιπάλην, οἰνόφλυξ, μέθυσος, πότης : بد ـــ معاش πότης κακὸν βίον διάγων [**πὲὲ-με'άὲ**]· § πλθ. عياشين **ἀγγιαὲίν.**

عياشلق T. **ἀγγιαὲ-λήκ,** ὄν. οἰνοφλυγία, κραιπάλη, κ. μεθυσειό.

عيافت A. **ἠγιαφέτ,** ὄν. θ. ἄση, ἀνορεξία, ἀπδία,ἀποστροφὴ πρὸς τὸ φαγητὸν [ἰατ.]· συνων.دكسنمك ـــ· §ὀρνιθομαντία.

عيال A. **ἠγιὰλ** [πλθ.τοῦ ἀχρ. عيل **ἀγγὶλ**] ὄν. οἰκογένεια, ἤτοι γυναῖκες, τέκνα συγγενεῖς καὶ ὑπηρέται, ὧν ἡ συντήρησις ἐπιβαρύνει τινά·‖ — و اولاد τέκνα καὶ οἰκογένεια·‖ — كثير ال **κεσίρου-λ-ἠγιάλ,**ὁ ἔχων μεγάλην οἰκογένειαν·‖ بر كيسه كندوسنك-زنده بولنان اوغليله برلكده اولهرق اجراى صنعت ايلسه كسبك كافه‌سى اولكيسه‌نك ἐάν τις ἐξασκῇ τέχνην ὁμοῦ μετὰ τοῦ ὑπεξουσίου [κ. λ. τοῦ ἐν τῇ οἰκογενείᾳ] υἱοῦ αὐτοῦ, τὸ κέρδος [**κεσπὶν**] ὁλόκληρον ἀνήκει εἰς αὐτόν·§ κ. **ἀγγιάλ,** ἡ σύζυγος.

عيالة A. **ἠγιαλέτ,** ἀφ. θ. τὸ τρέφειν σύζυγον, τέκνα, καὶ λοιπὴν οἰκογένειαν.

عيان A.**ἀγγιὰν** [ρζ. عين] ἐπθ. ἐναργής, δῆλος, φανερός: يازى—γραφὴ ἐναργής, ἤτοι μὲ χονδρὰ γράμματα [εἶδος γραφῆς]·‖Ρμ. καθιστῶ ἐναργές, δῆλον [αἰτ.]· ‖ اولمق — γίνομαι δῆλος, φαίνομαι : اولدى شهر انظارمزه— ἡ πόλις ἐφάνη εἰς τοὺς ὀφθαλμούς μας·§ ἐπρ. بيان—**ἀγγιὰν-πεγγιάν,** ἐναργῶς.

عياناً A. **ἀγιάν-εν,** ἐπρ. ὀφθαλμοφανῶς, προφανῶς, ὁλοφάνερα : برهان ايله ثابت شی — ثابت كيدر δείξεων [**ἅδρχὰν**] ἀποδειχθὲν ἰσοδυναμεῖ [**γκιτι-τιρ**]πρὸς τὸ ὀφθαλμοφανῶς ἀποδειχθέν.

عيب A. **ἄϊπ,** κ. **ἀγίπ,** ὄν. ἔλλειψις, ἐλάττωμα: ی — مبيعك ἐλάττωμα τοῦ πωληθέντος [πράγματος ἢ ζώου]· ‖ — قديم ἀρχαῖον ἐλάττωμα· ‖ — موجب رد اولان ἐλάττωμα δικαιολογοῦν τὴν ἀπόρριψιν [**μσδζίπι ρέττ**]· § ἐντροπή, αἶσχος, αἰσχύνη: در—εἶναι ἐντροπή, αἶσχος· ‖ دكل — δὲν εἶναι ἐντροπή· ‖ اما — حضوردر ἐντροπὴ εἶναι, ἀλλ' ἀφ' ἑτέρου ἡσυχία [**χουζοὺρ**] εἶναι· § ἐπθ. πρόξενος αἰσχύνης: سوز—λόγος πρόξενος αἰσχύνης· § ἐπφ. ἐντροπή! § πλθ. عيوب **ὄγιούπ.**

عيب جو II. **ἄϊπ-ὸζοὺ,** ἐπθ. ὁ ἀναζητῶν καὶ κατακρίνων τὰ ἐλαττώματά τινος, φιλοκατήγορος.

عيبسز T.**ἄϊπ-σίζ,**ἐπθ.ὁ ἄνευ ἐλαττώματος, τέλειος: ر اللهدر—τέλειος εἶναι μόνος ὁ Θεός [φράσις ἐν χρήσει πρὸς ἐπίκλησιν ἐπιεικείας ὑπὲρ πταίστου, ὡς τὸ ἡμέτερον: οὐδεὶς ἀναμάρτητος κτλ.]· دوست آرايان دوستسز‖— ὁ ζητῶν φίλον ἄνευ ἐλαττώματος μένει ἄνευ φίλου[πρμ.]· ‖مال و—صاغلام πρᾶγμα σῶον καὶ ἄνευ ἐλαττώματος.

عيب كو Π. **ἄϊπ-γκιοῦ,** ἐπθ. κακολόγος, ὁ λέγων καὶ διαδίδων τὰ ἐλαττώματά τινος, φιλοκατήγορος.

عيبلامق T. **ἄϊπ-λαμάκ,** ρμ. μτδ. κατακρίνω, καταμέμφομαι, ὀνειδίζω, κατηγορῶ [αἰτ.] : يزى عيبلميك μὴ κατακρίνητε [**ἀϊπλάμαϊν**] ἡμᾶς ἕνεκα τούτου.

عيبلانمق T. **ἀϊπ-λανμάκ,** ρμ. πθ. κατακρίνεσθαι, ὀνειδίζεσθαι ὑπό τινος : عيبلانز يا **ἀϊπλανμὰζ γιά,** δὲν εἶναι κατακριτέον βεβαίως.

عيبلو T. **ἀϊπ-λῆ,** ἐπθ. ὁ ἔχων ἐλάττωμα, ἔλλειψιν, ἐλαττωματικός.

عيبناك Π. **ἀϊπ-νάκ,** ἐπθ. κατησχυμμένος, ὁ ὑποπίπτων εἰς τι προξενοῦν αἰσχύνην καὶ ὄνειδος.

عيد A. **ἤτ,** ὄν. ἑορτή: اضحی — **ἤτι ἀτχά,** ἑορτὴ τῶν θυσιῶν [ἄλλως قربان بايرامى]· ‖فطر — **ἤτι ὁήτρ,** ἡ ἐν τῇ λήξει τοῦ Ραμαζανίου ἑορτή, τὸ Βαϊράμιον [ἄλλως شكر بايرامى ἕνεκα τῶν κατὰ τὴν ἑορτὴν ταύτην διανεμομένων σακχαρωτῶν,**σεκέρ**]· ‖شريف — **ἤτι ἀερίφ,**ἱερὰ ἑορτή· ‖سعيد — **ἤτι σα'ῖτ,**αἰσία ἑορτή· ‖ميامن — **ἤτι μεγαμὶν-πετίτ,**ἑορτὴ ἧς ἡ αἰσιότης πρόδηλος,παναισία· ‖كريسعيد اولسون — ἡ ἑορτὴ ὑμῶν[**ἠτηνὴζ**]ἔστωαἰσία,ἢ شريفكز مبارك اولسون — ἡ ἱερὰ ὑμῶν ἑορτὴ ἔστω αἰσία[εὐχὴ συγχαρητήριος κατὰ τὰς θρησκευτικὰς ἑορτὰς Βαϊραμίου, ἀντιστοιχοῦσα τῇ ἡμετέρᾳ : καὶ εἰς ἔτη πολλά]· ‖— بر بالای **ἤτ πὲρ παλάϊ ἤτ,** ἑορτὴ ἀνωτέρα ἑορτῶν, ἑορτῶν ἑορτή.

عيدى A. **ἠτιγὲ,** θ. **ἠτιγὲ** عيد [βλ. عيد] ἐπθ. ἑόρτιος, ὁ τῆς ἑορτῆς, τοῦ Βαϊραμίου [τ. بايراملق].

عيديه A. **ἠτιγὲ** [ἐκ τοῦ προηγ.] ὄν.θ. δῶρον διδόμενον ἐπὶ τῇ ἑορτῇ Βαϊραμίου [τ. بايراملق].

عيسوى A. **ἠσεβὶ** [ἐκ τοῦ عيسى] ἐπθ. ὁ ἀνήκων τῷ Ἰησοῦ, χριστιανικός : دين — ἡ χριστιανικὴ πίστις· § ὄν. χριστιανός· § θ. عيسويه : — ملل **μιλέλι ἠσεβιγέ,** τὰ χριστιανικὰ ἔθνη.

عيسويت A. **ἠσεβιγὲτ** [ἐκ τοῦ προηγ.] ὄν. θ. χριστιανισμός, ὁ χριστιανικὸς κόσμος, ἡ χριστιανωσύνη.

عيسى A. **ἠσά,** ὄν. Ἰησοῦς: المسيح — **ἤσελ-μεσίχ,** ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς [ὁ Μεσσίας]· ‖عليه السلام حضرت — **χαζρέτι ἠσὰ ἀλέϊχισ-σελάμ,** ὁ Ἰησοῦς Χριστός,ἐφ' ὃν ἡ εὐλογία[βλ. صلى ، سلم]· ‖دم — **ἠσὰ-τέμ,**ἡ نفس **ἠσὰ-νεφές,** οὗ τὸ φύσημα ἰαματικόν, ὡς τὸ τοῦ Ἰησοῦ.

عيش A. **ἀής,**κ. **ἤς,**ὄν. τὸ τρώγειν, πίνειν καὶ διασκεδάζειν,τὸ διάγειν ἐν ἡδονῇ καὶ ἀπολαύσει, ἡδονή, διασκέδασις : و عشرت **ἤς οὐ ἠσρέτ,** ἢ و نوش — **ἤς οὐ νούς,** τὸ τρώγειν καὶ πίνειν, εὐωχία καὶ εὐθυμία,μέθη καὶ κραιπάλη,ϕαγοπότια, ὄργια· ‖— التزام τὸ ἐπιδιώκειν **[ἰλτιζὰμ] τὰς** διασκεδάσεις,τὰς εὐωχίας· § βίος: خوش — βίος εὐχάριστος.

عيشه A. **ἠσὲ** [συνών. τοῦ عيش]ὄν. θ. τὸ ἔχειν ἀϕθονίαν τῶν πρὸς τὸ ζῆν καὶ διάγειν ἐν ἡδονῇ καὶ ἀπολαύσει.

عيصو A. **ἠσοῦ,** ὄν.κ. Ἡσαῦ, υἱὸς τοῦ Ἰσαὰκ καὶ τῆς Ρεβέκκας.

عيقه A. **ἀηκά,** ὄν. θ. παραλία.

عيكه A. **ἀϊ̈κέ,** ὄν. θ. δενδρῶν πυκνὸς, δάσος.

عيل A. **ἀγ̈ίλ,** βλ. عيال .

عين A. **ἄϊν,** ὄν. ὀφθαλμός: — نور τὸ ϕῶς τοῦ ὀφθαλμοῦ· ‖— نورم **νοὺρι ἀϊνίμ,** τὸ ϕῶς τῶν ὀφθαλμῶν μου![ἐκ μέρους μητρὸς ἢ πατρὸς πρὸς τέκνον]· ‖— طرفة ال **τάρϕετσ-λ-ἄϊν,** ριπὴ ὀφθαλμοῦ· ‖ — قرة ال **κούρρετσ-λ-ἄϊν,**δρόσος τοῦ ὀφθαλμοῦ, ἡ χαρά, τὸ χάρμα· ‖— اغماض τὸ κλείειν**[ιγμὰζ]**τὸν ὀφθαλμόν,παράβλεψις· ‖ حق — ال **ἐλ ἄϊνσ χάκκουν,** ὁ ὀφθαλμὸς [ἤτοι ἡ περὶ βασκανίας ἰδέα]εἶναι ἀληθής· ‖الكمال — **ἀϊνσ-λ-κεμάλ,**ὀφθαλμὸς τοῦ Κεμὰλ ἤτοι Ἀραβός τινος, οὗτινος τὸ βλέμμα ἦτο θανατηϕόρον· βάσκανος ὀφθαλμός· ‖ صديق — ال **σαϊήκου-λ-ἄϊν,** ϕίλος κατὰ τὸ ϕαινόμενον [διὰ τὰ μάτια]·‖— انسان ال **ινσάνσ-λ-ἄϊν,** κόρη τοῦ ὀφθαλμοῦ· ‖— على الرأس وال, βλ. على · §πηγή, κρήνη· §τὸ πρᾶγμα αὐτὸ καθ'ἑαυτό,ἡ οὐσία τοῦ πράγματος, αὐτόχρημα : حقيقت — αὐτόχρημα ἡ ἀλήθεια [**χακηκάτ**]·‖— كرامتدر αὐτόχρημα θαῦμα [**κεραμέτ**], ἤτοι καταλληλότατον, ἐπιτυχέστατον· ‖ خطادر — εἶναι αὐτόχρημα, λάθος, μέγα λάθος·‖اليقين — **ἀϊνσ-λ-γεκήν,**βεβαίως·§[νομ.]πρᾶγμα συγκεκριμένον, ὡς οἶκος,ἵππος,καθέδρα,σωρὸς σίτου,χρήματα: مغصوب — πρᾶγμα σϕετερισθέν [**μαγσούτ**]· § ἀντίγραϕον : نى الحق ἢ حقيقارمق — ἀντιγράϕω, λαμβάνω ἢ ἐξάγω ἀντίγραϕον [**ἀϊνινί**] · § ὅμοιος: نى بولق — εὑρίσκω τὸ αὐτὸ ἢ τὸ ὅμοιόν τινος προσώπου ἢ πράγματος [**ἀϊνινί**] · ‖يله — **ἀϊνίϊλε** ἢ بعينه **πὶ-ἄϊνι-χι,** ἀπαραλλάκτως, ὡς ἔχει, ἢ ى — ى —**ἀϊνὶ ἀϊνινέ,** πιστῶς καὶ ἀπαραλλάκτως,κατὰ λέξιν: ى—نقل اتمك —μεταϕέρω ἀπαραλλάκτως· § ἄϊν, ἤτοι τὸ ὄνομα τοῦ γράμματος [ع]: مهمله — ἄϊν τὸ ἄστικτον [**μσχμελέ**]·‖بترا—**ἄϊνι πετρά,** ἄϊν τὸ κολοβόν, ἤτοι τὸ χεμζὲ[ء]·‖τὸ δεύτερον γράμμα τῆς ρίζης τοῦ ἀραβικοῦ ρήματος λεγόμενον καὶ الفعل – **ἀϊνσλ-ϕίλ,**τὸ ἄϊν τοῦ ϕίλ·§ الثور —**ἀϊνσ-σ-σέβρ,** ὀϕθαλμὸς τοῦ ταύρου[ἀστήρ]·‖الشمس —**ἀϊνσ-σ-σέμς,**ὀπάλιος [λίθος πολύτιμος]·§[ἰατρ.]ارنب — **ἄϊνι ἐρνέτ,**λαγωοϕθαλμία καὶ البقر—**ἄϊνσ-λ-τεκάρ,** βουϕθαλμία[ἀσθένεια τῶν ὀϕθαλμῶν]·‖—

عيوق A. **ἀγ̈γιούκ,**ὄν. ὁ ἀστερισμὸς τῆς Αἰγός: ه — جيقمق ἀναβαίνω λίαν ὑψηλά, μέχρι τρίτου οὐρανοῦ· ‖ ه — جيقارمق ἀναβιβάζω μέχρι τρίτου οὐρανοῦ, ὑπερεκθειάζω, ὑπερεπαινῶ.

عينا A. **ἄϊν - εν,** ἐπρ. ἄνευ διαϕορᾶς, ἀπαραλλάκτως,ὡς ἔχει: درج اتمك — ورقه‌يى καταχωρίζω τὴν διατριβὴν ὡς ἔχει· § αὐτουσίως, οὐχὶ εἰς χρήματα [ἀντιθ. بدلاً **πέτελεν,** διὰ τοῦ ἀντιτίμου]: ساعت موجود اولديغى صورتده — τὸ ὡρολόγιον νὰ ἐπιστραϕῇ[**ιατὲ**] اعاده اولنمسى اعشارى—قبول ايتيوب αὐτούσιον, ἐὰν ὑπάρχῃ·‖ قبول ايتمك — τὸ σύστημα τοῦ μὴ δέχεσθαι τὰ δέκατα [**ἀσαρὶ**] αὐτούσια,ἀλλὰ λαμβάνειν τὸ ἀντίτιμον εἰς χρήματα.

عينى A. **ἀϊν-ί,** ἐπθ. ὁ ἀνήκων τῷ ὀϕθαλμῷ, ὀπτικός· § κ. ὁ αὐτός, ὁ μὴ ἔχων διαϕοράν, παραλλαγήν· §ἐπρ. ἀπαραλλάκτως· § θ. عينيه **ἀϊνιγέ·** βλ. καὶ ἐπόμ.

عينيه A. **ἀϊνιγὲ** [θηλ. τοῦ عينى] ἐπθ. ὀπτικός·§ κ.αὐτούσιος,ἤτοι ὁ εἰς εἴδη,οὐχὶ εἰς χρήματα: —اشياى **ἐσγιάϊ ἀϊνιγέ,**εἴδη ἢ ἐμπορεύματα λαμβανόμενα ὑπὸ τοῦ τελωνείου λόγῳ τελωνιακοῦ δασμοῦ ἀντὶ χρημάτων·§πλθ. عينيات **ἀϊνιγιάτ.**

عينيات A. **ἀϊνιγιάτ,** πλθ. τοῦ عينيه, βλ.

عينيت A. **ἀϊνιγὲτ** [ἐκ τοῦ عينيه] ὄν. θ. ταὐτότης [ἀλγ.].

عيواض T. **ἀϊβὰζ** [ἐκ τοῦ ἀρδ. عوض] ὄν. ὑπηρέτης τουρκικοῦ μεγάρου ἀποστελλόμενος εἰς διαϕόρους μικρὰς καὶ εὐτελεῖς ὑπηρεσίας: — حاجى **χαδζῆ ἀϊβάζ,** κοινῶς حاجياواط **χαδζαϊβάτ,** τὸ ἓν τῶν δύο κωμικῶν προσώπων ἐν τῇ τουρκικῇ κωμῳδίᾳ· τὸ ἕτερον λέγεται قره كوز **καρα-γκιόζ.**

عيوب A. **ὄγιούπ** [πλθ. τοῦ عيب] ὄν. ἐλαττώματα, ἐλλείψεις: جسمانيه — ἐλαττώματα σωματικά[**ὸζισμανιγέ**]· ‖— افشای **ιὸϕάϊ ὄγιούπ,**διάδοσις ἐλαττωμάτων·‖— ستار ال **σεττάρσ-λ-ὄγιούπ,**ὁ καλύπτων τὰ ἐλαττώματα, τὰς ἐλλείψεις, ὁ συγχωρῶν[Θεός].

عيوق A.**ἀγ̈γιούκ,**ὄν. ὁ ἀστερισμὸς τῆς Αἰγός: ه — جيقمق ἀναβαίνω λίαν ὑψηλά, μέχρι τρίτου οὐρανοῦ· ‖ ه — جيقارمق ἀναβιβάζω μέχρι τρίτου οὐρανοῦ, ὑπερεκθειάζω, ὑπερεπαινῶ.

عيون Α. **ὄγχοιν** [πλθ. τοῦ ογε **ὄϊν**] ὄν. ὀφθαλμοί, ὄμματα: اختار— ὄμματα καυχήσεως· §πηγαί: جار— πηγαὶ ῥέουσαι.

عيون آرا Π. **ὄγχοιν-ἀρά,** ἐπθ. ὁ κοσμῶν τοὺς ὀφθαλμούς [ἐπὶ ὑλικῶν, ὡς ὡραίας οἰκοδομῆς ἢ εἰκόνος ἢ μνημείου κτλ τέρποντος τὴν ὅρασιν, καὶ ἐπὶ ἠθικῶν, ὡς ἐπὶ λαμπροῦ συγγράμματος ἢ μεταρρυθμίσεων κτλ.]: اختيار اولان ترقيات— αἱ πρόοδοι, αἵτινες κοσμοῦσι τὸ ὄμμα **τῆς** ὑπερηφανείας, ἤτοι ἂς βλέπομεν μὲ ὄμμα ὑπερήφανον.

عيون سا Π. **ὄγχοιν-σά,** ἐπθ. ὁ τρίβων τοὺς ὀφθαλμούς : سای تعظیم — ὁ τρίβω τοὺς ὀφθαλμοὺς ἐπὶ ἱεροῦ κειμηλίου ἐξ εὐλαβείας **[τα'ζιμ].**

غ

غ **γάϊν,** εἰκοστὸν δεύτερον γράμμα τοῦ τουρκικοῦ ἀλφαβήτου, προφερόμενον ὡς τὸ γ ἐν ταῖς συλλαβαῖς γα, γο, γου· βλ. غين. Ἀριθμητικῶς σημαίνει 1000.

غابر Α. **γαπίρ** [ῥζ. غبر] ἐπθ. ὁ μένων· ὁ παρελθών· § [γραμ.] χρόνος τοῦ ῥήματος ἐκφράζων ἐνέργειαν ἢ κατάστασιν γινομένην ἐν τῷ παρόντι ἢ γενησομένην ἐν τῷ μέλλοντι [βλ. مضارع]· §πλθ. غبر **γθπέρ.**

غابط Α. **γαπίτ** [ἐκ τοῦ ابط] ἐπθ. ὁ ζηλεύων, φθονῶν.

غابن Α. **γαπίν** [ῥζ. غبن] ἐπθ. δόλιος ἐν τῇ λιψοδοσίᾳ καὶ τῇ συναλλαγῇ, ἀπατεών:— بايع πωλητὴς δόλιος.

غابه Α. **γαπέ,** ὄν. θ. δάσος πυκνόν, ἔνθα ἐμφωλεύουσι λέοντες, δρυμός: اسد ال— **ἐσέπ-λ- γαπέ,** λέων τοῦ δρυμοῦ· § πλθ. غاب **γάπ·** § ὑπογένειον· βλ. يال.

غابی Α. **γαπὶ** [βλ. غباوت ، غبی] ἐπθ. βλάξ, ἀμβλὺς τὸν νοῦν, ἄνους.

غابیه Ιτ. **γάπια** [gabbia] ὄν. καρχήσιον, τὸ δεύτερον ἐν τῷ ἱστῷ τετράγωνον ἱστίον τῶν ἱστιοφόρων πλοίων· τὸ πρῶτον καλεῖται مايسترە **μαϊ̈στρα·** || جبوغی — ἢ سرنی — ἢ κεραία **[σερὲν** ἢ **τσόπ̈οϊκ]** τοῦ καρχησίου.

غاجر Τ. **γαοζήρ,** ἢ غجر **γηοζήρ·** βλ. قيجر.

غاجر دامق Τ. **γαοζηρ-τ̈αμάκ,** ἢ غجر دامق, **γηοζηρ-τ̈αμάκ,** βλ. قيجر دامق.

غادر Α. **γατ̈ὶρ** [ῥζ. غدر] ἐπθ. ὁ μὴ τηρῶν τὴν σύμβασιν, τὴν συμφωνίαν· ὁ ἀπατῶν, ἀπατεών· ὁ ἀδικῶν.

غار Α. **γάρ,** ὄν. σπήλαιον, ἄντρον: تار— σπήλαιον σκοτεινόν· §πλθ. غيران **γηράν.**

غار Α. **γάρ,** ὄν. δάφνη [τ. دفنه].

غارت Α. **γαρέτ,** ῥ. ἀφ. θ. λεπλασία, διαρπαγή: —و نهب ἁρπαγὴ **[νὲχπ]** καὶ λεπλασία. ‖ Ρμ. λεπλατῶ, διαρπάζω [αἰτ.].

غارتکر Π. **γαρὲτ-γκέρ,** ὄν. λεπλάτης, λαφυραγωγός.

غاردیا Ιτ. **γάρ̈ια** [guardia] ὄν. τὸ ἔργον τοῦ σκοποῦ, φύλαξις· ὁ τόπος ἔνθα φυλάττει ὁ σκοπός, ὁ φύλαξ· βλ. واردا.

غاردیان Ιτ. **γαρ̈ιὰν** [guardiano] ὄν. σκοπός, φύλαξ τελωνείου κτλ. βλ. واردیان.

غارس Α. **γαρὶς** [ῥζ. غرس] ἐπθ. ὁ φυτεύων, φυτευτής.

غارستان Π. **γαρ-ιστάν,** ὄν. τόπος πλήρης ἄντρων, σπηλαίων.

غارق Α. **γαρήκ,** ἐπθ. καταπεποντισμένος, ὁ ἐν ὕδατι πνιγείς· βλ. غريق.

غاریه Α. **γαρ-ιγέ,** ἐπθ. θ. δαφνοειδῆ [φυτά].

غاز Τ. **γάζ,** ὄν. λεπτότατον ὕφασμα, κ. τουλπάνιον, ὀνομασθὲν οὕτω ἀπὸ τῆς πόλεως Γάζης, ἔνθα τὸ πρῶτον κατεσκευάσθη.

غاز Γλ. **γκὰζ** [gaz] ὄν. πετρέλαιον· §[φυσ.] ἀέριον §πλθ. غازات [βαρθ]: —غير متنسه **γαζάτι γάϊρι μ̈στενεσδιμέ,** ἀέρια ἀκατάλληλα εἰς ἀναπνοήν.

غازخانه Τ. **γκὰζ-χανέ,** ὄν. ἐργαστήριον ἀεριόφωτος.

غازلی Τ. **γκαζ-λῆ,** ἐπθ. ὁ περιέχων πετρέλαιον ἢ ἀέριον.

غازه Π. **γαζέ,** ὄν. ψιμμύθιον ἐρυθρόν: پاره — کمدنده ایچن یوزنده δὲν ἔχει ἀξίαν τὸ ἐν τῷ προσώπῳ αὐτῆς ψιμμύθιον.

غازی Α. **γαζὶ** [ῥζ. غزا] ἐπθ. καὶ ὄν. ἀγωνιστὴς καὶ νικητής· νικητὴς τροπαιοῦχος: السلطان الغازی سلیم‌خان حضرتلری ὁ Σουλτᾶνος Σελὶμ χὰν ὁ τροπαιοῦχος· § حلواسی — εἶδος γλυκύσματος **[χαλβᾶ]**· §πλθ. غزات **γουζάτ** : کرام — οἱ ἔξοχοι **[κιρὰμ]** ἀγωνισταί· ‖ ممدوح الصفات —**γουζάτι μεμ̈τούχου-σ-σηφάτ,** ἀγωνισταὶ ἀξιεπαίνων προσόντων.

غازی Α. **γκαζ-ὶ** [βαρθ. ἐκ τοῦ γαλ. غاز] ἐπθ. ἀέριος, ἀεριώδης : الشکل غازی — **γκαϊγζ-ὰ-σέκλ,** ἀεριόμορφος· § θ. غازیه: اجسام —**ἐδζὸάμι γκαζιγέ,** σώματα ἀέρια.

غازیت Α. **γκαζιγὲτ** [βαρθ. ἐκ τοῦ προηγ.] ὄν. θ. ἀεριότης [φυσ.].

غازیلق Τ. **γαζη-λήκ,** ὄν. τὸ εἶναί τινα ἀγωνιστήν, νικητήν, τροπαιοῦχον· βλ. غازی.

غازیه Ελ. **γαζία,** ὄν. ἀκακία ἡ Φαρνεσιανή, κ. γαζία· βλ. عنبر.

غاشیه Α. **γαϊ̈γέ,** ὄν. θ. ἡ ἡμέρα τῆς δευτέρας παρουσίας:—حديث ἡ περὶ δ' παρουσίας προφητικὴ ῥῆσις **[χαϊ̈ὶς]**· §ἐπίστρωμα ἐφιππίου, κ. χασᾶς· [βλ. خاشه] ‖ رشيم —· ἐμβρυοσκέπη· § πλθ. غواشی **γαβαϊ̈** : —حامل ال **χαμίλσ-λ-γαβαϊ̈,** ὁ φέρων ἐπιστρώματα.

غاصب Α. **γασὴπ** [ῥζ. غصب] ἐπθ. ἅρπαξ, ὁ διὰ τῆς βίας ἁρπάζων, σφετεριστής, νοσφιστής : غاصب الغاصب **γασήπου-λ-γασήπ,** ἢ ثانی غاصب **γασήπι σανί,** ὑποσφετεριστής, ὁ παρὰ τοῦ πρώτου σφετερισθέντος σφετεριζόμενός τι· ‖ مال مغصوبی غاصبدن شخص آخر غصب ایله اتلاف ایلدیکی یاخود یدنده تلف اولدیغی تقدیرده مغصوب منه دیلر ایسه غاصب اوله و دیلر ایسه غاصب ثانی یه تضمین ایتدیرر ὅταν τὸ σφετερισθὲν πρᾶγμα **[μάλι μαγδουπ̈οῦ]** σφετεριισθῇ ἕτερος παρὰ τοῦ σφετεριστοῦ καὶ φθείρῃ αὐτό **[ϊτλάφ]**, ἢ φθαρῇ **[τελὲφ]** ἐν ταῖς χερσὶν αὐτοῦ, ὁ παρ' οὗ ἐσφετερίσθη **[μαγδούπ̈ουν-μίνχ]** ὑποβάλλει εἰς ἀποζημίωσιν **[ταζμὶν ἐττιρὶφ]** ἐὰν μὲν θέλῃ **[ϊτλὲφ ϊσὲ]** τὸν πρῶτον σφετεριστήν **[γασήπ̈ι ἐββελί]**, ἐὰν δὲ θέλῃ τὸν δεύτερον· ‖ مالی —ك یارار ظالمه ἡ περιουσία τοῦ ἅρπαγος ὠφελεῖ τῷ τυράννῳ, ἤτοι ἐπὶ τέλους περιέρχεται εἰς τὸν τύραννον [πρμ.]· § θ. غاصبه **γασηπ̈έ.**

غاغا Τ. **γκάγκα** [κατὰ τὸ قاقم] ὄν. ῥάμφος πτηνοῦ: —سی طوطی ῥάμφος γερανοῦ· §ἐπθ. γρυπός: بورون —ρὶς γρυπή.

غاغالامق Τ. **γκαγκα-λαμάκ,** ρμ. μτδ. κεντῶ με τὸ ῥάμφος, κ. τσυμπῶ [ἐπὶ πτηνῶν]· [αἰτ.].

غاغالی Τ. **γκακα-λῆ,** ἐπθ. ὁ ἔχων ῥάμφος· § ὄν. ἱστιοφόρον μετρίου μεγέθους, οὗ ἡ πρύμνη γρυπή, ἤτοι ὁμοία πρὸς ῥάμφος.

غافر Α. **γαφὶρ** [ῥζ. غفر, βλ. غفران] ἐπθ. ὁ συγχωρῶν [Θεός]: الذنب —**γαφίρου-ζ-ζένπ̈,** ὁ συγχωρῶν τὰς ἁμαρτίας· ‖ ذنوب —عباد ὁ συγχωρῶν τὰς ἁμαρτίας τῶν ἀνθρώπων **[ζονοῦπ̈ι ἡπάτ].**

غافل Α. **γαφὶλ** [ἐκ τοῦ غفلت, ῥζ. غفل] ἐπθ. ἀπρόσεκτος, ἀμέριμνος, ἀκηδής, ὀλίγωρος· ὁ μὴ γινώσκων, ὁ μὴ προνοῶν, ἀπρονόητος, ὁ μὴ προβλέπων, ἀσύνετος, ἐπιλαθόμενος: شخص —ἄνθρωπος ἀπρόσεκτος, ἀκηδής· ‖ اولق —εἶμαι ἀπρόσεκτος, ἀμέριμνος, ἀμελῶ, ὀλιγωρῶ· ‖ بولنمق — εὑρίσκομαι ἀπρόσεκτος, ἀκηδής, ἀμέριμνος· ‖ آولامق —καραδοκῶ νὰ εὕρω τινὰ ἐν στιγμῇ, καθ' ἣν εἶναι ἀμέριμνος, ἀπρόσεκτος· § θ. غافل : —طوب **κουλοῦπ̈ι γαφιλέ,** καρδίαι ἀκηδεῖς, ἀμέριμνοι, ἀσύνετοι.

غافلاً Α. **γάφιλ-εν,** ἐπρ. ἀμελῶς, ἀκηδῶς, ὀλιγώρως.

غافلانه Π. **γαφιλ-ανέ,** ἐπθ. ὁ ἀρμόζων ἀπροσέκτῳ, ἀμερίμνῳ, ἀκηδεῖ, ἀπρονοήτῳ, ἀπερισκέπτῳ· § ἐπρ. ἀπροσέκτως, ἀμερίμνως, ἀκηδῶς, ἀσυνέτως, ἀπερισκέπτως.

غافللق Τ. **γαφηλ-λήκ,** ὄν. ἀπροσεξία, ἀκηδία, ὀλιγωρία, ἀπρονοησία.

غالب Α. **γαλὶπ** [ἐκ τοῦ غلبه]ἐπθ. νικητής· ὑπερισχύων, ἰσχυρότερος, ἀνώτερος,

περισσότερος πιθανότερος:—مرجح ἀνὴρ[μὲρ‡]νικητής,ἰσχυρός, ὑπερισχύων‖و مغلوب—ὁ νικητὴς καὶ ὁ νενικημένος,ὁ ἠττήσας καὶ ὁ ἠττηθεὶς [μαγλού‡] ‖مربن غوغای سخنده—**γαβγάϊ σσχανὲ‡ γαλί‡ιμ ‡έν,**ἐν τῇ πάλῃ τοῦ λόγου ἐγὼ εἶμαι νικητής· ‖اولق — καὶ كك— ἠττῶ, νικῶ, ὑπερτερῶ,καταβάλλω,ἐξέρχομαι νικητής[δοτ.]: كك— حسانی καταβάλλω τὸν ἐχθρόν· ‖ سیئات— بر آدم ἄνθρωπος, οὗ αἱ ἀρεταὶ[χαδενατὶ] ἀνώτεραι τῶν κακιῶν [σεϊγατινέ]· § θ. غالب : — **γρ‡ κουββέϊ γαλι‡έ,** ἀνωτέρα βία· ‖ — فرق ἡ μερὶς ἡ νικῶσα.

غالبا A. **γάλι‡-α,** ἐπρ. πιθανῶς, κατὰ πᾶσαν πιθανότητα,ὡς φαίνεται: كلدی— ἦλθεν ὡς φαίνεται.

غالبانه Π. **γαλι‡-ανέ,** ἐπθ. ὁ ἁρμόζων νικητῇ, θριαμβευτικός : — تبشيرات εὐαγγέλια θριαβευτικά·§ ἐπρ.ὡς ἁρμόζει νικητῇ, νικηφόρως, θριαμβευτικῶς, μεθ'ὑπεροχῆς.

غالبيت A. **γαλι‡-ιγέτ,** ὄν.θ. νίκη, θρίαμβος,ὑπεροχή:ی— ἢ —احراز ایتك αἴρω[ἰχρὰζ]νίκην, θριαμβον.

غالته Ιτ. **γαλέτα** [galletta] ὄν. δίπυρον,κ. γαλέτα· βλ. καὶ كليته.

غالوش Γλ.**γαλὸς** ἢ غالوش **καλὸς**[galoche] ὄν.πηλοβατίς, κ. γαλότσα.

غالی A. **γαλὶ** [ἐκ τοῦ غلاء] ἐπθ. ἀκριβός, ὑπερτετιμημένος, βαρύτιμος [ἀντιθ. اهون ἐχθές,εὔωνος]: —متاع **μετάϊ γαλί,**ἐμπόρευμα ὑπερτετιμημένον, ἀκριβόν·§ θ. غالیه **γαλιγέ‡**:—اشیای πράγματα ὑπερτετιμημένα,ἀκριβά·§ [ἐκ τοῦ غلیان **γαλεγιάν**] ὁ βράζων, κοχλάζων·ἐν τῇ ἐννοίᾳ ταύτῃ ὁ πλθ.غلات **γουλάτ,**βλ.

غاليا Π. **γαλιγιά,** ταὐτὸ غالیه βλ.

غاليه A. **γαλιγέ,** ὄν. θ. κρᾶμα εὐῶδες, ἄρωμα : سا — **γαλιγὲ-σά,** ἀρωματοποιός, ἀρωματοπώλης· ‖ بار — **γαλιγὲ-‡άρ,** ὁ διαχέων ἄρωμα, εὐώδης.

غامد A. **γαμὶ‡** [ρζ. غمد] ἐπθ. ἐλυτρώδης [βοτ.]· § θ. غامده **γαμι‡έ.**

غامر A. **γαμὶρ** [ρζ. غمر] ἐπθ.ἀκαλλιέργητος, ἀκατοίκητος [ἀντιθ. عامر βλ.]·§ θ. غامره **γαμιρέ.**

غامض A. **γαμὶζ** [ρζ. غمض] ἐπθ. δυσνόητος, σκοτεινός:—سؤال **σσάλι γαμὶζ,** ἐρώτησις σκοτεινή· § θ. غامضه : — مسئله **μεσελέϊ γαμιζέ,**ζήτημα σκοτεινόν.

غامضه A. **γαμιζὲ** [ἐκ τοῦ προηγ.] ὄν. θ. πρᾶγμα δυσνόητον, ἀσαφὲς καὶ σκοτεινόν,μυστήριον: ارض تشکل ، —**γαμιζέϊ τεσεκκηλι ἄρζ,** τὸ μυστήριον τοῦ σχηματισμοῦ τῆς γῆς·§ πλθ.غوامض **γαβαμὶζ,** βλ.

غانبوط Αγ. **γκαν‡ὸτ** [gunboat] ὄν. κανονιοφόρος [πλοῖον].

غانج **γάνδ ζ,** ὄν. κ. Γάγγης [ποταμός]· βλ. كنگ.

غانغرن Ελ. ἢ غنغرن **γανγρέν,** ὄν. γάγγραινα.

غانغه Τ. **γκάνγκα,** ὄν. εἶδος μικροῦ τυμπάνου ἐν χρήσει παρὰ τοῖς Ἄραψι.

غانم A. **γανὶμ** [ἐκ τοῦ غنيمت, ρζ. غنم] ἐπθ. λαφυραγωγός, ὁ πλήρης λαφύρων, ὁ ἐκ τῶν πολλῶν λαφύρων πλουτήσας·§πλθ. غانمين **γανιμίν·** βλ. عشری · § θηλ. غانمه **γανιμέ.**

غانی A. **γανὶ** [ἐκ τοῦ غناء] ἐπθ. πλούσιος· βλ.غنی·§ θηλ. غانیه γυνὴ μὴ συζευγνυμένη καίπερ περιζήτητος, ἢ γυνὴ ἐκτάκτου καλλονῆς μὴ ἔχουσα ἀνάγκην κοσμημάτων.

غانماً A. **γάνιμ-εν,** ἐπρ. πλήρης λαφύρων: كلديلر — و سالماً ἐπέστρεψαν σῶοι[**σάλιμεν**] καὶ πλήρεις λαφύρων.

غاور A. **γαβὶρ** [ρζ. غور] ὁ ἐμβαθύνων, ὁ βαθέως σκεπτόμενος καὶ ἐξακριβῶν.

غاوی A. **γαβὶ** [ρζ. غواء] ἐπθ. ἐκτροχιασθείς, ἀπολωλώς, παρεκτραπεὶς τῆς εὐθείας, διεφθαρμένος : — غافل ἀσύνετος ἀπολωλώς· § θ. غاويه.

غائب A. **γαή‡,** κ. **καϊ‡** [ρζ. غيب] ἐπθ. ἀπών, ἀόρατος,ἄφαντος : — شخص πρόσωπον[**σάχς**]ἀπόν· ‖ — وارث κληρονόμος[**βαρὶς**]ἀπών· ‖ — اللهدن بشقه کیسه بیلمز—τὸν ἄφαντον οὐδεὶς ἄλλος ἐκτὸς τοῦ Θεοῦ γινώσκει [πρμ.]· ‖ — حکم اولنماز— διὰ τὸν ἀπόντα κρίσις δὲν γίνεται [πρμ.]· ‖ — شئ πρᾶγμα ἀπόν, μὴ παρόν·§ [γραμ.]τὸ τρίτον πρόσωπον. ‖ Ρμ. — كندینی—ایتك χάνω, ἀπόλλυμι [αἰτ.] : ایتك χάνω τὰς αἰσθήσεις, λειποθυμῶ· ‖ الدن—ایتك ἀποβάλλω, χάνω ἐκ τῆς χειρός· ‖ اولق — χάνομαι, ἀπόλλυμαι, γίνομαι ἄφαντος· ‖ دمدر—εἶναι χαμένος, ἄφαντος, οὐδεὶς γινώσκει ποῦ εἶναι·§ θ.

غائبه **γαϊ‡έ·** § πλθ. ὁμλ. غائبون **γαϊ‡ούν,** غائبين **γαϊ‡ίν,** καὶ ἀνώμ. غياب **γσγγιά‡.**

غائبانه Π. **γαϊ‡-ανέ,** ἐπθ. ὁ ἐρήμην·§ ἐπρ. ἐν ἀπουσίᾳ· ἐρήμην· ἀοράτως, ἀφανῶς.

غايات A. **γαγιά‡,** πλθ. τοῦ ἑπομ.

غايت A. **γαγὲ‡** [βλ. καὶ غايه] ὄν. θ. ἄκρα, τέλος, τέρμα· σκοπός, ὁ τελευταῖος βαθμὸς ἢ τὸ ὅριον:—بی ἄνευ τέλους,ἀτελεύτητος, ἀτέρμων, ἄπειρος· ‖ تأسیس— خیراتخانه κ σκοπὸς τῆς συστάσεως καὶ τῆς ἐγκαινίσεως [**κισσατὶ**] τοῦ ἀγαθοεργοῦ καθιδρύματος· ‖ تشنکی— ὁ τελευταῖος βαθμὸς τῆς δίψης [**τεσενγκί**]· § ἐπίρρημα προτασσόμενον ἐπιθέτων καὶ σχηματίζον τὰ ὑπερθετικά : زنکین — εἰς ἄκρον πλούσιος, πλουσιώτατος· ‖ فقیر — εἰς ἄκρον πτωχός, πτωχότατος· ‖ غاية الغايه **γάγετσ-γαγέ,** εἰς τὸν ὑπέρτατον βαθμόν, τὸ πολὺ πολύ· ‖ —ب **‡ε-γάγετ,** ἢ له—**γαγέτ-λε** ἢ دە—**γαγεττέ,** εἰς ἄκρον, λίαν:بغایت مقبول λίαν ἀρεστός,ἀποδεκτός, δόκιμος [**μακ‡ούλ**]·§ ἐπφ. τέλος! ἀρκεῖ πλέον ! § πλθ. غايات **γαγιά‡:** — بی ἄπειροι, ἀτελεύτητοι· ‖ — عنايات بی **ἰναγιάτι ‡ι-γαγιά‡,** εὐεργεσίαι ἄπειροι.

غايتسز Τ. **γαγετ-σίζ,** ἐπθ. ὁ ἄνευ τέλους, τέρματος, ὁρίου, ἀτέρμων, ἄπειρος, ἀτελεύτητος· § ἐπρ. ἀπείρως.

غايده Τ.**γκάϊ‡α,** ὄν. ἀσκός, ὄργανον μουσικὸν τῶν ποιμένων, κ. γάϊδα: چوبان— ποιμενικὸς ἀσκός.

غائره A. **γαϊρέ,** ὄν. θ. ὕπνος μεσημβρινός· μεσημβρία.

غائصه A. **γαϊσέ,** ὄν. θ. γυνὴ κρύπτουσα τὰ ἔμμηνα ὅπως πλησιάσῃ τῷ συζύγῳ.

غائط A. **γαὶτ** [ρζ. غوط] ὄν. περίττωμα, σκῶρ, σκατόν· συνών. تغل **σσφλ.**

غائطی A. **γαντ-ή,** θ. غائطيه **γαντηγέ,** ἐπθ. περιττωματικός· συνών. تغلی **σσφλί.**

غائله A. **γαϊλέ,** ὄν. θ. κακόν, δυστύχημα, συμφορά, φροντίς, μέριμνα· ὑπόθεσις προξενοῦσα ἀνησυχίας, φροντίδας, θόρυβον, ταραχήν, ἤτοι περισπασμός, ἀμηχανία, στενοχωρία· πόλεμος: سیدر—انشایی یولندن جیقاران تصنع τὸ ἐκτροχιάζον τὸ ὄφος[**ἰνσαγὶ**] εἶναι τὸ κακὸν τῆς ἐπιτηδεύσεως [**τεσαννὸ**']·‖دفع— ἀποσόβησις κακοῦ ἢ περισπασμοῦ·‖زائله — ὁ τελευταῖος πόλεμος [κ. λ. περισπασμὸς ἐκλιπών, ζαϊλέ]· § πλθ. غوائل **γαβαϊλ:** مندفعه— οἱ ἀποσοβηθέντες [**μσνσεφὶ'ὲ**] περισπασμοί, πόλεμοι· ‖ آن جهان—این و περισπασμοὶ διάφοροι [**ἶν οὐ ἄν**= τούτου καὶ ἐκείνου] τοῦ κόσμου.

غايه A. **γαγὲ** [ταὐτὸ غايت] ὄν. θ. ἄκρα, τέλος, τέρμα, τελευταῖον ὅριον,σκοπός, ἄκρον ἄωτον : سی — انصافسزلغك τὸ τελευταῖον ὅριον τῆς ἀσυνειδησίας·‖— بی ἄνευ τέλους,ἄπειρος, ἀτελεύτητος :— مد بی **χάμὶτι ‡ὶ-γαγέ,** ἄπειρος αἶνος.

غائی A. **γαϊ,** θ. غائيه **γαϊγὲ** [ἐκ τοῦ προηγ.] ἐπθ. τελικός: علت غائيه **ἠλλέτι γαϊγέ,** ὁ τελικὸς σκοπός· ‖ ادوات غائيه **ἐτεβάτι γαϊγέ,** τελικοὶ σύνδεσμοι.

غب A. **γὴ‡‡ε,** πρόθ. μετά, κατόπιν : — الدعا **γὴ‡‡ε-ὶ-ιτσά,** μετὰ τὴν προσευχήν·‖التصديق— **γὴ‡‡ε-τ-ταστὴκ,** μετὰ τὴν ἐπικύρωσιν.

غبار A. **γσ‡‡άρ,** ὄν. κόνις: —پای κόνις ποδός·‖—طریق κόνις ὁδοῦ·§[βοτ.]—شیح ἢ —شیب **γσ‡‡άρι σὶ‡ ἢ γσ‡‡άρι ὰι‡ί,** σπόριον ἤτοι κόνις λειχῆνος·‖—فواکه **γσ‡‡άρι φεβακίχ,** ἐξανθήματα συνήθως λευκοειδῆ ἐπί τινων καρπῶν ὡς δαμασκήνων, σταφυλῶν,κατὰ τὴν ὡρίμανσιν αὐτῶν·§[ἰατρ.]—ادن **γσ‡‡άρι σζν,** ὠτοκονία·‖—مخی **γσ‡‡άρι μσχχί,**μυελόκονις, ἤτοι μίγμα στερεῶν οὐσιῶν ἐξαγομένων ἐκ τοῦ ἐγκεφάλου.

غبار آلود Π. **γσ‡‡ὰρ-ἀλούτ‡,** ἐπθ. κεκονισμένος, πλήρης κόνεως, κονιορτοῦ.

غبانت A. **γα‡ανέτ,**ὄν.θ.ἀδυναμία ἢ πτωχεία πνεύματος, γνώμης, εὐήθεια, βλακία.

غباوت A. **γα‡αβέτ,** ὄν. θ. ἄνοια, ἀμβλύτης νοός, βλακία : —بحسه ἢ βλακία ἐνσεσαρκωμένη, προσωποποιημένη [**μσδζεσσεμέ**].

غباوتلی T. **γα‡αβετ-λί,** ἐπθ. ἄνους, ἀμβλὺς τὸν νοῦν, βλάξ.

غبراء A. **γα‡ρά,** ὄν. θ. γῆ, ἐπιφάνεια τῆς γῆς : یه — تن شهیداً دوشنجه ὅταν τὸ

σῶμα πέσῃ μαρτυρικῶς ἐπὶ τῆς γῆς [στίχ.]· ‖ —ـــةٌ ἔτος ξηρόν, ἤτοι ἔτος ἀφορίας, σιτοδείας.

غبط Α. **γήπτ,** ταὐτὸ غبط βλ.

غبطه Α. **γηπτά,** ρ. ἀφ. θ. ἐπιθυμία, ἔφεσις, ζῆλος τοῦ ν' ἀποκτήσῃ τις καλόν, οὗτινος ἀπολαύει ἄλλος, ἄνευ ὅμως φθόνου καὶ ζηλοτυπίας, ἤτοι χωρὶς νὰ ἐπιθυμῇ νὰ στερηθῇ τούτου ὁ ἄλλος [βλ. حسد]: ممنوع — دکدر ἡ ἔφεσις δὲν εἶναι ἀπηγορευμένον [**μεμνοῦ'**], δὲν ἀπαγορεύεται ‖ Ρμ. ἐφίεμαι, ἐπιθυμῶ, ζηλῶ [δοτ.]: ایتدم شرف طالعنه ملائك — ἐπεθύμησα τὴν τιμὴν τῆς τύχης τοῦ Μολλᾶ [στίχ.]· ‖ βλ. الغبطه.

غبطه‌آور Π. **γηπτὰ-ἀϐέρ,** ἐπθ. ὁ φέρων ἢ προξενῶν ἔφεσιν, ζηλωτός.

غبطه‌افزا Π. **γηπτὰ-ἐϕζά,** ἐπθ. ὁ αὐξάνων τὴν ἔφεσιν, τὴν ἐπιθυμίαν, ζηλωτός.

غبطه‌بخش Π. **γηπτὰ-πταχτά,** ἐπθ. ὁ παρέχων ἢ προξενῶν ἔφεσιν, ζηλωτός.

غبطه‌ده Π. **γηπτὰ-τίχ,** ἐπθ. ταὐτὸ τῷ προηγ.

غبطه‌رسان Π. **γηπτὰ-ρεσάν,** ἐπθ. ὁ φέρων ἔφεσιν, ζηλωτός.

غبطه‌کش Π. **γηπτὰ-κές,** ἐπθ. ὁ σφοδρῶς ἐπιθυμῶν, ἐφιέμενος ἢ ζηλῶν.

غبغب Α. **γαπγάπ,** ὄν. δεύτερος πώγων, ἤτοι τὸ δέρμα τὸ ὑπὸ τὴν σιαγόνα κρεμάμενον ἐν εἴδει δευτέρου πώγωνος, λαιμὸς παχὺς καὶ ὡραῖος [ποιητ]: سمين — **γαπγάπι σεμίν,** λαιμὸς παχὺς καὶ ὡραῖος· ‖ βλ. کردن· § πλθ. غباغب **γαπαγήπ.**

غبن Α. **γάπν,** ὄν. ἀπάτη, τὸ ἀπατᾶν τινα ἐν τῇ ἀηδοδοσίᾳ: فاحش — **γάπνι ϕαχής,** μεγάλη ἀπάτη, ὑπέρογκος βλάϐη [νομ.]· ‖ يعده فاحش بولنسه — لا تغرير ἐὰν ἐν τῇ πωλήσει [**πεϊπτέ**] ὑπάρχῃ ὑπέρογκος βλάϐη ἄνευ δόλου [**πίλα ταγρίρ**]· ‖ يسير — **γάπνι γεσίρ,** μετρία ἀπάτη.

غبی Α. **γαπί** [ἐκ τοῦ غباوت] ἐπθ. ἀμβλὺς τὸν νοῦν, δύσνους, βλάξ: شاكرد — μαθητὴς δύσνους.

غبین Α. **γαπίν,** ἐπθ. ἀσθενὴς τὸν νοῦν, πτωχὸς τῷ πνεύματι, βλάξ.

غبینه Α. **γαπινέ,** ὄν. θ. τὸ ἐν ταῖς συναλλαγαῖς ἀπατᾶσθαι.

غثیان Α. **γαϑεγγάν,** ὄν. ναυτίασις, ἔμετος: صنعی — **γαϑεγγάνι σσν'ί,** ἔμετος τεχνητός· § συγκοπή.

غثیانی Α. **γαϑεγγανί,** θ. غثیانیه **γαϑεγγανιγέ,** ἐπθ. ναυτιώδης.

غجر Τ. **γηδζήρ,** غجردامق **γηδζηρ-τ̇αμάκ,** غجردی **γηδζηρτ̇ή,** βλ. قیجر، قیجردامق، قیجردی.

غد Α. **γάτ̇** [ἐκ τοῦ غدو βλ.] ὄν ἡ ἐπαύριον, ἡ ἐπιοῦσα.

غداء Α. **γητ̇ά**[ἐκ τοῦ اغذ] ὄν. τροφή: ی — کافی τροφὴ ἱκανή· ‖ ی — روح τροφὴ τῆς ψυχῆς [**ρούχ**]· § δραγμίς, κ. πρέζα ταμϐάκου, ὀπίου κτλ.: آفیون — ϧ μία δραγμὶς ὀπίου· ‖ ی — ابیض **γητάϊ ἐπγέζ,** λευκὴ τροφὴ ἢ ἀμυγδαλίτης, ἤτοι πηκτὴ ἐκ γάλακτος, σακχάρεως κτλ. ‖ ی — رشیم **γητάϊ ρεσίμ,** ἐμϐρυοτροφία· ‖ ی — مسمن **γητάϊ μσδεμμίν,** τροφὴ θρεπτική, ἤτοι μίγμα ἐκ διαφόρων ὀσπρίων καὶ γεννημάτων παρεχόμενον εἰς τὰ πρόϐατα ὡς τροφή· § πλθ. اغدیه **ἀγτ̇ιγέ.**

غداة Α. **γατ̇άτ,** ὄν. θ. ὁ μεταξὺ πρωΐας καὶ μεσημϐρίας χρόνος· τ. قوشلق.

غدار Α. **γατ̇τ̇άρ** [ρζ. غدر] ἐπθ. ἄπιστος, ἤτοι ὁ παραϐαίνων τὴν συνθήκην, τὴν συμφωνίαν· δόλιος, ἐπίϐουλος· ἄδικος, σκληρός, τύραννος· ἀσυνείδητος ἔμπορος, πωλητὴς κτλ. ζημιῶν τοὺς πελάτας του διὰ τῶν ὑπερϐολικῶν τιμῶν· § θ. غداره **γατ̇τ̇αρέ·** βλ.

غدارلق Τ. **γατ̇τ̇αρ-λήκ,** ὄν. ἀπιστία ἢ παράϐασις συνθήκης, συμφωνίας, δολιότης· § σκληρότης, τυραννία· § ἀσυνειδησία ἐμπόρου κτλ. ζημιοῦντος τοὺς πελάτας αὐτοῦ διὰ τῶν ὑπερϐολικῶν τιμῶν.

غداره Α. **γατ̇τ̇αρὲ** [θ. τοῦ غدار, βλ.]· § ὄν. εἶδος ξίφους βαρέος καὶ ἀμφιστόμου.

غداری Α. **γατ̇τ̇αρί,** ταὐτὸ غدارلق βλ.

غدالامق Τ. **γητ̇α-λαμμάκ,** ρμ. οὐδ. τρέφομαι.

غدالی Τ. **γητ̇α-λή,** ἐπθ. θρεπτικός.

غدائی Α. **γητ̇α-ῖ,** ἐπθ. θρεπτικός· § θ. غدائیه **γητ̇αϊγέ:** — مواد **μεϐάτ̇τ̇ι γητ̇αϊγέ,** θρεπτικαὶ οὐσίαι.

غدد Α. **γστ̇έτ̇,** πλθ. τοῦ غدد, βλ.

غددی Α. **γστ̇ετ̇ί,** μᾶλλον غدی **γστ̇τ̇ί·** βλ.

غدر Α. **γάτ̇ρ,** ρ. ἀφ. ἀπιστία, ἀϐέτησις, παραϐίασις συμφωνίας, συνθήκης, ἀδικία, ϐλάϐη, ζημία, δόλος, ἀπάτη, σκληρότης, τυραννία: کلی — **γάτ̇ρι κϊλλί,** μεγάλη ἀδικία· ‖ ایراث — **ἰράσι γάτ̇ρ ἐτμέκ,** προξενῶ ἀδικίαν. ‖ Ρμ. ἀθετῶ, ἀδικῶ, τυραννῶ, ζημιῶ [δοτ]: کیمسه یه — ایچه و الدن کلان ایولکی اسیرکه καὶ μὴ ἁρνῆσαι [**ἐσιργκέμε**] τὸ καλόν, ὅπερ δύνασαι νὰ πράξῃς· § πλθ. اغدار **ἀγτ̇άρ.**

غدر Α. **γατ̇έρ,** ταυτὸ غدیر βλ.

غدو Α. **γστ̇σϐϐ,** ὄν. πρωΐα: و الاصال — بال **τ̇ὶ-λ-γστ̇σϐϐ ϐὲ-λ-ασάλ,** πρωΐαν καὶ ἑσπέραν· ‖ βλ. غداة.

غده Α. **γστ̇τ̇έ,** ὄν. θ. ἀδήν, γάγγλιον [ἀνατ.]: نکفیه — **γστ̇τ̇έϊ νεκϕιγέ,** παρωτίς· § πλθ. غدد **γστ̇έτ̇·** ‖ βλ. ژ **πέζ.**

غدی Α. **γστ̇τ̇ί** [ἐκ τοῦ προηγ.] ἐπθ. ἀδενώδης: الشکل — **γστ̇τ̇ίγσϐ-ό-ἀέκλ,** ἀδενόμορφος· § θ. غدیه **γστ̇τ̇ιγέ.**

غدید Α. **γστ̇εῖτ̇** [ὑποκ. τοῦ غدد] ὄν. ἀδενίσκος.

غدیر Α. **γατ̇ίρ,** ὄν. ὕδωρ, ὅπερ ἀφίνει ὁ χείμαρρος, λίμνη, τέλμα [σπν.].

غدیری Α **γατ̇ιρ-ί,** θ. غدیریه **γατ̇ιριγέ,** ἐπθ. τελματιαῖος, λιμναῖος [βοτ.].

غذاء Α. **γηζά,** ταὐτὸ اغذ βλ.

غر Α. **γήρρ,** ἐπθ. ὁ ἐξ ἀπειρίας εὐκόλως ἀπατώμενος, εὐαπάτητος· βλ. غریر.

غراء Α. **γαρρὰ** [θηλ. τοῦ اغر **ἐγὰρρ**] ἐπθ. λευκός, λαμπρός, ὡραῖος: — ϧ غرغدر **ρέϊ γαρρά,** ἡ λαμπρὰ νουμηνία· ‖ ی — طغرای جهان آرا **τουγράϊ γαρράϊ ϐζιχάν-ἀρά,** τὸ λαμπρὸν μονόγραμμα [τουρᾶς, βλ.] τὸ κοσμοῦν τὸν κόσμον· ‖ — ماکیان ὄρνις ὡραία· § σαφής, ἐναργής: — شریعت **ἀερι'άτι γαρρά,** ὁ ἐναργὴς ἱερὸς νόμος [ὁ Μουσουλμανικός].

غراء Α. **γηρά,** ὄν. κόλλα [τ. چریش καὶ طوتقال] السمك — **γηράϑ-σ-σεμέκ,** ἰχθυοκόλλα· ‖ العظم — **γηράϑ-λ-ἄζμ,** ὀστεοκόλλα· ‖ — النشا **γηράϑ-ν-νιτ̇ά,** κόλλα ἐξ ἀμύλου, μαζαλίς, ὑγροπαιπάλη.

غراب Α. **γουράπ,** ὄν. κόραξ: و آشیانهٔ بوم — ϕωλεὰ γλαυκὸς [**πσϊμ**] καὶ κόρακος, ἤτοι τόπος ἔρημος· ‖ البین — **γουράπου-λ-πέϊν,** κίσσα, κράξ, κ. καρακάξα· ἀπαίσιος ἄνθρωπος· § πλθ. اغربان **ἀγριπὲ** καὶ غربان **γηρπάν.**

غرابت Α. **γαραπέτ,** ὄν. θ. παραδοξότης ἢ τὸ παράδοξον, περίεργον, ἀλλόκοτον [προσώπου ἢ χαρακτῆρος ἢ πράγματος]: بوندهدرکه — τὸ παράδοξον εἶναι ὅτι [εἶναι ἐν τούτῳ ὅτι..]· ‖ ایدیور — ایش کسب ἡ ὑπόθεσις λαμϐάνει χαρακτῆρα παράδοξον· ‖ — اطوار **γαραπέτι ἀτϐάρ,** ἰδιοτροπία.

غرابتنما Π. **γαραπὲτ-νσμά,** ἐπθ. ὁ ἔχων ὄψιν ξένου, παράδοξος, ἀλλόκοτος, περίεργος: — بر پیر و بر برنا ایکی شخص δύο πρόσωπα ξένα, εἷς γέρων [**πὶρ**] καὶ εἷς νέος [**περνά**].

غرابی Α. **γουραπ-ί,** ἐπθ. κορακοειδής [ἰατ.]: ترقوی — **γουραπίϊ τερκουϐί,** μῦς τῆς κορακοειδοῦς ἀποφύσεως καὶ τῆς κατακλεῖδος· ‖ لامی — μῦς τῆς κορακοειδοῦς ἀποφύσεως καὶ τοῦ ὑοειδοῦς ὀστοῦ.

غرابیل Α. **γαραπίλ,** πλθ. τοῦ غربال, βλ.

غرابیه Τ. **γουραπιγέ,** κ. قرابیه **κουραπιγέ,** ὄν. μικρὸς πλακοῦς ἐξ ἀμυγδάλων, γάλακτος καὶ σακχάρεως, κ. κουραμπιέ· ‖ قاریوز — μικρὸς καὶ γλυκὺς ὑδροπέπων.

غرار Α. **γηράρ,** ὄν. ἔλλειψις περὶ τὸν θρησκευτικὸν καθαρμὸν τὸν πρὸ τῆς προσευχῆς τῶν Μουσουλμάνων γινόμενον, ἢ ἐν ταῖς γονυκλισίαις [ركعت] ἢ ἐν τῷ χαιρετισμῷ [تحیه]· § αἰχμὴ κοπτεροῦ ὀργάνου.

غرار Α. **γηράρ,** ὄν. στρωματόδεσμος ἤτοι μέγας σάκκος τρίχινος ἢ δερμάτινος, ἔνθα βάλλουσι στρώματα, ἐφαπλώματα καὶ ἄλλα, κ. χαράρι· βλ. خرار καὶ ἐπόμ.

غراره Α. **γηραρέ,** ὄν. θ. ταὐτὸ προηγ.· § πλθ. غرائر **γαραΐρ.**

غرافیت Ελ. **γραφίτ,** ὄν. γραφίτης [ὀρυκτόν].

غرام Α. **γαράμ,** ὄν. ἔρως σφοδρός: شوق — و ἐπιθυμία καὶ ἔρως σφοδρός· ‖ — اسیر αἰχμάλωτος [δοῦλος] σφοδροῦ ἔρωτος.

غرام Γλ. **γκράμ** [gramme] ὄν. γράμμον, τὸ ἓν χιλιοστὸν τῆς νέας ὀκκᾶς.

غرامانه Π. **γαραμ-ανέ,** ἐπθ. καὶ ἐπρ. ἐρωτικός-ῶς.

غرامپرورانه Π. **γαραμ-περβερανέ,** ἐπθ. καὶ ἐπρ. ἐρωτικὸς-κῶς.

غرامت A. **γαραμέτ,** ὄν. θ. χρέος,ὀφειλή, ὑποχρέωσις.

غرامةً A. **γαράμετ-εν,** ἐπρ. κατ' ἀναλογίαν ἐπὶ τῆς ὀφειλῆς : آچك داينلرك جلاسنك الهجنه وفا ايتز ايسه — بينلرنده توزيع و تقسيم اولنور ἐὰν τὰ χρήματα δὲν ἐπαρκέσωσιν [βεβὰ] εἰς τὰς ἀπαιτήσεις ὅλων τῶν δανειστῶν[ἐπῖν], διανέμονται μεταξὺ αὐτῶν κατ' ἀναλογίαν.

غران Π. **γουρράν,** ἐπθ. βρυχώμενος: شير — λέων βρυχώμενος· βλ. غرنده.

غرانمدی Ιτ.**γκράντι** [grande]ὄν. ὁ μέγας ἱστὸς πλοίου· βλ. مجانه، پروه، دیرك.

غرائب A. **γαραΐπ** [πλθ. τοῦ غريبه] ὄν.θ. πράγματα παράδοξα, περίεργα, θαυμαστά: وقوعات — γεγονότα παράδοξα·‖من ال — **μίνε-λ-γαραΐπ,** ἐκ τῶν παραδόξων· [ἐπφ.] ὢ τοῦ θαύματος! § β΄ πλθ. غرائبات **γαραΐπάτ.**

غرائبات A. **γαραΐπάτ,** βλ. προηγ.

غرائر A. **γαραΐρ,** πλθ. τοῦ ماره غرار βλ.

غرائی A. **γηραΐ** [ἐκ τοῦ غراء] ἐπθ. κολλοειδής· § θηλ. غرائیه **γηραϊγέ.**

غرب A.**γάρπ,**ὄν.δύσις· ἀντιθ. شرق **ὰάρκ,** ἀνατολή· ‖ شمالی — **γάρπι ὰιμαλί,** βορειοδυτικός·§ἡ Δύσις ἤτοι αἱ χῶραι τῆς Δύσεως, ἡ Εὐρώπη· § ἡ Βαρβαρία: طرابلس — **ταραπουλοῦὰι γάρπ,** ἡ Τρίπολις τῆς Βαρβαρίας· ‖اوجاقلری — τὰ κράτη τῆς Βαρβαρίας.

غرباً A. **γάρπ-εν,** ἐπρ. πρὸς δυσμάς, δυτικῶς.

غرباء A. **γουρεπά**[πλθ.τοῦ غريب]ὄν. ξένοι, ἀλλοδαποί, πτωχοί : خسته خانه-سی — νοσοκομεῖον τῶν ἀπόρων ξένων.

غربال A. **γηρπάλ,** ὄν. κόσκινον· § πλθ. غرابیل **γαραπίλ·** βλ. كربال καὶ قالبور.

غربالی A. **γηρπαλ-ί,** ἐπθ. κοσκινοειδής, ἠθμοειδής : الشكل — **γηρπαλίγὸ-ὰέκλ,** ἠθμοειδής [ἀνατ.]·§ θ. غربالیه **γηρπαλιγέ.**

غربت A. **γουρπέτ** [ρζ. غرب] ρ. ἀφ. θ. ἀποδημία, ξενητεία, ἤτοι τὸ εὑρίσκεσθαί τινα μακρὰν τῆς πατρίδος, ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ· ἀλλοδαπή: دیار — εἶναι ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ·‖اولق — εὑρίσκομαι ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ· ‖ده اوکونك حامده ترکی چاغرمه بکزر — τὸ νὰ περιαυτολογῇ τις [χόγχσνμὲκ] ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ ὁμοιάζει πρὸς τὸ νὰ ᾄδῃ ἐν τῷ βαλανείῳ[πρμ.]· ‖Ρμ.چیقمق — ἡ ἀποδημῶ,μεταβαίνω εἰς τὴν ἀλλοδαπήν·‖ده کزمك — ταξειδεύω ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ, εἰς ξένους τόπους·‖چکمك — ὑποφέρω ἐν ἀλλοδαπῇ, κ. ξενητείαν, ταλαιπωροῦμαι μακρὰν τῆς πατρίδος.

غربتجی T. **γουρπετ-τζί,** ἐπθ. ὁ ἀποδημῶν, ὁ ζῶν ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ.

غربتزده Π. **γουρπετ-ζεδέ,** ἐπθ. ὁ ὑποφέρων ἐν ξένῃ γῇ, ὁ ἀποδημῶν.

غربتزدهلك T. **γουρπετ-ζεδελίκ,**ὄν.τὸ ὑποφέρειν ἐν ξένῃ γῇ, τὸ ταλαιπωρεῖσθαι μακρὰν τῆς πατρίδος,κ.ξενητειά.

غربتلمك T. **γουρπετ-λεμέκ,** ρμ.μσ. ἀποδημῶ, ξενητεύομαι.

غربلی T. **γαρπ-λῆ,** ἐπθ. δυτικός, εὐρωπαῖος· ἀντιθ. شرقلی.

غربی A. **γαρπ-ί,** ἐπθ. δυτικός [ἀντίθ. شرق **ὰαρκὴ**=ἀνατολικός]: شمال — **ὰιμάλι γαρπί,** βορειοδυτικός· ‖ — جنوب **ὸζενοῦπι-γαρπί,** νοτιοδυτικός· § θ. غربیه **γαρπιγέ.**

غربیون A. **γαρπιγεοὺν** [πλθ. τοῦ προηγ.] ὄν. δυτικοί, εὐρωπαῖοι· ἀντίθ. شرقیون **ὰαρκηγεούν,** ἀνατολικοί.

غرت T.**γήρτ,**μόριον παριστάνον τὸν ρόγχον τοῦ λάρυγγος, ἢ τὸν τριγμὸν σκληροῦ σώματος [δίς]: تخته یی غرت غرت کسمك κόπτω τὸ ξύλον μετὰ τριγμοῦ.

غرتلاق T. **γηρτ-λάκ,** ὄν. λάρυγξ· βλ. بوغرتلاق.

غرر A. **γουρέρ,** πλθ. τοῦ غره **γουρρέ,** βλ.

غرس A. **γάρς,** ρ. ἀφ. φύτευσις, φυτεία : اشجار — φύτευσις δένδρων **[ἐὸὸζὰρ]** δενδροφυτεία·‖ی — φύτευσις φυταρίου **[φιτάν]** ‖Ρμ.φυτεύω [δοτ.αἰτ.] : بغچه یه کروم و ایتمك — φυτεύω εἰς τὸν κῆπον κλήματα [**κʒρογμ**] καὶ διάφορα καρποφόρα δένδρα[**ἐνβά'ϊ ἐὸὸζάρι μʒσμιρέ**].

غرض A. **γαράζ,** ὄν. σκοπός, πρόθεσις : يله — κατὰ σκοπὸν κέρδους [**τεμεττό'**]·‖[دن]:— تأسيس مكتبدن ὁ σκοπὸς τῆς συστάσεως σχολείου·‖ — تقسيم اراضيدن σκοπὸς τῆς διανομῆς τῶν γαιῶν· § κακὸς σκοπός, ὀπισθοβουλία, ἰδιοτέλεια: و عوضدن معری بر محبت — **γαράζ οὐ ἡβαζὰὰν μʒαρρὰ πὶρ μουχαππέτ,** ἀγάπη ἀπλλαγμένη ὀπισθοβουλίας καὶ συμφέροντος, ἀφιλοκερδὴς·§πάθος, ἐμπάθεια, μνησικακία: — اجرای ἐκτέλεσις τοῦ πάθους, τῆς ὀπισθοβουλίας: — یی ἄνευ πάθους, ὀπισθοβουλίας,εἰλικρινής·§πλθ.اغراض **ὰγράζ·**‖βλ. الغرض.

غرضاً A. **γάραζ-αν,** ἐπρ. ἐκ πάθους, ἐξ ἐμπαθείας, ὀπισθοβουλίας, ἰδιοτελείας, μνησικακίας.

غرضانه Π. **γαραζ-ανέ,** ἐπρ. μετὰ πάθους, ἐμπαθείας, μνησικακίας, ὀπισθοβουλίας,ἰδιοτελείας, ἐμπαθῶς: — یی ἄνευ πάθους καὶ ἰδιοτελείας, εἰλικρινῶς· καὶ ἐπθ. εἰλικρινής, ἀφιλοκερδής.

غرضسز T. **γαραζ-σήζ,**ἐπθ. ὁ ἄνευ ἐμπαθείας, μνησικακίας, ὀπισθοβουλίας, ἰδιοτελείας, εἰλικρινής·§ἐπρ.ἄνευ πάθους, ὀπισθοβουλίας, εἰλικρινῶς· βλ. غرضلی.

غرضکار Π. **γαραζ-κιάρ,** ἐπθ. ὀπισθόβουλος, ἰδιοτελής, ὁ ἔχων καὶ ἐξασκῶν πάθη προσωπικά, ἐμπαθής,μνησίκακος.

غرضکارانه Π.**γαραζ-κιαρανέ,** ἐπθ. ὁ ἁρμόζων ὀπισθοβούλῳ,ἰδιοτελεῖ, ἐμπαθῶς, μνησικάκως.

غرضکارلق T. **γαραζ-κιαρλήκ,** ὄν. μνησικακία,ἐμπάθεια, ἰδιοτέλεια.

غرضلی T. **γαραζ-λῆ,** ἐπθ. ἐμπαθής,μνησίκακος· βλ. غرضسز.

غرغاش T. **γηργάς,** ἢ غرواش **γηρβάς,** ὄν. κτένιον ὑφάντου.

غرغر T. **γηργήρ,** μόριον παριστάνον τὴν συνεχῆ ὀχληρὰν συνομιλίαν φλυάρου κτλ. φλυαρία ὀχληρά : سويلمك — λαλῶ πολλά, φλυαρῶ.

غرغرشمق T. **γηργηρ-πάμάκ,** ρμ. ἀλλ. φιλονεικῶ, ἐρίζω διὰ μακρῶν ὀχληρῶν λόγων.

غرغره Ελ. **γαργάρα,** ὄν. γαργάρα, γαργαρισμός, ἤτοι πλύνω τὸ στόμα δι' ὕδατος, ἢ δι' ἰατρικοῦ: كچل — κάμνω γαργάραν, γαργαρίζομαι.

غرغشه A. **γουργουσέ,** ὄν.θ. ἔρις ἄνευ λόγου καὶ σκοποῦ· βλ. غارغشه.

غرف A. **γουρὲφ** καὶ غرفات **γουρουφάτ,** πλθ. τοῦ ἑπομ.

غرفه A. **γουρφέ,** ὄν. θ. βρόχθος, μία γουλιὰ νεροῦ· σκιάς· ἕβδομος οὐρανός, παράδεισος: منهدمه — σκιὰς κρημνισμένη[μʒνχεπιμέ]·§ πλθ. غرفات **γουρουφάτ** καὶ غرف **γουρέφ**·غرفات جنات **γουρουφάτι ὸζεννάτ,** σκιάδες τῶν παραδείσων·

غرفه نشین Π. **γουρφὲ-νισίν,** ἐπθ. ὁ ἐν σκιάδι καθήμενος· § πλθ. غرفه نشینان **γουρφὲ-νισινάν.**

غرق A.**γάρκ,** ρ. ἀφ. καταβύθισις: كيمك — καταβύθισις πλοίου. ‖Ρμ. καταβυθίζω· μτφ. καλύπτω, πληρῶ, ἐπιδαψιλεύω [δοτ.αἰτ.]:ايتمك — داڑه یی بوره βυθίζω τὸ οἰκοδόμημα εἰς τὸ φῶς, καταφωτίζω·‖— بر یی نوازشلره غرق ايتمك καταθωπεύω, ἐπιδαψιλεύω θωπείας [**νʒ-βαζίὲ**]·‖اولق — καταβυθίζομαι· μτφ. καλύπτομαι, πληροῦμαι [δοτ.]: اولق — کی τὸ πλοῖον κατεβυθίσθη·‖اولق — نورله καταφωτίζομαι.

غرقاب Π. **γαρκ-άπ,** ἐπθ. ὁ βεβυθισμένος καταπεποντισμένος [εἰς τὸ ὕδωρ κτλ.] : — ايتسه فرعونی خدا بويله هواده τὸν Φαραὼ [**φιραβνὶ**]ὁ Κύριος [**χʒπὰ**] οὕτω ἐν τῷ ἀέρι καταπεποντισμένον, ἤτοι ἐὰν καταποντίσῃ ἢ πνίξῃ κτλ. § δίνη, βάραθρον.

غرقه A. **γαρκά,**ἐπθ. ὁ βεβυθισμένος εἰς τὸ ὕδωρ,ἐμπεποτισμένος: — دریای رحمت **γαρκάϊ τεργιάϊ ραχμέτ,** βεβυθισμένος εἰς τὸ πέλαγος τοῦ ἐλέους, ἤτοι εἰς τὸ ἄπειρον ἔλεος τοῦ Θεοῦ [ἐπὶ θανόντος]· ‖ βλ. غريق.

غرلامق T. **γηρλαμάκ,** βλ. غورلامق.

غرماء A. **γουρεμὰ** [πλθ. τοῦ غريم] ὄν. δανεισταί, πιστωταί [πτωχεύσαντος] : — تقسيم ἢ تقسيم بين ال — διανομὴ ὑπαρχούσης περιουσίας ὀφειλέτου μεταξὺ τῶν πιστωτῶν αὐτοῦ [**πεῖνε-λ-γουρεμὰ**], ἀναλόγως τῶν ἀπαιτήσεων αὐτῶν ἀφ' ἑνὸς καὶ τῆς ὑπαρχούσης περιουσίας τοῦ ὀφειλέτου ἀφ' ἑτέρου·§ [ναυτ.] ἀναλογία ἀποζημιώσεως ζημίας ἐπελθούσης εἰς τὸ πλοῖον ἢ τὰ ἐν αὐτῷ ἐμπορεύματα καὶ ἀποζημιουμένης ἀπὸ κοινοῦ ὑπὸ τῶν κατόχων

τοῦ πλοίου καὶ τῶν ἐμπορευμάτων· || يه كيرمك — ἢ يه داخل اولق — εἰσέρχομαι εἰς τὴν ὁμάδα τῶν δανειστῶν· || يه ادخال ايتمك — اموالی قسمت εἰσάγω τὴν περιουσίαν εἰς τὴν ὁμάδα τῶν δανειστῶν.

غرنده Π. **γουρρεντέ,** ἐπθ. βρυχώμενος· βλ. غران **γουρράν.**

غرنیق A. **γηρνίκ,** ὄν. μείραξ ὡραῖος ὡς τὸ ῥόδον· § πλθ. غرانیق **γαρανίκ.**

غروب A. **γουρούπ,** ρ. ἀφ. δύσις: —شمس δύσις τοῦ ἡλίου **[ἀέμς]**· || —كوكب δύσις τοῦ ἀστέρος[**κεβκέπ**· βλ. افول]· || Ρμ. δύω: ايتدی — كونش ὁ ἥλιος ἔδυσε.

غرور A. **γαρούρ,** ὄν. πᾶν ὅ,τι ἀπατᾷ τὸν ἄνθρωπον καὶ προξενεῖ αὐτῷ ἔπαρσιν, εἴτε ἄνθρωπος εἶναι, εἴτε διάβολος, εἴτε περιουσία, εἴτε θέσις· § κόσμος.

غرور A. **γουρούρ,** ρ. ἀφ. ἔπαρσις, ματαιοδοξία, ἀλαζονία: —منفور ἔπαρσις βδελυκτὴ **[μενφούρ]**· || —دارال **τάρου-λ-γουρούρ,** οἶκος ματαιότητος, κόσμος. || Ρμ. ἐπαίρομαι, ἀλαζονεύομαι [غلو].

غرورلانمق Τ. **γουρουρ-λανμάκ,** ρμ.μσ. ἐπαίρομαι, ἀλαζονεύομαι[غلو].

غروش Γρ. **γρούς,** ὄν. γρόσιον, ἤτοι νόμισμα ἀξίας 40 παράδων.

غروشلق Τ.**γρουσ-λούκ,** ἐπθ. ὁ ἀξίας γροσίου:— اوچ ὁ ἀξίας 3 γροσίων.

غره A. **γουρρέ,** ὄν. θ. νέα σελήνη τὸ πρῶτον ὁρατὴ γινομένη· || غرا • — **γουρρέϊ γαρρά,** νέα σελήνη λαμπρά· § νουμηνία, ἡ πρώτη νύξ καὶ ἡμέρα ἑκάστου σεληνιακοῦ μηνός [ἀντιθ. سلخ **σέλχ,** ἡ τελευταία] : شوال • — ἡ πρώτη ἡμέρα τοῦ Σεββάλ· § λευκὴ κηλὶς ἐν τῷ μετώπῳ τοῦ ἵππου: لطيفه • — ὡραία λευκὴ κηλὶς [βλ. صباح]· § ὡραιότης προσώπου: جهه كه مغرور اولمه • — μὴ ἐπαίρου[**μαγρούρ**] ἐπὶ τῇ ὡραιότητι τοῦ μετώπου σου [**ὄζεπχενέ**]· § τὸ ὡραιότερον μέρος πράγματός τινος, τὸ ἄωτον: غرة القوم **γούρρετου-λ-κάβμ,** ὁ ἐξοχώτερος τοῦ λαοῦ, τὸ ἄνθος· § δοῦλος, δούλη· § πλθ. غرر **γουρέρ** : زاهره — λαμπραὶ νέαι σελῆναι.

غری A. **γαρί,** ἐπθ. ὡραῖος, θελκτικός.

غریب A. **γαρίπ** [ἐκ τοῦ غربت] ἐπθ. ξένος, κ. ξενητευμένος, ἀλλοδαπός, πτωχός, δύσμοιρος: يدر شهرك — بو آدم بو ὁ ἄνθρωπος οὗτος εἶναι ξένος τῆς πόλεως ταύτης· || ال كا عمی ولو كان بصيرا — **ἐλ γαρίπου κέ-λ-άμὰ βελὲδ κιάνε πεσήρα,** ὁ ξένος εἶναι ὡς ὁ τυφλός, ἔστω καὶ ἂν ἦ διορατικὸς [πρμ.]· || • — بر سلام بيك آلتون يرينه چكر τῷ ξένῳ εἷς χαιρετισμὸς ἐπέχει θέσιν χιλίων φλωρίων [πρμ.]· || — قوشك يووا‌سی الله ياپار **γαρίπ-σ-ι-γιάρ,** ὁ ἐκ ξένης χώρας, ἀλλοδαπός· § παράδοξος, περίεργος, θαυμαστός: — حال παράδοξος κατάστασις, παράδοξον πρᾶγμα· § ἐπρ. παραδόξως, περιέργως: باقمق — — παρατηρῶ παραδόξως· § θ. غريبه : كيفيت — ὑπόθεσις παράδοξος· || — اطوار **ἀτδάρι γαρίπέ,** ἰδιοτροπία· βλ. غريبه.

غریبانه Π. **γαρίπ-ανέ,** ἐπθ. ὁ ἀνήκων εἰς ξένον, ξενητευόμενον, πτωχικός, παράδοξος· § ἐπρ. ὡς ἁρμόζει ξένῳ, παραδόξως, πτωχικῶς.

غریبلك Τ. **γαριπ-λίκ,** ὄν. τὸ εἶναί τινα ξένον, ἀλλοδαπόν, πτωχόν· τὸ μὴ ἔχειν οὐδένα ἐν τῷ κόσμῳ.

غریب نواز Π. **γαριπ-νουβάζ,** ἐπθ. ὁ περιποιούμενος τοὺς ξένους, φιλόξενος.

غریب نوازانه Π. **γαριπ-νουβαζανέ,** ἐπθ. ὁ ἁρμόζων φιλοξένῳ, φιλόξενος· § ἐπρ. φιλοξένως.

غریب نوازلق Π. **γαριπ-νουβαζλήκ,** ὄν. φιλοξενία.

غریب نوازی Π. **γαριπ-νουβαζί,** ὄν. φιλοξενία.

غریبه A. **γαριπέ,** ἐπθ. θηλ. τοῦ غريب βλ. § ὄν. θ. πρᾶγμα παράδοξον, θαυμαστόν: سی — باغمق كوكدن حنطه τὸ παράδοξον τοῦ νὰ βρέξῃ ἐξ οὐρανοῦ σῖτον[**χηντά**]· || خلقت • — ἔκτρωμα[**χηλκάτ**]· § πλθ. غرائب **γαραΐπ-** βλ.

غرید A. **γηρρίτ,** ἐπθ.καλλίφωνος, ὑψίφωνος [πτηνὸν ἢ ἀοιδός]· βλ. غريد.

غریر A. **γαρίρ,** ἐπθ.νέος πάντῃ ἀδαὴς τῶν πραγμάτων τοῦ κόσμου· § ὁ δελεασθεὶς διὰ πράγματος ματαίου καὶ ἀνυποστάτου καὶ ἀπατηθείς· βλ غر **γήρρ.**

غریزه A. **γαριζέ,** ὄν. θ. φυσικόν, φύσις, χαρακτὴρ ἔμφυτος.

غریزی A. **γαριζί** [ἐκ τοῦ προηγ.] ἐπθ. φυσικός, ἔμφυτος· § θ. غريزيه : حرارت **χαραρέτι γαριζιγέ,** θερμότης ἔμφυτος, ζωϊκή· || — **ἐγικουδδέϊ γαριζιγέ,** δύναμις ἔμφυτος.

غریق A. **γαρίκ** [ρζ. غرق] ἐπθ.καταδεδυθισμένος, καταπεποντισμένος, πεπνιγμένος· μτφ. πεπληρωμένος [εὐεργεσιῶν κτλ.]: —لجهٔ من ومسار بيورمق **γαρίκι λδδζδζέϊ μὲν οὐ μεσάρρ πουγιουρμάκ,** καταδεδυθισμένον εἰς τὸ πέλαγος τῆς ὑποχρεώσεως καὶ τῆς χαρᾶς καθιστῶ, ἤτοι καταδυθίζω εἰς τὸ πέλαγος κτλ. ἢ καθυποχρεῶ καὶ χαροποιῶ· || —لجهٔ حزن و ملال اولق و بدبختلكه غريق βεβυθισμένος εἰς τὸ πέλαγος τῆς λύπης [**χδζν**] καὶ τῆς ἀνίας [**μελάλ**] γίνομαι, ἤτοι βυθίζομαι εἰς τὸ πέλαγος κτλ. ἢ καταλυποῦμαι καὶ καταστενοχωροῦμαι· § θ. غريقه **γαρικά**· || βλ. καὶ مستغرق.

غریم A. **γαρίμ** [ἐκ τοῦ غرامت, ρζ. غرم] ἐπθ. δανειστής, πιστωτὴς ὀφειλέτου, πτωχεύσαντος· § πλθ. غرماء **γουρεμά,** βλ.

غریو Π. **γηρίβ,** ὄν. κραυγή, θόρυβος, ὀδυρμός, γόος : —صبيان κραυγὴ παίδων· || —قوپارمق βάλλω κραυγήν, κραυγάζω, θορυβῶ.

غریوان Π. **γηριβ-άν,** ἐπθ. ὁ κραυγάζων, ὁ ὀδυρόμενος καὶ ὀλοφυρόμενος.

غریوه Ἰτ. **γρίβα,** ὄν. ἁρπάγη ἐν τῇ πρώρᾳ τοῦ πλοίου, ἔνθα ἀναρτῶσι τὴν ἄγκυραν : يه الق — تيورى λαμβάνω τὴν ἄγκυραν εἰς τὴν ἁρπάγην, ἤτοι ἀναρτῶ.

غزاء A. **γαζά,** ὄν. ἱερὸς πόλεμος, ἤτοι πόλεμος κατὰ τῶν ἐχθρῶν τοῦ Ἰσλαμισμοῦ· θρίαμβος κατὰ τῶν ἐχθρῶν τούτων· || ايتمك — ποιῶ ἱερὸν πόλεμον ὑπὲρ τῆς θρησκείας, κατὰ τῶν ἐχθρῶν τοῦ Ἰσλαμισμοῦ· || يه كيتمك — μεταβαίνω εἰς τὸν ἱερὸν πόλεμον· || βλ. καὶ غزوه.

غزات A. **γουζάτ,** πλθ. τοῦ غازی βλ.

غزال A.**γαζάλ,** ὄν.κεμάς, δορκάς : —زرين χρυσῆ **[ζερίν]** δορκάς, ἤτοι ὁ ἥλιος ὅταν ἀνατείλῃ ἐπὶ τοῦ ὁρίζοντος· § πλθ.ἀνώμ. غزلان **γηζλάν** καὶ غزله **γηζλέ**· || βλ. جيلان.

غزاله A. **γαζαλέ,** ὄν. θ.ταὐτὸ προηγ.§θήλεια δορκάς.

غزته Ἰτ. **γαζέτα** (gazzetta) ὄν. ἐφημερίς : سی — قسطنطنيه نك غزته‌سی ἡ ἐφημερὶς «Κωνσταντινούπολις» βλ. جريده καὶ اوراق حوادث.

غزته جی Τ. **γαζέτα-δζη,** ὄν. δημοσιογράφος· πωλητὴς ἐφημερίδων.

غزته جیلق Τ. **γαζετα-δζηλήκ,** ὄν. δημοσιογραφία· τὸ ἔργον τοῦ πωλητοῦ ἐφημερίδων.

غزته خانه Τ. **γαζέτα-χανέ,** ὄν. τυπογραφεῖον ἐφημερίδος.

غزل A. **γαζέλ,** ὄν. ᾠδὴ ἢ ποίημα ἐρωτικὸν ἢ βακχικόν, συνιστάμενον τὸ ἐλάχιστον ἐκ τεσσάρων ἢ πέντε καὶ τὸ πολὺ ἐκ δεκαοκτὼ στίχων : —يى بدل **γαζέλι πι-πετέλ,** ᾠδὴ ἀπαράμιλλος : — بيت ال **πέϊτδ-λ-γαζέλ,** ὁ πρῶτος στίχος τῆς ᾠδῆς ταύτης· || —اوقومق ἀπαγγέλλω ᾠδὰς ἐρωτικάς, βακχικάς· || βλ. غزل.

غزل خوان Π. **γαζὲλ-χάν,** ἐπθ. καὶ ὄν. ποιητὴς ᾠδῆς ἐρωτικῆς ἢ βακχικῆς.

غزلان A. **γηζλάν,** πλθ. τοῦ غزال **γαζάλ**· βλ.

غزللنمك Τ. **γαζελ-λενμὲκ** [βλ. قزللنمك] ρμ. οὐδ.τὰ φύλλα τῶν δένδρων κιτρινίζουσι καὶ πίπτουσι, φυλορροῶ.

غزله A. **γηζλέ,** πλθ. τοῦ غزال βλ.

غزلیات A. **γαζελ-ιγιάτ,** ὄν.θ. συλλογὴ ἐρωτικῶν ἢ βακχικῶν ᾠδῶν, ποιημάτων.

غزو A. **γάζβ,** ρ. ἀφ. τὸ ἐκστρατεύειν κατὰ τῶν πολεμίων· βλ. غزا.

غزوات A. **γαζεβάτ,** πλθ. τοῦ غزوه βλ.

غزوان A. **γαζεβάν** [ρζ. غزو] ρ. ἀφ. τὸ ἐκστρατεύειν κατὰ τῶν πολεμίων.

غزوه A. **γαζβὲ** [βλ. غزا] ὄν. θ. πόλεμος ἱερός: بدر • — ἡ μάχη τῆς Βὲδρ [βλ. بدر، بدری]· — كبری • — **γαζβέϊ κιμπρά,** μεγάλη μάχη· § πλθ. غزوات **γαζεβάτ**· || βλ. καὶ غزا.

غزوی A. **γαζεβὶ** [ἐκ τοῦ غزا] ἐπθ. ὁ ἀνήκων τῷ ἱερῷ πολέμῳ, πολεμικός, στρατιωτικός· § βλ. غزوی **καζεβί.**

غزه A. **γαζζέ,** κ. **γάζζα,** ὄν. κ. Γάζα[πόλις τῆς Συρίας].

غزید A. **γηζίτ,** ἐπθ. καλλίφωνος, ὑψίφωνος [πτηνὸν ἢ ἀοιδός]· βλ. غريد.

غزیر A. **γαζὶρ** [ρζ. غزر] ἐπθ. ἄφθονος, δαψιλὴς [ἱατ.]· § θ. غزيره **γαζιρέ.**

غساق } A. **γασάκ ἢ γασσάκ,** δν. ποτὸν ψυχρότατον, μεμολυσμένον καὶ δυσῶδες· § μέλαν αἷμα ἢ πύον, ὅπερ κατὰ τὴν μουσουλμανικὴν πεποίθησιν θέλει ῥέει ἐκ τοῦ σώματος τῶν καταδεδικασμένων εἰς ᾅδην· βλ. καὶ غسلين.

غسال } A. **γασσάλ** [ῥζ. غسل] ἐπθ. νεκρολούστης ἤτοι ὁ πλύνων τὸ σῶμα τοῦ νεκροῦ κατὰ τὰς διατάξεις τῆς Μωαμεθανικῆς θρησκείας πρὸ τοῦ ἐνταφιασμοῦ: **كهنسال ـــ** νεκρολούστης γηραιὸς [**κῐσχὲν-σάλ**] § θ. غسال **γασσαλέ.**

غساللق } T. **γασσαλ-λήκ,** δν. τὸ ἔργον τοῦ νεκρολούστου· βλ. غسال.

غساله } A. **γουσαλέ,** δν. θ. ἀπόπλυμα, ὕδωρ ἐνῷ ἐπλύθη τι.

غسق } A. **γασάκ,** δν. τὸ πρῶτον σκότος τῆς νυκτός· § μελάνθιον· τ. قرامول.

غسل } A. **γούσλ,** ἢ **γουσήλ,** ῥ. ἀφ. πλύσις, πλύσιμον, ἢ ἀπόλουσις, καθαρισμὸς τοῦ σώματος ἐπιβαλλόμενος θρησκευτικῶς τοῖς Μουσουλμάνοις μετὰ τὴν συνουσίαν καὶ ἐν ἄλλαις περιπτώσεσι: **مفروض ـــ** καθαρισμὸς ὑποχρεωτικός [**μεφρούζ**]· § πλύσις τοῦ σώματος τῶν νεκρῶν παρὰ Μουσουλμάνοις γινομένη πρὸ τοῦ ἐνταφιασμοῦ. ‖ Ρμ. غسّل—πλύνω ἰδίᾳ νεκρὸν [αἰτ.]· πλύνομαι· ‖ لق— πλύνομαι.

غسلخانه } Π. **γουσηλ-χανέ,** δν. θαλαμίσκος προωρισμένος διὰ τὸν καθαρισμὸν τοῦ σώματος τὸν ἐπιβαλλόμενον θρησκευτικῶς τοῖς Μουσουλμάνοις· βλ. غسل.

غسلين } A. **γησλίν,** δν. ἀκαθαρσία· αἷμα, ὕδωρ καὶ ἄλλαι πυώδεις ὕλαι, αἵτινες κατὰ τὴν πεποίθησιν τῶν Μουσουλμάνων θέλουσι ῥέει ἐκ τοῦ σώματος τῶν εἰς ᾅδην καταδεδικασμένων, ὅταν καίωνται· βλ. καὶ غساق.

غسيل } A. **γασίλ,** ἐπθ. πεπλυμένος, κεκαθαρμένος.

غش } A. **γήσς,** δν. δόλος, ἀπάτη, ὑπόκρισις, ἀπιστία: **بى دل تيلى تى-γήσς,** καρδία ἄνευ δόλου, ὑποκρίσεως, ἤτοι ἄδολος, εἰλικρινής· ‖— **بادهٔ بى** οἶνος ἄδολος· ‖ — **بى زر** χρυσὸς [**ζὲρ**] ἄδολος· ‖ βλ. καὶ غل· § **γάσς,** ῥ. ἀφ. τὸ ἀπατᾶν, τὸ φέρεσθαι ἀπίστως.

غشاء } A. **γησά,** δν. κάλυμμα, μεμβράνα, ὑμὴν [ἀνατ.]: **بكارت ـــ** παρθενικὸς ὑμήν· ‖ غلاف—ἐλυτροειδὴς μεμβράνα· ‖ كاذب— ψευδομεμβράνα· ‖ مخاطى ـــ μεμβράνα βλεννώδης· ‖ مستبطن البطن ـــ **γησάϊ μῦστεπτήνθ-λ-πάτν,** περιτόναιον· ‖ بطينات المخ ـــ **γησάϊ πῦστεϊνάτθ-λ-μῦχχ,** ἐπένδυμα· ‖ احمر ـــ ἢ احمر ـــ ἐρυθροειδὴς χιτὼν τῶν ὀρχέων· § [βοτ.]: اول ـــ **γησάϊ ἐ66έλ,** πρῶτος χιτὼν ὠαρίου· ‖ ثانى ـــ δεύτερος χιτὼν ὠαρίου· ‖ داخل خشفهٔ نبات ـــ **γησάϊ ταχήλι χαὀεφέϊ νεπάτ,** ἐνδοθήκη· ‖ βλ. καὶ غشاوه.

غشاجه } Π. **γησα-ῦζέ,** δν. ὑμένιον [ἀνατ.].

غشاوه } A. **γησαβὲ** [ἐκ τοῦ غشاء] δν. θ. περικάλυμμα, ὑμήν, μεμβράνα, πέπλος: **قلب ـــ** ὑμὴν τῆς καρδίας· ‖ غلاف ـــ περικάλυμμα χονδρόν· ‖ غلفت ـــ πέπλος ἀκπδίας [**γαφλέτ**].

غشائى } A. **γησαῖ** [ἐκ τοῦ غشاء]· ἐπθ. μεμβρανώδης, ὑμενώδης· § θ. **غشائيه γησαϊγέ.**

غشم } A. **γάσμ,** ῥ. ἀφ. τὸ ἀδικεῖν.

غشوم } A. **γασούμ,** ἐπθ. ἄδικος, τύραννος.

غشى } A. **γασί,** δν. λειποψυχία, λειποθυμία, ἀναισθησία, ἴλιγγος, σκοτοδινίασις: **كلك ـــ** ἔρχεται λειποθυμία· ‖ شهوانى ـــ **γασίϊ σεχβανί,** μέθη τῶν σαρκικῶν ἡδονῶν· § ἐπθ. λειπόθυμος, ἀναίσθητος. ‖ Ρμ. غشّى—καθιστῶ ἐκτὸς ἑαυτοῦ, μεθύω· ‖ اولق — λειποθυμῶ.

غشيان } A. **γασεγιάν,** δν. ταὐτὸ غشى βλ.

غصب } A. **γάσπ,** ῥ. ἀφ. ἁρπαγή, σφετερισμός, ἡ διὰ τῆς βίας λῆψις πράγματός τινος· ‖ اموال ـــ ἁρπαγὴ πραγμάτων περιουσίας· ‖ بر شيك ـــ ى ἁρπαγὴ πράγματός τινος· ‖ غارت — و ἁρπαγὴ καὶ λεπλασία· ‖ Ρμ. ἁρπάζω, σφετερίζομαι [αἰτ.]: **بر كيسهٔ كسى مالنى** ـــ ἁρπάζω τὸ πρᾶγμα, τὴν περιουσίαν τινός· § [ῥ. ἀρβ.] **غصبه ـــ عنك γάσπε ἄνκε,** κ. **κάσπαχαν,** διὰ τῆς βίας, ἄκοντος καὶ μὴ βουλομένου, χωρὶς νὰ θέλῃ· ‖ عنك الدن المق ـــ λαμβάνω ἐκ τῶν χειρῶν τινος διὰ τῆς βίας· ‖ βλ. غاصب.

غصباً } A. **γάσπ-εν,** ἐπρ. διὰ τῆς ἁρπαγῆς, ἁρπάζων: **بر كيسهٔ كسى تراشى ـــ نطس** ἁρπάζων καλλιεργῶ [**ναπὰς**] τὸν ἀγρόν τινος.

غصص } A. **γουσές,** πλθ. τοῦ غصه βλ.

غصن } A. **γούσν,** δν. κλών, κλάδος: **شجر ـــ** κλὼν δένδρου [**ἀεδζέρ**]· ‖ مكسور ـــ κλὼν τεθραυσμένος [**μεκσούρ**]· ‖ مزهر ـــ **γουσνι μεζχέρ,** κλωνανθής, ὁ φέρων τὰ ἄνθη ἐπὶ τοῦ κορμοῦ [βοτ.]· § πλθ. اغصان **ἀγσὰν** καὶ غصون **γουσούν.**

غصنى } A. **γουσνί,** τὸ θηλ. غصنيه **γουσνιγέ,** ἐπθ. κλαδώδης.

غصون } A. **γουσούν,** πλθ. τοῦ غصن βλ.

غصه } A. **γουσσά,** δν. θ. θλῖψις, λύπη: **داء ـــ** θλῖψις δινεκής [**ταΐμέ**] § πλθ. غصص **γουσές: متواليه ـــ** θλίψεις ἀλλεπάλληλοι [**μῦστεβαλιγέ**].

غصه لندیرمق } T. **γουσσα-λαντηρμάκ,** ῥμ. μτδ. θλίβω, λυπῶ, προξενῶ θλῖψιν [αἰτ.].

غصه لمق } T. **γουσσα-λαμμάκ,** ῥμ. οὐδ. θλίβομαι, λυποῦμαι.

غصه لى } T. **γουσσα-λή,** ἐπθ. τεθλιμμένος, λελυπημένος.

غصه ناك } Π. **γουσσὰ-νάκ,** ἐπθ. τεθλιμμένος, περίλυπος.

غصين } A. **γουσεΐν** [ὑποκ. τοῦ غصن] δν. κλωνάριον, κλαδίσκος [βοτ.]: **مزهر ـــ γῦσεΐνι μεζχέρ,** κλαδίσκος ἀνθοφόρος· § πλθ. غصينات **γουσεϊνάτ: صغير ـــ γουσεϊνάτι σαγηρέ,** μικροὶ κλαδίσκοι, κλωνάρια.

غضاب } A. **γηζάπ,** πλθ. τοῦ غضبان, βλ.

غضاريف } A. **γαζαρὶφ** [πλθ. τοῦ غضروف] δν. χόνδροι [ἀνατ.]: **استخوانى ـــ μαλάκυνσις [ἰστιρχὰ]** τῶν χόνδρων· ‖ توصيف ـــ **περιγραφὴ [τεβσὶφ]** τῶν χόνδρων, χονδρογραφία· ‖ مبحث ـــ **μεπχάσι γαζαρίφ,** χονδρολογία, τὸ περὶ χόνδρων μέρος τῆς ἀνατομίας.

غضب } A. **γαζάπ,** κ. **καζάπ,** ῥ. ἀφ. ὀργή, ἀγανάκτησις: **نكاه ـــ δμμα [νιγκὰχ]** ὀργῆς, ὀργίλον. ‖ الله ـــ ὀργὴ τοῦ Θεοῦ ἢ μάστιξ, θεομηνία· ‖ كنجه عقل كيدر ـــ ἅμα ἔλθῃ ὁ θυμός, ἀπέρχεται ὁ νοῦς [πρμ.]. ‖ Ρμ. غضّب— [δοτ.] ἢ كلك ـــ ὀργίζομαι, κυριεύομαι ὑπὸ τοῦ θυμοῦ· ‖ اوغرامق ـــ ὑποπίπτω εἰς τὴν ὀργήν, εἰς τὸν χόλον, εἰς τὴν δυσμένειαν.

غضب آلود } Π. **γαζὰπ-ἀλούτ,** ἐπθ. παρωργισμένος, θυμωμένος.

غضبان } A. **γαζπὰν** [ἐκ τοῦ προηγ.] ἐπθ. ἐξωργισμένος, ἐξηρεθισμένος, ὀργίλος, θυμώδης: **قهرمان ـــ καχρεμάνι γαζπάν,** ἥρως θυμώδης· § πλθ. غضاب **γηζάπ.**

غضبان } A. **γαζαπάν,** δν. καταπέλτης, μηχανή, δι' ἧς ἄλλοτε ἐρριπτον πέτρας καὶ ἄλλας ὕλας ἐν πολέμῳ κατὰ τοῦ ἐχθροῦ· βλ. منجنيق· ‖ فلك ـــ **γαζαπάνι φελέκ,** ὁ ἥλιος· ὁ Ἄρης [ἀστήρ].

غضبلندیرمق } T. **γαζαπ-λαντηρμάκ,** ἢ غضبلندیرمك **γαζεπ-λεντηρμέκ,** ῥμ. μτδ. ἐξοργίζω, κινῶ τὴν ὀργήν, τὸν χόλον, τὴν δυσμένειαν [αἰτ.].

غضبلمق } T. **γαζαπ-λαμμάκ** ἢ غضبلنمك **γαζεπλεν-μέκ,** ῥμ. οὐδ. ὀργίζομαι, θυμόνω, παραφέρομαι ἐξ ὀργῆς.

غضبلى } T. **γαζεπ-λί,** ἐπθ. ὠργισμένος, θυμωμένος.

غضبناك } Π. **γαζεπ-νάκ,** ἐπθ. ταὐτὸ غضبلى.

غضروف } A. **γαζρούφ,** δν. χόνδρος [ἀνατ.]: **درق ـــ γαζρούφι τερκῆ,** χόνδρος θυρεοειδής· ‖ شبه ـــ **άϊπχι γαζρούφ,** χονδροειδής· ‖ التهاب ـــ **ἰλτιχάπι γαζρούφ,** φλόγωσις χόνδρου· ‖ خزع ـــ **χάζι γαζρούφ,** χονδροτομία· § δυϊκ. غضروفين **γαζρουφέϊν**· § πλθ. غضاريف **γαζαρίφ.**

غضروفى } A. **γαζρουφ-ί,** ἐπθ. χονδρώδης: الجناح ـــ **γαζρουφίγου-λ-δζενάχ,** χονδροπτερύγια [τάξις ἰχθύων]· ‖ ورم ـــ **βερέμι γαζρουφί,** χόνδρωμα· § θ. غضروفيه **γαζρουφιγέ.**

غضنفر } A. **γαζανφέρ,** δν. λέων· § ἄνθρωπος λεοντόθυμος, ἥρως: **غضوب ـــ** ἥρως ὠργισμένος· § πλθ. π. غضنفران **γαζανφεράν.**

غضنفرانه } Π. **γαζανφερ-ανέ,** ἐπθ. ὁ ἀνήκων λέοντι, λεοντοθύμῳ, ἥρωϊ, ἡρωϊκός, ἀνδρεῖος, γενναῖος: **مدافعهٔ ـــ μῦταφαάϊ γαζανφερανέ,** ἄμυνα ἡρωϊκή.

غضوب } A. **γαζούπ** [ῥζ. غضب] ἐπθ. λίαν ὀργίλος, θυμώδης, ὀξύθυμος, ὁ εὐκόλως ὀργιζόμενος, παράφορος: **— مرباى ـــ μῦρεπτάϊϊ γαζούπ,** παιδαγωγὸς ὀξύθυμος· ‖ شاه ـــ **σάχι γαζούπ,** βασιλεὺς ὀργίλος.

غضوبانه } Π. **γαζουπ-ανέ,** ἐπθ. ὀργίλος: نظر ـــ βλέμμα [**ναζὰρ**] ὀργίλον· § ἐπρ. ὀργίλως: **باقى ـــ** παρατηρῶ ὀργίλως.

غطاء Α.γητά, ὄν. περικάλυμμα, ὑμήν, μεμβράνα [συνών. غشاوة] μτφ. πέπλος: ى — بصر πέπλος ὀφθαλμοῦ [πεσάρ]· || ى رقيق — λεπτὸς πέπλος· || ى — γητάϊ σὲκκ ὸ ἰστιπάχ, ὁ πέπλος τῆς ἀμφιβολίας καὶ ὑπονοίας· §πλθ. غطا ἀγτηγέ.

غطس Α. γάτς, ρ. ἀφ. καταβύθισις εἰς τὸ ὕδωρ, κατάδυσις, ἔμβαψις, βάπτισις: الله ى — ماء بارده ἐλὶν μάϊ πἀριτὲ γατσί, κατάδυσις τῆς χειρὸς εἰς ψυχρὸν ὕδωρ.

غطمشه Α. γατμεσέ, ὄν. θ. τὸ θάμβος, θάμβωσις [φυσιολ.].

غطوس Α. γατοὺς [ρζ. غطس] ἐπθ. ἥρως ἐφορμῶν εἰς τὸν πόλεμον καὶ εἰς τοὺς κινδύνους.

غغا Τ. γκάγκα, βλ. غاغا

غفار Α. γαφφάρ [ἐκ τοῦ غفران, ρζ. غفر] ἐπθ. ὁ κατ'ἐξοχὴν συγχωρῶν τὰ παραπτώματα, πανοικτίρμων, ἐπιεικής [ἐπίθ. τοῦ Θεοῦ]: ربّ — ράπτι γαφφάρ, ὁ οἰκτίρμων Κύριος· || الذنوب — γαφφάρου-ζ-ζονούπ, ὁ συγχωρῶν τὰς ἁμαρτίας [Θεός]· || βλ. غفور γαφούρ.

غفران Α. γουφράν [ρζ. غفر] ὄν. συγχώρησις, ἄφεσις ἁμαρτιῶν: ى — پایان ἄφεσις ἄπειρος· || ايله — تركى نائل قولكى κουλουνοὺ ναῖλι γουφράν ἔϊλέ, τὸν δοῦλόν σου ἀξίωσον συγγνώμης· || — ال عليه الرحمة و γουφράν-ρεσάν, ὁ φέρων ἢ χορηγῶν συγχώρησιν.

غفره Α. γηφρέ, ὄν. θ. ταὐτὸ غفران.

غفلان Α. γουφλάν, ἀφ. τὸ εἶναι ἀπρόσεκτον, ἀμέριμνον, ἀκηδῆ, τὸ ἀμελεῖν, ὀλιγωρεῖν· συνών. غفلة βλ.

غفلت Α. γαφλέτ, ρ. ἀφ. θ. ἀπροσεξία, ἀμεριμνησία, ἀμέλεια, ὀλιγωρία, ραθυμία: على الغفلة ἀλέ-λ-γαφλέ, ἐξ ἀπροόπτου, ἀπροσδοκήτως, ἐπωφελούμενος στιγμῆς, καθ' ἣν δὲν προσέχει ὁ ἄλλος· || — خواب γάπτι γαφλέτ, ὕπνος ἀμεριμνησίας, λήθαργος. || Ρμ. دقاق — ἡ ايتك — δὲν προσέχω, εἶμαι ἀμέριμνος, ἀμεριμνῶ, ὀλιγωρῶ, κατέχομαι ὑπὸ ἀκηδίας· §ὕπνος βαθύς, λήθαργος: باصق — καταλαμβάνει λήθαργος· || مطلق — πίπτω εἰς λήθαργον, λησμονῶ τὰ πάντα.

غفلة Α. γάφλετ-εν, ἐπρ. ἀπροσδοκήτως, ἐξ ἀπροόπτου, ἐπωφελούμενος στιγμῆς, καθ' ἣν δὲν προσέχει ὁ ἄλλος.

غفور Α. γαφοὺρ [ἐκ τοῦ غفران] ἐπθ. ὁ κατ'ἐξοχὴν συγχωρῶν· ταὐτὸ غفار βλ.

غفول Α. γουφούλ, ρ. ἀφ. τὸ ἀπατᾶσθαι, τὸ ἐγκαταλείπειν· τὸ ἔνεκα ὀλιγωρίας ποιεῖν ἐλλειπῶς τὸ ἔργον.

غفير Α. γαφὶρ [ρζ. غفر] ἐπθ. πολύς, πολυάριθμος: جمّ — πλῆθος [δζὲμμ] πολύ.

غل Α. γάλλ, ρ. ἀφ. τὸ ποιεῖν ἀπιστίαν. βλ. غل γήλλ· § τὸ διψῆν.

غل Τ. γήλ, μόριον προστιθέμενον κατὰ τὴν ἀρχαίαν τουρκικὴν διάλεκτον εἰς τὸ δ' πρόσωπον τῆς προστακτικῆς τῶν πλατυφώνων ρημάτων ὅπως ἐπιτείνῃ τὴν ἔννοιαν τῆς προσταγῆς ἢ ἀπαγορεύσεως· ὡς اولمغل ὄλμα-γηλ, νὰ μὴ γίνῃ. Ἐν τοῖς λεπτοφώνοις ρήμασι ἐγράφετο كل γκίλ.

غل Α. γήλλ, ὄν. δολιότης, κακοβουλία, πάθος: و غش — δόλος καὶ κακοβουλία [γήας]· || — دل بى ἤϊλι πὶ-γήλλ, καρδία ἄνευ δόλου, εἰλικρινής.

غل Α. γούλλ, ὄν. κλοιός, ἤτοι σιδηροῦν περιλαίμιον, δι' οὗ περιβάλλουσι τὸν λαιμὸν τῶν κακούργων: آتشين — κλοιὸς πύρινος.

غلاء Α. γαλά, ὄν. ὑπερτίμησις, ἀκρίβεια τροφίμων κτλ: اسعار ى — ὑπερτίμησις τῶν τιμῶν τῶν τροφίμων [ἐσ'άρ]· || — و قحط κὰχτ οὐ γαλά, σιτοδεία καὶ ὑπερτίμησις.

غلات Α. γαλλάτ, πλθ. τοῦ غلة βλ.

غلات Α. γουλὰτ [πλθ. τοῦ غالى βλ.]· ὄν. οἱ μᾶλλον θερμοκέφαλοι ἢ μανιώδεις ὀπαδοὶ αἱρέσεων, ἢ θρησκειῶν τινῶν: — شيعه οἱ ἐξημμένοι τῶν Σιϊτῶν [σι'ά· βλ. λ.]]

غلاص γαλάς, ὄν. εἶδος πλατείας σανίδος, κοινῶς Γαλαζιανὸν καλουμένης ἐκ τοῦ τόπου τῆς προελεύσεως αὐτῆς, ἤτοι ἐκ Γαλαζίου τῆς Ρουμανίας: تخته — σανὶς Γαλαζιανή· || βλ. καὶ غلاص.

غلاظ Α. γηλάζ [πλθ. τοῦ غليظ] ἐπθ. χονδροί, χονδροειδεῖς, σκαιοί.

غلاظ Α. γουλάζ, ἐπθ. χονδρός, χονδροειδής· βλ. غليظ.

غلاظة Α. γηλαζάτ, ὄν. θ. χονδρότης, τὸ χονδροειδές: عقل — βαρύνοια, χονδρομυαλιά, ἀφυΐα, βλακία· || βλ. غلظت.

غلاف Α. γηλάφ, ὄν. κολεός, θήκη, περικάλυμμα [τ. قليف βλ.]: مذهب — γηλάφι μὸζεχχέπ, θήκη χρυσῆ· || شمشير — κολεὸς ξίφους [σεμσίρ]· || تمر — γηλάφι σεμέρ, περικάρπιον· || تمر كاذب — γηλάφι σεμέρι κιαζίπ, ψευδοκάρπιον· || جنبر — γηλάφι δζσζεῖρ, κολεόρριζον· || داخل تمر — γηλάφι ταχίλι σεμέρ, ἐνδοκάρπιον· || رويشى — γηλάφι ρσβεϊσί, κολεόπτιλον· || عصب — γηλάφι ἀσάπ, νευρείλημα, ὑμὴν κυλινδρώδης περιελίσσων τὸ νεῦρον· || — غروف γηλάφι γαζρούφ, περιχόνδριον, χιτὼν περικαλύπτων τοὺς χόνδρους· || قطر — γηλάφι κούτρ, περιείλημα, θύλακος τοῦ μύκητος, ἀμανίτου.

غلافى Α. γηλαφ-ί, ἐπθ. ὁ τοῦ κόλπου, κολπικός [ἀνατ.]· || عصبى — γηλαφίϊ ἀσαπί, ὁ ἀνήκων εἰς τὸ νευρείλημα, νευρειλη-ματικός· § θ. غلافيه γηλαφιγέ.

غلال Α. γαλάλ, πλθ. τοῦ غلة, βλ.

غلام Α. γουλάμ, ὄν. μειραξ, ἔφηβος, νεανίας, δοῦλος νεανίας [τ. اوغلان]· § πλθ. غلمان γηλμάν, غلة γηλμὲ καὶ اغلة ἀγλιμέ.

غلامپاره Π. γουλαμ-παρέ, κ. κουλαμπαρά, ὄν. παιδεραστής.

غلامپاره‌لق Τ. γουλαμ-παραλήκ, κ. κουλαμπαραλήκ, ὄν. παιδεραστία.

غلامى Π. γουλαμί, ταὐτὸ غلامپاره.

غلب Α. γαλέπ, βλ. لمن λιμέν.

غلبه Α. γαλεπέ, ρ. ἀφ. θ. νίκη· ὑπεροχή, ἐπικράτησις, περίσσεια: كثرة — τελεία νίκη· || كيمسه قادى — ἡ νίκη παρὰ τίνι ἔμεινε; τίς ἐνίκησε; || نوم — γαλεπέϊ νέβ, περίσσεια ὕπνου, πολὺς ὕπνος· || عار ايله — ἐκ τῆς περισσείας τῆς αἰδοῦς, ἕνεκα τῆς μεγάλης αἰδοῦς· || شهوت — γαλεπέϊ σεχβέτ, οἰστρομανία, νυμφομανία· || مرحمت — μεγάλη εὐσπλαγχνία· || Ρμ. νικῶ, ὑπερισχύω, ἐπικρατῶ [δοτ.]: ايتك — νικῶ τὸν ἐχθρόν· || چالق — αἴρω νίκην [δοτ.]· || احراز ايتك — αἴρω νίκην [τῆ قارشو].

غلبه‌لك Τ. γαλεπε-λήκ, κ. καλαπαλήκ, ὄν. πλῆθος· συσσώρευσις ἀνθρώπων· ἀκολουθία ἢ οἰκογένεια πολυάριθμος· σκεύη, ἔπιπλα, βάρη: وار — ὑπάρχει πλῆθος· || قورو — πλῆθος ἀνωφελές· || ى قالديرمق — σηκόνω τὰ σκεύη, τὸ βάρος, ἀπέρχομαι· μτφ. ἀποθνήσκω· || ايتك — κάμνω βάρος, εἶμαι περιττός, πιάνω τόπον [ἄνθρωποι ἢ ἔπιπλα περιττά]· § ἐπθ. πολυάριθμος, πολυπληθής· || فاميليا — οἰκογένεια πολυπληθής· || واپور — ἀτμόπλοιον πολυπληθές· || اوليور قريه يازين — τὸ χωρίον τὸ θέρος γίνεται πολυπληθές· || — آغيزى οὗ τὸ στόμα πολυπληθές, ἤτοι ὁ λαλῶν πολλὰ καὶ πείθων διὰ πολλῶν λόγων εὐγλώττων πως, ἀλλὰ κενῶν.

غلتبان Π. γαλτεπάν, ὄν. μαστροπός· βλ. قلتبان.

غلصمه Α. γαλσαμέ, ὄν. θ. βράγχιον: ناقس — ال نكيدو-ل-γαλσαμέ, ὁ ἄνευ βραγχίων.

غلصمى Α. γαλσαμ-ί, ἐπθ. βραγχιακός.

غلط Α. γαλάτ, ὄν. λάθος, σφάλμα, λάθος περὶ τὸν τύπον τῆς λέξεως, ἔκφρασις ἐσφαλμένη, βαρβαρισμός: فاحش — λάθος χονδροειδές [φαχής]· || مشهور — βαρβαρισμὸς καθιερωθεὶς ὑπὸ τῆς χρήσεως: مشهور لفظ فصيحدن يكدر — γαλάτι μεσχοὺρ λάφζι φεσηχτὲν γέκτιρ, ὁ καθιερωθεὶς βαρβαρισμὸς εἶναι προτιμότερος τῆς καλλιεποῦς λέξεως· || بصر — ἀπάτη τῆς ὁράσεως [πεσάρ], ὀπτική· || حس — ἀπάτη τῆς αἰσθήσεως [χίσς]· || حسه دوشمك — πίπτω εἰς ὀπτικὴν ἀπάτην· || ايتك — ποιῶ γλωσσικὰ λάθη, ὁμιλῶ κακῶς γλῶσσαν, βαρβαρίζω· § πλθ. غلطات γαλατάτ.

غلطات Α. γαλατὰτ [πλθ. τοῦ غلط] ὄν. θ. βαρβαρισμοί, γλωσσικὰ λάθη.

غلط كو Π. γαλὰτ-γκιοῦ, ἐπθ. ὁ ὁμιλῶν ἐσφαλμένως, βαρβαρίζων.

غلط نويس Π. γαλὰτ-νσβίς, ἐπθ. ὁ γράφων ἐσφαλμένως, βαρβαριστί.

غلطان Π. γαλτὰν [μτχ. τοῦ غلطيدن γαλτπτὲν] κυλιόμενος: چيان — γαλτὰν πιτσάν, πίπτων καὶ κυλιόμενος· || — سر كفه‌لى [σὲρ] κυλιομένη· || — كوى σφαῖρα [κιούϊ] κυλιομένη.

غلطه γαλάτα, κ. καλάτα, ὄν. κ. Γαλατᾶς, προάστειον Κ]πόλεως: قله — ὁ Πύργος [κουλλὲ] τοῦ Γαλατᾶ.

غلطيده Π. γαλτπτὲ [ἐκ τοῦ ρμ. غلطيدن] ἐπθ. κατακεκυλισμένος, κ. κατρακυλισμένος· βλ. غلطان.

غلظت Α. γηλζάτ, ὄν. θ. πυκνότης, πάχος· μτφ. ἀγροικία, σκαιότης, τὸ χονδροειδές: طبیعت—σκαιότης χαρακτῆρος [ταπι'άτ]· || βλ. غلاظ.

غلغل Α. γουλγούλ, καὶ θ. غلغ γουλγουλέ, ὄν. τὸ κλουκλοῦ, ἤτοι ὁ ἦχος τοῦ οἴνου ἢ τοῦ ὕδατος ὅταν ἐκρέῃ ἐκ τοῦ στενοῦ στομίου τῆς φιάλης, πλόσκας κτλ. §θόρυβος πολλῶν ἀνθρώπων ὁμιλούντων ταὐτοχρόνως: غلغل اطفال θόρυβος παίδων[ἀτφάλ]·||تکبیر غلغ φωναὶ πολλῶν ἀνθρώπων συναπαγγελλόντων τὸ الله اکبر ἀλλὰχ ἐκπέρ, ὕψιστε Θεέ! [βλ. تکبیر τεκπίρ]· §φωναὶ πολλῶν πτηνῶν ὁμοῦ.

غلفه Α. γουλφέ, ὄν.θ. ἀκροδυστία, τὸ μέρος τοῦ γεννητικοῦ μορίου τῶν ἀρρένων, ὅπερ περιτέμνεται· βλ. καὶ كلو كولفέ.

غلفی Α. γουλφ-ί, θ. غلفی γουλφιγέ, ἐπθ. ἀκροδυστικός.

غلق Α.γάλκ, ρ. ἀφ. τὸ κλείειν θύραν κτλ.

غلق Α. γαλέκ, ὄν.κλεῖθρον, μοχλός, μάνδαλος· § πλθ. اغلاق ἀγλάκ.

غلمان Α. γηλμὰν [πλθ. τοῦ غلام] ὄν. μείρακες, νεανίαι, δοῦλοι: جنان—γηλμάνι δζενάν, μείρακες τῶν παραδείσων [κατὰ τὴν μουσουλμανικὴν παράδοσιν]·||βλ. غلومت.

غلمت Α. γουλμέτ, ὄν. θ. σφοδρὰ σαρκικὴ κλίσις.

غلو Α. γουλόβ, ἀφ. ὑπέρβασις ὁρίων· ἔφοδος, ἐπίθεσις· § ὑπερηφάνεια, ἀλαζονεία·§[ρητ.] ὑπερβολὴ ἀδύνατος καθ' ἕξιν τε καὶ λογικῶς.

غلوانی Α. γαλβανὶ [ἐκ τοῦ Galvani] ἐπθ. γαλβανικός: --ک kautήριον [κέτς] γαλβανικόν·|| —میاس μπκγιάσι γαλβανί, γαλβανόμετρον· || —توبی τεμβίχι γαλβανί, γαλβανοπλαστική· || —تأثیر ἐπίδρασις [τέ'σιρ] γαλβανική.

غلوانیت Α. γαλβανι-γέτ, ὄν. θ. γαλβανισμός: مقناطیسیه— γαλβανιγέτι μπκνατπσιγέ, γαλβανομαγνητισμός.

غلوس γόλος, ἢ γκόλος, ὄν. κ. Βῶλος, πόλις καὶ λιμὴν τῆς Θεσσαλίας ἐπὶ τοῦ ὁμωνύμου κόλπου.

غلوطه Α. γαλουτά, ὄν. θ. λέξις ἢ λόγος πλανῶν τὸν νοῦν ἢ ρίπτων εἰς ἄτοπον· βλ. مغلطه.

غلول Α. γουλούλ, ἀφ. δολιότης, ἀπιστία.

غلوله Α. γουλουλέ, ὄν. θ. πρᾶγμα στρογγύλον ὡς ἡ σφαῖρα, σφαιροειδές.

غلومت Α. γουλουμέτ, καὶ غلومیت γουλουμγέτ, ὄν. θ. ἡ κατάστασις τοῦ μείρακος, τοῦ νεανίου, νεανικότης·βλ. غلام.

غله Α. γαλλέ, ὄν. θ. συγκομιδή, ἐσοδεία, προϊόντα, γεννήματα, ζωοτροφίαι· πρόσοδος, εἰσόδημα: —انبار ἀποθήκη ἄνευ συγκομιδῆς·||وقف —. ἡ πρόσοδος τοῦ βακουφίου ἤτοι τοῦ ἀφιερώματος [βάκφ]· § πλθ.ὁμλ. غلات γαλλὰτ καὶ ἀνωμ. غلا γαλά.

غله‌دان Π. γαλλε-τάν, ὄν. ἀποθήκη συγκομιδῆς, γεννημάτων, ζωοτροφιῶν.

غله‌فروش Π. γαλλὲ-φουρούς, ὄν. πωλητὴς γεννημάτων, ζωοτροφιῶν.

غلیان Α. γαλεγιάν, ρ. ἀφ. βράσις, ἀνάζεσις, ἀναβρασμός: ماء— βράσις ὕδατος·|| محبت—ἀναβρασμὸς ἀγάπης·||افکار—ἀναβρασμὸς πνευμάτων·||کلمک—ἔρχομαι εἰς ἀναβρασμόν: کلدی—محبتی یکیدن ὁ ἔρως αὐτοῦ[μουχαπτετὶ]ἦλθεν ἐκ νέου εἰς ἀναβρασμόν. ||Ρμ.βράζω, ἀναζέω: ایدیور—طامارلرنده کنجلك قانی ἐν ταῖς φλεψὶν αὐτοῦ βράζει αἷμα νεότητος[νεανικόν].

غلیان Π. γηλγιάν, ὄν. ὑδροσύριγξ ἢ ναργκιλές [ناركيله].

غلیسرین Ελ. γλισερίν, ὄν. γλυκερίνη [ιατ.].

غلیظ Α. γαλὶζ [ἐκ τοῦ غلظ] ἐπθ. χονδρός, πυκνός, συμπαγής· χονδροειδής, βάναυσος: —بساط ψίαθος [πισάτ]χονδρά· || —لسان γλῶσσα χονδροειδής, βάναυσος· § θ. غلیظه: —تعبیرات ἐκφράσεις [τα'πιράτ] χονδροειδεῖς, βάναυσοι·||—شتوم ὕδρεις[οὐτοϊὺμ]βάναυσοι.

غم Α. γάμμ, ὄν. θλῖψις, λύπη, μελαγχολία, ἀνία: چکمك—θλίβομαι, κ.λ.τρώγω λύπην [δοτ.]·||چکمك — ὑποφέρω θλίψιν, λυποῦμαι: دستکیردر الله چکمه—μὴ λυποῦ· ὁ Θεὸς βοηθός[τεσδτ-γκίρ]·|| دفع—ایتمك ἀποδιώκω τὴν λύπην, τὴν μελαγχολίαν, διασκεδάζω, κ. ξεσκάνω· || دکل — δὲν εἶναι διὰ νὰ λυπηθῇ τις, δὲν λυποῦμαι· § πλθ. غموم γουμούμ.

غماء Α. γημά, ἢ γαμά, ὄν. λειποθυμία· § στέγη.

غماز Α. γαμμὰζ [ρζ. غمز] ἐπθ. διαβολεύς, συκοφάντης,ὁ καταγγέλλων: شخص—ἄνθρωπος διαβολεύς·||اولسه تیلکی یازارده کزر—ἐὰν δὲν ὑπάρξῃ συκοφάντης,ἡ ἀλώπηξ θὰ περιφέρεται ἐν τῇ ἀγορᾷ [πρμ.]· § θ. غمازه: جاریهٔ — θεραπαινὶς συκοφάντις.

غم آزاده Π. γὰμ-άζατέ, ἐπθ. ἀπηλλαγμένος θλίψεων, ἄλυπος, εὐτυχής: —شهزاده βασιλόπαις [σεχ-ζατὲ] εὐτυχής.

غمازلق Τ. γαμμαζ-λήκ, ὄν. συκοφαντία, διαβολή, καταγγελία: ایتمك — συκοφαντῶ, διαβάλλω.

غم آلود Π. γὰμ-ἀλούτ, ἐπθ. τεθλιμμένος, μελαγχολικός.

غمام Α. γαμάμ, ὄν. νέφος: غم—νέφος θλίψεως [γάμμ]·||نازل—νέφος κατερχόμενον [ναζίλ].

غمامه Α. γαμαμὲ [βλ. προηγ.]ὄν. θ. νέφος: بیضا—. νέφος λευκόν[πεϊζά]·§ἓν νέφος· § [ιατ.] λεπτὸς ἐπίπαγος [τσύπα] σχηματιζόμενος ἐπὶ τοῦ αἵματος ὅταν ψυγῇ.

غمامه Α. γημαμέ, ὄν. θ. εἶδος πήρας τιθεμένης περὶ τὸ στόμα τῶν ζώων ἵνα ἐμποδίσῃ αὐτὰ ἀπὸ τοῦ νὰ τρώγωσι.

غمخانه Π. γὰμ - χανέ, ὄν. οἶκος θλίψεως, ἤτοι τεθλιμμένων· βλ. غمدان.

غمخوار Π.γὰμ-χὰρ ἢ غمخور γὰμ-χόρ,ἐπθ. ὁ τρώγων λύπας, θλιβόμενος.

غمخواری Π.γαμ-χαρί,ἢ غمخوری γὰμ-χορί,ὄν.τὸ τρώγειν λύπας,θλίψις.

غمد Α. γήμτ, ὄν. κολεός, θήκη, ἔλυτρον [φυσ. ἱστ.]: مذهب—θήκη χρυσῆ [μπζεχχέτ]·|| سیف—κολεὸς ξίφους [σεῖφ]· § πλθ. ἀνώμ. غمود γουμοὺτ καὶ اغماد ἀγμάτ.

غمدان Π. γαμ-τάν, ὄν. τόπος, οὗ οἱ κάτοικοι εἰσὶ τεθλιμμένοι·βλ. غمخانه.

غمدی Α. γημτ-ή, ἐπθ.ὁ ἀνήκων τῷ ἐλύτρῳ [φυσ. ἱστ.]· βλ. جناح.

غمدیده Π. γὰμ-τιτέ, ἐπθ. ὁ ἰδὼν θλίψεις, συμφοράς, τεθλιμμένος.

غمر Α. γάμρ, ὄν. ὕδωρ πολύ,πέλαγος: قعر —βυθὸς [κὰρ] πελάγους· § πλθ. غمار γημάρ, ἢ غمور γουμούρ.

غمره Α. γαμρέ, ὄν.θ. πλῆθος, συσσώρευσις· στενοχωρία, πόνος·§πλθ. غمرات: الموت — γαμεράτ-λ-μέβτ, ἀγῶνες θανάτου.

غمز Α.γάμζ,ἀφ.διαβολή,συκοφαντία: یرلی—ایتمك — حقنده اجرای ποιῶ συκοφαντίαν κατά τινος, συκοφαντῶ·§ [ιατ.] ἰλλωπισμός,μισόκλεισμα τῶν ὀφθαλμῶν· || تشنجی—γάμζι τεδεννσδζί, ἰλλωπισμὸς σπασμωδικός. ||Ρμ. συκοφαντῶ[δοτ.καὶ αἰτ.]:ایتمك—ر شخصی دیکرینه συκοφαντῶ τινα εἰς ἄλλον.

غمزده Π. γὰμ-ζεδέ, ἐπθ. ὁ πληγεὶς ὑπὸ θλίψεως, τεθλιμμένος.

غمزلامق Τ. γαμηζ-λαμάκ, ρμ. μτδ. συκοφαντῶ, διαβάλλω, καταγγέλλω [δοτ. αἰτ.].

غمزه Α. γαμζέ, ὄν. θ. νεῦμα· βλέμμα ἐρωτικὸν πλάγιον ἤτοι διὰ τοῦ ἄκρου τοῦ ὀφθαλμοῦ γινόμενον,κ. ματμά:قاتلانه.—. قاتل غمزه‌ایله φεττὰν ἢ φεττανέ, βλέμμα ὅπερ ταράττει τὴν καρδίαν,ἐπαγωγόν, δελεαστικόν.

غمض Α. γάμζ, ρ. ἀφ. τὸ κλείειν τοὺς ὀφθαλμούς, τὸ προσποιεῖσθαι τὸν μὴ βλέποντα,παράβλεψις· βλ. اغماض.

غمغمه Α.γαμγαμέ,ὄν.θ.θόρυβος,φωναὶ τῶν γενναίων μαχητῶν ἐν πολέμῳ,ταραχή· παλμὸς καρδίας: اولی—. γαμγαμέϊ οὐλλά,πρῶτος παλμὸς καὶ ثانی—. δεύτερος παλμός·||داغدغه—. چرخلرك ὁ διαρκὴς κρότος τῶν τροχῶν πλοίου·§ πλθ. غماغم γαμαγήμ.

غمکسار Π. γὰμ-κισσάρ, ἐπθ. ὁ ἀφαιρῶν ἢ διώκων τὴν θλῖψιν, παρήγορος·§ὄν. φίλος παρήγορος, οἶνος κτλ.

غمکساری Π. γὰμ - κισσαρί, ὄν. ἀποδίωξις λύπης, τὸ παρηγορεῖν, παρηγορία.

غمکین Π. γαμ-γκίν,ἐπθ. τεθλιμμένος, περίλυπος.

غمناك Π. γαμ-νάκ, ταυτὸ غمکین.

غموم Α.γουμοϊὺμ [πλθ. τοῦ غم γὰμμ] ὄν. θλίψεις, λύπαι: — و غموم μέριμναι [χσμοϊὺμ] καὶ λύπαι· || غم‌باز—λύπαι παρελθοῦσαι.

غمین Π. γαμίν, ἐπθ. τεθλιμμένος, μελαγχολικός.

غناء A. **γηνά,** ὀν. πλουσιότης, ἐπάρκεια, κόρος: — استحصال ἀπόκτησις πλουσιότητος· ‖ ی تام — τελεία πλουσιότης· ‖ ی طبع — φυσικὴ [**τὰπ'**] ἀκαταδεξία, ὑπερηφάνεια [ἐπὶ καλοῦ]· ‖ كلك — ἔρχεται κόρος[ὁπ]: محروه بعضاً يازمقدن — ἐνίοτε ἐπέρχεται τῷ συντάκτῃ [**μουχαρριρὲ**] κόρος ἐκ τοῦ γράφειν ‖ ايجك پيدا — **γηνὰ πεῖτὰ ἐτμέκ,** κορέννυμαι· ‖ ويرمك — καθιστῶ τινα μὴ ἔχοντα ἀνάγκην τινος [ὁπ]· § ῥῶή, ῥῶσμα: — مجلس ὁμήγυρις, ἔνθα ῥῶσυσι.

غنائم A. **γαναῖμ** [πλθ. τοῦ غنيمت]· ὀν. θ. λάφυρα: — كثيره ἄφθονα λάφυρα· ‖ — مأخوذه τὰ ληφθέντα λάφυρα.

غناج A. **γαννὰδζ** [ἐκ τοῦ غنج] ὀν. ἐρωτότροπος, χαρίεις: روامی اکرم اوتوتمق — ی مهر او πρέπον[**ρεβάμη**]'Εκρὲμ νὰ λησμονήσῃς ἐκείνην τὴν ἐρωτότροπον σελήνην; [**μίχρ**]

غنج A. **γούνδζ,** ὀν. ἐρωτοτροπία, ἀκκισμὸς ἐρωτικός.

غنچه Π. **γοντσέ,** κ. **κονδζὲ** [βλ. قونجه] ὀν κάλυξ ἰδίᾳ ῥόδου· § μτφ. دهان — ء **γοντσὲϊ ἰιχάν,** τὸ στόμα μετὰ τῶν χειλέων[βλ. غنچه دهان **γοντσὲ-ἰιχάν**]· ‖ ارغوان — ء **γοντσὲϊ ἐργουβάν,** σπινθήρ· ‖ آب — ء πομφόλυξ [κάλυξ ὕδατος]· ‖ آچق — ἀνοίγω κάλυκας.

غنچه جی T. **κονδζε-δζί,** ὀν. ὑπηρέτρια χρησιμεύουσα ὡς παλλακίς.

غنچه دهان Π. **γοντσὲ-ἰιχάν,** ἐπθ. οὗ τὸ στόμα μικρὸν καὶ ὡραῖον, ὡς ὁ κάλυξ τοῦ ῥόδου· βλ. καὶ غنچه.

غنغرن **γανγρέν,** βλ. غانغرن.

غنم A. **γανέμ,** ὀν. πρόβατον: — كره κρέας [**λὰχμ**] προβάτου· § πλθ. اغنام **ἀγνάμ:** — رسم ὁ ἐπὶ τῶν προβάτων φόρος [**ρέσμ**].

غنودگاه Π. **γουνοὺτ-γκιάχ,** ὀν. τόπος ἤτοι δωμάτιον ὕπνου, κοιτῶν.

غنوده Π. **γουνουτὲ** [μτχ. τοῦ غنودن **γουνουτέν,** κοιμᾶσθαι] ὁ κοιμώμενος, ἀναπαυόμενος· μτφ. τεθαμμένος: — مادر μήτηρ κοιμωμένη· ‖ خاك غفران اولمق — ء **γουνουτὲϊ χάκ ι γουβρὰν ὀλμάκ,** ἀναπαύομαι ἐν τῇ γῇ τῆς θείας ἀφέσεως [ἐπὶ τεθαμμένου].

غنه A. **γουννέ,** ὀν. θ. προφορὰ ἔρρινος.

غنی A. **γανὶ** [ρζ. اغناء] ἐπθ. πλούσιος: و — قير ὁ πλούσιος καὶ ὁ πτωχός· ‖ اكثك — καθιστῶ πλούσιον· § ὁ μὴ ἔχων ἀνάγκην οὐδενός, κ. πολύς, ἄφθονος: غنيمت — πολλὴ λεία [**γανιμέτ**]· ‖[δις]: رحمت نزول ايتمش — — ἔπεσεν [**νδζοὺλ**] ἀφθονωτάτη βροχή [**ραχμέτ**]· § πλθ. اغناء **ἀγνιγιά·** § θ. غنيه **γανιγέ.**

غنيلك T. **γανι-λίκ,** ὀν. πλουσιότης, πλοῦτος.

غنيمت A. **γανιμέτ,** ὀν. θ. λεία, λάφυρον: — مصيبه λεία ἀναλογοῦσα [**μσδιτέ**]· § μτφ. λεία, ὠφέλεια ἀπροσδόκητος: — در فرصت ἡ εὐκαιρία [**ῥσρσὰτ**] εἶναι λεία ἀπροσδόκητος, ἤτοι δὲν πρέπει νὰ παραμελῇ τις τὴν εὐκαιρίαν· ‖ بيلمك — θεωρῶ ὡς λείαν ἀπροσδόκητον· ‖ بيلمك — فرصتی θεωρῶ τὴν εὐκαιρίαν ὡς λείαν ἀπροσδόκητον, δράττομαι ἢ ἐπωφελοῦμαι τῆς εὐκαιρίας· § πλθ. غنائم **γαναῖμ.**

غواشی A. **γαβασί,** πλθ. τοῦ غاشيه βλ.

غواص A. **γαββὰς** [ρζ. غوص] ὀν. δύτης.

غوامض A. **γαβαμὴζ** [πλθ. τοῦ غامض]· ὀν. θ. ζητήματα δύσληπτα: — قضيه ζητήματα ἱερονομικὰ [**ὁπκχηγὲ**] δύσληπτα.

غوانی A. **γαβανὶ** [πλθ. τοῦ غانيه] ὀν. θ. ὡραῖαι γυναῖκες ᾄδουσαι ὡραῖα ᾄσματα, ὡραῖαι ἀοιδοί.

غوائب A. **γαβαΐτ** [πλ. τοῦ غائبه]· ὀν. θ. μυστήρια.

غوایت A. **γαβαγὲτ** [βλ. غاوی] ὀν. θ. ἀποστασία, ἀπείθεια, ἐκτροπὴ ἀπὸ τῆς εὐθείας ὁδοῦ, ἀποπλάνησις, διαφθορά.

غوائل A. **γαβαΐλ,** πλθ. τοῦ غائله βλ.

غوث A. **γάβς,** ἀφ. βοήθεια, ἀρωγή· ἐπίκλησις βοηθείας· § ἐν χρήσει ἐπὶ ἁγίων ἀντὶ τοῦ βοηθός, ἀρωγός: اعظم — **γάβσι ἀζάμ,** μέγας βοηθός.

غوجوق **γοδζοὶκ** [βουλγ.]ὀν. μπλωτὴ χονδροειδὴς ἐκ διφθέρας προβάτου ἀκεραίας, ὡς ἡ τῶν ποιμένων· κ. κοτζόκα.

غور A. **γάβρ,** ὀν. βυθός, βάθος: — عميق βάθος βαθύ· ‖ — بئر عميق ال **πίρι ἀμήκουλ-γάβρ,** φρέαρ βαθύ· ‖ — مسئله واصل اولمق φθάνω εἰς τὸν βυθὸν τοῦ ζητήματος, ἐμβαθύνω· ‖ مسائل

θιζόμενος εἰς τὸ τὸ ὕδωρ: — جهٔ رؤیا اولمق **γουταχόρι λσδζδζέϊ ρουγιὰ ὀλμάκ,** βυθίζομαι εἰς τὸ πέλαγος τῶν ὀνείρων.

غوغا Π **γαβγά,** κ. **καβγὰ** [قوغا] ὀν. πόλεμος, μάχη, ῥῆξις, διαπληκτισμός, ἔρις, φιλονεικία: — يرى دكل δὲν εἶναι τόπος ἔριδος, ἤτοι δὲν ὑπάρχει φιλονεικία περὶ τοῦ ἀντικειμένου τούτου· ‖ — ك ايوسى اولماز ἔρις καὶ καλὴ δὲν γίνεται[πρμ.]· ‖ — بزم يورغانك اوستنه ايمش ὁ καβγᾶς διὰ τὸ πάπλωμα[πρμ.]· ‖ — ده قليچ اودنج ἐν τῷ πολέμῳ σπάθη δανεικὴ δὲν δίδεται, ἤτοι δὲν δίδει τις ἐν ὥρᾳ ἀνάγκης ὅ,τι χρειάζεται [πρμ.]. ‖ Ρμ. ايتمك —ἐρίζω, διαπληκτίζομαι, μάχομαι, πολεμῶ [ايله]· ‖ — قوپمق ἐγείρεται ἢ ἀναφύεται ῥῆξις, ἔρις· ‖ — قوپارمق διεγείρω ἔριδα, ῥῆξιν· ‖ — سن بن ديمكله چيقار ἡ ἔρις ἀναφύεται ἀπὸ τὸ σὺ καὶ τὸ ἐγὼ [πρμ.].

غوغاجی T. **καβγα-δζῆ,** ὀν. φίλερις, φιλόνεικος.

غوغاسز T. **καβγα-σήζ,** ἐπρ. ἄνευ ἔριδος, φιλονεικίας, διαπληκτισμῶν.

غوغالاشمق T. **καβγα-λαϑμάκ,** ρμ. ἀλλ. ἐρίζω, διαπληκτίζομαι [ايله].

غوغالی T. **καβγα-λῆ,** ἐπθ. ὁ διακόψας τὰς σχέσεις πρός τινα ἕνεκα ἔριδος, δυσηρεστημένος· § διαφιλονεικούμενος.

غوغوق T. **γογούκ,** ὀν. κόκκυξ, κ. κοῦκκος· § εἶδος ὡρολογίου ξυλίνου· § ἐπιφώνημα χλευαστικόν, ἐμπαικτικόν.

غول A. **γούλ,** ὀν. φάσμα, φάντασμα ἤτοι πνεῦμα κακοποιόν, ὅπερ νομίζει τις ὅτι βλέπει ὑπὸ διαφόρους μορφὰς ἐν ἐρημίαις, μοναξίαις· λέγεται καὶ غول بيابانی **γοῦλι πεγιαπανί,** ἤτοι φάσμα τῆς ἐρήμου· ‖ — بيابانی كبی آدمك φύεται ἐπὶ τοῦ τραχήλου τοῦ ἀνθρώπου, ὡς φάσμα τῆς ἐρήμου [πρμ.]· § πλθ. اغوال **ἀγβάλ,** غيلان **γηλάν·** ‖βλ. قونجلوس وامپير ،.

غولت Γλ. **γολὲτ** [goélette] ὀν. μυοπάρων, ἡμιολία, κ. γολέτα, εἶδος πλοίου διήστου, ὧν καὶ οἱ δύο ἱστοὶ ἰσομεγέθεις.

غولوس **γόλος,** βλ. غلوس.

غومالاستيق Γλ. **γομαλαστὶκ** [gomme élastique] ὀν. ἐλαστικὸν κόμμι.

غومالاقه Ιτ.**γομαλάκα** [gomma lacca]ὄν. λάκη,ρητίνη τῆς Ἰνδίας,ἐξ ἧς ὁ σημαντὴρ ἢ ἱσπανικὸς κηρός, κ. βουλλοκέρι.

غومنوس Ελ. **γούμενος,** ὄν. Ἡγούμενος [μονῆς].

غومنه Ἰτ. **γούμενα** [gomena] ὄν. κάλως ἢ ἅλυσις τῆς ἀγκύρας, κάμιλος.

غوی A. **γαβί,** ταὐτὸ و غاوی βλ.

غی A.**γάϒη,**ἀφ.ἀποστασία, ἐκτροπὴ ἐκ τῆς εὐθείας,ἀποπλάνησις, διαφθορά· ἀπελπισία· ἀμάθεια·§ ὄνομα ρύακος ἢ ποταμοῦ ἐν τῷ ᾨδῃ· βλ. ἐπόμ.

غیا A. **γαγιά,** ὄν. ὄνομα φρέατος ἢ κατ' ἄλλους ρύακος ἐν τῷ ᾨδῃ: قویوسی — τὸ φρέαρ **Γαγιᾶ**·§παρὰ τοῖς Ἀραψὶ συνώνυμον τῇ λ. κακία.

غیاب A. **γϑγιὰπ** [πλθ. τοῦ غائب **γαὴπ**]ὄν. ἀπόντες.

غیاب A. **γηγιάπ,** ὄν. ἀπουσία: مدہ—**γηγιαπημπά,**ἐν ἀπουσίᾳ μου· || ندہ — **[γηγιαπηνπὰ]** οὕτως εἶπον.—عن ال **ἄν ἔλ γηγιάπ,** ἐρήμην, ἐν ἀπουσίᾳ [ἐπὶ διαδικασίας κτλ.]·|| اظهار محبت عن ال—ἐκδήλωσις ἀγάπης ἐρήμην, ἢ ἐν ἀπουσίᾳ [βλ. καὶ ظهر].

غیاباً A. **γηγιάπ-εν,** ἐπρ. ἐρήμην, κατ' ἐρήμην : لاحق اولان اعلام— ἀπόφασις **[ιλὰμ]** ἐκδοθεῖσα ἐρήμην.

غیابت A. **γηγιαπέτ,** ρ. ἀφ. θ. τὸ κρύπτεσθαι, τὸ μὴ φαίνεσθαι, τὸ ἀπουσιάζειν·βλ.. غیبت καὶ غیبوبت.

غیابی A. **γηγιαπ-ῆ,** ἐπθ. ὁ, ἡ, τὸ κατ' ἐρήμην : اعلام **ιλάμι γηγιαπῆ,** ἡ κατ' ἐρήμην ἀπόφασις· § θηλ. غیابیه : — معامله **μου'αμελέϊ γηγιαπηγέ,** ἐρημοδικία.

غیاث A. **γηγιὰς** [ρζ. غوث] ὄν. βοήθεια, ἀρωγή, ἀντίληψις.

غیاص A. **γηγιὰς** [ρζ. غوص] ἀφ. βύθισις, κατάδυσις· § μτφ. βαθεῖα μελέτη, ἐγκυψις.

غیاصت A.**γηγιασέτ,** ρ.ἀφ. ταὐτὸ προηγ.

غیاهب A. **γαγιαχίπ,** πλθ. τοῦ غیهب **γαϊχέπ,** βλ.

غیب A. **γαϊπ,** ὄν. πᾶν ἀόρατον, ἀφανές, κρυπτόν, ἄγνωστον, ἄδηλον, ὁ ἀόρατος κόσμος· μυστήριον· μέλλον· || — عالم ال **ἀλίμου-λ-γαϊπ,** ὁ γινώσκων τὰ ἀόρατα, τὰ μέλλοντα [ὁ Θεός]·|| — عالم **ἀλέμι γαϊπ,** ὁ ἀόρατος κόσμος·|| — ایمان بال **ιμὰν πὶ-λ-γαϊπ,** πίστις εἰς τὸ ἀόρατον, τὸ ἄγνωστον· || — دن خبر προφητεύω,προλέγω τὰ μέλλοντα·|| — ال **χαπὲρ φὶ-λ-γαϊπ,** πρόρρησις [μάγου κτλ.]· § πλθ. غیوب **γουγγούπ.**

غیبت A. **γαϊπέτ,**ὄν.θ. ἀπουσία: منقطعه — ἀφάνεια,ἀπουσία ἀδιάλειπτος, ἀδιάκοπος [**μὸνκατη'έ**]· || منقطعه ایله غائب اولان— ὁ ἀπὼν ἀπουσίαν ἀδιάλειπτον[ἐπὶ κληρονόμων]· § γ' πρόσωπον ἀντωνυμίας ἢ ῥήματος: اسلوب کلام اوچدر تکلم و خطاب و—در οἱ τρόποι τοῦ λόγου [**ὃδλοῦπι κελὰμ**] εἶναι τρεῖς· τὸ α' πρόσωπον [**τεκελλὸμ,** τὸ λαλεῖν]· τὸ β' πρόσωπον [**χπτάπ,** τὸ ἀποτείνειν τὸν λόγον]· τὸ γ' πρόσωπον [ἀπόν]· § κακολογία· βλ. ἐπόμ.

غیبت A. **γπέτ,** ρ. ἀφ. θ. κακολογία περὶ προσώπου ἀπόντος: بو سوزلك — μεταξὺ τῶν λόγων τούτων δὲν ὑπάρχει κακολογία·‖Ρμ.غیبت—κακολογῶ[δοτ.].

غیبتجی T. **γπέτ-τσί,** ἐπθ. κατήγορος, κακολογῶν, φιλοκατήγορος.

غیبدان Π. **γαϊπ-τάν,** ἐπθ. ὁ γινώσκων τὰ ἄδηλα καὶ τὰ κρύφια [Θεός].

غیبوبت A.**γαϊπουπέτ,** ρ. ἀφ.θ.ἀφάνεια,ἀπουσία: موت — ἀπουσία προσωρινή [**μὸδεκκατέ**]·||— مدت διάρκεια ἀπουσίας· || مده — **γαϊπουπετιμπέ,** κατὰ τὴν ἀπουσίαν μου· ‖ Ρμ.غیبت—ἀπουσιάζω.

غیبی A. **γαϊπ-ί,**θηλ. غیبیه **γαϊπιγὲ** [ρζ.غیب] ἐπθ. ἀόρατος, ἀπών.

غیث A. **γαῖς,** ὄν. βροχή: نافع — βροχὴ ὠφέλιμος· § πλθ. غیوث **γουγγούς.**

غیجیر T. **γηδζήρ,** βλ. قیجر .

غیجیر T. **γηδζήρ,** ὄν. ἀγκαθομαστίχη ἤτοι εἶδος μαστίχης, ὅπερ μασσώμενον ὁμοῦ μετὰ τῆς κοινῆς μαστίχης κάμνει αὐτὴν νὰ κροτῇ, κ. κητσήρη· βλ. καὶ قیجر .

غیجیردامق T.**γηδζηρ-ταμάκ,**βλ. قیجردامق.

غیجیردی T. **γηδζηρτῆ,** βλ. قیجردی .

غیجیق T.**γηδζὶκ** ἢ قیجیق καὶ کیجیك **γκιδζίκ,** ὄν. κνισμός, γαργάλισμα, κ. φαγοῦρα.

غیجیقلامق T. **γηδζηκ-λαμάκ,** ρμ. μτδ. κνίζω, κνήθω, κ. γαργαλίζω [αἰτ.] : — فکری γαργαλίζω, διεγείρω τὸν νοῦν **[φικρί],**κινῶ ὑπόνοιαν βλ.قیجیقلامق καὶ کیجیکمك.

غیجیقلانمق T. **γηδζηκ-λανμάκ,** ἐκ τοῦ προηγ.ρμ.οὐδ. κνίζομαι,κνήθομαι, γαργαλίζομαι.

غیجیقلانمه T. **γηδζηκλανμά,** ὄν. ἅπαρ. κνισμός, κ.γαργάλισμα.

غیجیلامق T.**γηδζηλαμάκ,**ρμ.οὐδ. τρίζω τοὺς ὀδόντας [ἀπειλή]: برینك — τρίζω τοὺς ὀδόντας κατά τινος[**ὃδτσνέ**].

غیدیق T. **γηπήκ,** μόριον ἐκ τοῦ غیت **γὴτ γήτ,**κὸτ κότ, παριστάνον τὴν φωνὴν τῆς ὄρνιθος, κακάνισμα, κρεγμός.

غیدیقلامق T. **γηπκ-λαμάκ,** ρμ. οὐδ. κακκάζω, κ. κακκανίζω [ἐπὶ ὀρνίθων· λέγεται καὶ قداقلامق **κηπακλαμάκ·** § γαργαλίζω [ὀρθότερον غیجیقلامق βλ.].

غیدا **γκάϊπα,** βλ. غایده .

غیر A. **γάϊρ,**ἐπθ. ἄλλος, διάφορος, τρίτος: مالی ك—**γαϊρὶν μαλί,**πρᾶγμα, περιουσία ἄλλου, τρίτου· || وذلك —**δὲ γάϊρι ζαλίκ,** ἢ وهم —**δὲ γάϊρι-χι**[πλθ. **δὲ γάϊρι-χιμ**] καὶ τὰ λοιπὰ καὶ τὰ λοιπά· § μόριον στερητικὸν ἰσοδύναμον τῷ [α] τῆς ἑλληνικῆς·|| مقتدر — **γάϊρι-μὸκτεπίρ,** ἀδύνατος, ἀνίκανος· || لایق — **γάϊρι-λαΐκ,** ἀνάρμοστος·|| مترقب —**γάϊρι-μὸτερεκκήπ,** ἀπροσδόκητος·|| مثمر —**γάϊρι-μὸσμίρ,** ἄκαρπος, ἀτελεσφόρητος·|| ممکن — **γάϊρι-μὸμκίν,** ἀδύνατος· || مسلم — **γάϊρι-μὸσλίμ,** μὴ μουσουλμᾶνος· || محدود —**γάϊρι-μαχτούπ,** ἀπεριόριστος, ἄνευ ὁρίων· || متناهی — **γάϊρι-μὸτεναχί,** ἀτελεύτητος, ἀπέραντος· || کافی —**γάϊρι-κιαφί,** ἀνεπαρκής·|| معقول — **γάϊρι-μα'κούλ,** ἄλογος, παράλογος·|| بالغ — **γάϊρι-πὰλήγ,**ἄνηβος·|| مستعمل — **γάϊρι-μὸστ'αμέλ,** ἄχρηστος·|| منظم — **γάϊρι-μὸντεζάμ,** ἀκανόνιστος, ὁ μὴ τακτικός· || مشروع —**γάϊρι-μεσρουῦ',** παράνομος, ὁ μὴ νόμιμος·|| رسمی —**γάϊρι-ρεσμί,** ἀνεπίσημος· || جائز —**γάϊρι-δζαΐζ,** ἀθέμιτος·|| — مسموع **γάϊρι-μεσμουῦ',** ὁ μὴ ἀκουόμενος, ἤτοι ὁ μὴ λαμβανόμενος ὑπ'ὄψει· || عضوی —**γάϊρι-ὄζβί,** ἀνόργανος· || طبیعی —**γάϊρι-τα'πίι,** ὁ μὴ φυσικός, ἀνώμαλος·|| متقوب —**γάϊρι-μεσκούπ,** ἀδιάτρητος, ἀτρύπητος· || مساوی —**γάϊρι-μὸσαβί,**ἄνισος·|| متجانس —**γάϊρι-μὸτεδζανίς,** ἑτερογενής·|| قابل الوزن —**γάϊρι-καπίλδ-λ-βέζν,** ἀβαρής· || متعلق —**γάϊρι-μὸτε'αλλήκ,** σῶμα ἀδιάφορον, οὐδέτερον [φυσ.]·|| قابلیة الاحتراق —**γάϊρι-καπιλίγετδ-λ-ιχτιράκ,** τὸ ἄφλεκτον, τὸ ἀνεπίδεκτον καύσεως·|| قابلیة الحل —**γάϊρι-καπιλίγετδ-λ-χάλλ,**τὸ ἀδιάλυτον,τὸ ἀνεπίδεκτον διαλύσεως·|| قابلیة الاستیعاب —**γάϊρι-καπιλίγετδ-λ-ιστι'άπ,** τὸ ἀνεπίδεκτον περιστολῆς, τὸ ἀπερίστολον [ἐπὶ ἀτμοῦ κτλ.]·|| قابلیة الانضغاط —**γάϊρι-καπιλίγετδ-λ-ινζηγάτ,** τὸ ἀνεπίδεκτον πιέσεως, τὸ ἀπίεστον·|| قابلیة الحلول —**γάϊρι-καπιλίγετδ-λ-χδλούλ,** τὸ ἀδιαπέραστον· || — قابلیة النفوذ **γαϊρι-καπιλίγετδ-ν-νδβούζ,** τὸ ἀδιαχώρητον· || بغیر حق **πὶ-γάϊρι-χάκκιν,** ἀδίκως·|| من رسم **μὶν γάϊρι-ρέσμιν,**ἀνεπισήμως·|| من حق **μὶν γάϊρι-χαπτὶν,** ἄνευ ἀξιώσεως, χωρὶς νὰ ἔχω ἀξίωσιν, χωρὶς νὰ δικαιῶμαι,νὰ ἦμαι ἄξιος· || الهایه — الی **ιλὰ γάϊρι-νιχαγέ,** ἐπ' ἄπειρον.

غیران A. **γαϊρὰν** [ἐκ τοῦ غیرت] ἐπθ. δραστήριος,φιλότιμος·ἥθονερός,ζηλότυπος·§πλθ.غیاری **γουγγαρί.**

غیرت A. **γαϊρέτ,** ρ. ἀφ. θ. ζῆλος, προσπάθεια·φιλοτιμία,ὑπομονή, γενναιότης, θάρρος: دین—ὁ ζῆλος τῆς θρησκείας[**τὶν**] ἢ دینیه — ζῆλος θρησκευτικός·|| جاهلیه — ζῆλος οὐ κατ'ἐπίγνωσιν, τυφλός·|| — اهل ζηλωτής, δραστήριος·|| طوقندی—به بو حال انك τὸ πρᾶγμα τοῦτο ἔθιξε τὴν φιλοτιμίαν αὐτοῦ· || كلك — ἔρχομαι εἰς φιλοτιμίαν·|| ویرمك — δίδω θάρρος· ||ملق— λαμβάνω θάρρος, ἐνθαρρύνομαι· ||ی — κλονεῖται τὸ θάρρος του,ἀποθαρρύνεται· ||ی الدن براقامق—δὲν ἀφίνω τὸν ζῆλον ἀπὸ τῆς χειρός, ἤτοι δὲν ἀποθαρρύνομαι,ἐργάζομαι μετὰ ζήλου, καταγίνομαι.‖Ρμ. προσπαθῶ, καταγίνομαι,ὑπομένω,ἔχω γενναιότητα[δοτ.]: یازمغه — καταγίνομαι εἰς τὸ γράφειν.

غیرتسز T. **γαϊρετ-σίζ,** ἐπθ. ὁ ἄνευ ζήλου, θάρρους, γενναιότητος, φιλοτιμίας, μικρόψυχος.

غير تسزلك Τ. **γαϊρετ-σιζλίκ,** ὀν. ἔλλειψις ζήλου, θάρρους, γενναιότητος, φιλοτιμίας, μικροψυχία.

غير تكش Π.**γαϊρετ-κές,** ἐπθ.ὀπαδὸς ἢ θιασώτης ἑνθερμος· § πλθ.غير تكشان.

غير تلمك Τ. **γαϊρετ-λενμέκ,** ρμ. οὐδ. ἀρχίζω νὰ δεικνύω ζῆλον, νὰ προσ. παθῶ, νὰ καταγίνωμαι, **φιλοτιμοῦμαι**· λαμβάνω θάρρος [دن].

غير تلو Τ. ἢ غير تلى **γαϊρετ-λί,** ἐπθ. ὁ ἔχων ζῆλον, ζηλωτής, φιλότιμος· ὁ ἔχων θάρρος, γενναιότητα·§ τίτλος τῶν ἐχόντων τὸν βαθμὸν جاوش **τσαοὺς** ἤτοι λοχίου.

غير لا Τ. **γηρλά,** ἐπρ. ἐν ἀφθονίᾳ [δημῶδες].

غيرى Τ. **γάϊρι** [ἐκ τοῦ غير] ἐπθ. ἄλλος, ἕτερος: —ر εἰς ἄλλος·‖—آيرى ἰδιαίτερος: من يوق آيرى— **ἀΐρὶ γαϊριμὶζ γιόκ,**δὲν ἔχομεν ἰδιαίτερα·§ἐπρ. ἐκτός [دن]: —سندن ἐκτὸς σοῦ·§ πλέον,τοῦ λοιποῦ.

غيشه Π. **γηέ,** ὀν. δάσος· τόπος πλήρης σχοίνων.

غيطان Τ. **γαϊτάν,** ἢ يطان **καϊτάν,**ὀν. σειρῆτι βαμβακερὸν ἢ μεταξωτόν, σειράδιον, παρυφή, κ. γαϊτάνι· ‖ يبق — μύσταξ [πηγὴκ] στενὸς ὡς σειρῆτι· ‖ ياقمى — δίερμα ἤτοι μικρὸν πλέγμα ἐκ βάμβακος ἢ μετάξης, ἐν χρήσει εἰς πολλὰς χειρουργικὰς ἐργασίας· συνών. خزم **χάζι.**

غيظ A. **γαΐζ,** ὀν. ὀργή, ὁρμὴ ὀργῆς : كظم — **κιάζι γαΐζ,** κράτησις ὀργῆς· ‖ — كاظم ὁ κρατῶν τὴν ὀργὴν αὐτοῦ.

غيلان A. **γηλάν,** πλθ. τοῦ غول **γούλ,** βλ.

غيم A. **γαΐμ,**ὀν. νέφος: شباط— زائل ἢ —νέφος τοῦ Φεβρουαρίου ἢ παρερχόμενον. §πλθ.غيوم **γουγιούμ:** ساڑه— νέφη κινούμενα.

غين A. **γάϊν,** ὄνομα τοῦ γράμματος [غ]: معجمه—**γάϊνι μὸ'ὄζεμέ,**γάϊν τὸ ἔνστικτον, κατ' ἀντίθεσιν πρὸς τὸ [ع] καλούμενον عين مهمله **ἄϊνι μὸχμελέ,** ἄϊν τὸ ἄστικτον.

غيوب A. **γουγιούπ,** πλθ. τοῦ غيب βλ.

غيوث A. **γουγιούς,** πλθ. τοῦ غيث, βλ.

غيور A. **γαγιοὶρ** [ἐκ τοῦ غيرت]· ἐπθ. ὁ ἔχων πολὺν ζῆλον, πλήρης ζήλου, φιλότιμος, ἀκάματος, δραστήριος: —بغدادى δραστήριος ὡς ὁ Βαγδατῆ [εἰρωνικῶς ἐπὶ ψόγου]· βλ. καὶ جسور.

غيورانه Π. **γαγιουρ-ανέ,** ἐπθ. ὁ γινόμενος μετὰ πολλοῦ ζήλου, δραστηριότητος, φιλοτιμίας, φιλότιμος, ἀκάματος [προσπάθεια κτλ.]·§ ἐπρ. μετὰ πολλοῦ ζήλου, δραστηρίως, φιλοτίμως, ἀκαμάτως.

غيوم A. **γουγιούμ,** πλθ. τοῦ غيم βλ.

غيهب A. **γαϊχέπ,** ὀν. σκότος·§ἵππος λίαν μέλας·§ πλθ. غياهب **γαγιαχίπ.**

ف

ف **φέ,** εἰκοστὸν τρίτον γράμμα τοῦ τουρκικοῦ ἀλφαβήτου προφερόμενον ὡς τὸ [φ] τῆς ἑλληνικῆς [βλ. ب]. Ἀριθμητικῶς ἰσοδυναμεῖ τῷ 80.

ف A. **φέ,** μόριον συμπλεκτικὸν προτασσόμενον λέξεων,φράσεων καὶ σημαῖνον λοιπόν,ἔπειτα·βλ.ما، فا، فكيف ، فط، فبا، فلاجرم، فالا .

فاء A. **φά,** θ. τὸ ὄνομα τοῦ γράμματος[ف]· καλεῖται καὶ فا موحده **φάϊ μὸβεχχατέ,** ἤτοι φὰ τὸ μονόστικτον, κατ'ἀντίθεσιν πρὸς τὸ ق **κάφ,**καλούμενον فا مثنات **κάφι μὸσεννάτ,** φὰ τὸ δίστικτον· § [γραμ.] الفعل—**φάου-λ-φίλ** τὸ φὲ τοῦ **φίλ,**ἤτοι τὸ πρῶτον ριζικὸν γράμμα τῶν ἀραβικῶν ρημάτων.

فابريقه Ἰτ. **φάπρικα** [fabbrica] ὀν. ἐργοστάσιον: اپشى—προϊὸν ἐργοστασίου, οὐχὶ ἔργον τεχνίτου, ἤτοι κοινόν, πρόστυχον.

فابريقه جى T. **φαπρικα-τζῆ,** ὀν. ἐργοστασιάρχης.

فات A. **φάτ,** ρημ. ἀπωλέσθη· βλ. مافات.

فاتح A. **φατὶχ** [ῥζ. فتح] ἐπθ. καὶ ὀν.ὁ ἀνοίγων, κατακτητής, πορθητής: —اندلس ὁ πορθητὴς τῆς Ἀνδαλουσίας[ἐνετελῶς]·‖—مصر ὁ πορθητὴς τῆς Αἰγύπτου[μισήρ]·§ ὁ πορθητὴς τῆς Κ]λεως Μωάμεθ ὁ Β΄[ἐκ τοῦ قسطنطينيه **φατὶχι κοσταντινιγέ**]· βλ. καὶ فتح.

فاتحه A. **φατιχὰ** [θ. τοῦ προηγ.] ὀν. θ. ἀρχή, προοίμιον : —كلام προοίμιον λόγου·§τὸ πρῶτον ἐδάφιον τοῦ Κορανίου, ὅπερ οἱ μουσουλμᾶνοι ἀπαγγέλλουσιν ὡς οἱ χριστιανοὶ τὸ «Πάτερ ἡμῶν», καὶ ὅπερ καλεῖται καὶ **—سورهٔ sourέϊ φατιχά,** ἤτοι τὸ ἐδάφιον τοῦ προοιμίου· § εὐχὴ ἀναγινωσκομένη ὑπὲρ ἀναπαύσεως ψυχῆς τεθνεῶτος: اوقومق — ἀναγινώσκω εὐχὴν ὑπὲρ τεθνεῶτος· μτφ. τελειόνω, ἐξαντλῶ·‖—ى اوقوندى—τετέλεσται, ἐτελείωσε·‖ —ى اوقوندى چوربانك ὁ ζωμὸς ἐτελείωσεν ἤτοι κατεβροχθίσθη, κ. ξεψύχησε· § πλθ. فواتح **φεβατιχ.**

فاتر A.**φατὶρ** [ἐκ τοῦ فتور] ἐπθ. ὁ ἐκλύων, ἐξασθενίζων, ὁ προξενῶν ἀπογοήτευσιν, ἐξασθένησιν, ἢ ὁ ἐκλελυμένος, φθίνων, ἐξηντλημένος,χαλαρός:—نظر **ναζάρι φατίρ,** ὄμμα φθίνον· ‖ — خاطر **χατήρι φατίρ,** διάνοια ἢ νοῦς ἐκλελυμένος, ἀσθενής· § θ. فاتره **φατιρέ.**

فاتق A. **φατὶκ** [ἐκ τοῦ فتق] ἐπθ. ὁ διασχίζων, διαχωρίζων· βλ. راتق.

فاتك A. **φατὶκ,** ἐπθ. ὁ φονεύων ἀναφανδόν· τολμηρός· § πλθ. فتاك **φὸττάκ.**

فاتوره Ἰτ. **φατούρα** [fattura] ὀν. δεῖγμα ἐμπορευμάτων κτλ. μετὰ τῶν τιμῶν αὐτῶν· τιμολόγιον, κ. φατούρα.

فاجر A. **φαδζὶρ** [ἐκ τοῦ فجور, ῥζ. فجر] ἐπθ. ἄσωτος, ἀθεμιτουργῶν, ὁ διαπραττων μοιχείαν καὶ ἄλλας ἀκολασίας, μοιχός, ἀσελγής, ἁμαρτωλός, ἀκόλαστος· § θ. فاجره **φαδζιρέ**·§ πλθ. فجار **φὸδζὸζὰρ** καὶ فجره **φεδζερέ:** كفرهٔ فجره **κεφερέϊ φεδζερέ,**ἄπιστοι ἀθεμιτουργοῦντες· ‖ βλ. καὶ فاسق.

فاجع A. **φαδζὴ'** [ῥζ. فجع] ἐπθ. τραγικός, λυπηρός:بر وقعه—ἐπεισόδιον **[βακ'ὰ]** τραγικόν, λυπηρόν· § θ. فاجعه **φαδζη'ά·** βλ.λ.

فاجعه A. **φαδζη'ά,** ὀν. θ.σκηνὴ τραγική, δρᾶμα·§ πλθ. فاجعات .

فاجعه لى T. **φαδζη'α-λῆ,** ἐπθ. τραγικός, δραματικός, λυπηρός.

فاجعه نويس Π. **φαδζη'ὰ-νσβίς,** ὀν. δραματοποιός· ‖ βλ. هائله .

فاحش A. **φαχὶς** [ῥζ. فحش] ἐπθ. ὁ ἐξερχόμενος τῶν ὁρίων τοῦ πρέποντος, ἀνήθικος, ἄσεμνος : —فعل πρᾶξις ἄσεμνος, ἀνήθικος·‖—كلام λόγος ἀνήθικος·§ ὑπερβολικός, ὑπέρμετρος, μέγας:—غبن ἀπάτη **[γαπὴν]** ὑπερβολική, ἢ βλάβη ὑπέρογκος [νομ.]· ‖ فيأت — τιμὴ **[φιάτ]** ὑπέρογκος, ὑπερβολική·‖— خطای μέγα λάθος· § θ. فاحشه **φαχισέ:** —رسوم φόροι, ἢ δασμοὶ **[ρσσούμ]** ὑπερβολικοί·‖—خطيئات μεγάλα λάθη [χατιγιάτ]· § πλθ. فواحش **φεβαχὶς,** πράγματα ἀπρεπῆ,ἀνήθικα, ἄσεμνα· βλ. ἐπόμ.

فاحشه A. **φαχισέ** [ἐκ τοῦ προηγ.] ὀν. θ. πόρνη·§ πλθ. فواحش **φεβαχίς:** دار —ال **τάρου-λ-φεβαχίς,** πορνεῖον·‖βλ. προηγ.

فاحص A. **φαχὶς** [ῥζ. فحص] ἐπθ. καὶ ὀν. ἐταστής, ὁ ἐξετάζων τὴν ἐσωτερικὴν καὶ ἀληθῆ τῶν πραγμάτων ὄψιν·βλ.تفحص.

فاخته Π. **φαχτέ,** ὀν. φάψ, κ. φάσσα [εἶδος ἀγριοπεριστέρου]: —آواز φωνὴ τῆς φάσσης· ‖ بيهوده افغان ايلمه — صبحدم ای τὴν πρωΐαν **[σουπχ-τὲμ]** ὦ φάσσα, ἀνωφελῶς μὴ θρήνει **[ἐφγὰν ἐϊλέμε]!**

فاخر A. **φαχὶρ** [ῥζ. فخر] ἐπθ. σεμνυνόμενος [ἐν τῇ ἐννοίᾳ ταύτῃ συνηθέστερον τὸ مفتخر, βλ.]· § ὁ περιποιῶν τιμήν, τιμητικός, μεγαλοπρεπής, λαμπρός, ἔξοχος : لباس — ἔνδυμα **[λιπὰς]** μεγαλοπρεπές· § θ. فاخره **φαχιρέ:** —خلعت ἐσθὴς **[χηλ'ὰτ]** τιμητικὴ [βλ. خلعت]· ‖— ملت ἔθνος **[μιλλὲτ]** ἔξοχον· § πλθ. فواخر **φεβαχίρ,**πράγματα λαμπρά, μεγαλοπρεπῆ, ἐφ' οἷς σεμνύνεταί τις.

فار A. **φάρ,** ὀν. μῦς· βλ. فأره· § πλθ. فئران **φιρὰν,** فئور **φσούρ** καὶ فأره **φιρέ.**

فاراش **φαράς,** βλ. فراش.

فارح A. **φαρὶχ** [ἐκ τοῦ فرح] ἐπθ. χαίρων, ἀγαλλόμενος, φαιδρός.

فاسد A. **ḍâsid** [ρζ. فساد] ἐπθ. διεφθαρμένος, χαλασμένος ἤτοι πλημμελής, ὁ μὴ ἔγκυρος, κακός, διεστραμμένος, καταχθόνιος.‖— فكر ἰδέα [**ḍîkr**] κακή, καταχθόνιος.‖— بيع πώλησις [**ṫéʾî**] πλημμελής.‖ مجهولك بيعى — ἡ πώλησις ἀγνώστου πράγματος [**meḫzûl**] εἶναι πλημμελής.‖‖هوا — μεμολυσμένος ἀήρ.‖— جد πάππος [**ḫzèṫṫ**] ἐκ μητρὸς ἢ πατρὸς τῆς μητρὸς τοῦ πατρὸς [βλ. جد]. § θ. **فاسده ḍâsiṫé:** — بت κακὴ πρόθεσις [**nîɣét**].‖— افكار ἰδέαι κακαί, καταχθόνιοι. § πλθ. فسده **ḍesḍeṫé,** ταραχοποιοί, ταραξίαι.

فاسق A. **ḍâsîḳ** [ρζ. فسق] ἐπθ. ὁ ἐκ τῆς εὐθείας ὁδοῦ ἢ τῆς ὁδοῦ τοῦ Θεοῦ ἐξεστηκώς, ὁ παραδοθεὶς εἰς τὴν μοιχείαν, τὴν ἀσέλγειαν, ἀκόλαστος, ἀθεμιτουργῶν, ἁμαρτωλός. βλ. فاجر.§πλθ. فسقه **ḍesḍeḳá**-§θ. فاسقه **ḍâsḍeḳá.**

فاش A. **ḍâç** [ἀντὶ فاشى, ρζ. فشو] ἐπθ. ὁ ἀποκαλυφθείς, κοινοποιηθείς, γνωστοποιηθείς, διαδοθεὶς ἐπὶ μυστικῶν.‖ Ρμ. اچمك—ἀποκαλύπτω, κοινοποιῶ, διαδίδω μυστικόν, γνωστοποιῶ [αἰτ.] : اچمك—سرى διαδίδω μυστικὸν[**sirrí**].‖ چشمم ياشى—ايلدى اسرار نهانم τὸ δάκρυ τοῦ ὀφθαλμοῦ μου[**tséṫmiu γlaṡḍ**] ἀπεκάλυψε τὰ κεκρυμμένα μυστικά μου [**ἐsrári nixaniu**].‖ βλ. افشاء **iḍṡá.**

فاشرا **Π. ḍaṡerá,** ὄν. βρυωνία [φυτ.].

فاشى A. **ḍaṡí,** βλ. فاش.

فاصل A. **ḍaṡḍl** [ρζ. فصل] ἐπθ. ὁ χωρίζων· διαχωρίζων: — ايكى خانه يينى τὸ διαχωρίζον τὸ μεταξὺ δύο οἰκιῶν, ἤτοι δύο οἰκίας ἀπ' ἀλλήλων [διάφραγμα κτλ.].‖— خط γραμμὴ [**χàτ**ς] διαχωρίζουσα, ἤτοι ὁροθετική. § θ. فاصله **ḍaṡḍlé:** — خطوط **χoutoûti ḍaṡḍlé,** γραμμαὶ ὁροθετικαί· βλ. ἐπόμ.

فاصله A. **ḍaṡḍlè** [ἐκ τοῦ προηγ.]· ὄν. θ. τὸ διαχωρίζον δύο τινὰ ἀπ' ἀλλήλων, χώρισμα, κόμμα, διάλειμμα, διακοπὴ συνεχείας: ديوارى—μεσότοιχον.‖—ك ἄνευ[**ṫîla**] διακοπῆς, διαλείμματος, κατὰ συνέχειαν.§διάλειμμα,διάστημα [ἐπὶ τόπου ἢ χρόνου].§[συντ.] κῶλον [ἐξ ἀπαρεμφάτου ἢ μετοχῆς]· ἡ τελευταία λέξις τοῦ κώλου ἐν τῷ πεζῷ λόγῳ, ἡ τοῦ ἡμιστιχίου ἐν τῇ ποιήσει· τέλος ἑδαφίου Κορανίου ἢ διστίχου· μέτρον στίχου, **ποῦς** : • — صغرى **ḍaṡḍlétî ḍougrá,** ποῦς συγκείμενος ἐκ τεσσάρων γραμμάτων,ὧν τὰ τρία πρῶτα ἔχουσι χαρεκὲ [حرك] ἤτοι φωνῆεν,τὸ δὲ τελευταῖον εἶναι ἄνευ χαρεκέ.‖ كبرى — **ḍaṡḍlétî kɣṡṫrá,** ποῦς συγκείμενος ἐκ πέντε γραμμάτων,ὧν τὰ τέσσαρα μετὰ χαρεκὲ καὶ τὸ τελευταῖον ἄνευ χαρεκέ.‖ ويرمك—κόπτω, διακόπτω[δοτ.]: سوزه ويرمك—διακόπτω τὸν λόγον· § πλθ. فواصل **ḍeḍaṡḍl.**

فاصلەسز T. **ḍaṡḍlè-sîz,** ἐπθ. ὁ ἄνευ διαλείμματος, διακοπῆς,ἀδιάκοπος: ياغمور—βροχὴ ἀδιάκοπος.§ἐπρ. ἀδιακόπως.

فاصلەلى T. **ḍaṡḍlè-lí,** ἐπθ. ὁ ἔχων διάλειμμα, διακοπήν, ὁ διακεκομμένος, κατὰ διαλείμματα.

فاصوليه **ḍaṡoûlia,** βλ. فصوليه.

فاضل A. **ḍaẓḍl** [ρζ. فضل] ἐπθ.ἔξοχος,διακεκριμένος κατὰ τὴν παιδείαν ἢ τὴν ἀρετήν, πεπαιδευμένος, σοφός, ἐνάρετος, χρηστός: — مرد **mérṫi ḍaẓḍl,** ἀνὴρ πεπαιδευμένος, ἐνάρετος.‖ تحرير — **ḍaẓḍlí vnχrír,** σοφὸς βαθύς,πεπειραμένος.§θ. فاضله **ḍaẓḍlé:** — زوجهٔ σύζυγος ἐνάρετος, πεπαιδευμένη: — مزيات ἀρεταὶ [**meẓiɣàt**] ἔξοχοι,ἔξοχα πλεονεκτήματα.‖— اخلاق ἤθη [**ἀχλàk**] χρηστά.§ πλθ. فضلاء **ḍṡẓaláː** — ارباب قلم **ḍṡẓaláï ἐrṫáṫi kaléu,** οἱ ἐξέχοντες τῶν λογίων.

فاضلانه **Π. ḍaẓḍl-anè,** ἐπθ. ὁ ἀνήκων πεπαιδευμένῳ ἢ ἐναρέτῳ ἢ σοφολογιωτάτῳ ἰεροδίκῃ: لرى— تحريرات **taχrirâṫi ḍaẓḍlanelerí,**τὰ γράμματα τῆς Ὑμετέρας Σοφολογιότητος.

فاطر A. **ḍaṫìr** [ρζ. فطر]· ἐπθ. καὶ ὄν. ὁ δημιουργός, ὁ πλάστης : — السماوات والارض **ḍaṫírou-ṡ-ṡemaḃàṫ bè-l-ἔrẓ,** ὁ δημιουργὸς τῶν οὐρανῶν καὶ τῆς γῆς.§ὄνομα τοῦ τριακοστοῦ πέμπτου κεφαλαίου τοῦ Κορανίου· §θ. فاطره **ḍaṫrè:** — قدرت δύναμις δημιουργική.

فاطمه A. **ḍaṫmé,**κ. **Fatmá**·ὄν. κ. γυναικός·§ Φατμά, θυγάτηρ τοῦ προφήτου Μωάμεθ καὶ σύζυγος τοῦ 'Αλή· βλ. زهرا.

فاطمى **ḍaṫmí,** θ. فاطمه **ḍaṫmiɣé,** ἐπθ. Φατιμίστης [ὄνομα δυναστείας ἐν Αἰγύπτῳ ἀξιούσης ὅτι κατάγεται κατ' εὐθεῖαν

فارس A. **ḍarìç** [ρζ. فرس] ὄν. ἱππεύς: — تيزرو ἱππεὺς ταχυπόρος [**tìz-ré6**]·§ ὁ γινώσκων καλῶς τὴν τέχνην τοῦ ἱππεύειν, ἱππευτής· § πλθ. فرسان **ḍṡrsán** καὶ فوارس **ḍebarîç.**

فارس A. **ḍarìç** [ἐκ τοῦ π. پارس] ὄν. κ. Περσία, ἡ ἀρχαία Παρθία.

فارسى A. **ḍarisí,** θ. فارسيه **ḍarisiɣé,** ἐπθ. περσικός:لسان فارسى ἡ περσικὴγλῶσσα· § ὄν. ἡ περσικὴ γλῶσσα· § ἐπρ. περσιστί.

فارسيات A. **ḍarisiɣàt** [ἐκ τοῦ προηγ.] ὄν. πλθ. περσικά, ἤτοι γλῶσσα, γραμματικὴ καὶ φιλολογία περσική·§βλ.عربيات.

فارسيجه T. **ḍarisí-ǰe,**ἐπθ. καὶ ἐπρ. περσιστί· τὸ ὀρθὸν فارسى βλ.

فارغ A.**ḍarɣ** [ἐκ τοῦ فراغ] ἐπθ. ὁ ἀπαλλαχθείς,ὁ τελειώσας ἐργασίαν τινὰ καὶ ἀπαλλαχθείς,ἐλεύθερος ἀσχολίας,μερίμνης· ἥσυχος,ἀργός,κενός:البال — **ḍarɣóu-l-ḥâl,**ὁ ἔχων τὴν καρδίαν ἥσυχον, ἀμέριμνον, ἄνευ περισπασμῶν.‖Ρμ. اولق—ἀπαλλάττομαι,τελειόνω ἐργασίαν,καταπαύω, παραιτοῦμαι, ἀφίνω [**tîç** دن]: اولدى— نمازدن ἔπαυσε τὴν προσευχήν·‖اولامق— δὲν παύω,ἢ διηνεκῶς πράττω τι·§ [νμ.] ὁ ἐκχωρῶν, ὁ ἐκποιῶν δημοσίους γαίας,πωλητής·ἀντίθετον **مفروغ meḍroúɣoun léɣ,**ὁ εἰς ὃν γίνεται ἡ ἐκχώρησις, ὁ ἀγοραστής·‖ اولق — ἐκχωρῶ, ἐκποιῶ, πωλῶ [δοτ.αἰτ.]: برکيمسه اراضيسنى آخره اولور ايسه — ἐὰν τις πωλήσῃ ἑτέρῳ τὰς γαίας αὐτοῦ [**ḥraẓiɜinì**]·§θ. فارغه **ḍarɣá.**

فارغا A.**ḍarɣ-av,**ἐπρ. καταπαύων τὴν ἐργασίαν,ἐγκαταλείπων,παραιτούμενος, ἐκχωρῶν, ἐκκενῶν: آجر بر ملك عقارينى ايجنده كندو مالى اولديغى حالده ايجار ايتسه—تسليم ايتمكسزين كرا ايتملز ἂν ὁ ἐκμισθωτὴς [**ἀδζìρ**] ἐκμισθώσῃ ἰδιόκτητον αὐτοῦ προσοδοφόρον κτῆμα [**μilk ákarinì**],ἐντὸς τοῦ ὁποίου εὑρίσκονται πράγματά του, τὸ ἐνοίκιον δὲν τρέχει [**kirà iṡlemèz**] ἐνόσῳ δὲν παραδώσῃ αὐτὸ κενόν.

فارفاره T.**ḍarḍará,**ἐπθ. ἐλαφρόνους, κοῦφος, κομπαστής,φλύαρος,ἀγύρτης.

فارفاره‌لق T. **ḍarḍara-lîḳ,** ὄν. ἐλαφρόνοια, κουφότης, κομπασμός, φλυαρία, ἀγυρτεία.

فارق A.**ḍarîḳ** [ρζ فرق] ἐπθ.ὁ διακρίνων, χωρίζων: — بك و نيك ὁ διακρίνων τὸ καλὸν καὶ τὸ κακὸν [**vìḳ oú ṫéṫ**]·§[φυσ.]μονωτήρ· § διακριτικός· §θ. فارقه **ḍarɳká :** — علامت διακριτικὸν σημεῖον [**álaμét**].

فارماسون Γλ. **ḍarμaṡón,** βλ. فرماصون.

فاروق A. **ḍaroûḳ** [ρζ. فرق] ἐπθ. ὁ κατ'ἐξοχὴν διακρίνων τὸ ἀγαθὸν καὶ τὸ κακόν, τὸ δίκαιον καὶ τὸ ἄδικον, ὁ ἔχων τὴν κρίσιν ἀσφαλῆ, εὐθύδικος [ἐπίθετον τοῦ Καλίφου 'Ομέρ]: — عمر ال 'Ομὲρ ὁ εὐθύδικος·‖ تريياق — ἀλεξιφάρμακον, ἀντιφάρμακον· βλ. تريياق.

فاروقانه **Π. ḍarouḳ-anè,** ἐπθ. ὁ ἀνήκων ἢ ἁρμόζων τῷ εὐθυδίκῳ Καλίφῃ 'Ομέρ, λίαν δικαιότατος, λίαν εὐθύδικος [λόγος, πρᾶξις]·§ ἐπρ. μετὰ δικαιοσύνης ἐμπρεπούσης τῷ Καλίφῃ 'Ομέρ, εὐθυδίκως.

فاروق A. **ḍaroukí,** τὸ θηλ. فاروقيه **ḍaroukíyè** [ἐκ τοῦ فاروق βλ.] ἐπθ. ὁ ἀνήκων τῷ λίαν εὐθυδίκῳ Καλίφῃ'Ομέρ, δικαιότατος.

فاره A. **ḍarè** [ἐκ τοῦ فأر] ὄν.θ. μῦς: مسك — ىى — ikτìç ἡ μοσχοφόρος[**μisḳ**],μοσχοποντικός·‖ ىى — بيان ὖραξ, ἀγριοπόντικον [**γlaṫán**]·‖ قولاغى — دليكى بيلير ὁ μῦς γινώσκει τὴν ὀπήν,ἐξ ἧς ἐξῆλθε [πρμ.]·‖— كى هر دليكدن باش كوستر sὰν ποντικὸς ξετρυπόνει ἀπὸ κάθε τρῦπα [πρμ.]·‖— لر مأكل ايدر خانه سنى بقالك οἱ μῦς κατατρώγουσι [**με'kèλ èṫèr**] τὸν οἶκον τοῦ παντοπώλου [στίχ.].

فاريمق T.**ḍarnμàḳ** [ἐκ τοῦ ἀρβ. فارغ]ρμ. οὐδ. παραιτοῦμαι, κορέννυμαι,ἀπαυδῶ: كوكل فاريمز ἡ καρδία δὲν κορέννυται, δὲν ἀπδιάζει, δὲν ἀπαυδᾷ.

فاريمق T. **ḍarn-v-μák,** ρμ. οὐδ. ἐξαισθενῶ, ἀδυνατίζω.

فاس **ḍáç,** ὄν. κ. Φὲζ [ἐπαρχία 'Αφρικῆς]

فاسته Γλ. **ḍáṡṫa** [facette] ὄν. ἕδρα κατειργασμένου ἀδάμαντος κτλ.

فاسته‌لو T. **ḍaṡṫa-lû,** ἐπθ. ὁ ἔχων ἕδρας [ἐπὶ ἀδάμαντος]: طاش — آلتى ἀδάμας [πέτρα] ἐξάεδρος.

فاسخ A.**ḍaṡìχ** [ρζ. فسخ] ἐπθ. ὁ διαλύων, καταργῶν, ἀνατρέπων : شركت — ὁ καταργῶν τὴν ἑταιρίαν· ‖ βλ. مفسوخ.

ἐκ τοῦ 'Αλῆ «على» καὶ τῆς συζύγου αὐτοῦ Φατμᾶς «فاطمة»].

فاطن A. **ϕᾰτὴν** [βλ. فطنت] ἐπθ. ἀγχίνους, νοήμων· βλ. فطن .

فاعل A. **ϕᾰ'ὴλ** [ρζ. فعل] ἐπθ. καὶ ὄν. ὁ δρῶν, ὁ ἐνεργῶν, ὁ ποιῶν, ὁ πράττων, αὐτουργός : ⟵خير ὁ πράττων τὸ ἀγαθόν [χαῖρ]· ‖⟵جرم ὁ διαπράττων ἔγκλημα [δζὄρμ], ἐγκλημᾰτίας· ‖⟵ مباشر **ϕᾰ'ήλι μᾰ̈ᵭαίρ,** αὐτουργός, ἤτοι ὁ ἀμέσως προξενῶν τὴν φθορὰν [νομ.] βλ. متسبب· ‖⟵ مختار ὁ ἐλεύθερος [**μᾰχτὰρ**] νὰ πράξῃ ἢ νὰ μὴ πράξῃ τι, αὐτεξούσιος [νομ.]· §[ἰατρ.] ἐνεργητικός, δραστικός, δραστήριος [συνών. **μᾰ'εσσίρ**]· § [γραμ.]: ⟵اسم **ἴσμι ϕᾰ'ήλ,** ἐνεργητικὴ μετοχή, κατ' ἀντίθεσιν πρὸς τὸ اسم مفعول **ἴσμι μεϕ'ούλ,** παθητικὴ μετοχή· § [συντακτ.] ὑποκείμενον ἐνεργητικοῦ ῥήματος· ‖ ⟵ نائب **ναΐπι ϕᾰ'ήλ,** ὑποκείμενον παθητικοῦ ῥήματος [βλ. مبتدا ، مسنداليه]· §θ. فاعلة **ϕᾰ'ηλέ**· §πλθ. فاعلون **ϕᾰ'ηλούν,** فاعلين **ϕᾰ'ηλίν**· ‖βλ. مستقل ، مشترك .

فاعلى A. **ϕᾰ'ηλι-ί,** ἐπθ. ποιητικός· § θ. فاعلية **ϕᾰ'ηλιγέ**: ⟵علت **ήλλέτι ϕᾰ'ηλιγέ,** ποιητικὸν αἴτιον.

فاعليت A. **ϕᾰ'ηλ-ιγέτ,** ὄν. θ. ἐνέργεια τοῦ δρῶντος κτλ. βλ. فاعل· § [ἰατ.] δραστικότης.

فاغيه A. **ϕᾰγηγέ,** ὄν.θ. βαλσαμῖναι ἢ βαλσαμινοειδῆ φυτά [τ. قناجيكى].

فاق T. **ϕὰκ** [ἐκ τοῦ ἀρβ. فخ **ϕάχχ**· βλ.] ὄν. παγίς: ⟵ باصق ὁ—**ϕακὰ ϯᾰσμάκ,** πιάνομαι, συλλαμβάνομαι εἰς τὴν παγίδα, μὲ διαφεύγει λόγος ἐπιζήμιος, κάμνω λάθος, δίδω λαβήν· ‖ βλ. فق.

فاقد A **ϕακὴϯ** [ρζ. فقد, βλ. فقدان] ἐπθ. ὁ ἀπολέσας, στερηθείς τινος.

فاقه A. **ϕακά,** ὄν. θ. πενία, ἔνδεια: ⟵ فقر و **ϕὰκρ οὺ ϕακά,** πενία καὶ ἔνδεια· ‖ ⟵ شدت ὁ— شديده μεγάλη πενία· ‖⟵ شدت σφοδρότης [**ϯϯέτ**] πενίας, σφοδρὰ ἢ μεγάλη πενία.

فاقون Κινεζ. **ϕακϕὸν** [pak-fong] ὄν. μίγμα ἢ χώνευμα ψευδαργύρου καὶ χαλκοῦ, κ. πακφόνι: ⟵ كومش دكل—در حقه τὸ δοχεῖον [**χοκκᾶ**] δὲν εἶναι ἀργυροῦν, εἶναι πακφόνι.

فاك فاك T. **ϕὰν-ϕάν,** ἐπθ. γέρων νωδὸς [κουτσοδόντης], οὔτινος δὲν δύναταί τις νὰ ἐννοήσῃ τοὺς λόγους, κ. ϕαϕούτης· λόγοι τοιούτου γέροντος· § بوجكى — εἶδος κανθάρου.

فاكهه A. **ϕακιχέ,** ὄν. θ. καρπός, ὀπωρικόν : ⟵ لذيذه ὁ— καρπὸς νόστιμος, ἡδὺς [**λεζιζέ**]· ‖ فاكهة الشتاء **ἐν νάρου ϕακίχετῦ-ὰ-ϯιτά,** τὸ πῦρ εἶναι ὀπωρικὸν τοῦ χειμῶνος [πρμ. ἀρβ.]· § πλθ. فواكه **ϕεβακίχ.**

فال A. **ϕάλ,** ὄν. οἰωνός, προγνωστικόν, μοῖρα τύχη : ⟵خير καλὸς [**χαῖρ**] οἰωνός· ‖⟵بد κακὸς [**ϯὲϯ**] οἰωνός· ‖ ⟵ خجسته **χῦδζεσϯε-ϕάλ,** εὐοιώνιστος, αἴσιος· ‖ طاشى—λιθάρια ἢ κύαμοι, οὓς μεταχειρίζονται οἱ μάγοι καὶ οἱ γόητες ὅπως προλέγωσι τὰ γενησόμενα, τὴν μοῖραν, τὴν τύχην· ‖ آتمق ἢ آچق ἢ باقى — ῥίπτω κυάμους, λιθάρια, ἤτοι προλέγω τὴν τύχην, βλέπω τὴν μοῖραν· ‖ طاشى كبى آچلمق—كوزلرى οἱ ὀφθαλμοὶ ἀνοίγουσιν ὡς τὸ λιθάριον τῆς τύχης, ἤτοι παρατηρῶ μετ' ἐκπλήξεως, γουρλόνω τὰ μάτια· ‖ ى—اسقامبيل παίγνιον [**ἰσκαμᾰ̈ὶλ**], τὸ ὁποῖον παίζει τις μόνος ἄνευ συντρόφου διὰ τῶν χαρτοπαιγνίων, κ. πασσιέντζα· § πλθ. فأل **ϕᾰ'ᾰ̈ὶλ.**

فالا A. **ϕὲ-ῖλλα** [σύνθ. ἐκ τοῦ μορ. ف καὶ τοῦ ﻻ] ἐπρ. εἰ δὲ μή, ἄλλως.

فالان **ϕαλάν,** βλ. فلان.

فالج A. **ϕαλὶδζ** [ρζ. فلج] ὄν. ἡμιπληγία, ἤτοι ἀποπληξία τοῦ ἡμίσεος σώματος· ‖ وجعى—**ϕαλίδζι βεδζχί,** ἡμιπληγία προσώπου.

فالجى T. **ϕαλ-δζῆ,** ὄν. οἰωνοσκόπος, μάντις, μάγος· ὁ προλέγων τὴν τύχην, τὴν μοῖραν.

فالجيلق T. **ϕαλ-δζηλήκ,** ὄν. οἰωνοσκοπία, μαντεία, μαγεία, τὸ ἔργον τοῦ προλέγειν τὴν τύχην, τὴν μοῖραν.

فالح A. **ϕαλὴχ** [ἐκ τοῦ فلح] ἐπθ. ὁ σωζόμενος, ὁ ἐπιτυχὼν τοῦ πόθου αὐτοῦ· ὁ θριαμβεύσας.

فالق A. **ϕαλὴκ** [ρζ. فلق] ἐπθ. καὶ ὄν. ὁ σχίζων, ἀνοίγων, δημιουργός, πλάστης [Θεός] : الاصباح — **ϕαλήκου-λ-άσϯάχ,** ὁ δημιουργὸς τῶν αὐγῶν, τῶν πρωϊῶν [Θεός].

فاليونوس Ελ. **ϕάλιονος,** ὄν. φάλαινα, φυσητήρ.

فاليه Ιτ. **ϕάλια** [faglia] ὄν. ἑστία ἤτοι ὀπὴ τηλεβόλου, ἔνθα τίθεται ἡ πυρῖτις κτλ. λέγεται καὶ فاليه دليكى **ϕάλια ϯελιγί**· ‖ ويرمك—

ἐκδηλοῦμαι, ἐκρύγνυμαι, κ. ξεσπάνω· §εἶδος δικτύου τῶν ἁλιέων· βλ. καὶ فانيه .

فام Π. **ϕᾰ́μ,** ὄν. χρῶμα : ⟵ كل **γκιῦλ-ϕᾰ́μ,** χρώματος ῥόδου, ροδόχρους· ‖ ⟵ زمرد **ζσμρῦϯ-ϕᾰ́μ,** σμαράγδινος, καταπράσινος· ‖ سيه ⟵ **σιγεχ-ϕᾰ́μ,** μέλας τὸ χρῶμα.

فاما A. **ϕεέμμα** [ἐκ τοῦ μορ. ف καὶ τοῦ اما] σύνδ. ἀλλ' ὅμως· ὅσον δ' ἀφορᾷ.

فاميليا Ιτ. **ϕαμίλια** [famiglia] ὄν. οἰκογένεια μὴ μουσουλμάνου· ἡ σύζυγος· βλ. عائلة §οἰκογένεια φυτῶν, βλ. فصيله· ζώων, βλ. زمره.

فانته T. **ϕάντα,** ὄν. εἶδος μικροῦ πτηνοῦ ὡς ἡ ἀκανθίς [σκαθί].

فانطازيه Ελ. **ϕανταζία,** ὄν. φαντασία, ἐπίδειξις· πᾶν ὅ,τι χρησιμεύει εἰς ματαίαν ἐπίδειξιν.

فانوس A. **ϕανοὺς** [ἐκ τῆς ἑλλ.] ὄν. φανός, φανάριον· κώδων ἢ ὕελος στρογγύλη τιθεμένη ἐπὶ τοῦ κηροπηγίου ἢ τοῦ πολυελαίου πρὸς προφύλαξιν τοῦ κηρίου ἀπὸ τοῦ ἀνέμου, ἢ πρὸς ἀνάκλασιν τοῦ φωτός : ⟵شمع φανὸς τοῦ κηρίου [**ϯέμ'**]· §πλθ. فوانيس **ϕεβανίς.**

فانى A. **ϕανὶ** [ἐκ τοῦ فنا] ἐπθ. φθαρτός, ἐπίκηρος, πρόσκαιρος, ἐφήμερος, στιγμιαῖος, μάταιος, θνητός : ⟵ عالم ὁ πρόσκαιρος κόσμος [**ἀλέμ**]· ‖ انسان — الله باقيدر ὁ ἄνθρωπος [εἶναι] θνητός, ὁ δὲ Θεὸς εἶναι ἀθάνατος· §ὑπέργηρως· ⟵ پير γέρων ὑπέργηρως· § [βοτ.] ἐφήμερος· § θ. فانيه **ϕανιγέ** : ⟵ حيات ζωὴ [**χαγιὰτ**] ἐφήμερος· ‖ ⟵ اذواق حظوظات ἢ ἡδοναὶ [**ἐζβὰκ** ἢ **χουζουζὰτ**] ἐφήμεροι, ἐπίκηροι.

فانيلك T. **ϕανι-λίκ,** ὄν. τὸ φθαρτόν, τὸ πρόσκαιρον, τὸ ἐφήμερον, τὸ μάταιον, ἡ θνησιμότης.

فانيله Γλ. ἢ فلانيله **ϕανίλε** [flanelle] ὄν. φλανέλλα· §ἐπθ. ὁ ἐκ φλανέλλας: كومك— ὑποκάμισον [**γκιομλέκ**] ἐκ φλανέλλας.

فانيه T. **ϕάνια,** ὄν. εἶδος δικτύου τῶν ἁλιέων· βλ. καὶ فالیه .

فاوه Λτ. **ϕάβα** [faba] ὄν. ὁ πικτὸς χυλὸς τῶν κυάμων ἢ καὶ ἄλλων ὀσπρίων, κ. φάβα· βλ. ازمه.

فائح A. **ϕαΐχ,** θ. فاحه **ϕαΐχὰ** [ρζ. فوح] ἐπθ. εὐώδης, εὔοσμος.

فائحه A. **ϕαΐχὰ** [ἐκ τοῦ προηγ.] ὄν.θ. εὐωδία· § πλθ. فوائح **ϕεβαΐχ.**

فائده A. **ϕαΐϯέ,** κ. **ϕαΐϯὰ** [ρζ. فود] ὄν.θ. ὄφελος, ὠφέλεια, κέρδος, πλεονέκτημα, ἔννοια: مادیه ، — ὠφέλεια ὑλικὴ [**μαϯϯιγέ**]· ‖ معنويه — ὠφέλεια ἠθικὴ [**μα'νεϐιγέ**]· ‖ ضرك — τὸ κέρδος εἶναι ἀδελφὸς τῆς ζημίας [πρμ.]· ‖ ى وار — ه، ﻩ — ه، ﻩ — چه τί [**τσὶ** ἢ **νὲ**] τὸ ὄφελος; ἢ τί ὠφελεῖ; ἤτοι εἰς μάτην, δυστυχῶς· ‖ — بى ἄνευ ὠφελείας, ἀνωφελής, ἀνωφελῶς· ‖ بوق — بوندن ἐκ τούτου ὄφελος δὲν ὑπάρχει, ἢ δὲν ὑπάρχει πλέον ἐλπίς· ‖ نامه افاده ايدن سوز ، —λόγος ἐκφράζων τελείαν ἔννοιαν [**ὠαϯέϯὶ ταμμέ**]· § σημείωσις βιβλίου, ἤτοι παράγραφος περιέχουσα παρατήσιν ὠφέλιμον· § [ἀριθ.] συνέπεια. ‖ Ρμ. ايتك — ὠφελῶ, χρησιμεύω εἴς τι [δοτ.]· ‖ كورمك — βλέπω ὠφέλειαν, ὠφελοῦμαι [δτ]· ‖ طوقونمق — ἐγγίζει, θίγει ὠφέλεια, ἤτοι ὠφελεῖ [δοτ.]: بونك ى سزه طوقونور —ἡ ὠφέλεια τούτου ἐγγίζει ἡμᾶς, ἤτοι τοῦτο ὑμᾶς ὠφελεῖ, ἢ — سزه بوندن طوقونور ἐκ τούτου εἰς ὑμᾶς ὠφέλεια ἐγγίζει κτλ. § πλθ. فائده **ϕεβαΐϯε** عظيمه—μεγάλαι ὠφέλειαι· ‖ مادیه ومعنويه—ὠφέλειαι ὑλικαὶ καὶ ἠθικαί.

فائده سز T. **ϕαΐϯε-σιζλίκ,** ἢ **ϕαΐϯα-σηζλήκ,** ἐπθ. ἀνωφελής, μάταιος.

فائده سزلك T. **ϕαΐϯε-σιζλίκ,** ἢ **ϕαΐϯα-σηζλήκ,** ὄν. τὸ ἀνωφελές, τὸ μάταιον.

فائده لندیرمك T. **ϕαΐϯε-λεντιρμέκ,** ἢ **ϕαΐϯα-λαντηρμάκ,** ῥμ. μτβ. ὠφελῶ τινα, κάμνω τινὰ νὰ ὠφεληθῇ, νὰ κερδήσῃ [αἰτ.].

فائده لنمك T. **ϕαΐϯε-λενμέκ,** ἢ فائده لانمق **ϕαΐϯα-λανμάκ,** ῥμ. οὐδ. ὠφελοῦμαι, κερδαίνω, πορίζομαι ὄφελος.

فائده لى T. **ϕαΐϯε-λί,** ἢ **ϕαΐϯα-λῆ,** ἐπθ. ὠφέλιμος, ἐπωφελής, συμφέρων· § ἱκανός, ἄφθονος.

فائده مند Π. **ϕαΐϯε-μέντ,** ἐπθ. ὁ ὠφελούμενος, ὁ μέτοχος ὠφελείας ἢ κέρδους.

فائز A. **ϕαΐζ,** θ. فازه **ϕαΐζὲ** [ρζ. فوز] ἐπθ. ὁ ἐπιτυχὼν τοῦ σκοποῦ, εὐτυχής· σεσωσμένος: ⟵سالك derbίσης [**σαλίκ**] σεσωσμένος.

فائض A. **ϕαὴζ** [ρζ. فيض] ἐπθ. ὁ πλημμυρῶν, δαψιλής, ἄφθονος: النور—**ϕαήζου-ν-νούρ,** ὁ πλημμυρῶν φῶς, καταυγάζων,

φωτοβόλος· § ὄν. τόκος χρημάτων : حد ـــ نظامی τὸ νόμιμον [χάϊτι νιζαμὶ] ὅριον τοῦ τόκου·‖ يوزده ـــ نظامی ἢ مشروع νόμιμος τόκος·‖ ايله طقوز ἐπὶ τόκῳ 9 τοῖς 0]0·‖ ايله الق —λαμβάνω ἐπὶ τόκῳ·‖ ويرمك ـــ δίδω εἰς τόκον, ἐκτοκίζω·‖ ايله ويرمك —δίδω ἐπὶ τόκῳ·‖ يوروتمك — ὑπολογίζω τόκον·‖ ايشلمك — τρέχει [δουλεύει] ὁ τόκος·‖ مفرد ـــ τόκος ἁπλοῦς [**μσῦρέϊ**]·‖ ـــ مركب **φαήζι μσρεκκέϊ**, ἢ فائضی فائضك ἐπιτόκιον, ἀνατοκισμός·‖ ايله —ἐντόκως·‖ — بلا **πίλα φαήζ**, ἄνευ τόκου, ἀτόκως.

فائضجی Τ. **φαηζ-τσῆ**, ὄν. τοκιστής, τοκογλύφος.

فائضسز Τ. **φαηζ-σήζ**, ἐπθ. καὶ ἐπρ. ἄτοκος καὶ ἀτόκως.

فائضلی Τ. **φαηζ-λῆ**, ἐπθ. ἔντοκος, μετὰ τόκου.

فايطون Γλ. **φαΐτὸν** [phaéton, φαέθων] ὄν. ἅμαξα ἀνοικτή.

فائق Α. **φαὴκ** [ρζ. فوق] ἐπθ. ἀνώτερος, ὁ ὑπερέχων, ὑπερβαίνων τοὺς ἄλλους, ἔξοχος [δοτ.]: بو افندیلردن بری ذکاجه دیکریه در—εἷς τῶν μαθητῶν [**ἐφένϊλερ**] τούτων εἶναι ἀνώτερος τῶν ἄλλων κατὰ τὴν νοημοσύνην [**ζεκιά-δζε**]·‖ الاقران — **φαήκου-λ-άκράν**, ἀνώτερος τῶν ὁμηλίκων· § θ. فائقه : ـــ احترامات **ἰχτιραμάτι φαηκά**, ἔξοχα σέβη.

فبها Α. **φέ-πι-χα** [σύνθ. ἐκ τῆς προθ. ف καὶ τοῦ به, θ. بها], ἐπρ. ἔχει καλῶς: ز اكر قيمت حقيقيه‌سنى ويرر ايسه—اولمازسه ايجابنه باقارز καὶ τοῦ γένηται, καλῶς· εἰδὲ μὴ βλέπομεν τί δέον γενέσθαι [**ἰδζαπινά**]· ‖ — و نعمت و لا بد ἐὰν δώσῃ τὴν πραγματικὴν ἀξίαν, ἔχει καλῶς [**φέπιχα βὲ νη'μέτ**]· εἰ δὲ μὴ [**βὲ ἴλλα**], οὐχί [**φὲ-λά**].

فت **φίτ**, βλ. فيت.

فتا Α. **φετά**, βλ. فتى.

فتات Α. **φὅτάτ** [ρζ. فت] ὄν. θρύμμα, σύντριμμα.

فتاح Α. **φεττάχ** [ρζ. فتح] ἐπθ. ὁ ἀνοίγων, ὁ κατακτῶν, κατακτητής· ὁ ἀνοίγων τὰς κλειστὰς ὑποθέσεις τῶν ἀνθρώπων, Κριτής, [ἔν τῶν ἐπιθέτων τοῦ Θεοῦ]: كريم ـــ ὁ ἀγαθοδότης Κριτής· ‖ — با Κριτά,

فتاده Π. **φὅταϊέ**, ταὐτὸ افتاده **ὄφταϊέ**, βλ.

فتاحه Α. **φεταχά**, ὄν. θ. βοήθεια, νίκη· § **φὅταχά**, ἐξουσία· δικαστικὴ ἐξουσία.

فتاش Α. **φεττὰΐ** [ρζ. فتش] ἐπθ. ὁ λίαν ἐρευνῶν, ἐξετάζων· ἐξελεγκτής.

فتاك Α. **φεττὰκ** [ρζ. فتك] ἐπθ. ἀμείλικτος φονεύς, αἱμοβόρος· βλ. فاتك.

فتان Α. **φεττὰν** [ἐκ τοῦ فتن] ἐπθ. πλανῶν, δελεάζων, σκανδαλίζων, πειράζων : ـــ چشم ὀφθαλμὸς [**τσὲὸμ**] δελεάζων, σκανδαλίζων· § θ. فتانه **φεττανὲ**· βλ. غمزه.

فتاوا Α. **φεταβά**, ἢ فتوى **φεταβὶ** [πλθ. τοῦ فتوى **φετβά**] ὄν. θ. ῥῆτραι ἱερονομικαί περὶ ζητημάτων ἀναγομένων εἰς τὸ ἱερὸν δίκαιον [شرع], ὡς κληρονομίας κτλ: فتاوای شريفه **φεταβάΐ σερισέ**, ἱεραὶ ῥῆτραι.

فتح Α. **φέτχ**, ρ. ἀφ. τὸ ἀνοίγειν, ἄνοιγμα: ـــ باب ἄνοιγμα τῆς πύλης, τὸ ἀνοίγειν τὴν θύραν·‖ ـــ دريچه‌ك ـــ τὸ ἄνοιγμα τοῦ παραθύρου [**τερητσενίν**]·‖ ـــ دهان τὸ ἀνοίγειν τὸ στόμα [**τηχάν**], ὁμιλεῖν· § ἔναρξις, ἐγκαίνισις: ـــ كلام ἔναρξις λόγου· § ἅλωσις, ἐκπόρθησις, κατάκτησις, θρίαμβος: بلاد ـــ ἅλωσις, ἐκπόρθησις πόλεων [**πηλάτ**] ‖ — ابوال **ἔπου-λ-φέτχ**, ὁ πατὴρ τῆς κατακτήσεως, ὁ κατακτητής [ἐπίθετον τοῦ Σουλτάνου Μεχμὲτ τοῦ Β' κατακτητοῦ τῆς Κων/πόλεως]· βλ. قريب ـــ نصرٌ من الله و **νάσρουν μὶν ἄλλαχι βὲ φέτχουν καρίπ**, ἡ βοήθεια ἐστὶν ἐκ Θεοῦ, καὶ ὁ θρίαμβος ἐγγύς· § ἀνάγνωσις γράμματος διὰ τοῦ σημείου فتحه **φετχά**, ἢ اوستون **ὄστὸν**, ἤτοι τῆς φωνῆς **a, ε** : ايله ـــ ميم **φέτχι μὶμ ιλέ**, συλλαβιζομένου τοῦ μὶμ διὰ τῆς φωνῆς ε· § [ἰατρ.] الجراح — **φέτχσ-λ-χσράδζ**, ὀγκοτομία, σχίσιμον πρήσματος, ἀποστήματος·‖ ـــ ميت **φέτχι μεῖτ**, νεκροψία. ‖ Ρμ. ἀνοίγω, κατακτῶ [αἰτ.]· § πλθ. α' فتوح **φὅτούχ**, καὶ δ' فتوحات **φὅτσχάτ**· βλ. λ.

فتحنامه Π. **φετχ-ναμέ**, ὄν. γράμμα ἀγγέλλον τὴν ἅλωσιν πόλεως.

فتحه Α. **φετχά**, ὄν. θ. ἄνοιγμα, σχίσμα· § [γραμ.] φετχά, ἤτοι τὸ σημεῖον [َ] καλούμενον τουρκιστὶ اوستون **ὄστοὶν** [βλ.] καὶ δεικνύον τὴν φωνὴν a-ε : ثقيله ـــ φετχὰ πλατὺ [**σεκηλὲ**] ἤτοι ἡ φωνὴ [a]· ‖ خفيفه ـــ φετχὰ λεπτὸν [**χαφιφὲ**] ἤτοι ἡ φωνὴ [e]· § δυϊκ. فتحتين

φετχατέϊν, δύο φετχάδες· § [ἰατ.] τρῆμα·‖ ـــ مقابله **φετχάΐ μὅτεκαπιλέ**, ἀντιστόμιον.

فتحی Α. **φετχ-ί**, τὸ θηλ. فتحيه **φετχιγέ**, ἐπθ. ὁ ἀνήκων ἁλώσει, κατακτήσει, θριάμβῳ, θριαμβευτικός.

فتراك Π. **φιτράκ**, ὄν. ὁ ὄπισθεν τοῦ σάγματος ἱμάς, ἐφ' οὗ δένεται τὸ δισάκκιον ἢ ἄλλο χρειῶδες.

فترت Α. **φετρέτ**, ὄν. θ. διάλειμμα· τὸ χρονικὸν διάστημα τὸ μεσολαβοῦν μεταξὺ τῆς ἀποστολῆς δύο προφητῶν· μεσοβασιλεία· [ἰατ.] διάλειψις, ἀπυρεξία ἤτοι τὸ μεταξὺ δύο περιόδων πυρετοῦ διάστημα :—بى **πὶ-φετρέτ**, ἢ — بلا **πίλα φετρέτ**, ἄνευ διακοπῆς, διαλείμματος, κατὰ συνέχειαν· ‖ على فترة **ἀλὰ φέτρετιν**, κατὰ διαλείμματα, οὐχὶ κατὰ συνέχειαν· § πλθ. فترات **φετεράτ**.

فترى Α. **φετρ-ί**, τὸ θηλ. فتريه **φετριγέ**, ἐπθ. ὁ ἄνευ πυρετοῦ, ἀπύρετος [ἰατ.].

فتش Α. **φέτΐ**, ρ. ἀφ. τὸ ἐξετάζειν καὶ ἐρευνᾶν ὑπόθεσίν τινα· βλ. تفتيش.

فتق Α. **φέτκ**, ρ. ἀφ. τὸ σχίζειν, διάρρηξις·‖ ـــ ورق امور **φέτκ-ου-ρέτκι ούμούρ**, τὸ δεσμεῖν καὶ λύειν, ἤτοι ἡ τελεία καὶ ἀπόλυτος διεύθυνσις τῶν ὑποθέσεων· § [ἰατρ.] κήλη, ἐντεροκήλη, κ. σπάσιμον·‖ ـــ ارپی ἢ فخذی **φέτκι ἐρπὶ** ἢ **φαχζί**, μηροκήλη·‖ ـــ ثرب **φέτκι σέρπ**, ἐπιπλοκήλη ‖ ـــ ثربی فخذی **φέτκι σερπίϊ φαχζί**, ἐπιπλομηροκήλη· ‖ ـــ ثربی معائی **φέτκι σερπίϊ με'αϊ**, ἐπιπλοεντεροκήλη·‖ ـــ ثربی ورکی **φέτκι σερπίϊ βερεκί**, ἐπιπλοσχεοκήλη·‖ ـــ جنبی **φέτκι δζενπί**, πλευροκήλη·‖ ـــ جوار سره **φέτκι δζιβάρι σδρρέ**, παρομφαλοκήλη·‖ ـــ حجاب حاجز **φέτκι χπὅζάπι χαδζίζ**, διαφραγματοκήλη· ‖ ـــ خصلی **φέτκι χασλί**, ὑπογαστροκήλη·‖ ـــ خيرجلی **φέτκι χιρεδζιλί**, βουβωνοκήλη· ‖ ـــ دماغ ἢ ـــ ع **φέτκι τιμὰγ** ἢ **φέτκι μὅγχχ**, ἐγκεφαλοκήλη· ‖ ـــ رحم **φέτκι ράχμ**, ὑστεροκήλη·‖ ـــ ركوی **φέτκι ριεβί**, πνευμονοκήλη·‖ ـــ صفن **φέτκι σάφν**, ὀσχεοκήλη·‖ ـــ طحال **φέτκι τηχάλ**, σπληνοκήλη·‖ ـــ قلب **φέτκι κάλπ**, καρδιοκήλη·‖ ـــ كبد **φέτκι κέπτ**, ἡπατοκήλη·‖ ـــ كيه **φέτκι κιλγέ**, νεφροκήλη· ‖ — معاء **φέτκι με'ά**, ἐντεροκήλη·‖ ـــ معاء استسقائی **φέτκι με'άΐ ἰστισκάΐ**, ὑδρεντεροκήλη· ‖ ـــ معاء ثربی **φέτκι με'άΐ σερπί**, ἐντεροεπιπλοκήλη·‖ ـــ معاء فخذی **φέτκι με'άΐ φαχζί**, ἐντερομηροκήλη·‖ ـــ مهبل **φέτκι μεχπίλ**, ἐλυτροκήλη·‖ ـــ مهبلی **φέτκι μεχπιλί**, κολεοκήλη·‖ ـــ وركی **φέτκι βερεκί**, ἰσχιοκήλη· § التراب — **φέτκου-τ-τσράπ**, ἐρείκη ἡ ἔρπουσα [φυτ.]· § πλθ. فتق **φὅτούκ**.

فتق Α. **φέτκ-ῆ**, τὸ θ. فتقيه **φέτκηγέ**, ἐπθ. ἐντεροκηλικός [ἰατ.].

فتك Α. **φέτκ**, ρ. ἀφ. τὸ καιροφυλακτεῖν τινα καὶ φονεύειν ἢ τραυματίζειν διὰ μιᾶς ἀναφανδόν· βλ. فاتك، فتاك.

فتلمك Τ. **φὶτ-λεμέκ**, βλ. فيتلمك.

فتن Α. **φιτέν**, πλθ. τοῦ ἑπομ.

فتنه Α. **φιτνέ**, ὄν. θ. εἰσήγησις πανοῦργος, ὑποκίνησις, σκάνδαλον ἤτοι πᾶν ὅ,τι δύναται νὰ διαφθείρῃ τὴν καρδίαν καὶ τὸ πνεῦμα, κ. νὰ ξελογιάσῃ· ὡραιότης ἔκτακτος, ταράττουσα τὸν νοῦν, τὴν καρδίαν, κ. ξελογιάζουσα· μτφ. ταραχή, στάσις, ραδιουργία, κακόν, δεινόν: قومق ἢ ويرمك — βάλλω σκάνδαλα, ἐρεθίζω, ὑποκινῶ, διεγείρω·‖ قوپارمق — διεγείρω ταραχάς, σκάνδαλα·‖ — القای **ἰλκάΐ φιτνέ**, τὸ διεγείρειν σκάνδαλα, ταραχάς· ‖ ايمانق به — πιστεύω τὰ σκάνδαλα·‖ دوران ـــ ὡραιότης ἔκτακτος τῆς ἐποχῆς [**τεβράν**], ἤτοι ὡραία γυνὴ ταράττουσα διὰ τῆς μεγάλης αὐτῆς ὡραιότητος τὴν καρδίαν καὶ τὸν νοῦν·‖ آخر زمان ـــ τὸ κακὸν τοῦ τέλους τοῦ κόσμου [**ἀχήρι ζεμάν**], ἤτοι αἱ συμφοραὶ καὶ τὰ κακὰ τὰ προσημαίνοντα τὸ τέλος τοῦ κόσμου, τὰ σημεῖα τῶν καιρῶν· § κ. ἐπθ. ὁ διαφθείρων, ταράττων, ραδιουργῶν, ραδιοῦργος· § πλθ. فتن **φιτέν** : — تحريك دريای **ταχρίκι τεργιαΐ φιτέν**, τὸ διεγείρειν τὴν θάλασσαν τῶν σκανδάλων, τῶν ταραχῶν.

فتنه‌آميز Π. **φιτνὲ-ἀμίζ**, ταὐτὸ انكيز فتنه, βλ.

فتنه‌انكيز Π. **φιτνὲ-ἐνγκίζ**, ἐπθ. ὁ διεγείρων σκάνδαλα, ταραχάς, σκανδαλοποιός, ραδιοῦργος, σκανδαλώδης: دروغ مصلحت آميز به از راست— **τσρούγι μασλαχὰτ-ἀμίζ πὶχ ἐζ ράστι φιτνὲ-ἐνγκίζ**, ψεῦδος ἐξοικονομοῦν τὰ πράγματα καλλίτερον ἀληθείας σκανδαλώδους [πρμ.].

فتنه‌جو Π. **φιτνε-δζοῦ**, ἐπθ. ὁ ζητῶν ἤτοι προκαλῶν σκάνδαλα, ταραχάς, σκανδαλοποιός, φιλοτάραχος.

فتنه‌كار Π. ὑιτνε-κιάρ, ἐπθ. ὁ ἔργον ἔχων τὰ σκάνδαλα, τὰς ραδιουργίας, σκανδαλοποιός, ταραχοποιός, ραδιοῦργος.

فتنه‌كارلق T. ὑιτνε-κιαρλήκ, ὄν. τὸ ἔργον τοῦ σκανδαλοποιοῦ, τοῦ ταραχοποιοῦ, τοῦ ραδιούργου.

فتنه‌لك T. ὑιτνε-λίκ, ὄν. ραδιουργία, σκάνδαλον, ταραχή.

فتنه‌لمك T. ὑιτνε-λεμέκ, ρμ. μτδ. διαφθείρω, κ. ξελογιάζω· διεγείρω σκάνδαλα, ταραχάς, ραδιουργῶ.

فتنه‌لنمك T. ὑιτνε-λενμέκ, ρμ. παθ. διαφθείρομαι, κ. ξελογιάζομαι· σκανδαλίζομαι.

فتنه‌لى T. ὑιτνε-λί, ἐπθ. σκανδαλοποιός, ραδιοῦργος.

فتوا A. ἡ φετβά, ὄν. θ. ῥήτρα ἱερονομική, ἤτοι ἀπόφανσις, γνώμη διδομένη ὑπὸ τοῦ μουφτῆ [مفتى] ἢ ὑπὸ τοῦ Σέϊχουλ-ἰσλάμη [شيخ الاسلام] ἐπὶ ζητημάτων κληρονομικῶν ἢ ἄλλων ἀναγομένων εἰς τὸ Σερῆ [شرع] ἤτοι τὸ ἱερὸν Μουσουλμανικὸν δίκαιον: ى شريف — **ὑετβάϊ σερίῤ**, ἱερὰ ῥήτρα· || امينى — **ὑετβά ἐμινί**, ὁ ἐπὶ τῶν ρητρῶν, ἤτοι ἀρχηγὸς τοῦ γραφείου ἐν τῷ Σεϊχουσλαμάτῳ, ἔνθα συντάττονται καὶ ἐκδίδονται αἱ ὡς ἀνωτέρω ῥῆτραι· || ويرمك — ἐκδίδω τοιαύτην ῥήτραν καὶ μτφρ. ἀποφαίνομαι, γνωμοδοτῶ περὶ τῆς νομιμότητος πράξεως: بى — آ كلديلشه كوره ويرلر τὴν ῥήτραν ἐκδίδουσιν ἀναλόγως τῆς παραστάσεως τῆς ὑποθέσεως [**ἀναλαϯπληόά γκιορέ**], ἤτοι πολλάκις δύναται νὰ χάσῃ τις τὸ δίκαιόν του διότι δὲν γινώσκει νὰ παραστήσῃ αὐτὸ ὡς δεῖ [πρμ.]· § πλθ. اوتا **ὑεταβά** ἢ اوى **ὑεταβί**.

فتواپناه Π. **ὑετβα - πενάχ**, ἐπθ. ὁ ῥητροφύλαξ ἤτοι ὁ φύλαξ τῶν νομολογικῶν ἀποφάνσεων· ἐπίθετον τοῦ Σέϊχου-λ-ἰσλάμη [شيخ الاسلام]· βλ. λ. προηγ.

فتواپناهى Π. **ὑετβα-πεναχί**, ἐπθ. ὁ ἀνήκων τῷ ῥητροφύλακι, ἤτοι τῷ Σέϊχου-λ-ἰσλάμῃ, Σεϊσλαμικός: — ذات عالى جناب ἢ A. Ὑψηλότης ὁ Σέϊχου-λ-ἰσλάμης· || والاى باب — τὸ Σεϊχουλισλαμάτον· || βλ. καὶ مشيخيناهى.

فتواخانه Π. **ὑετβα-χανέ**, ὄν. τμῆμα τοῦ Σεϊχουλισλαμάτου, ἔνθα ἐκδίδονται ῥῆτραι ἱερονομικαὶ ἐπὶ διαφόρων θρησκευτικῶν ἢ ἱερονομικῶν ζητημάτων, ἤτοι τοῦ Σερῆ [شرع]· συνεκδοχικῶς τὸ Σεϊχουλισλαμάτον.

فتوت A. **ὑοτσδδέτ**, ὄν. θ. ἐλευθεριότης, μεγαλοδωρία, γενναιοδωρία: — كال صاحب **[κεμάλι ὑοτσδδέτ]** μεγάλη γενναιοδωρία· || — ὁ κάτοχος **[σαχπ̃]** ἐλευθεριότητος, ἐλευθέριος, γενναιόδωρος· || — ارباب οἱ κάτοχοι **[ἐρπ̃άπ̃]** γενναιοδωρίας, γενναιόδωροι· || — جلبلو ὑψηλὴ [Σουλτανικὴ] γενναιοδωρία· || συνών. سخاوت.

فتوتكار Π. **ὑοτσδδετ - κιάρ**, ἐπθ. ὁ ἔχων ἔργον τὴν γενναιοδωρίαν, γενναιόδωρος, ἐλευθέριος.

فتوتكارانه Π. **ὑοτσδδετ-κιαρανέ**, ἐπθ. ὁ ἀνήκων ἢ ἁρμόζων ἐλευθερίῳ, γενναιοδώρῳ, ἤτοι ἐλευθέριος, γενναιόδωρος [πρᾶξις]: — معاونت γενναία βοήθεια **[μου'αδενέτ]** § ἐπρ. γενναιοδώρως, ἐλευθερίως.

فتوتلو T. ἢ فتوتلى **ὑοτσδδετ-λί**, ἐπθ. ἐλευθέριος, γενναιόδωρος· § τίτλος τιμητικὸς ἀπονεμόμενος τοῖς λοχαγοῖς [يوزباشى، قول آغاسى] καὶ τοῖς πολιτικοῖς ὑπαλλήλοις τοῖς ἔχουσι τὸν πολιτικὸν βαθμὸν رابعه **ραπ'ὰ** ἤτοι τέταρτον, ἢ خامسه **χαμισέ**, πέμπτον.

فتو تمند Π. **ὑοτσδδετ - μεντ̃ανέ**, ἐπθ. ταὐτὸ فتوتكار βλ.

فتو تمندانه Π. **ὑοτσδδετ-μεντ̃ανέ**, ἐπθ. καὶ ἐπρ. ταὐτὸ فتوتكارانه βλ.

فتوح A. **ὑοτοὶχ** [πλθ. τοῦ فتح]· ὄν. κατακτήσεις, θρίαμβοι, νίκαι, ἐπιτυχίαι: — جبل ال **δζεπ̃έλου-λ-ὑοτούχ**, ὄρος τῶν θριάμβων [ἐπίθετον τοῦ Γιβραλτάρ]· § ἀγαλλίασις, εὐθυμία: — روح پر **ροῦχι πο̃ρ ὑοτούχ**, ψυχὴ πλήρης ἀγαλλιάσεως, ἀγαλλομένη [ἀποθανόντος] || صبح اولدى مهيامى صبوحم ساق آچ شيشه‌يى ساق م— محتاج πρωΐα **[σοὶπ̃χ]** ἐγένετο· ἕτοιμος εἶναι **[μσχεγγιά-μη]** ὁ ἐωθινὸς οἶνός μου [σαπ̃ουχ-ούμ]; οἰνοχόε! ἄνοιξον τὴν φιάλην· ἔχω ἀνάγκην εὐθυμίας **[μσχτάδζι ὑοτούχ-σμ]** οἰνοχόε! § τὸ ἀνακαλύπτειν διὰ τῆς καρδίας τὰ μυστήρια τῆς θείας προνοίας, κατακτήσεις τῆς καρδίας καὶ τοῦ νοὸς ἐν τῷ πεδίῳ τῶν ἐπιστημῶν καὶ τῆς ἀρετῆς· § ϐ΄. πλθ. فتوحات **ὑοτουχάτ**: — عظيمه μεγάλοι θρίαμβοι, κατακτήσεις.

فتوحات A. **ὑοτουχάτ**, πλθ. τοῦ فتوح βλ.

فتوده Π. **ὑοτουδέ** [μτχ. τοῦ فتودن **ὑοτουδέν**, ἀπατῶ] ἠπατημένος.

فتور A. **ὑοτούρ**, ὄν. ἔκλυσις, ἀδυναμία, χαύνωσις, κόπωσις, καταπόνησις, ἀπογοήτευσις, ἀποθάρρυνσις, κόρος: بدنه عارض — اولان ἔκλυσις ἐπερχομένη εἰς τὸ σῶμα [**πεπ̃τενέ**]· || — فكره عارض اولان ἀπογοήτευσις καταλαμβάνουσα τὸν νοῦν [**ὑικρέ**]· || — امارهٔ σημεῖον [**ἐμαρέ**] ἀπογοητεύσεως· || كلك — ἔρχεται, ἢ γεννᾶται ἀπογοήτευσις, ἀποθάρρυνσις, κόρος· || — كتيرمك ἀπογοητεύομαι, ἀποθαρρύνομαι, ἀπαυδῶ, ἀποκάμνω· || ايتمك — ايراث προξενῶ ἀπογοήτευσιν, κόρον ἀπογοητεύω, ἀποθαρρύνω· || — بى ὁ ἄνευ καταπονήσεως, ἀκάματος, σύντονος· καὶ ἐπρ. ἀκαμάτως, συντόνως· || — بلا **πίλα ὑοτούρ**, ἀκαμάτως, συντόνως.

فتورسز T. **ὑοτουρ-σούζ**, ἐπθ. ὁ ἄνευ καταπονήσεως, ἀκάματος, σύντονος, § ἐπρ. ἀκαμάτως, συντόνως.

فتوى A. **ὑετβά**, βλ. فتوا.

فتى A. ἢ فتا **ὑετά**, ὄν. ἔφηβος, νεανίας, νέος, παλληκάρι: بكزر روشك حيدره بر شانلى فتاسين ὁμοιάζει τὸ βάδισμά σου **[ρεβιά-ἰν]** πρὸς λέοντα· κλεινὸς ἥρως εἶσαι· § ἐλευθέριος, μεγαλόψυχος· § πλθ. فتيان **ὑιτγιάν**· βλ.

فتيان A. **ὑιτγιάν**, πλθ. τοῦ προηγ. βλ. § [δυϊκ.] **ὑετεγιάν**, ἡ νὺξ καὶ ἡ ἡμέρα.

فتيل A. **ὑετίλ**, κ. **ὑιτίλ**, ὄν. θρυαλλίς, ἐλλύχνιον, κ. φτίλλι, φιτίλλι τῆς λυχνίας: ى — اداره θρυαλλὶς οἰκονομική, ἢ λυχνίσκος καίων ἀμυδρῶς δι' ὅλης τῆς νυκτός· || قنديل ى — θρυαλλὶς λυχνίας, ἐλλύχνιον· § μοτός, φιτίλλι πληγῆς, ξαντόν: ى — ياره μοτὸς πληγῆς· || — طاشى ἀμίαντος, ἄσβεστος [ὀρυκτόν]· || — الق παίρνω φωτιάν, ἀνάπτω, ἐρεθίζομαι, ὀργίζομαι· || — ى الق ξεφτιλίζω, τραβῶ ἢ κόπτω τὸ φτίλλι τοῦ λύχνου ἵνα καίῃ καλλίτερα, προβύω: ى الور كن موى سوندير — θέλων νὰ κόψῃ τὴν θρυαλλίδα, σβύνει τὸν κηρόν, ἤτοι θέλων νὰ διορθώσῃ βλάπτει [πρμ.]· || ويرمك — δίδω φωτιάν, ἐρεθίζω, διεγείρω· || كلك — بورولمك ἔρχονται ἀπὸ τὴν μύτην φτίλλια φτίλλια, βγαίνει ξοινὸν ἀπὸ τὴν μύτην, ἀποβαίνει εἰς κακόν· || βλ. قتيله.

فتيللو T. ἢ فتيللى **ὑιτιλ - λί**, ἐπθ. ὁ ἔχων θρυαλλίδα, ἐλλύχνιον ἢ μοτόν.

فتيله A. **ὑετιλέ**, ὄν. θ. ταὐτὸ فتيل· || جرال —**χάδρζου-λ-ὑετιλέ**, ἁμίαντος [ὀρυκτόν]· § كبسو — πλόκαμος, πλεξοῦδα **[γκεϊσοῦ]**.

فج A. **ὑέδζδζ**, ὄν. ἡ μεταξὺ δύο ὀρέων εὐρεῖα ὁδός, ὁδὸς πλατεῖα: من كل فجاج — **μὶν κιόλλι ὑέδζδζιν ὑιδζάδζ**, ἢ من عميق كل — **μὶν κιόλλι ὑέδζδζιν ἀμήκην**, ἐκ πάσης ὁδοῦ, πανταχόθεν· § πλθ. فجاج **ὑιδζάδζ**.

فجأة A. **ὑοδζ'έ**, ὄν. θ. ὅ,τι συμβαίνει αἰφνιδίως καὶ ἀπροσδοκήτως, ἀπρόοπτον· § ἀποπληξία· συνών. نزول.

فجأةً A. **ὑόδζ'ετ-εν** [αἰτ. τοῦ προηγ.] ἐπρ. αἰφνιδίως, ἀπροσδοκήτως· ἐξ ἀποπληξίας: وفات ايتمك — ἀποθνήσκειν αἰφνιδίως, ἐξ ἀποπληξίας.

فجاج A. **ὑιδζάδζ**, πλθ. τοῦ فج βλ.

فجاجه A. **ὑεδζαδζέ**, ὄν. θ. καρπὸς ἄωρος· τὸ ἄωρον τοῦ καρποῦ.

فجار A. **ὑεδζάρ**, συνηθέστ. فجور βλ.

فجار A. **ὑοδζδζάρ**, πλθ. τοῦ فاجر βλ.

فجائع A. **ὑεδζαῖ'**, πλθ. τοῦ فجيعه βλ.

فجائى A. **ὑοδζε'ῖ** [ἐκ τοῦ فجأة] ἐπθ. αἰφνίδιος, ἀπροσδόκητος, ἀπρόοπτος.

فجر A. **ὑὲδζρ** ἢ **ὑεδζίρ**, ὄν. τὸ πρὸ τῆς ἀνατολῆς τοῦ ἡλίου ἐρύθημα τοῦ ὁρίζοντος ἐν τῷ μέρει τῆς ἀνατολῆς· αὐγή, ὠώς, ὄρθρος: صادق — ἀληθὴς **[σαπ̃τὴκ]** ὄρθρος, λυκαυγές, χαράγματα· || كاذب — ψευδὴς **[κιαζὶπ̃]** ὄρθρος, ὄρθρος βαθύς, ἤτοι τὸ φῶς τὸ πολὺ πρὸ τοῦ ἀληθοῦς ὄρθρου ἢ τῆς ἀνατολῆς τοῦ ἡλίου φαινόμενον ἐν τῷ ὁρίζοντι· || — **κεβκέπ̃ δ-λ-ὑέδζρ**, τὸ ἄστρον τῆς αὐγῆς, ἑωσφόρος, Ἀφροδίτη· || شمالى — βόρειον [**σιμαλὶ**] σέλας· || — سورة ال **σούρετου-λ-ὑὲδζρ** ἢ — ال و **βὲ-λ-ὑέδζρι**, τὸ ὄνομα ἑνὸς τῶν κεφαλαίων τοῦ Κορανίου· || اوقور — كوزلرى وال οἱ ὀφθαλμοὶ αὐτοῦ ἀναγινώσκουσι **βὲ-λ-ὑέδζρι**, ἤτοι εἶναι πολὺ ζωηροὶ [λέγεται ἐπὶ ἀνθρώπου καὶ ἰδίᾳ παιδὸς ζωηροῦ, πνευματώδους καὶ πονηροῦ].

فجره A. **ὑεδζερέ**, πλθ. τοῦ فاجر βλ.

فجس A. **ὑέδζς**, ἀφ. ἔπαρσις, ἀλαζονεία· ἐπινόησις καὶ ἐκτέλεσις πράγματος βδελυκτοῦ καὶ πρωτοφανοῦς.

فجع A. ڤέδζ', ρ.ἀφ. τὸ προξενεῖν θλίψιν, λύπην, ἄλγος.

فجل A. ڤδδζλ, ὀν.ραφανίς,κ.ρεπάνι[βοτ.]: ـــ بری — **ڤδδζλι ‡ερρί,** ἀγρία ραφανίς, ράφυς [τ. یابان طورپی].

فجور A. ڤεδζοὺρ [ἐκ τοῦ ἑπομ.] ἐπθ. ἄσωτος, λίαν ἀκόλαστος, λίαν ἀσελγής, λίαν ἁμαρτωλός.

فجور A. ڤδδζούρ, ὀν. ἐκτροπὴ ἀπὸ τῆς εὐθείας ὁδοῦ εἰς τὴν ὁδὸν τῆς ἁμαρτίας, ἀσωτία, ἀκολασία,ἀσέλγεια, μοιχεία: فسق — **و ڤὶσκ οὐ ڤδδζούρ,** ἀσωτία καὶ ἀκολασία· ‖القرابه—**ڤδδζούρου-λ-καραπέ,** αἱμομιξία.

فجوع A. ڤεδζοῦ'[ρζ. فجع] ἐπθ. ὁ προξενῶν θλίψιν, λύπην, ἄλγος, ἀλγεινός, θλιβερός, τραγικός.

فجيع A. ڤεδζῖ' [ρζ. فجع]· ἐπθ. τραγικός, οἰκτρός: — فضای θλιβερὸν δυστύχημα [καζά]· § θ. فجیعه : ـــ صورت οἰκτρῶς.

فجيعه A. ڤεδζι'ά, ἐπθ. θ. τοῦ προηγ. τραγικός· § ὀν. θ. συμφορά, δυστύχημα τραγικόν·§πλθ. فجایع **ڤεδζα'ῖ.**

فحاش A. ڤεχχὰς [ρζ. فحش]· ἐπθ. ἄνθρωπος ἐξερχόμενος τῶν ὁρίων τῆς κοσμιότητος καὶ ἠθικῆς ἐν ταῖς πράξεσι καὶ τοῖς λόγοις αὐτοῦ, ἀθεμιτουργῶν, αἰσχρός, ἀκόλαστος,αἰσχρολόγος, βωμολόχος : ـــ عیاش **ἀγγιάσι ڤεχχάς,** οἰνόφλυξ ἀκόλαστος.

فحاشت A. ڤεχαὸὲτ [βλ. فحش]· ὀν. θ. αἰσχρότης, ἀκολασία, ἀθεμιτουργία, κλίσις πρὸς τὴν αἰσχρότητα, τὴν ἀκολασίαν.

فحال A. ڤιχάλ, πλθ. τοῦ فحل βλ.

فحالت A. ڤιχαλέτ, ὀν. θ. τὸ εἶναι ἄρρενα, κήλωνα, ἔξοχον· βλ. فحل.

فحام A.ڤεχχὰμ[ρζ. فحم]ὀν.ἀνθρακοπώλης, ἀνθρακεύς.

فحاوی A.ڤεχαβί,πλθ. τοῦ فحوا ἢ فحوی βλ.

فحش A. ڤούχέ, ὀν. αἰσχρότης, ἀνηθικότης, αἰσχρουργία, ἀθεμιτουργία, ἀκολασία, ἀσέλγεια, πορνεία, μοιχεία: ـــ ارتکاب **و رذالت ‡ρτικμάτι ڤοὺχέ οὐ ρεζαλέτ,**διάπραξις ἀκολασίας καὶ αἰσχρότητος.

فحشاء A. ڤαχσά, ὀν. πρᾶγμα ὅπερ ἀποστρέφεται ἡ καλαισθησία καὶ ὁ ὀρθὸς λόγος, ἡδονὴ σαρκικὴ πέραν τοῦ θεμιτοῦ, αἰσχρότης, ἀσέλγεια, ἀκολασία·§ φιλαργυρία ὅσον ἀφορᾷ τὴν χορηγίαν τῆς ὑπὸ τοῦ Κορανίου ἐπιβαλλομένης ἐλεημοσύνης τῆς καλουμένης زکات **ζεκιάτ.**

فحشخانه Π. ڤοὺχέ-χανέ, ὀν. πορνεῖον.

فحشی A. ڤουχὸὶ τὸ θ.فحشیه **ڤουχαὶγέ,**ἐπθ. αἰσχρός, ἀνήθικος, ἀσελγὴς [λόγος, πρᾶξις] πορνικός: فحشیه معامله πορνεία,μοιχεία.

فحشيات A. ڤουχαὶγιάτ, πλθ. τοῦ προηγ. ὀν. θ. ἀθεμιτουργίαι, αἰσχρουργίαι,ἀνηθικότητες, πορνεία, μοιχεία, ἀκολασία.

فحص A. ڤάχς, ἀφ. ἔρευνα,ἐξέτασις πρὸς ἀνεύρεσιν τῆς ἀληθείας: — و بحث τὸ πραγματεύεσθαι [‡ὰχς] καὶ τὸ ἐξετάζειν.

فحل A. ڤάχλ, ὀν. ἀνὴρ ἢ ζῶον ἄρρεν, κήλων· § ἀρχηγός,πρόσωπον ἐξέχον, διακεκριμένον ἐν τῇ τάξει αὐτοῦ, ἰδίᾳ ἐν ταῖς ἐπιστήμαις, ἐν τῇ ποιήσει, ἔξοχος·§ κάνωπος, ἀστὴρ ἐν τῷ νοτίῳ ἡμισφαιρίῳ·§ φοίνιξ ἄρρην [ὁ ἑνικὸς ἄχρηστος] § πλθ. فحول **ڤδχούλ :** ـــ شعرادن ἐκ τῶν ἐξόχων Οὐλεμάδων·‖ـــ علمادن ἐκ τῶν ἐξόχων ποιητῶν [**ὁδ'αρά**]·‖ـــ امیرادن ἐκ τῶν ἐξόχων Ἰμαμῶν [**ἐϊμμέ**]· § πλθ. فحال **ڤιχάλ,** ἄρρενα ζῶα, κήλωνες.

فحم A. ڤάχμ, ὀν. ἄνθραξ [χημ.]: ـــ حامض ἀνθρακικὸν ὀξὺ [**χαμήζ**]· ‖ ـــ مرکبات **μδρεκκεπάτι μεσναϊγέϊ ڤάχμ,** ἀνθρακοῦχος·‖ـــ مولد الماء **ڤάχμι μδδέλλι‡δ-λ-μά,** ὑδατάνθραξ· ‖ ـــ حیوانی ἄνθραξ ζωϊκὸς[**χαϊδανί**], ὀπλ. ὁ ἐξ ὀστῶν· ‖ـــ معدنی ἄνθραξ μεταλλικὸς [**μα'‡ενί**],ὡς ὁ ὀπτάνθραξ [قوق]·‖ـــ نباتی ἄνθραξ φυτικὸς [**νε‡ατὶ**]ἤτοι ὁ ἐκ τῶν ξύλων· § πλθ. فحام **ڤιχὰμ** καὶ فحوم **ڤδχούμ.**

فحمی A. ڤαχμ-ί, ἐπθ. ἀνθρακικός [χημ.]: ـــ حامض ἀνθρακικὸν ὀξὺ **[χαμήζ].**

فحميت A. ڤαχμιγέτ [ἐκ τοῦ προηγ.] ἀνθρακικός [χημ.]: ـــ نشادر ἀνθρακικὴ ἀμμωνία [**νισα‡ίρ**]·‖ـــ سود ἀνθρακικὸν νάτριον, κ. σόδα.

فحميتی A. ڤαχμιγέτὶ [ἐκ τοῦ προηγ.]ἀνθρακώδης [χημ.].

فحوا A. ἢ فحوی ڤαχβά, ἢ ڤεχβά, ἔννοια, σημασία: فحوا احتوا ـــ ی **ڤεχβάϊ μεδερρὲτ-ιχτιβά,**ἔννοια χαρμόσυνος·‖ـــ صنجه **ڤεχβασίνδζε,** κατὰ τὴν ἔννοιαν [στίχου,παροιμίας κτλ.] §πλθ. فحاوی ڤεχαβί.

فحول A. ڤδχούλ, πλθ. τοῦ فحل, βλ.

فحولت A. ڤδχουλέτ, ὀν. θ.τὸ εἶναι ἄρρενα, ἀνδρικότης, τὸ εἶναι κήλωνα.

فحوی A. ڤαχβά, ἢ ڤεχβά, βλ. فحوا.

فخ A. ڤάχχ,ὀν. παγίς: الفأر ـــ **ڤάχχου-λ-ڤάρ,** μυάγρα· βλ. فاق.

فخار A. ڤεχχὰρ [ρζ. فخر] τὸ ἐναβρύνεσθαι, τὸ ἐγκαυχᾶσθαι ἐπὶ τοῖς ἰδίοις πλεονεκτήμασι· βλ. افتخار.

فخار A. ڤεχχάρ, ὀν. σκεῦος πήλινον, ὑδρία.

فخار A. ڤεχχὰρ [ρζ. فخر] ἐπθ. ὁ ἀπαριθμῶν τὰς ἀρετάς του καὶ λίαν ἐπαινῶν ἑαυτόν, σεμνυνόμενος, περιαυτολόγος, καυχηματίας.

فخام A. ڤιχὰμ [πλθ. τοῦ فخیم **ڤεχὶμ**] ἐπθ. μεγάλοι, ἔξοχοι, οἱ ὑψηλῆς περιωπῆς: — وکلای οἱ μεγάλοι ὑπουργοὶ [**βουκελά].**

فخامت A. ڤεχαμέτ, ὀν. θ. μεγαλεῖον, ὑψηλὴ περιωπή: اتسام ـــ مقام **μακάμι ڤεχαμὲτ-ιττισάμ,** ὑπούργημα ὑψηλόν [μεγαλείου τύπος], ἤτοι ἡ Μεγάλη Βεζυρεία.

فخامتلو T. ڤεχαμετ-λοῦ, ἐπθ. ὑψηλότατος: دولتلو — ὑψηλότατος [τίτλος τιμητικὸς ἀπονεμόμενος τῷ M. Βεζύρῃ, τῷ ἀντιβασιλεῖ τῆς Αἰγύπτου καὶ τῷ Ἡγεμόνι τῆς Βουλγαρίας καὶ διοικητῇ τῆς Ἀνατολικῆς Ρωμυλίας].Ὁ τίτλος ἁπλῶς فخامتلو εἶναι ἐν χρήσει ἐπὶ τῶν ἡγεμονοπαίδων ἢ πριγκήπων[پرنس] τῶν ξένων κρατῶν· περὶ δὲ τῶν Ὀθωμανῶν πριγκήπων [شهزاده]· βλ. تجابتلو .

فخذ A. ڤάχζ, ὀν. μηρός [τ. بجاق]· § πλθ. افخاذ **ἐδχάζ.**

فخذی A. ڤαχζ-ί, ἐπθ. ὁ ἀνήκων τῷ μηρῷ, μηρικός: قرب قصی ـــ **ڤαχζὶϊ κοὺρ‡ι καδ‡ί,** μέρος τοῦ μηρικοῦ νεύρου ἐκτεινόμενον ἀπὸ τὸ ἔμπροσθεν τοῦ σκέλους εἰς τὸ ἔμπροσθεν τῆς κνήμης· ‖ عقبی ـــ **ڤαχζὶϊ ‡ακα‡ί,**μηροπτερνικός·‖ قصبی ـــ **ڤαχζὶϊ καδ‡ί,** μηροκνημαῖος· ‖ βλ. فتق.

فخر A. ڤάχρ, ὀν. δόξα, τιμή, καύχημα, σέμνωμα, ἀγλάϊσμα: عالم ـــ ἡ δόξα, τὸ σέμνωμα τοῦ κόσμου, ἡ العالمین — **ڤάχρου-λ-ἀλεμίν,**τὸ σέμνωμα τῶν κόσμων,ἡ کائنات ـــ τὸ σέμνωμα τοῦ παντὸς[κιαϊνάτ]ἢ انبیا و المرسلین— **ڤάχρου-λ-ἐνμπιγιὰ βὲ-λ-μδρσελίν,**τὸ σέμνωμα τῶν προφητῶν καὶ τῶν ἀπεσταλμένων τοῦ Θεοῦ [ἐπίθετα τοῦ Μωάμεθ]·‖الوزرا —**ڤάχρου-λ-βδζερά,**τὸ σέμνωμα τῶν βεζυρῶν·‖الامرا—**ڤάχρου-λ-ούμερά,**τὸ σέμνωμα τῶν ἀνωτέρων ἀξιωματικῶν τοῦ στρατοῦ· ‖ الادبا—**ڤάχρου-λ-δὲε‡ά,**τὸ σέμνωμα τῶν φιλολόγων·‖ایمك کسب ـــ λαμβάνω τὴν τιμήν·‖ایمك مباهات ـــ καυχῶμαι,σεμνύνομαι,ὑπερηφανεύομαι[ἐπὶ]·§ ἔπαρσις, ἀλαζονεία:مانندهٔ ماکیان غرایك بیضه هزار —ودعوی **μανεν‡έϊ μακιγιάνι γαρρά, γὲκ ‡εϊζά, χεζὰρ ڤάχρ οὐ ‡α'δά,** ὡς ἡ ὄρνις ἐν ᾠὸν καὶ μυρίας ἐπάρσεις καὶ ἀξιώσεις [ἔχει].

فخری A. ڤαχρ-ί, ἐπθ. τιμητικός, ἐπίτιμος ἤτοι ἄνευ μισθοῦ[ἀντίθ.موظف]: کاتب —ἐπίτιμος γραμματεύς·‖ معلم — ἐπίτιμος διδάσκαλος[**μσ'αλλίμ**]·‖اولرق — ὡς ἐπίτιμος [ἐπὶ διδασκάλου,ἰατροῦ κτλ.]·§θ.فخریه:—اعضای μέλη ἐπίτιμα·‖ —اطبای ἰατροὶ ἐπίτιμοι.

فخريات A. ڤαχριγιάτ, πλθ. τοῦ فخریه.

فخريه A. ڤαχριγὲ [ἐκ τοῦ فخری, βλ.] ὀν. θ. ποίημα περιαυτολογικόν, ἐν ᾧ ὁ ποιητὴς ἐπαινεῖ ἑαυτὸν ἀπαριθμῶν τὰ πλεονεκτήματα αὐτοῦ·§πλθ.فخریات **ڤαχριγιάτ,**καυχησιολογίαι· βλ. افتخاریات.

فخريه كو Π. ڤαχριγὲ-γκιοῦ,ἐπθ. ὁ κομπαζόμενος ἐπὶ τοῖς προτερήμασιν αὐτοῦ, κομπορρημονῶν.

فخور A. ڤεχοὺρ [ρζ. فخر] ἐπθ. κομπαστής, κομπορρήμων, καυχηματίας· ἐν χρήσει ἐν τῇ φράσει: — و فرح **ڤεριχ βὲ ڤεχούρ,** χαίρων καὶ κομπάζων, ὑπερηφάνως· ‖ بو پاره ایله فرح و—یکرمی کون قدر پاشایه بیله‌جکنی عقلی ἐνόησεν[ἔκοψεν ὁ νοῦς του] ὅτι διὰ τῶν χρημάτων τούτων θὰ ἠδύνατο νὰ ζήσῃ ὑπερηφάνως εἴκοσιν ἔτι ἡμέρας.

فخورا A. ڤεχούρ-α, ἐπρ. ἐν χρήσει ἐν τῇ φράσει: فرحاً فخورا **ڤέριχαν ڤεχούρα,** χαίρων καὶ κομπάζων· βλ. προηγ.

فخيم A. ڤخيم [ἐκ τοῦ فخامت, ρζ. فخم] ἐπθ. μέγας· § θ. فخيمه ڤخيمه : المانيا دولت — سی τὸ μέγα κράτος τῆς Γερμανίας·‖دول — ڤخيمه, τὰ μεγάλα κράτη.

فداء A.ڤدا, ρ. ἀφ. θυσία: نفس ή جان — سی ڤدا ایتمك ὀζὰν ἢ νέᾳ, θυσία τῆς ζωῆς, αὐταπάρνησις· ‖ Ρμ. اولق — γίνομαι θυσία, θυσιάζομαι· ‖ اولق — پادشاه اوغرنده θυσιάζομαι ὑπὲρ τοῦ βασιλέως, θυσιάζω τὴν ζωήν μου ὑπὲρ αὐτοῦ· ‖ اولورم — سزك ایچون γίνομαι θυσία,θυσιάζομαι δι'ὑμᾶς·‖ Ρμ. ایتمك — θυσιάζω [δοτ. αἰτ.]: هر آرزوسنی بکا — ایتمك درجه‌سنده فداکارلق ایدیور δεικνύει τοσαύτην αὐταπάρνησιν, ὥστε νὰ θυσιάζῃ πᾶσαν ἐπιθυμίαν του χάριν ἐμοῦ.

فداكار Π. ڤدا-كار, ἐπθ. ὁ θυσιαζόμενος, ὁ θυσιάζων ἑαυτόν, τὰ συμφέροντα αὐτοῦ ὑπέρ τινος, ὁ ἔχων αὐταπάρνησιν, αὐταπαρνητής· ὁ δαπανῶν ἀφειδῶς.

فداكارلق T. ڤداكارلق, ὄν. αὐταπάρνησις, θυσία χρηματική, δαπάνη ἀφειδής : كوستermك — δεικνύω αὐταπάρνησιν·‖ی كوزه الديرمق ایتمك اختیار ή هركونا — λαμβάνω πρὸ ὀφθαλμῶν πᾶσαν θυσίαν, ὑποβάλλομαι εἰς πᾶσαν θυσίαν.

فداكارى Π.ڤدا-كارى, ὄν.θυσία, αὐταπάρνησις· βλ. فداكارلق .

فدان A.ڤدان,ὄν.ζεῦγος βοῶν ἀροτήρων· § πλέθρον, μέτρον ἐκτάσεως ἀγρῶν συνιστάμενον ἐκ 2500περίπου πήχεων,ἐν χρήσει ἐν Αἰγύπτῳ ἀντὶ τοῦ παρ' ἡμῖν στρέμματος [βλ. دونم]· § πλθ. فدادين ڤدانين.

فدان T. ڤدان, ὄν. φυτόν, κ. φυδάνι ἤτοι τὸ μικρὸν φυτοῦ ἢ δένδρου, φυτάριον μεταφυτευόμενον ὅπως αὐξηθῇ, βλαστός, βλάστημα, παραφυάς: سروی — ی φυτάριον κυπαρίσσου [سرو]· ‖ی — قرنفيل φυτάριον καρυοφύλλου [قرنفل]· § φυτὸν μεγαλείτερον τοῦ χόρτου, μικρότερον τοῦ δένδρου : كل — ی γκιὸλ ڤدانی, ροδῆ, τριανταφυλλιά·‖— كورك τρυφερὸν φυτάριον, τρυφερὸς βλαστός· μτφ. νέος,τρυφερὸς [ἐπὶ παίδων]·‖ ی — اوشاق νέος μικρὸς παῖς·‖ —تازه ἢ — یكی νέον φυτόν, μτφ. νέος ἄπειρος, ἀδαής, κ. φυδάνι· ‖ ی — تفرج τεῤῥῦζ ڤدانی, φυτὸν νεωστὶ μεταφυτευθέν· § βλ. καὶ فيده .

فدائلق T. ڤدانلق, ὄν. φυτώριον, ἤτοι μέρος, ἔνθα εἶναι πεφυτευμένα φυτὰ ἢ δένδρα, ἅτινα ἐκεῖθεν πρόκειται ἀκολούθως νὰ μεταφυτευθῶσι.

فدائى A.ڤدائی[ἐκ τοῦ فداء βλ.]ἐπθ.καὶ ὄν. ὁ θυσιάζων ἑαυτόν, αὐταπαρνητής.

فدائيلق T.ڤدائیلق, ὄν. αὐταπαρνησία, ἐθελοθυσία.

فدم A.ڤدم, βλάξ,μωρός,εὐήθης [φυσιολ.].

فدميت A. ڤدمیت, ὄν. θ. βλακεία, μωρία, εὐήθεια [φυσιολ.].

فديه A. ڤدیه,ὄν. θ. λύτρον, πᾶν τὸ διδόμενον πρὸς ἐξαγορὰν ἢ ἀπολύτρωσίν τινος, ἰδίᾳ τὸ ὑπὸ τῶν ληστῶν ἀπαιτούμενον χρηματικὸν ποσόν: نجات — ,ڤدیه ڤدیه نقدی,λύτρον σωτηρίας, ἀπαλλαγῆς.

فذالك A. ڤذالك, πλθ. τοῦ ذلك βλ.

فذلك A. ڤذلك [συνθ.ἐκ τοῦ μορ. ف καὶ τῆς ἀντ. ذلك] ἐπρ. ἐπίσης.

فذلكه A. ڤذلکه [ἐκ τοῦ προηγ.] ὄν. θ. περίληψις, συγκεφαλαίωσις: ر — ٭ περίληψις حیات شاعر περίληψις βίου ποιητοῦ·§περίληψις λ]σμῶν, ἀνακρίσεως, ἀποφάσεως : استنطاق — ٭ περίληψις ἀνακρίσεως· § πλθ. فذالك ڤذالك.

فر Π.ڤر, ὄν. φῶς, αἴγλη, λαμπηδών, ζωηρότης, κόσμος, καλλώπισμα, πομπή, μεγαλοπρέπεια: وبردی جهانه مهر حسنك — αἴγλην ἔδωκε τῷ κόσμῳ ὁ ἥλιος τοῦ κάλλους σου [μέχρι χθονὸς]·‖و شوكت ملوكانه — ڤر ڤر او لمیه, μεγαλοπρεπὲς καὶ βασιλικόν·‖ ی — كوزك ἡ ζωηρότης, ἡ λάμψις, ἡ δύναμις τοῦ ὀφθαλμοῦ·‖ ی — جامك ἡ λάμψις τῆς ὑέλου· ‖ ی — مومك ἡ λάμψις, ἡ ζωηρότης τοῦ κηροῦ.

فر A. ڤر, ρ. ἀφ. φυγή : — كرو كڤر او ڤر, ἔφοδος καὶ φυγή, ἤτοι στρατηγικὴ τῶν ἀρχαίων χρόνων, καθ' ἣν ὁτὲ μὲν ἐγίνετο ἐπίθεσις κατὰ τοῦ ἐχθροῦ, ὁτὲ δὲ ὀπισθοχώρησις·‖ βλ. καὶ فرار.

فر T. ڤر, μόριον παριστάνον τὴν ταχεῖαν περιστροφικὴν κίνησιν ἢ ἀγωνιώδη περιστροφήν: طولاشمق فر فر ڤر ڤر ڤولاشمق, περιφέρομαι μετ' ἀγωνίας γύρω τριγύρω· ‖ فر

ڤر ڤر ڤولاى, ὁλοτρόγυρα, γύρω τριγύρω, κύκλῳ·‖ طولاشان غلط — اوجنده كلمك ὁ σολοικισμὸς ὁ κύκλῳ τοῦ καλάμου περιστρεφόμενος· βλ. καὶ فردوندى فريلداق، فريلدامق فريل، فرلامق.

فرات A. ڤرات, ὄν. ὕδωρ γλυκύ·§ ὄν. κ. Εὐφράτης [ποταμὸς] βλ. καὶ شط.

فراجه T. ڤراجه [ἐκ τοῦ فرجه] ὄν. ἐπενδύτης ποδήρης ἔχων χειρίδας εὐρείας, ὃν φοροῦσιν αἱ ὀθωμανίδες, κ. φερεδζές: قادين — سی ἐπενδύτης γυναικεῖος· ‖ علما — سی ἐπενδύτης Οὐλεμάδων, οὗ αἱ χειρίδες πλατεῖαι καὶ σχισταί.

فراجه‌لك T. ڤراجه-لك, ἐπθ. κατάλληλος πρὸς κατασκευὴν ἐπενδύτου[ἐπὶ ποσότητος ὑφάσματος ἱκανῆς πρὸς κατασκευὴν φερεδζέ· βλ. λ.].

فراجه‌لى T. ڤراجه-لی, ἐπθ. ὁ φέρων ἐπενδύτην فراجه· βλ. λ.

فراح T. ڤراح [ἐκ τοῦ فرح βλ.] ἐπθ. ἀνοικτόκαρδος, εὐχάριστος,ἀναπεπταμένος: اوطه — δωμάτιον εὐχάριστον ἀνοικτόκαρδον·‖كوشك — περίπτερον εὐχάριστον· βλ. فراخ.

فراحى T. ڤراحی [κατὰ τὸ قاموس فرانسوی ἢ λέξις ἴσως ἐκ τοῦ ἀρ. فرق ڤرقه] ὄν. πλὰξ χαλκίνη κεχρυσωμένη, ἣν ἔφερον ἄλλοτε ἐπὶ τοῦ φεσίου αὐτῶν οἱ στρατιῶται τοῦ τακτικοῦ ὀθωμανικοῦ στρατοῦ.

فراخ Π. ڤراخ, ἐπθ. εὐρύς, πλατύς, εὐρύχωρος· ἄφθονος: — آسمان ἀσμάνι ڤراخ, οὐρανὸς εὐρύς·‖——ἀφθονώτατα,ἄνευ δυσκολίας,ἐν ἀνέσει·‖——یتشمك واپوره προφθάνω τὸ ἀτμόπλοιον ἐν ἀνέσει· § εὐάερος, ὁ ἔχων ὡραίαν θέαν [ἐπὶ δωματίου, οἰκίας, πλατείας κτλ.] βλ. καὶ فراح .

فراخ A. ڤراخ, πλθ. τοῦ فرخ ڤراخ· βλ.

فراخ آستين Π. ڤراخ-آستين, ἐπθ. ὁ ἔχων χειρίδας εὐρείας [φαρδομάνικος], ἐλευθέριος, γενναιόδωρος.

فراخدست Π. ڤراخ-دست, ἐπθ. ὁ ἔχων εὐρεῖαν χεῖρα, πλούσιος, εὔπορος, γενναιόδωρος, ἐλευθέριος.

فراخدستى Π. ڤراخ-دستی, ὄν. πλοῦτος, εὐπορία, ἐλευθεριότης.

فراخدهن Π ڤراخ-دهن, ὁ ἔχων τὸ στόμα εὐρύ, ἀκριτόμυθος,φλύαρος.

فراخرو Π. ڤراخ-رو, ἐπθ. ὁ ταχέως βαίνων· ὁ ἔξω τῶν ὁρίων καὶ τοῦ καθήκοντος αὐτοῦ ἐνεργῶν· ἄσωτος.

فراخرو Π. ڤراخ-روی, ἐπθ. φαιδρός, οὗ τὸ πρόσωπον γελᾷ, γελόεις.

فراخسال Π. ڤراخ-سال, ὄν. ἔτος ἀφθονίας, εὐφορίας.

فراخسالى Π. ڤراخ-سالی, ὄν. ἀφθονία, εὐφορία [καρπῶν, προϊόντων].

فراخكام Π. ڤراخ-گیام, ὄν. εὐτυχής, εὐδαίμων, πλούσιος.

فراخلانديرمق T. ڤراخ-لانديرمق, ῥμ. μτδ. φαιδρύνω, τέρπω, καθιστῶ φαιδρόν, εὔθυμον [αἰτ.]: —كوكل φαιδρύνω τὴν καρδίαν [γκιονὸλ]·‖ βλ. ἐπόμ.

فراخلانمق T. ڤراخ-لانمق, ῥμ. οὐδ. φαιδρύνομαι, καθίσταμαι φαιδρός, εὔθυμος, διασκεδάζονται αἱ λύπαι καὶ αἱ μέριμναι,ἀναπνέω ἐλευθέρως:—كوكل ἡ καρδία [γκιονὸλ]φαιδρύνεται·§ ἀποκτῶ εὐρὺν ὁρίζοντα, ὡραίαν θέαν,γίνομαι εὐάερος, ἀνοικτόκαρδος[δωμάτιον,οἰκία, πλατεῖα κτλ.]βλ. فراخلاق.

فراخلق T. ڤراخ-لك,ὄν.τὸ εὐάερον τῆς θέσεως καὶ τὸ τερπνὸν τῆς θέας οἰκίας, δωματίου, πλατείας κτλ.§ διασκέδασις, διάχυσις [ἀπὸ μεριμνῶν, φροντίδων].

فراخور Π. ڤراخور, ἐπθ. ἁρμόζων, κατάλληλος, πρέπων.

فراخى Π. ڤراخ-ی, ὄν. εὐρύτης, εὐρυχωρία, ἀφθονία, εὐωνον, εὐθήνεια.

فراخيز Π. ڤراخیز, ὄν. βάδισμα σφαλερὸν καὶ κλονιζόμενον ὡς τὸ τῶν μικρῶν παίδων καὶ τῶν μεθυόντων.

فراد A. ڤراد, ἢ ڤرار, καὶ αἰτ. ڤراداً ڤرار [ἐκ τοῦ فرد] ἐπρ. ἀνὰ εἷς, χωριστά, ἰδίᾳ.

فراده A. ڤراده [ἐκ τοῦ προηγ.] ὄν. θ. μόνωσις, χωρισμός : — — χωριστά, ἰδίᾳ, ἀνὰ εἷς·‖—على ال ألف-لام-ڤراده, μόνος.

فرادى A. ڤرادی [ἐκ τοῦ فرد] ἐπθ. ῥῆμα πρωτότυπον, οὗ ἡ ῥίζα καθαρὰ καὶ μονοσύλλαβος, συνισταμένη ἐξ ἑνὸς συμφώνου καὶ ἑνὸς φωνήεντος,ὡς دیمك ته-مك, λέγειν,دیمك يه-مك, τρώγειν· ἀντίθ. مزيد فيه ميزيدون-ڤيه· βλ. λ. καὶ مجردات, ثنائی, ثلاثی, خماسی.

فرامین } A. **ϕερᾰμὶν** [πλθ. τοῦ περσ. فرمان] ὀν. διατάγματα βασιλικά, **ϕερμάνια**: عالیه — ὑψηλὰ ϕερμάνια. Ἡ λέξις, καίπερ βαρβαρίζουσα, εἶναι ἐν χρήσει.

فرانجله } Ἰτ. **ϕρανδζέλα**, ὀν. ἄρτος λευκός, πρώτης ποιότητος· εἶδος μικροῦ ἄρτου λευκοῦ, ἀρτίσκος λευκός.

فرانجله‌جی } T. **ϕρανδζέλα-δζη**, ὀν. κατασκευαστὴς ἢ πωλητὴς ἄρτου λευκοῦ, πρώτης ποιότητος, ἢ ἀρτίσκων λευκῶν.

فرانسز } Γλ. **ϕρανσὶζ** [français] ἐπθ. γαλλικός: لسانی — ἡ γαλλικὴ γλῶσσα· §ὀν. γάλλος· §γαλλικὴ λίρα, ἢ ναπολεόνιον, εἰκοσάϕραγκον· || کاری — γαλλικῆς κατασκευῆς.

فرانسزجه } T. **ϕρανσὶζ-δζε**, ἐπθ. γαλλικός· §ὀν. ἡ γαλλικὴ γλῶσσα· § ἐπρ. γαλλιστί: سویلمك — ὁμιλῶ γαλλιστί, ἢ τὴν γαλλικήν.

فرانسزلاتمق } T. **ϕρανσὶζ-λατμάκ**, ρμ. μτδ. ἐκγαλλίζω [αἰτ.].

فرانسزلانمق } T. **ϕρανσὶζ-λανμάκ**, ρμ. οὐδ. ἐκγαλλίζομαι.

فرانسوی } A. **ϕρανσεβὶ** [ἐκ τοῦ فرانسه]ἐπθ. γαλλικός: قاموس — λεξικὸν γαλλικόν· || لسان — ἡ γαλλικὴ γλῶσσα· § θ. **فرانسویه ϕρανσεβιγέ**.

فرانسه } **ϕράνσα**, ὀν. κ. Γαλλία: دولتی — τὸ γαλλικὸν κράτος **[τεβλετί]**· || — جمهوریتی — ἡ γαλλικὴ δημοκρατία **[δζουμχουριγετί]**· || ملکتی — ἡ γαλλικὴ ἐπικράτεια **[μεμλεκετί]**.

فرانسه‌لی } T. **ϕράνσα-λη**, ἐπθ. ὁ κάτοικος τῆς Γαλλίας, Γάλλος.

فرانق } Γλ. **ϕρὰνκ** [franc] ὀν. ϕράγκον [νόμισμα].

فرانقلق } T. **ϕρανκ-λήκ**, ἐπθ. ὁ ἀξίας ϕράγκου: — ایکی ὁ ἀξίας δύο ϕράγκων· || — بش ὁ ἀξίας πέντε ϕράγκων, ἢ νόμισμα πεντόϕραγκον.

فراوان } Π. **ϕιραβάν**, ἐπθ. ἄϕθονος, πολύς, πολυάριθμος, δαψιλής, ἄπειρος: نعمت — εὐεργεσία **[νι'μὲτ]** δαψιλής· || شکران — εὐγνωμοσύνη **[σὸκρὰν]** ἄπειρος· || ایام عمر و عافیت شاهانه‌یی مزداد و بیورسون **ἐγιάμι χὸμρ οὺ ἀϕιγέτι ἀαχανεγὶ μὸζὲἀὲ θὲ ϕιραβὰν ϰουγουρσούν**, [ὁ Ὕψιστος] τὰς ἡμέρας τοῦ βίου

λεῖς τῆς Αἰγύπτου: مصر — οἱ Φαραὼ τῆς Αἰγύπτου.

فراغ } A. **ϕεράγ**, ρ. ἀϕ. κατάπαυσις ἐργασίας, ἀνάπαυσις ἀπὸ κόπων καὶ μόχθων, ἄνεσις, ἡσυχία: بال — ἀνάπαυσις, ἡσυχία, γαλήνη ψυχῆς, καρδίας **[ϰάλ]**· §παραίτησις, ἐκχώρησις δικαιώματος, ἐκποίησις ἢ πώλησις δημοσίων γαιῶν, ἢ βακουφίων [ἐπὶ μουλκίων, بیع βλ.]: قطعی — πώλησις ὁριστικὴ **[κατ'ὶ]**· || بالوفا — **ϕεράγ πὶ-λ-βεϕά**, πώλησις ἐπὶ ἐξωνήσει· || — **ϕεράγ πὶ-λ-ὶστιγλάλ**· βλ. استغلال· || دن‌عدم‌رجوع — τὸ ἀμετάκλητον **[ἀτέμι ρουδζοῦ]** τῆς πωλήσεως· || بدل — ἀντίτιμον **[πετὲλ]** ἐκχωρήσεως || Ρμ. ἐκχωρῶ, ἐκποιῶ [δοτ. καὶ αἰτ.]: متصرف اولدیغی منزلی یا اراضیٔ امیریه یی آخره — ἐτζὶς ἐξεχώρησεν ἑτέρῳ τὴν οἰκίαν **[μενζὶλ]** ἢ τὰς δημοσίους γαίας **[ἐραζὶϊ ἐμιριγὲ]**, ὧν ἦτο κάτοχος **[μὸτεδαρρὶϕ]**· βλ. فارغ.

فراغت } A. **ϕεραγὰτ** [ἐκ τοῦ προηγ. βλ.] ρ. ἀϕ. θ. ἄνεσις ἡσυχία· § ἐγκατάλειψις, παραίτησις ἀπὸ ἐργασίας, ἐπιχειρήσεως, ἀγωγῆς κτλ. [دن]: — بعد الدعوی بر حقدن παραίτησις δικαιώματος κατόπιν ἀγωγῆς **[πά'τε-τὲ-τὲ'δά]**· || Ρμ. παραιτοῦμαι, ἐγκαταλείπω κτλ. [دن]: کی تعبیرلری استعمالدن — ἐτζὶλεγὶ... πρέπει νὰ παραιτῆται τις τῆς χρήσεως ϕράσεων ὡς..

فراق } A. **ϕιράκ**, ὀν. ἀποχωρισμὸς ἰδίᾳ ἐραστῶν, ἡ ἐκ τοῦ ἀποχωρισμοῦ θλῖψις, ὁ πόθος τοῦ ἐπανιδεῖν πρόσωπον πεφιλημένον, μελαγχολία: نار — τὸ πῦρ ἤτοι ἡ θλῖψις τοῦ ἀποχωρισμοῦ· || سوزش — ἡ καῦσις ἢ ἡ βάσανος **[δουζὶς]** τοῦ ἀποχωρισμοῦ· || جمن — τὰ δεινὰ **[μιχὲν]** τοῦ ἀποχωρισμοῦ· || لیل — ἡ νὺξ **[λεῖλ]** τοῦ ἀποχωρισμοῦ.

فراقلی } T. **ϕιρακ-λῆ**, ἐπθ. μελαγχολικός, ἀλγεινός, λυπηρός, συγκινητικός· § ἄνθρωπος τεθλιμμένος, μελαγχολικός.

فراقیه } A. **ϕιρακηγέ**, ὀν. θ. ποίημα, ἐν ᾧ ὁ ποιητὴς θρηνεῖ θλιβερὸν ἀποχωρισμὸν ἀπὸ φίλης.

فراموش } Π. **ϕεραμούζ**, ρ. ἀϕ. λήθη· || Ρμ. λησμονῶ [αἰτ.]: ایتدی — بنی م' ἐλησμόνησε.

فراموشکار } Π. **ϕεραμοὺζ-ϰιάρ**, ἐπθ. ἐπιλήσμων, ὁ λησμονήσας.

فراموشی } Π. **ϕεραμουάὶ**, ὀν. λήθη.

فراستلو } T. **ϕιρασετ-λί**, ἐπθ. ὀξυδερκής· διορατικός, ὀξύνους.

فراستنامه } Π. **ϕιρασετ-ναμέ**, ὀν. βιβλίον περὶ φυσιογνωμίας· βλ. فراست.

فراسیون } A. **ϕερασιούν**, ὀν. παυσώδυνον [ψυτὸν χρήσιμον εἰς τὴν καρδιαλγίαν τῶν βρεφῶν].

فراش } A. **ϕιρὰζ** [ῥζ. فرش] ὀν. κοίτη, στρῶμα, κλίνη· [γεωλ.] κοίτασμα: اسیر — **ἐσίρι ϕιρὰζ** ἢ صاحب **σαχήπι ϕιράζ**, κλινήρης [ἐπὶ ἀσθενοῦς]· || عطالت — κλίνη νωθρότητος **[ἀταλέτ]**· || استراحت — κλίνη ἀναπαύσεως· || نومیدی — κλίνη ἀπελπισίας· || بیماری — κλίνη ἀσθενείας· § γυνή, ἡ σύζυγος: فلانك — ندن حاصل صلبی اوغلی γνήσιος **[σουλπὶ]** υἱὸς τοῦ δεῖνος γεννηθεὶς ἐκ τῆς κοίτης ἢ τῆς συζύγου αὐτοῦ **[ϕιρασὶνταν]**· §πλθ. فرش **ϕδρδζ** καὶ افراش **ἐϕρὰς**.

فراش } A. **ϕερρὰζ** [ῥζ. فرش] ὀν. ὁ στρώνων τὴν κλίνην, τὸν τάπητα, θαλαμηπόλος ἀνακτόρων ἢ μεγάρου, ἔργον ἔχων νὰ στρώνῃ καὶ διευθετῇ τὴν κλίνην, τοὺς τάπητας, τὰ ἀνάκλιντρα· §ϕύλαξ τοῦ τάφου τοῦ Μωάμεθ [روضه] ἐν Μεδινᾷ ἢ τοῦ ναοῦ τῆς Μέκκας [کعبه] ἐπιτετραμμένος καὶ τὴν τήρησιν τῆς καθαριότητος αὐτῶν.

فراش } T. **ϕαρὰζ** [ἐκ τοῦ προηγ.] ὀν. σκουπιδολόγος, κ. ϕαράσι.

فراشت } A. **ϕερασέτ**, ὀν. θ. ἡ ὑπηρεσία ἢ τὸ ἄξίωμα τοῦ ϕύλακος τοῦ ναοῦ τῆς Μέκκας [βλ. کعبه] ἢ τοῦ τάφου τοῦ Μωάμεθ [روضه]· || وکیلی — ὁ παρὰ τῷ Σουλτάνῳ ἀντιπρόσωπος τοῦ εἰρημένου ϕύλακος· || برات — τὸ βεράτιον ἤτοι τὸ Σουλτανικὸν δίπλωμα τοῦ ϕύλακος τοῦ ναοῦ τῆς Μέκκας· §βλ. فراشه.

فراشلق } T. **ϕερρασ-λήκ**, ὀν. ταὐτὸ προηγ.

فراشه } A. **ϕερασὲ** [ἐκ τοῦ فرش στρῶσις] ὀν. θ. ϕάλαινα, κ. κανδηλοσβύστης [ὠνομάσθη οὕτω διότι ἀϕοῦ καῇ στρώννυται χαμαὶ ἀνοίγων τὰ πτερά]· συνών. پروانه.

فراشی } A. **ϕερασί**, τὸ θηλ. فراشیه **ϕερασιγὲ** [ἐκ τοῦ فراشت] ἐπθ. ἔλλοβα ἢ ψυχανθῆ [βοτ.].

فراعنه } A. **ϕερα'νὲ** [πλθ. τοῦ فرعون **ϕιρ'ὰδν**] ὀν. οἱ Φαραώ, ἤτοι οἱ βασι-

فرادیس } A. **ϕερατὶς** [πλθ. τοῦ فردوس] ὀν. παράδεισοι: — ال اقدس **ἀκτέσου-λ-ϕερατὶς**, ὁ ἁγιώτερος τῶν παραδείσων.

فرار } A. **ϕιράρ**, ρ. ἀϕ. φυγή, δραπέτευσις, λειποταξία: — ارتکاب عار **ἰρτικιάπι ἄρι ϕιράρ**, διάπραξις τοῦ αἴσχους τῆς φυγῆς· || دوزخی — ὁ μέλλων βουλιάξει ἢ — ὁ μέλλων βαπτισθῆναι — τρέπομαι εἰς φυγὴν **[ϕιραρὲ κατὲγι πασμάκ]**· || تبدیل ایتمك — ὁ فراری μεταβάλλω τὴν στάσιν **[καραρὶ]** εἰς φυγήν, ἤτοι τρέπομαι εἰς φυγήν. || Ρμ. φεύγω, δραπετεύω, λειποτακτῶ [δοτ.].

فراری } A. **ϕιρα-ρί**, ἐπθ. καὶ ὀν. φυγάς, δραπέτης, λειποτάκτης: عسکر — سی στρατιώτης λειποτάκτης· || حیوانك بیمی باطلدر — ἡ πώλησις ζώου δραπετεύσαντος εἶναι ἄκυρος.

فراریج } A. **ϕεραρὶδζ**, πλθ. τοῦ فروج, βλ.

فراز } Π. **ϕιρὰζ** [βλ. افراز] ἐπθ. ὁ ὑψῶν, ὁ κρατῶν ὑψηλὰ [ἐν χρήσει ἐν συνθέσει]: — سر **σὲρ-ϕιράζ**, ὁ ὑψῶν τὴν κεφαλήν, ἤτοι διακεκριμένος· || — کردن **γκερτὲν-ϕιράζ**, ὁ ὑψῶν τὸν τράχηλον, ἀδάμαστος.

فراز } Π. **ϕιρὰζ** [ἐκ τοῦ προηγ.] ὀν. ὕψωμα, ἀνήφορος: — و نشیب **ϕιρὰζ οὺ νεσὶτ**, ἀνήφορος καὶ κατήφορος, μτϕ. ἀκμὴ καὶ παρακμή, εὐτυχία καὶ δυστυχία· § ὑψηλὴ θέσις, ὑψηλὸν σημεῖον: — عرش آسمان ἢ ἡ ὑψηλὴ θέσις τοῦ οὐρανοῦ **[ἀσμάν, ἄρξ]**.

فرازنده } Π. **ϕιραζενδὲ** [μτχ. τοῦ فرازیدن **ϕιραζιτὲν**] ὁ ὑψῶν: — رایت سروری **ϕιραζενδέϊ ραγέτι σερβερί**, ὁ ὑψῶν τὴν σημαίαν τῆς ἀρχηγίας.

فرازی } Π. **ϕιραζὶ** [βλ. افرازی] ὀν. ὕψωσις: سر — **σὲρ-ϕιραζὶ** ὕψωσις κεφαλῆς, διάκρισις, ὑπεροχή.

فراست } A. **ϕερασέτ** [ἐκ τοῦ فرس **ϕερὲς** ἵππος] ὀν. θ. ἱππική, ἱππευτική, ἡ τέχνη τοῦ ἱππεύειν, ἢ ἡ τέχνη τοῦ γυμνάζειν τοὺς ἵππους.

فراست } A. **ϕιρασέτ**, ὀν. θ. ὀξυδέρκεια, διορατικότης, ὀξύνοια, τὸ κρίνειν ἐπιτυχῶς: — صاحب ὀξυδερκής, ὀξύνους, διορατικός· || — علم φυσιογνωμονία ἢ φυσιογνωμονική, ἤτοι ἡ τέχνη τοῦ διακρίνειν ἐκ τῆς φυσιογνωμίας τὸν ἠθικὸν χαρακτῆρα τοῦ ἀνθρώπου,

καὶ τῆς εὐεξίας τῆς Α. Α. Μεγαλειότητος καταστησάτω πυξημένας καὶ πολυαρίθμους, ἤτοι αὐξανέτω καὶ πολλαπλασιαζέτω.

فراهم Π. **ϕερα-χέμ,** ρ. ἀϕ. τὸ συναθροίζεσθαι, συνάθροισις, συγκέντρωσις· § ἐπθ. συνηθροισμένος, συγκεντρωμένος.

فرائد Α. **ϕεραϊ̈́δ,** πλθ. τοῦ فريد, βλ. فريد.

فرائش Α. **ϕεραϊ̈́ς,** πλθ. τοῦ فريش, βλ.

فرائض Α. **ϕεραϊ̈́ζ** [πλθ. τοῦ فريضه] ὄν. θ. παραγγέλματα ἢ ἐντολαὶ τῆς θρησκείας ὑποχρεωτικαὶ καὶ ἀπαραίτητοι· § τὸ κληρονομικὸν δίκαιον παρὰ Μουσουλμάνοις, ἤτοι μέρος τῆς νομοθεσίας τοῦ Σερῆ πραγματευόμενον περὶ κληρονομίας καὶ κληρονομικῶν μερίδων· κληρονομικαὶ μερίδες: — اصحاب **άσχάπι ϕεραϊ̈ς** ἢ اصحاب فروض **άσχάπι ϕσρούζ,** κληρονόμοι, ὧν τὰ μερίδια εἶναι ὡρισμένα κατὰ τὸ Κοράνιον· || βλ.. فريضه.

فربه Π. **ϕερπίχ,** ἐπθ. παχύς, παχύσαρκος: — بلاز βλὰξ [**έπλεχ**] παχύσαρκος.

فربیهی Π. **ϕερπιχ-ί,** ἀϕ. παχύτης, πολυσαρκία.

فربیون Α. **ϕερπιγιούν,** ὀν. εὐϕόρβιον· τιθύμαλος [ϕυτ.].

فربیونیه Α. **ϕερπιγιουνιγὲ** [ἐκ τοῦ προηγ.]ἐπθ. εὐϕορβιοειδῆ [ϕυτά].

فرتوت Π. **ϕερτούτ,** ἐπθ. ὑπέργηρως,παλίμπαις· παλαιός: — اورنك [**σπέχρ**] παλαιός.

فرتوته Π.**ϕερτουτέ,**ἐπθ.γραῖα παλίμπαις.

فرتوتی Π. **ϕερτουτί,** ἀϕ. γῆρας βαθύ, τὸ γίνεσθαι παλίμπαιδα.

فرج Α. **ϕέρζ,** ὄν. ἄνοιγμα μεταξὺ δύο μερῶν, ῥῆγμα· αἰδοῖον γυναικὸς ἢ θήλεος ζώου· κολεὸς[ἀνατ.]·||اوق—χηνοπόδιον [ϕυτ]·§πλθ. **ϕρουζ** فروج || βλ. καὶ فرجه.

فرج Α. **ϕερέζ,** ὄν. ἀγαλλίασις, χαρά [μετὰ θλίψιν καὶ ἀγωνίαν]: الصبر مفتاح ال — **έδ-σάπρου μιφτάχου-λ-ϕερέζ,** ἡ ὑπομονὴ [εἶναι] ἡ κλεὶς τῆς χαρᾶς·|| — بعد الشدة ال **πάτε-ὸ-σιττὲ έλ-ϕερέζ,** μετὰ τὴν δεινότητα, ἡ ἀγαλλίασις [πρμ.].

فرجار Α. **ϕερζὰρ** [ἐκ τοῦ π. پرگار **περγκιὰρ**] ὄν. διαβήτης.

فرجاری Α. **ϕερζαρί,** ἐπθ. ὁ τοῦ διαβήτου, ὁ ἀνήκων τῷ διαβήτῃ.

فرجام Π **ϕερζάμ,** ὄν. τέλος, ἔκβασις, πέρας· κέρδος, ὠϕέλεια: — بد **πὲὲ-ϕερζάμ,**ὁ ἔχων κακὸν τέλος,δυστυχής·||— بی ὁ ἄνευ τέλους, ἐκβάσεως, ἀτυχής, ἀνωϕελής.

فرجامکاه Π. **ϕερζὰμ-γκιάχ,** ὄν. τάφος.

فرجه Α. **ϕερζέ,** ὄν.θ.ἀπαλλαγὴ ἀπὸ θλίψεως,ἤτοι χαρὰ καὶ ἀγαλλίασις μετὰ θλίψιν καὶ ἀγωνίαν· βλ. فرج **ϕερέζ.**

فرجه Α.**ϕσρζέ,** ὄν. θ. ῥῆγμα τοίχου κτλ. ἄνοιγμα, σχίσμα: باب — ἄνοιγμα θύρας [ἀραλῆκι]·||دیوار — ῥῆγμα τοίχου [συνών. شق, βλ.]· § χάσμα·συνών. فتحه · § κατάλληλος εὐκαιρία· βλ. ἐπόμ.

فرجه‌یاب Π. **ϕσρζέ-γιάπ,** ἐπθ. ὁ εὑρὼν κατάλληλον εὐκαιρίαν : — فرار اولق ὁ εὑρὼν εὐκαιρίαν ἵνα δραπετεύσῃ, διαϕυγὼν [ἐπὶ συλληϕθέντος ἐνόχου ἢ πεϕυλακισμένου κτλ.].

فرجی Α. **ϕερζί,** ἐπθ. ὁ ἀνήκων τῷ γυναικείῳ αἰδοίῳ[ἀνατ.]: — فرجی، **ϕερζίϊ ραχμί,** αἰδοιομητρικός·|| — مهبلی **μεχπιλί,** αἰδοιοκολπικός·§ θ.فرجیه **ϕερζιγέ.**

فرچه Τ.**ϕήρτσα** ἢ فورچه **ϕούρτσα** [ἐκ τοῦ βοῦρτσα, γλ. brosse] ὄν. ψήκτρα,κ. βοῦρτσα ἐν γένει, εἴτε δι' ἐνδύματα ἢ ὑποδήματα, εἴτε δι' ὀδόντας, εἴτε διὰ κονίαμα τῶν τοίχων κτλ. § χρωστὴρ ζωγράϕου.

فرچه‌لاتمق Τ. **ϕηρτσα-λατμάκ,** ρμ.μτβ. βάλλω ν' ἀποψήξωσι, καθαρίσωσι διὰ ψήκτρας [βουρτσίσωσι].

فرچه‌لامق Τ. **ϕηρτσα-λαμάκ,** ρμ. μτβ. ἀποψήχω, καθαρίζω διὰ ψήκτρας, κ. βουρτσίζω.

فرچه‌لانمق Τ. **ϕηρτσα-λανμάκ,** ρμ. οὐδ. καὶ πθ. ἀποψήχομαι, καθαρίζομαι διὰ ψήκτρας, κ. βουρτσίζομαι.

فرح Α. **ϕεράχ,** ὄν. χαρά, ἀγαλλίασις, εὐθυμία, ϕαιδρότης: — فرح **ϕεράχ οὐ τεράχ,** χαρὰ καὶ θλῖψις [**τεράχ**· βλ. λ.]·||بولق — χαίρω, ἀγάλλομαι, ϕαιδρύνομαι· § ἐπθ. χαίρων, ἀγαλλόμενος, ϕαιδρός, εὔθυμος· βλ. فراح·§πλθ. افراح **έϕράχ.**

فرح Α. **ϕερίχ,** ἐπθ. χαίρων, ἀγαλλόμενος· ἐν χρήσει μόνον ἐν τῇ ϕράσει : فرح فخور βλ. فخور .

فرحاً Α. **ϕερίχ-αν** [αἰτ. τοῦ προηγ.] ἐπρ. ἐν ἀγαλλιάσει, ἐν χαρᾷ, μετὰ χαρᾶς· βλ. فخوًرا .

فرح‌افزا Π. **ϕερὰχ-έϕζά,** βλ. فرح فزا .

فرح‌افشان Π. **ϕερὰχ-έϕσάν,** ἢ فرح فشان **ϕερὰχ-ϕεσάν,** ἐπθ. ὁ διαχέων χαράν, ἀγαλλίασιν, ϕαιδρότητα, εὐθυμίαν.

فرحان Α. **ϕερχὰν** [ρζ. فرح] ἐπθ. χαίρων, ἀγαλλόμενος, ϕαιδρός, εὔθυμος.

فرح‌آور Π. **ϕερὰχ-άβέρ,** ἐπθ. ὁ ϕέρων ἢ προξενῶν χαράν, ἀγαλλίασιν, ϕαιδρότητα, εὐθυμίαν, τερπνός, διασκεδαστικός.

فرحبخش Π. **ϕερὰχ-πάχς,** ἐπθ. ὁ παρέχων, ἀγαλλίασιν,χαράν, ϕαιδρότητα, εὐθυμίαν, τερπνός, διασκεδαστικός.

فرحت Α. **ϕερχάτ,** ὄν. θ. χαρά, ἀγαλλίασις, ϕαιδρότης, εὐθυμία : — آثار **ϕερχὰτ-άσάρ,** οὗ τὰ ἀποτελέσματα χαρά, χαρμόσυνος, γηθόσυνος·||نشان — زمان **ζεμάνι ϕερχὰτ νισάν,** καιρὸς ἢ ἐποχὴ χαρμόσυνος.

فرحفزا Π. **ϕερὰχ-ϕεζά,** ἢ فرح‌افزا **ϕερὰχ-έϕζά,** ἐπθ. ὁ αὐξάνων τὴν εὐθυμίαν,τὴν ϕαιδρότητα, τερπνός, εὐχάριστος, διασκεδαστικός: — جای τόπος τερπνός.

فرح‌فشان Π. **ϕερὰχ-ϕεσάν,** ταὐτὸ τῷ فرح‌افشان, βλ.

فرحلاندیرمق Τ. **ϕεραχ-λανδηρμάκ,** ρμ. μτβ. ϕαιδρύνω, κτλ. βλ. فراخلاندیرمق .

فرحلانمق Τ. **ϕεραχ-λανμάκ,**ρμ. μσ. ϕαιδρύνομαι, κτλ. βλ. فراخلانمق.

فرحناك Π.**ϕερὰχ-νάκ,** ἐπθ. εὔθυμος, ϕαιδρός, ἀγαλλόμενος, περιχαρής· § ὄν. μέλος τῆς ἀνατολικῆς μουσικῆς.

فرخ Α. **ϕερχ,** ὄν. νεογνὸν πτηνοῦ ἢ ἄλλου ζώου· § βλαστός, παραϕυάς [τ. ϕιλιζ] : — منقسم παραϕυὰς δεδιχασμένη [**μδνκασίμ**]·§ πλθ. فراخ **ϕιράχ,** افراخ **έϕράχ,** فروخ **ϕσρούχ,** فرخان **ϕιρχὰν** καὶ افرخه **έϕριχά.**

فرخ Π. **ϕερρούχ,** ἐπθ. εὐτυχής, αἴσιος· § εὐειδής· βλ. فرخزاد ، فرخنده .

فرخاد Π. **ϕερχάτ,** ἐπθ. νικητής.

فرخار Π. **ϕερχάρ,** ἐπθ. ὡραῖος, κομψός, κεκαλλωπισμένος.

فرخال Π. **ϕερχάλ,** ὄν. κόμη ὁμαλὴ καὶ οὐχὶ οὔλη.

فرخان Α. **ϕιρχάν,**πλθ. τοῦ فرخ **ϕέρχ**·βλ.

فرخزاد Π. **ϕερροὶχ-ζάτ,** ἐπθ. οὗ ἡ γέννησις αἰσία, αἴσιος, καλορρίζικος [τέκνον].

فرخندکی Π. **ϕερχουντὲ-γκὶ** [ἐκ τοῦ ἐπομ.] ὄν. αἰσιότης, εὐτυχία.

فرخنده Π. **ϕερχουντέ,** ἐπθ. εὐτυχής, αἴσιος, καλλορίζικος.

فرخنده‌پای Π. **ϕερχουντὲ-πάϊ̈,** ἐπθ. οὗ ὁ ποῦς αἴσιος, ἤτοι ὁ ϕέρων αἰσιότητα, αἴσιος, κ. καλοπόδαρος.

فرخنده‌رأی Π. **ϕερχουντὲ-ρέϊ̈,** ἐπθ. οὗ ἡ γνώμη, ἡ συμβουλὴ αἰσία, εὐτυχής, σωτήριος.

فرخنده‌طالع Π. **ϕερχουντὲ-ταλῆ',** οὗ ἡ τύχη αἰσία, εὐτυχής.

فرخنده‌فال Π.**ϕερχουντὲ-ϕάλ,** ἐπθ. οὗ ὁ οἰωνὸς καλός, εὐοιώνιστος : — سال ἔτος εὐοιώνιστον.

فرخی Π. **ϕερρουχ-ί,**ὄν.αἰσιότης, εὐτυχία.

فرد Α. **ϕέρτ,** ὄν. εἷς καὶ μόνος, ὁ μὴ ἔχων ὅμοιον, ἀπαράμιλλος, εἷς ἄνθρωπος,ἓν ἄτομον[ἀντίθ. زوج]: — آفریده ἄνθρωπος πεπλασμένος[**ἀϕερτέ**],ψυχὴ ζῶσα,οὐδείς·§ [ἀρθ.] عدد **ἀττὲτι ϕέρτ,**ἀριθμὸς περιττὸς [ἀντίθ. عدد زوج **ἀττὲτι ζέβῦζ,**ἀριθμὸς ἄρτιος]·||— ال — **ϕέρτυ-λ-ϕέρτ,** ἀριθμὸς ἀνεπίδεκτος διαιρέσεως εἰς δύο ἴσα μέρη·||— زوج ال **ζέβῦζυ-λ-ϕέρτ,**ἀριθμὸς ὅστις διαιρούμενος εἰς δύο ἔχει ὡς πηλίκον ἀριθμὸν περιττόν·§[χημ.]— جوهر **δζεβχέρι ϕέρτ,** ἄτομον, ἤτοι μόριον ὕλης ἀνεπίδεκτον διαιρέσεως· § [ἀνατ.]: — وريد **βερὶτι ϕέρτ,** ϕλὲψ ἄζυγος· § πλθ. افراد **έϕράτ**· βλ.

فرد Α. **ϕίρτ,** ὄν.στίχος ἢ ἡμιστίχιον ἔμμετρον ἢ μή, μεμονωμένον· βλ. فردیات .

فرداً A.φερ̣τ-εν[αἰτ. τοῦ فرد· ἡ γενικὴ فردٍ φερ̣τιν]ἐπρ. ἀνὰ εἷς,ἀνὰ μία, ἀνὰ ἕν: هر بریزی—بعد فردٍ دعوت ایلدی ἕκαστον ἡμῶν [χὲρ πιριμιζὶ] τὸν ἕνα κατόπιν τοῦ ἄλλου [φερ̣τεν πάτε φέρ̣τιν], ἢ ἀνὰ ἕνα·‖من الافراد— **φέρ̣τεν μίνε-λ-ἐφράτ,** οὐδείς.

فردا Π. φερ̣τά, ὄν. καὶ ἐπρ. ἡ ἐπαύριον, ἡ ἐπιοῦσα, αὔριον: یه صالق — ἀναβάλλω εἰς τὴν αὔριον, παραμελῶ·‖غم— ἡ μέριμνα [γὰμη] τῆς αὔριον, ἤτοι τοῦ μέλλοντος·‖شمار ارباب ذکادر — اندیشهٔ **ἐνὲιδέϊ φερ̣τὰ ὰι'άρι ἐρπάτι ζεκιά-τιρ,**ἡ μέριμνα τῆς αὔριον εἶναι ἴδιον φρονίμων·‖ی قیامت — ἡ ἐπιοῦσα τῆς ἀναστάσεως, ἤτοι ἡ ἡμέρα ἡ μετὰ τὴν ἀνάστασιν τῶν νεκρῶν·‖بافردا **τὰ πέ-φερ̣τά,** μέχρι τῆς αὔριον, ἤτοι μέχρι τῆς δευτέρας παρουσίας.

فردالامق T. φερ̣τα-λαμάκ, ρμ.οὐδ. διέρχομαι τὴν νύκτα, μένω μέχρι πρωΐας, ξημερόνομαι.

فردانیت A. φερ̣τ-ανιγέτ, ὄν. θ. τὸ ἐνιαῖον [τοῦ Θεοῦ].

فردوس A. φιρ̣τὲδς [κατά τινας λέξις Ἑλληνικὴ ἢ Συριακή]·ὄν. παράδεισος: آسیان— **φιρ̣τὲδς-άὰιγμάν,** ὁ ποιήσας τὴν φωλεὰν ἢ κατοικίαν ἐν τῷ παραδείσῳ, μακαρίτης,ἀοίδιμος [ἐπὶ Σουλτάνων]·βλ. جنتمکان, §κῆπος· § πλθ. فردیس **φερ̣τὶς.**

فردوسی A.φιρ̣τεδσὶ[ἐκ τοῦ προηγ.]ὄν. κ. Φιρδεδσῆς, ἤτοι παραδείσιος· μέγας πέρσης ποιητὴς ἀκμάσας κατὰ τὰ τέλη τοῦ δεκάτου καὶ τὰς ἀρχὰς τοῦ ἑνδεκάτου αἰῶνος M. X. καὶ πατὴρ τοῦ περιφήμου ποιήματος شاهنامه **ὰαχναμέ,** ἤτοι ἱστορίας τῶν βασιλέων.

فردوندی T. φὶρ-τὸνδ̣ὄ, ὄν. εἷς κύκλος τοῦ τροχοῦ τοῦ σιδηρουργοῦ.

فردی A. φερ̣τὶ [ἐκ τοῦ فرد]ἐπθ. ἄζυγος : ورید — ورید βερὶτι φερ̣τὶ ἢ فرد βερὶτι φέρ̣τ, φλὲψ ἄζυγος [ἀνατ.].

فردیات A. φερ̣τι-γάτ, ὄν.θ. πλθ. συλλογὴ ἡμιστιχίων καὶ στίχων μεμονωμένων ἤτοι μὴ ἐχόντων συνέχειαν.

فردیت A.φερ̣τι-γέτ, ὄν.θ. τὸ μονοδίαιτον τοῦ ζώου [φυσ. ἱστ.].

فرز Π.φέρ̣ζ, κυρ.φὶρ, ὄν.βασίλισσα [ὁ ἐπικρατέστερος πεσσὸς τοῦ ζατρικίου].

فرزان Π. φιρζάν, ὄν. ταὐτὸ زرز.

فرزانه Π. φερ̣ζ-ανέ, ἐπθ. διακεκριμένος, ἔξοχος· σοφός, πολυμαθής, φιλόσοφος: اقبال و بخت جاهلی — کوستر ادبار سخت عاقلی دیوانه کوستر ἡ τύχη καὶ ἡ εὐτυχία **[ικπὰλ οὺ πὰχτ]** τὸν ἀμαθῆ πολυμαθῆ δεικνύει· ἡ δ' ἀντίξοος τύχη **[ὶππάρι ὸὰχτ]** τὸν νουνεχῆ παράφρονα [δεικνύει]· § ὁ ἁπλαλαγμένος τῶν σαρκικῶν μεριμνῶν, ἄγαμος.

فرزج A. φερ̣ζὲδ̣ζ, ὄν. πεσσός, πεσσὸς ἀνορθωτικὸς τῆς μήτρας [ἰατ.]·§πλθ. فرازج **φερ̣αζὶδ̣ζ.**

فرزند Π.φερ̣ζέν̣τ,ὄν. υἱός, παῖς: ارجمند— υἱὸς ἔξοχος [**ἐρ̣δ̣ζεμέν̣τ**]·‖و— مال حکیم باغلانیرمی ὁ σοφὸς ἐπερείδεται εἰς πλούτη καὶ εἰς παῖδας;

فرزندانه Π. φερ̣ζεν̣τ-ανέ, ἐπθ. υἱϊκός : —محبت υἱϊκὴ ἀγάπη[**μδ̣χαπτέτ**].

فرزندی Π. φερ̣ζεν̣τί, ἐπθ. ταὐτὸ τῷ فرزندانه .

فرزین Π. φερ̣ζίν, ὄν. πεσσός· βλ. فرز· § ἐπθ. σοφός, πολυμαθής·βλ. فرزانه .

فرس A. φερές, ὄν. ἵππος· φορβάς : —جنس τὸ γένος[**δ̣ζὶνς**]τῶν ἵππων·‖البحر— **φερέσου-λ-πάχρ,**ἱπποπόταμος·‖الاول — **φερέσουλ-ἐδδέλ,** ὁ μικρὸς ἵππος [ἀστερισμός]·‖الثانی — **φερέσου-δ-σανί,** ἢ اعظم — **φερέσι ἀζάμ,** ὁ μέγας ἵππος, Πήγασος [ἀστερισμός]. § πλθ. افراس **ἐφρὰς** καὶ فروس **φδ̣ρούς.**

فرس A. φδ̣ρς, ὄν. καὶ ἐπθ. πέρσης· περσικός·§τὸ περσικὸν ἔθνος.

فرسا Π. φερσὰ [προστ. τοῦ فرسودن **φερσουτέν,** ἐν χρήσει ἐν συνθέσει] ὁ τρίβων, φθείρων, ἐξαλείφων, καταστρέφων: —طاق **τακὰτ-φερσά,** ὁ καταστρέφων τὰς δυνάμεις, ἀφόρητος·‖—تحمل **τεχαμμὸλ-φερσά,** ὁ φθείρων τὴν ἀνοχήν, ἀφόρητος· ‖—فلك **φελὲκ-φερσά,** ὁ τρίβων τὸν οὐρανόν,ἤτοι ὁ ἕνεκα τοῦ ὕψους αὐτοῦ φθάνων εἰς οὐρανόν, οὐρανομήκης· ‖ —جان **δ̣ζὰν-φερσά,** ὁ τρίβων, φθείρων, ἢ λυπῶν τὴν ψυχήν, καρδιοβόρος.

فرسان A. φδ̣ρσὰν [πλθ. τοῦ فارس] ὄν. ἱππεῖς.

فرسی A. φδ̣ρσὶ [ἐκ τοῦ فرس **φδ̣ρς**] ἐπθ. περσικός·§ὄν. ἡ περσικὴ γλῶσσα·§θ. فرسیه φδ̣ρσιγέ· βλ. ἐπόμ.

فرسیات A. φδ̣ρσιγὰτ [πλθ. τοῦ προηγ.] ὄν. θ. κανόνες καὶ ἰδιωτισμοὶ τῆς περσικῆς γλώσσης, περσισμοί, περσικὴ φιλολογία·§βλ. καὶ فارسیات.

فرش A. φέρ̣ς, ρ. ἀφ. στρῶσις, ἤτοι τὸ στρωννύειν, ἐκτείνειν, ὡς τάπητα ψίαθον, στρῶμα κτλ. στρῶσις, ἐπίστρωσις : ی—ك سجاده ستره στρῶσις τάπητος τῆς προσευχῆς [**σεδ̣ζατέ**].§τάπης, ψίαθος, κλίνη. ‖ Ρμ. στρωννύω,ἐπιστρωννύω,ἐκτείνω χαμαί,ξαπλόνω[δοτ. αἰτ.]· βλ. مفروش ،تفریش §· ὄν.ἔδαφος, γῆ: عرش —و ὁ ἔννατος οὐρανὸς [ἄρ̣ς] καὶ ἡ γῆ.

فرشتکان Π.φερ̣ιστεγκιάν,πλθ. τοῦ ἑπομ.

فرشته Π. φερ̣ιστέ, ὄν. ἄγγελος : خصلت — **φερ̣ιστὲ-χασλέτ,** ἢ صفات—**φερ̣ιστὲ-σηφάτ,** ἢ سیرت— **φερ̣ιστὲ-σιρέτ,** ὁ ἔχων ἦθος ἢ προσόντα ἢ διαγωγὴν ἀγγέλου,ἀγγελικά,ἀγγελοήθης·‖ذات— صفات ἄτομον ἀγγελόηθες·‖— سیما **φερ̣ιστὲ-σιμάτ,** ὁ ἔχων μορφὴν ἀγγέλου, ἀγγελόμορφος·‖ت — **φερ̣ιστὲ-τέν,** οὗ τὸ σῶμα ἀγγελικόν·§ πλθ. فرشتکان **φερ̣ιστεγκιάν.**

فرصت A. φδ̣ρσάτ,κ. φ̣ορσάντ, ὄν. θ. εὐκαιρία κατάλληλος, ὥρα: —مناسبه εὐκαιρία κατάλληλος [**μδ̣ναδιπέ**]·‖—غیر مترقبه εὐκαιρία ἀπροσδόκητος **[γάϊρι μδ̣τερεκκιπέ]**· ‖آولامق — εὐκαιρίαν θηρεύω, καιροφυλακτῶ·‖ كوزتمك—εὐκαιρίαν καραδοκῶ [**γκιοζετμέκ**]· ‖ دوشورمك—παρουσιάζεται εὐκαιρία·‖دوشورمك— εὑρίσκω εὐκαιρίαν, κάμνω νὰ παρουσιασθῇ εὐκαιρία εἴς τι·‖بولق — εὑρίσκω εὐκαιρίαν·‖— فاچرمق δίδω τινὶ εὐκαιρίαν,καιρὸν νὰ πράξῃ τι·‖ویرمك —θεωρῶ τὴν εὐκαιρίαν ὡς λάφυρον[**γανιμέτ**],δράττομαι τῆς εὐκαιρίας. غنیمت بیلمك—ی فوت ایتمك —δὲν πρέπει νὰ χάνῃ τις [**φὲδ̣τ ὲτμὲκ**] τὴν εὐκαιρίαν [ρμ.]·

فرصت‌جو Π. φδ̣ρσάτ-δ̣ζοῦ, ἐπθ. ὁ ζητῶν εὐκαιρίαν, καραδοκῶν, καιροφυλακτῶν.

فرصت‌جویانه Π.φδ̣ρσάτ-δ̣ζοιγανέ,ἐπθ. καὶ ἐπρ.ὁ ἀνήκων ἢ ἁρμόζων τῷ καραδοκοῦντι, τῷ καιροφυλακτοῦντι,

فرست Π. φιρὶστ[προστ.τοῦ فرستادن**φιρὶστατέν,** ἐν χρήσει ὡς ἀφηρημένον] τὸ ἀποστέλλειν· πρᾶγμα ἀποστελλόμενον.

فرستادکان Π. φιρὶστατεγκιάν, πλθ. τοῦ ἑπομ.

فرستاده Π.φιρὶστατὲ[πθ. μτχ. τοῦ فرستادن **φιρὶστατέν,**πέμπειν] ἀπεσταλμένος, ἀπόστολος, προφήτης: خدا .—**φιρὶστατέϊ χδ̣τά,**ἀπεσταλμένος παρὰ Θεοῦ,ἤτοι προφήτης: § πλθ. فرستادکان **φιρὶστατεγκιάν.**

فرستکان Π.φιρὶστεγκιάν, πλθ. τοῦ ἑπομ.

فرسته Π.φιρὶστέ, ταὐτὸ فرستاده βλ.

فرسخ A.φερσὰχ[ἐκ τοῦ π. فرسنك**φερσὲνγκ**] ὄν. παρασάγγης, μέτρον ἐκτάσεως ἐν χρήσει παρὰ τοῖς ἀρχαίοις Πέρσαις, περιέχον τρία μίλια καὶ διανυόμενον ἐν μιᾷ ὥρᾳ δι' ἵππου βαδίζοντος βάδισμα σύνηθες·‖ — — κατὰ παρασάγγας, ἤτοι ἀσυγκρίτῳ τῷ λόγῳ ὑπερέχων : — — شیخ غالب شاعرلکده خواجه‌سی نشأتی چمشدر ὁ Σέϊχης Γαλὴπ ὑπερέβη ἐν τῇ ποιήσει τὸν διδάσκαλον αὐτοῦ Νεσατῆ κατὰ παρασάγγας·§πλθ. فراسخ **φερασήχ.**

فرسز T. **φερ-σίζ,** ἐπθ.θαμβός, ὁ μὴ λάμπων, ὁ μὴ διαυγής, σκοτεινός: — کوز ὀφθαλμὸς θαμβός, ἄνευ ζωηρότητος, ἠμιεσβεσμένος.

فرسزلمك T.φερσιζ-λενμέκ, ρμ. οὐδ. καθίσταμαι θαμβός, μὴ διαυγής, σκοτεινός, ἀποβάλλω τὴν ζωηρότητα [ἐπὶ ὀφθαλμοῦ κτλ.].

فرسنك Π. φερσένκ, ὄν. βλ. فرسخ.

فرسودکی Π. φερσουτεγκὶ [ἐκ τοῦ ἑπομ.] ὄν. τὸ εἶναί τι παλαιόν, ἐφθαρμένον, παλαίωσις, τριβή.

فرسوده Π. φερσουτὲ [μτχ. τοῦ فرسودن] τετριμμένος, πεπαλαιωμένος, ἐφθαρμένος : —جامهٔ ἔνδυμα τετριμμένον.

فرسوده‌لشمك T. φερσουτε - λεσμὲκ ἢ فرسوده‌لمك **φερσουτε-λενμέκ,** ρμ. οὐδ. τρίβομαι,παλαιοῦμαι, φθείρομαι [ἐπὶ χάρτου, ἐγγράφου, ὑφάσματος, τάπητος κτλ.]: — صندوقه اوزرنده کی پوشیده τὸ ἐπὶ τῆς σοροῦ [τάφου] κάλυμμα παλαιοῦται.

فرصت‌یاب Π. **ϕῠρσἀτ-γιάπ,** ἐπθ. ὁ εὑρὼν ἢ ἐπιτυχὼν εὐκαιρίας.

فرض A. **ϕάρζ,** ὄν. χρέος, καθῆκον ἀπαράβατον, ὅπερ κατὰ τὴν Μωαμεθανικὴν θρησκείαν διέταξεν ὁ Θεὸς,ὡς ὁ καθαρμὸς [آبدست], ἡ πεντάκις τοῦ ἡμερονυκτίου προσευχὴ [نماز], ἡ νηστεία [رمضان], ἡ ἐλεημοσύνη [زکات] καὶ ἡ προσκύνησις τῶν ἱερῶν τόπων[حج]·λέγεται καὶ عين— **ϕάρζι ἄϊν,**καθῆκον ἱερὸν καὶ ἀπαράβατον διὰ πάντας τοὺς Μουσουλμάνους [βλ. واجب]· ‖ كفايه — **ϕάρζι κιϕαγέ,** χρέος μὴ ὑποχρεωτικὸν εἰς πάντας τοὺς Μουσουλμάνους, καὶ ἐκ τοῦ ὁποίου ἐκπληρουμένου ὑπό τινων ἀπαλλάσσονται οἱ ἄλλοι ‖— اعتادی χρέος δογματικὸν **[ἰτικατί]**,ἀφορῶν τὴν πίστιν, τὰς θρησκευτικὰς πεποιθήσεις ‖— عملی χρέος ἀφορῶν τὴν ἐσωτερικὴν λατρείαν, τὴν πρᾶξιν **[ἀμελί]**· ‖ كورمك — θεωρῶ τι ὡς καθῆκον ἀπαράβατον· ‖ درمرده اوزره — εἶναι καθῆκον ἡμῶν **[ὄζεριμιζἐ̈ = ἐϕ' ἡμᾶς]** ἱερόν· ‖ دكدر اوزرمده — δὲν εἶναι καθῆκον δι' ἐμέ, δὲν εἶμαι ὑποχρεωμένος νὰ τὸ πράξω·§πλθ. فروض **ϕῠρούζ-** βλ. λ. ὡς καὶ ἐπόμ.

فرض A. **ϕάρζ,** ρ. ἀϕ. ὑπόθεσις : محال — **ϕάρζι μἔχάλ,** ὑπόθεσις ἀδύνατος· ‖— بال **ἐ̈ι-λ-ϕάρζ,**καθ' ὑπόθεσιν. ‖ Ρμ. ὑποθέτω, ὑποτίθημι [αἰτ.]: ايدمم — بونی δὲν δύναμαι νὰ ὑποθέσω τοῦτο·‖كايدملم — ὑποθέσωμεν ὅτι.

فرضا A. **ϕάρζα,** κ. **ϕάραζα,** ἐπρ. καθ' ὑπόθεσιν.

فرضی A. **ϕαρζιγέ,**κ. **ϕαραζιγέ,** θ. فرضيه **ϕαρζιγέ,** ἐπθ. ὑποθετικός.

فرضيه A. **ϕαρζιγέ,** κ. **ϕαραζιγέ,** ὄν. θ. ὑπόθεσις, εἰκοτολογία: — اساسز ὑπόθεσις ἀβάσιμος **[ἐσαϑ-σίζ]**.

فرضيات A. **ϕαρζιγιἀτ** [πλθ. τοῦ προηγ.] ὄν. θ. ὑποθέσεις:غير ممكنه—**ϕαρζιγιάτι γάϊρι-μῦμκινέ,** ὑποθέσεις ἀδύνατοι.

فرط A. **ϕέρτ,** ὄν. ὑπερβολὴ ἤτοι ὑπερβολικὸς βαθμὸς ἢ δόσις: محبت — ὑπερβολὴ ἀγάπης, ὑπερβάλλουσα ἀγάπη **[μῦχαπἐ̈τ]**· ‖ حسر — ὑπερβολὴ πόθου, ὑπερβολικὸς πόθος [تهاسوزش]—ὑπερβολὴ πάθους, ἔρωτος **[σουζίζ]**·‖ذكا — ὑπερβολὴ εὐφυΐας, ὑπερβάλλουσα εὐφυΐα **[ζεκιἀ]**· § [ἰατρ.] دم — **ϕέρτι τέμ,** ὑπεραιμία·‖سيلان—**ϕερτι σεμανέτ,** ὑπερσαρκία·‖افراز— **ϕέρτι ἰϕράζ,** ὑπερβολικὴ ἔκκρισις.

فرطونه Ιτ. **ϕουρτούνα**[fortuna] ὄν. τρικυμία, θύελλα, καταιγίς: — بيوك μεγάλη τρικυμία·‖سی—نوروز **νεϐ-ροὺζ ϕουρτουνασή,** τρικυμία ἰσημερίας, ἤτοι ἐαρινή, καλουμένη καὶ سی — كون دونومی **γκιὸν τὸνϑμὸ ϕουρτουνασή**·‖سی—باغ بوزامه‌سی τρικυμία κατὰ τὸ κλάδευμα τῶν ἀμπέλων, καὶ سی — مارت τρικυμία Μαρτίου· ‖ سی—ايلول τρικυμία τοῦ Σεπτεμβρίου·‖بيلديرجين، قاسم، كستانه، قوقوليه، اريك — قرلانغج τρικυμία τῆς μεταναστεύσεως τῶν ὀρτύγων [πλἐ̈πορζἐ̈ν],τοῦ ἁγίου Δημητρίου **[κασἰμ]**,τῶν καστάνων**[κεστανὲ]**,τῶν κουκκουλίων**[κουκούλια],** τῶν δαμασκήνων**[ἐρὶκ],** τῆς μεταναστεύσεως τῶν χελιδόνων**[κιρλανγκίτς].**

فرطونه‌لی T. **ϕουρτουνα-λἠ,**ἐπθ.τρικυμιώδης, θυελλώδης:هوا—καιρὸς τρικυμιώδης.

فرع A. **ϕέρ',** ὄν. κλάδος, κλών· ὑποδιαίρεσις·δευτερεῦον,παρεπόμενον [ἀντίθ. اصل **ἄσλ,**κύριον]:اصله تابعدر — τὸ παρεπόμενον ἀκολουθεῖ**[ταπὶ']**τῷ κυρίῳ·‖كاصله تبعيتی قاعده‌سی ὁ κανὼν**[καπ'τἐ]**τοῦ ν' ἀκολουθῇ **[τεπἐϊγἐτ]** τὸ παρεπόμενον τῷ κυρίῳ[νομ.]·‖كاصلك ثبوتيله— ἡ ἀρχὴ **[ἐϑὰς]** τοῦ ν' ἀποδεικνύηται τὸ παρεπόμενον διὰ τῆς ἀποδείξεως **[σουπὸὺτ]** τοῦ κυρίου·‖ فعل — **ϕέρ'ι ϕί'λ,** τὰ παρεπόμενα τοῦ ρήματος, ἤτοι μετοχαὶ καὶ παράγωγα ἐξ αὐτοῦ·‖طالع— **ϕέρ'ι ταλἠ',**παραφυάς, ἤτοι κλωνάριον ϕυόμενον ἀπὸ τὰ κάτω τοῦ καυλοῦ·‖مزهر — **ϕέρ'ι μεζχέρ,** κλωνανθής, ὁ ϕέρων τὸ ἄνθος ἐπὶ τοῦ κορμοῦ, ὡς ἡ ῥάμνος· § πθ. فروع **ϕῦροῦ'.**

فرعون A. **ϕιρ'άϐν,**ὄν.κ. Φαραώ· μτϕ.δυνάστης, ἀλαζών: موسی لكل — **λἰ κἰϑλλι ϕιρ'άϐνε μοῦσα,**διὰ πάντα Φαραὼ [ὑπάρχει εἷς] Μωϋσῆς,παροιμία δηλοῦσα ὅτι διὰ πάντα ἄδικον ἄνθρωπον ὁ Θεὸς δημιουργεῖ ἐκδικητήν· ‖ دیو — πυραμὶς [λόφος τοῦ Φαραώ]·‖فارسی — ἰχνεύμων [μῦς τοῦ Φαραώ]·‖تاجی —εἶδος θαλασσίου κογχυλίου·§ πλθ.فراعنه **ϕερα'νέ:** مصريه — οἱ Φαραὼ τῆς Αἰγύπτου.

فرعی A. **ϕερ'ἰ** [ἐκ τοῦ فرع] ἐπθ. ὁ ἀνήκων εἰς τοὺς κλάδους,τοὺς κλῶνας, ἢ τῇ ὑποδιαιρέσει· δευτερεύων παρεπόμενος,

δὐχὶ κύριος· § θ.فرعيه: — مسائل **μεσαῖλι ϕερ'ιγέ,** ζητήματα δευτερεύοντα, παρεπόμενα·‖جمله — πρότασις [δζσμλἐ] δευτερεύουσα ἢ ἐξηρτημένη· ἀντίθ.اصليه جمله κυρία πρότασις[συντ].

فرقته Π. **ϕιριϕτέ,** βλ. فريقه .

فرفخيه A. **ϕερϕαχιγέ,** ἐπθ. ἀνδραχνοειδῆ [βοτ.].

فرفره T. **ϕαρϕαρά,** βλ. فارفاره .

فرفير A. **ϕιρϕίρ** [ἐκ τῆς ἑλλ.] ὄν. πορϕύρα· συνων.ارغوان βλ.‖— حامض πορϕυρικὸν ὀξύ·‖— داء ال **ϯάου-λ-ϕιρϕίρ,** πορϕύρα [νόσος]· βλ. فريره .

فرفيری A. **ϕιρϕιρ-ὶ** [ἐκ τοῦ προηγ.] ἐπθ. πορϕυρικὸς[χημ.] συνών.ارغوانی· § θηλ. فريريه βλ. λ.

فرفيريت A. **ϕιρϕιριγἐ̈τ** [ἐκ τοῦ προηγ.] ὄν.θ.: آمونياق — πορϕυρικὴ ἀμμωνία [δι' ἀμμωνίας κεκορεσμένη διάλυσις οὐρικοῦ ὀξέος ἐν νιτρικῷ ὀξεῖ].

فرفيريه A. **ϕιρϕιριγέ,**ὄν. θ. πορϕύρα [νόσος]· ταὐτὸ داء الفرفير βλ. فرفير .

فرق A. **ϕάρκ,** ρ. ἀϕ. διάκρισις, διαφορά, ἀνομοιότης μεταξὺ προσώπων ἢ πραγμάτων[ἐπὶ ὑλικῶν ἢ ἠθικῶν]:بو ايكی قماش — واردر اراسنده بيوك μεταξὺ τῶν δύο τούτων ὑφασμάτων [κουμὰξ]ὑπάρχει μεγάλη διαφορά· ‖ يوقدر — شو ايكی فكر بينده μεταξὺ τῶν δύο τούτων ἰδεῶν [ϕἰκρ] διαφορὰ δὲν ὑπάρχει· ‖ ی — انسانك سائر حيوانلردن ἡ διαφορὰ τοῦ ἀνθρώπου ἀπὸ τῶν ἄλλων ζώων·‖ كلی — **ϕάρκι κἰϑλλί,** μεγάλη διαφορά·‖— يلا **ϯἰλα ϕάρκ,**ἄνευ διακρίσεως·‖ ی — ليرا διαφορὰ λίρας ἤτοι νομισματικὴ μεταξὺ χρυσοῦ καὶ ἀργύρου·‖— كورمك παρατηρῶ ἢ εὑρίσκω διαφοράν·‖ نه — وارمق **ϕαρκνὰ ϐαρμάκ,** διακρίνω, ἐννοῶ,ξεχωρίζω.‖ Ρμ. ايدمم —διακρίνω [αἰτ.]: — بونی δὲν δύναμαι νὰ διακρίνω τοῦτο· ‖ — آفتاب اولمز نيك و بد كيتسه نظردن δὲν διακρίνεται τὸ καλὸν καὶ τὸ κακὸν [νὶκ οὐ ϯἐ̈ἐ̈] ἐὰν παρέλθῃ ἀπὸ τοῦ δμματος ὁ ἥλιος [στιχ.] ‖— ندن اولق **ϕαρκνϯὰ ὸλμάκ,**εἶμαι ἐν τῇ διακρίσει,ἤτοι διακρίνω: پريشانی ذهندن بر شيك — ندن اولدم ἐκ τῆς συγχύσεως τοῦ νοός μου [περισανἰἴ ζιχνιμἐ̈ν] δὲν διέκρινά τι.

فرق A. **ϕέρκ,** ὄν. κορυϕὴ κεϕαλῆς : — عبدانه **ϕέρκι ὄϯἐ̈ϊτανέ,** κεϕαλὴ δουλική, ταπεινὴ [τοῦ ἀναϕερομένου]· βλ. مفرق .

فرق A. **ϕιρὰκ**[πλθ. τοῦ فرق **ϕιρκὰ**]ὄν.θ. κόμματα, μερίδες, ϕατρίαι: — سياسيه **ϕιράκι σιγιασιγέ,** πολιτικαὶ ϕατρίαι.

فرقان A. **ϕῦρκὰν** [ῥζ. فرق] ὄν. τὸ Κοράνιον, ἤτοι ἡ ἱερὰ βίβλος τῶν Μουσουλμάνων· ὠνομάσθη οὕτω ὡς διακρίνουσα [فرق] τὸ καλὸν ἀπὸ τοῦ κακοῦ καὶ τὸ ἀληθὲς ἀπὸ τοῦ ψευδοῦς.

فرقانی A. **ϕῦρκανί,**ἐπθ. ὁ τοῦ Κορανίου, ὁ ἀνήκων τῷ Κορανίῳ.

فرقت A. **ϕιρκάτ,**ὄν. θ.ἀποχωρισμός:عذب — βάσανος[ἀζἐ̈ϯ]τοῦ ἀποχωρισμοῦ: طيانمامق ὁ — δὲν δύναμαι νὰ ἀνθέξω εἰς τὸν ἀποχωρισμόν·‖ صوكی وصلتدر — **ϕιρκατὴν ὸονοῦ ϐῦσλέτ-τιρ,** τὸ τέλος τοῦ ἀποχωρισμοῦ εἶναι ἡ ἕνωσις [πρμ.]· ταυτὸ فراق βλ.

فرقتزده Π. **ϕιρκατ-ζἐϯέ,**ἐπθ. ὁ προσβληθεὶς ὑπὸ τοῦ ἀποχωρισμοῦ, ἤτοι ὁ ἀποχωρισθεὶς ὑπὸ τῆς ἐρωμένης αὐτοῦ.

فرقتين A. **ϕιρκατέ̈ἴν** [δυϊκ. ἐκ τοῦ προηγ. βαρϐ.] ὄν. ϕρεγάτα, δίκροτον κ. ϕεργάδα:هايون — αὐτοκρατορικὴ**[χῦσιαγιοὺν]** ϕρεγάτα·‖ βλ. قالیون .

فرقد A. **ϕερκάϯ,** ὄν. ἑκάτερος τῶν δύο λαμπρῶν ἀστέρων τῆς Μικρᾶς Ἄρκτου· οἱ δύο ὁμοῦ καλοῦνται διὰ τοῦ δυϊκοῦ τῆς λέξεως, ἤτοι فرقدان **ϕερκαϯάν.**

فرقدان A. **ϕερκαϯάν,** δυϊκ. τοῦ فرقد βλ.

فرقدسای Π. **ϕερκὰϯ-σάϊ̈,** ἐπθ. ὁ τρίϐων, ἐγγίζων, ϕθάνων τὸν λαμπρὸν ἀστέρα τῆς Μικρᾶς Ἄρκτου, ἤτοι οὐρανομήκης, ὑψηλός.

فرقسز T. **ϕαρκ-σήζ,** ἐπθ. ὁ μὴ διαϕέρων, ὁ μὴ διάϕορος ἄλλου, ὁ μὴ ἔχων καμμίαν διαϕορὰν [ἀντιθ. فرقلی].

فرقعه A: **ϕερκα'ά,** ὄν.θ.τριγμὸς ἢ κρότος τῶν δακτύλων ὅταν λυγίζῃ [τσακκίζῃ] τις αὐτοὺς εἰς τοὺς ἀρμούς· § ῥόγχος ἀσθενοῦς.

فرقلی Τ. **φαρκ-λῆ,** ἐπθ. διάφορος, διαφορετικός, ὁ ἔχων διαφορὰν ἀπὸ ἄλλον ἄνθρωπον ἢ ἄλλο πρᾶγμα [ἀντιθ. فرقسز].

فرقه Α. **φηρκά,** ὀν. θ. ὁμὰς, τάξις ἀνθρώπων, μερίς, κόμμα, σχίσμα: ناجيه . — ἡ τάξις ἢ σεσωσμένη **[ναδζιγὲ]** ἤτοι οἱ Μουσουλμᾶνοι· || ضالّه . — **φηρκάϊ ἐαλλέ,** μερὶς πεπλανημένη, σχισματική· || سياسيه . — πολιτικὴ μερίς, κόμμα, φατρία· || محافظه‌كاران — سی τὸ κόμμα τῶν συντηρητικῶν **[μουχαφαζα-κιαράν]**· §[στρατ.] μεραρχία: عسكريه . — στρατιωτικὴ μεραρχία· || ردیف — سی μεραρχία ἐφέδρων· || بحريه . — μεραρχία τοῦ ναυτικοῦ· || قوماندانی — ἀρχηγὸς τῆς μεραρχίας, μέραρχος· || مجلسی — συμβούλιον μεραρχίας· || رئیسی — πρόεδρος τοῦ συμβουλίου τῆς μεραρχίας· || دائره‌سی — περιφέρεια μεραρχίας § πλθ. فرق **φηράκ·** βλ.

فرك Α. **φέρκ,** ἀφ. τὸ διὰ τῆς χειρὸς τρίβειν τι, τριβή.

فركنده Π. **φερκενδὲ** [πθ. μτχ. τοῦ فركندن] πεπαλαιωμένος, ὁ μὴ δυνάμενος νὰ χρησιμεύσῃ εἴς τι.

فرل Τ. **φηρήλ,** βλ. فريل.

فرلاتمق **φηρ-λατμάκ,** ρμ. μτδ. ἐκσφενδονίζω, ἐκτοξεύω, ρίπτω ὁρμητικῶς, τινάσσω, ὑψῶ τὴν τιμὴν ἐμπορεύματος, ἀναβιβάζω [αἰτ.]: طاق — τινάσσω παροψίδα **[ταπάκ]**· || — كفر ἐκτοξεύω ὕδριν **[κισφὸρ]**· || — فيأت ὑψῶ ἢ ἀναβιβάζω τὴν τιμήν· || — مستهزيانه نظر ρίπτω δῆμα εἰρωνικὸν **[μισστεχζιγζανέ]**.

فرلاق Τ. **φηρλὰκ** [ἐκ τοῦ ἑπομ.] ὀν. ἄκρα παροψίδος ἢ δοχείου, ἐξ ἧς λείπει τεμάχιον θραυσθέν· § στρόβιλος, κ. σβοῦρος, βουρλάκι· βλ. فرلداق ، طوباج.

فرلامق Τ. **φηρ-λαμάκ,** ρμ. οὐδ. ρίπτομαι ὁρμητικῶς, τινάσσομαι, πηδῶ, ἐγείρομαι μεθ' ὁρμῆς, ἀποτόμως· ὑψοῦμαι, ἀναβαίνω [ἐπὶ τιμῆς ἐμπορευμάτων, χρεωγράφων κτλ.]: يتاندن — τινάσσομαι ἐκ τῆς κλίνης· || اسهام فيأتى — ὑψοῦνται αἱ τιμαὶ τῶν χρεωγράφων **[ἐσχάμ]**.

فرلايش Τ. **φηρλαΐς** [ἐκ τοῦ προηγ.] ρ. ἀφ. τὸ ρίπτεσθαι μεθ' ὁρμῆς, ἀποτόμως, τὸ τινάσσεσθαι, τὸ πηδᾶν, ὕψωσις [τιμῶν ἐμπορευμάτων, χρεωγράφων κτλ.].

فرلداق Τ. **φηρηλτάκ,** βλ. فرلداق.

فرم Π **φερέμ,** ὀν. λύπη, θλῖψις· βλ. فرمكين ، فرمناك.

فرما Π. **φερμὰ** [προστ. τοῦ فرمودن **φερμουτέν,** διατάσσειν, ἐν χρήσει ἐν συνθέσει] ὁ διατάσσων: — حكم **χὸκμ-φερμά,** βασιλεύων, ἐπικρατῶν, μαστίζων· βλ. λ. καὶ فرمانفرما.

فرماصون Γλ. ἢ فرماسون **φαρμασὸν** [francmaçon] ὀν. ἐλεύθερος τέκτων· κ. ἄθεος, φαρμασόνος.

فرماصونلق Τ. ἢ فرماسونلق **φαρμασονλούκ,** ὀν. τὸ εἶναί τινα ἐλεύθερον τέκτονα· κ. ἀθεΐα, φαρμασονία.

فرمان Π. **φερμάν,** ὀν. διαταγή, διάταγμα, κέλευσμα: الهى — θεία **[ιλαχὶ]** διαταγή· || عالیشان — ἢ عالی — διάταγμα ὑψηλὸν ἤτοι Σουλτανικόν, κ. φερμάνιον· || شاهانه — φερμάνιον βασιλικόν, Σουλτανικόν. || Ρμ. بيورمق — διατάσσω [αἰτ.]· || امر و — حضرت من له الامر كدر **ἔμρου φερμὰν χαζρέτι μὲν λέχθ-λ-ἐμρίντιρ,** ἡ διαταγὴ καὶ τὸ κέλευσμα ἀνήκει τῇ Ὑμ. Ἐξοχότητι, ἐξ ἧς ἡ διαταγὴ [φράσις τυπική, δι' ἧς τελειόνουσι συνήθως αἱ αἰτήσεις καὶ ἀναφοραί, ἢ τὰ ἐπίσημα γράμματα πρὸς ὑπουργοὺς κτλ.]· βλ. امر · || افندمز كدر — ἡ διαταγὴ εἶναι Ὑμῶν [**ἐφέντημηζνν,** τοῦ Αὐθέντου ἡμῶν], ἤτοι Ὑμῖν ἀπόκειται νὰ διατάξητε· § πλθ. ἀρθ. فرامين **φεραμίν,** βλ. λ.

فرمانبر Π. **φερμαν-πέρ,** ἐπθ. ὁ φέρων διαταγήν, ἤτοι ὁ τῇ διαταγῇ ὑποτασσόμενος, εὐπειθής.

فرمانبردار Π. **φερμὰν-περτάρ,** ἐπθ. ταὐτὸ προηγ.

فرمانبرداری Π. **φερμὰν - περτάρί,** ὀν. εὐπείθεια, ὑποταγή.

فرمانبری Π. **φερμὰν-περί,** ὀν. ταὐτὸ προηγ.

فرمانده Π. **φερμαν - τὶχ,** ἐπθ. ὁ διδοὺς διαταγήν, ὁ κελεύων, ὁ ἄρχων, ἀνάσσων, βασιλεύς· || عوامر افكار باطله — ἄρχουσιν ἐπὶ τοῦ ὄχλου [**ἀβάμμ**] αἱ προλήψεις [**ἐφκιάρι πατηλέ**]. || Ρμ. اولق — ἄρχω, βασιλεύω [δοτ.].

فرماندهی Π. **φερμὰν-τιχί,** ὀν. τὸ διδόναι διαταγάς, τὸ ἄρχειν, τὸ κελεύειν, ἐξουσία, βασιλεία· § ἐπθ. βασιλικός.

فرمانرو Π. **φερμαν-ρέβ,** ἐπθ. ὁ διατάσσων, βασιλεύς· § ὅριον ἐξουσίας.

فرمانروا Π. **φερμὰν-ρεβά,** ταὐτὸ προηγ.

فرمانروائی Π. **φερμὰν-ρεβαΐ,** ἀφ. βασιλεία, βασιλικὴ ἐξουσία· § ἐπθ. βασιλικός.

فرمانفرما Π. **φερμὰν-φερμά,** ἐπθ. ὁ διαταγὰς διατάσσων, ὁ ἀνάσσων, ἄναξ, βασιλεύς: ى — اقليم روم و عرب ὁ ἀνάσσων ἐπὶ τῆς γῆς **[ικλὶμ]** τῶν Ρωμαίων καὶ τῶν Ἀράβων. || Ρμ. اولق — ἄρχω, ἀνάσσω [δοτ.].

فرمانفرمائی Π. **φερμὰν-φερμαΐ,** ὀν. ἐξουσία βασιλική. § ἐπθ. βασιλικός.

فرمانكذار Π. **φερμὰν - γκιζζάρ,** ἐπθ. ὁ διαταγὰς ἐκδιδούς, ἄναξ, βασιλεύς.

فرمانكذارى Π. **φερμὰν - γκιζζαρί,** ὀν. ἀρχή, ἐξουσία, βασιλεία.

فرمانلو Τ. **φερμαν-λῆ,** ἐπθ. ὁ ἐφωδιασμένος διὰ φερμανίου, ἤτοι Σουλτανικοῦ διατάγματος: ضابط — ἀξιωματικὸς ἀνώτερος ἔχων Σουλτανικὸν φερμάνιον, δι' οὗ ἀπονέμεται αὐτῷ ὁ βαθμὸς αὐτοῦ· § προκεκηρυγμένος, ἤτοι κακοῦργος, ληστής, ἢ κατάδικος προκεκηρυγμένος δι' αὐτοκρατορικοῦ διατάγματος καὶ ὡς τοιοῦτος καταδιωκόμενος καὶ ἀναζητούμενος πρὸς σύλληψιν καὶ τιμωρίαν.

فرمايش Π. **φερμαΐς** [ἐκ τοῦ فرما, βλ.] ἀφ. διαταγή, κέλευσμα· [ἡ ἔν τισιν ἀρχαίοις ἐγγράφοις καὶ βιβλίοις μετὰ τοῦ ἀρθ. ال ἀπαντῶσα φράσις: بحسب الفرمايش **πὶ-χασέπι-λ-φερμαΐς** = ὡς ἐκ τῆς διαταγῆς, εἶναι σόλοικος]· § εἶδος σαλίου πολυτίμου, κ. φερμαΐσι.

فرمكين Π. **φερεμ-γκίν,** ἐπθ. λίαν τεθλιμμένος, βαρυαλγής, κατηφής.

فرمناك Π. **φερεμ-νάκ,** ἐπθ. ταὐτὸ τῷ προηγ.

فرمنه Τ. **φερμενέ,** ὀν. ὑπενδύτης ἢ γελέκιον βραχὺ τῶν ἐργατῶν ἢ χωρικῶν ἐξ ἐριούχου, δεδουλευμένον διὰ σειρητίων ἁπλῶν ἢ χρυσῶν· || سى — ڤ ἔνδυμα γυναικεῖον [ζενὲ] δεδουλευμένον διὰ τοιούτων σειρητίων.

فرمنه‌جى Τ. **φερμενε-δζί,** ὀν. ῥάπτης ὑπενδυτῶν ἢ ἐνδυμάτων فرمنه· βλ. λ.

فرموده Π. **φερμουτὲ** [μτχ. τοῦ فرمودن **φερμουτὲν**] διατεταγμένος· § ὀν. διάταγμα, πρόσταγμα: عالیلرینه امتثالاً . — ἐπόμενος [**ιμτισάλεν**] τῷ Ὑμετέρῳ προστάγματι.

فرنجام Π. **φερενδζάμ,** ὀν. τέλος, ἔκβασις· || βλ. انجام.

فرنك Γλ. **φρένκ,** ἢ **φιρένκ** [franc] ὀν. καὶ ἐπθ. Φράγκος, Εὐρωπαϊκός: — اوزومى ροδάκινον, φραγκοστάφυλον· || — طورپى ρεπανίδιον, κόκκινον ρεπανάκι [**τούρπ**]· || — بادنجانى στρύχνος ὁ κηπαῖος [**πατινδζάν**]· || — صلاطه‌سى σέρις ἢ πικρὶς [σαλάτα]· || — كلى δεσμὸν τριαντάφυλλον [**γκιὸλ**], κ. φράγκικον· || — آرپه‌سى φάρος· || — كوملكى ὑποκάμισον [**γκιομλὲκ**] τῆς κόλλας· || — آلتونى χρυσοῦς τῶν 14 καρατίων· § συνών. افرنجى, βλ.

فرنكجه Τ. **φρένκ-τσε,** ἐπθ. εὐρωπαϊκός· § ἐπρ. εὐρωπαϊστί, ἤτοι κατὰ τὸν τρόπον ἢ κατὰ τὴν διάλεκτον τῶν εὐρωπαίων· § γλῶσσα εὐρωπαϊκή.

فرنكخانه Τ. **φρενκ-χανέ,** ὀν. κατάλυμα ἢ χάνιον προωρισμένον πρὸς κατοικίαν Εὐρωπαίων.

فرنكستان Π. **φρενγκ-ιστάν,** ὀν. τόπος τῶν Φράγκων, τῶν Εὐρωπαίων, Εὐρώπη, κ. Φραγκιά.

فرنكلشديرمك Τ. **φρενκ-λεϊτιρμέκ,** ρμ. μτδ. ἐξευρωπαΐζω [αἰτ.].

فرنكلشمك Τ. **φρενκ-λεϊμέκ,** ρμ. οὐδ. ἐξευρωπαΐζομαι.

فرنكى Π. **φρενγκ-ί,** ἐπθ. εὐρωπαϊκός: — سجم σπάγγος [**σιδζίμ**] εὐρωπαϊκός, ἤτοι καλός· || مشك — **φρενγκὶ μισκί,** ἄγριος βασιλικὸς [φυτ.]· || على — ἢ ἁπλῶς — γαλλικὰ ἤτοι ἀφροδισιακὰ πάθη, σύφιλις· βλ. افرنج.

فرو Π. **φσρού,** ἐπρ. κάτω· || — سر **σὲρ-φσρού,** ἡ κεφαλὴ κάτω ἤτοι ταπείνωσις, ὑπόκλισις [σημεῖον ὑποταγῆς ἢ χαιρετισμοῦ]· || — ايكك كلينو τὴν κεφαλήν, ταπεινοῦμαι, ὑποκλίνομαι· || نهاده — **φσρού-νιχατέ,** ἀφαιρεθείς [ἐπὶ ποσοῦ]· || مايه — **φσρού-μαγέ,** εὐτελής, ταπεινοῦ φυράματος, χαμερπής.

فروتر Π. **φσρου-τὲρ** [συγκρ. τοῦ فرو] ἐπθ. κατώτερος, ταπεινότερος, εὐτελέστερος.

فروترين Π. **φσρου-τερίν,** ὑπερθ. κατώτατος κτλ. βλ. προηγ.

فروج Α. **φερρούτζ,** ὀν. ὀρνίθιον, ὀρνιθοπούλι· § πλθ. فراريج **φεραρίτζ.**

فروح A. **φερωὶχ** [βλ. فرح **φερὰχ**]ἐπθ.περιχαρής, φαιδρός, εὔθυμος.

فروخ A. **φσροὶχ** [πλθ. τοῦ فرخ **φὲρχ**] δν. ὀρνίθια, ὀρνιθοπούλια, νεογνὰ πτηνῶν.

فروخت Π. **φσροὶχτ** [ἀόρ.τοῦ فروختن **φσροιχτέν**, πωλεῖν, ἐν χρήσει ἀντὶ ἀφῃρημένου] πώλησις: ی — كتابك خانه ἡ πώλησις τῆς οἰκίας· Ρμ. πωλῶ [δοτ. αἰτ.] — خانه‌یی برینه كتك πωλῶ τινι τὴν οἰκίαν.

فروز Π. **φσροὶζ** [βλ. افروز] ἐπθ. ὁ φωτίζων, ὁ φλέγων, καίων [ἐν συνθέσει]: — جهان **δζιχὰν-φσρούζ**, ἡ — کیتی **κιτὶ-φσρούζ**, ὁ φωτίζων τὸν κόσμον [ἥλιος]· || دل — ὁ φωτίζων, φαιδρύνων τὴν καρδίαν [**τὶλ**]· || — انجمن ὁ φωτίζων τὴν ὁμήγυριν, τὸ ἄλας τῆς συναναστροφῆς[**ἐνδζσμέν**]· || — خاطر ὁ τέρπων τὸν νοῦν, τὴν διάνοιαν [**χατήρ**].

فروزان Π. **φσροιζ-άν**, ἐπθ. λάμπων, φωτεινός, ἀκτινοβολῶν: — نجم ἄστρον [**νὲδζμ**] λαμπρόν· || — صباح λαμπρὰ λυχνία [**μησὰχ**].

فروزنده Π. **φσρουζενὶὲ** [βλ. فروز] μτχ. ὁ φωτίζων, ὁ καταυγάζων.

فروس A. **φσροὶς** [πλθ. τοῦ فرس **φερὲς**] ἵπποι.

فروست A. **φσρουσὲτ** [ρζ. فرس,βλ.فراست] δν.θ.ἱππική,ἱππευτική, ἡ τέχνη τοῦ ἱππεύειν ἢ τοῦ γυμνάζειν τοὺς ἵππους.

فروسیت A. **φσρουσιγὲτ**, δν. θ. ταὐτὸ τῷ προηγ.

فروش Π.**φσροὶς** [προστ. τοῦ فروختن πωλεῖν, ἐν χρήσει ἐν συνθέσει] ὁ πωλῶν: — ی **μέϊ-φσρούς**, ὁ πωλῶν οἶνον,οἰνοπώλης· || — معلومات ὁ πωλῶν γνώσεις, ὁ θέλων νὰ ἐπιδείξῃ μάθησιν καὶ σοφίαν· || — خود **χὸτ-φσρούς**, ὁ πωλῶν [ἐπαινῶν] ἑαυτόν, περιαυτολόγος, κομπορρήμων, κομπαστής· || — عفت **ἡφφὲτ-φσρούς**, ὁ πωλῶν σωφροσύνην, ὁ ὑποκρινόμενος τὸν σώφρονα· || βλ. جو **δζέβ**.

فروض A. **φσροὶζ** [πλθ. τοῦ فرض] δν. χρέη, καθήκοντα θρησκευτικά· § κληρονομικαὶ μερίδες: مقدره — **φσρούζι μουκαττερέ**, ὡρισμέναι κληρονομικαὶ μερίδες, αἵτινες κατὰ τὸ ἱερὸν δίκαιον [شرع] εἰσὶν ἓξ: τὸ ἥμισυ, τὸ τρίτον, τὰ δύο τρίτα, τὸ τέταρτον, τὸ ἕκτον καὶ τὸ ὄγδοον· οἱ κληρονόμοι οἱ λαμβάνοντες ἐν τῶν μεριδίων τούτων καλοῦνται اصحاب فروض **ἀσχὰπι φσρούζ**, οἱ κυρίως κληρονόμοι [ἀντίθ. عصبه, βλ.].

فروع A. **φσροὺ'** [πλθ. τοῦ فرع] δν. κλάδοι, ὑποδιαιρέσεις, ζητήματα δευτερεύοντα, παρεπόμενα· κατιόντες συγγενεῖς, ἤτοι ἔγγονοι, διεγγονοι· βλ. فرع καὶ اصول.

فروعات A. **φσρου'ὰτ**, δ' πλθ. τοῦ فروع, ταὐτόσημον.

فروغ A. **φσρούγ**, δν. σχολή, παῦσις ἐργασίας, ἀναψυχή, ἄνεσις· βλ. فراغ.

فروغ Π. **φσρούγ**, δν. φῶς,λάμψις, αἴγλη, λαμπρότης: آفتاب — αἴγλη τοῦ ἡλίου [**ἀφιτὰπ**]· || ماه — αἴγλη τῆς σελήνης [**μάχ**]· || حسن — αἴγλη τοῦ κάλλους [**χὅσν**]· || باده — αἴγλη τοῦ οἴνου.

فروغ افزا Π. **φσροὶγ-ἐφζά**,ἐπθ. ὁ αὐξάνων τὴν αἴγλην, τὴν λάμψιν.

فرومانده Π. **φσροὺ-μανὶέ**, ἐπθ. ὁ μένων ὀπίσω, κεκμηκώς, καταβεβλημένος.

فرومایه Π. **φσροὺ-μαγέ**,ἐπθ. ὁ ταπεινοῦ φυράματος, εὐτελής, χαμερπής, ποταπός, πρόστυχος.

فرون Ιτ. **φουρούν**, ἢ **φηρὶν** [forno] δν. κλίβανος, φοῦρνος: ی — اتمكجی κλίβανος ἀρτοποιοῦ· || ی — سميدجی κλίβανος κατασκευαστοῦ σιμιτίων [βλ. سميد]· || ی — طوغلهجی κλίβανος πλινθοποιοῦ· || ی — كرچجی κλίβανος ἀσβεστοποιοῦ [**κιρετς-τσί**]· || ی — كويلو κλίβανος χωρικοῦ ἤτοι ἀπὸ λάσπην κτισμένος· || — ر. كلی εἷς κλίβανος ψωμίων,ἤτοι πολλά[ἕνα φοῦρνο ψωμιά]: — كعبنه وارمق ايچون هر برمزه قرق كلی ايستر διὰ νὰ φθάσωμεν εἰς τὸν ἀστράγαλον αὐτοῦ[τὸ νύχι του]χρειαζόμεθα ἕκαστος τεσσαράκοντα κλιβάνους ἄρτου [βλ. كعب **κιά'**]· || — كبابی ψητὸν τοῦ φούρνου, φουρνιστόν· || — ده قورونمق ξηραίνω τι ἐν τῷ κλιβάνῳ.

فرونجی T. **φουρουνδζοῦ**,ἢ **φηρην-δζῆ**, δν. ἀρτοποιός, φουρνιάρης· § ὁ κατασκευαστὴς κλιβάνων, κλιβανοποιός.

فرونجیلق T. **φουρουνδζου-λούκ**,δν. ἀρτοποιία· βλ. προηγ.

فرونلاتمق T. **φουρουν-λατμάκ**, ἢ **φηρην-λατμάκ**,ρμ.μτδ. ψήνω ἢ ξηραίνω ἐν τῷ κλιβάνῳ,εἰς τὸν φοῦρνον[αἰτ.].

فروه A.**φερβέ**,δν. θ. μηλωτή, γοῦνα: ء — سمورمپلوتۀ ἐκ σαθερίου[**σεμμούρ**], κ. σαμουρόγουνα· || ء — بيضا μηλωτὴ λευκὴ [**πεϊζά**]· § πλθ. فرۇ **φσροῦ** καὶ فراء **φιρά**.

فره T. **φερέ**, δν. νεοσσὸς ὄρτυγος, πέρδικος καὶ ἄλλων πτηνῶν,ὀρνίθιον,πουλάκι· λέγεται καὶ فريك **φερίκ**.

فره Ελ. ἢ فيره **φίρα**, δν.φύρα ἤτοι φθορὰ ἢ ἐλάττωσις τοῦ ὄγκου, τοῦ βάρους ἐμπορεύματος.

فرهاد Π. **φερχὰτ**, ὄνομα προσώπου περιφήμου διὰ τοὺς ἔρωτας αὐτοῦ πρὸς τὴν شيرين **σιρίν**. Οἱ ἔρωτες αὐτῶν χρησιμεύουσιν ὡς θέμα ποιημάτων καὶ μυθιστορημάτων τουρκικῶν καὶ περσικῶν· || βλ. عجوزه.

فرهنك Π. **φερχένγκ**, δν. νοῦς,ἀγχίνοια, λογικόν, ἐπιστήμη, χρηστοήθεια: شعوری — **φερχένγκι σσ'ουρί**, ὄνομα λεξικοῦ περσοτουρκικοῦ δημώδους, ἐκτυπωθέντος ἐν Κ]λει ἐν ἔτει 1155 τῆς Ἐγίρας ἢ 1742 Μ. Χ.

فریاد Π.**φεργιὰτ**, δν. κραυγὴ θλίψεως, λύπης, θρῆνος, θρηνῳδία, παράπονον, γόος, κραυγὴ ἐπικλήσεως πρὸς βοήθειαν: و — افغان θρῆνος καὶ κλαυθμός,ὀλοφυρμὸς [**ὀιγάν**]· || عاشقانه — θρῆνος ἐρωτικός· || عندليب — κελάδημα ἀηδόνος [**ἀνὶελιὰπ**]. Ρμ. ايڤاك — κραυγάζω ἐκ θλίψεως,θρηνῶ,ὀδύρομαι, παραπονοῦμαι, κραυγάζω,ἐπικαλοῦμαι εἰς βοήθειαν: — ايدرم يهوده رسم يوق — كه — ه دخی غيری سسم يوق μάτην ἐπικαλοῦμαι βοήθειαν· δὲν ἔχω ἀρωγὸν [**φεργιατ-ρεσίμ**]· δὲν ἔχω πλέον [**γάϊρι**] καὶ φωνὴν [**σεσίμ**] δι' ἐπίκλησιν βοηθείας εἰς τὴν κραυγήν σου· [**φεργιατηνά**].

فریادجی T. **φεργιὰτ-τσή**, ἐπθ. ὁ κραυγάζων, ὁ ὀδυρόμενος, ὁ ἐπικαλούμενος βοήθειαν.

فریادخوان Π. **φεργιὰτ-χάν**,ἐπθ. ὁ κραυγάζων καὶ ἐπικαλούμενος βοήθειαν.

فریادرس Π.**φεργιὰτ-ρές**,ἐπθ. ὁ προφθάνων εἰς βοήθειαν τοῦ ἐπικαλουμένου αὐτήν, ἀρωγός· βλ. فرياد.

فریب Π. **φιρὶπ** [προστ. τοῦ فريفتن **φιριφτέν**, ἀπατᾶν, μαγεύειν, ἐν χρήσει ἐν συνθέσει] ὁ ἀπατῶν, μαγεύων, θέλγων: اله — **ἐπλὲχ-φιρίπ**, ὁ ἀπατῶν τοὺς βλάκας, τοὺς ἀνοήτους, χονδροειδὴς [ἐπὶ ραδιουργίας κτλ.]· || — دل **τὶλ-φιρίπ**, ὁ μαγεύων, θέλγων τὴν καρδίαν, θελξικάρδιος· || — نظر **ναζὰρ-φιρίπ**, ὁ θέλγων τὸ ὄμμα, μαγευτικός· || — مشتری يقال **πακκάλι μσὰτερὶ-φιρίπ**, παντοπώλης ἀπατῶν τοὺς πελάτας αὐτοῦ· || βλ. فريفته.

فریبانه Π. **φιριπ-ανέ**, ἐπθ. καὶ ἐπρ. ὁ ἀνήκων ἢ ἁρμόζων ἀπατεῶνι, ἀπατηλός, ἀπατηλῶς [ἐν συνθέσει]: — دل **τὶλ-φιριπανέ**, θελξικάρδιος καὶ θελξικαρδίως.

فریح A. **φερίχ**, ἐπθ. περιχαρής, εὔθυμος.

فریحانه Π. **φεριχ-ανέ**, ἐπθ. ὁ ἀνήκων ἢ ἁρμόζων ἢ ἰδιάζων ἀνθρώπῳ, περιχαρεῖ, εὐθύμῳ·§ ἐπρ. ὡς ἁρμόζει κτλ.

فرید A. **φερὶτ** [ρζ. فرد] ἐπθ. μοναδικός, ἀπαράμιλλος: الدهر — **φερίτσ-τ-τέχρ**, ὁ μοναδικὸς τῆς ἐποχῆς, ἢ العصر — **φερίτσ-λ-ἄσρ**, ὁ μοναδικὸς τοῦ αἰῶνος, ἢ الزمان — **φερίτσ-ζ-ζεμάν**, ὁ μοναδικὸς τοῦ χρόνου, ἤτοι ὁ ἐν τῇ ἐποχῇ ἢ ἐν τῷ αἰῶνι,ἐν ᾧ ζῇ,ἀπαράμιλλος § θ. فريده: — جريدهٔ **δζεριτὶέϊ φεριτέ**,ἐφημερὶς μοναδική, ἀπαράμιλλος, ἔξοχος· § ὄν. μαργαρίτης ἢ λίθος πολύτιμος,ἐκλεκτὸς καὶ μοναδικός·§πλθ. فرائد **φεραῖτ**, μαργαρῖται κτλ.

فریدون Π. **φεριτούν**,ὄνομα βασιλέως τῆς Περσίας διασήμου ἐπὶ ἀρετῇ καὶ εὐθυδικίᾳ.

فریسه A. **φερισὲ** [ρζ. فرس,βλ.افتراس] δν. θ.ἄγρα,θήραμα ὡς τὸ τοῦ λέοντος.

فریش A.**φερίς**, δν.θ.δούλη χρησιμεύουσα ὡς παλλακίς· § πλθ.فرايش **φεραῖς**.

فریضه A.**φεριζὲ** [βλ. فرض] δν. θ. καθῆκον θρησκευτικόν, ἤτοι πρᾶξις ἧς ἡ ἐκτέλεσις ἐπιβάλλεται ὑπὸ τῆς θρησκείας· μτφ. καθῆκον ἱερόν: صداقت وعبوديت — ء — **φεριζέϊ σαδακὰτ βὲ σὺπουτιγέτ**, καθῆκον πίστεως καὶ ἀφοσιώσεως [πρὸς τὸν ἄνακτα κτλ.]· || دعای پادشاه — ء ذمت خاص و عامدر اسلام — ἡ εὐχὴ ὑπὲρ τοῦ

βασιλέως τῶν Μωαμεθανῶν [**πατισάχι ισλάμ**] εἶναι ἱερὸν καθῆκον [**φεριζέϊ ζιμμέτ**] τῶν τε ἀριστοκρατῶν [**χάσς**] καὶ τοῦ ὄχλου [**ἄμμ**]· § κληρονομικὸν μερίδιον κατὰ τὸ Σερῆ : اموال متروكهٔ بالفريضة الشرعيه توزيع و تقسيمی διανομὴ τῆς κληρονομικῆς περιουσίας κατὰ τὸ κληρονομικὸν μερίδιον τοῦ Σερῆ [**πὶ-λ-φερίζετι-σέρ'ιγέ**]· βλ. φρουσ.

فريع { A. **φερεῖ'** [ὑποκορ. τοῦ فرع] ὄν. μικρὸς κλάδος, κλαδίσκος.

فريفته { Π. **φιριφτὲ** [πθ. μτχ. τοῦ فريفتن **φιριφτέν,** ἀπατᾶν, μαγεύειν] ἀπατηθείς, δελεασθείς: دل—**φιριφτὲ-τίλ,** ἐρωτόληπτος μὴ ἔχων ἐκ τοῦ ὑπερβολικοῦ ἔρωτος τὸν νοῦν ἐν τῇ κεφαλῇ αὐτοῦ. ‖ Ρμ. اولق—δελεάζομαι, ἀπατῶμαι [δοτ.]: اولان — اغفالاته سهولتله κουφόνοες [**σέπσὶκ-μαγζὰν**] εὐκόλως δελεαζόμενοι δι'εἰσηγήσεων [**ιγφαλατέ**]· ‖βλ. فريب.

فريق { A. **φερὶκ** [ρζ. فرق] ὄν. ἀντιστράτηγος, μεράρχης ἤτοι ἀρχηγὸς μιᾶς μεραρχίας فرقه **φιρκά,** ἢ δύο ταξιαρχιῶν لوا **λιβά** : ی — بحريه ἀντιναύαρχος· § πλθ. περσ. فريقان **φερικάν**· § ὁμὰς ἀνθρώπων, μερίς, μοῖρα [ἐν τῇ ἐννοίᾳ ταύτῃ σπανίως ἐν χρήσει]· § δῆμος ἐν τῇ διοικήσει Δζανίκ, ἐξ ἧς τὰ μικρὰ ἐπιμήκη καὶ εὐώδη μῆλα τὰ καλούμενα ملسی فريق **φερὶκ ἐλμασῆ**· § δυϊκ. فريقين **φερικάϊν,** βλ.

فريقلق { T. **φερὶκ-λήκ,** ὄν. βαθμὸς ἀντιστρατήγου· βλ. προηγ.

فريقين { A. **φερικάϊν** [δυϊκ. τοῦ فريق] ὄν. δύο μερίδες, μοῖραι: —مقابل ἀντιμετώπισις [**τεκαπτὰλ**] τῶν δύο μερίδων.

فريك { T. **φερίκ,** ὄν. σῖτος νωπὸς ἤτοι μὴ ξηρανθεὶς ἔτι, ὅστις τρώγεται φρυγόμενος ὀλίγον· βλ. καὶ فاورماج· § ὀρνίθιον, πουλάκι· βλ. فره **φερέ.**

فريل { T. **φηρὶλ** [ταὐτὸ فر] μόριον παριστάνον τὴν ταχεῖαν καὶ ἀγωνιώδη περιστροφήν· ἐπαναλαμβάνεται ὡς : دونك—— περιστρέφομαι μετ' ἀγωνίας· ‖ — — كوزلری περιστρέφω ζωηρότατα τοὺς ὀφθαλμούς. چويرمك

فريلداتمق { T. **φηρηλ-τατμάκ,** ρμ. μτδ. ἐνοχλῶν καὶ βασανίζων κάμνω τινὰ νὰ περιστρέφηται μετὰ ταχύτητος καὶ ἀγωνίας· κάμνω τι περιστρεφόμενον νὰ βομβῇ, ὡς ἡ σφενδόνη· § ἀπατῶ διὰ ψευδῶν ὑποσχέσεων [αἰτ.].

فريلداق { T **φηρηλ-τὰκ**[ἐκ τοῦ προηγ.]ὄν. βέμβηξ, στρόβιλος, κ. σβοῦρος, ἤτοι εἶδος παιδιᾶς τῶν παίδων βλ. طوپاج، فرلاق· § ραδιουργία, δόλος, πανουργία : ی—چويرمك στρέφω τὴν βέμβηκα, ἤτοι ἐνεργῶ, ἐπιτυγχάνω τὸ σκοπούμενον διὰ δόλου, μηχανορραφίας.

فرلدانمق { T.**φηρηλ-τανμάκ,** ρμ. μσ. περιστρέφομαι μετὰ ταχύτητος καὶ ἀγωνίας· βλ. فرل καὶ فرلداتمق.

فزا { Π. **φεζά,** βλ. افزا.

فزع { A. **φεζά',** ὄν. φόβος, τρόμος, κραυγή, ὀδυρμός, ἐπίκλησις βοηθείας: يوم الاكبر—**γέβμὸ-λ-φεζέ'η-λ-ἐκπέρ,** ἡ μεγάλη ἡμέρα τοῦ ὀδυρμοῦ, ἤτοι ἡ τῆς δευτέρας παρουσίας· § πλθ. افزاع **ἐφζά.**

فزود { Π. **φσζοὺτ** [ἀντὶ افزود, βλ.] ὁ αὐξάνων: —محنت **μιχνὲτ-φσζούτ,** ὁ αὐξάνων τὸν πόνον, τὴν θλῖψιν, τὴν συμφοράν.

فژولیده { Π. **φσζουλιτὲ** [μτχ τοῦ فژوليدن **φσζουλιτὲν**] μεμαραμμένος, χαλασμένος, κατεστραμμένος.

فزون { Π. **φσζούν,** βλ. افزون.

فزونی { Π. **φσζουν-ί,** ὄν. αὔξησις: ايام عمر و عافيت حضرت شهريارى **φσζουνὶϊ ἐγιάμι χῶμρ οὐ ἀφιγέτι χαζρέτι σεχριγιαρί,** αὔξησις ἡμερῶν βίου καὶ εὐεξίας, ἤτοι μακροημέρευσις καὶ εὐεξία τῆς Α. Α. Μεγαλειότητος. ‖βλ. افزونی.

فس { **φές,** ὄν. κ.Φέζ, πρωτεύουσα τοῦ Μαρόκου καὶ ἐπαρχία καλουμένη καὶ فاس **φάς**· § **φέσιον,** ἤτοι τὸ γνωστὸν ἐρυθρὸν μάλλινον κάλυμμα τῆς κεφαλῆς τῶν Τούρκων καὶ ὀθωμανῶν ὑπηκόων, ὀνομασθὲν οὕτω, διότι κατ' ἀρχὰς τὰ καλύμματα ταῦτα κατεσκευάζοντο ἐν τῇ εἰρημένῃ πόλει: — آق **φέσιον** λευκόν· ‖ ی — زنانه **φέσιον** γυναικεῖον [**ζενέ**]· ‖ —پوسكولی θύσανος [φοῦντα] φεσίου· ‖ بويالی — βαφὴ φεσίου, ἤτοι ἐρυθρά· ‖قالپی —καλούπιον φεσίου, ἤτοι τύπος ἐξ ὀρειχάλκου, ἐφ' οὗ θερμαινομένου κάτωθι σιδηροῦται τὸ **φέσιον.**

فس { T. **φής,** μόριον παριστάνον τὸν ψιθυρισμόν· ἐπαναλαμβάνεται: فس فس **φὴς φὴς**· βλ. فش **φὴ** καὶ فص **φὴς.**

فساد { A. **φεσάτ,** ὄν διαφθορά, ἡ κατάστασις πράγματος διεφθαρμένου, διαστροφή, ἀταξία, ταραχή, στάσις, ὑποκίνησις. ραδιουργία, νοθεία, τὸ πλημμελές, τὸ μὴ ὀρθόν: — اخلاق διαφθορὰ ἠθῶν· ‖ ی—قضيه‌نك τὸ πλημμελὲς τῆς κρίσεως [**καζιγέ**]· ‖ ی—اجاره‌نك βλάβη τὸ ἄκυρον [**πουτλὰν**] καὶ τὸ πλημμελὲς τῆς μισθώσεως [**ἰδζαρέ**]· ‖معده—ἀταξία τοῦ στομάχου [**μι'-τέ**]· ‖ذوق—**φεσάτι ζέβκ,** κίσσα ἐγκύων γυναικῶν, κ. κακοψύχια· ‖اشتها—ἀλλοτριοφαγία, διαφθορὰ ὀρέξεως [**ἰστιχά**] κ. τσαλοφαγία· ‖اعتدا—**φεσάτι ιγτιτά,** κακοτροφία· ‖بنيه—**φεσάτι πσνγέ,** διάθεσις πρὸς ἀσθένειαν· ‖ — اهل ἔχλι **φεσάτ** ἢ ارباب—**ἐρπάπι φεσάτ,** ταραξίαι, στασιασταί· ‖انكيز—**φεσάτ-ἐνγκὶζ** ἢ آميز—**φεσάτ-ἀμὶζ** ὁ διεγείρων, προκαλῶν ταραχάς, στασιαστικός, καταχθόνιος, κακόβουλος· ‖ — تخم σπόρος [**τοχούμ**] ταραχῆς· ‖قورمق—διοργανίζω ταραχήν· ‖ — براغه اوراقه ἢ چيقارمق—διεγείρω ταραχάς· ‖—قارشمق εἰσέρχεται δόλος, κατάχρησις εἴς τινα ὑπόθεσιν, ἢ ἔγγραφα [**ἐβρακὰ**] νοθεύονται ‖اوراقه—قارشديرمق—νοθεύω ἔγγραφα· ‖ اوغرامق—ه—διαφθείρομαι, μεταβάλλομαι ἐπὶ τὸ χεῖρον: اخلاق عالم كون و—ه اوغرامق—διαφθείρονται τὰ ἤθη· ‖— ὁ κόσμος τῆς ὑπάρξεως [**κὲβν**] καὶ τῆς φθορᾶς· § πλθ. فسادات : اخلاقيه—διαφθορὰ ἠθική.

فسادات { A. **φεσατὰτ** [πλθ. τοῦ فساد] ὄν. ραδιουργίαι, ταραχαί, ἀταξίαι, διαφθορὰ κτλ. βλ. فساد.

فسادآيين { Π.**φεσὰτ-ἀγίν,** ἐπθ. οὗ ἕξις ἢ κανὼν ἡ διαφθορά, ἡ κακία, διεστραμμένος, ἀχρεῖος, φαῦλος.

فسادجی { T. **φεσατ-τζή,** ἐπθ. καὶ ὄν. ταραξίας, ταραχοποιός.

فسان { Π. **φεσάν,** ὄν. ἀκόνη : —سنك **σένκι φεσάν,** ναξία λίθος, ἡ πέτρα τοῦ ἀκονίου.

فسانه { Π. **φεσανέ,** βλ. افسانه.

فستان { **φηστὰν** [κατὰ τὸ φραγκικὸν φουστάνι ἤτοι γυναικεῖον ἔνδυμα, ἔγκυκλον· φουστανέλλα: بياض —λευκὸν φουστάνι ἢ φουστανέλλα· ‖βλ. تنوره.

فستانلق { T.**φηστὰν-λήκ,** ἐπθ. ἐπαρκὴς ἢ κατάλληλος διὰ φουστάνι, ἢ φουστανέλλαν [ὕφασμα κτλ.].

فستانلی { T. **φηστὰν-λῆ,** ἐπθ. φουστανελλοφόρος.

فستق { A. **φσστὸκ,** κ. **φηστὶκ**[ἐκ τοῦ π. پسته **πιστὲ**] ὄν. πιστάκιον, κ. φιστίκι· ‖ ی—شام πιστάκιον τῆς Συρίας· ‖ ی—چام πιτυΐς, κ.κουκκουνάρι· ‖ آغاجی — πιστάκη, πιστακία, κ. φιστικιά· πίτυς· ‖ ی—امريقان **ἀμερικὰν φηστηγῆ,** ἄρακος ὁ ὑπόγειος· ‖ ی—هند **χινὲ φηστηγῆ,** καρπὸς εὐφορβίας τῆς ἰατρικῆς· ‖ كی—ὡς τὸ πιστάκιον, ἤτοι παχύς, τρυφερός, ἁβρός.

فستق { T. **φηστήκ,** βλ. فستكيز.

فستقجی { T. **φηστηκ-τζῆ,** ὄν. πωλητὴς πιστακίων.

فستقلق { T. **φηστηκ-λήκ,** ὄν. δάσος πιστακιῶν.

فستقی { A. **φσστσκῆ,** ἐπθ. ὁ ἔχων χρῶμα πιστακίου, πιστακιόχρους, πράσινος, ἐλαιόχρους· ‖ رنك—χρῶμα πιστακίου· ‖مقام—μέλος ἢ σκοπὸς πιστακιόχρους [εἰρωνικῶς].

فستكيز { T. **φεστεκίζ,** λέξις ἐν χρήσει ὡς καὶ ἡ فستق **φηστήκ,** μετὰ τὴν فلان **φηλὰν** ὁ δεῖνα· ὡς فستكيز فلان ἢ فلان فستق, τοῦτο ἐκεῖνο, ἢ καὶ τὰ λοιπὰ καὶ τὰ λοιπά, καὶ καθεξῆς [ἐπὶ λόγων ἢ πραγμάτων, ἅτινα συντομίας χάριν ἀποφεύγει τις ῥητῶς νὰ ὀνομάσῃ καὶ ἀπαριθμήσῃ].

فسحت { A. **φσσχάτ,** ὄν.θ. ἔκτασις εὐρυχωρία, διάστημα ἢ πεδίον εὐρὺ καὶ ἐκτεταμένον· ‖ غن—**φσσχὰτ-νσμούν,** εὐρύς, ἀχανής.

فسحتسرای { Π. **φσσχὰτ-σεράϊ,** ὄν. ἀνάκτορον εὐρύτατον, μέγα [ἐν ᾧ ἡ ἔκτασις καὶ ἡ εὐρυχωρία ἐδρεύουσι] : مالك شاهانه ἢ ὀθωμανικὴ ἐπικράτεια κατέστη εὐρὺ ἀνάκτορον εὐτυχίας.—بختياری حالی المش

فسحه { A. **φσσχά,** ὄν. θ. ταὐτὸ فسحت βλ.

فسخ { A. **φέσχ,** ρ. ἀφ. κατάργησις, ἀκύρωσις, ἐξαφάνισις ἀποφάσεως, συμβολαίου κτλ. διάλυσις ἑταιρίας, γάμου κτλ. [ἀν-

τιθ. عقد ἀκτ,σύναψις, συνομολόγησις] || ـرقولى— διάλυσις διὰ λόγου [καβλί]· || ـرفعلى— διάλυσις δι' ἔργου [φὶ'λί]·|| ـرنكاح و عقد نكاح— σύναψις καὶ διάλυσις γάμου[νικιάχ]·|| ـرمقاوله— ἀκύρωσις συμβολαίου [μουκαβελέ]·|| ـرشركت— διάλυσις ἑταιρίας [σιρκέτ]· || ـربيع— ἀκύρωσις πωλήσεως [πέϊ']·|| ـرايجار— ἀκύρωσις ἐνοικιάσεως [ἰδζάρ]·|| ـراعلام— ἀκύρωσις ἀποφάσεως [ιλάμ]· || مواد قانونيه—ى ἀκύρωσις τῶν ἄρθρων τοῦ νόμου [μεβάττι κανουνιγέ]. Ρμ. ἀκυρῶ, ἐξαφανίζω, διαλύω, καταργῶ [αἰτ.]: ايتمك — نكاحى διαλύω, ἀκυρῶ τὸν γάμον· || ايتمك— شركتى διαλύω τὴν ἑταιρίαν.

فسخه } Α. φεσχά, δν. θ. σηπεδών, σῆψις, ἡ ἐκ τῆς σήψεως δυσωδία· συνών. عفونت φουνέτ [λατ.].

فسده } Α. φεσεγέ [πλθ. τοῦ فاسد, ἐν χρήσει ἀντὶ πλθ. τοῦ مفسد μὸφσίτ]δν. ταραξίαι, ταραχοποιοί.

فسر } Α. φέσρ, ἀφ. ἑρμηνεία, ἐξήγησις· βλ. تفسير τεφσίρ.

فسرده } Π. φὸσουρτέ, ταὐτὸ افسرده βλ.

فسق } Α. φὶσκ, δν. ἀκολασία, ἀσέλγεια, μοιχεία, πορνεία· ἀθέτησις τῶν θείων ἐντολῶν, ἁμαρτία,ἀθεμιτουργία: فجور و—ἀσέλγεια καὶ ἀκολασία[φὸδζούρ]·|| مجلس— ὁμήγυρις ἀκολασίας· § πλθ. فسوق φὸσούκ.

فسقه } Α. φεσεκά, πλθ. τοῦ فاسق βλ.

فسقيه } Τ. φὶσκιγέ, δν. πίδαξ· βλ. فس καὶ فشقرمق.

فسكت } 'Ιτ. φισκέτ [fischietto] δν. σύριγξ ναυτική, συρίκτρα· βλ. καὶ سيسى.

فسكه } Τ. φισκέ, δν. σκίνθαρος, ἤτοι κτύπημα ἐπὶ τῆς ῥινὸς διὰ τοῦ μεσαίου δακτύλου στηριζομένου ἐπὶ τοῦ μεγάλου, γινόμενον πρὸς ὕβριν ἢ ἀστεϊσμόν,κ. σκορδομυτιά: اورمق— σκιμαλίζω· || طوتوندیرمامق— δὲν σκιμαλίζω, σέβομαι· || قيارمق — φλυκταινοῦμαι, κ. φουσκαλιάζω·|| طاشى— μικρὸς χάλιξ.

فسل } Α. φέσλ, δν. καταβολάς [τ. طالبرمه]· §κάθαρμα ἤτοι ἄνθρωπος ἄνευ ἀξίας, ἄχθος ἀρούρης.

فسلامق } Τ. φὸσ-λαμάκ, βλ. فصلامق.

فسلدامق } Τ. φὸσὸλ-ταμάκ, فسلدى φὸσὸλ-τὴ κτλ. βλ. فصلدامق καὶ فصلدى.

فسلكن } Ελ.φεσλεγέν,δν.βασιλικός:ى— بر γὲρ φεσλεγενί, παρθένιον, λινόζωστις, κ. σκαρολάχανον, παρθενοῦδι [φυτ.].

فسوس } Π. φὸσούς, ταὐτὸ افسوس βλ.

فسوق } Α. φὸσούκ, πλθ. τοῦ فسق βλ.

فسون } Π.φὸσοὶν [ταὐτὸ افسون βλ.]δν.γοητεία, μαγεία: نكاح — بناه νιγκιάχι φὸσοὶν-πενάχ, ὄμμα γοητεῦον, μαγεῦον.

فسونكر } Π.φὸσουν-γκέρ,ταὐτὸ افسونكر βλ.

فسونساز } Π φὸσουν-σάζ, ἐπθ. ὁ μαγεύων, γοητεύων : — كلك κίλκι φὸσουν-σάζ, κάλαμος μαγεύων.

فسيح } Α. φεσὶχ [ἐκ τοῦ فسحت, ῥζ. فسح] ἐπθ. εὐρύς, εὐρύχωρος : — صحراى εὐρεῖα πεδιὰς[σαχρά]·|| الخطوه— φεσίχου-λ-χατβέ, οὗ τὸ βῆμα εὐρύ,ὁ μεγάλα βηματίζων·§θηλ. فسيحه: ساحه— εὐρεῖα πεδιάς·||ممالك فسيحة المسالك شاهانه μεμαλίκι φεσίχατου-λ-μεσαλίκι σαχανέ, ἡ ἀχανὴς [ἧς αἱ ὁδοὶ εὐρεῖαι] αὐτοκρατορικὴ ἐπικράτεια, ἤτοι ἡ Ὀθωμανική.

فسيق } Α φὶσσὶκ [ῥζ. فسق] ἐπθ.ὁ παραδεδομένος εἰς τὴν ἀσέλγειαν,τὴν ἀκολασίαν, ἀκόλαστος, διεφθαρμένος·βλ. فاسق.

فش } Τ. φὶς, μόριον παριστάνον θροῦν ἐλαφρὸν καὶ ὑπόκωφον, ὡς ὁ τῶν συρτῶν ἐμβάδων ἢ ὁ τοῦ κελαρύζοντος ὕδατος· ἐπαναλαμβάνεται: فش‌فش φὶς-φὶς·||βλ. فشقرمق، فشردامق، فس καὶ فس.

فشار } Π.φεσάρ, ἀφ. ἔκθλιψις· §ἐπθ.ὁ ἐκθλίβων χυμὸν [ἐν συνθέσει]· βλ. فشرده.

فشافش } Π. φέσ-α-φές, δν. ὁ ἦχος τοῦ ἐκσφενδονιζομένου βέλους, βοή : — تير βοὴ βέλους· § لباس— τριγμὸς ἢ θροῦς ἐνδύματος[λιπάς] §ψιθυρισμός: لطيف—γλυκὺς[λατίφ] ψιθυρισμὸς [ἀνέμου].

فشان } Π. φεσάν, ταὐτὸ افشان, βλ.

فشرده } Π. φὸσὸρτέ [μτχ. τοῦ فشردن φὸσὸρτὲν] ὁ ἐκθλιβείς, ὁ ἐκπιεσθείς, οὗ ὁ χυμὸς ἐξήχθη δι' ἐκθλίψεως.

فشرده قدم } Π. φὸσὸρτὲ-καδέμ,ἐπθ.σταθερὸς τὸν πόδα, εὐσταθής.

فشردامق } Τ. φὸσ-ὸρταμὰκ [βλ. فشلدامق، فصلدامق]ρμ. μτβ. ψιθυρίζω, κελαρύζω [ὕδωρ κτλ.].

فشردى } Τ. φὸσὸρτὴ [ἐκ τοῦ προηγ.] δν. ψιθυρισμός,κελαρυσμὸς [ὕδατος].

فشقرتمق } Τ. φὸσ-κὸρτμάκ, ρμ. μτβ. πιέζων κάμνω ὕδωρ ἢ ὑγρόν τι ν' ἀναπηδήσῃ, ν' ἀναβρύσῃ [αἰτ.].

فشقرديجى } Τ. φὸσκὸρτὴδζή [ἐκ τοῦ فشقرتمق] ὁ διὰ τῆς πιέσεως ποιῶν ὑγρὸν ἢ ὕδωρ ν' ἀναπηδήσῃ.

فشقرمق } Τ. φὸσ-κὸρμάκ, ρμ. οὐδ. ἀναπηδῶ,πιδύω, ἀναβρύω, ἐκτινάσσομαι, ἀναθρώσκω, ἐκσφενδονίζομαι [ἐπὶ ὕδατος ἢ ὑγροῦ ἐν γένει, ἢ ἐπὶ σπόρου φυτῶν] : شدت و جهدن كوزلرندن ياشلر فشقيرر ἐκ τοῦ σφοδροῦ πόνου [σιττέτι βεδζα'-τὲν]ἀναθρώσκουσι δάκρυα ἐκ τῶν ὀφθαλμῶν αὐτοῦ.

فشقريق } Τ. φὸσ-κὸρὴκ [ἐκ τοῦ προηγ.] δν. σίφων, σύριγξ, πᾶν ἐργαλεῖον ἐκσφενδονίζον ὕδωρ ἢ ἄλλο ὑγρόν.

فشقى } Τ. φὸσκή, δν. κόπρος ζώου χρησιμεύουσα ὡς λίπασμα· βλ. زبل، تزك، مايس كوبره καὶ.

فشقيلامق } Τ. φὸσκὴ-λαμάκ, ρμ.μτβ. λιπαίνω γῆν διὰ κόπρου [αἰτ.].

فشقيلق } Τ. φὸσκὴ-λὴκ, δν. τόπος ἔνθα ῥίπτουσι κόπρους,κοπρών· § κοιλία, στόμαχος ζώου, κ. σκεμπές.

فشقين } Τ. φὸσκὴν [ἐκ τοῦ فشقرمق] δν.παραφυάς, βλαστός.

فشك } Τ. φισέκ, βλ. فشنك.

فشلدامق } Τ. φὸσὸλ-ταμάκ, ρμ.οὐδ. παράγω θόρυβον ξηρὸν ὡς ὁ τῶν φυλλωμάτων ἢ τοῦ μεταξωτοῦ ὑφάσματος· βλ. خشردامق، فشردامق καὶ فصلدامق.

فشلدى } Τ. φὸσὸλτὴ [ἐκ τοῦ προηγ.] δν. θόρυβος ξηρὸς κτλ.

فشنك } Τ.φισένκ,κ. فشك φισέκ,δν.πυριτιδοβολή,πύραυλος,κ.φυσέκι:ى — تفنك πυριτιδοβολὴ πυροβόλου [τοφένκ]·|| يافق — ἢ ῥίπτω ἢ καίω πυραύλους·|| — دل τελὶφισέκ, ἄνθρωπος ὁρμητικός, ἀπερίσκεπτος.

فشنكجى } Τ. φισένκ-τσί, ὁ κατασκευαστὴς ἢ πωλητὴς πυριτιδοβολῶν ἢ πυραύλων.

فشنكخانه } Τ. φισένκ-χανέ, δν. ἐργοστάσιον πυριτιδοβολῶν,πυραύλων.

فشنكلك } Τ. φισένκ-λὶκ, δν. πυριτιδοβολοθήκη, φυσεκοθήκη.

فشو } Α. φὸσὸϋβ, ῥ. ἀφ. τὸ διαδίδοσθαί τι μεταξὺ τοῦ λαοῦ ἢ πολλῶν, κοινολογεῖσθαι, διάδοσις μυστικοῦ· βλ. افشا، فاش.

فشى } Α. φεσὶΐ, ταὐτὸ τῷ προηγ.

فص } Α. φάσς, δν. σφενδόνη δακτυλίου, ἤτοι τὸ κοίλωμα ἐντὸς τοῦ ὁποίου προσηλοῦται ὁ λίθος τοῦ δακτυλιδίου καὶ ὁ λίθος αὐτός, κ. φάσα· ἄρθρωσις ὀστοῦ· [βοτ.] λοβός: نكين— ὁ λίθος τῆς σφραγῖδος· [νιγκίν]·§ δυϊκ. فصين φασσεΐν· § πλθ. فصوص φὸσούς.

فص } Τ. φὶς, μόριον παριστάνον τὸν ψιθυρισμὸν μυστικῆς συνδιαλέξεως· ψιθυρισμὸς καὶ κρυπτὸς γέλως·βλ. فصلامق، فصلدامق، فصل، فصر καὶ فش.

فصاحت } Α. φεσαχάτ [ῥζ. فصح] δν.θ. καλλιέπεια λέξεως [كلمه] συνισταμένη εἰς τὸ νὰ μὴ ᾖ δυσπρόφερτος [تنافرحروف] ἢ ἀσυνήθης [غرابت] ἢ ἐσχηματισμένη παρὰ τοὺς γραμματικοὺς κανόνας [قياسه مخالفت] καλλιέπεια λόγου [كلام] συνισταμένη εἰς τὸ νὰ περιέχῃ λέξεις καλλιεπεῖς καὶ ἁρμονικὰς πρὸς ἀλλήλας [تنافر كلمادن سالم] καὶ καλῶς συντεταγμένας[ضعف تأليفدن سالم]· εὐγλωττία,εὐφράδεια: كلام— καλλιέπεια λόγου [κελάμ]·||كلمه— καλλιέπεια λέξεως [κελιμέ]· || متكلم— εὐφράδεια τοῦ λαλοῦντος [μὸτεκελλίμ]·|| βλ. بلاغت.

فصاحتپرداز } Π. φεσαχάτ-περτάζ, ἐπθ. εὔγλωττος, εὐφραδής, ὀρθοεπής [ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ εἰρωνικῶς].

فصاد } Α. φισάτ,δν. φλεβοτομία,ἀφαίμαξις· βλ. فصد.

فصاد } Α. φασσάτ [ἐκ τοῦ προηγ.] ἐπθ.φλεβοτόμος, ὁ ποιῶν ἀφαιμάξειν.

فصال } Α. φισάλ, δν. χωρισμός· ἀπογαλακτισμὸς βρέφους· βλ. فطام ,

فصال } A. **φασσὰλ** [ρζ. فصل] ἐπθ. κακολόγος, φιλοκατήγορος, ψέκτης.

فصائح } A. **φεσαῖχ** [πλθ. τοῦ فصيحه] δν. λόγοι γλαφυροί, εὔγλωττοι.

فصحا } A. **φυσαχὰ** [πλθ. τοῦ فصيح] ἐπθ εὔγλωττοι, εὐφραδεῖς, ὀρθοεπεῖς, οἱ ὁμιλοῦντες εὐφραδῶς γλῶσσάν τινα: ى عرب — οἱ εὐφραδεῖς ἐκ τῶν Ἀράβων [ἀρέπ].

فصد } A. **φάσδ,** δν. φλεβοτομία, ἀφαίμαξις: شريان — **φάσδι σιργιάν,** ἀρτηριοτομία·‖ وريدى — **φάσδι βεριδί,** φλεβοτομία.

فصر } T. **φησήρ,** μόριον παριστάνον τὸν ἐλαφρὸν θόρυβον ροφήματος καπνοσύριγγος κτλ. ἐπαναλαμβάνεται ὡς فصر فصر چبوق ايچمك καπνίζω καπνοσύριγγα ροφῶν ἐλαφρῶς τὸν καπνόν·ἐπὶ ροφήματος ζωηροτέρου λέγεται فوصور فوصور **φουσούρ φουσούρ**·βλ. فس.

فصل } A. **φάσλ,** κ. **φασήλ,** ρ. ἀφ. διαχώρισις, διαχωρισμός, διαστολή, κ. ξεχώρισμα δύο πραγμάτων ἀπ' ἀλλήλων· διάκρισις τοῦ δικαίου ἀπὸ τοῦ ἀδίκου, κρίσις, λύσις διενέξεως, ζητήματος, ἐκδίκασις ἀγωγῆς, διαφορᾶς· ὑποδιαίρεσις, μέρος, κεφάλαιον βιβλίου κτλ., πρᾶξις δράματος, κωμῳδίας κτλ., τμῆμα μουσικῆς παιζόμενον ἀπ' ἀρχῆς μέχρι τέλους μὲ τὸν αὐτὸν σκοπόν· ὥρα τοῦ ἔτους· κακολογία, κατάκρισις· [λογ.] εἰδοποιὸς διαφορά· [συντακτ.] τὸ ἀσύνδετον δύο προτάσεων [ἀντιθ. وصل]: طريقيله — **φὰσλ ταρηκήϊλε,** ἀσυνδέτως·‖ طريقيله ايراد ايتمك — ى — جملهلرى ἐκφέρω τὰς προτάσεις ἀσυνδέτως·‖ دعوى — ἐκδίκασις ἀγωγῆς·‖ يوم ال — **γέβμυ-λ-φάσλ,** ἡ ἡμέρα τῆς κρίσεως·‖ الخطاب — **φάσλου-λ-χητάπ,** κρίσις ὁριστική, λογική, οὕτως ὥστε νὰ μὴ ἔχῃ τις ν' ἀντιτείνῃ· ἡ λέξεις ὡς اما بعد **ἔμμα πάδου** καὶ ἔπειτα, ἢ بعدذا **πάδε-ζὰ** μετὰ τοῦτο, αἵτινες χωρίζουσι δύο προτάσεις καὶ δι' ὧν ὁ συγγραφεὺς μεταβαίνει ἀπὸ τοῦ προοιμίου εἰς τὸ κύριον θέμα· ‖ الجسد — **φάσλυ-λ-δζεσέδ,** ἀρθρώσεις τοῦ σώματος· ‖ نظامنامهنك برنجى — ى — τὸ πρῶτον κεφάλαιον τοῦ κανονισμοῦ [νιζαμ-ναμέ]·‖ ربيع — ὥρα ἔαρος, ἔαρ [ρεπί]·‖ صيف — ὥρα θέρους, θέρος [σαΐφ]·‖ خريف — ὥρα φθινοπώρου, φθινόπωρον [χαρίφ]·‖ شتا — ὥρα χειμῶνος, χειμών [σιτά]·‖ اصلى — ى يوق δὲν ἔχει οὐδεμίαν βάσιν καὶ ὑπόστασιν, εἶναι ὅλως ἀβάσιμον καὶ ἀνυπόστατον·‖ Ρμ. διαχωρίζω, κ. ξεχωρίζω δύο τινά ἀπ' ἀλλήλων· κρίνω, λύω διένεξιν, ζήτημα, ἐκδικάζω ἀγωγήν, διαφοράν· κακολογῶ, κατακρίνω [αἰτ.]: ايكى قرهيى برى برينه وصل و ايكى دكزى برى برندن — ايدن ارض قطعهسنه برزخ تعبير اولنور τὸ τεμάχιον τῆς γῆς τὸ συνενοῦν δύο ξηράς, καὶ τὸ διαχωρίζον δύο θαλάσσας ἀπ' ἀλλήλων καλεῖται ἰσθμὸς [περζάχ]·‖ دعوايى — ايتمك ἐκδικάζω ἀγωγήν·‖ كيمسهيى — و مذمت ايتمه μηδένα κακολόγει καὶ κατάκρινε [μεζεμμέτ]·§ [γεωμ.] مشترك — **φάσλι μυστερέκ,** δίεδρος γωνία·§ πλθ. فصول **φυσούλ**·βλ.

فصل } T. **φησήλ** [βλ. فس] μόριον ἐπαναλαμβανόμενον πρὸς παράστασιν ψιθυρισμοῦ: قونشمق — — συνομιλῶ ψιθυρίζων.

فصلاشمق } T. **φησ-λασμάκ,** ρμ. ἀλλ. ὁμιλῶ μετά τινος κρυφὰ ψιθυρίζων λόγους εἰς τὸ οὖς αὐτοῦ, καὶ ἀμοιβαίως ἀκούων παρ' αὐτοῦ· κρυφομιλῶ, ὑποφθέγγομαι· ‖ βλ. καὶ فصلداشمق.

فصلامق } T. **φησ-λαμάκ,** ρμ. μτβ. ψιθυρίζω λόγους εἴς τινα, κρυφομιλῶ, λέγω τι χαμηλῇ τῇ φωνῇ ὑποτονθορύζω· ‖ βλ. καὶ فصلدامق.

فصلة } A. **φασλέτ** [ρζ. فصل] δν. θ. τμῆμα, μέρος.

فصلداشمق } T. **φησηλ-δασμάκ,** ρμ. ἀλλ. συνδιαλέγομαι μετά τινος κρυφίως ψιθυρίζων λόγους εἰς τὸ οὖς αὐτοῦ ἢ ἀκούων τοιούτους, ἰδίᾳ προκειμένου περὶ φόβου, κινδύνου· ψιθυρίζω, ὑποφθέγγομαι, κρυφομιλῶ: بونلر آغزدن قولاغه بر قاچ سوز فصلداشديلر οὗτοι ἐψιθύρισαν ἀμοιβαίως ἀπὸ τοῦ στόματος εἰς τὸ οὖς λόγους τινάς.

فصلدامق } T. **φησηλ-δαμάκ,** ρμ. μτβ. ψιθυρίζω, λέγω χαμηλῇ τῇ φωνῇ, κρυφομιλῶ, ὑποτονθορύζω [δοτ. αἰτ.]: آغزدن قولاغه برشى — ψιθυρίζω τι ἀπὸ τοῦ στόματος εἰς τὸ οὖς.

فصلدى } T. **φησηλτή,** δν. συνδιάλεξις χαμηλῇ τῇ φωνῇ, κρυφομίλημα, ψιθυρισμὸς λόγων, ὑποτονθορυσμός.

فصم } A. **φάσμ,** ρ. ἀφ. θραῦσις, σύντριψις· κρημνισμὸς οἰκοδομῆς.

فصوص } A. **φυσούς,** πλθ. τοῦ فص βλ.

فصوصيه } A. **φυσουσιγέ,** ἐπθ. θ. ὀρθότερον فصيه **φασσηγέ**· βλ.

فصول } A. **φυσούλ** [πλθ. τοῦ فصل] δν. μέρη, κεφάλαια βιβλίου κτλ., πράξεις δράματος, κωμῳδίας κτλ., ὧραι τοῦ ἔτους: كتاب — τὰ κεφάλαια τοῦ βιβλίου· ‖ متعدده — **φυσούλι μυτεαδδιδέ,** πολλὰ κεφάλαια·‖ اربعه — αἱ τέσσαρες [ἐρπα'ὰ] ὧραι τοῦ ἔτους.

فصوليه } Ελ. **φασούλια,** δν. φάσηλος: يرسى — φάσηλος ὁ ἕρπων [κ.λ. τῆς γῆς, γέρ]·‖ جالى — φάσηλος ὁ περιελισσόμενος·‖ عايشه قادين سى — φάσηλος ὁ ἐρυθρόσπερμος [ἀϊσὲ καδήν].

فصى } A. **φασσή,** τὸ θ. فصيه **φασσηγὲ** [ρζ. فص] ἐπθ. λοβώδης· βλ. καὶ فصيه.

فصيح } A. **φασήχ** [ρζ. فصح, βλ. فصاحت] ἐπθ. ὀρθοεπής, καλλιεπής, εὔγλωττος, εὐφραδής, γλαφυρὸς [λέγεται ἐπὶ ἀνθρώπων καὶ ἐπὶ λόγου ἢ γλώσσης]: كلام — λόγος καλλιεπής·‖ متكلم — **μυτεκελλίμι φασήχ,** ἄνθρωπος εὔγλωττος·‖ البيان — **φασήχυ-λ-πεγιάν,** εὔγλωττος, ὁ ἐκπεφρασμένος καλλιεπῶς, εὐγλώττως, ὀρθοεπῶς·§ ἐπρ. ὀρθοεπῶς, ὀρθῶς, εὐγλώττως, εὐφραδῶς: سويلمك — ὁμιλῶ καλλιεπῶς, ὀρθοεπῶς·§ θ. فصيحه βλ.§ πλθ. فصحا **φυσαχά.**

فصيحانه } Π. **φασηχ-ανέ,** ἐπθ. ὁ ἀνήκων ὀρθοεπεῖ, καλλιεπεῖ, εὐγλώττῳ, ἤτοι καλλιεπής, εὔγλωττος [ἐπὶ λόγου, λέξεως]·§ ἐπρ. καλλιεπῶς, εὐγλώττως.

فصيحه } A. **φασηχά,** ἐπθ. θ. ὀρθοεπής, καλλιεπὴς κτλ. βλ. فصيح ·§ δν. λόγος εὔγλωττος, γλαφυρός· § πλθ. فصائح **φεσαῖχ.**

فصيص } A. **φυσαΐς** [ὑποκ. τοῦ فص] δν. λόβιον, μικρὸς λοβός [ἀνατ. βοτ.].

فصيصى } A. **φυσαϊσὶ** [ἐκ τοῦ προηγ.] ἐπθ. λοβιώδης, ὁ ἔχων μικρὸν λοβόν [ἀνατ. βοτ.].

فصيل } A. **φεσὴλ** [ρζ. فصل] δν. παιδίον ἀπογαλακτισθέν· νεογνὸν καμήλου § πλθ. فصلان **φυσλὰν** καὶ فصال **φισάλ.**

فصيله } A. **φασηλὲ** [ἐκ τοῦ προηγ.] δν. θ. οἰκογένεια [βοτ.]: اخيه — **φασηλέϊ ἐχιγέ,** φιλαδελφία·‖ جهانيه — **φασηλέϊ δζιχανιγέ,** ζιγγιβαροειδῆ·‖ خلنجيه — **φασηλέϊ χαλενδζιγέ,** ἐρεικοειδῆ·‖ خيليه — **φασηλέϊ χαϊλιγέ,** ἱππουριδοειδῆ·‖ شخصيه — **φασηλέϊ σαχσιγέ,** ὀροβαγχοειδῆ·‖ عنبيه — **φασηλέϊ ηνεπιγέ,** σταφυλοειδῆ·‖ لاذبليه — **φασηλέϊ λάζυπουλιγέ,** ἀμαραντοειδῆ·‖ لوزيه — **φασηλέϊ λεβζιγέ,** πτελεοειδῆ·‖ مجهزهٔ مائيه — **φασηλέϊ μυδζεχχεζέϊ μαϊγέ,** ὑδροχαροειδῆ·‖ مشطيه — **φασηλέϊ μυσιγέ,** διψακοειδῆ·‖ βλ. καὶ طائفه.

فصين } A. **φασσέϊν,** δυϊκ. τοῦ فص, βλ.

فصيه } A. **φασσηγὲ** [βλ. فص] ἐπθ. θ.: فصيلهٔ — λοβελιοειδῆ [φυτά] βλ. فصوصيه.

فض } A. **φάζζ,** ρ. ἀφ. διάρρηξις καὶ ἄνοιξις, ὡς σφραγῖδος ἐπιστολῆς.

فضاء } A. **φεζά,** δν. διάστημα, ἤτοι πεδίον εὐρὺ καὶ ἐκτεταμένον: ى غيرمتناهى — **φεζάϊ γάϊρι μυτεναχί,** ἢ ى بى انتها — **φεζάϊ πιϊντιχά,** τὸ ἄπειρον διάστημα τοῦ οὐρανοῦ, ἐν ᾧ ὁ ἥλιος, οἱ πλανῆται καὶ οἱ λοιποὶ ἀστέρες κινοῦνται [ἀντίθ. تنكناى]·‖ نورد — **φεζὰ-νεβέρδ,** ὁ διατρέχων τὸ ἄπειρον·‖ اذا جاء القضا ضاق الفضا **ἰζὰ δζάε-λ-καζὰ δάκε-λ-φεζά,** ὅταν ἔλθῃ τὸ δυστύχημα, στενοῦται τὸ διάστημα [πρμ.]·§ αὐλή· § [ἀνατ.] διάμεσον, διάστημα· συνών. جويف· κενὸν διάστημα ἢ διάκενος χῶρος ἱστοῦ· συνών. خلال·‖ βλ. فضائى.

فضاح } A. **φεζάχ,** δν ταὐτὸ فضاحت.

فضاحت } A. **φεζαχάτ,** δν. θ. ὄνειδος, ἀτιμία, αἶσχος, αἰσχρὰ καὶ ἐπονείδιστος πρᾶξις: لسانيه — ὕβρις, αἰσχρολογία.

فضالات } A. **φυζαλάτ,** πλθ. τοῦ ἑπόμ.

فضاله } A. **φυζαλέ,** δν. θ. περίσσευμα, ὑπόλοιπον, λείψανον: خوان — **φυζαλέϊ χάν,** περίσσευμα ἢ λείψανον τραπέζης·§ πλθ. فضالات **φυζαλάτ**·‖ βλ. καὶ فضله.

فضائح } A. **φεζαῖχ** [πλθ. τοῦ فضيحه] δν. θ. αἴσχη, ἀτιμίαι, πράξεις αἰσχραὶ καὶ ἐπονείδιστοι· ἀντίθ. فضائل.

فضائل } A. **φεζαῖλ** [πλθ. τοῦ فضيلت] δν. θ. ἀρεταί, προσόντα, πλεονεκτήματα: اخلاق — ἀρεταὶ ἠθῶν, χρηστὰ ἤθη·‖ ذاتيه — προσόντα ἀτομικά·‖ عقليه — προσόντα διανοητικὰ [ἀκλιγέ]·‖ ظاهره — προσόντα ἐξωτερικά [ζαχιρέ]·‖ βλ. فضيلتمات.

فضائى } A. **φεζαΐ,** θ. فضائيه **φεζαϊγὲ** [ἐκ τοῦ فضاء, βλ.] ἐπθ. διάμεσος [ἀνατ.].

فضل } A. **φάζλ,** ἢ **φάδλ,** δν. πλεόνασμα [ἀντίθ. نقص]· πλεονέκτημα, ἀρετή,

προσόν, παιδεία, σοφία· χάρις, εὐεργεσία· § πλθ. افضال **ἐᾰζἀλ** ἢ **ἐᾰτἀλ,** χάριτες ‖βλ. فضول.

فضلا } Α. **ᾰσζαλά,** πλθ. τοῦ فضل, βλ.

فضلات } Α. **ᾰζαλἀτ** [πλθ. τοῦ فضل] ὄν. θ. περισσεύματα· περιττώματα [συνών. فاذورات]: مثل — τὰ λείψανα ἢ τὸ πτῶμα ζώου.

فضله } Α. **ᾰζαλἀ** [ἐκ τοῦ فضل] ὄν. θ. περίσσευμα, τὸ περισσεῦον: واردات — περίσσευμα εἰσοδημάτων **[βαριτἀτ]**· ‖ اولاق — ὡς ἐκ περισσοῦ· § ἐπθ. περισσότερος: رسم المق — λαμβάνω περισσότερον δασμόν **[ρέσμ]**· ‖ مال — περισσότερον πρᾶγμα, ἐμπόρευμα, περιουσία· ‖ بر شی — ايستك ζητῶ κἄτι τι περισσότερον· ‖ جيقمق — περισσεύει, βγαίνει περισσότερον· § περίττωμα· § πρόθ. ἐκτός [دن]: — اندن ἐκτὸς τούτου· § πλθ. كلمات فضلا **ᾰζλἀτ**· βλ.

فضوح } Α. **ᾰζζοὶχ** [ἐκ τοῦ فضاحت] ἐπθ. λίαν ἐπονείδιστος, αἰσχιστος, ἀτιμότατος.

فضوح } Α. **ᾰζζούχ,** ὄν. αἶσχος, ὄνειδος, ἀτιμία· βλ. فضاحت.

فضول } Α. **ᾰζζούλ,** ὄν. ὑπέρβασις τῶν ὁρίων τοῦ πρέποντος, τοῦ δικαίου, αὐθαιρεσία, βία, ἀδικία· ‖ — ال بو **πσῦ-λ-ᾰζζούλ,** ὁ λέγων λόγους περιττούς, ἀκριτόμυθος, κενόδοξος· βλ. λ. § πλθ. τοῦ فضل πλεονάσματα.

فضول } Α. **ᾰοὶοὶλ** [ἐκ τοῦ προηγ.] ἐπθ. ὑπερήφανος, ἐγωϊστής, ἀλαζών, αὐθάδης: — هم كل هم καὶ κνυώδης **[κὲλ]** καὶ ὑπερήφανος [πρμ.]· ‖ — دوكون **ἴσγιοὶν ᾰοὶουλοῦ,** ὅστις θέλει νὰ διατάσσῃ τοὺς πάντας [πρμ.] βλ. ابريق ضابطی ἐν. λ. ابريق καὶ كهيا.

فضولاً } Α. **ᾰζζούλ-εν,** ἐπρ. καθ' ὑπέρβασιν τῶν ὁρίων τοῦ δικαίου, αὐθαιρέτως, ἀδίκως.

فضوللق } Τ. **ᾰοὶουλ-λούκ,** ὄν. ὑπερηφάνεια, ἀλαζονεία, ἐγωϊσμός, αὐθάδεια.

فضولی } Α. **ᾰζζουλ-ί,** ἐπθ. ἀκριτόμυθος, ὁ λέγων λόγους ἐκτὸς τῶν ὁρίων ἢ τοῦ καθήκοντός του, ἀμετροεπής· ὁ καταγινόμενος εἰς πράγματα μάταια καὶ ἀνωφελῆ, κενόσπουδος· ὁ ἀναμιγνυόμενος εἰς ὑποθέσεις ἐκτὸς τοῦ καθήκοντος αὐτοῦ· αὐθαίρετος, ἄδικος, βίαιος· ὁ ἄνευ τῆς ἀδείας τοῦ ἱεροῦ νόμου [شرع] νεμόμενος ἢ διαθέτων ἀλλότριον πρᾶγμα κινητὸν ἢ ἀκίνητον: — بيع πώλησις **[πέϊ']** αὐθαίρετος· ‖ اجارة — ἐκμίσθωσις αὐθαίρετος· § ἐπρ. αὐθαιρέτως, διὰ τῆς βίας: كتك ضبط إيتمك — καταλαμβάνω αὐθαιρέτως τὸ κτῆμά τινος **[μσλκσνδ]**· ‖ آخرك مالی — صاتمق πωλῶ αὐθαιρέτως ἀλλότριον πρᾶγμα· § ὀν. κ. ἀρχαίου ποιητοῦ, καλουμένου καὶ فضولی بغدادی Φουζουλῆς ὁ ἐκ Βαγδάτης.

فضه } Α. **ᾰοὶἀ,** ὄν. θ. ἄργυρος: خالصه — καθαρὸς ἄργυρος.

فضيح } Α. **ᾰζζὶχ** [ἐκ τοῦ فضاحت, ρζ فضح] ἐπθ. ἐπονείδιστος, αἰσχρός· §θ. فضيحه **ᾰζζὶχά:** — افعال πράξεις **[ἐᾰ'ἀλ]** ἐπονειδίστοι.

فضيحه } Α. **ᾰζζὶχἀ** [ἐκ τοῦ προηγ.] ὄν. θ. αἶσχος, ὄνειδος, ἀτιμία· §πλθ. فضائح **ᾰζζᾰἰὶχ**· ἀντίθ. فضائل.

فضيل } Α. **ᾰζζὶλ** ἢ **ᾰζτἰλ,** ἐπθ. ἐνάρετος, ὁ ὑπερβάλλων τοὺς ἄλλους κατὰ τὰ προσόντα, ἔξοχος.

فضيلت } Α. **ᾰζλἰλἐτ** [ρζ. فضل] ὄν. πλεονέκτημα, προσόν, ἀρετή, παιδεία: — عرفان προσὸν τῆς παιδείας **[ἠρφάν]**· ‖ — صاحبی ἢ — اهل κάτοχος **[ἔχλ ἢ σαχἠπ]** πλεονεκτημάτων, ἀρετῶν, διακεκριμένος· ‖ — محروم ἐστερημένος παντὸς πλεονεκτήματος, πάσης ἀρετῆς· ‖ — صاحب علم و κάτοχος ἐπιστήμης **[ἤλμ]** καὶ παιδείας· § πλθ. فضائل **ᾰζζαἴλ:** — اخلاق ἢ اخلاقيه ἀρεταὶ ἠθῶν ἢ ἠθικαί· ‖ — عسكريه ἀρεταὶ στρατιωτικαί· ‖ — زوجه‌لك ἀρεταὶ καλῆς συζύγου· ‖ βλ. فضيلتسمات καὶ فضائل.

فضيلتسمات } Π. **ᾰζλἰλἐτ-σιμάτ,** ἐπθ. ὁ τύπος τῶν πλεονεκτημάτων, τῶν ἀρετῶν, ἔξοχος, διακεκριμένος [λέγεται ἐπὶ Οὐλεμάδων, Καδήδων ἢ καὶ λογίων]: — عالملرك ذάτ **ζάτι ᾰζλἰλἐτ-σιμάτι ἀλιλερί,** τὸ ἔξοχον ὑψηλὸν Αὐτῆς ἄτομον, ἡ Ὑμετέρα Σοφολογιότης ἢ ἐλλογιμότης· § λέγεται καὶ فضائلسمات **ᾰζζαἴλ-σιμάτ,** ἤτοι ἐκ τοῦ فضائل πλθ. τῆς λ. فضيلت.

فضيلتلو } Τ. ἢ فضيلتلی **ᾰζλἰλἐτ-λοῦ,** ἐπθ. ὁ κάτοχος πλεονεκτημάτων, προσόντων, ἀρετῶν, ἔξοχος, διακεκριμένος, ἐνάρετος· § σοφολογιώτατος, ἤτοι τίτλος τιμητικὸς ἀπονεμόμενος εἰς Οὐλεμάδας ἢ Ναΐπηδας καὶ Καδήδας ἀνωτέρου βαθμοῦ.

فضيه } Α. **ᾰοὶἰἠέ,** ὄν. θ. ἀργυροῦχα σώματα [χημ.].

فطام } Α. **ᾰοὶτάμ,** ὄν. ἀπογαλακτισμός· συνών. فصال· βλ. καὶ فطم.

فطانت } Α. **ᾰοὶτανέτ,** ὄν. θ. εὐφυΐα, ἀγχίνοια, ὀξύνοια· βλ. فطنت.

فطانتلی } Τ. **ᾰοὶτανετ-λί,** ἐπθ. εὐφυής, ἀγχίνους, ὀξύνους· βλ. فطنلی.

فطر } Α. **ᾰοὶτρ,** ἀφ. τὸ σχίζειν, σχίσις, πλάσις, δημιουργία, ἐφεύρεσις, σύστασις, ἔναρξις· § πλθ. فطور **ᾰοὶτούρ.**

فطر } Α. **ᾰοὶτρ,** ὄν. παῦσις νηστείας [βλ. افطار]: — عيد **ἤτι ᾰοὶτρ,** ἑορτὴ παύσεως τῆς νηστείας, ἤτοι βαϊράμιον τῶν μουσουλμάνων κατὰ τὴν λῆξιν τοῦ μηνὸς Ραμαζάν· κοινῶς καλεῖται شكربيرامی **σεκὲρ πἀϊραμή,** βαϊράμιον τῶν σακχαρωτῶν, διότι διανέμουσι σακχαρωτά· ‖ — زكات ἐλεημοσύνη **[ζεκἀτ]** διδομένη κατὰ τὴν ἑορτὴν ταύτην.

فطر } Α. **ᾰοὶτρ,** ὄν. μύκης, ἀμανίτης, κ. μανιτάρι [منطار]: — خنزيری **ᾰοὶτρι χηνζηρή,** χοιρομύκης· ‖ — ديك **ᾰοὶτρι τίκ,** κανθάριον [τ. خروس منطاری]· ‖ — ذهبی **ᾰοὶτρι ζεχεπί,** λεκίτης [εἶδος μύκητος]· ‖ — شعری **ᾰοὶτρι σα'ρί,** τριχόφυλλον [φυτόν]· ‖ — مغشی **ᾰοὶτρι μσγά,** ὑμενομύκης, ἤτοι εἶδος μύκητος κεκαλυμμένου δι' ὑμένος· ‖ — سعفه **ᾰοὶτρι σά'φέ,** εἶδος μύκητος, ἐξ οὗ τὸ μικρόβιον τοῦ ἀχῶρος· βλ. سعفه.

فطرت } Α. ἢ ὁρᾶ **ᾰοὶτρέτ,** ὄν. θ. πλάσις, δημιουργία· φύσις, φυσικόν, χαρακτὴρ ἔμφυτος: — علو **ὀλσόβι ᾰοὶτρέτ,** ὕψος φυσικοῦ χαρακτῆρος: ‖ — انسانيه ἀνθρωπίνη **[ινσανιγὲ]** φύσις· § ἐλεημοσύνη διδομένη κατὰ τὸ βαϊράμιον τοῦ Ραμαζανίου· βλ. فطر.

فطرةً } Α. **ᾰοὶτρετ-εν,** ἐπρ. φύσει.

فطری } Α. **ᾰοὶτρὶ** [ἐκ τοῦ فطرت] ἐπθ. φυσικός, ἔμφυτος· § θ. فطريه **ᾰοὶτριγέ.**

فطريه } Α. **ᾰοὶτρ-ιγέ,** ἐπθ. θ.: — فصيله μύκητες, ἀμανῖται [βοτ.].

فطم } Α. **ᾰάτμ,** ἀφ. ἀπογαλακτισμός· βλ. فطام.

فطن } Α. **ᾰάτν,** ρ. ἀφ. τὸ ἐννοεῖν, τὸ ἀντιλαμβάνεσθαι· βλ. فطنت· § ἐπθ. **ᾰετήν,** ἀγχίνους· βλ. فطين.

فطنت } Α. **ᾰοὶτντέτ,** ὄν. θ. ἀγχίνοια, εὐφυΐα, ὀξύνοια [ἀντίθ. غباوت]: — اهل ἀγχίνους, εὐφυής, ὀξύνους· § ὀν. κ. γυναικός· § ὀνομα διασήμου ποιητρίας ἀποθανούσης τὸ 1194 ['Εγίρας], ἥς ἡ συλλογὴ τῶν ποιημάτων καλεῖται فطنت ديوان **τιδάνι ᾰοὶντέτ·** ‖βλ. فطانت.

فطور } Α. **ᾰοὶτούρ** [ρζ. فطر **ᾰοὶτρ**] ὄν. τὸ δι' οὗ λύει τις τὴν νηστείαν τοῦ Ραμαζανίου.

فطوغراف } **ᾰοὶτογράᾰ,** βλ. فوطوغراف.

فطون } Α. **ᾰοὶτοὶν** [βλ. فطن] ἐπθ. ἀγχίνους, εὐφυής, ὀξύνους.

فطونت } Α. **ᾰοὶτουνέτ,** ὄν. θ. ταὐτὸ فطنت καὶ فطانت.

فطير } Α. **ᾰετὶρ** [ρζ. فطر] ὄν. ἄζυμος [ἄρτος].

فطيم } Α. **ᾰετὶμ** [ρζ. فطم] ἐπθ. ἀπογαλακτισθείς.

فطين } Α. **ᾰετὶν** [βλ. فطن] ἐπθ. εὐφυής, ἀγχίνους, ὀξύνους· §θ. فطينه **ᾰετινέ.**

فظ } Α. **ᾰέζζ,** ἐπθ. σκαιός, ἀγροῖκος, βάναυσος, κ. χωριάτης.

فظاظ } Α. **ᾰιζἀζ** [πλθ. τοῦ فظيظ] ἐπθ. ἀγροῖκοι, σκαιοί, κ. χωριάται.

فظاظت } Α. **ᾰεζαζὲτ** [ρζ. فظ] ὄν. θ. ἀγροικία, σκαιότης, κ. χωριατιά: — لسانيه σκαιότης τῆς γλώσσης.

فظاعت } Α. **ᾰεζα'ὰτ** [ρζ. فظع] ὄν. θ. αἰσχρότης, ἀτιμία, βδελυγμία.

فظيظ } Α. **ᾰεζὶζ** [ρζ. فظ] ἐπθ. ἀγροῖκος, σκαιός, χωριάτης· §πλθ. فظاظ **ᾰιζάζ.**

فظيع } Α. **ᾰεζὶ'** [ρζ. فظع] ἐπθ. αἰσχρός, ἀποτρόπαιος, βδελυκτός.

فعال } Α. **ᾰε'ὰλ** [ρζ. فعل] ἐπθ. ἐνεργητικός, δραστήριος, ρέκτης: — دمر **ἀνὴρ [μὲρτ]** ρέκτης· ‖ — اعصاسی جمعيت بشريه δρῶν μέλος τῆς κοινωνίας **[δζεμ'ιγέτι πεσεριγέ]** ‖ — لايريد ὁ πράττων πᾶν δ,τι θέλῃ **[λι-μὰ γεδρὶτ]** ἤτοι ὁ Θεός.

فعال } Α. **ᾰι'ὰλ** [πλθ. τοῦ فعل **ᾰὶ'λ**] ὄν. πράξεις, ἐνέργειαι, ἔργα: — بد **πὲτ-ᾰι'άλ,** οὗ τὰ ἔργα ἢ αἱ πράξεις κακαί· ‖ — بسنديده **πεσενιτὲ-ᾰι'άλ,** οὗ αἱ πράξεις ἀρεσταί.

فعالانه } Π. **ᾰε'αλ-ανέ,** ἐπθ. ὁ ἀνήκων ἢ ἁρμόζων ρέκτῃ, δραστηρίῳ, ἐνεργός: — پولتيقه πολιτικὴ ἐνεργός.

فعاليت } Α. **ᾰε'αλ-ιγέτ,** ὄν. θ. ἐνεργητικότης, δραστηριότης, δρᾶσις, κίνησις, ζωη-

ρότης: متماديه‌سى سايه‌سنده — διὰ τῆς διηνεκοῦς [μυ̱σ-τεμα̇τιγ̇ὲ] αὐτοῦ ἐνεργητικότητος· || ليمانده‌بيوك بر — روتما اولقده‌در — ἐν τῷ λιμένι παρατηρεῖται [ρου-νουμ̱ὰ] μεγάλη κίνησις [ἐμπορικὴ κτλ.].

فعل { A. **ϕ̣ί'λ,** ὄν. πρᾶξις, ἐνέργεια, ἔργον: قتل — πρᾶξις φόνου [**κάτ̇λ**]· || بو — ك فاعلى ὁ δράστης [**ϕ̣α'ὴλ**] τῆς πράξεως ταύτης· || قوه‌دن — ه كتيرمك ἢ اخراج ايتمك ἢ چيقارمق ἀπὸ τῆς δυνάμεως [**κουββε-τ̇ὲν**] εἰς τὴν ἐνέργειαν φέρω, ἤτοι πραγματοποιῶ, τίθημι εἰς ἐνέργειαν, ἐκτελῶ· || قوه‌دن — ه كلك πραγματοποιοῦμαι, ἐκτελοῦμαι, τίθεμαι εἰς ἐνέργειαν· || بال — **π̇ὶ-λ-ϕ̣ί'λ,** ὁ ἐν ἐνεργείᾳ, πραγματικός· ἐπρ. πραγματικῶς· || شنيع — **ϕ̣ί'λι σενί',** παραβίασις, ἀτίμασις· || — شنيع اجرا ايتمك παραβιάζω, ἀτιμάζω· § ῥῆμα: معلوم — ῥῆμα ἐνεργητικὸν [**μα'λούμ̱**]· || مجهول — ῥῆμα παθητικὸν [**μεδ̣ζχοὺλ**]· || لازم — ῥῆμα οὐδέτερον· || متعدى — ῥῆμα μεταβατικὸν [**μυ̱τε'α̇τ̇ί**]· || غيرمتعدى — ῥῆμα ἀμετάβατον [**γάϊρι μυ̱τε'α̇τ̇ί**]· || مطاوعت — ῥῆμα μέσον [**μυ̱ταβε'ά̇τ**]· || مشاركت — ῥῆμα ἀλληλοπαθὲς [**μυ̱σ̇αρεκέτ**]· || ثلاثى — ῥῆμα τριγράμματον [**σ̇υ̱λαδί**], ἤτοι συγκείμενον ἐκ τριῶν ῥιζικῶν γραμμάτων· || رباعى — ῥῆμα τετραγράμματον [**ρυ̱π̇α'ῑ**], ἤτοι τὸ ἐκ τεσσάρων ῥιζικῶν γραμμάτων συγκείμενον· || — خماسى ῥῆμα πενταγράμματον [**χουμ̱αδί**], ἤτοι τὸ ἐκ πέντε ῥιζικῶν γραμμάτων συγκείμενον· || سداسى — ῥῆμα ἑξαγράμματον [**σ̇υ̱τ̇αδὶ**] τὸ ἀπὸ ἕξ ῥιζικὰ γράμματα συγκείμενον· βλ. καὶ اصم ، مهموز ، معتل ، مزيدفيه ، مجرد ، صحيح ، سالم ، مضاعف ، مثبت ، منفى ، اعانه ، لام ، عين ، فاء · § πλθ. افعال **ἐϕ̣'ὰλ** καὶ فعال **ϕ̣ι'άλ.**

فعلاً { A. **ϕ̣ί'λ-εν,** ἐπρ. ἔργῳ, πράγματι: قولاً و — λόγῳ [**κάβλεν**] καὶ ἔργῳ.

فعله { A. ϕ̣ε'ελὲ [πλθ. τοῦ فاعل] ὄν. οἱ δρῶντες, οἱ πράττοντες, δρᾶσται· ἐργάται.

فعلى { A. **ϕ̣ι'λ-ὶ** [ῥζ. فعل] ἐπθ. ἐνεργός, πρακτικός· ῥηματικός· § θ. فعليه **ϕ̣ι'λιγ̇έ**: نتيجهٔ — συνέπεια ἢ ἀποτέλεσμα [**νετιδ̣ζὲ**] πρακτικόν· || مداخلهٔ — ἐνεργὸς ἐπέμβασις [**μυ̱τ̇αχαλὲ**]· || جملهٔ — πρότασις [**δ̣ζυ̱μλὲ**] ῥηματικὴ ἤτοι ἡ ἐξ ὑποκειμένου καὶ ῥήματος, ἀντίθετος τῇ جملهٔ اسميه πρότασις συνδετικὴ [**ἰσμιγ̇ὲ**] ἤτοι ἡ ἐξ ὑποκειμένου κατηγορουμένου καὶ συνδετικοῦ.

فعليات { A. **ϕ̣ι'λιγ̱ά̇τ** [πλθ. τοῦ προηγ.] ὄν. θ. ἔργα, πράξεις· ἀντιθ. قوليات **καβλιγ̱ά̇τ,** λόγοι.

فغان { Π. **ϕ̣ιγάν,** ὄν. κραυγὴ ἐπικλήσεως βοηθείας, θρῆνος, ὀδυρμός: فرياد و — κλαυθμὸς καὶ ὀδυρμός [**ϕ̣εργ̱ά̇τ**]: فرياد و — ايتمك κλαίω καὶ ὀδύρομαι· § ἐπϕ. φεῦ! δυστύχημα!

فغفور { A.Π. **ϕ̣αγϕ̣ούρ,** ὄν. τίτλος τοῦ αὐτοκράτορος τῆς Σινικῆς, οἷοι οἱ τῶν ἄλλων βασιλέων, ἤτοι خاقان ، خان ، شاه ، نجاسى ، راى ، چار ، قيصر ، ايمپراطور ، قرال · § σινοκέραμος, πορσελάνη, κ. φαρφουρί: اولسه‌ده‌ويرمز: كاسهٔ لبريز — صدا ἡ ὑπερχειλὴς [**λεπ̇-ρὶζ**] κοτύλη, καὶ σινοκέραμος ἐὰν ᾖ, δὲν ἠχεῖ· § πλθ. فغافره **ϕ̣εγαϕ̣ιρέ.**

فغفورى { A.Π. **ϕ̣αγϕ̣ουρὶ** [ἐκ τοῦ προηγ.] ἐπθ. ὁ ἀνήκων ἢ ἁρμόζων τῷ αὐτοκράτορι τῆς Σινικῆς· § σινοκεράμειος, ὁ ἐκ σινοκεράμου, κ. φαρφουρένιος.

فق { T. **ϕ̣άκ,** βλ. فاق · § **ϕ̣ήκ,** βλ. ويق.

فقار { A. **ϕ̣εκάρ,** ἐσφαλμ. **ϕ̣ηκὰρ** [πλθ. τοῦ فقره] ὄν. θ. σπόνδυλοι· || βλ. ذوالفقار.

فقارى { A. **ϕ̣εκαρ-ί,** ἐπθ. σπονδυλικός· [συνων. شوكى]: حرقى — **ϕ̣εκαρίϊ χαρκαϕ̣ί,** εἰλεοσπονδυλικός· || عمود — σπονδυλικὴ στήλη [**ἀμ̱ού̇τ**]· || الم — **ἐλέμ̱ι ϕ̣εκαρί,** ῥαχαλγία· § θηλ. فقاريه **ϕ̣εκαριγ̇έ.**

فقاع { A. **ϕ̣ουκκά',** ὄν. δοχεῖον, δι' οὗ πίνει τις ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ μελίκρατον· συνέκδ. τὸ ἐκ βερυκόκκων ἢ ἄλλων καρπῶν μελίκρατον, ὅπερ πωλοῦσιν ἐν τῇ ἀγορᾷ, κ. σερμπέτι [شربت]· § πέμφιξ ἤτοι φλύκταινα τῆς ἐπιδερμίδος, κ. φουσκαλίδα.

فقاعه { A. **ϕ̣υ̱κκα'ά,** ὄν. θ. πομφόλυξ, φυσαλίς.

فقاهت { A. **ϕ̣εκαχὲ̇τ** [ῥζ. فقه] ὄν. θ. γνῶσις τοῦ ἱεροῦ μουσουλμανικοῦ δικαίου ἤτοι τοῦ Σερῆ [شرع], νομομάθεια.

فقاهتلو { T. **ϕ̣εκαχετ-λί,** ἐπθ. ὁ εἰδὼς τὸ Σερῆ [شرع], ἤτοι τὸ ἱερὸν μουσουλμανικὸν δίκαιον, νομομαθὴς [τίτλος τιμητικὸς ἀπονεμόμενος ἰδίᾳ εἰς τοὺς Μουφτήδας [مفتى] ἢ καὶ εἰς ἄλλα πρόσωπα ἐγκύψαντα εἰς τὴν μελέτην τοῦ Σερῆ].

فقد { A. **ϕ̣άκ̇τ,** ὄν. ἔλλειψις, ἀπουσία· στέρησις, ἀπώλεια [ἰατρ.].

فقدان { A. **ϕ̣ηκ̇τὰν** [ῥζ. فقد] ὄν. ἔλλειψις, ἀπουσία, τὸ μὴ ὑπάρχειν: نقود — ἔλλειψις χρημάτων [**νουκού̇τ**]· || وقوعات مهمه — ى ἔλλειψις σπουδαίων [**μυ̱χιμ̱μ̱έ**] γεγονότων· || —

امن و آسايش ἔλλειψις ἀσφαλείας [**ἔμ̱ν**] καὶ ἡσυχίας· § [ἰατρ.] ارادت — ἔλλειψις βουλήσεως [**ἰρα̇τέ̇τ**] ἤτοι εἶδος μανίας· || اعضاء التناسل — ἔλλειψις γεννητικῶν ὀργάνων [**ἀζάου-τ-τεναδσ̇υ̱λ**]· || الم — **ϕ̣ηκ̇άνι ἐλέμ̱,** ἀναλγησία· || لسان — ἔλλειψις γλώσσης· || عين — ἔλλειψις ὀφθαλμοῦ.

فقر { A. **ϕ̣ὰκρ,** ὄν. πενία, ἀνέχεια, πτωχεία: و فاقه — πενία καὶ ἔνδεια· || دم — πτωχεία αἵματος [**τ̇ὲμ̱**] ἤτοι χλώρωσις, ἀναιμία· συνων. تناقص دم καὶ لون خاسف βλ. || قيص من — ال الفقر قميص من النار **ἔλ ϕ̣άκρου καμ̱ίσου μ̱ίνε-ν-νάρ,** ἡ πτωχεία εἶναι χιτὼν πύρινος [πρμ.]· βλ. فقيرلك.

فقر { T. **ϕ̣ηκήρ,** μόριον παριστάνον τὸν ἦχον, ὃν παράγει τὸ ὕδωρ ὅταν κοχλάζῃ, ἢ ἡ θάλασσα ὅταν παφλάζῃ· ἐπαναλαμβάνεται ὡς فقر فقر قاينامق κοχλάζω, παφλάζω, ἀναβράζω· θαμβῶ τὸν ὀφθαλμὸν [ἐπὶ βαφῆς ζωηρῶν χρωμάτων]· || λέγεται καὶ فوقر فوقر ἢ فوقور فوقور **ϕ̣οκοὺρ ϕ̣οκούρ·** βλ. فقردامق καὶ طيقر.

فقرا { A. **ϕ̣ουκαρὰ** [πλθ. τοῦ فقير] ὄν. πτωχοί, πένητες: اغنيا و — πλούσιοι [**ἀγνιγ̱ὰ**] καὶ πένητες· || افقر — دن **ἐϕ̣κάρι ϕ̣ουκαρα̇τάν,** πενέστατος τῶν πενήτων, πάμπτωχος· || قوام الدنيا باربعة اشيا عدل الامراء و علم العلماء و احسان الاغنيا و دعاء ال — **κηβάμ̱ου-τ-τ̇υ̱νγιὰ π̇ὶ ἐρπ̇έατι ἐσγ̱ά: ἄτ̇λου-λ-ὐμ̱ερά, βὲ ἤλμ̱ου-λ-ουλεμ̱ά, βὲ ἰχσάνου-λ-ἀγνιγιά, βὲ τ̇ουά'ου-λ-ϕ̣ουκαρά,** ἡ συντήρησις τοῦ κόσμου διὰ τεσσάρων πραγμάτων [γίνεται]: διὰ τῆς δικαιοσύνης τῶν ταγῶν, τῆς σοφίας τῶν σοφῶν, τῆς εὐεργεσίας τῶν πλουσίων καὶ τῆς δεήσεως τῶν πτωχῶν· || باباسى — πατὴρ τῶν πτωχῶν, φιλόπτωχος· § κοινῶς ἀντὶ ἑνικοῦ, ἤτοι πτωχός· βλ. تجار ، اولاد.

فقراپرور { Π. **ϕ̣ουκαρὰ-περβέρ,** ἐπθ. φιλόπτωχος, ὁ ἀγαπῶν, προστατεύων τοὺς πτωχούς: جمعيت — φιλόπτωχος ἀδελφότης· § πλθ. فقراپروران **ϕ̣ουκαρὰ-περβεράν.**

فقراپرورلك { T. **ϕ̣ουκαρὰ-περβερλίκ,** ὄν. φιλοπτωχία· βλ. ἑπομ.

فقراپرورى { Π. **ϕ̣ουκαρὰ-περβερί,** ὄν. ταὐτὸ προηγ.

فقرات { A. **ϕ̣ηκαρά̇τ,** πλθ. τοῦ فقره βλ.

فقرالق { T. **ϕ̣ουκαρα-λήκ,** ὄν. πενία, πτωχεία· βλ. καὶ فقيرلك.

فقرداتمق { T. **ϕ̣ηκηρ-τ̇ατ̇μ̱άκ,** ῥμ. μτβ. κάμνω τι νὰ κοχλάζῃ ὡς τὸ φαγητόν, ἢ νὰ παφλάζῃ ὡς ἡ θάλασσα [αἰτ.]·

فقردامق { T. **ϕ̣ηκηρ-τ̇αμ̱άκ,** ῥμ. οὐδ. κοχλάζω, ἀναβράζω [ἐπὶ ὕδατος βράζοντος, θαλάσσης, ἢ ἀνθρώπου ζωηροῦ ταραττομένου]· § βράζομαι καὶ καθίσταμαι οὖλος καὶ λαμπροῦ χρώματος [ὕφασμα].

فقره { A. **ϕ̣ηκρά,** ὄν. θ. σπόνδυλος· § πλθ. فقار **ϕ̣εκάρ·** βλ. καὶ ἑπόμ.

فقره { A. **ϕ̣ηκρά,** ὄν. θ. διήγημα, μῦθος, ἀνέκδοτον, νέον: نادره — διήγημα ἢ ἀνέκδοτον σπάνιον· § περικοπή, τεμάχιον λόγου, συγγράμματος, νόμου: مادهٔ نظاميه‌نك — اخيره‌سى ἡ τελευταία περικοπὴ τοῦ ἄρθρου· § [συντ.] περίοδος· § πλθ. فقرات **ϕ̣ηκαράτ.**

فقس { A. **ϕ̣ὲ-κὴς** [ἐκ τοῦ μορ. ف καὶ τοῦ ῥμ. قس]: على هذا — κατὰ τοῦτο [**ἀλὰ χάζα**] κρῖνε, ἤτοι ἀναλόγως καὶ τὰ λοιπά, καὶ οὕτω καθεξῆς· || βλ. قس.

فقط { A. **ϕ̣έκατ,** κ. **ϕ̣άκατ** [ἐκ τοῦ μορ. ف καὶ τοῦ ἐπρ. قط **κάτ,** μόνον] ἐπρ. μόνον: اوچ اولاد براقدى — τρία μόνον τέκνα ἀφῆκε· § σύνδ. ἀλλά: چوق شيلر سويلدى — بر شيلر آكلاشلمدى πολλὰ εἶπεν, ἀλλὰ τίποτε δὲν ἐνόησέ τις.

فقعيه { A. ϕ̣εκα'ϊγ̇ὲ [ῥζ. فقع, βλ. فقاعه] ἐπθ. θ. λυκοπέρδια [φυτ.].

فقلامق { T. **ϕ̣ηκλαμ̱άκ,** βλ. وقلامق.

فقم { A. **ϕ̣άκμ̱,** ὄν. σιαγών· § δυϊκ. فقمان **ϕ̣ακμ̱ὰν** καὶ فقمين **ϕ̣ακμ̱έϊν**: ما بين ال — **μ̱ά π̇έϊνε-λ-ϕ̣ακμ̱έϊν,** τὸ μεταξὺ τῶν δύο σιαγόνων, ἤτοι ἡ γλῶσσα.

فقه { A. **ϕ̣ὴκχ,** κ. **ϕ̣ηκήχ,** ὄν. τὸ εἰδέναι, γνῶσις τοῦ ἱεροῦ μουσουλμανικοῦ δικαίου [شرع]: ارباب — οἱ κάτοχοι [**ἐρπ̇ὰπ̇**] τοῦ ἱεροῦ δικαίου, νομοδιδάσκαλοι· βλ. فقيه.

فقها { A. **ϕ̣ουκαχά,** πλθ. τοῦ فقيه, βλ.

فقهى { A. **ϕ̣ηκχὴ** [ἐκ τοῦ فقه] ἐπθ. ὁ ἀνήκων εἰς τὸ ἱερὸν δίκαιον τῶν Μουσουλμάνων, ἱερονομικός· § θ. فقهيه **ϕ̣ηκχηγ̇έ**: مسائل — ζητήματα [**μεσαῖλ**] ἱερονομικά· || قواعد — κανόνες ἢ γενικαὶ ἀρχαὶ [**καβα'ὴ̇τ**] τοῦ ἱεροῦ δικαίου.

فقى { T. **ϕ̣ακῆ** [ἐκ τοῦ فقيه] ἐπθ. ὁ εἰδὼς ἀνάγνωσιν καὶ γραφήν· ἱμάμης χωρίου.

فقى T. ἡ فِيق ὀπκῆ, μόρ. ἐπιτατικὸν ἐν χρήσει μόνον μετὰ τοῦ صيق βλ.

فقيد A. ὀφεκὴ: [ρζ. فقد] ἐπθ. ἀπών, ἄφαντος.

فقير A. ὀφεκήρ, κ. ὀφακὴρ[ρζ. فقر]ἐπθ.καὶ ὄν. πτωχός, πένης, ἐπαίτης, ἀδύνατος : دوشمك — πίπτω εἰς πτωχείαν, γίνομαι πτωχός· ‖ اولمق — γίνομαι πένης, πτωχός· ‖ ايتمك—καθιστῶ πτωχόν·‖ناموسيرور—πτωχὸς τίμιος [ναμοὶς-περβέρ]·§ ὁ πτωχός, ὁ ταπεινός [μετριοφροσύνης χάριν, ἀντὶ ἐγώ]· § θ. فقره· § πλθ. افقرا ὀφουκαρά : فقير فقرا ὀφακὴρ ὀφουκαρά, ἡ τάξις τῶν πτωχῶν, οἱ πτωχοί· βλ. افقر.

فقيرانه Π. ὀφακηρανέ, ἐπθ. πτωχικός, πενιχρός, ταπεινός: م—خانه ἡ πτωχικὴ, ἡ ταπεινὴ οἰκία μου· § ἐπρ. πτωχικῶς, ὡς πένης, πενιχρῶς, ταπεινῶς : كچمك — ζῶ πτωχικῶς, πενιχρῶς.

فقيرخانه Π. ὀφακὴρ-χανέ, ὄν. ἡ πτωχικὴ οἰκία, τὸ πτωχικὸν οἴκημα [μετριοφροσύνης χάριν, ἀντὶ ἡ οἰκία μου] : بى—تشريف بيورك τιμήσατε τὸ πτωχικόν μου, ἢ ὡρίσατε εἰς τὴν οἰκίαν μου·‖ده—ἐν τῷ πτωχικῷ μου, ἐν τῇ οἰκίᾳ μου [ἀντίθ. دولتخانه].

فقيرلك T. ἡ فقيرلق ὀφακηρ-λήκ, ὄν. πενία, πτωχεία : آتشدن كوملكدر — ἡ πενία εἶναι ὑποκάμισον [γκιομλὲκ] πύρινον [πρμ.]· § συνηθέστ. فقرالق· βλ. καὶ فقر.

فقيه A. ὀφεκήχ, κ. ὀφακὴχ [ρζ. فقه] ὄν. ὁ εἰδὼς τὸν ἱερὸν Μουσουλμανικὸν νόμον, ἤτοι τὸ Σερῆ[شرع],νομοδιδάσκαλος·§πλθ. فقها ὀφουκαχά· § βλ. καὶ فقى ὀφακῆ.

فك A. ὀφέκ, ρ. ἀφ. ἀπόσπασις, θραῦσις, ρῆξις, ἀπαλλαγὴ ἐνεχύρου κτλ. ἄρσις κατασχέσεως[ἀντίθ.وضع]: ى—رهنك ἀπόσπασις ἐνεχύρου [ρέχν],ἀπόσβεσις δικαιώματος παρακατασχέσεως ἐνεχύρου·‖ وضع و—ى جزك θέσις [βάζ']καὶ ἄρσις κατασχέσεως[χάδζ']·‖—مهر ρῆξις σφραγῖδος[μοχτὸρ],ἀποσφράγισις·‖—لنكر ἄρσις ἀγκύρας[λενγκέρ],τὸ ἀπαίρειν[ἐπὶ πλοίων]. ‖ Ρμ. ἀποσπῶ, διαρρήγνυμι, θραύω, ἀπαλλάττω ἐνέχυρον κτλ. αἴρω κατάσχεσιν [αἰτ.].

فك A. ὀφέκ,ὄν. σιαγών:اعلا—ἡ ἄνω σιαγών·‖اسفل—ἡ κάτω[ἐσφέλ] σιαγών.

فكار Π. ὀφιγκιάρ, ἐπθ. τετραυματισμένος: — دل ديله-ὀφιγκιάρ, ὁ ἔχων τὴν καρδίαν τετραυματισμένην, λίαν τεθλιμμένος· βλ. καὶ افكار ἐφγκιάρ.

فكاك A. ὀφικιὰκ [βλ. فك] ὄν. ἀπαλλαγὴ ἐνεχύρου, χειραφέτησις δούλου.

فكاهت A. ὀφεκιαχέτ, ὄν. θ. τὸ εὐτράπελον τοῦ ἤθους.

فكاهت A. ὀφικιαχέτ,ὄν. θ. χαριεντισμός, ἀστεϊσμός·§πλθ.فكاهات ὀφικιαχάτ.

فكر A. ὀφίκρ ἢ ὀφικίρ, ὄν. σκέψις, ἰδέα,γνώμη· μνήμη· νοῦς: قاصر—ταπεινὴ ἰδέα, σκέψις·‖مدبر—ὀφικριμὲ-τὶρ,εἶναι ἐν τῇ μνήμη μου, ἐνθυμοῦμαί τι·‖Ρμ. σκέπτομαι [αἰτ.] : صوكنى — σκέπτομαι τὸ τέλος του [σονουνοῦ]·‖دوشنمق—εὑρίσκομαι ἐν τῇ ἰδέᾳ,εἶμαι τῆς ἰδέας, τῆς γνώμης·‖ينه كلمك — ἔρχεται τι εἰς τὸν νοῦν, εἰς τὴν μνήμην τινος· ‖ ينه كتيرمك—ἔρχομαι πάλιν εἰς τὸν νοῦν, εἰς τὴν μνήμην τινος·‖ده صاقلامق — φυλάττω τι ἐν τῇ μνήμῃ·§πλθ. افكار ἐφγκιάρ· βλ.

فكراً A. ὀφίκρ-εν, ἐπρ. κατὰ διάνοιαν, διανοητικῶς : بوكى ملاحظه ايله مشغول — ἐνασχολούμενος κατὰ διάνοιαν εἰς τοιαύτας σκέψεις [μοδλαχαζά].

فكرت A. ὀφικρὲτ [ἐκ τοῦ προηγ.] ὄν. θ. σκέψις.

فكرسز T. ὀφικιρ-σίζ,ἐπθ. ὁ ἄνευ σκέψεως, ἰδέας, νοός, ἀπερίσκεπτος, μωρός, ἄνους, εὐήθης.

فكرسزلك T. ὀφικιρ-σιζλίκ, ὄν. ἔλλειψις σκέψεως,ἰδέας, νοός, ἀπερισκεψία, ἄνοια, μωρία, εὐήθεια.

فكرلمك T. ὀφικιρ-λενμέκ, ρμ. οὐδ. καθίσταμαι σκεπτικός, ἔμφροντις.

فكرلى T. ὀφικιρ-λί, ἐπθ. ὁ ἔχων σκέψιν, ἰδέαν, νοῦν, σκεπτικός, περιεσκεμμένος, νουνεχής :— جن ὄζἰνν ὀφικιρλί, εὐψυέστατος, ἀγχινούστατος: — درين ἐτερὶν ὀφικιρλί, βαθύνους·‖—ساده ἀφελὴς τὸν νοῦν.

فكرى A. ὀφικρ-ί, θ. فكريه ὀφικριγέ, ἐπθ. νοερός, διανοητικός.

فكن Π. ὀφκέν, ταὐτὸ افكن βλ.

فكنده Π. ὀφκενδέ, ταὐτὸ افكنده βλ.

فكنده‌سر Π. ὀφκενδε-σέρ, ἐπθ. ὁ ἐξ αἰδοῦς ἔχων τὴν κεφαλὴν κάτω, κάτω νενευκώς.

فكه A. ὀφεκκὲ καὶ والفكه βὲ-λ-ὀφεκκέ, ὄν. θ. ἀστὴρ τοῦ βορείου στεφάνου.

فكى A. ὀφεκκ-ί, ἐπθ. γναθικός, σιαγονικὸς [ἀνατ.]· جفى ء— ὀφεκκίϊ ὄζεὸνί, ὁ κυκλικὸς τῶν βλεφάρων μῦς·‖ سنجى ء — ὀφεκκίϊ ὄνχίϊ ἐνὸί, μῦς καθελκτὴρ τοῦ πτερυγίου τῆς ρινός·‖ شفوى ء — ὀφεκκίϊ ὄεὸεβί, γναθοχειλεορρινικὸς μῦς, ἤτοι ὁ κοινὸς ὑψωτὴρ τῆς ρινὸς καὶ τοῦ ἄνω χείλους· ‖ نخرى ء — ὀφεκκίϊ νὄχρί, σιαγονορρινικὸς μῦς·§ θ. فكيه βλ.

فكيف A. ὀφὲ-κεϊὸὲ [συνθ. ἐκ τοῦ μορ. ف καὶ τῆς λ. كيف] ἐπρ. καὶ πῶς ; πῶς λοιπόν ;

فكيه A. ὀφεκκιγέ, θ. τοῦ فكى βλ.‖ صلبيه ء— ὀφεκκιγέϊ σουλπιγέ, ὁ μικρὸς λοξὸς μῦς τοῦ ὀφθαλμοῦ [ἀνατ.].

فلاة A. ὀφελάτ, ὄν. θ. ἔρημος·§ πλθ. فلوات ὀφελεβάτ.

فلا جرم A ὀφέ-λὰ ὄζερὲμ [ἐκ τοῦ μορ.ف, τοῦ στερητ.لا καὶ τῆς λ.جرم]ἐπρ. βεβαίως, ἐξάπαντος, ἀναμφιβόλως· βλ. شك.

فلاح A.ὀφελάχ, ὄν. σωτηρία, ἀσφάλεια, εὐδαιμονία, εὐημερία·‖ بولق— εὑρίσκω σωτηρίαν, ἀσφάλειαν, εὐδαιμονίαν·γίνομαι εὐτυχής, εὐτυχῶ: بولماز نصيحت دينلمين چوجق— ὁ παῖς ὁ μὴ ἀκούων συμβουλὰς[νασηχὰτ τινλέμεγεν] δὲν εὐτυχεῖ·‖— الى حى على χάϊγε ἀλὲ-λ-ὀφελάχ, ἔλθετε εἰς τὴν σωτηρίαν [μία τῶν φράσεων, ἣν ἐπαναλαμβάνει ὁ مؤذن μοεζζίν,ἤτοι ὁ κράκτης ὁ ἀπὸ τοῦ μιναρὲ προσκαλῶν ἐν ὡρισμέναις ὥραις τοὺς μωαμεθανοὺς εἰς τὸ τέμενος ὅπως προσευχηθῶσι].

فلاح A. ὀφελλάχ [ἐκ τοῦ فلاحت] ὄν. γεωργός, ἰδίᾳ ὁ τῆς Αἰγύπτου, κ. ὀφελλάχης·§κοινῶς ἀντὶ τοῦ Ἄραψ, Αἰγύπτιος, Αἰθίοψ·‖— كور στραβὸς ὀφελλάχης [ὕβρις].

فلاحت A. ὀφελαχάτ [ρζ. فلح] ὄν. θ. γεωργία, καλλιέργεια τῆς γῆς.

فلاخان Π. ἡ فلاخن ὀφελαχάν, ὄν. σφενδόνη.

فلار T. ἢ فِلار ὀφιλάρ, ὄν. εἶδος ἐμβάδων ἐλαφρῶν, ἃς ἄλλοτε ἐφόρουν οἱ Γενίτσαροι· βλ. شبشب.

فلارز T. ὀφιλαρίζ, ὄν. ἀλετρίβανον, γουδοχέρι, δι'οὗ κοπανίζουσι τὸ λίνον καὶ ἄλλους σπόρους.

فلاسفه A. ὀφελασιφὲ [πλθ. τοῦ فيلسوف' ὀφεϊλεσὸφ] ὄν.φιλόσοφοι: —اسلاميه μουσουλμᾶνοι φιλόσοφοι.

فلاشك A. ὀφὲ-λὰ-σὲκκ [ἐκ τῶν μορ. ف, لا καὶ τῆς λ. شك] ἐπρ. ἀναμφιβόλως, ἀδιστάκτως· βλ. فلاجرم.

فلاطون A.ὀφελατούν,ὄν. κ. ὁ Πλάτων· βλ. افلاطون· § κόμμι φοίνικος καὶ ἄλλων δένδρων.

فلاطونى A. ὀφελατουν-ί, ἐπθ. πλατωνικός· βλ. افلاطونى.

فلاقه T. ὀφάλακα [βλ.فلق],ὄν. εἶδος ποδοκάκης ἢ χοίνικος, κ. φάλαγγας,ἤτοι ξύλον,ἐφ'οὗ προσδένοντες τοὺς πόδας ἐγκληματίου ἢ μαθητοῦ μαστιγοῦσι:اورمق ἢ چكمك—ὲ ἢ μαστιγώσεως τῶν ποδῶν, βάζω στὸν φάλαγγα· ‖ حلاج—سى — τὸ τόξον τοῦ βαμβακοξάντου [χαλλάδζ].

فلاكت A. ὀφελακὲτ [νεολογισμὸς κακιζόμενος ὑπό τινων] ὄν. θ. δυστύχημα,συμφορά, καταστροφή: عظيم—μεγάλη συμφορά·‖ باشمه اوغرامق ἢ — ὲρχεται εἰς τὴν κεφαλήν μου δυστύχημα, ἢ ὑποπίπτω εἰς συμφοράν,πλήττομαι ὑπὸ συμφορᾶς·‖—كورمك βλέπω συμφοράν, πλήττομαι ὑπὸ συμφορᾶς.

فلاكتديده Π. ὀφελακὲτ-τὶτέ,ἐπθ. ὁ ἰδὼν συμφοράν, ὁ ὑπὸ συμφορᾶς πληγείς, ὁ παθών· §πλθ. فلاكتديدكان ὀφελακὲτ-τὶτεγκιάν.

فلاكتزده Π. ὀφελακὲτ-ζετέ, ἐπθ. ὁ ὑπὸ συμφορὰς πληγείς, ὁ παθών· § πλθ. فلاكتزدكان ὀφελακὲτ-ζετεγκιάν· βλ.فلكزده.

فلاكتلى T. ὀφελακετ-λί, ἐπθ. ὁ πρόξενος συμφορᾶς,δυστυχήματος,ὀλέθριος.

فلامور Ελ. ὀφιλαμούρ,βλ. افلامور.

فلامه Ιτ. ὀφλάμα [fiamma] ὄν. μικρὰ σημαία ἐν τῇ ἄκρᾳ λόγχης, περικεφαλαίας, ἢ ἱστοῦ· βλ. فلاندره.

فلان A. ὀφλάν,κ. ὀφλὰν [فلان] ἐπθ. καὶ ὄν. ὁ δεῖνα : آدم—ὁ δεῖνα ἄνθρωπος· ‖ἐπαναλαμβάνεται, ὡς فلان فلان ὀφλὰν ὀφλάν, ὁ δεῖνα καὶ ὁ δεῖνα·‖ فستق فلان ὀφλὰν ὀφιστὶκ ἢ فستكيز فلان ὀφλὰν ὀφεστεκίζ, τὸ δεῖνα καὶ τὸ δεῖνα, τοῦτο καὶ ἐκεῖνο· § τοιοῦτόν τι, κ. τί-

ποτε: اولدی می — یکی بر طارغینلق ἔγινε τίποτε καμμία νέα δυσαρέσκεια; ἤτοι δυσαρέσκεια ἢ τοιοῦτόν τι;

فلانجه Τ. **φλάν-τζα,** ἐπθ. ὁ δεῖνα: آدم — ὁ δεῖνα ἄνθρωπος.

فلاندره Ιτ. **φιλάνδρα** [filandra] ὄν. μακρὰ καὶ στενὴ σημαία εἰς τὸ ἄκρον τοῦ ἱστοῦ·‖بالغی — πρίστης ἤτοι εἶδος ἰχθύος καλουμένου καὶ دستره βλ. λ. دستره.

فلانجی Τ. **φλαν-ντζῆ,** ἐπθ. ὁ δεῖνα[ἐπὶ ἀριθμητικῆς σειρᾶς, τάξεως] : — باب τὸ δεῖνα κεφάλαιον·‖صحیفه — ἡ δεῖνα σελίς.

فلاوطه Ιτ. **φλάουτα** [flauto] ὄν. φλάουτον, πλαγίαυλος· βλ. نی **νέϊ**.

فلبه **φίλιππε,** ὄν. κ. Φιλιππούπολις, πρωτεύουσα τῆς Ἀνατολικῆς Ρωμυλίας.

فلبه‌لی Τ. **φιλιππε-λί,** ὄν. Φιλιππουπολίτης.

فلج Α. **φέλδζ,** ὄν. τὸ σχίζειν ἢ χωρίζειν εἰς δύο· παραλυσία: اسفل — **φέλδζι ἐσφέλ,** παραπληγία· ‖ جفن — **φέλδζι δζέφν,** βλεφαροπληγία· ‖خفیف — **φέλδζι χαφίφ,** πάρεσις, παραλυσία, καθ' ἣν παύει ἡ κίνησις οὐχὶ ὅμως καὶ ἡ αἴσθησις· ‖قرحیه — **φέλδζι κουζαμγέ,** μυδρίασις, πάθος περὶ τοὺς ὀφθαλμούς· ‖ مثانه — **φέλδζι μεσανέ,** κυστοπληγία· ‖تخاع — **φέλδζι νδχά',** παραλυσία τοῦ νωτιαίου μυελοῦ, ἤτοι ἔλλειψις ἐνεργείας αὐτοῦ ἐπὶ τῶν νεύρων.

فلجان Τ. **φιλδζάν,** βλ. فنجان.

فلح Α. **φέλχ,** ρ. ἀφ. τὸ σχίζειν, τὸ χωρίζειν εἰς δύο, τὸ κόπτειν· τὸ καλλιεργεῖν **τὴν γῆν**· βλ. حلاح καὶ فلق.

فلذ Α. **φιλζέ,** πλθ. τοῦ ἑπομ.

فلذه Α. **φιλζέ,** ὄν. θ. λοβός, τεμάχιον ἥπατος ἢ κρέατος: کبد — **φιλζέϊ κέπε** λοβός τοῦ ἥπατος·μτφ. προσφιλὴς υἱός, τέκνον [βλ. چکر پاره]· § πλθ. فلذ **φιλέζ.**

فلذلك Α. **φὲ-λὶ-ζαλὶκ** [συνθ. ἐκ τοῦ μορ. ف, τῆς προθ. ل καὶ τῆς ἀντ. ذلك] συνδ. διὰ τοῦτο, ἕνεκα τούτου.

فلز Α. **φιλίζ,** ὄν. σκωρία σιδήρου, ὀρυκτόν, μέταλλον ἐν τῇ φυσικῇ αὐτοῦ καταστάσει, ἀκαθάριστον· § πλθ. فلزات **φιλιζάτ.**

فلز Τ. **φιλίζ,** فلز لمك **φιλιζ-λενμέκ,** βλ. فلز لمك.

فلزات Α. **φιλιζάτ,** πλθ. τοῦ فلز βλ.

فلس Α. **φὲλς** ἢ **φὸλς** [ἐκ τοῦ λατ. obolus] ὄν. ὀβολός, μικρὸν νόμισμα, παρᾶς· احمر — νόμισμα ἐρυθρὸν [**ἀχμέρ**], ἤτοι χαλκοῦν. συνεκδ. οὐδ' ὀβολὸς [παρᾶς λιανιστός]: احمره — محتاج ἐνδεὴς [**μσχτὰδζ**] καὶ αὐτοῦ τοῦ ὀβολοῦ, ὁ στερούμενος καὶ τοῦ ὀβολοῦ·§πλθ. فلوس **φὸλούς.**

فلسطین **φιλιστίν,** ὄν. κ. Παλαιστίνη: ارض — ἡ γῆ [**ἔρζ**]τῆς Παλαιστίνης.

فلسفه Α. **φελσεφὲ** [ἐκ τοῦ ἑλλ.] ὄν. θ. φιλοσοφία: سی — فلاطون ἡ φιλοσοφία τοῦ Πλάτωνος·‖منتجبه — φιλοσοφία ἐκλεκτικὴ [**μσντεχαπέ**]·‖دینیه — φιλοσοφία τῆς θρησκείας·‖اخلاقیه — ἠθικὴ φιλοσοφία·‖تاریخ ἢ تاریخیه — φιλοσοφία τῆς ἱστορίας· § ἰδέα ἀτομικὴ, ἀρχὴ : بودر ἢ بودر — بم αὕτη ἢ τοιαύτη εἶναι ἡ ἐμὴ ἀρχὴ· βλ. مسلك.

فلسفی Α. **φελσεφὶ** [ἐκ τοῦ προηγ.] ἐπθ. φιλοσοφικός: سی — کلمك معنای ἡ φιλοσοφικὴ ἔννοια τῆς λέξεως· §θ فلسفیه: — مسائل **μεσαΐλι φελσεφιγέ,** ζητήματα φιλοσοφικά.

فلسفیات Α. **φελσεφιγιὰτ**[πλθ. τοῦ προηγ.] ὄν. θ. τὰ φιλοσοφικὰ [μαθήματα], αἱ φιλοσοφικαὶ ἐπιστῆμαι.

فلور Γλ. **φλὸρ** [fluor] ὄν. φθόριον: حامض — φθορικὸν ὀξύ·‖ماء — حامض **χαμίζι φλόρι μά,** φθορυδρικὸν ὀξύ·‖ بور — **φλόρι πόρ,** φθοροβοροῦχος·‖ بور ماء — حامض **χαμίζι φλόρι πόρι μά,** φθοροβορυδρικὸν ὀξύ.

فلفل Α. **φλφλ,** κ. **φιλφίλ,** ὄν. πέπερι [بور] — احمر دار πέπερι τὸ μέλαν·‖ — کاشی, κ. πέπερι τὸ κόκκινον[**ἀχμέρ**]τ. قرمزی بور· ‖ — شامی μυρίκη· § πλθ. فلفل **φελαφίλ.**

فلفلیه Α. **φλφλιγὲ** [ἐκ τοῦ προηγ.]ἐπθ. θ. πιπεροειδῆ [φυτά].

فلق Α. **φέλκ,** ρ. ἀφ. τὸ σχίζειν εἰς δύο, σχίσις, διάρρηξις· § πλθ. فلوق **φλούκ·** βλ. ἐπόμ. καὶ فلقه، انفلاق.

فلق Α. **φελάκ,** ὄν. ἠώς, αὐγή·κοιλὰς ὁμαλὴ μεταξὺ δύο ὑψωμάτων· πέδαι εἰς τοὺς πόδας τῶν ἐν εἱρκτῇ· ὄνομα φρέατος ἐν Ἅιδῃ· § πλθ. فلقان **φλακάν.**

فلقات Α. **φιλκάτ,** πλθ. τοῦ فلقه **φιλκά·** βλ.

فلقه Τ. **φάλακα,** βλ. قلاق.

فلقه Α. **φιλκὰ** [ἐκ τοῦ فلق] ὄν. θ. τεμάχιον ἢ τὸ ἥμισυ πράγματός τινος· [βοτ.] κοτυληδών: — عديم ال **ἀτίμου-λ-φιλκά,** ἀκοτυλήδονα [φυτά]·§δυϊκ. فلقتين **φιλκατέϊν,** αἱ δύο κοτυληδόνες : — ذات ال **ζάτου-λ-φιλκατέϊν,** δικοτυλήδονα [φυτά]·§πλθ. فلقات **φιλκάτ.**

فلقی Α. **φιλκ-ῆ,** θ. فلقيه **φιλκηγὲ** [ἐκ τοῦ προηγ.] ἐπθ. κοτυληδονοφόρος [βοτ.].

فلك Α. **φελέκ,** ὄν. οὐράνιος σφαῖρα, οὐρανός· τροχιὰ πλανήτου. Κατὰ τοὺς ἀρχαίους, τὰ οὐράνια σώματα ὑπήγοντο εἰς τὰς ἐξῆς ἐννέα τροχιάς : 1ον قمر — τροχιὰ τῆς σελήνης [**καμέρ**]· 2ον عطارد — τροχιὰ τοῦ Ἑρμοῦ [**ὀταρίτ**]· 3ον زهره — τροχιὰ τῆς Ἀφροδίτης [**ζὸχρέ**]· 4ον شمس — τροχιὰ τοῦ ἡλίου [**σέμς**]· 5ον مریخ — τροχιὰ τοῦ Ἄρεως [**μερίχ**]· 6ον مشتری — τροχιὰ τοῦ Διός[**μσὸτερί**]· 7ον زحل — τροχιὰ τοῦ Κρόνου [**ζὸχάλ**]· 8ον ثوابت — τροχιὰ τῶν ἀπλανῶν [**σεβαπίτ**] ἢ البروج — **φελέκιδ-λ-πδρούζ,** ζωδιακὸς κύκλος καὶ 9ον — آطلس **φελέκι ἀτλάς,** ὁ Ἄτλας ἢ الافلاك — **φελέκιδ-λ-ἐφλάκ,** ἡ τροχιὰ τῶν τροχιῶν, ἢ اعلی — **φελέκι ἀλᾶ,** ἢ اعظم — **φελέκι ἀζάμ,** ἡ ὑψίστη ἢ μεγίστη τῶν τροχιῶν, ὁ οὐρανὸς τῶν οὐρανῶν [βλ.καὶ چرخ]· κατὰ τὴν νεωτέραν ἀστρονομίαν ἡ τροχιὰ λέγεται مدار، محرك βλ.§ συνέκδ. ἐποχή, τύχη, μοῖρα, κόσμος: — دور **τέδρι φελέκ,** τύχη, περιστάσεις [στροφὴ τῆς σφαίρας]· ‖ کوسمك — ἡ τύχη κατατρέχει [**κιδσμέκ,** κακόνει]·‖ایلدیزی بارپشیق — ὁ οὐρανὸς καὶ τὸ ἄστρον του ἐν ἁρμονίᾳ, ἤτοι ἡ τύχη εἶναι αὐτῷ εὔνους [πρμ.]· ‖ βλ. کرم **γκέρμ,** سلم **σιλλὲ** καὶ چنبر· § πλθ. افلاك **ἐφλάκ.**

فلك Α. **φὸλκ,** ὄν. ἐφολκίς, ἐφόλκιον, κ. φελοῦκα, βάρκα· βλ. فلوكه καὶ فلوكه.

فلکزده Π. **φελὲκ-ζεπέ,** ἐπθ. οὐρανόπληκτος, ὁ ὑπὸ τοῦ οὐρανοῦ πληγείς, δυστυχής, ὃν ἡ τύχη κατέτρεξε·βλ.فلاكزده.

فلکمرتبه Π. **φελὲκ-μερτεπέ,** ἐπθ. οὐρανοβάμων, ὁ φθάνων μέχρις οὐρανοῦ, ὕψιστος:—عتبهٔ ὁ ὕψιστος οὐδός[**ἀτεπέ**], ἤτοι ὁ Σουλτανικὸς θρόνος.

فلکسیر Π. **φελὲκ-σέϊρ,** ἐπθ. οὗ ἡ κίνησις ταχεῖα ὡς ἡ οὐράνιος σφαῖρα.

فلکه Α. **φὸλκέ,** ὄν. θ. ταὐτὸ فلك **φὸλκ·** βλ. καὶ فلوكه.

فلکی Α. **φελεκ-ί,** ὄν. ἀστρονόμος· § πλθ. فلکیون **φελεκιγιούν.**

فلکی Α. **φελεκ-ί,** ἐπθ. οὐράνιος, ἀστρονομικός·§ θ. فلکیه : — علوم **ὄλούμι φελεκιγέ,** αἱ ἀστρονομικαὶ ἐπιστῆμαι.

فلکی Τ. ἢ فیلکی **φιλεγί,** ὄν. ἑλικτήρ, ἐργαλεῖον, δι' οὗ σφίγγονται ἢ χαλαροῦνται οἱ κοχλίαι [βίδες].

فلکیات Α. **φελεκιγιὰτ** [πλθ. τοῦ فلکی] ὄν. θ. ἀστρονομικαὶ ἐπιστῆμαι, ἤτοι κοσμογραφία, ἀστρονομία, ἀστρολογία.

فلمنك **φελεμένκ,** ὄν. κ. Ὁλλανδία : — جدید **φελεμένκι δζεπίτ,** Νέα Ὁλλανδία ἢ Αὐστραλία·‖طاشی — ἢ ἁπλῶς—ἀδάμας μικρᾶς ἀξίας·‖ینیری — τυρὸς ὁλλανδικός.

فلمنکجه Τ. **φελεμένκ-τσε,** ἐπθ. ὁλλανδικός· § ἐπρ. ὁλλανδιστί: سویلمك — ὁμιλῶ ὁλλανδιστί· § ὄν. ἡ ὁλλανδικὴ γλῶσσα.

فلمنکلی Τ. **φελεμενκ-λί,** ὄν. Ὁλλανδός, ὁ κάτοικος τῆς Ὁλλανδίας.

فلنطه Τ. **φιλίντα**[κατὰ τὸ لجه ἐκ τῆς ἀγγλ.] ὄν. πυροβόλον ἐφωδιασμένον διὰ πυρείου [βλ. چاقماقلی]· βραχὺ πυροβόλον κυνηγίου.

فلنك Τ. **φιλένκ,** ὄν. ξυλίνη ἐσχάρα, ἐφ' ἧς ἐπιβιβάζοντες ἀνελκύουσι **τὴν** λέμβον ἐκ τῆς θαλάσσης εἰς τὴν ξηράν·§τὸ ξύλον τὸ κρατοῦν λέμβον ἀνηρτημένην εἰς πλοῖον.

فلوات Α. **φελεβάτ,** πλθ. τοῦ فلا, βλ.

فلورانسه **φλοράνσα,** ὄν. κ. Φλωρεντία, πόλις τῆς Ἰταλίας.

فلورجین Τ. **φλορὸζὶν** [ἐκ τοῦ فلوري, βλ.] ὄν. κοκκοθραύστης, κ. φλυδζοῦνι.

فلوری Ιτ. **φλορὶ** [fiorino] ὄν. νόμισμα χρυσοῦν, κ. φλουρί, φλωρίον.

فلورین **φλορὶν** [ἐκ τοῦ προηγ.] ὄν. φιορίνιον, ἤτοι νόμισμα αὐστριακόν.

فلورینه **φλορίνα,** ὄν. κ. Μογλενά, κ. Φλώρενα.

فلوریه Ελ. **φλούρια,** ὄν. χλωρίς, κ. φλῶρι [πτηνόν].

فلوس Α. **φὸλοὺς** [πλθ. τοῦ فلس **φὲλς**] ὄν. ὀβολοί, χρήματα· πολλάκις ἐν χρήσει ἀντὶ ἑνικοῦ.

فلوقه Ιτ.**φουλούκα** [feluca, ἀρβ. فلّوكة **φελ-κέ** ἢ فلّك **φάλκ,** βλ.] ὀν. λέμβος μικρὰ πρὸς συγκοινωνίαν τοῦ πλοίου μετὰ τῆς ξηρᾶς· βλ. چرنیق ،شالوپه ،پتالیه καὶ صندال. كيك.

فلهذا A. **φέ-λί-χάζα,** [σύνθ. ἐκ τοῦ μορ. ف, τῆς προθ. ل καὶ τῆς ἀντ. هذا] ἕνεκα τούτου, ὅθεν.

فليز Τ. **φιλίζ** [κατὰ τὸ لهجه,ἐκ τοῦ π.فالیز, σημαίνοντος φυτὸν ὡς ἡ κολοκύνθη, ὁ σικυὸς κτλ., ἄτινα ἐκτείνουσι βλαστούς] ὀν. βλαστός·‖ —ورمك—φύω, κ. τινάζω βλαστούς·‖ —ى آصمه ἡ ἕλιξ, δι'ἧς τὸ κλῆμα τῆς ἀμπέλου περιελισσόμενον ἀναρριχᾶται·‖ قيران — τρικυμία συμβαίνουσα περὶ τὰ τέλη τοῦ Μαΐου [κ. λ. ἡ θραύουσα τοὺς βλαστούς].

فليزلمك Τ. **φιλιζ-λεμέκ,** ρμ. μτδ. κόπτω τοὺς βλαστοὺς τῆς ἀμπέλου, κλαδεύω [αἰτ.].

فليزلمك Τ. **φιλιζ-λεμέκ,** ρμ. οὐδ. φύω βλαστούς, βλαστάνω.

فلين A. **φελίν** [ἐκ τοῦ ἑλλ. φελλὸς] ὀν: — یونانی **φελίνι γιουνανί,** φελλός, φελλόδρυς, δένδρον καλούμενον ἄλλως καὶ منطار آغاجی **μαντάρ ἀγαδζῆ.**

فم A. **φέμμ,** ὀν. στόμα: لطیف— στόμα χάριεν, ὡραῖον·‖ نازك — στόμα λεπτοφυές, κομψόν· ‖ — كل **γκιὸλ-φέμμ,** ἧς τὸ στόμα ὡς ῥόδον, ροδινόν· ‖ —· غنچه **γοντσὲ-φέμμ,** ἧς τὸ στόμα ὡς κάλυξ,μικρόν·‖معده—καρδία ἤτοι τὸ ἄνω στόμιον τοῦ στομάχου [**μι'ὲέ**]· § πλθ. افواه **ἐφβάχ,** ἐκ τοῦ فوه, βλ.

فموى A. **φεμεβί,** ταὐτὸ فمى βλ.

فمى A. **φεμμ-ί,** ἐπθ. ὁ τοῦ στόματος, στοματικός· § θ. **فمیه φεμμιγέ.**

فن A. **φέν,** ὀν. ἐπιστήμη, τέχνη· δόλος, πανουργία : هندسه — ἡ ἐπιστήμη τῆς γεωμετρίας, γεωμετρία [**χενὲτσέ**]·‖ اخلاق — ἡ ἐπιστήμη τῶν ἠθῶν[**ἀχλάκ**], ἠθική·‖ محارب— ἡ τέχνη τοῦ πολέμου [**μουχαρεττέ**],πολεμική· ‖ تداوى— ἡ τέχνη τῆς θεραπείας [**τετταβί**], θεραπευτική·‖ ولادت— **φέννι βιλαττέτ,** μαιευτική·‖ ارباب— **ἐρπάπι φέν,** οἱ ἐπιστήμονες· ‖ — هزار **χεζὰρ φέν,** ὁ πολλὰς [χιλίας] τέχνας εἰδώς, πολυτεχνίτης·‖— پر **πὸρ-φέν,** πανοῦργος, πονηρός, δόλιος·‖ آلداتماملیدر— اونك δὲν πρέπει νὰ ἀπατᾶταί τις εἰς τὴν πανουργίαν αὐτοῦ [**φεννινέ**]·§πλθ. فنون **φὸνούν** : — علوم καὶ αἱ ἐπιστῆμαι [**ὀλοὺμ**] καὶ αἱ τέχναι· § ἕτερ. πλθ. افنان **ἐφνάν,** βλ.

فناً A. **φέν-εν,** ἐπρ. ἐπιστημονικῶς: ثابت — ἐπιστημονικῶς ἀποδεδειγμένος, βέβαιος.

فناء A. **φενά,** ὀν. ἐκμηδένισις, ἐξαφάνισις, ἀνυπαρξία, φθορά, ἀπώλεια, θάνατος, τὸ φθαρτόν,τὸ ἐπίκηρον: —دار ὁ κόσμος τοῦ φθαρτοῦ,ἤτοι ὁ φθαρτός,ὁ ἐπίκηρος [ἀντίθ. دار بقا **τάρι πεκά,** ὁ κόσμος τῆς αἰωνιότητος]· ‖ —آغوش ἡ ἀγκάλη τῆς φθορᾶς,τάφος·‖ بولق— εὑρίσκω φθοράν,καταστρέφομαι, ἐκλείπω,ἀποθνήσκω·‖ محكوم— καταδεδικασμένος εἰς ἐξαφάνισιν, εἰς φθοράν,εἰς θάνατον·‖ فى— **φενὰ φί-λλαχι,** ἐκμηδένισις τῆς ἀτομικότητος τοῦ ἀνθρώπου ἀπορροφωμένης ἐν τῇ οὐσίᾳ τοῦ Θεοῦ,μελέτη τοῦ Θεοῦ παρὰ τοῖς μυστικισταῖς· ‖βλ. ἐπόμ. καὶ فناپذير ، فنايى .

فنا Τ.**φενὰ**[ἐκ τοῦ προηγ.]ἐπθ.κακός,ἄσχημος, κακῆς ποιότητος, δυσάρεστος, διεφθαρμένος, ἀχρεῖος, ἐπικίνδυνος: ات — κρέας κακῆς ποιότητος·‖آدم — κακὸς ἄνθρωπος·‖— عادت κακὴ ἢ خوی κακὴ ἕξις·‖قارى—κακή,διεφθαρμένη γυνή·‖ لقردى—κακὸς ἢ ἀχρεῖος λόγος·‖ — روزكار κακὸς ἢ ἐπικίνδυνος ἄνεμος·§ὄν.κακόν, δυσάρεστον: سى بوكه—τὸ κακόν, τὸ δυσάρεστον εἶναι ὅτι [**πὸυ-κι**]·‖ اتمك— κάμνω κακόν, κακοποιῶ, καταστρέφω, σκοτόνω : معنوى بر عذاب μία ἠθικὴ βάσανος [**ἀζὰπ**] μὲ σκοτόνει· ‖ سويلمك— κακολογῶ·‖ اولق —γίνομαι κακός, διαφθείρομαι, χαλνῶ, σήπομαι· γίνομαι ἄσχημα, δεινοῦται ἡ κατάστασίς μου·§ἐπρ.κακῶς, ἄσχημα, μεγάλως, πολύ: باقمق — ἀτενίζω κακῶς,βλοσυρῶς·‖آجيلدى — قارنم ἡ κοιλία μου πολὺ ἐπείνασε, μεγάλως ἐπείνασα·‖ قوقمق—ἄσχημα μυρίζει, ὄζει, βρωμᾷ.

فناء A. **φινά,** ὀν. τὸ ἔμπροσθεν τῆς οἰκίας ἄνοιγμα, αὐλή.

فناپذير Π. **φενὰ-πεζίρ,** ἐπθ. ὁ ἐπιδεκτικὸς φθορᾶς, φθαρτός,ἐπίκηρος.

فنار Τ.**φανάρ,** ἢ **φενὲρ** [ἐκ τοῦ ἑλλ.] ὀν. φανάριον, φανός, φάρος: ى—ال φανὸς τῆς χειρός, ἤτοι κρατούμενος ὑπὸ τῆς χειρός·‖—آصمه φανὸς κρεμαστὸς [**ἀσμά**]·‖ى—قله φανὸς πύργου [**κουλλέ**], φάρος· ‖ ى — كمى φανὸς πλοίου [**γκεμί**]·‖ى—جام φανὸς ὑέλινος·‖

كاغد— مشمع φανὸς ἐκ κηρωτοῦ[**μὸσεμμᾶ**]·‖— φανὸς χάρτινος[**κιαάτ**]·‖ى—خرسز κλεπτοφάναρον·‖—خيال **χαγιὰλ φενέρ,**μαγικὸς φανὸς περιστρεφόμενος·‖ى—الكتريق ١٤٩موم ضياسنده ἠλεκτρικὸς φανὸς δυνάμεως φωτὸς [**ζιγιασιντὲά**]149 κηρίων·‖— لى رسمى قرمزى ضيالى φανὸς μὲ ἐρυθρὸν φῶς (ναυτικός)· ‖ — تپه رسمى [**τὲπὲμ**] φάρων· § ὄν. συνοικίας Κωνσταντινουπόλεως, ἐν ᾗ τὰ Πατριαρχεῖα **τῶν** ὀρθοδόξων· ‖ باغچه— **Φενὲρ-παγτσέ,** Φαναράκιον, παράλιος τοποθεσία ὀλίγῳ ἐκεῖθεν τῆς Χαλκηδόνος, ἐν ᾗ ὑπάρχει ἐστημένος φάρος πρὸς ὁδηγίαν τῶν πλοίων· ‖ فرساله— **Φενὲρ-Φέρσαλα** Φαναριοφέρσαλα, κωμόπολις Θεσσαλίας.

فنارجى Τ. **φενερ-τζί,** ὀν. ὁ κατασκευαστὴς ἢ πωλητὴς φανῶν, φανοπώλης, φανοποιός· § ὑπηρέτης προπορευόμενος καὶ κρατῶν φανάριον· § δημαρχιακὸς ὑπάλληλος ἀνάπτων καὶ σβύνων τοὺς ἐν ταῖς ὁδοῖς φανούς.

فنالاشديرمق Τ. **φενα-λαὸτπρμάκ,** ρμ. μτδ.φθείρω,διαφθείρω,χαλνῶ, κάμνω τὸν ἀσθενῆ χειρότερα [αἰτ.].

فنالاشمق Τ.**φενα-λαὸμάκ,** ρμ.οὐδ.φθείρομαι, διαφθείρομαι, ἐκφυλίζομαι, χειροτερεύω [ἐπὶ ἀσθενοῦς]· δεινοῦμαι [ἡ κατάστασις κτλ.]· χαλνῶ τὰς σχέσεις, ἔρχομαι εἰς διενέξεις, εἰς διάστασιν.

فنالامق Τ. **φενα-λαμάκ,** ρμ. μτδ. κατηγορῶ· συνών. كوتولمك [αἰτ.].

فنالق Τ.**φενα-λήκ,**ὄν.κακόν,κακία,βλάβη, ζημία, ταραχή, ἀδιαθεσία, λειποθυμία, ἀσθένεια: چالشمق فنالغه بر ينك προσπαθῶ διὰ τὸ κακόν τινος·‖ كلمك— بر يسنه ἐπέρχεταί τινι κακόν τι,ἤτοι ἀδιαθεσία,λειποθυμία,ἀσθένεια·‖ كيتمك فنالغه ἀποβαίνει τι εἰς κακόν τινος.

فنايى Π. **φενα-γιάπ,** ἐπθ. ὁ εὑρὼν ὄλεθρον, θάνατον, ἀπολεσθείς, καταστραφείς : اولق—قعر دريادە εὑρίσκω τὸν θάνατον ἐν τῷ βυθῷ τῆς θαλάσσης [**κά'ρι τεργιά**], καταποντίζομαι, πνίγομαι.

فنجان Τ. **φινδζάν,**κ. فلجان **φιλὸζὰν** [κατὰ τὸ لهجه κατὰ παραφθ. ἐκ τοῦ إبكان] ὀν. φιαλίς, κ. φλυτζάνι: ى — چای φιαλὶς τείου· ‖ى—قهوه φιαλὶς καφέ· ‖ قهوه — بر μία φιαλὶς καφέ, ἤτοι πρᾶγμα ἐλάχιστον· ‖ كى كوز — ὀφθαλμὸς ὡς φιαλίς, κόκκινος.

فنجانجى Τ.**φινὸζαν-ὸζί,**κ.**φιλὸζανὸζί,**ὄν. πωλητὴς φιαλίδων [φλυτζανίων] καὶ ἄλλων παραπλησίων ἀντικειμένων.

فنجانلق Τ.**φινὸζαν-λήκ,**κ. **φιλὸζανλήκ,** ἐπθ. ὁ χωρητικότητος μιᾶς φιαλίδος, ἑνὸς φλυτζανίου καφὲ κτλ.

فند Π. **φέντ,** ὄν. δόλος, τέχνασμα, πανουργία· βλ. فندقجيلق ، فن καὶ فيت .

فندق A. **φουντούκ,φὸντὴκ,**γράφεται καὶ بندق **πὸντὴκ** [ἐκ τῆς ἑλλ. λ. Ποντικός,ἤτοι ὁ τοῦ Πόντου] ὀν. κάρυον τοῦ Πόντου,λεπτοκάρυον: آغاجى — لەپتوكارۇ·‖— تازه λεπτοκάρυον νωπόν· ‖ ى — قوبى λεπτοκάρυα τοῦ ῥρέατος[**κουγιοῦ**],ἤτοι διατηρούμενα ἐντὸς λάκκων νωπά· ‖ ايچى — ἡ σὰρξ τοῦ λεπτοκαρύου·‖صيچانى— μυῖδιον, μικρὸς μῦς· ‖ رنكى— λεπτοκαρυόχρους·‖ آلتونى — χρυσοῦν νόμισμα ἀρχαῖον ἀξίας εἴκοσι γροσίων· ‖ قيران — καρυοκατάκτης,κ. τσακκιστῆρι διὰ λεπτοκάρυα κτλ. §. σφαῖρα τουφεκίου, βολίς, κ. βόλι· ‖ βλ. قبوق.

فندقجى Τ. **φὸντὴκ-τσῆ,** ὄν. ὁ πωλητὴς λεπτοκαρύων·§ ὁ γινώσκων νὰ ἀπογυμνόνῃ δι' ἀπάτης, πανοῦργος, δόλιος.

فندقجيلق Τ. **φὸντὴκ-τσηλήκ,** ὄν. πανουργία, δολιότης.

فندى Π. **φεντὶ** [ἐκ τοῦ فند] ἐπθ. δόλιος, πανοῦργος· βλ. καὶ فندقجى.

فنديق **φὸντὴκ,** βλ. فندق.

فنر Τ. **φενέρ,** βλ. فنار.

فنطيسه A. **φιντισέ,** ὄν. θ. ἀντίῤῥινον [φυτ. τ.خنزيربوروني ῥύγχος τῶν κάπρων].

فنك A. **φενέκ,** ὄν. ἀλώπηξ ἡ φοινικὴ ἢ ἡ μεγαλωτὶς [ζῶον τετράπουν τῆς ἐρήμου τοῦ Ζάρα ὅμοιον ἀλώπεκι]: كوركى— σισύρα ἢ μηλωτή,γοῦνα[**κιὸρκ**]ἐκ τῆς δορᾶς τοῦ ζώου τούτου.

فنك Τ. ἢ فينك **φινέκ,** ὄν. εὐθυμία, φαιδρότης, διασκέδασις: اوروب كرمك — **φινὲκ βουροὺπ γκεζμέκ,** διασκεδάζω [σπν.].

فنون A. **φὸνούν** [πλθ. τοῦ فن] ὄν. τέχναι, ἐπιστῆμαι : —دار صاحب ἐπιστήμων·‖ ال—**τάρου-λ-φὸνούν,** οἶκος τῶν ἐπιστημῶν, πανεπιστήμιον·‖— ترقّى علوم و ἡ πρόοδος[**τερεκκῆ**] τῶν ἐπιστημῶν καὶ τῶν τεχνῶν·‖βλ. جنون.

فنی Α. φενν-ί [ρζ. فن] ἐπθ. ἐπιστημονικός, τεχνικός· §θ. فنيه φεννιγέ: — مقاله πραγματεία [μεκαλέ] ἐπιστημονική· || — هيئت ἐπιτροπὴ [χεγιέτ] τεχνική.

فنيات Α. φεννιγιάτ [πλθ. τοῦ προηγ.] ὄν. θ. ἐπιστημονικά, ἤτοι λόγοι ἢ θέματα ἢ πραγματεῖαι ἢ διατριβαὶ ἐπιστημονικαί.

فنيكه φενίκε, ὄν. κ. ἡ ἀρχαία Φοινίκη· κωμόπολις ἐν τῇ διοικήσει Τεκιὲ [تكه سنجاغی].

فنيكه‌لی Τ. φενικε-λί, ὄν. καὶ ἐπθ. Φοῖνιξ, ὁ κάτοικος τῆς Φοινίκης.

فو Α. φοῦ, ὄν. ἀγρία ὑάκινθος [τ. يبان سنبلی γιαπὰν σὺνπσλί].

فواتح Α. φεβατήχ, πλθ. τοῦ فاتحه, βλ.

فواحش Α. φεβαχής, πλθ. τοῦ فحش, καὶ فاحشه, βλ.

فواخر Α. φεβαχήρ, πλθ. τοῦ فاخره, βλ.

فؤاد Α. φουάδ, ὄν. καρδία: — صفا اعتياد φουάδι σαφὰ-ήτιγιάδ, καρδία ἔχουσα ἕξιν τὴν εὐθυμίαν, τὴν χαράν, εὔθυμος· || — محصول προϊὸν [μαχσοὺλ] τῆς καρδίας, ἤτοι τέκνον· || — مسرور ال μεσρούρου-λ-φουάδ, οὗ ἡ καρδία χαίρει, ὁ ἀγαλλόμενος τὴν καρδίαν, περιχαρής· || — مجروح ال μεδζρούχου-λ-φου'άδ, ὁ τετραυματισμένος τὴν καρδίαν· || — روشن ρουσὲν-φουάδ, ὁ πεφωτισμένος τὴν καρδίαν· § πλθ. افئده έφιτέ.

فؤادی Α. φουαδ-ί, ἐπθ. ἐγκάρδιος, εἰλικρινής· § θ. فؤادیه φουαδιγέ: حسیات — αἰσθήματα [χισσιγιὰτ] εἰλικρινῆ.

فوارس Α. φεβαρὶς [πλθ. τοῦ فارس] ὄν. ἱππεῖς.

فواره Α. φεββαρὲ [ρζ. فور, βλ. فوران] ὄν. θ. πίδαξ [τ. فسقیه].

فواشی Α. φεβασὶ [πλθ. τοῦ ἀχρ. فاشیه φασιγέ] ὄν. θ. κτήνη βόσκοντα ἐν ταῖς ἐρήμοις, ὡς τὸ πρόβατον, ἡ αἴξ, ἡ κάμηλος· βλ. مواشی.

فواصل Α. φεβασήλ, πλθ. τοῦ فاصله, βλ.

فواضل Α. φεβαζήλ [πλθ. τοῦ فضل] ὄν. χάριτες, εὐεργεσίαι· § πλθ. τοῦ فاضله, ἀντὶ فاضلات βλ.

فؤاق Α. φοβάκ, ὄν. λυγμός, κ. λόξυγγας [τ. إيخقريق]· λυγμὸς ψυχορραγοῦντος.

فواکه Α. φεβακίχ, πλθ. τοῦ فاکهه, βλ.

فوانيس Α. φεβανὶς [πλθ. τοῦ فانوس] ὄν. φανοί: — قناديل و زنكارك πολύχροοι [ρενγκι-α-ρένγκ] κανδῆλαι καὶ φανοί.

فوائح Α. φεβαῖχ, πλθ. τοῦ فائحه, βλ.

فوائد Α. φεβαΐδ, πλθ. τοῦ فائده, βλ.

فوت Α. φέβτ, ρ.ἀφ. ἀπώλεια ἐξ ἀμελείας, παραβλέψεως, ματαίωσις· θάνατος [ἰδία μὴ Μουσουλμάνου]· || Ρμ. ἀφίνω νὰ παρέλθῃ, χάνω, ματαιῶ [αἰτ.]: — دقيقه ἐκμεζίν χωρὶς ν' ἀφήσῃ στιγμὴν νὰ παρέλθῃ, χωρὶς νὰ χάσῃ λεπτόν [τακπκὰ]· || — انسان فرصتی ὁ ἄνθρωπος δὲν πρέπει νὰ χάνῃ τὴν εὐκαιρίαν [φὸρσατή]· || — اولق ἀποθνήσκω, ἀπόλλυμαι, ματαιοῦμαι: — اولدی κιμσὲ ὁ δεῖνα ἀπέθανε· || — اولور منفعت ایله قسمت διὰ τοῦ μεσιτοῦ [πράγματός τινος] ματαιοῦται ἡ ὠφέλεια.

فوته Π. φουτά, ὄν. περίζωμα· βλ. فوطه.

فوتی Α. φεβτί, ὄν. περιουσία ἀποθανόντος.

فوج Α. φέββζ, ὄν. σωρὸς ἀνθρώπων, ὅμιλος, ὁμάς· ἐπαναλαμβάνεται, ὡς فوج فوج ἢ فوجاقوج φὲββζ-α-φέββζ, σωρηδόν, καθ' ὁμίλους, καθ' ὁμάδας.

فوچتين φοτσατέϊν [δυϊκ. τοῦ ἐπομ.] ὄν. κ. αἱ δύο Φώκαιαι, ἤτοι ἡ ἀρχαία καὶ ἡ νέα.

فوچه φότσα, ὄν. κ. ἡ ἀρχαία Φώκαια: — صاحلیه ἡ ἁλυκὴ [μεμλεχὰ] τῆς Φωκαίας· βλ. προηγ.

فوچی Τ. φουτσού [ἐκ τοῦ βουτσὶ] ὄν. βυτίον, βωτίον, κ. βουτσί, βούτη, κάδος, βαρέλιον μικρόν: چنبری — στεφάνη σιδηρᾶ [τσενπὲρ] συνέχουσα τὰ ξύλα τοῦ βυτίου· || پنیری — τυρὸς τοῦ βυτίου· || دبی — ὁ βυθὸς τοῦ βυτίου, μτφ. γωνία τοῦ καπηλείου· || βλ. فوطه.

فوچيجی Τ. φουτσού-δζού, ὄν. βωτιοποιός, καδοποιός, βαρελοποιός, κ. βουτσᾶς.

فوحان Α. φεβεχὰν [ρζ. فوح] ρ. ἀφ. τὸ διαχέειν εὐωδίαν· τὸ ρέειν αἷμα.

فوخان Α φεβεχὰν [ρζ. فوخ] ρ.ἀφ. τὸ ἐγείρεσθαι ἄνεμον καὶ πνέειν μετὰ βοῆς.

فودره Ιτ. φόδρα [fodera] ὄν. ὑπόρραμμα, κ. φόδρα· βλ. καὶ آستار.

فودله Τ. φόδουλα, ὄν. πήττα ἤτοι ἄρτος λεπτὸς καὶ πλατύς, ὃν διανέμουσι τὰ φιλανθρωπικὰ καθιδρύματα [عمارت] τοῖς πτωχοῖς καὶ τοῖς ἱεροσπουδασταῖς τῶν θεολογικῶν σχολείων [مدرسه] τῶν προσηρτημένων εἰς τεμένη· κ. φόδουλα· λέγεται καὶ عمارت آمکی.

فودله‌جی Τ. φοδουλα-δζή, ὄν. ὁ κατασκευάζων ἢ ὁ διανέμων ἄρτους καλουμένους φόδουλα· βλ. προηγ.

فودول Τ. ἀντὶ فضول φοδούλ, ὑπερήφανος· βλ.

فور Α. φέβρ, ὄν. σπουδή, ταχύτης: على ال — **ألة-ل-φέβρ**, ἐν σπουδῇ, ἐν τάχει.

فورا Ιτ. φόρα [fora] ἐπφ. ἄνοιξον! ἔξω!: بلكن — ἄνοιξον τὸ ἱστίον [γελκέν]· || — ايچك ἀνοίγω τὰ ἱστία, ἢ ὑψῶ σημαίαν κτλ. || βλ. آمورا.

فوران Α. φεβεράν [ρζ. فور] ρ. ἀφ. ἀναπήδησις, ἀνάβλυσις, ἐκσφενδόνισις ἢ ἐξακοντισμὸς ὑγροῦ ἢ ἄλλων ὑλῶν, ἀναβρασμός, κόχλασμα: آب خوشجريان — ἀνάβλυσις ὕδατος καλλιρρόου [ἄπι χοζ-δζερεγιάν]· || دم حيث — ἀναβρασμὸς τοῦ αἵματος τῆς φιλοτιμίας [τέμι χαμιγέτ]· || غضب ال حدث — ἀναβρασμὸς τῆς ὀργῆς [γαζάπ χπτέτ]· || شديد — σφοδρὰ ἔκρηξις [ἠφαιστείου κτλ.] || Ρμ. ἀναπηδῶ, ἐκσφενδονίζομαι, ἐξακοντίζομαι, ἐκρήγνυμαι [ἐπὶ ἠφαιστείου], ἀναβράζω, κοχλάζω: ايتدی — وولقان ἐξερράγη τὸ ἠφαίστειον [βολκάν].

فورانی Α. φεβεραν-ί, ἐπθ. ὁ ἀνήκων τῇ ἀναπηδήσει, τῷ ἀναβρασμῷ, τῇ ἐκρήξει ἠφαιστείου· § θ. فورانيه: — مواد **μεβάδι φεβερανιγέ**, ὕλαι ἠφαιστειώδεις, λάβα.

فورت Α. φεβρέτ [ρζ. فور] ὄν, θ. μεγάλη θερμότης, πολὺς θυμός, ἐξαψις προσώπου· § ἀνάβλυσις· συνών. فوران· § ὑψηλὴ ράχις ὄρους, ἀκρώρεια.

فورته Τ. φούρτα, ὄν. φλυαρία, πολυλογία.

فورچه φούρτσα, βλ. فرچه.

فورس ἢ فورس φόρς [κατὰ τὸ لهجه λ.ἰταλ. ὄν. σημαία ναυάρχου, ἢ σημαία ἀναπεταννυμένη ἐπὶ τοῦ μεγάλου ἱστοῦ τοῦ πλοίου πρὸς τιμὴν ἐξόχου προσώπου ἐπιβαίνοντος: كشيده ايتك — باش دیرکه ἀναπεταννύω [κεάιτὲ ἐτμὲκ] ἐπὶ τοῦ πρωραίου ἱστοῦ [πὰζ τιρεγὲ] σημαίαν πρὸς τιμὴν κτλ. || — چی σχοινίον, δι' οὗ δένουσι τοὺς τροχοὺς τῶν τηλεβόλων.

فورصه Γλ. φορσὰ [forçat, ἰτ. forzato] ὄν. δεσμῶται καὶ αἰχμάλωτοι, οὓς ἄλλοτε ἔδενον εἰς τὰς κώπας τῶν πειρατικῶν πλοίων.

فورطنه φουρτούνα, βλ. فرطونه.

فورمه Ιτ. φόρμα [forma] ὄν. τυπογραφικὸν φύλλον [βιβλίου]: كتاب اون دن عبارت اولهجقدر — τὸ βιβλίον θέλει σύγκεισθαι ἐκ δέκα τυπογραφικῶν φύλλων [βλ. ترتيب]· § ἀντὶ τοῦ اونيفورمه, βλ. § σχῆμα, μορφή.

فوز Α. φέβζ, ὄν. σωτηρία, ἀπαλλαγή· ἐπιτυχία, νίκη, θρίαμβος: فلاح و — σωτηρία καὶ ἀπαλλαγή.

فوزی Α. φεβζ-ί, ἐπθ. θριαμβευτικός· §ὄν. κ. Φεβζῆ.

فوسفور Ελ. φοσφόρ, ὄν. φωσφόρος [χημ.]: — مركبات فوسفورلی حامض φωσφορικὸν ὀξύ· || — متنائيه **مؤرتكبتاتی** مقناطيسه φοσφόρ, φωσφοροῦχος· || — حمض **φοσφόρι χούμζ**, ὀξυφωσφοροῦχος.

فوسفورلو Τ. φοσφορ-λού, ἐπθ. φωσφοροῦχος.

فوسفوری Α. φοσφορ-ί, ἐπθ. φωσφοροῦχος [χημ.]: — حامض فوسفوريه φοσφορωδὲς ὀξύ· §θ. فوسفوريه φοσφορικὸν ἀποθέματα [χαδεγιάτι] φωσφορικῶν ἁλάτων.

فوسفوريت Α. φοσφοριγέτ, ὄν. θ. φωσφορικός [χημ.].

فوسفوريتی Α. φοσφοριγετί, ὄν. ὑποφωσφορώδης [χημ.].

فوش Τ. φός, ὄν. πόρνη τοῦ δρόμου.

فوص Τ. φός, ἐπθ. βεβυθισμένος, κ. βουλημένος· συνών. باتيق καὶ باتق.

فوصور Τ. **φουσούρ,** βλ. فصر.

فوطوغراف Ελ. **φοτογράφ,** ὀν. φωτογράφος· βλ. ἐπόμ.

فوطوغرافجی Τ. **φοτογραφ-τζί,** ὀν. φωτογράφος, πωλητὴς φωτογραφικῶν μηχανῶν· βλ. καὶ فوطوغراف.

فوطوغرافخانه Τ. **φοτογραφ-χανέ,** ὀν. φωτογραφεῖον.

فوطوغرافلق Τ. **φοτογραφ-λήκ,** ὀν. φωτογραφία.

فوطوغرافی Α. **φοτογραφ-ί,** θ فوطوغرافیه **φοτογραφιγέ,** ἐπθ. φωτογραφικὸς [βαρβ.]· § ὀν. φωτογράφος: سر — حضرت **σὲρ-φοτογραφὶϊ χαζρέτι ἀεχριγιαρί,** ἀρχιφωτογράφος τῆς Α. Α. Μ. τοῦ Σουλτάνου.

فوطوغرافیا Ελ. **φοτογραφία,** ὀν. φωτογραφία.

فوطه Ελ. **φότα,** ὀν. βούτη ἢ βυτίνη ἐπιμήκης οἴνου, κ. κρασοβάρελον· || βλ. فوچی καὶ واریل.

فوطه Α. **φουτά,** ὀν. περίζωμα ἢ ἐμπροσθέλα καλύπτουσα τὰ ἀπὸ τῆς ὀσφύος καὶ κάτω, τὴν ὁποίαν οἱ ὑπηρέται περιβάλλονται· βλ. فوته καὶ پشتمال.

فوطین Γλ. **φοτὶν** [bottine] ὀν. ὑπόδημα.

فوغو Ιτ. **φογοῦ** [βλ. ἐπόμ.] ὀν. πύραυνον, κ. φουσοῦ.

فوغه Ιτ. **φόγα** [fuoco] ἐπφ. πῦρ! [πρόσταγμα πρὸς τοὺς πυροβολιστὰς ὅπως θέσωσι πῦρ εἰς τὸ τηλεβόλον πρὸς ἐκπυρσοκρότησιν]· ‖Ρμ. اتش — βομβαρδίζω.

فوق Α. **φέβκ,** ὀν. [ἐν χρήσει ὡς ἐπίρρημα] ἄνω, ἐπάνω, ὑπεράνω [ἀντιθ. تحت **τάχτ,** κάτω· βλ.]: ندە — **φεβκηνὲ,** ὑπεράνω αὐτοῦ, ἀνώτερον· || اول محکمه ندە بولنان استیناف τὸ ἐφετεῖον, ὅπερ τυγχάνει ἀνώτερον τοῦ δικαστηρίου ἐκείνου· || صحیحه مدح و ثنا انی ماهیت سنك ندە کوستر مش ὁ ἔπαινος παρέστησεν αὐτὸν ἀνώτερον τῆς πραγματικότητος [**μαχιγέτι σαχηχασηνήν** = τοῦ ὅ,τι πράγματι εἶναι]· || اقلك ندە کورپن نجم پرتوزا **ὄβσκὶν φεβκηνὲὲ γκιορσνὲν νέδζμι περτὲβ-ζά,** λαμπρὸς ἀστὴρ φαινόμενος ἄνω τοῦ ὁρίζοντος· || ندەدر ندە — κατὰ سناً او یوك **τὴν ἡλικίαν [σίννεν]** ἐκεῖνος εἶναι μεγαλείτερος τούτου· || ندە — اقتدارینك ὑπὲρ τὴν δύναμίν του, ἀνώτερον τῆς δυνάμεώς του· || — ما ὅ,τι εἶναι ὑπεράνω, ἀνώτερος·α ον: اولان — ما محکمه δικαστήριον ἀνώτερον· || ندە — ما **μὰ φεβκηνὲὲ,** ὑπεράνω: اولان ندە — مکاتب رشدیه ك ما مکاتب اعدادیه τὰ γυμνάσια [**μεκιατίπι ἠταϊγὲ**] ἅτινα εἶναι ἀνώτερα τῶν ἀστικῶν σχολείων [**μεκιατίπι ρσϐτιγέ**]· || اول محکمه و یاخود انك ما ندە بولنان دیکر بر محکمه — τὸ δικαστήριον ἐκεῖνο, ἢ ἕτερον δικαστήριον ὑπεράνω αὐτοῦ εὑρισκόμενον· § βλ. καὶ ἐπόμ.

فوق Α. **φέβκα** [ἐν συνθέσει] πρόθ. ἐπί, ὑπέρ [ἀντίθ. تحت, βλ.]: العاده — **φέβκα-λάτὲ,** ὁ·ἡ·τὸ ὑπὲρ τὸ σύνηθες, ἔκτακτος, καὶ ἐκτάκτως· || الحد — **φέβκα-λ-χάτὲ,** ὁ·ἡ·τὸ ὑπὲρ τὸ ὅριον, τὸ μέτρον, ὑπέρμετρος καὶ ὑπερμέτρως· || الطبیعه — **φέβκα-τ-ταϯι'ά,** ὑπερφυσικὸς καὶ ὑπερφυσικῶς· || الغایه — **φέβκα-λ-γαγέ,** εἰς ἄκρον, λίαν· || المأمول — **φέβκα-λ-με'μούλ,** ὑπὲρ τὸ ἐλπιζόμενον, ἀνώτερον τῆς ἐλπίδος, τῆς προσδοκίας· || مایتصور — **φέβκα μὰ γετεδαββέρ,** ὑπὲρ πᾶν ὅ,τι φαντάζεταί τις, ἀνώτερον πάσης ἰδέας· § [ἀνατ.] البکره — **φέβκα-λ-πεκρέ,** ἐπιτροχιλία, ἤτοι ἀπόφυσις τοῦ κυδιτικοῦ ἄκρου τῆς ὠμοπλάτης· || البکرهٔ کبریه — **φέβκα-λ πεκρέϊ κιϐ'περιγέ,** ἐπιτροχιλιοκερκιδικὸς μῦς· || الحاجز — **φέβκα-λ-χαδζίζ,** ἐπίφραγμα· || — الشوك **φέβκα-ὸ-ὸέβκ,** ὑπερακάνθιος, ἤτοι μῦς κείμενος ὑπεράνω τῆς ἀκάνθης τῆς ὠμοπλάτης· || الضلع — **φέβκα-ζ-ζίλ,** ἐπιπλευρίτης [μῦς]· || القحف — **φέβκα-λ-κάχφ,** ἐπίκρανον ἢ ἐπικρανίς, ἤτοι ἐξωτερικὸς ὑμὴν τοῦ κρανίου· § [χημ.] منقایت پوتاس — **φέβκα-μανκανὶτι ποτάς,** ὑπερμαγγανικὸν κάλιον· || قلور حدید — **φέβκα-κλόρι χατὶτ,** ὑπερχλωριοῦχος σίδηρος· || — قلوریت **φέβκα-κλοριγέτ,** ὑπερχλωρικός· || — قلوریتی **φέβκα-κλοριγετί,** ὑπερχλωρώδης· § [βοτ.] المبیض — **φέβκα-λ-μεϯγέζ,** ἐπίγυνος· || — الورق **φέβκα λ-βεράκ,** ἐπίφυλλος.

فوقانی Α. **φεβκ-ανί,** ἐπθ. ὁ ὑπεράνω, ἀνώγεως [ἀντίθ. تحتانی **ταχτανί,** κατώγεως]: بش و تحتانی ایکی اوطه — πέντε δωμάτια ἀνώγεα καὶ δύο κατώγεα· § ἐπίστικτος· λέγεται ἐπὶ γραμμάτων τοῦ ὀθωμανικοῦ ἀλφαβήτου ἐχόντων ἄνωθεν ἕνα ἢ περισσοτέρους νοκτάδες [نقطه] ἤτοι στιγμάς.

فوقر Τ. ἢ فوقور **φοκούρ,** μόρ. βλ. فقر.

فوقردامق Τ. **φοκουρ-ταμάκ,** ταὐτὸ τῷ فقردامق, βλ.

فول Τ. **φὸλ** [ἴσως ἐκ τῆς ἑλλ. φωλεὰ] ὀν. προσφώλαιον ὠόν, ἤτοι τὸ ἀφινόμενον ἐν τῇ φωλεᾷ τῶν ὀρνίθων ὅπως βλέπουσαι αὐτὸ γεννῶσιν ἐκεῖ: يوق يورطه يوق — μήτε προσφώλαιον ὑπάρχει μήτε ὠόν [παροιμία δηλοῦσα ὅτι δὲν ὑπάρχει ἀφορμὴ ἔριδος ἢ φιλονεικίας].

فول Α. **φούλ,** ὀν. κυάμιον, ἄλλως باقلا **πακλά:** مصری — **φοῦλι μισρί,** κύαμος τῆς Αἰγύπτου λωτός· || بحری — **φοῦλι πατζρί,** κλιματὶς ὀρθία.

فوّل Α. **φσούλ,** πλθ. τοῦ فال, βλ.

فولاد Α. **φουλὰτ** [ἐκ τοῦ π. پولاد] ὀν. χάλυψ· τ. چلیك.

فوللق Τ. **φολ-λούκ,** ὀν. φωλεὰ ἢ κάνιστρον ἔνθα γεννῶσιν αἱ ὄρνιθες.

فولیسپید Αγ. **φουλισπὶτ** [Full speed] διάταγμα πλοιάρχου πρὸς τὸν μηχανικὸν περὶ ὁλοταχοῦς κινήσεως τῆς μηχανῆς τοῦ πλοίου.

فولیه Τ. **φούλια** [κατὰ τὸ ایچه, ἐκ τοῦ ὀνόματος τῆς ἐπαρχίας Ἀπουλίας τῆς Ἰταλίας, ἐξ ἧς μετηνέχθη] ὀν. χρυσονάρκισσος· || — قاتر χρυσονάρκισσος ὁ πολύφυλλος [**κατμέρ**].

فوم Α. **φούμ,** ὀν. σῖτος· κατά τινας σημαίνει σκόροδον, κατά τινας ἄρτον καὶ κατά τινας ἐρέβινθον.

فوندو Ιτ. **φόντο** [fondo] ὀν. χρεώγραφον: اوینامق — παίζω χρεώγραφα ἐν τῷ χρηματιστηρίῳ.

فونده Ιτ. **φόντα** [fondo] ὀν. πυθμὴν τῆς θαλάσσης: اتمك — ἀγκυροβολῶ, βυθίζω.

فونده Τ. **φούντα,** ὀν. ἐρείκη, κ. σκοῦπα, φοῦντα, θάμνος, χαμόκλαδα.

فوندەلق Τ. **φουντα-λήκ,** ὀν. τόπος κεκαλυμμένος ἀπὸ ἐρείκας [σκοῦπας, φούντας] ἢ θάμνους.

فونوغراف Ελ. **φονογράφ,** ὀν. φωνογράφος· περσ. صدا نویس **σαὶτα-νοβίς,** معکس اصوات **μα'κέσι ἀσβὰτ** [νλγ.]

فونیه Ιτ. **φούνια,** ὀν. ἔναυσμα τηλεβόλου τιθέμενον ἐν τῇ ἐστίᾳ αὐτοῦ [قابه].

فوه Α. **φούχ,** ὀν. στόμα· βλ. فم· § رحم — τὸ στόμα τῆς μήτρας· § πλθ. افواه **ἐφβάχ.**

فوهه Α. **φεβχὲ** [ἐκ τοῦ προηγ.] ὀν. θ. στόμα, ἄνοιγμα· § [χημ.] στόμιον σιφωνοειδές, ἢ σωληνίσκος σιφωνοειδής· § [βοτ.] ـه — τὸ ἔξω στόμα καὶ باطنی ـه — τὸ ἔσω στόμα.

فویا Ιτ. **φόγια** [foglia] ὀν. λεπτὸν κεχρυσωμένον μεταλλικὸν φύλλον τιθέμενον κάτωθι λίθου πολυτίμου, ὡς ἀδάμαντος, ἵνα αὐξήσῃ τὴν λάμψιν αὐτοῦ· μτφ. παραποίησις, κιβδηλεία, δόλος: لعبی — ὁ δόλος ἢ τὸ κίβδηλον τοῦ λόγου· || میدانه چیقدی — ἡ κιβδηλεία του ἐξῆλθεν εἰς μέσον, ἀπεκαλύφθη ὁποῖός τις εἶναι κατὰ βάθος [πρμ.]· || ویرمك — ἀποκαλύπτεται μυστικόν, ἢ ἀφίνω νὰ τὸ μαντεύσωσι· || میدانه ویرمك — ἀποκαλύπτω τὸ κίβδηλον ἢ τὸν δόλον ὑποθέσεως, πράγματος.

فویه Α. **φσβεῖχ** [ὑποκ. τοῦ فوه ἢ τοῦ فم] ὀν. στοματίδιον [βοτ.].

فهارس Α. **φεχαρίς,** πλθ. τοῦ فهرس βλ.

فهام Α. **φεχχὰμ** ἢ فهامه **φεχχαμὲ** [ρζ. فهم] ἐπθ. λίαν εὐφυής, ἀγχινούστατος.

فهامت Α. **φεχαμὲτ** [ρζ. فهم] ὀν. θ. εὐφυΐα, νοημοσύνη, ἀγχίνοια.

فهامه Α. **φεχχαμέ,** βλ. فهام **φεχχάμ.**

فهد Α. **φέχτ,** ὀν. λεοπάρδαλις, πάνθηρ [π. پارس]· § πλθ. فهود **φσχούτ.**

فهرس Α. **φιχρὶς** [ἐκ τοῦ فهرست **φιχρὶστ**] ὀν. πίναξ τῶν περιεχομένων βιβλίου· § κατάλογος βιβλίων· § πλθ. فهارس **φεχαρίς.**

فهرست Π. **φιχρίστ,** [ταὐτὸ فهرس] ὀν. πίναξ: مذاکراته مندرج مواد — **φιχρίστι μσζακερατ-τὲ μσνϯερὶσζ μεϐάτ,** αἱ ἐν τῷ πίνακι τῆς συζητήσεως κατακεχωρισμέναι ὑποθέσεις, ἤτοι ἡμερησία διάταξις δικαστηρίου, συμβουλίου κτλ.

فهرسی Α. **φιχρισί,** ἐπθ. ὁ ἀνήκων τῇ περιλήψει τῶν περιεχομένων βιβλίου, ἢ καταλόγῳ βιβλίων· § θ. فهرسیه.

فهم Α. **φέχμ,** ρ. ἀφ. νόησις, ἀντίληψις, κατάληψις· ‖ Ρμ. ἐννοῶ, ἀντιλαμβά-

νομαι, καταλαμβάνω [αἰτ.]: كڤتن مادەیی ἐννοῶ τὸ πρᾶγμα, τὸ ζήτημα·‖زلمنار — ἀκατάληπτος· §πλθ. فهوم ϕῶχοὶμ καὶ فهام ἐϕχάμ.

فهمی A. ϕεχμ-ί, θηλ. فهیه ϕεχμιγέ, ἐπθ. νοητικός, ὁ τῆς νοήσεως·§ὄν. κ. Φεχμῆ.

فهمیده Π. ϕεχμιτὲ[ἐκ τοῦ A. فهم] ἐπθ. ὁ καταληπτὸς γενόμενος, ἐννοηθείς.

فهوم A. ϕῶχοὶμ [πλθ.τοῦ فهم] ὄν.νοήσεις, ἀντιλήψεις: — اصحاب οἱ νοήμονες.

فهیم A. ϕεχὶμ [ρζ. فهم] ἐπθ. ὁ ἐννοῶν εὐκόλως, νοήμων, ἀγχίνους,ὀξύνους,εὐϕυής· βλ. حاكم·§ θ. فهیه ϕεχιμέ.

فئات A. ϕι'άτ, πλθ. τοῦ ڤی ϕιέ, βλ.

فئتین A. ϕιετέϊν, δυϊκ. τοῦ ڤی βλ.

فئه A. ϕιέ, ὄν. θ. ὁμὰς ἀνθρώπων, τάγμα στρατιωτικόν, στρατός : باغیه ، — ὁμὰς ἀποστατῶν [ἀπαγητέ] ‖قلیله ، —μικρὰ [καλιλὲ] ὁμάς·§ δυϊκ. ڤتین ϕιετέϊν· § πλθ. ڤئات ϕιάτ.

فی A. ϕί, πρόθ. ἐν: قسطنطنیه — ϕὶ κοϲταντινιγέ, ἐν Κωνσταντινουπόλει·‖زمانمز — ϕὶ ζεμάνι-να, ἐν τῇ ἡμετέρᾳ ἐποχῇ·‖الحال — ϕὶ-λ-χάλ, ἐν τῷ ἅμα, πάραυτα·‖الجمله — ϕὶ-λ-ὅζοῦμλε, ἐν συνόλῳ, ἐν περιλήψει·‖الحقیقه — ϕὶ-λ-χακηκά, τῇ ἀληθείᾳ·‖الاصل — ϕὶ-λ-ἄσλ, ἐν ἀρχῇ, ἀρχῆθεν, ἀρχικῶς·‖الامر — ϕὶ-λ-ἔμρ, ἐν τῇ ὑποθέσει, διὰ τὴν ὑπόθεσιν ταύτην·‖— نفس الامر ϕὶ-νέϕσι-λ-ἔμρ [ἐν τῇ οὐσίᾳ τοῦ πράγματος] κατ' οὐσίαν, κατὰ βάθος·‖الواقع — ϕὶ-λ-βακὴ', τωόντι,πράγματι·‖الاول — ϕὶ-λ-ἐββέλ, ἐν πρώτοις, πρὸ παντὸς ἄλλου· ‖ — مابعد ϕὶ μὰ πά't, ἐν τοῖς ἐξῆς, τοὐντεῦθεν, τοῦ λοιποῦ· § ἐν ταῖς χρονολογίαις ἰσοδυναμεῖ τῇ ἡμετέρᾳ [τῇ ...] : ١٣١٤ محرم سنه ١٢ فی τῇ 12 Μουχαρρὲμ τοῦ ἔτους 1314·‖βλ.فیه، سبیل.

ڤی A. ϕὶ [ἐκ τοῦ προηγ.] ὄν. τιμή, ἀντίτιμον: موضوع او مقرر او مقطوع ، — ϕὶὶ μακτοῦ', ἢ μουκαρρέρ, ἢ μεβζοῦ', τιμὴ κεκομμένη, ὡρισμένη, τεθειμένη·‖ ، — مجیدیه‌لك میریسی ἡ κυβερνητικὴ τιμὴ [ϕὶὶ μιρὶ]ἤτοι ἡ τιμή, εἰς ἣν γίνεται δεκτὸς ὁ μεδζιδιὲς ἐν τοῖς κυβερνητικοῖς ταμείοις· § πλθ. ڤیئات ϕιάτ.

ڤیئات A.ϕιάτ [πλθ. τοῦ προηγ. ἐν χρήσει ἀντὶ ἑνικοῦ] ὄν.θ.τιμαί : مقطوعه — او موضوعه او مقرره τιμαὶ ἢ τιμὴ ὡρισμένη,κεκομμένη, τεθειμένη·‖معتدله — τιμαὶ ἢ τιμὴ συγκαταβατική, μετρία [μὸ'τετιλέ]·‖یوكسك، دوشكون — τιμαὶ ὑψωμέναι, ὑποτετιμημέναι.

ڤیئاتلانمق T ϕιατ-λανμάκ, ρμ.μσ. ἀποκτῶ τιμήν,τιμῶμαι [ἐπὶ ἐμπορευμάτων,χρεωγράϕων κτλ]: —اسهام τὰ χρεώγραϕα [ἐσχὰμ] τιμῶνται.

فیاض A. ϕεγγιὰζ [ρζ. فیض] ἐπθ. ὁ δοτὴρ τῶν ἀγαθῶν, ἀγαθοδότης [Θεός]: — مطلق ὁ ὑπέρτατος ἢ ἀπόλυτος [μουτλὰκ] ἀγαθοδότης,ἢ قدرت—ὁ παντοδύναμος [κουτρὲτ] ἀγαθοδότης, ἢ ازل—ὁ προαιώνιος[ἐζέλ]ἀγαθοδότης [Θεός]· ‖ — شاعر ποιητὴς εὐεργετικός.

فیاضانه A. ϕεγγιαζ-ανέ, ἐπθ.ὁ ἀνήκων ἢ ἁρμόζων τῷ δοτῆρι τῶν ἀγαθῶν, θεῖος, εὐεργετικός : تأثیرات — ἐνέργειαι εὐεργετικαὶ ἐπενέργειαι τοῦ ἔαρος.

فیاف A. ϕιγιάϕ, πλθ. τοῦ فیف ϕὶϕ· βλ.

فیافی A. ϕεγιαϕὶ, πλθ. τοῦ فیفا ϕεϊϕά· βλ.

فیال A. ϕεγγιὰλ [ρζ. فیل] ὄν. ἐλεϕαντοκόμος· βλ. فیلبان ، فیلجی.

فیالت A. ϕεγιαλέτ,ὄν. θ. ἐξασθένησις κρίσεως, διανοίας, πλάνη.

فیت T. ἢ ت ϕὶτ, ὄν. ὑποκίνησις, ἐξερέθισις, πειρασμός: بیك فند — μία ὑποκίνησις, μύριοι δόλοι [ϕέντ]·‖ویرمك — ὑποκινῶ, ἐρεθίζω, διεγείρω, βάλλω εἰς πειρασμόν·‖ βλ. فته καὶ ἐπόμ.

فیت T. ϕὶτ, ὄν. τὸ νὰ ἔρχηται τις ἴσα ἴσα ἐν τῷ παιγνίῳ, ἤτοι οὔτε νὰ χάνῃ οὔτε νὰ κερδίζῃ, κ. πάτα.

فیتله‌مك T.ϕιτ-λεμέκ, ρμ. μτδ. ὑποκινῶ, διεγείρω, ἐρεθίζω, κ. ξεμυαλίζω, βάλλω εἰς πειρασμὸν [αἰτ.].

فیثاغورس ϕισαγόρους, ὄν. κ. Πυθαγόρας [ὁ ἀρχαῖος ϕιλόσοϕος].

فیحا A. ϕεΐχά,ὄν. μέγα καὶ εὐρὺ μέγαρον.

فیده Ελ. ϕιτέ, ὄν. νεαρὸν ϕυτὸν βλαστῆσαν ἐκ σπόρου, αὐξάνον ἐν ϕυτωρίῳ καὶ προωρισμένον ἵνα μεταϕυτευθῇ· βλ. نهال.

فیده‌لمك T. ϕιτε-λεμέκ, ρμ.μτδ. μεταϕυτεύω νεαρὰ ϕυτὰ [αἰτ.].

فیرلامق T. ϕηρ-λαμάκ, βλ. فرلامق .

فیروز A ϕιροὺζ [λ.ἐξαραβισθεῖσα ἐκ τῆς π. پیروز]ἐπθ. εὐτυχής,εὐδαίμων· νικητής,θριαμβευτής:—روز ἡμέρα εὐτυχής·‖جلوس مایون حضرت پادشاهینك روز — میمنت پروزی **ϕιλοῦσι χουμαγιοῦνι χαζρέτι πατισαχινὶν ροῦζι ϕιροῦζι μεϊμενὲτ-πὸρουζὸ,** ἡ εὐτυχὴς καὶ αἰσία ἡμέρα τῆς αὐτοκρατορικῆς ἀναρρήσεως τῆς A. A. M. τοῦ Σουλτάνου.

فیروزآباد Π. ϕιροὺζ-ἀπάτ, ὄν. κ. ὄνομα πόλεως ἐν Περσίᾳ.

فیروزبخت Π.ϕιροὺζ-πάχτ,ἐπθ. οὗ ἡ τύχη αἰσία, εὐτυχής.

فیروزج A.ϕιρουζὲδζ [λ ἐξαραβισθεῖσα ἐκ τῆς π. پیروزه] ὄν. κάλαϊς· βλ. καὶ فیروزه .

فیروز روز Π. ϕιροὺζ-ρούζ, ἐπθ. οὗ αἱ ἡμέραι καὶ ἡ ἐποχὴ πλήρης θριάμβων, εὐτυχής, αἴσιος.

فیروزمند Π. ϕιροὺζ-μέντ, ἐπθ. νικητής, θριαμβευτής.

فیروزمندی Π. ϕιροὺζ-μεντί, ὄν. νίκη, θρίαμβος.

فیروزه A.ϕιρουζὲ [λ.ἐξαραβισθεῖσα ἐκ τῆς π. پیروزه] ὄν. κάλαϊς, λίθος πολύτιμος, κ. περουζές.

فیروزه رنك Π.ϕιρουζὲ-ρένγκ,ἐπθ.ὁ χρώματος καλαΐδος, κυανοῦς.

فیروزه‌رواق Π. ϕιρουζὲ-ριβάκ,ὄν. οὗ ὁ θόλος κάλαϊς,ἤτοι οὐρανός.

فیروزه‌فام Π. ϕιρουζὲ ϕάμ,ἐπθ. ὁ χρώματος καλαΐδος,γλαυκός,κυανοῦς: — ὁ γλαυκὸς θόλος [κουπὲ] τοῦ οὐρανοῦ.

فیروزی Π. ϕιρουζί, ἐπθ. νικητής,θριαμβευτής, εὐτυχής.

فیره ϕίρα, βλ. فره .

فیسیولوجی A. ϕισιολοδζὶ [λ. βαρβ. ἐκ τοῦ ἑπομ.]ἐπθ. φυσιολογικός· §θ. فیسیولوجیه ϕισιολοδζιγέ· § βλ. فیسیولوجیون.

فیسیولوجی Ελ. ϕισιολοδζί, ὄν. φυσιολογία,λεγομένη ἄλλως: علم وظائف الاعضا ἴλμι βεζαϊϕσλ-άζά.

فیسیولوجیون A. ϕισιολοδζιγιὸν [πλθ. τοῦ فیسیولوجی, βλ.] ὄν. φυσιολόγοι.

فیصل A. ϕεϊσὰλ [ρζ. فصل] ὄν. κρίσις, ἀπόφασις τελική, δηλ. ἡ διακρίνουσα τὸ δίκαιον ἀπὸ τοῦ ἀδίκου καὶ δίδουσα πέρας εἰς τὴν διαδικασίαν· λύσις, πέρας διαφορᾶς: ویرمك — ایشه δίδω ἀπόφασιν, λύσιν, πέρας εἰς τὴν ὑπόθεσιν·‖بولمق — ἀποφασίζομαι, λύομαι, λαμβάνω πέρας [διαφορά, δίκη, ὑπόθεσις].

فیصلپذیر Π. ϕεϊσὰλ-πεζίρ, ἐπθ. ὁ ἀποφασισθείς,ὁ λαβὼν λύσιν, πέρας, περατωθείς.

فیض A. ϕεϊζ, ὄν. ἐμπνεύσεις τοῦ Θεοῦ εἰς τὴν ψυχὴν τοῦ ἀνθρώπου, χάρις: حق او ربانی او الهی — ϕεϊζι ἰλαχὶ ἢ ρεπάνί, ἢ χάκκ, θεία ἔμπνευσις, χάρις, εὐλογία·§ ἐπίδρασις,ἐπενέργεια: غرام — ἐπίδρασις τοῦ πάθους, τοῦ ἔρωτος [γαράμ]·‖محبت — ἐπίδρασις τῆς ἀγάπης [μουχαπὲτ]· ‖باران — ἐπίδρασις τῆς βροχῆς· § ἀγαθόν, χάρις, εὐλογία, εὐτυχία, ἀφθονία, δαψίλεια : محصولات — ἀφθονία προϊόντων·‖بو سنه محصولاتده — و برکت روناق اولیور ἐφέτος παρατηρεῖται [ρου-νουμὰ ὁλούγιορ] εὐλογία καὶ ἀφθονία [ϕεϊζ-οὺ-περεκὲτ]εἰς τὰ προϊόντα·‖ترقی — τὸ ἀγαθὸν τοῦ πολιτισμοῦ [τεμεπτὸν]·‖باران — περάνι ϕεϊζ-ρεσάν, ὄμβρος ϕέρων εὐτυχίαν, ἀφθονίαν, ἤτοι εὐεργετικός : سحر — ἡ χάρις τῆς αὐγῆς [σεχὰρ]· ‖عبادت — ἡ χάρις τῆς προσευχῆς [ἠπατέτ]· § λάμψις, χάρις : حسنکدن کوکلرنوره غرق اولمه‌در — ἐκ τῆς λάμψεως τοῦ κάλλους σου [χσσνὸν τὲν] βυθίζονται εἰς ϕῶς [καταυγάζονται] αἱ καρδίαι [γκιονὸλ] §πλυμμύρα [βλ.فیضان]: میاه — πλημμύρα τῶν ὑδάτων[μιγιάχ]·‖جوبار — πλημμύρα τοῦ ποταμοῦ [ζουϊπάρ]·§δύναμις βλαστήσεως, ἀναζωογονήσεως: بهار — ἀναζωογόνησις ἔαρος [πεχάρ]·‖جن — βλάστησις τῆς χλόης [τσεμέν]· §σοϕία, γνῶσις, ἐπιστήμη: عرفان — ϕεϊζ οὐ ἠρϕὰν ἢ وكال — ϕεϊζ οὐ κεμάλ, ἡ σοϕία καὶ ἡ γνῶσις §πρόοδος, προαγωγή, προκοπή, εὐδοκίμησις: بولق — ποιοῦμαι προόδους, προοδεύω, προάγομαι, εὐδοκιμῶ [βλ. تفیض]· § βλ. فیض‌بخش، فیض‌رسان، فیض آور، فیضافیض ، فیضیاب، فیض‌نثار، فیضناك· § πλθ. α' فیوض ϕιγιούζ καὶ δ' فیوضات ϕιγιουζάτ.

فيضافيض Π. **ϕεϊζ-α-ϕεῖζ** [ἐκ τοῦ προηγ.] ἐπθ. ἀφθονώτατος, δαψιλέστατος: — باران βροχὴ ἀφθονωτάτη, εὐεργετική.

فيضان Α. **ϕεγεζὰν** [ρζ. فيض] ὄν. ἐκχείλισις, πλημμύρα: مياه — πλυμμύρα ὑδάτων [**μιγμάχ**]· || نهر نيلك — ی مصرك موجب ثروت و عمرانيدر ἡ πλημμύρα τοῦ ποταμοῦ [**νὲχρ**] Νείλου εἶναι πρόξενος [**μουζὶτ**] τοῦ πλούτου καὶ τῆς εὐημερίας[**σερβὲτ οὺ οὺμρὰν**]τῆς Αἰγύπτου· || الاوراق — **ϕεγεζάνδ-λ-έβράκ,** φυλλομανία [βοτ.]· || اشعار — **ϕεγεζάνι ἐσ'ὰρ,** τριχίασις, ἤτοι νόσος τῶν φυτῶν καλύπτουσα τὰ φύλλα διὰ τριχῶν· ‖Ρμ. ڤيڤ — ἐκχειλίζομαι, πλημμυρῶ [ἐπὶ ποταμοῦ κτλ.].

فيض آور Π. **ϕεϊζ-ὰβέρ,** ἐπθ. ὁ φέρων ἀφθονίαν, δαψίλειαν, εὐλογίαν, ἀγαθά, χάριτας, προαγωγήν, προκοπήν, ἀνάπτυξιν, εὐεργετικός: — تشويقات ἐνθαρρύνσεις [**τεσβικὰτ**] εὐεργετικαί, ὑποστηρίξεις.

فيض آورانه Π **ϕεϊζ-ὰβερανέ,**ἐπθ.καὶἐπρ. εὐεργετικὸς-ῶς· βλ. προηγ.

فيضبخش Π. **ϕεϊζ-βὰχζ,** καὶ فيض بخشا **ϕεϊζ-βαχσά,** ἐπθ. ὁ δωρούμενος, ἀφθονίαν, δαψίλειαν, εὐλογίαν, ἀγαθά, χάριτας, προαγωγήν, προκοπήν, ἀνάπτυξιν, εὐεργετικός: فيضبخش افكار طالب اولان اثر σύγγραμμα [**ἐσὲρ**] ἀγαθὰ δωρούμενον [εὐεργετικὸν] εἰς τὰ πνεύματα τῶν μαθητῶν [**ἐϕκιάρι τουλλάβ**].

فيض رسان Π. **ϕεϊζ-ρεσάν,** ἐπθ. ὁ φέρων ἀφθονίαν, δαψίλειαν, εὐλογίαν, ἀγαθόν, χάριν, προαγωγήν· εὐεργετικός: باران — βροχὴ εὐεργετική.

فيضسز Τ. **ϕεϊζ-σίζ,** ἐπθ. ἄφορος, ὁ μὴ δαψιλής, ὁ μὴ ἄφθονος [ταὐτὸ برکتسز **περεκετ-σίζ**]: حيوانات ومواشی يه يديرملان اوت بعض قوراقلق سنه لرده تὸ χόρτον τὸ χορηγούμενον ὡς τροφὴ τῶν ζώων καὶ τῶν θρεμμάτων [**μεβασὶ**] ἐν τισιν ἔτεσι ξηρασίας [**κουρακλὶκ**] γίνεται ἄφορον καὶ μὴ δαψιλές. — و برکتسز اوليور

فيضلمك Τ. **ϕεϊζ-λενμέκ,** ρμ. οὐδ. προοδεύω, προάγομαι, ἀναπτύσσομαι, προκόπτω.

فيضلى Τ. **ϕεϊζ-λί,** ἐπθ. εὔφορος, δαψιλής, ἄφθονος [συνων. برکتلی **περεκετ-λί**]: قوزه محصولی — و برکتلی اولدی ἡ ἐσοδεία τῶν βομβυκίων [**κοζὰ**] ἐγένετο δαψιλὴς καὶ ἄφθονος.

فيضناك Π. **ϕεϊζ-νάκ,** ἐπθ. εὔφορος, δαψιλής, γόνιμος: — خاك γῆ εὔφορος, γόνιμος.

فيض نثار Π. **ϕεϊζ-νεσσάρ,**ἐπθ. ὁ διαχέων χάριν, χαριτόβρυτος.

فيضياب Π. **ϕεϊζ-γιάπ,**ἐπθ. ὁ εὑρὼν προαγωγήν, προκοπήν, ἀνάπτυξιν, προαχθείς, ἀναπτυχθείς, προοδεύσας, εὐδοκιμήσας, εὐημερῶν ‖Ρμ. اولق—προάγομαι, προκόπτω, προοδεύω, εὐημερῶ: اكتساب معرفت و اولورلر — صنعته سعی ايلیانلر دائما οἱ προσπαθοῦντες [**σά'ϊ ἐϊλεγιενλὲρ**] ν' ἀποκτήσωσιν [**ικτισὰπ**] ἐπιστήμην καὶ τέχνην πάντοτε προκόπτουσι.

فيف Α. **ϕίϕ,** ὄν. ἐπίπεδος τόπος, ἔρημος, ξηρὰ καὶ ἄνυδρος· βλ. فيفا·§πλθ. افياف **ἐϕγιάϕ,** فيوف **ϕσγιοὺϕ** καὶ فياف **ϕιγιάϕ.**

فيفاء Α. **ϕεϊϕά,** ὄν. θ. μεγάλη καὶ ἐπίπεδος πεδιάς, ἔρημος ξηρὰ καὶ ἄνυδρος: واسع الاخا — ی **ϕεϊϕάϊ βασί'ου-λ-ένχά,** ἔρημος ἀχανής·§ πλθ. فيافی **ϕεγιαϕί.**

فيق Τ. **ϕήκ,** μόριον ἐπαναλαμβανόμενον· ὡς فيق فيق συχνὰ πυκνά·§βλ. καὶ صيق ἐν λ. صيق.

فيقى Τ. **ϕηκῆ,** βλ. προηγ. καὶ صيق.

فيك Τ. **ϕίκ,** ὄν. εἶδος ἀγριοφασήλου ἔχοντος μικρὰ ἄνθη· εἶδος ἀράκου, ἢ λαθύρου, ἤτοι κυαμοειδῶν φυτῶν.

فيل Α. **ϕὶλ** [βλ. καὶ پيل] ὄν. ἐλέφας: دیشی — ἐλεφαντόδους καὶ ἐπθ. ὁ ἐξ ἐλεφαντόδοντος κατεσκευασμένος[βλ.باب]·||—داءال **τάουλ-ϕὶλ,**ἐλεφαντίασις[εἶδος λέπρας καθιστώσης τὸ δέρμα ἐρρυτιδωμένον ὡς τὸ τοῦ ἐλέφαντος]· || —سورت ال **σούρετου-λ-ϕὶλ,**κεφάλαιον τοῦ ἐλέφαντος [ὄνομα ἑνὸς τῶν κεφαλαίων τοῦ Κορανίου]·||وار—دوه دن بيوك ὑπάρχει μεγαλείτερον τῆς καμήλου [**τεβε-τὲν**] ὁ ἐλέφας· [πρμ. δηλοῦσα ὅτι καὶ τοῦ μεγάλου θεωρουμένου μεγαλείτερος ὑπάρχει]·§ πλθ. فيول **ϕσγιοὺλ,**افيال **ἐϕγιάλ.**

فيلار Τ. **ϕιλάρ,** ταὐτὸ ولار βλ.

فيلبان Α. **ϕιλ-πὰν** [λ ἐξαραβισθεῖσα ἐκ τῆς پيلبان] ὄν. ἐλεφαντοκόμος· βλ. فيلجی καὶ فيال.

فيلجی Τ. **ϕιλ-δζί,** ὄν. ταὐτὸ προηγ.

فيلخانه Π. **ϕιλ-χανέ,** ὄν. σταῦλος ἐλεφάντων, ἐλεφαντοκομεῖον.

فيلدير Τ. **ϕηλτήρ,** μόριον ἐπαναλαμβανόμενον πρὸς παράστασιν ταχείας καὶ ζωηρᾶς περιστροφικῆς κινήσεως τῶν ὀφθαλμῶν, ὅταν ἀναζητῶσι τι: — ر نظر ممنونيت ايله باقيور — βλέπει μετὰ γοργοῦ ὄμματος εὐχαριστήσεως [**ναζάρι μεμνουνιγέτ**]· βλ. فرل.

فيلسوف Α. **ϕεϊλεσσὸϕ** [ἐκ τοῦ ἑλλ.] ὄν. φιλόσοφος·§σοφὸς ζῶν ἀμέριμνος ἀπὸ τῆς τύρβης καὶ τῶν σκανδάλων τοῦ κόσμου·§ὑλιστής,ἄθρησκος·§πλθ. فلاسفه **ϕελασιϕέ.**

فيلسوفانه Π. **ϕεϊλεσσοϕ-ανέ,** ἐπθ. καὶ ἐπρ. φιλοσοφικὸς-κῶς.

فيلسوفلق Τ **ϕεϊλεσσοϕ-λὶκ,**ὄν.φιλοσοφία.

فيلسوفی Α. **ϕεϊλεσσοϕ-ί,** θ. فيلسوفيه **ϕεϊλεσσοϕιγέ,** ἐπθ. φιλοσοφικός.

فيلغران Γλ. **ϕιλγρὰν** [filagramme] ὄν. τὰ ἐν τῷ χαρτίῳ διαφανῆ λευκὰ γράμματα ἢ σημεῖα, ὑδάτινον, λευκόσημον.

فيلو Ιτ.**ϕίλο** [filo] ὄν.μικρὸς στόλος,μοῖρα στόλου.

فيلكون Α. **ϕεϊλεκιούν,** ὄν. εἶδος παπύρου, ἐξ οὗ κατασκευάζουσι ψίαθον[τ. قندره]·§ κύλινδρος πλακουντοποιοῦ χρησιμεύων πρὸς πλάτυνσιν τῆς ζύμης.

فيلورين **ϕιλορίν,** βλ. فلورين.

فيلوقسه را Ελ. **ϕιλοξέρα,** ὄν. φυλλοξήρα, νόσος ἀμπέλων καὶ ἄλλων δένδρων ξηραίνουσα τὰ φύλλα καὶ τὸ δένδρον.

فيله تو Ιτ. **ϕιλέτο** [filetto] ὄν. ἐπίμηκες τεμάχιον κρέατος, ἐξαγόμενον ἐκατέρωθεν τῆς σπονδυλικῆς στήλης τοῦ προβάτου καὶ τοῦ βοός καὶ χρησιμεῦον διὰ μπιφτέκι.

فيما Α. **ϕὶ-μα** [συνθ. ἐκ τῆς προθ. ϕὶ ἐν καὶ τῆς ἀντ. ما ὅπερ]: بعد — **ϕὶμα πὰ'ὲ,** εἰς τὸ ἑξῆς,τοῦ λοιποῦ, τοὐντεῦθεν[τ. بوندنصكره]· βλ. καὶ من **μὶν.**

فينو Ιτ.**ϕίνο** [fino] ἐπθ.μικρός,λεπτός,ἐξαίρετος, πρώτης ποιότητος: چوق — λεπτόν, ἐξαίρετον ἐριοῦχον·||فس—ϕέσιον μικρόν· ||كوچك—κυνάριον,εἶδος κυνὸς μικροῦ μεγέθους.

فيوض Α. **ϕσγιούζ,** πλθ. τοῦ فيض βλ.

فيوضات Α. **ϕσγιουζὰτ** [πλθ. τοῦ προηγ. ἤτοι β' πλθ. τοῦ فيض **ϕεϊζ**] ὄν.θ. ἀφθονίαι, ἀγαθά, πρόοδοι, χάριτες: معارف — τὰ ἀγαθὰ τῆς παιδείας [**με'αρίϕ**]· || ربانيه — αἱ θεῖαι [**ρεπανιγὲ**] χάριτες·||بخشا—**ϕσγιουζὰτ-παχσά,** ὁ δωρούμενος ἀγαθά, χάριτας, εὐεργετικός.

فيونغو Ἰτ. **ϕιόνγκο** [fiocco] ὄν.κόρυμβος, κόσυμβος, κ. ϕιόγκος.

فيول Α.**ϕσγιούλ,** πλθ. τοῦ فيل βλ.

فيه Α. **ϕὶ-χι** ἢ **ϕὶ-χ** [συνθ. ἐκ τῆς προθ.ϕὶ καὶ τῆς προσ.ἀντ.ه] ἐν αὐτῷ, ἐν αὐτῇ: — منازع **μουνάζε'ουν ϕίχ,** ὁ ἐν ᾧ ἡ φιλονεικία, ἤτοι διαφιλονεικούμενος·|| — مفعول **μεϕ'ούλουν ϕίχ,** ὁ ἐν ᾧ τὸ πεπραγμένον, ἤτοι δοτική·|| — ما محن **μὰ νάχνου ϕίχ,** ὁ περὶ οὗ ὁ λόγος, τὸ ἀντικείμενον τοῦ λόγου.

فيها Α. **ϕὶ-χα,** θηλ. τοῦ προηγ. βλ.

فيهم Α. **ϕὶ-χιμ,** πλθ. τοῦ فيه βλ.

فيهما Α. **ϕὶ-χιμά,** δυϊκ. τοῦ فيه βλ.

فيهن Α. **ϕὶ-χίννε,** πλθ. τοῦ فيها βλ.

ق

ق } **κάφ,** εἰκοστὸν τέταρτον γράμμα τοῦ ὀθωμανικοῦ ἀλφαβήτου προφερόμενον ὡς τὸ ἑλληνικὸν[κ]ἐν ταῖς συλλαβαῖς **κα, κω, κου,** ἤτοι τραχύτερον τοῦ **κια, κε, κι, κιο, κιῦ** [βλ. ك]·§'Εν ταῖς τουρκικαῖς λέξεσι τὸ τελικὸν ق μεταβάλλεται εἰς غ πρὸ φωνήεντος, ἤτοι ὅταν κλίνηται ἡ λέξις· ὡς طوپراق **τοπρὰκ** χῶμα, γεν. طوپراغك **τοπραγήν,** δοτ. طوپراغه **τοπραγὰ** κτλ. ἢ یازمجغز **γιαζαδζάγηµ,** θὰ γράψω, یازمجغز **γιαζαδζάγηζ,** θὰ γράψωμεν, κτλ. ἐκ τοῦ یازمجق **γιαζαδζάκ**·§'Αριθμητικῶς σημαίνει 100 [βλ. ابجد].

قا } T. **κά,** μόριον ἐρωτηματικόν· βλ. قاچان، قاچان، هانكی ἢ قنغی ἢ قانغی، قاندن، قانده، قامو، قایسری، قانی.

قائد } A. **καΐ̈ὰ, قائد καΐ̈δ, قائم καΐ̈µ,** βλ. μετὰ τὰς λ. قایمق، قایمخانه.

قأن } A.Π.**καάν,** ὄν. τίτλος τοῦ αὐτοκράτορος τῆς Σινικῆς: چین — αὐτοκράτωρ τῆς Σινικῆς· βλ. خاقان καὶ فغفور.

قاب } A. **κάπ,** ὄν. τὸ διάστημα τὸ μεταξὺ τοῦ μέσου τοῦ τόξου καὶ ἑνὸς τῶν ἄκρων αὐτοῦ: قوسین — **κάπε καβσέϊν,** τὸ μῆκος ἢ τὸ διάστημα δύο τόξων ἢ τὸ μῆκος τῆς ἀποστάσεως μεταξὺ τοῦ Θεοῦ καὶ τοῦ προφήτου Μωάμεθ κατὰ τὴν ἀνάληψιν [معراج] αὐτοῦ·[ἔκφρασις δίδουσα ἰδέαν τῆς οἰκειότητος τοῦ Μωάμεθ πρὸς τὸν Θεόν]·§δυϊκ. قابان **καπάν.**

قاب } T. **κάπ,** ἢ قاپ **κάπ,** ὄν. δοχεῖον, θήκη, κάλυμμα, περικάλυμμα, περίβλημα ὡς ὡρολογίου, βιβλίου, ἐπιστολῆς, σισύρας ἤτοι γοῦνας κτλ. ἀγγεῖον, σκεῦος ἰδίᾳ μαγειρείου, ὡς χύτρα, τρυβλίον, παροψὶς ἢ ποτήριον, φιάλη, λάγηνος, μαστέλλον, μαστραπᾶς κτλ. ἀγγεῖον ἐν τῷ σώματι ἀνθρώπου ἢ ζώου, ὡς ἡ φλέψ, ἡ ἀρτηρία: بش — πέντε τρυβλία φαγητοῦ·||ی — آیاق ὑπόδημα [βλ. καὶ آیاق]· || صو ی — δοχεῖον ὕδατος, ὡς πρόχοος κ. ἰμπρίκι, λάγηνος ||قاچاق ἢ چاق — **κάπ-καδζάκ,** σκεύη ἰδίᾳ μαγειρικά, ὡς χύτραι κτλ. ||ی — شراب δοχεῖον, ἀγγεῖον οἴνου·||ی — كتاب περικάλυμμα βιβλίου· ||ی — كورك περικάλυμμα σισύρας **[κιδὸρὸ]**, ἤτοι τὸ ὕφασμα εἰς ὃ ὑπάρχει ὑπερραμμένη σισύρα, γοῦνα, κ. κάπι γοῦνας·||ی — طار ات **καπὶ ἀὰρ ἔτ,** κρέας οὗ τὸ δοχεῖον στενόν, ἤτοι οὗτινος τὸ κρέας εἶναι σφιγκτόν, οὐχὶ χαλαρόν· || نه — جاغنه صیغمیور ἢ صیغمیور نه — δὲν χωρεῖ εἰς τὸ δοχεῖόν του **[καπνὰ καδζαγνά],** ἤτοι εἶναι ἀνυπόμονος [πρμ.]· || قاچندن ἢ غرورندن سویخندن ἐκ τῆς χαρᾶς ἢ ἐκ τῆς ἐπάρσεως εἶναι πεφυσιωμένος [βλ. تمق طاشرق]·||ه — قوتارمق κενόνω **[κοταρµὰκ]** εἰς τι δοχεῖον, ἤτοι δίδω εἰς τινα ὑπόθεσιν μίαν μορφήν, οἰκονομῶ, κἄτι κάμνω· || سركه كورەدر — τὸ δοχεῖον εἶναι ἀνάλογον **[γκιορὲ]** πρὸς τὸ ὄξος [πρμ.]· βλ. καὶ سركه.

قاب } T. ἢ قاپ **κάπ,** μόριον, ὅπερ προτασσόμενον ἐπιθέτων τινῶν ἀρχομένων ἀπὸ ق ἢ ڤ καθίστησιν αὐτὰ ἐπιτατικά· ὡς قره **καρὰ** μέλας, قره — **κὰπ-καρά** καταμέλας· قراكلق **καρανλὶκ** σκοτεινός, قراكلق — **κὰπ-καρανλὶκ** θεοσκότεινος, ὅλως διόλου σκοτεινός· ||βλ. καὶ قوب، قپ.

قابا } T. **καπά,** βλ. قبا.

قابارمق } T. **καπαρµάκ,** βλ. قبارمق.

قاباره } T. **καπαρά,** βλ. قباره.

قاباق } T. **καπάκ,** βλ. قباق.

قابان } A. **καπάν,** δυϊκ. τοῦ ἀρθ. قاب βλ.

قابجق } T. **καπ-δζὶκ** [ὑποκ. τοῦ قاب] ὄν. μικρὸν δοχεῖον, λοβὸς [συνων. فص]: چيچكلك — ی ἀνθοκάλυξ· § ἔλυτρον.

قابران } T. **καπρὰν** [λ. ἀρχ.] ἐπθ. ὀκνηρός, ἀργός, νωθρός· § κορμὸς δένδρου, οὗ οἱ κλάδοι ἀπεκόπησαν·§ ἐν τῇ Εὐρωπαϊκῇ Τουρκίᾳ οὕτω καλεῖται τὸ اوچلق **µολτσὲκ,** ἤτοι τὸ τέταρτον τοῦ κοιλοῦ.

قابصاليويرمك } T. **καπ-σαλιβερµὲκ** [βλ. صاليويرمك] ρμ. οὐδ. ἐγκαταλείπω, ἀφίνω αἰφνιδίως.

قابض } A. **καπὶζ** [ρζ. قبض] ἐπθ. ὁ δραττόμενος, ὁ λαμβάνων, παραλήπτης, ἀποδέκτης, εἰσπράκτωρ: ارواح — **καπήζι ἐρβάχ,** ἢ الارواح — **καπήζου-λ-ἐρβάχ,** ὁ λαμβάνων τὰς ψυχὰς [ὁ ἀρχάγγελος عزرائيل· βλ.λ.]· ||مال — **καπήζι µάλ,** καὶ κοινῶς فيضال **καπήζιµάλ,** ὁ εἰσπράκτωρ, ταμίας κ. καψιμάλης· § ὁ φέρων δυσκοιλιότητα, στυπτικός: شديد — σφοδρὸν στυπτικὸν ἢ δυσκοίλιον·§[ἀνατ.]καμπτὴρ [µῦς]· § θ. قابض **καπηζέ.**

قابل } A. **καπὶλ** [ἐκ τοῦ قبول ρζ. قبل] ἐπθ. ὁ δεχόμενος, ἐπιδεχόμενος, ἐπιδεκτικός, ἱκανός, ἄξιος, δυνατός, προσεχής, ἐπιὼν [δοτ.]: — بحث و مناظره ἐπιδεκτικὸς συζητήσεως **[πὰχς οὐ µουναζαραγιά]**· || — شاكرد اوستەدن اوستە اولور ὁ ἄξιος µαθητὴς γίνεται καὶ τοῦ διδασκάλου **[οὐστὰ]**ἀνώτερος· ||— عام προσεχὲς ἔτος· || اصلاح — ἐπιδεκτικὸς βελτιώσεως **[ἰσλάχ]**· || تقسيم — διαιρετός, ἐπιδεκτικὸς διανοµῆς **[τακσίµ]**· || زراعت — ἐπιδεκτικὸς καλλιεργείας **[ζιρα'άτ]**· || تعريف — ἐπιδεκτικὸς περιγραφῆς, περιγραφόµενος· ||استيناف — ἐπιδεκτικὸς ἐφέσεως **[ἰστιναὰφ]**καὶ اعتراض — ἐπιδεκτικὸς ἀνακοπῆς **[ἰτιραὰζ]**[ἐπὶ ἀποφάσεων]· ||تحمل — ὃν δύναταί τις νὰ ὑποφέρῃ **[τεχαµµοὰλ]**, ἀνεκτός· ||— لا ἀνεπίδεκτος, ἀδύνατος: تعريف — لا ἀνεπίδεκτος περιγραφῆς, ἀπερίγραπτος[βλ. καὶ لاقابل] § σχηματίζει ὅρους τῆς χηµείας, τῆς φυσικῆς, τῆς ἰατρικῆς· ὡς احتراق — ἐπιδεκτικὸς καύσεως **[ἰχτιράκ]**, καύσιµος· || اختمار — ἐπιδεκτικὸς ζυµώσεως **[ἰχτιµὰρ]**, ζυµώσιµος· ||اشتعال — ἐπιδεκτικὸς φλέξεως **[ἰστι'άλ]**, φλέξιµος, εὔφλεκτος· ||— الكتريقيت ἐπιδεκτικὸς ἠλεκτρισµοῦ **[ἐλεκτρικιγέτ]**, ἠλεκτρίσιµος· || انحنا — ἐπιδεκτικὸς κάµψεως **[ἰνχνά]**, εὐκαµπτος· ||انحلال — ὁ δυνάµενος ἀποσυντεθῆναι **[ἰνχηλάλ]**, διαλυθῆναι, διαλυτός· ||انقسام — ἐπιδεκτικὸς διαιρέσεως **[ἰνκισάµ]**, διαιρετός· || تجزر — ἐξατµιστός, ὁ δυνάµενος ἐξατµισθῆναι **[τεπαχχὸρ]** || تحمض — ἐπιδεκτικὸς ὀξειδώσεως **[τεχαµµούζ]**, ὀξειδώσιµος· ||تخرش — εὐερέθιστος **[τεχαρρούζ]**· ||تفسخ — ἐπιδεκτικὸς σήψεως, διαλύσεως **[τεφεσσούχ]**· ||— انبساط ἐκτατός, ὁ δυνάµενος νὰ ἐκταθῇ **[ἰνπισάτ]**· ||وزن — σταθµίσιµος **[βέζν]**· ||تقلص — συσταλτός, ὁ δυνάµενος νὰ συσταλῇ **[τεκαλλούζ]**· ||تنفس — πνευστός, ἐκεῖνος ἢ ἐκείνη ἢ ἐκεῖνο ὅπερ δύναταί τις ν' ἀναπνεύσῃ **[τενεφφοὺς]**· ||كثافت — πυκνώσιµος, ἐπιδεκτικὸς πυκνώσεως **[κεσαφέτ]**·§θ. قابل **καπιλέ**·§ ἐπρ. δυνατόν, ἐνδεχόµενον, πιθανόν: قابلدرك ἐνδεχόµενον, ἐνδέχεται ἵνα· || βλ. ἐπόµ. καὶ قابليت.

قابل } A. **καπὶλ,** ὄν. µάµµος· § θ. قابل **καπιλέ,** µαῖα· § βλ. καὶ ἐπόµ.

قابل } A. **καπὶλ,** ὄν. κ. Κάϊν: هابل — ὁ Κάϊν καὶ ὁ Ἄβελ **[χαπὶλ]** : قوم — ὁ λαὸς **[κάβµ]** τοῦ Κάϊν, οἱ Καϊνῖται.

قابلسز } T. **καπιλ-σίζ,** ἐπθ. ἀδύνατος, ἀπίθανος.

قابلسزلك } T. **καπιλ-σιζλὶκ,** ὄν. τὸ ἀδύνατον, τὸ ἀπίθανον, ἡ ἀπιθανότης.

قابلو } T.ἢ قابلو **καπ-λοῦ** ἢ قابلی **καπ-λῆ,** ἐπθ. κεκαλυµµένος, περιβεβληµένος, ὁ ἔχων περίβληµά τι [ἐπὶ σισύρας, ἐφαπλώµατος κτλ.]: كورك مور چوقه يه — σισύρα περιβεβληµένη ἐριοῦχον ἱόχρουν· || — آلتون χρυσῷ κεκαλυµµένος, ἐπίχρυσος·||— كوش ἐπάργυρος·||قيو و قنادل ساج — ἡ θύρα καὶ τὰ παραθυρόφυλλα θὰ ὦσι περικεκαλυµµένα διὰ σιδηρᾶς πλακός [σάτς]· || هوا — καιρὸς συννεφώδης, µελαγχολικός· || باغه — χελώνη· βλ. καὶ قابلو يغه، باغه ἢ يغا.

قابلو } Γλ. **καπλὸ** [cableau] ὄν. ὑποβρύχιος τηλεγραφικὸς κάλως.

قابله } A. **καπιλὲ** [θηλ. τοῦ قابل] ὄν. θ.µάµµη· § πλθ. قابلات **καπιλὰτ** καὶ ἀνωµ. قوابل **καβαπίλ.**

قابلی } T. ἢ قابلی **καπλῆ,** βλ. قابلو ἢ قابلو.

قابليات } A.**καπιλιγιάτ,** πλθ. τοῦ قابليت βλ.

قابليت } A. **καπιλ-ιγέτ,** ὄν. θ. ἐπιδεκτικότης, ἱκανότης, ἐπιτηδειότης, δεξιότης, τὸ δυνατόν: ی — سلاح طاشيق ἢ ἱκανότης τοῦ ὁπλοφορεῖν: اشتعال — ἐπιδεκτικότης φλέξεως **[ἰστι'άλ]**·||انبساط — τὸ ἐκτατὸν **[ἰνπισάτ]**· || تقلص — τὸ συσταλτὸν **[τεκαλλούς]**· || انقسام — ἡ διαιρετότης **[ἰνκισάµ]**·||تبلر — ἐπιδεκτικότης κρυσταλλώσεως **[τεπελλούρ]**· || تمثيل — ἐπιδεκτικότης ἀφοµοιώσεως **[τεµσίλ]**· || نفوذ — τὸ διαχωρητὸν **[νουφούζ]**·||غير قابلية النفوذ γάϊρι

καπιλίγετου-ν-νουφούζ, τὸ ἀδιαχώρητον [φυσ.] ||—ـر عدم ἀτέμι καπιλιγέτ, ἀνικανότης, τὸ ἀνεπίδεκτον [δοτ.]: —ی سفره عدمِ کیتك ἡ ἀνικανότης τοῦ πλοίου πρὸς πλοῦν [σεφερέ] || تعليم ايله— اولاز ἡ ἱκανότης δὲν ἐπιτυγχάνεται διὰ τῆς διδασκαλίας, ἡ —ك مكتبى يوقدر ἡ ἱκανότης δὲν ἔχει σχολεῖον [πρμ.] ||βλ. καὶ غير · § πλθ. قابليات.

قابليتسز | Τ. καπιλιγέτ-σίζ, ἐπθ. ὁ ἀνεπίδεκτος, ἀνίκανος, ἀνεπιτήδειος.

قابليتسزلك | Τ. καπιλιγέτ-σιζλίκ, ἀφ. τὸ ἀνεπίδεκτον, ἡ ἀνικανότης, ἡ ἀνεπιτηδειότης.

قابليتلو | Τ. ἢ قابليتلى καπιλιγέτ-λι, ἐπθ. ἐπιδεκτικός, ἱκανός, ἐπιτήδειος [δοτ.].

قابورغه | Τ. ἢ قبورغه καπουργά, ὄν. σκελετὸς τοῦ θώρακος ἤτοι τῶν πλευρῶν τοῦ στήθους, πλευρόν ||طوله‌سى كبابى — στῆθος ζώου παραγεμιστόν, ψητὸν [φαγητόν] || ἢ كمى — ى قايق σκελετὸς πλοίου ἢ ἀκατίου.

قابوق | Τ. ἢ قبوق καποὺκ [ἐκ τοῦ قاب δοχεῖον] ὄν. φλοιὸς δένδρου, φλοιὸς καρποῦ, περικάρπιον· κέλυφος ἀμυγδάλου, καρύου, ᾠοῦ ἢ κόγχη ὀστρακοδέρμου· ἔλυτρον ὀσπρίων, λέπυρον σιτηρῶν, κ. τσώφλοιον, πέτσα, καύκαλον: — ى آغاج φλοιὸς δένδρου ||— ى جويز κέλυφος καρύου· ||— ى باقله ἔλυτρον κυάμου· ||— ى كستانه κέλυφος καστάνου· ||— ى قهوه ἔλυτρον καφέ· || — ى يومورطه κέλυφος ᾠοῦ· ||— ى بوجك κέλυφος ἐντόμου [ῥοδζέκ]· || — ى استريديه κέλυφος ὀστρέου· ||— ى اتمك φλόγωμα ἤτοι φλοιὸς ἄρτου, κ. πέτσα· ||— ى يارهِ ἐπιδερμὶς πληγῆς ἐπουλουμένης, κ. πέτσα· ||— باغلامق δένω φλοιὸν ἤτοι καλύπτομαι διὰ φλοιοῦ, πέτσας κτλ. || — صويمق ἐκδάλλω, ἀφαιρῶ τὸν φλοιόν, κ. ξεφλουδίζω· ||— قاولامق ξηραίνεται καὶ πίπτει ὁ ἐξωτερικὸς φλοιὸς καρποῦ ὡρίμου, ὡς τοῦ καρύου, ἀμυγδάλου κτλ. || — ى قومق قاربوز θέτω φλοιὸν ὑδροπέπονος, ἤτοι κάμνω τινὰ νὰ ὀλισθήσῃ, ὑποσκελίζω· || — ى فندق طولديرمز δὲν πληροῖ τὸ κέλυφος λεπτοκαρύου, ἤτοι ἐλάχιστος, ἀσήμαντος.

قابوقسز | Τ. ἢ قبوقسز καπουκ-σούζ, ἐπθ. ὁ ἄνευ φλοιοῦ, κελύφους, κόγχης, ὁ μὴ ἔχων κ. τσώφλοιον, πέτσαν.

قابوقلانمق | Τ. ἢ قبوقلانمق καπουκ-λανμάκ, ρμ. οὐδ. ἀποκτῶ ἢ περιβάλλομαι φλοιόν, κέλυφος, ἐπιδερμίδα, κ. πέτσαν [ἐπὶ καρπῶν, ὀστρακοδέρμων, πληγῆς κτλ.].

قابوقلو | Τ. ἢ قبوقلى καπουκ-λοῦ, ἐπθ. ὁ περιβεβλημένος ἢ ἔχων φλοιόν, κέλυφος, κόγχην, ἔλυτρον: حيوانات — سرت ζῶα ἔχοντα σκληρὸν τὸ κέλυφος, ὀστρακόδερμα.

قابينتو | Ιτ. καπινέτο [gabinetto] ὄν. ἀνακτοβούλιον, ὑπουργεῖον· σπουδαστήριον· βλ. ἑπόμ.

قابينه | Γλ. καπινὲ [cabinet] ὄν. ἰδιαίτερον δωμάτιον, σπουδαστήριον, γραφεῖον· § ἀνακτοβούλιον, ὑπουργεῖον· βλ. قابينتو.

قاپ | Τ. κάπ, βλ. τ. قاب.

قاپاروز | Τ. καπαρόζ, βλ. قپاروز.

قاپاق | Τ. καπάκ, قاپامق καπαμάκ, κτλ. βλ. قپاق ، قپامق κτλ.

قاپان | Τ. καπάν, βλ. قپان.

قاپچاق | Τ. καπ-τσάκ, ὄν. μεγάλη σιδηρᾶ ἁρπάγη [τσεγκέλι], ἐν χρήσει ἄλλοτε ἐν τῇ πολιορκίᾳ πόλεων, δι' ἧς προσκολλωμένης ἐπὶ τοῦ τείχους προσεπάθουν οἱ πολιορκοῦντες ὅπως ἀνέλθωσιν ἐπ' αὐτοῦ.

قاپديرمق | Τ. καπ-τηρ-μάκ, ρμ. διάμ. ἀφίνω τινὰ ἢ ἐξ ἀπροσεξίας δίδω καιρόν τινι ν' ἁρπάσῃ, ν' ἀφαιρέσῃ τι ἐπιτηδείως ἢ διὰ τῆς βίας [δοτ. αἰτ.]: —ه كيسه‌يى يانكسيجى ἐξ ἀπροσεξίας δίδω τῷ βαλαντιοτόμῳ καιρὸν ν' ἁρπάσῃ τὸ βαλάντιον· || —سله ἀναγκάζω τινὰ ἢ φέρω εἰς θέσιν νὰ καταφέρῃ κόλαφον [σιλλέ].

قاپسول | Γλ. καπσοὺλ [capsule] ὄν. καψάκιον ἢ ἐκπύρωτρον, ἤτοι μικρὸς μετάλλινος κύλινδρος ἀνάπτων τὴν πυρῖτιδα ἐν τοῖς πυροβόλοις, κ. καψοῦλα.

قاپسوللو | Τ. ἢ قاپسوللى καπσουλ-λοῦ, ἐπθ. ὁ ἔχων καψάκιον ἢ ἐκπύρωτρον [ἐπὶ πυροβόλων].

قاپش | Τ. καπὴς [ἐκ τοῦ قپمق] ρ. ἀφ. ἁρπαγή, ἀφαίρεσις διὰ τῆς βίας καὶ ἀποτόμως: — — ἁρπακτὰ ἁρπακτά, ἁρπάγδην, ἁρπαλέως, ἐν βίᾳ καὶ σπουδῇ ||—يمك — τρώγω ἁρπαλέως, ἐν βίᾳ, ἁρπακτὰ [ἐπὶ φαγητοῦ ἠδέος]· ||—قاپش — ποιῶ τι ἀνάρπαστον [ὡς ἐφημερίδας περιεχούσας νέα σπουδαῖα κτλ.]· || —ه زرده ποῦ ἡ ἁρπαγή; ἤτοι ἀπατᾶσθε· βλ. يغما.

قاپشمق | Τ. καπ-πὸ-μάκ, ρμ. ἀλλ. ἁρπάζων ἢ ἀποσπῶν ὁμοῦ μετ' ἄλλων πράγμά τι λαμβάνω ἰδίᾳ μέρος ἐξ αὐτοῦ, διαρπάζω τι μετ' ἄλλων [αἰτ.].

قاپلاتمق | Τ. καπ-λατμάκ, ρμ. διάμ. βάλλω νὰ περικαλύψωσι, νὰ περιβάλωσιν, ἐπιστρώσωσι, κ. καπλαδίσωσιν ἢ βάλωσι περικάλυμμα, κ. κάπι [δοτ. αἰτ.]: —قاپ كورك βάλλω νὰ περιβάλωσι τὴν σισύραν [κιὄρκὲ] διὰ περικαλύμματος, ἤτοι νὰ ἐνδύσωσι δι' ἐριούχου [κ. καπίου]· βλ. καὶ ἑπόμ.

قاپلامق | Τ. καπ-λαμὰκ [βλ. قاب ἢ قاپ] ρμ. μτβ. περικαλύπτω, περιβάλλω, ἐπιστρώνω, ἐνδύω, κ. καπλαδίζω [αἰτ.]: — تخته καλύπτω διὰ σανίδων [ταχτά], σανιδῶ [οἰκοδομὴν ἐξωτερικῶς] ||—كورك περικαλύπτω σισύραν [κιὄρκ], ἤτοι ἐξωτερικῶς ἐνδύω τὸ γούνωμα δι' ἐριούχου· ||—يورغان περιβάλλω τὸ ἐφάπλωμα δι' ὑπορράμματος ἢ σινδόνος· ||—كتاب περικαλύπτω τὸ βιβλίον δι' ἐπικαλύμματος, δένω· ||—باقر περικαλύπτω διὰ χαλκοῦ [ὡς τὸ πλοῖον ἐξωτερικῶς] || — كوموش περικαλύπτω δι' ἀργύρου, ἐπαργυρῶ· || — آلتون ἐπιχρυσῶ· || خالى، حصير، مشمع — ἐπιστρώνω τάπητα, ψίαθον, κηρωτὸν [μουσεμμά] κτλ. ||—اورته‌لغى دومان τὸν ὁρίζοντα περιβάλλει ὁμίχλη· ||—قلعه‌يى عسكر τὸ φρούριον περιβάλλει στρατός· ||—وجودى آغرى τὸ σῶμα περιβάλλει ἢ καταλαμβάνει πόνος.

قاپلامه | Τ. καπλαμὰ [ἐκ τοῦ προηγ.] ὄν. ἀπαρ. τὸ περιβάλλειν, περικαλύπτειν κτλ. βλ. قاپلامق· § ὄν. περικάλυμμα, περίβλημα, κ. καπλαμᾶς: —سى بنا περίβλημα ἐξωτερικὸν οἰκίας διὰ σανίδων, σανίδωμα· || آلتون ἢ كوموش —سى χρυσοῦν ἢ ἀργυροῦν περίβλημα, περικάλυμμα [ὡς εἰκόνος κτλ.] § ἐπθ. περιβεβλημένος, περικεκαλυμμένος.

قاپلامه‌جى | Τ. καπλαμα-τζῆ, ὄν. πλακουργὸς προσκολλῶν φύλλα πολυτίμων ξύλων ἐπὶ κοινῶν ξύλων, ἢ τεχνίτης περιβάλλων τι διὰ πλακὸς χρυσῆς, ἀργυρᾶς, χαλκίνης κτλ. βλ. قاپلايجى.

قاپلان | Τ. καπλάν, βλ. قپلان.

قاپلانمق | Τ. καπ-λανμάκ, ρμ. πθ. ἢ οὐδ. περιβάλλομαι, περικαλύπτομαι, ἐπιστρώννυμαι, κ. καπλαδίζομαι· βλ. قاپلامق.

قاپلايش | Τ. καπλαγὶς [ἐκ τοῦ قاپلامق βλ.] ρ. ἀφ. τὸ περιβάλλειν, περικαλύπτειν, ἐπιστρώνειν κτλ.

قاپلايجى | Τ. καπλαγίτζὶ [ἐκ τοῦ قاپلامق] ἐπθ. ὁ περιβάλλων, περικαλύπτων, ἐπιστρώνων· βλ. قاپلامه‌جى.

قاپلمق | Τ. καπ-ιλ-μάκ, ρμ. πθ. ἁρπάζομαι, ἀποσπῶμαι, ἀφαιροῦμαι διὰ τῆς βίας [δοτ.]: — حدته ἁρπάζομαι ὑπὸ τῆς ὀργῆς, ἤτοι ἀφαρπάζομαι, παραφέρομαι· § [οὐδ. ἢ μσ.] ἀπατῶμαι, δελεάζομαι, γίνομαι θῦμα [δοτ.]: — اوجوزلغه δελεάζομαι ἐκ τοῦ εὐώνου ἀντικειμένου τινὸς [οὐδζουζλουγά]· || — سوزه δελεάζομαι ἐκ τῶν λόγων· ||—تسويلاته δελεάζομαι ἐξ εἰσηγήσεων κακῶν [τεσδιλατέ]· || طولاندريجيلره — γίνομαι θῦμα αἰσχρᾶς κερδοσκοπίας.

قاپلمه | Τ. καπηλμὰ [ἐκ τοῦ προηγ.] ὄν. ἀπαρ. ἁρπαγή, ἀπόσπασις· § τὸ ἀπατᾶσθαι, ἀπάτη, δελεασμός· βλ. قاپلش.

قاپلو | Τ. ἢ قاپلى καπ-λῆ, βλ. قابلو.

قاپلوجه | Τ. καπλου-τζὰ [ἐκ τοῦ προηγ.] ὄν. φυτὸν παράσιτον ὅμοιον τῇ βρώμῃ φυόμενον μεταξὺ τοῦ σίτου· ἄγρωστις.

قاپلوجه | Τ. ἢ قاپليجه καπλητζὰ [ἐκ τοῦ قاپ، قاپلو] ὄν. θερμὰ λουτρά: بروسه —سى θερμὰ λουτρὰ τῆς Προύσης· || βλ. καὶ ايليجه.

قاپلوبغه | Τ. καπλοῦ-παγά, ὄν. χελώνη: — قبوغنده نه بيوك سرايم واردر ديمش ἡ χελώνη ἐν τῷ κελύφει αὐτῆς εἶπε, πόσον μέγα παλάτιον ἔχω! [πρμ.]· βλ. قابلى καὶ بغا.

قاپله | Ιτ. καπέλα [capello] ὄν. ὁ ἐν τῷ ἄκρῳ τοῦ ἱστοῦ ἐν εἴδει ἐπικαλύμματος μικρὸς τροχίσκος.

قاپليش | Τ. ἢ قاپلش καπλὴς [ἐκ τοῦ قاپلمق] ρ. ἀφ. ταὐτὸ قاپلمه βλ.

قاپمق | Τ. καπμὰκ [ἐκ τοῦ قاب ἢ قاپ] ρμ. μτβ. ἁρπάζω, ἀφαιρῶ, λαμβάνω διὰ τῆς βίας [αἰτ.]: اوكنه كلانى قاپار ἁρπάζει τὸ ἔμπροσθεν αὐτοῦ [ἰὄνὸνὲ] ἐρχόμενον, πᾶν τὸ προστυχόν· || مأموريت — ἁρπάζω ἤτοι ἐπιτυγχάνω ὁπωσδήποτε θέσιν, ὑπηρεσίαν· || طاقيه ἢ كلاه —ير ἁρπάζω σκοῦφον ἤτοι ἐπιτυγχάνω εὕρημα [κελεπίρ]· ||—نم ἁρπάζω ὑγρασίαν [νέμ]· ||—نم بولوتدن ἁρπάζω ὑγρασίαν ἀπὸ νέφος, ἤτοι εἶμαι καχύποπτος· || خسته‌لق ἢ خوى —

—ἁρπάζω ἤτοι ἀποκτῶ κακὴν ἕξιν ἢ νόσον || —آغزدن سوز— ἁρπάζω λόγους ἐκ τοῦ στόματός τινος·|| قاپه قاپه بیلورسه‌ك قاپ قیامزسه‌ك باقه باق ἐὰν δύνασαι ν' ἁρπάσῃς, ἅρπασον ταχέως [καπὰ-κάπ]· ἐὰν δὲν δύνασαι ν' ἁρπάσῃς [καπάμαζ-σαν] στάσου καὶ βλέπε [π̇ακὰ-π̇άκ]·βλ. كلاه.

قاپه } Τ. **καπμά**, ὀν. ἀπαρ. ἁρπαγή, ἀφαίρεσις, λῆψις διὰ τῆς βίας· βλ. قاپق.

قاپه‌جه } Τ. **καπμα-σζά**, ὀν. — كوشه — παιδιά, ἐν ᾗ ἕκαστος τῶν παίδων πλὴν ἑνὸς κρατεῖ γωνίαν τινά, ἣν ζητεῖ ν' ἀνταλλάξῃ μετά τινος τῶν ἄλλων, ἐνῷ ὁ ἄνευ γωνίας ἐν τῷ μέσῳ ἱστάμενος προσπαθεῖ νὰ καταλάβῃ τὴν ἐν τῷ μεταξὺ τῆς γινομένης ἀνταλλαγῆς κενὴν μένουσαν γωνίαν.

قاپوت } Γλ. **καπὸτ** [capote] ὀν. ἐφεστρίς, ἐπανωφόριον, τρίβων, κ. καπότο.

قاپوسقه } Τ. **καπούσκα** [κατὰ τὸ لهجه ἐκ τοῦ قوبوز βλ. قوپوزغه] ὀν. λάχανον ἑψημένον μετὰ κρέατος [φαγητόν].

قاپونه } Ιτ. **καπόνε** [capone] ἁρπάγη πρὸς ἀνάρτησιν τῆς ἀλύσεως τοῦ πηδαλίου.

قاپیتولاسیون } Γλ. **καπιτουλασιὸν** [capitulation] ὀν. ὅροι παραδόσεως, συνθήκη·§ προνόμια [امتیاز] χορηγηθέντα εἰς ξένους ὑπηκόους.

قاپیجی } Τ. **καπησζή** [ἐκ τοῦ قاپق] ἐπθ. ὁ ἁρπάζων, ἀφαιρῶν, λαμβάνων διὰ τῆς βίας.

قات } Τ. **κάτ**, ὀν. στρῶμα ἤτοι πάτωμα, ὄροφος: ایکی—بنا— οἰκοδομὴ διώροφος [δίπατος]·|| —آلت— τὸ κάτω [ἀλτ] πάτωμα, κατώγεων || —اوست— τὸ ἄνω [ὕστ] πάτωμα, τὸ ἀνώγεων § πτυχή, καμπή, δίπλα, κ. κάτι: كاغدی ایکی—اتمك— ποιῶ τὸν χάρτην δύο πτυχάς, ἤτοι διπλῶ, διπλόνω, πτύσσω·|| —یری— بزك ἢ جوقه‌نك τὸ μέρος τῆς πτυχῆς ἐριούχου ἢ ὑφάσματος [π̇εζίν]· || —ایکی— ὅστις ἐκάμφθη εἰς δύο ἐκ τῆς ἡλικίας ἢ ἐκ τοῦ βάρους, ὑπέργηρος, κάμπτων·|| — — اولوب بورشمش ἔγινε κάτια κάτια, ἤτοι κατεκάμφθη καὶ ἐρρυτιδώθη [π̇ουρουσμούς]· § σειρά: طاش بر — طوغله بر — μία σειρὰ λίθων καὶ μία σειρὰ πλίνθων [ἐπὶ οἰκοδομῆς]· § στρῶμα ἤτοι ἐπάλειψις, ἐπίχρισις [μετάλλου ἢ βαφῆς]: ایکی — بالدیز — δύο ἐπιχρίσεις χρυσοῦ· || اوچ — بویا — τρεῖς ἐπιχρίσεις βαφῆς·§ περιβολή, κ. φορεσιά: لباس — بر — μία περιβολὴ ἐνδυμάτων, φορεσιὰ ὁλόκληρος·|| چاماشیر — ایکی — δύο περιβολαὶ ἀσπρορρούχων·§ μετ' ἀριθμητικῶν σχηματίζει πολλαπλασιαστικά: — بر ἁπλοῦς·|| — ایکی διπλοῦς·|| — اوچ τριπλοῦς·|| — درت τετραπλοῦς κτλ. § [ἐπρ.] بر — دها ἔτι μᾶλλον, ἅπαξ ἔτι: بیك — اعلا χιλιάκις καλλίτερον· || — — **κὰτ κάτ**, κατὰ στρώματα, κατὰ σειράς· ἢ πολὺ περισσότερον, μυριάκις, ἀσυγκρίτῳ τῷ λόγῳ [ἐν τῇ τελευταίᾳ ταύτῃ ἐννοίᾳ λέγεται καὶ κατὰ βαρβαρισμὸν — اندر — **κὰτ ἐντὲρ κάτ**]·|| βλ. καὶ قت **κήτ**.

قات } Τ. **κάτ**, ὀν. πρόλοβος, πρηγορεών, κ. σγάρα: طاغوق — ی πρόλοβος ὄρνιθος· || βλ. قونسه καὶ ἐπόμ.

قات } Τ. **κάτ**, ἐπθ. σκληρός· βλ. قاتی καὶ ἐπόμ.

قات } Τ. **κάτ**, μόριον προτασσόμενον ἐπιθέτων τινῶν ἀρχομένων ἀπὸ قا ἢ ق καὶ καθιστῶν αὐτὰ ἐπιτατικά: قات قاتی **κὰτ-κατή**, σκληρότατος [βλ. قاس]· § πρὸ τοῦ ῥήματος قالق σημαίνει ἔκπληκτος, ἐννεός: قالق—μένω ἔκπληκτος, ἐννεός·|| قال — ὡρισμένος, σταθερός· || — فیئات كسمك — قال κόπτω τιμὴν ὡρισμένην.

قات } Τ. **κάτ**, βλ. قت.

قاتر } Τ. **κατὴρ** καὶ قاتر قوتور **κατὴρ-κουτούρ**, μόριον βλ. قتر **κητήρ**.

قاتش } Τ. **κατὴς** [ἐκ τοῦ قاتمق] ρ. ἀφ. προσθήκη· ταὐτὸ قاتمه, βλ.

قاتشدیرمق } Τ. **κατ-ησ̇τηρ-μάκ**, ρμ. μτβ. προστίθημί τι εἴς τι [δοτ. αἰτ.]· ταὐτὸ قاتمق, βλ.

قاتشمق } Τ. **κατ-ησ-μάκ**, ρμ. μσ. προστίθεμαι εἴς τι, συμμετέχω [δοτ.].

قاتق } Τ. **κατὴκ** [ἐκ τοῦ قاتمق] ὀν. προσφάγιον, ὅ,τι τρώγει τις σὺν τῷ ἄρτῳ [κυρίως τὸ προστιθέμενον]: قاتق اتمك προσφάγιον τοῦ ἄρτου·|| بهاسی—ἀντίτιμον προσφαγίου, ἤτοι χρήματα διδόμενα στρατιώτῃ ἢ ἐργάτῃ ὅπως δι' αὐτῶν ἀγοράσῃ προσφάγιόν τι.

قاتقسز } Τ. **κατηκ-σήζ**, ἐπθ. ὁ ἄνευ προσφαγίου: اتمك—ἄρτος ἄνευ προσφαγίου, ἤτοι ξηρός.

قاتقلانمق } Τ. **κατηκ-λανμάκ**, ρμ.μσ. προμηθεύομαι προσφάγιον.

قاتل } Α. **κατὶλ** [ρζ قتل] ἐπθ. ὁ φονεύων, φονεύς, δολοφόνος: ومقتول—ὁ φονεὺς καὶ ὁ πεφονευμένος ἤτοι τὸ θῦμα·|| جزاسی— ποινὴ φονέως·|| زهر— δηλητήριον [**ζέχρ**] θανατηφόρον· § [ιατ. βοτ.] الانسان— **κατίλου-λ-ἰνσάν**, ἢ البشر— **κατίλου-λ-π̇εσέρ**, ἀνθρωποκτόνος [φάρμακον]·|| الهوام— **κατίλου-λ-χεβάμ**, ἐντομοκτόνος·|| الكلب— **κατίλου-λ-κέλπ̇**, κολχικὸν βλ. قل.

قاتلاتمق } Τ. **κατ-λατμάκ**, ρμ. διάμ. βάλλω τινὰ νὰ διπλώσῃ τι κτλ. [δοτ. αἰτ.]· βλ. قاتلامق.

قاتلاشمق } Τ. **κατ-λασμάκ**, ταὐτὸ قاتلانمق, βλέπε.

قاتلامق } Τ. **κατ-λαμάκ**, ρμ. μτβ. διπλόνω, κάμνω πτυχάς, πτύσσω ὕφασμα, ἔνδυμα, χάρτην σελίδος, βιβλίου κτλ., ποιῶ τι δίς, τρίς, πολλάκις, ἐπαναλαμβάνω [αἰτ.]: — اوچ كره چفتی τρὶς ἀροτριῶ, τρεῖς φορὰς ὀργόνω τὴν γῆν·|| بوكوب— διπλόνω φύλλα βιβλίου· § ἀνοίγω λεπτὰ λεπτὰ φύλλα ζύμης.

قاتلامه } Τ. **κατλαμὰ** [ἐκ τοῦ προηγ.] ὀν. ἀπαρ. δίπλωμα, ἤτοι πτύξις, πτυχή, ἐπανάληψις: لباسك بوزمق—سنی χαλνῶ τὴν πτυχὴν τοῦ ἐνδύματος, ἤτοι δὲν τὸ διπλόνω κατὰ τὰς πτυχὰς αὐτοῦ, ἀλλὰ διαφοροτρόπως.

قاتلاندیرمق } Τ. **κατ-λανδηρμάκ**, ρμ.μτβ. κάμνω τινὰ νὰ ὑποκύψῃ, νὰ ὑπομένῃ κτλ. βλ. ἐπόμ. [δοτ. αἰτ.].

قاتلانمق } Τ. **κατ-λανμάκ**, ρμ.μσ. διπλοῦμαι, κάμπτομαι, πτύσσομαι·§ ὑποκύπτω, ὑποβάλλομαι, ὑπομένω μετὰ καρτερίας, συγκατατίθεμαι ἑκὼν ἄκων· ἀναλαμβάνω κοπιώδη τινὰ ἐργασίαν [δοτ.]: —زحمته ὑποβάλλομαι εἰς κόπον·|| —مشقته ὑποβάλλομαι εἰς μόχθους [**μεσακκατέ**]·|| —صوغان اتمكه συγκατατίθεμαι εἰς κρόμμυον καὶ ἄρτον, εἰς στερήσεις.

قاتلمق } Τ. ἢ قاتیلمق **κατ-ηλ-μάκ**, ρμ. πθ. ἢ μσ. προστίθεμαι, ἀναμιγνύομαι, ἀνακατόνομαι, συνενοῦμαι, ἀκολουθῶ συνοδείαν κτλ. [δοτ.]: — شرابه صو εἰς τὸν οἶνον προστίθεται ὕδωρ·|| —غلبه‌لكه میانه ἀναμιγνύομαι ἐντὸς [**μιγιανινά**] τοῦ πλήθους· || كاربانه قاتیلوب كیتدی συνενωθεὶς μετὰ τῆς συνοδείας ἀπῆλθε· || —لفظه حرف προστίθεται εἰς τὴν λέξιν [**λαφζὰ**] γράμμα [**χάρφ**]· || βλ. καὶ قاتیلمق.

قاتلمه } Τ. **κατηλμὰ** [ἐκ τοῦ προηγ.] ὀν. ἀπαρ. τὸ προστίθεσθαι, ἀναμιγνύεσθαι κτλ. βλ. προηγ.§ ἐπθ. πρόσθετος· βλ. قاته.

قاتلو } Τ. ἢ قاتلی **κατ-λή**, ἐπθ. ὁ ἔχων πατώματα, πτυχάς, σειρὰς κτλ. βλ. قات· § ὁ ἔχων κλωστὰς ἢ κλωνάς, κ. κάτια: —درت صوف ἐριοῦχον [σόφι] τρίκλωνον.

قاتلیش } Τ. **κατηλὴς** [ἐκ τοῦ قاتلمق] ρμ. ἀφ. τὸ προστίθεσθαι, τὸ ἀναμιγνύεσθαι, τὸ ἀκολουθεῖν, προσθήκη, ἀνάμιξις, ἀκολουθία [δοτ.].

قاتمر } Τ. **κατ-μέρ**, ὀν. πτυχή, δίπλα, φύλλον: لباس — ی πτυχὴ ἐνδύματος· § ἐπθ. πολύπτυχος, πολύφυλλος, διπλοῦς: —چیچك ἄνθος διπλοῦν·|| قرنفیل — διπλοῦν γαρόφαλλον·|| بورك— πλακοῦς πολύφυλλος·|| βλ. قاتمرلی.

قاتمرلنمك } Τ. **κατμερ-λενμέκ**, ρμ. οὐδ. γίνομαι διπλοῦς, πολύπτυχος.

قاتمرلی } Τ. **κατμερ-λή**, ἐπθ. πολύφυλλος ἢ διπλοῦς [ἐπὶ ἀνθέων]: گل — διπλοῦν ῥόδον [γκιὸλ]·|| ἀντίθ. ساده.

قاتمق } Τ. **κατ-μάκ**, ρμ. μτβ. προστίθημί τι εἴς τι, ἀναμιγνύω, συνοδεύω [δοτ. αἰτ.]: —كیجه‌یی كوندوزه προστίθημι τὴν νύκτα εἰς τὴν ἡμέραν, ἤτοι ἐργάζομαι νυχθημερόν·|| —یانه آدم προστίθημι παρ' αὐτῷ ἄνθρωπον, συνοδεύω αὐτὸν δι' ὑπαλλήλου·|| شرابه صو— προσθέτω ἢ βάλλω ὕδωρ εἰς τὸν οἶνον·|| طوپراغه توزی— προσθέτω τὸν κονιορτὸν εἰς τὸ χῶμα, ἤτοι σπεύδω·|| —خلق بربرینه ἐνσπείρω διχόνοιαν μεταξὺ τοῦ λαοῦ [**χάλκ**]·|| —اوكه βάλλω τινὰ ἔμπρος [**ιονέ**], παρακολουθῶ, καταδιώκω.

قاتمه } Τ. **κατμὰ** [ἐκ τοῦ προηγ.] ὀν. ἀπαρ. τὸ προστιθέναι, τὸ ἀναμιγνύειν, τὸ συνοδεύειν·§ ὀν. πρᾶγμα, προστεθειμένον, πρόσθετον: صو — سی ὀχετὸς ὕδατος προστεθειμένος εἰς τοὺς ὀχετοὺς τῶν ἀποπάτων.

قاتولیك } Γλ. **κατολὶκ** [catholique] ὀν. καθολικός, ὁ πρεσβεύων τὸν καθολικισμόν: مذهبی — ἡ θρησκεία [**μεζχεπ̇ὶ**] τῶν καθολικῶν, ὁ καθολικισμός·|| پاپاسی—καθολικὸς ἱερεύς·|| روم — ی **ρούμ κατολιγί**, Ρωμαιοκαθολικός·|| عرب — ی Μαρωνίτης, Ἀραβοκαθολικός, ἤτοι καθολικὸς τοῦ Λιβάνου || ارمنی — ی Ἀρμενοκαθολικὸς ἢ Γρηγοριανός·|| — اسکی Παλαιοκαθολικός.

قاتوليكلك Τ. **κατολικ-λίκ,** ὀν. καθολικισμός, ἤτοι ἡ καθολικὴ θρησκεία.

قاتی Τ. ἡ **κατῆ** [ἐκ τοῦ قاتی σκληρὸς] ἐπθ. σκληρός, σφιγκτός: كتل—σκληρὸς ἄρτος· ‖طاش— λίθος σκληρός· ‖ يورطه— ὠὸν σφιγκτόν, ἤτοι πολὺ ἐψημένον· ‖قلب اك— **ἓν κατῆ κάλπ,** ἡ σκληροτέρα καρδία· ‖قنی طاش ايسه‌باشی اكا اورسون —ὅποια πέτρα εἶναι σκληρά, εἰς ἐκείνην ἂς κτυπήσῃ τὴν κεφαλήν του, ἤτοι εἰς μάτην[πρμ.]· § ἐπρ. σκληρῶς· σφόδρα λίαν: صواصدم—پاراپولی,ὅ,τι πλεῖστον· ‖ چونکه حرارتدن —صوندیلر بر جام طولوسی شربت ἐπειδὴ ἐδίψησα ἐκ τῆς θερμότητος σφοδρῶς, προσήνεγκόν μοι ποτήριον πλῆρες μελικράτου.

قاتيش Τ. **κατὴς** [ἐκ τοῦ قاتق] ρ. ἀφ. τὸ προστιθέναι, τὸ ἀναμιγνύειν, τὸ συνοδεύειν τινί τι [δοτ. αἰτ.].

قاتيق Τ. **κατήκ,** βλ. قاتی.

قاتيلاشديرمق Τ. **κατη-λαϊσ̈τηρμάκ,** ρμ. μτδ. καθιστῶ τι σκληρόν, σφιγκτόν, πήγνυμι, πήζω [αἰτ.]: — يورطه‌يی πήγνυμι τὸ ὠόν, ἤτοι τὸ καθιστῶ σφιγκτόν.

قاتيلاشمق Τ. **κατη-λαϊσμάκ,** ρμ. οὐδ. καθίσταμαι σκληρός, σκληρύνομαι, γίνομαι σφιγκτός, πήζω, πήγνυμαι: —يورطه‌ تὸ ὠὸν πήγνυται, γίνεται σφιγκτόν· ‖—طاش كبی σκληρύνομαι ὡς λίθος, ἀπολιθοῦμαι.

قاتيلانمق Τ. **κατη-λανμάκ,** ταὐτὸ προηγ.

قاتيلق Τ. **κατη-λήκ,** ὄν. σκληρότης, πῆξις: كتل ايدا — ἀποκτῶ[**πεϊτὰ**] πῆξιν, πήγνυμαι, γίνομαι σφιγκτὸς [ὠὸν κτλ.].

قاتيلمق Τ. **κατη-λμάκ,** ρμ. οὐδ. καθίσταμαι σκληρός, σφιγκτός, σφίγγω, πήγνυμαι ὡς τὸ ὀξύγαλα, ἢ τὸ αἷμα· ‖— يورك σφίγγει, πάλλει ἡ καρδία[**γιοσρεκ**]ἐκ τῶν γελώτων· ‖چوچق آغلايه قاتيلايه ὁ παῖς κλαῖε κλαῖε θὰ ξυλιάσῃ.

قاتيم Τ. **κατὴμ** [ἐκ τοῦ قاتق] ρ. ἀφ. τὸ προστιθέναι, τὸ ἀναμιγνύειν ἰδίᾳ τὰ ἄρρενα ζῶα μετὰ τῶν θηλέων πρὸς γονιμοποίησιν, σύζευξις [ζώων]: ی — قوچ ἀνάμιξις τῶν κριῶν [**κότς**], ἤτοι ἐποχὴ καθ' ἣν οἱ κτηνοτρόφοι εἰσάγουσι τοὺς κριοὺς εἰς τὰς ἀμνάδας πρὸς γονιμοποίησιν· § فورطه‌سی — قوچ καταιγὶς τῆς εἰρημένης ἐποχῆς, ἤτοι συμβαίνουσα μετὰ τὴν ἑορτὴν τοῦ ἁγίου Δημητρίου κατὰ τὸν Νοέμβριον· βλ. καὶ قوچ.

قاجاق Τ. **καϊζάκ,** ἐν χρήσει ὁμοῦ μετὰ τοῦ قاچ βλ.

قاچ Τ.**κάτς**[κατὰ τὸ چچ]ἐκ τοῦ قا]ἀντ.ἐρωτ. καὶ ἀόρ.πόσος [ἐπὶ ποσοῦ προσώπων ἢ πραγμάτων κεχωρισμένων,ἐνῷ ἡ ἐρωτ. نه‌قدر νὲ **κατάρ,** ἐπὶ ποσοῦ συνεχοῦς,ὡς نه‌قدر صو πόσον ὕδωρ;]: كشی —πόσοι ἄνθρωποι; πόσα ἄτομα ;‖ كتاب—πόσα βιβλία;‖ كره ‌نه دفعه—πόσας φορὰς; ποσάκις;‖ه—ἀντὶ πόσου [τιμᾶται];‖ آيك—نده **ἀγὶν κατσηντά,** εἰς τὰς πόσας τοῦ μηνός; ‖ يدر — بوكون آيك σήμερον πόστη τοῦ μηνὸς εἶναι;ἤτοι πόσας σήμερον ἔχει ὁ μήν;‖—ر تινές, ἱκανοί,κάμποσοι· ‖ر—دفعه ἱκανὰς φοράς, πολλάκις·‖ر—كشی ἱκανοὶ ἄνθρωποι·‖ر—كون ἡμέρας τινάς, ἱκανὰς ἡμέρας·‖ر—ی τινὲς ἐξ αὐτῶν·‖ر—مز **πὶρ κατσημὶς,** τινὲς ἐξ ἡμῶν·‖ه—ἀντὶ πόσου τὰ ἀγοράζω; κ. πόσον τὰ πωλῶ; ἤτοι καμμίαν σημασίαν δὲν δίδω.

قاچ Τ. **κάτς,** προστ. τοῦ ρ. قاچق φεύγειν βλ.‖كوچ — **κὰτς γκιὸτς** [προστ. τοῦ كوچمك] ἡ παρὰ Μουσουλμάνοις ἀπομάκρυνσις ἀπ' ἀλλήλων ἀνδρῶν καὶ γυναικῶν μὴ συνδεομένων διὰ στενοῦ δεσμοῦ συγγενείας,ἐπιτρέπον τος τὴν εἰς τὸν γυναικωνίτην εἴσοδον καὶ τὴν ἐλευθέραν συναναστροφὴν αὐτῶν [κατὰ λέξιν: φύγε μετακομίσθητι] βλ. محرم **μαχρέμ.**

قاچار Τ. **κατσάρ,** [ἐνεστ. τοῦ قاچق] φεύγων: آتمق ه— اوچاره τῷ πετῶντι καὶ τῷ φεύγοντι βάλλω,ἤτοι κτυπῶ διὰ τοῦ πυροβόλου τὸ πετῶν καὶ φεῦγον πτηνόν, κ. στὰ πεταχτά.

قاچاق Τ. **κατσὰκ** [ἐκ τοῦ قاچق] ὄν. φυγάς, δραπέτης·§ἐπθ. ὁ ἐκ λαθρεμπορίου προερχόμενος: مال— πρᾶγμα προερχόμενον ἐκ λαθρεμπορίου·‖ی—كرك πρᾶγμα μὴ διελθὸν διὰ τοῦ τελωνείου [**γκιισμρὸκ**], κρυφίως εἰσαχθέν·‖ طوز— ἅλας ἐκ λαθρεμπορίου· ‖ توتون—ی καπνὸς ἐκ λαθρεμπορίου·‖βλ.حرب·§ὄν. φυγή.

قاچاقجی Τ. **κατσακ-τσῆ,** ἐπθ. λαθρέμπορος, ὁ εἰσάγων καὶ πωλῶν ἐμπόρευμα κρυφίως χωρὶς νὰ πληρώσῃ τὸ τελώνιον ἢ παρὰ τὴν ἀπαγόρευσιν· βλ., καὶ قاچمه‌جی.

قاچاقجيلق Τ. **κατσακ-τσηλήκ,** ὄν.τὸ ἔργον τοῦ λαθρεμπόρου, λαθρεμπόριον.

قاچاقلق Τ. **κατσακ-λήκ,** ὄν. τὸ εἶναί τινα φυγάδα, δραπέτην,φυγή· τὸ προέρχεσθαί τι ἐκ λαθρεμπορίου, ἤτοι τὸ εἰσέρχεσθαι ἐμπόρευμα ἀτελώνιστον, λαθρεμπόριον.

قاچامق Τ. **κατσαμάκ,** βλ. قاچمق.

قاچان Τ. **κατσάν,** μτχ. τοῦ قاچق βλ.

قاچان Τ.**κάτσαν** ἢ **ἄτσαν** [ἐκ τοῦ μορ. قا· λ. ἀρχαία ἐν χρήσει εἰσέτι ἔν τισι μέρεσι τῆς Εὐρωπ.Τουρκίας· γράφεται κακῶς καὶ خاچان **χάτσαν**] ἐπρ. τὸν καιρὸν καθ' ὃν,ὅταν: كيم كله — **κάτσαν κὶμ γκελέ,** ὅταν ἔλθῃ· βλ. συνδ. كيم.

قاچر Τ.**κατσὰρ**[ἐκ τοῦ قاچ πόσος] ἀντ. ἀνὰ πόσοι,αι,α; [ἐπὶ διανομῆς]: غروش— الديكز ἀνὰ πόσα γρόσια ἐλάβετε [ἕκαστος]; ه— **κατσαρά,** ἀντὶ πόσου [τιμᾶται ἕκαστον];

قاچرتمق Τ.**κατσ-ρτ-μάκ,**ρμ διαμ.κάμνω ἢ ἀφίνω τινὰ νὰ φυγαδεύσῃ τινα ἢ τι· κάμνω τινὰ νά χάσῃ τι·κάμνω ἢ ἀφίνω τινὰ νὰ κάμῃ τὸ λαθρεμπόριον, ἤτοι νὰ εἰσάγῃ ἢ ἐξάγῃ ἐμπορεύματα ἀτελώνιστα κτλ. [δοτ. αἰτ.]: — يرينه بر شی κάμνω τινα νὰ φυγαδεύσῃ τι κτλ. βλ. καὶ قاچرمق.

قاچرلمق Τ. **κατσ-ρρηλ-μάκ,**ρμ.πθ. φυγαδεύομαι,φευγατίζομαι, εἰσάγομαι ἢ ἐξάγομαι λαθρεμπορικῶς[ἐπὶ ἐμπορευμάτων].

قاچرمق Τ. **κατσ-ρ-μάκ,** ρμ. μτδ. φυγαδεύω, ἀφίνω νὰ φύγῃ, φευγατίζω ἢ μὲ διαφεύγει τι· ἀπάγω νέαν ἢ πλούσιον: — مشتری ἀφίνω τὸ πτηνὸν νὰ φύγῃ·‖— قوشی ἀφίνω τὸν ἀγοραστήν, τὸν πελάτην [**μισότερι**] νὰ φύγῃ·‖— كريز ἀφίνω τὸ ἔρμαιον νὰ φύγῃ· ‖—فرصتی ἀφίνω νὰ φύγῃ ἢ χάνω τὴν εὐκαιρίαν [**φουρσατῆ**]· ‖ —دن لذتی μὲ διαφεύγει ἐκ τῶν χειρῶν·‖—آغزدن لقردی ἀφίνω νὰ διαφύγωσιν ἐκ τοῦ στόματος λόγοι, μὲ διαφεύγουσι λόγοι· ‖ —عقلی ἀφίνω τὸν νοῦν νὰ φύγῃ, τρελλαίνομαι, παραφρονῶ·‖ —يوصه‌يی χάνω τὴν πυξίδα [**πούσουλα**],τὰ χάνω·‖—طادی ἀφίνω τὴν νοστιμάδα [**ταϊῆ**] νὰ φύγῃ, καθιστῶ τι ἀπδές, ἄνοστον, γίνομαι ἄνοστος, ὀχληρός· ‖ — مال φυγαδεύω ἐμπόρευμα, ἤτοι εἰσάγω καὶ ἐξάγω κρυφίως καὶ ἀτελώνιστον, μετέρχομαι τὸ λαθρεμπόριον· ‖ —آپدنگز ἀπάγω ἢ φυγαδεύω νέαν·‖—آلتنه **ἀλτηνὰ κατσηρμὰκ** μὲ διαφεύγουσι κάτωθεν [ἐπὶ διαρροίας ἢ ἐκ φόβου]·‖—آلتنه اوجنی ἀφίνω τὴν ἄκραν **[οὐδζουνοὺ]** νὰ διαφύγῃ κάτωθεν, ἤτοι κάμνω πτώχευσιν [ἐπὶ ἐμπόρου]·§ μτχ. قاچيران ὁ φυγαδεύων, ἀπαγωγεύς.

قاچرمه Τ. **κατσηρμὰ** [ἐκ τοῦ προηγ.] ὄν. ἀπαρ. τὸ φυγαδεύειν κτλ.§ὄν. λαθρεμπόριον· § ἐπθ. — كركدن ὁ, ἡ, τὸ ἐκ λαθρεμπορίου προερχόμενον, λαθρεμπορικός.

قاچرمه‌جی Τ. **κατσηρμα-τζῆ,** ὄν. λαθρέμπορος· βλ. قاچاقجی.

قاچش Τ. **κατσὶς** [ἐκ τοῦ قاچق] ρ. ἀφ. φυγή.

قاچشمق Τ. **κατσ-πὸ-μάκ,** ρμ. ἀλλ. συμφεύγω,φεύγει ὁ εἷς ἀπ'ἐδῶ καὶ ὁ ἄλλος ἀπ'ἐκεῖ,ἤτοι φεύγουσι πολλοὶ τρεπόμενοι ἕκαστος μίαν διεύθυνσιν καὶ διασκορπιζόμενοι.

قاچقين Τ. **κατσ-κὶν** [ἐκ τοῦ قاچق] ἐπθ. φυγάς, δραπέτης, λειποτάκτης : تيمارخانه—ی παράφρων [ὁ ἐκ τοῦ φρενοκομείου δραπετεύσας]·‖مزار—ی ὁ ἐκ τοῦ τάφου[**μεζὰρ**] δραπετεύσας, ἤτοι σκελετός, ἄνθρωπος οὗ ὁ εἷς ποῦς ἐν τῷ τάφῳ, ἓξαχατόγηρος.

قاچق Τ. **κατσὶκ,** βλ. قاچين.

قاچلق Τ. **κατσ-λήκ,** ἐπθ.ποίας τιμῆς: — توتون καπνὸς τῶν πόσων; [γροσίων ἢ ὁκκᾶ]· ‖ طوپ —تىلەبۆلون ποίας ὁλκῆς; [ἢ σφαῖρα].

قاچلمق Τ. **κατσ-πλ-μάκ,**ρμ. ἀπρόσ. φεύγει, δραπετεύει τις: اوردان قاچلماز δὲν δύναταί τις ἐκεῖθεν νὰ δραπετεύσῃ.

قاچمق Τ. **κατσ-μάκ,** ρμ. οὐδ. φεύγω, τρέπομαι εἰς φυγήν, ἀπέρχομαι, λειποτακτῶ, ἐκφεύγω, διαφεύγω, ἀποφεύγω, κρύπτομαι[ἐπὶ μουσουλμανίδων κρυπτομένων ἀπὸ τῶν ξένων نامحرم] [δοτ.ἢ دن]: —بندن طوتمق سندن ἐμοῦ τὸ φυγεῖν,σοῦ [ἔργον] τὸ συλλαβεῖν[πρμ.]· ‖—ر طرفه φεύγω εἰς τι μέρος·‖بندن قاچ شوندن φύγε ἀπ'ἐδῶ·βλ.دفع·قاچه‌جق ر μέρος ἔνθα καταφεύγει τις,καταφύγιον·‖اولور بیوك بالق قاچان ὁ ἰχθὺς ὅστις διαφεύγει[τὸν ἁλιέα] γίνεται μέγας[πρμ. ἐπὶ πραγμάτων μὴ ἐπιτευχθέντων,ἅτινα ἐξογκόνει τις ἐν **τῇ φαντασίᾳ** του]· ‖ آناسی قاچمق آغلامامش τοῦ φεύγοντος ἡ μήτηρ δὲν ἔκλαυσε

[πρμ. ἐπὶ τῶν διαφευγόντων κίνδυνον, ἔστω καὶ ἀνάνδρως]· || — بريسك يانمدن ἀποφεύγω τινά·||— آغيزدن لقردی διαφεύγει λόγος ἐκ τοῦ στόματος· || — كيفم φεύγει ἡ διάθεσίς μου [κεῖρίμ]·|| —اوبقوم φεύγει ὁ ὕπνος μου, χάνω τὸν ὕπνον μου·|| مصرفدن قاچامق δὲν ἀποφεύγω ἀπὸ τὰ ἔξοδα[μασράφ],ἤτοι πληρόνω ἀδρῶς·|| —صو قوياغه εἰς τὸ οὖς ὕδωρ εἰσδύει,εἰσέρχεται·§ συστέλλομαι,ζαρόνω[ἐπὶ ἐριούχου βρεχομένου]· § διαστρέφομαι, στραβόνω [ἐπὶ ξύλου, ράβδου κτλ.]· || βλ. قاچار، قاچ καὶ ἐπόμ.

قاچمه T. **κατσμά** [ἐκ τοῦ προηγ.] ἀφ. τὸ φεύγειν, φυγὴ κτλ. || —اوروب **βουροὺπ κατσμά,** δραπεντίνδα [παιδιά]· || دن — قوغمه الی دکز ἀπὸ τὴν φυγὴν δὲν προφθάνει[ἐλὶ τεγμεζ] νὰ διώξῃ ἄλλον [πρμ. ἐπί ἀνθρώπου πολυασχόλου]· βλ. προηγ.

قاچنجی T. **κατσηνδζὴ** [ἐκ τοῦ قاچ πόσος] ἐπθ. πόστος; ὁ μετὰ πόσους ἄλλους ἀριθμούμενος; : صحیفه — πόστη σελίς;||كتاب—πόστον βιβλίον;||در—صنفنده ἐν τῇ τάξει αὐτοῦ [σηνηῳηνὲà] πόστος εἶναι;

قاچمق T. **κατσ-ην-μὰκ** [ἐκ τοῦ قاچق] ρμ. μσ. ἀποφεύγω, ἀπέχω [τῆ دن]: — چالشمقدن ἀποφεύγω νὰ ἐργασθῶ.

قاچه‌مق T. **κατσαμὰκ** [ἐκ τοῦ قاچق] ρ.ἀφ. φυγή, δραπέτευσις, τόπος ἔνθα φεύγει τις, καταφύγιον· μτφ. ὑπεκφυγή, πρόφασις : یولی — ὑπεκφυγή, πρόφασις·||ایچك — کوسترمك — φεύγω, ὑπεκφεύγω, προφασίζομαι· § μικρὰ μάνδρα ἐν τῇ βοσκῇ·§ εἶδος ζυμαρικοῦ ἐξ ἀραβοσίτου ἐδρασμένου, ὅπερ τρώγουσιν οἱ ποιμένες.

قاچه‌مقلی T. **κατσαμακ-λῆ,** ἐπθ. ὁ περιέχων ὑπεκφυγήν: جواب— ἀπάντησις περιέχουσα ὑπεκφυγήν.

قاچیرمق T. **κατσηρμάκ,** βλ. قاچرمق.

قاچیش T. **κατσής,** βλ. قاچش.

قاچیشمق T. **κατσηὸμάκ,** βλ. قاچشمق.

قاچیق T. **κατσὶκ** [ἐκ τοῦ قاچق] ἐπθ. στρεβλός,στραβός, κυρτός, ἤτοι ὁ ἀποκλίνων εἰς ἕν μέρος, ὁ μὴ κάθετος [ἐπὶ οἰκοδομῆς κτλ.]· § παράφρων, χαμένος, φρενοβλαβής.

قاچیقلق T. **κατσηκ-λὴκ,** ὄν. κυρτότης, ἤτοι τὸ μὴ κάθετον [οἰκοδομῆς κτλ.]· § παραφροσύνη, φρενοβλάβεια.

قاچین T. **κατσὶν** [ἐκ τοῦ قاچق] ὄν. ὕδωρ διαφεῦγον ἐκ τῶν ρωγμῶν τοῦ ὑδραγωγείου ἢ ἐκ τῶν προχωμάτων ποταμοῦ.

قاداغان T. **κατσαγὰν** [λ. ἀρχ.] ὄν. διαταγή· βλ. ἐπόμ.

قادامق T. **κατσα-μὰκ** [λ ἀρχ.] ρμ.μτβ. διατάσσω· § καρφόνω γερά, προσηλῶ.

قادانه Ιτ. **κατσάνα** [catena] ἅλυσις καταδίκου [καδένα]· βλ. قطه.

قادح A. **κατσὴχ** [ρζ. قدح] ἐπθ. ὁ κατηγορῶν, ἐλέγχων, ψέγων, μεμφόμενος.

قادر A. **κατσὴρ** [ἐκ τοῦ قدرت, ρζ. قدر] ἐπθ. ἰσχυρός, ἱκανός : — خداوند **χουτα-βέντι κατσήρ,** ἡ قطع — **κατσήρι μουτλάκ,** ὁ παντοδύναμος [Θεός]·||اولمق — εἶμαι δυνατός, ἱκανὸς εἷς τι [δοτ.] : حفظه صبی اوزرنده‌کی اشیایی ایسه — ἐὰν ὁ παῖς **[σατὶ]** δύναται νὰ φυλάξῃ [χηὸζὲ] τὰ ἐπ'αὐτοῦ πράγματα· § θ. قادره.

قادرغه Ελ.**κάτηργα,** ὄν. κάτεργον ἢ τριήρης [εἶδος πλοίου πολεμικοῦ παρὰ τοῖς ἀρχαίοις]· ||بالغی— φάλαινα.

قادم A. **κατὶμ** [ἐκ τοῦ قدوم, ρζ. قدم] ἐπθ. ὁ φθάνων, ὁ ἐκ τοῦ ἐξωτερικοῦ ἀφικνούμενος,ἐρχόμενος· ὁ προχωρῶν, φθάνων· § θ. قادمه **κατιμέ** [σπν].

قادمه A. **κατιμέ,** ἐπθ. θ. τοῦ προηγ. βλ. §ὄν. ἐμπροσθοφυλακή· συνών. مقدمة الجیش **μουκατὶέμετου-λ-ὄζεϊς·** βλ. جیش.

قاده A. **κατέ,** πλθ. τοῦ قائد, βλ.

قادین T.**κατὶν**[κατὰ τὸ لهجه,ἐκ τοῦ قادامق· βλ.καὶ خاتون]ὄν.οἰκοδέσποινα,κυρία· Σουλτάνα,ἤτοι σύζυγος Σουλτάνου[βλ.سلطان]: —باش ἡ πρώτη Σουλτάνα ἡ κυρία·||قادینلر جمعیتی σύλλογος **[ὄζεμ'ιγετὶ** τῶν κυριῶν· || نه — μάμμη·§τίτλος ἀπονεμόμενος εἰς γυναῖκας,τὰς ὁποίας δὲν θέλει τις νὰ καλέσῃ خانم **χανήμ :** افندی—ἡ ἐξ ὑπηρετρίας γενομένη κυρία·||داجی —γηραιὰ τροφός,παιδαγωγός·||—کیهیا **κεχαγὰ κατὶν,**ἐπιστάτις, οἰκονόμος μεγάρου·|| قسمی— αἱ κυρίαι,τὸ ὡραῖον ϕῦλον:—قسمك صاچی اوزون **ἀγκὶ** τῶν γυναικῶν ἡ μὲν κόμη μακρὰ γίνεται, ὁ δὲ νοῦς βραχὺς [πρμ.]·§ ἀντίθ. ارکك ἀνήρ: —آشجی ἡ μάγειρος·||—ابه **ἐπὲ κατὶν,** μαῖα [βλ. ابه]·§بودی—**κατὶν πουτοῦ,** εἶδος φαγητοῦ ἐκ περικόμματος[κπῖμὰ] καὶ ὀρύζης,ἐπικεκαλυμμένων δι' ὠῶν·||طوزلغی—ὀξυάκανθα [ϕυτ. βλ. عنبر بارس]·||βλ.ἐπόμ. καὶ قاری.

قادینجق T. **κατὶν-δζὶκ,** ὄν. μικρὰ οἰκοδέσποινα, κυρία : — قادین کالهٔ οἰκοδέσποινα·||اول — اوله سوقاق سپورکسی μὴ γίνου σάρωθρον τοῦ δρόμου [δηλ. μὴ περιφέρεσαι εἰς τὰς ὁδούς], γίνου καλὴ οἰκοκυρά.

قادینجه T. **κατὶν-δζά,** ἐπρ. ὡς ἀρμόζει γυναικί, γυναικιστί.

قادینلق T. **κατὶν-λὴκ,** ὄν. ἡ ἰδιότης τῆς οἰκοδεσποίνης, τῆς γυναικός, τῆς καλῆς οἰκοκυρᾶς·§ καλόν, εὐεργεσία γινομένη ὑπὸ κυρίας· βλ. افندیلك.

قادیه A. **κατιγὲ** [ρζ. قود] ὄν. θ. μικρὰ ὀμήγυρις.

قاذورات A. **καζουρὰτ** [πλθ. τοῦ قاذوره] ὄν. θ. περιττώματα, κόπρος.

قاذوره A. **καζουρέ,**ὄν. θ. ἀκαθαρσία·§τόπος ἀκαθαρσιῶν, φορυτός· § πλθ. قاذورات.

قار T. **κάρ,** ὄν. χιών: دانه‌سی — νιφάς·|| — هواسی καιρὸς χιονώδης·||کی — ὡς χιὼν [λευκός, καθαρός]·||تی—**κὰρ τιπί,**χιονοστρόβιλος·||یاغمق — χιονίζει· || یاغمق قوش باشی — ῥίπτει μεγάλας νιφάδας [ὡς ἡ κεφαλὴ πτηνοῦ]·||— یاغدی [ἐπθ.] στικτὸς ὡς χιονισμένος [ἐπὶ βράχου κτλ.]·||چیغری — ἀτραπὸς διὰ τῶν χιόνων [τσηγήρ]·|| باصمق — στοιβάζει χιόνα·|| طونی — σφαῖρα ἐκ χιόνος καὶ μτφ. ὡραῖος, λευκός·||— طونی چیچکی تولύπη [ϕυτ. ἄνθ.]· μτφ. ὡραῖος, λευκός· || قوشی —σπῖνος,σπίζα [πτν.]βλ.اسپنوز ||انور طایانور— εἰς صیجاغه— εἰς τὴν θερμότητα ἡ χιὼν δύναται ν' ἀνθέξῃ; [πρμ. ἐπὶ ἀνωτέρας βίας]· ||ایتمز — ده کزر ایزینی بللی περιπατεῖ[γκεζὲρ] ἐπὶ τῆς χιόνος καὶ δὲν καθιστᾷ τὰ ἴχνη του[ἰζινὶ] γνωστὰ [πρμ. ἐπὶ ἀνθρώπου ὑπούλως ἐργαζομένου].

قار A. **κάρ,** ὄν. ἄσφαλτος [τουρ.قره ساقز]· —اسود **κάρι ἐσβέτ,** γαγάτης [οὐσία ἀσφαλτώδης μελανόχρους χρήσιμος εἰς διάφορα κοσμήματα].

قاره A.[κάρ', ὄν. βλ. قاری.

قاراجه T. **καραδζά,** βλ. قراجه.

قاراغی T. **καραγῆ,** βλ. قراغی.

قارالذات A.**κάρρου-ζ-ζάτ,**ἐπθ.οὗ τὰ μόρια συνέχονται,συνεχής· βλ. کم **κέμμ.**

قارامندوله Ιτ. **καραμάντολα,** ὄν. εἶδος ὑφάσματος στιλπνοῦ μαύρου ἢ κυανοῦ,κ. καραμάνδουλα.

قارب A.**καρὶπ** [ρζ. قرب] ὄν.μικρὰ λέμβος τῶν πλοίων·§ πλθ. قوارب **καβαρίπ.**

قاربون Ελ. **καρπὸν**[κάρβουνον]ὄν. ἄνθραξ [χημ.]·||βλ. فحم.

قاربون Ρωσ. **καρπόν,** ὄν. ρούβλιον, ἤτοι νόμισμα ρωσσικὸν ἀξίας ἄνω τῶν τριῶν φράγκων.

قارپوز T. **καρπούζ** [ἐκ τοῦ خربزه βλ.] ὄν. ὑδροπέπων: ی — قیش ὑδροπέπων τοῦ χειμῶνος· || βλ. غرابیه· § μτφ. πᾶν πρᾶγμα σφαιρικὸν,ὡς ὁ ὑδροπέπων,στρογγύλος: آرابه — ἅμαξα στρογγύλη·||فنار—φανάριον στρογγύλον· §σφαῖρα τῆς λυχνίας,κ.γλόμπος·|| آیاغنه—قبوغی — ὁ ὑδροπέπων,ὅσῳ ποτίζεται, τόσον αὐξάνει [πρμ.]·|| صولاندجه بیور — ὁ ὑδροπέπων ἐν τῇ ῥίζῃ του [κιοκιδνὲè] αὐξάνει [πρμ.].

قارت T. **κάρτ,** ἐπθ. ὁ μὴ νωπός, οὗ παρῆλθεν ἡ νωπότης, ἡ ἐποχή, ὁ παρακμάσας,γεγηρακώς, τραχὺς [ἐπὶ καρπῶν,λαχανικῶν καὶ μτφ. ἐπὶ ἀνθρώπων] κ. κάρτικος : —بامیه، خیار τραχὺς ἰδίσκος [μπάμια],σικυὸς[ἀγγοῦρι]·||آدم — ἄνθρωπος παρακμάσας, προβεβηκώς· —آغاجك اکلسی کوج اولور δύσκολον εἶναι νὰ καμφθῇ[ἐγιλμεσὶ]δένδρον γεγηρακὸς[πρμ.].

قارت T. **κάρτ,** μόριον ἐπαναλαμβανόμενον πρὸς παράστασιν τοῦ κρότου τοῦ παραγομένου ὅταν ξύνηται τις δυνατά,ἢ ὅταν δάκνῃ τις ἀποτόμως σκληρὸν πρᾶγμα,τριγμός, τρίξιμον: قاشمق — — ξύνομαι δυνατὰ [λέγεται καὶ خارت‌خارت] βλ. καὶ قارنداق.

قارت دو ویزیت Γλ. **κὰρτ τοῦ βιζίτ** [carte de visite] ὄν. ἐπισκεπτήριον [ἀρϐ. بطاقة الزيارة **ϯιτάκατου-ζ-ζιγαρέ**]· βλ. καὶ قارته.

قارتال Τ. **καρτάλ,** βλ. قرتال.

قارتالمق Τ. **καρτ-αλμάκ,** ταὐτὸ ἐπομ.

قارتلاشمق Τ. **καρτ-λαϑμάκ,** καὶ **καρτ-λανμάκ,** ρμ. οὐδ. ἀποδάλλω τὴν νωπότητα, σκληρύνομαι, τραχύνομαι, παρακμάζω, γηράσκω [ἐπὶ καρπῶν, λαχανικῶν καὶ μτφ. ἐπὶ ἀνθρώπων κτλ.].

قارتلق Τ. **καρτ-λήκ,** ὄν. ἔλλειψις νωπότητος, τραχύτης, σκληρότης, παρακμή.

قارتوج Γλ. **καρτοὺζ** [cartouche] ταὐτὸ خرتوج, βλ.

قارتوق Τ. **καρτοὺκ** [ἐκ τοῦ μορ. قارت] ὄν. εἶδος κτενὸς κηπουρικοῦ, κ.τσουγγράνας· || βλ. καὶ طراق.

قارتولوز Τ. **καρτολοὺζ** [ἐκ τοῦ قارت] ἐπθ. παρηκμακώς[ἄνθρωπος].

قارته Ἰτ. **κάρτα** [carta] ἐπισκεπτήριον, τεμάχιον χάρτου· βλ. قارت دو ویزیت.

قارته‌داق Τ. **κάρτα-ϯάκ,** μόριον παριστάνον τὸν τριγμὸν τὸν παραγόμενον ὅταν δάκνῃ τις ἀποτόμως πρᾶγμα σκληρόν· βλ. καὶ μορ. قارت.

قارجی Τ. **καρ-δζῆ,** ὄν. πωλητὴς χιόνος ἐν ὥρᾳ θέρους.

قارچ Τ. **κάρτς,** ὄν. ἀμανίτης χονδρός.

قارخانه Τ. **κὰρ-χανέ,** ὄν. ἀποθήκη χιόνος, παγοθήκη, ἤτοι μέρος ἔνθα φυλάττουσι χιόνα ὅπως πωλήσωσιν αὐτὴν κατὰ τὸ θέρος: عامره ء — παγοθήκη Αὐτοκρατορική.

قارس Α. **καρίς,** ὄν. πηκτὴ ἰδία ἰχθύος ἐψημένου μετὰ ὄξους.

قارساق Τ. ἢ قارصاق **καρσάκ,** ὄν. ζῷον ὁμοιάζον ἀλώπεκι: ى — آفریقا ἀλώπηξ τῆς Ἀφρικῆς ἢ φοινικῆ· βλ. كفك.

قارش Τ. **καρήζ,** βλ. قاریش.

قارش Τ. **καρὴζ** [ἐκ τοῦ قارمق] ἐπθ. καὶ ἐπρ. ἐν χρήσει μετὰ τοῦ مورش **μουρής, ἤτοι** قارش مورش **καρὴζ-μουρής,** φύρδην μίγδην, συγκεχυμένος — ως· βλ. καὶ قارمه.

قارشدیران Τ.**καρσάτηρὰν**[ἐκ τοῦ قارشدیرمق] ὄν.μέρος ἔνθα δύο ποταμοὶ συνενοῦνται, συμβολή.

قارشدیرلمق Τ. **καρσά-τηρλ-μάκ,** ρμ. πθ. ἀναμιγνύομαι, ἀνακατόνομαι, συμφύρομαι, συγχέομαι μετ' ἄλλου.

قارشدیرمق Τ. **καρσά-τηρ-μάκ,** ρμ. μτϐ. ἀναμιγνύω, ἀνακατόνω, συμφύρω, συγχέω, ταράττω, ἀνακυκῶ, χαλνῶ· § κάμνω λόγον ἢ ὁμιλῶ περί τινος, ἀναμιγνύω εἰς τὴν ὁμιλίαν [αἰτ.] : — دكر ἀνακυκῶ, ταράττω τὴν θάλασσαν[ϯενίζ]·||— لقردی συγχέω τοὺς λόγους, ἐμπερδεύω·||[δοτ. αἰτ.]: ایکی شی بر برینه — ἀναμιγνύω δύο πράγματα πρὸς ἄλληλα, συμφύρω·|| — معده ταράττω, χαλνῶ τὸν στόμαχον [**μι'ϯέ**],προξενῶ ἀηδίαν,ἔμετον·|| — کیمیا نجوم ἀναμιγνύω χημείαν, ἀστέρας [**νσδζούμ**], ἤτοι φλυαρῶ,δὲν ἠξεύρω τί λέγω·||βλ. قارشدیران.

قارشدیریجی Τ. **καρσάτηρηδζῆ** [ἐκ τοῦ προηγ.] ἐπθ. ὁ ταράττων, συγχέων, ἀνακατόνων, ραδιοῦργος, σκανδαλοποιός, κ. ἀνακατωτούρης.

قارشلمق Τ.**καρσά-πλ-μάκ,** ρμ.ἀπροσ.ἀναμιγνύεταί τις [δοτ.]: مولاك ایشنه قارشلماز **μεβλανὴν ἰϭὶνὲ καρσάπλμάζ,**δὲν δύναταί τις νὰ ἐπέμϐῃ εἰς τὰ ἔργα τοῦ Θεοῦ.

قارشمق Τ. **καρ-σά-μάκ,** ρμ. οὐδ. ἀναμιγνύομαι, ἀνακατόνομαι, συμφύρομαι,συγχέομαι, συμπτύσσομαι, συνενοῦμαι [ἐπὶ γραμμάτων]· ἐπεμϐαίνω, ἐξουσιάζω· ταράττομαι, χαλνῶ[δοτ. ἢ ایله]: — کول صولری نهر صولرینه τὰ ὕδατα τῆς λίμνης ἀναμιγνύονται μετὰ τῶν ὑδάτων τοῦ ποταμοῦ·||— بغدای آریه ایله ὁ σῖτος ἀναμιγνύεται μετὰ τῆς κριθῆς·||— معده ὁ στόμαχος ἀνακατόνεται, ταράττεται, χαλνᾷ·||فکرم — ὁ νοῦς μου συγχέεται, δὲν δύναμαι νὰ σκεφθῶ· || — ایشه ἐπεμϐαίνω εἰς τὴν ὑπόθεσιν· || بورایه کیم قارشور ἐδῶ τίς ἐπεμϐαίνει; ἢ τίς ἐξουσιάζει; [ἀνακατόνεται] || بوکا قارشم **πουνὰ καρσάμάμ,** εἰς τοῦτο δὲν ἀναμιγνύομαι, δὲν ἀνακατόνομαι, δὲν ἐπεμϐαίνω·|| — غیبه γίνομαι ἄφαντος [**γαΐπέ**]·|| طالغه‌لره قاریشوب کیتمك ἐξαφανίζομαι ἐντὸς τῶν κυμάτων [ἐπὶ πνιγομένου κτλ.]·§ μτχ.قارشمش **καρσαμήζ,** συγκεχυμένος, ἀνακατωμένος κτλ.|| قارشان ὁ ἐπεμϐαίνων.

قارشمه Τ. **καρσάμὰ** [ἐκ τοῦ προηγ.] ὄν. ἀπαρ. ἀνάμιξις, ἀνακάτωμα, συμφυρμός,σύγχυσις κτλ. ϐλ. προηγ.

قارشو Τ. ἢ قارشی **καρσή,** ὄν. καὶ ἐπθ. τὸ ἀπέναντι μέρος, ὁ, ἡ, τὸ ἀπέναντι ἀντικρυ, ἐνώπιον: يه باقمق — ϐλέπω ἀντικρύ· || يه — ἡ ἀπέναντι ὄχθη·||يه — —ὁ εἷς, ἢ ἡ μία, ἡ τὸ ἐν ἀπέναντι τοῦ ἄλλου, ἀντιμέτωπος[λέγεται καὶ κατὰ βαρϐαρισμόν — ب — **καρσὴ πὲ καρσὴ**]·||يه كلمك — —ἔρχομαι ἀντιμέτωπος πρὸς ἄλλον· || يه اوطوردیلر — — افندی ایله ἐκάθησαν μετὰ τοῦ κ. ὁ εἷς ἀπέναντι τοῦ ἄλλου·||معده — **καρσημάτά,** ἀπέναντι ἢ ἐνώπιόν μου·|| سنده — ἀπέναντι ἢ ἐνώπιον αὐτοῦ [ἐπὶ στάσεως]·||مه — **καρσημά,** ἀπέναντι ἢ ἐνώπιόν μου [ἐπὶ κινήσεως εἴς τι μέρος]· || مدن — **καρσημὰν,** ἔμπροσθέν μου [ἐπὶ κινήσεως ἀπὸ τόπου]· || — سنه جیمق ἐξέρχομαι εἰς προϋπάντησίν τινος,ὑποδέχομαι,ἀντικρύζω·§ ἐπρ.ἀπέναντι,ἐνώπιον, ἐναντίον, κατὰ [δοτ.]: — امره ἐναντίον ἢ κατὰ τῆς διαταγῆς· ||تدابیر — محتکرلره قولایه **μέτρα [τεϯαπὶρ]**κατὰ τῆς χολέρας,κατὰ τῶν κερδοσκόπων[**μὸχτεκὶρ**] κτλ. ||— بوکا ἀπέναντι ἢ ἐναντίον, ἢ κατὰ τούτου· || — یوزه κατὰ πρόσωπον, παρρησίᾳ·|| قومق ἢ طورمق ἢ كلمك — ἀνθίσταμαι, ἐναντιοῦμαι·||سویلمك — ἀντιλέγω, ἐνίσταμαι·|| چكمك — διέρχομαι ἀπέναντι·§ [προθ.] περί, πρὸς [δοτ.]: — آتشامه πρὸς τὸ ἑσπέρας.

قارشولاشدیرمق Τ. ἢ قارشیلاشدیرمق **καρσὴ-λαϭάτηρμάκ,** ρμ.μτϐ.κάμνω ν'ἀντικρυσθῶσι,παραϐάλλω δύο ἔγγραφα, κατάστιχα κτλ.[αἰτ.]:دفترلر ایله قاصه‌نك موجودینی — παραϐάλλω ὅ,τι ἔχει [**μεϐδζουϯουνοῦ**] τὸ ταμεῖον μετὰ τῶν βιϐλίων.

قارشولاشمق Τ.ἢ قارشیلاشمق **καρσὴ-λαϭμάκ,** ρμ. ἀλλ. συναντῶμαι μετά τινος· ἀνταποκρίνομαι,κ. ἀντικρύζω [ἐπὶ λογαριασμῶν], ἐξοφλῶ μετά τινος συμψηφίζων ὅ,τι ἔχω λαμϐάνειν παρ'αὐτοῦ μετὰ τῆς ὀφειλῆς.

قارشولامق Τ. قارشیلامق **καρσὴ-λαμάκ,** ρμ.μτϐ. μεταϐαίνω εἰς προϋπάντησιν, ὑποδοχήν,ὑποδέχομαι,κ. ἀντικρύζω [αἰτ.] : قارشیلار قیشی عبرت آلیازدن لάϐε παράδειγμα ἀπὸ τὸν μύρμηκα·ἀπὸ τὸ ἔαρ ὑποδέχεται τὸν χειμῶνα[πρμ.]· §ἀντιλέγω: — سوز ἀντιτείνω λόγον.

قارشولق Τ.ἢ قارشیلق **καρσὴ-λήκ,** ὄν.ἀντίκρυσμα, ἀντιστάθμισμα δαπάνης, αὐξήσεως προϋπολογισμοῦ κτλ. ἀνταμοιϐὴ ἢ τιμωρία πράξεως· ἀπάντησις εἰς λόγον, ἐπιστολήν: ویرمك — δίδω ἀπάντησιν καὶ ἀντιτείνω·|| یازمق —γράφω ἀπάντησιν.

قارشولقلو Τ. ἢ قارشیلقلی **καρσὴληκ-λῆ,** ἐπθ. ἀντικρυστός, ἀντικείμενος: پنجره — παράθυρα ἀντικρυστά· || نردیان — κλίμαξ[**νερϯιπὰν**]ἀντικρυστή· § ὁ περιέχων ἐν τῇ αὐτῇ σελίδι δύο στήλας ἀπέναντι ἀλλήλων καὶ ἀνταποκρινομένας, ὡς ἔγγραφα ἢ ϐιϐλία γεγραμμένα π. χ εἰς δύο γλῶσσας κτλ.

قارشی Τ. **καρσὴ,** βλ. قارشو.

قارشیق Τ. ἢ قاریشیق **καρσὴκ** [ἐκ τοῦ قارشمق] ἐπθ. ἀναμεμιγμένος,ἀνάμικτος, συγκεχυμένος, περιπεπλεγμένος, ἀνακατωμένος, ὁ ἐν ἀταξίᾳ: صاچ — κόμη περιπεπλεγμένη·|| سوزلر — λόγοι συγκεχυμένοι·|| — كاغدلر χαρτία,ἔγγραφα ἀναμεμιγμένα,ἐν ἀταξίᾳ· ||شعر — فارسی و عربی ποίησις[**σὶ'ῖρ**]ἀνάμικτος μετ' ἀραϐικῶν καὶ περσικῶν [ϐλ. ملمع]· || — قارمه συγκεχυμένος, φύρδην μίγδην.

قارشیقلق Τ. ἢ قاریشیقلق **καρσὴκ-λήκ,** ὄν. ἀνάμιξις,σύγχυσις,ταραχή, κυκεών,ἀνωμαλία,κ.μπερδεψιά: —بیوك μεγάλη σύγχυσις,ταραχή·||ك اوكی المق — **καρσὴκληγὴν γονδὰ ἀλμάκ,** προλαμϐάνω τὴν σύγχυσιν.

قارص Α. **καρής,** ὄν. ὀξύγαλα.

قارص **κάρς,** ὄν. κ. Κὰρς [πόλις].

قارصاق Τ. **καρσάκ,** βλ. قارساق.

قارصمق Τ. **καρσ-μάκ,** ρμ.μτϐ. χειροκροτῶ· § πθ. قارصلمق **καρσηλμάκ:** چالنوب دفلر آیلار قارصیلور ρεμα ایدوب خوبان بنالر قارصیلور κρούονται τὰ σεῖστρα [**ϯὲζὲ**], κροτοῦνται αἱ παλάμαι [**ἀγγᾶ**], χορεύουσιν αἱ ὡραῖαι, σείονται αἱ οἰκοδομαὶ [στίχ.].

قارعه Α. **καρη'ά,** ὄν. θ. μεγάλη συμφορά, δυστύχημα: — يوم ال **γέϭμὸ-λ-καρη'ά,** ἡ ἡμέρα τῆς δευτέρας παρουσίας· || سورة ال— **σούρετου-λ-καρη'ά,**ὄνομα ἑνὸς τῶν ἐδαφίων τοῦ Κορανίου, ἀναγινωσκομένου πρὸς ἀποσόϐησιν θεομηνίας, δεινῶν, πονηρῶν πνευμάτων· § πλθ. قوارع **καϐαρὴ.**

قارغان { Τ. **καργάν,** όν. εἶδος ὀριγάνου ἢ θύμου [φυτ.].

قارغشه { Τ. **καργασὰ** [κατὰ τὸ لهجه ἐκ τοῦ قارمق] όν. ταραχή, στάσις· || βλ. غرغشه καὶ خرخشه.

قارغشه‌لق { Τ. **καργασα-λὴκ,** ταὐτὸ προηγ.

قارغه { Τ. **κάργα** [κατὰ τὸ لهجه ἐκ τοῦ قارغيمق ἢ قارمق] όν. κόραξ: — آلا κορώνη, κολοιός· || — سسى — φωνὴ κόρακος, κρωγμός· || — قره **καρὰ κάργα,** κίσσα· || — بوروں — οὐ ἡ ρὶς ὡς ἡ τοῦ κόρακος, ἤτοι γρυπή· εἶδος λαβίδος χρησιμευούσης ἐν τῇ κατεργασίᾳ, ἢ τῇ πλοκῇ σύρματος κτλ. || — بوكن — **κάργα ποκέν,** κάρυον ἐμετικόν· || — تك — — ديرنكى **κάργα τερνεγί,** ὅμιλος φαύλων· || — كوزينى اوياماز κόραξ κόρακος μάτι δὲν βγάζει [**δὶμάζ**] πρμ. || — بسله كوزكى اويسون — θρέψον τὸν κόρακα, ἵνα ἐκβάλῃ [**ὀϊσοὶν**] τὸν ὀφθαλμόν σου· [πρμ. ἐπὶ χάριτος πρὸς ἀγνώμονα]· βλ. قالديرم.

قارغه‌جق { Τ. **καργα-δζὴκ,** ἐπθ. στρεβλός· βλ. بورغاجق.

قارغى { Τ. **καργῆ** [ἐκ τοῦ قارمق] όν. δόρυ ἀπολῆγον εἰς σιδηρᾶν αἰχμήν, ἀκόντιον, λόγχη: — اويناماق — παίζω ἀκόντιον.

قارغيش { Τ. **καργὴς** [λ. ἀρχ. ἐκ τοῦ قارغيمق] όν. κατάρα.

قارغيلق { Τ. **καργη-λὴκ,** όν. ζώνη δερματίνη διὰ φυσίγγια.

قارغيمق { Τ. **καργημὰκ** [λ. ἀρχ.] ρμ. μτβ. καταρῶμαι· τυραννῶ.

قارغين { Τ. **καργὴν** [ἐκ τοῦ قارمق] όν. εἶδος μεγάλης ρυκάνης, κ. ροκάνι.

قارفيچه { Ελ. **καρφίτσα,** όν. ἧλος, κ. καρφίτσα διὰ κάρφωμα ξύλων.

قارلق { Τ. **καρ-λὴκ,** όν. ἀγγεῖον ὕδατος ὑέλινον ἢ χάλκινον ἔχον ἐν μέσῳ κοιλότητα, ἐντὸς τῆς ὁποίας τίθεται πάγος ὅπως ψυχράνῃ τὸ πέριξ ὕδωρ.

قارلى { Τ. **καρ-λῆ,** ἐπθ. χιονώδης: هوا — καιρὸς χιονώδης.

قارماشديرمق { Τ. **καρ-μασ̇τηρ-μάκ,** ρμ. μτβ. μασσῶ, δάκνω [αἰτ.]· § ταλαντεύομαι [πλοῖον].

قارماشمق { Τ· **καρ-μασ̇-μάκ,** ρμ. οὐδ. ἀνατρέπομαι, συγχέομαι.

قارمق { Τ. **καρ-μὰκ** [λ. ἀρχ. ἐξ ἧς τὸ قارشمق، قارنجه، قارن، قارماشمق، قارغيمق، قارغى] ρμ. μτβ. χώνω, ἐμπήγω, εἰσάγω· τρυπῶ [δοτ. αἰτ.]: — برينى قره يره — ἐμπήγω ἢ χώνω, θάπτω τινὰ εἰς τὴν μαύρην γῆν· || βλ. καὶ قارمه.

قارموق { Τ. **καρμοὺκ** [ἐκ τοῦ προηγ.] όν. εἶδος μεγάλης ἁρπάγης.

قارمه { Τ. **κάρμα** [ἐκ τοῦ قارمق] ἐπθ. ἐν χρήσει ἐν τῇ φράσει: قارمه قارشيق **κάρμα καρησὴκ,** συγκεχυμένος, φύρδην μίγδην.

قارميق { Τ. **καρμὴκ** [ἐκ τοῦ قارمق] όν. σύρτις ἤτοι σωρὸς ἄμμου εἰς τὸ στόμιον ποταμοῦ.

قارن { Τ. ἢ قرن καὶ قارين **καρὴν** [ἐκ τοῦ قارمق] όν. κοιλία: طوق — ى — οὐ ἡ κοιλία χορτάτη, ὁ κεχορτασμένος· || — م طوقدر — ἡ κοιλία μου [**καρνὴμ**] εἶναι χορτάτη, εἶμαι κεχορτασμένος· || آچ — م — εἶμαι νῆστις· || آچ — نه — **ἀδζ καρνηνά,** νῆστις, κ. νηστικάτα· || آجلغى — — πεῖνα· || — م آجيقمق — πεινῶ· || — م طويمق — χορταίνω [**τοϊμάκ**]· || كنكيش — ى — οὐ ἡ κοιλία εὐρεῖα [**γκενίς**], ἀνεκτικός, ὑπομένων· || — ى بوروننده — ἐπίτεξ [ἡ κοιλία της στὴν μύτη της]· || آغريسى — — πόνος τῆς κοιλίας· σκάσε [ὕβρις· κοινῶς قارناقى **κάρνακση**]· || — ندن سويلين — **καρνηντὰν σοϊλεγέν,** ὁ ὁμιλῶν ἐκ τῆς κοιλίας, ἤτοι ἐγγαστρίμυθος· || — ه ياناشمق — — πλησιάζουσι κοιλιὰ μὲ κοιλιά, ἤτοι οὕτως ὥστε ἡ κοιλία τοῦ ἑνὸς νὰ ἐγγίζῃ τὴν τοῦ ἄλλου [ἐπὶ πλοίων, ἀγγείων κτλ.]· || باتماز ه — πάππος, ταράξακον, κ. μαντατοῦρα [κατὰ λέξιν: εἰς τὴν κοιλίαν δὲν βυθίζεται]· || ى يارق — ψύλλιον [φυτ.]· || ى يارق — φαγητὸν ἀπὸ μελιδζάνας ἐσχισμένας καὶ πεπληρωμένας διὰ περικόμματος [**κηϊμά**], κουκκουναρίων καὶ μικρῶν σταφίδων· || ى طوق كوزى آچ — ἡ κοιλία του πλήρης, ὁ ὀφθαλμός του νῆστις [πρμ. ἐπὶ ἀπλήστου]· || βλ. καὶ جيم.

قارناقى { Τ. **κάρν-ακσὴ,** βλ. قارن.

قارناوال { Γλ. **καρναβὰλ** [carnaval] όν. ἀπόκρεως.

قارنجه { Τ. ἢ قارنجه καὶ قرنجه **καρηνδζά,** όν. μύρμηξ· || — قنادلو πτερωτὸς μύρμηξ· || — قره μαῦρος μύρμηξ· || — آق λευκὸς μύρμηξ· || — قزل ἐρυθρὸς μύρμηξ· || — بوواسى — φωλεὰ μύρμηκος, μυρμηκιὰ [κυρ. μτφ.]· || كبى قايناماق — βράζω ὡς οἱ μύρμηκες, βρίθω· || — قدرنجه — ὅσον [**κατρίνδζε**] ὁ μύρμηξ, ἤτοι ἐλάχιστον, ἀσήμαντον· || — دميرسى — σκωρία σιδήρου· || — ياغى — χλωροφόρμιον [βλ. قلور] || βλ. آنلو καὶ قوم.

قارنجه‌لانمق { Τ. **καρηνδζα-λανμάκ,** ρμ. οὐδ. μυρμηκιῶ, μυρμηκιάζω, αἱμωδιῶ ἢ αἰσθάνομαι νύξεις ὡς βελόνης κτλ: آياق — οἱ πόδες μυρμηκιῶσι· § σκωριῶ, φθείρομαι ὑπὸ τῆς σκωρίας.

قارنجه‌لى { Τ. **καρηνδζα-λῆ,** ἐπθ. σκωριῶν· § ὁ περιέχων ἐντὸς τοῦ πάχους αὐτοῦ μικρὰ ἀνώμαλα κοιλώματα ἕνεκα ἐλαττωματικῆς χύσεως [ἐπὶ τηλεβόλου κτλ.].

قارندى { Τ. ἢ قاريندى **καρηντῆ** [ἐκ τοῦ قارن] όν. μικρὰ κύματα προσβάλλοντα μόνον τὴν κοιλίαν τοῦ πλοίου.

قارنلامق { Τ. **καρην-λαμάκ,** ρμ. οὐδ. πλησιάζω, ἐγγίζω [ἐπὶ πλοίων κτλ.].

قارنلى { Τ. **καρην-λῆ,** ἐπθ. ὁ ἔχων μεγάλην κοιλίαν: شيشه ἢ — كبى — πλοῖον ἢ φιάλη ἔχουσα μεγάλην κοιλίαν.

قارنمق { Τ. **καρ-ην-μάκ,** ρμ. οὐδ. σείομαι, ταλαντεύομαι.

قاروچه { Ιτ. **καρότσα** [carrozza] όν. ἅμαξα.

قاروچه { Τ. **καρουτσὰ** [λ. ἀρχ. ἐκ τοῦ قارومق] όν. τὸ ἀπὸ τοῦ ἀγκῶνος μέχρι τοῦ ὤμου μέρος τοῦ βραχίονος, ὠλένη· § πῆχυς τεκτονικός.

قاروره { Α. **καρουρέ,** όν. θ. ἀγγεῖον ὑέλινον, ἰδίᾳ το ἐν χρήσει ἐν τῇ χημείᾳ· § τὸ μέλαν τῶν ὀφθαλμῶν· § πλθ. قوارير **καβαρίρ.**

قارومق { Τ. **καρουμάκ,** ταὐτὸ قارمق· βλ. καὶ قاريق.

قارون { Α. **καρούν,** όν. κ. συγγενοῦς τοῦ Μωϋσέως, πτωχοῦ τὸ πρῶτον, εἶτα δὲ γενομένου πλουσιωτάτου διὰ τῆς δεήσεως αὐτοῦ, καὶ ἀκολούθως διὰ τῆς δεήσεως αὖθις τοῦ Μωϋσέως, ἐξαφανισθέντος καὶ αὐτοῦ καὶ τοῦ πλούτου αὐτοῦ, ὡς ἁμαρτήσαντος κατὰ τοῦ Θεοῦ· § μτφ. ἄνθρωπος πλουσιώτατος, Κροῖσος: — مالى — πλούτη τοῦ Κροίσου· || — كبى زنكين — πλούσιος ὡς ὁ Κροῖσος [πρμ.].

قاره { Τ. **καρά,** βλ. قره.

قارى { Τ. **καρῆ** [κατὰ τὸ لهجه ἢ λέξις συγγενὴς τοῦ قارت καὶ قاريق] όν. γυνή, σύζυγος [ἀντίθ. اركك **ἐρκέκ,** ἀνήρ]: قوجه — ἀνὴρ καὶ γυνή, οἱ δύο σύζυγοι, ἀνδρόγυνον· || — قوجه اولمق γίνονται ἀνδρόγυνον, συζεύγνυνται ἀλλήλους· || — المق — λαμβάνω σύζυγον, γυναῖκα· || — قوجه آيرلق — διαζεύγνυσθαι [**άϊρηλμάκ**]· || — اولى — γυνὴ ἔγγαμος [**έβλί**]· || — طول — χήρα [**τούλ**]. || — قوجه γραῖα γυνή, γραΐδιον· || — لقرديسى — λόγοι γραϊδίου, μῦθοι· || — لر حمامى — βαλανεῖον γυναικῶν, ἤτοι θόρυβος [πρμ.]· || — ايشجى ἐργάτις· || — چامشيرجى πλύντρια· || — آشجى ἡ μάγειρος.

قارى { Α. **καρῆ** [ἐκ τοῦ قريه] όν. χωρικός.

قارئ { Α. **καρῆ'** καὶ قار **κάρ'** [ἐκ τοῦ قرائت] όν. ἀναγνώστης· § πλθ. قارئين **καρη'ῖν:** كرام — ἀξιότιμοι [**κιράμ**] ἀναγνῶσται· § πλθ. ἀνώμ. قراء **κουρρά·** § θ. قارئه **καρη'έ.**

قارى { Α. **καρῆ** [ἐκ τοῦ قار] ἐπθ. ἀσφαλτώδης· § θ. قاريه **καρηγέ.**

قاريت { Α. **καρηγέτ** [ἐκ τοῦ προηγ.] όν. θ. ἀσφαλτῶσις.

قاريش { Τ. **καρὴς** [ἐκ τοῦ قارمق] όν. σπιθαμή: بر — بوى ἀνάστημα μιᾶς σπιθαμῆς, σπιθαμιαῖος· || — اولجمك — μετρῶ σπιθαμὴν πρὸς σπιθαμήν, ἤτοι ἀκριβέστατα· || — — آرامق ζητῶ σπιθαμὴν πρὸς σπιθαμήν, ἤτοι μετὰ μεγάλης προσοχῆς· || βλ. καὶ قارش.

قاريشلامق { Τ. **καρησ-λαμὰκ** [ἐκ τοῦ قارش] ρμ. μτβ. μετρῶ διὰ τῆς σπιθαμῆς [αἰτ.]. — آلن **ἀλὴν καρησλαμάκ,** ἐπιδοκιμάζω, ἐπευφημῶ, λέγω εὖγε: كيم بونى يابار ايسه آلنى قاريشلارم ὅστις ἤθελε κάμει τοῦτο, θὰ τῷ εἴπω εὖγε.

قاريشمق { Τ. **καρησμάκ,** βλ. قارشمق.

قاريق { Τ. **καρὴκ** [ἐκ τοῦ قار χιὼν] όν. θάμβωσις, ἀμαύρωσις τῶν ὀφθαλμῶν προερχομένη ἐκ τῆς χιόνος· § ἐπθ. θαμβός, ἀμαυρός: كوز — ὀφθαλμὸς θαμβός, πάσχων ἀμαύρωσιν.

قاريلق { Τ. **καρη-λὴκ,** όν. ἡ ἰδιότης συζύγου, γυναικός.

قاريسى { Τ. **καρ-ησὴ,** ἐπθ. χιονώδης: — ياغمور βροχὴ χιονώδης, κ. χιονόνερον· βλ. سپكن.

قاريمق Τ. **καρη-μάκ,** ρμ. μτδ. ψηλαφῶ τὴν κοιλίαν ζώου, ὡς προδάτου κτλ. ὅπως ἐξακριβώσω τὸ πάχος του [αἰτ.].

قاريوط **καρυότ,** ὄν. κ. Ἰκαρία [νῆσος].

قاز Τ. **κάζ,** ὄν. χήν: ی—یاز ἀγρία χήν· || یازی—**κὰζ παλαζῆ,** χηνιδεύς, κ. χηνάκι· || تویی—πτερὸν χηνὸς χρησιμεῦον ὡς κάλαμος· || یوق—χρῶμα πράσινον ἀνοικτὸν[ὡς τὸ τοῦ νωποῦ ἀμυγδάλου]· || آیاغی — γωνία ἀμβλεῖα· ἁρπάγη πολυάγκιστρος ἐν εἴδει ποδὸς χηνός· χηνοπόδιον[ψυτ.]· || آیاغی تخمی—τραχήλιον[ψυτ.]· || اویله دکل—ك آیاغی δὲν εἶναι τοιοῦτος ὁ ποῦς τῆς χηνὸς [πρμ. ἐπὶ βλακείας]· || ی قوز آکلامق — ἄνοια [κ. λ.: τὴν χῆνα [**κὰζ**] ἐκλαμβάνω ὡς κάρυον [**κόζ**]· || کی آغزینی اچوب باقار—χάσκει ὡς χὴν [πρμ.].

قازاق Τ. **καζάκ,** βλ. قزاق.

قازان Τ. **καζάν,** βλ. قزغان.

قازانج Τ. **καζάνδζ,** βλ. قزانج.

قازانمق Τ. **καζανμάκ,** βλ. قزانمق.

قازديرمق Τ. **καζ-τηρ-μάκ,** ρμ.διάμ. βάλλω τινὰ νὰ σκάψῃ τὴν γῆν, ἢ νὰ χαράξῃ, γλύψῃ λίθον κτλ. [δοτ.αἰτ.]: برینه —قویو βάλλω τινὰ νὰ σκάψῃ φρέαρ[**κουγιοῦ**], σκάπτω φρέαρ διά τινος· || —مهر کی βάλλω τὸν σφραγιδοποιὸν [**χακκιὰκ**]νὰ χαράξῃ σφραγῖδα.

قازلق Τ. **καζ-λήκ,** ὄν. βλακεία.

قازلمق Τ. **καζ-πλ-μάκ,** ρμ. πθ. σκάπτομαι [ἐπὶ γῆς] ἢ χαράττομαι, γλύφομαι [ἐπὶ λίθων κτλ]· §ρμ. ἀπρόσ.: قازلاز بویله δὲν σκάπτει τις οὕτως.

قازمق Τ.**καζ-μάκ,**ρμ.μτδ.σκάπτω γῆν,χαράττω ἢ γλύφω λίθον κτλ.[αἰτ.]: قویو —σκάπτω φρέαρ[**κουγιοῦ**],καὶ μτφ.διοργανίζω ἐνέδραν, παγίδα· || — مهر χαράττω σφραγῖδα [**μοχθὸρ**]· || قازمه قویونی μὴ σκάπτε [**κάζμα**] φρέαρ [ἤτοι λάκκον διʼἄλλον]· ὁ ἴδιος πίπτεις [πρμ.]· || βλ. قازيق καὶ ἐπόμ.

قازمه Τ.**καζμὰ**[ἐκ τοῦ προηγ.βλ.]ὄν.ἀπαρ. τὸ σκάπτειν γῆν,σκαφή· τὸ χαράττειν,χάραγμα,γλυφή·§ἐπθ.ἐσκαμμένος·κεχαραγμένος,γεγλυμμένος·§ὄν.σκαπάνη,κ.καζμᾶς,τσάπα : كورك — **σκαπάνη καὶ πτύον [κιῦρέκ],** τάφος· || —بالطه‌لو σκαπάνη,ἧς τὸ ἕτερον μέρος εἶναι πέλεκυς· || سی — معدنجی σκαπάνη μεταλλουργοῦ [**μαʼἐενδζί**]· βλ. καὶ کولوك · || لغمجی —سی—σκαπάνη καθαριστοῦ ὑπονόμων[**λαγουμδζοῦ**]· || باغجی—سی λίσγος ἀμπελουργοῦ.

قازمه‌جی Τ. **καζμα-δζῆ,** ὄν. σκαπανεύς [στρατ.].

قازمير Γλ. **καζμὶρ** [casimir] ὄν. καζμίριον, ἤτοι ἐριοῦχον διʼ ἐνδύματα· § ἐπθ. ὁ ἐκ τοιούτου ἐριούχου κατεσκευασμένος.

قازنتی Τ. **καζηντῆ,** βλ. قازينتی.

قازوزه Α. **καζουζέ,** ὄν. θ. ψυκτήρ, ἤτοι πήλινον ἀγγεῖον πορωτὸν διατηροῦν τὸ ὕδωρ ψυχρόν· §πλθ.قازوز **καζούζ.**

قازيتديرمق Τ. **καζη-ττηρ-μάκ,** ρμ.διάμ. βάλλω νὰ ξέσωσι, χαράξωσι, γλύψωσι, ξυρίσωσι [δοτ. αἰτ.].

قازيتمق Τ. **καζη-τ-μάκ,**ρμ.διάμ. βάλλω νὰ χαράξωσι κτλ. βλ.προηγ. § [αἰτ.]: —صقال ξυρίζομαι ὁλοτελῶς τὴν γενειάδα.

قازيجی Τ. **καζ-ηδζῆ** [ἐκ τοῦ قازمق] ὄν. σκάπτης, σκαφεύς· χαράκτης, γλύπτης· § βλ. قازيجی .

قازيش Τ. **καζὶς** [ἐκ τοῦ قازمق] ρ. ἀφ. τὸ σκάπτειν, σκαφή· τὸ γλύφειν.

قازيق Τ.**καζήκ**[ἐκ τοῦ قازمق]ὄν.πάσσαλος, κ.παλοῦκι· μτφ. ἀνασκολοπισμός, κ.παλούκωμα[ποινή]:اوزرنده‌ینا—οἰκοδομὴ ἐπὶ πασσάλων,ἤτοι ἄνευ θεμελίων· || اورمق ایچون قاقق ἢ چاقق ἢ دیکمك ἐμπήγω πάσσαλον, πασσαλεύω· || اورمق—ه ἀνασκολοπίζω, τιμωρῶ διʼ ἀνασκολοπισμοῦ,κ.λ. παλουκόνω· || ایپدن—قورتلمش κακοῦργος διαφυγὼν τὴν ἀγχόνην καὶ τὸν ἀνασκολοπισμόν[κ.λ. τοῦ σχοινιοῦ καὶ τοῦ παλουκιοῦ]· § σῶμα σκληρόν, δύσκαμπτον : کسلمك — صقولدن ἢ خسته‌لقدن ἐκ τῆς ἀσθενείας ἢ ἐκ τοῦ ψύχους γίνομαι σκληρὸς ὡς πάσσαλος, σκληρύνομαι· || حاسی — **καζὴκ χουμασῆ,** τέτανος [βλ.كزاز] · § μτφ. δόλος,ἀπάτη[ἐν λη-ψοδοσίᾳ]:ایتك—ποιῶ δόλον,ἀπατῶ· || یمك—**καζὴκ γεμὲκ,** ἀπατῶμαι·§μτφ. στήριγμα,ἀπόδειξις, ἔγγραφον ἰσχυρόν, τίτλος: — صاغ ἰσχυρὸς ἢ ἀσφαλὴς τίτλος,ἀπόδειξις· || باغلو — ωی δεδεμένος ἢ ἐστηριγμένος εἰς ἰσχυρὸν [**καβὶ**] τίτλον, ἤτοι ἐξησφαλισμένος· || —تیمور ὁ πολικὸς ἀστὴρ [ἀστὴρ τῆς μικρᾶς ἄρκτου φαινόμενος ὡς ἀκίνητος· κ. λ. πάσσαλος σιδηροῦς]· § ἐπρ. قازيق **καζηγηνά,** καθέτως [ἐπὶ πλίνθου κτλ. τιθεμένης ἐκ τοῦ ὀξέος καὶ στενοῦ αὐτῆς μέρους καὶ οὐχὶ ἐκ τοῦ εὐρέος]· βλ. قلچلامه.

قازيقجی Τ. **καζηκ-τσῆ,** ὄν. ὁ ἐμπήγων πασσάλους· μτφ. ἀπατεών.

قازيقلامق Τ. **καζηκ-λαμάκ,** ρμ. μτδ. πασσαλεύω, ἀνασκολοπίζω, κ. παλουκόνω, ἤτοι τιμωρῶ διʼ ἀνασκολοπισμοῦ· μτφ. ἀπατῶ ἐν ληψοδοσίᾳ [αἰτ.].

قازيقلق Τ. **καζηκ-λήκ,** ἐπθ. ἄξιος ἀνασκολοπισμοῦ·§ὄν.ἔλαφος δίκερως.

قازيمق Τ. **καζημὰκ** [ἐκ τοῦ قازمق] ρμ. μτδ. ξέω, ξύνω, χαράττω, γλύφω, ξυρίζω, ἐξομαλίζω, καθιστῶ λεῖον, ὀξύνω τὸ ἄκρον, ξύνω ἢ ἐξαλείφω γράμματα ἐκ τοῦ χάρτου [αἰτ.]: — قازمه‌لرك کوکارینی ἐξολοθρεύω τοὺς μῦς[τὴν ρίζαν των, **κιοκλερινί**]· || βλ. قاشيمق.

قازينتی Τ.ἢ قازيندی **καζηντῆ**[ἐκ τοῦ قازمق] ὄν. ψῆγμα ἢ τρίμμα ἐκ ξέσεως ἢ ρινίσεως προερχόμενα· ἀπόξεσμα, ξέσμα: تكنه سی — ἀπόξεσμα τῆς σκάφης [**τεκνέ,** ζυμωταρίᾶς], ἤτοι τὸ τελευταῖον τέκνον τὸ γεννηθὲν ἐν τῇ πρεσβυτικῇ ἡλικίᾳ τῶν γονέων αὐτοῦ, τὸ ὑστερότοκον· || سی—باغرساق διάρροια ἰσχυρὰ [κ.λ. ἀπόξεσμα τῶν ἐντέρων]· §ξέσμα ἐν ἐγγράφῳ: ممنوعدر مقاوله‌نامه‌لرده—ل ἀπαγορεύονται τὰ ξέσματα ἐν τοῖς συμβολαίοις[**μουκαβελε-ναμέ**].

قازيمق Τ. **καζη-ν-μάκ,** ρμ. μσ. ξύνομαι, κνήθομαι: — زوكورتلمك ξύνομαι ἐξ ἀνεχείας, ὑποφέρω ἔνδειαν· || βλ. καὶ قاشينمق.

قازينو Ιτ. **καζίνο** [cazino] ὄν. καφενεῖον, καφεῖον εὐρωπαϊστί· βλ. قهوه‌خانه.

قازينوجی Τ. **καζινο-δζῆ,** ὄν. διευθυντὴς καφείου [Εὐρωπαϊκοῦ].

قازيوجی Τ. **καζιϋδζὶ**[ἐκ τοῦ قازمق] ὄν. ταὐτὸ τῷ قازيجی βλ. § ὀξὺ σιδηροῦν ἐργαλεῖον τῶν στιλβωτῶν [پرداخچی].

قاس Τ. ἢ قاص **κάς,** μόριον προτασσόμενον ἐπιθέτων τινῶν ἀρχομένων ἀπὸ قاف καὶ καθιστῶν αὐτὰ ἐπιτατικά· ὡς قاس‌قاتی **κὰς-κατῆ,** σκληρότατος· || βλ. قاصمق καὶ قاصق .

قاسر Α. **κασὶρ** [ρζ. قسر] ἐπθ. ὁ ἀναγκάζων τινὰ νὰ πράξῃ τι· § θ. قاسره **κασιρέ,** διαταγὴ μὴ ἐπιδεχομένη ἀντίρρησιν καὶ πρόφασιν, ἀλλʼ ἐξάπαντος ἐκτελεστέα.

قاسم Α. **κασὶμ** [ἐκ τοῦ قسمت ρζ. قسم] ἐπθ. ὁ διαιρῶν, ὁ διανέμων, ὁ διαιρέτης [ἀρθ. βλ. καὶ مقسوم] : مشترك — κοινὸς [**μουατερὲκ**] διαιρέτης· || اعظم مشترك — **κασίμι μουατερέκι ἀζάμ,** ὁ μέγιστος κοινὸς διαιρέτης· §ἡ 26 ὀκτωβρίου,ἡ παρʼ ἡμῖν τοῦ ἁγ. Δημητρίου,καλουμένη καὶ قسم روز **ροῦζι κασίμ**·ἀντίθ. βλ.خضر· || پاشا — Κασὶμ Πασᾶ προάστειον Κων]λεως· || پاشالی —ὁ κάτοικος τοῦ προαστείου τούτου: پاشالی دیینجه هپسی ایچنده‌در—ὅταν τις εἴπῃ «κάτοικος τοῦ Κασὶμ-πασᾶ»,ὅλα[τὰ κακὰ]συμπεριλαμβάνονται [πρμ.].

قاسی Α. **κασὶ** [ἐκ τοῦ قسوت] ἐπθ. σκληρός: القلب—**κασίγιου-λ-κάλπ,** σκληρὸς τὴν καρδίαν, σκληροκάρδιος· § θ. قاسيه **κασιγέ**: قلوب—καρδίαι [**κουλοὺς**] σκληραί.

قاش Τ.**κάς,**ὄν.ὀφρύς:—چاتیق ὀφρῦς συνηνωμέναι· || —آچیق ὀφρῦς κεχωρισμέναι· || —سور ὀφρὺς πλατεῖα,ὡς τὸ سامور· || —قره ὀφρὺς μέλαινα· || —لی ὀφρὺς λεπτὴ[**καλέμ,**ζωγραφιστή]· || —کان ὀφρὺς κυρτή,κ.καμαρωτή[**κεμὰν**]· || کوزلیك — ἢ چاتق — συνενῶ τὰς ὀφρῦς,συνοφρυοῦμαι· || آتق — κάμνω νεῦμα διὰ τῶν ὀφρύων· || یاپق ἢ قومق — βάλλω ἢ βάφω ὀφρῦς : —یاپیم دیرایکن کوزیمی چیقاریر πάγει νὰ βάλλῃ φρύδια καὶ βγάζει τὰ μάτια, ἤτοι καταστρέφει ὑπόθεσιν προσπαθῶν νὰ διορθώσῃ αὐτήν· || —سی ἐν ῥιπῇ ὀφθαλμοῦ [κ. λ. μεταξὺ ὀφρύων καὶ ὀφθαλμοῦ]· || —سی کوز ارەسنده دیسو نلر کوزیك اوزره—ك γλυδιὰ νὰ μὴ εἴπωσιν ἔχεις ἐπὶ τῶν ὀφθαλμῶν ὀφρῦς [στὰ μάτια φρύδια],ἤτοι διὰ νὰ μὴ εὕρωσι πρόφασιν·§ی—یوزك σφενδόνη δακτυλίου [**γεζζὸκ**],ἤτοι τὸ πέριξ τοῦ δακτυλιολίθου μέταλλον· || اکرك—ی ἀστράβη,ἤτοι τὰ ἐμπρόσθια καὶ ὀπίσθια ξύλα τοῦ ἐφιππίου[ἐγέρ,σέλλας]· || طاغك—ی — ἡ ὀφρὺς τοῦ ὄρους, ἤτοι τὸ ἔμπροσθεν μέρος τῆς κορυφῆς· || βλ. καὶ قاش باصدی .

قاشاغی Τ. **καϑαγῆ** [ἐκ τοῦ قاشامق] ὄν. στλεγγίς, ψήκτρα, κ. ξύστρα: آت صرتی—سی—ξύστρα τοῦ ἁλόγου, ψήκτρα· || —سی—غوغا ξύστρα τῆς ῥάχεως [**σὶρτ**], στλεγγίς· || —سی—آل ξύστρα τῆς ἔριδος, ἤτοι πρόφασις, ἀφορμή·

'Ινδίας περιφήμου διὰ τὰ ἐν αὐτῇ κατασκευαζόμενα σάλια] ὄν. ὕφασμα Κασεμίρης ἢ κατ' ἀπομίμησιν τῶν σαλίων αὐτῆς.

قاشوت { **καϑούτ,** ὄν.κ. Κάσος· λέγεται καὶ چوبان اطه‌سی νῆσος τῶν ποιμένων.

قاشيمق { **καϑη-τ-μάκ,** ρμ. διαμ. βάλλω τινὰ νὰ ξύσῃ ἐμὲ ἢ ἄλλον ἔχοντα κνησμὸν [δοτ. αἰτ.]· βλ. قاشيمق .

قاشيق { **καϑὴκ** [ἐκ τοῦ قاشيمق] ὄν. κοχλιάριον:—چمشير κοχλιάριον ἐκ πύξου [**τσιμσίρ**]·||—كوش κοχλιάριον ἀργυροῦν·||—چورباخوشاب—ی κοχλιάριον τῆς σούπας·||—طاتلی—ی κοχλιάριον τοῦ χσαφίου·||—طاتلی κοχλιάριον τοῦ γλυκοῦ· § τὸ περιεχόμενον ἢ ὅσον χωρεῖ τὸ κοχλιάριον, χουλιαριά, ὀλίγον τι: چورباμία χουλιαριὰ σούπα· || صو — بر μία χουλιαριὰ ὕδατος: صوده بوغمق — بر πνίγω ἐντὸς μιᾶς χουλιαριᾶς ὕδατος, ἤτοι μεγάλως ἐχθρεύομαι·||—آتمق καταβροχθίζω, τρώγω πολὺ [τινάζω χουλιάρι, καταιβάζω]·||—له ویرم صاپیله کوز چیقاریر διὰ τοῦ κοχλιαρίου δίδει καὶ διὰ τῆς λαβῆς αὐτοῦ [**σαπήϊλε**] ἐξορύττει τὸν ὀφθαλμόν, ἤτοι ὅσον καλὸν κάμνει, ἄλλο τόσον καὶ χειρότερον κακὸν προξενεῖ [πρμ.]·|| دشمنی — **καϑὴκ τουάμανῆ,** οἰκογένεια, πρόσωπα ἀνωφελῆ, ὧν ἡ συντήρησις εἶναι εἰς βάρος τινός·||—آغزینك δὲν εἶναι κοχλιάριον τοῦ στόματός του, ἤτοι εἶναι ἀνώτερον τῆς ἱκανότητος, τῆς δυνάμεως, τοῦ βαθμοῦ αὐτοῦ[πρμ.]·||—ی هرکس یاپار اما صانی اورنه کتیره‌مز πᾶς τις κατασκευάζει, ἀλλὰ τὴν λαβὴν αὐτοῦ εἰς τὴν μέσην δὲν δύναται νὰ φέρῃ[πρμ. ἀντιστοιχοῦσα τῇ: οὐ παντὸς πλεῖν εἰς Κόρινθον]·||—وی**καϑὴκ ὀτοῦ,**κοχλιαρίς, κοχλιαρία [φτ.].

قاشيقجی { **Τ. καϑηκ-τσῆ,**ὄν. ὁ κατασκευαστὴς ἢ πωλητὴς κοχλιαρίων.

قاشيمق { **Τ. καϑημάκ** [ἐκ τοῦ قازمق] ρμ. μτδ. ξέω, ξύνω διὰ τοῦ ὄνυχος μέρος ἔνθα ὑπάρχει κνησμὸς [φαγοῦρα], ἢ κάτι τι δι' ἐργαλείου [αἰτ.] : باش قاشيمغه وقت بولامق δὲν εὑρίσκω καιρὸν νὰ ξύσω τὴν κεφαλήν, εἶμαι πολὺ ἀπησχολημένος, ἔχω πολλὰς ἐργασίας·|| — يون ξύνω τὸν λαιμόν, ἐντρέπομαι.

قاشينمق { **Τ. καϑ-ην-μάκ,** ρμ.μσ. ξύνομαι, κνήθομαι, αἰσθάνομαι φαγοῦραν : قاشينه‌جق طرناق ايستر ζητεῖ νύχι νὰ ξυσθῇ, ἤτοι βοήθειαν παρά τινος [πρμ.]· § μτφ. ἐπιθυμῶ

στέλλω τὰς ἡνίας [**τιζγκὶν**] τοῦ ἵππου ὅπως σταματήσω,ἀναχαιτίσω αὐτόν·||قاص قاورمق ἢ قاورمق قاصوب περιστέλλω καὶ φρύγω [**καβουρμάκ**], μαραίνω καὶ καίω, ὡς τὰ φυτὰ ἡ θερμότης· μτφ.καταπιέζω,τυραννῶ·|| βλ.قيصمق.

قاصناق { **Τ. καϑνὰκ** [ἐκ τοῦ قاصمق] ὄν. στεφάνη, ἤτοι κύκλος ξύλινος ἢ σιδηροῦς, ἐφ' οὗ ἐντείνουσι δέρμα, ὕφασμα κτλ. ἰστὸς ἢ μάγγανος, ἐφ' οὗ ἐντείνουσι τὸ πρὸς κέντησιν ὕφασμα: ایشلمه‌لی— κοσκινοδουλευμένος, κεντημένος [χειροτέχνημα]·||— دمير σιδηροῦς κύκλος ἢ στεφάνη τροχοῦ.

قاصندی { **Τ. καϑηντσῆ** [ἐκ τοῦ قاصمق] ὄν. στένωσις, σύμπτυξις, στένωμα, ἤτοι τὸ πτύγμα καὶ ἡ ραφή, δι' ἧς στενοῦται ἔνδυμα εὐρύ : سوكك — ἐξηλόνω [**σόκμὲκ**] τὸ στένωμα, ἤτοι εὐρύνω τὸ ἔνδυμα·||—دیكیشی ραφὴ στενώματος, ἤτοι χονδροειδὴς ραφή.

قاصنديلی { **Τ. καϑηντη-λῆ,** ἐπθ. ὁ ἔχων πτυχήν, στένωμα, συνεπτυγμένος [ἔνδυμα κτλ.].

قاصمق { **Τ. καϑ-ην-μάκ,** ρμ. οὐδ. στενοῦμαι,περιστέλλομαι,συμπτύσσομαι.

قاصنی { **Τ. καϑνῆ,** ὄν. χαλδάνη [φυτὸν καὶ κόμμι ρητινῶδες]: —اركك χαλδάνη σκληρὰ [κ.λ. ἄρρην, **ἐρκέκ**]·|| —ديشی χαλδάνη ἀναλελυμένη [κ λ. θήλεια, **τιδί**].

قاصه { **Ιτ. κάσα** [cassa] ὄν. σιδηροῦν κιβώτιον πρὸς φύλαξιν χρημάτων, ἐγγράφων κτλ. ταμεῖον, δωμάτιον τοῦ ταμείου: —موجودی τὰ ὑπάρχοντα ἐν τῷ ταμείῳ[**μεβζούτ**], ἤτοι μετρητὰ ἐν τῷ ταμείῳ·||—آچيغی ἔλλειμμα τοῦ ταμείου· ||βλ. وزنه ، صندوق .

قاصه‌تور { **Ιτ. καϑατὸρ** [cassiere] ὄν. ταμίας· βλ. وزنه‌دار ، صندوقكار .

قاصه‌دار { **Τ. καϑα-τάρ,** ταὐτὸ προηγ.

قاصی { **Α. καϑῆ** [ρζ. قصو] ἐπθ. ἀπομεμακρυσμένος [τόπος, χώρα]· βλ. اقصی .

قاصيق { **Τ. καϑὴκ** [ἐκ τοῦ قاصمق] ὄν. βουβών, ἀκρομήριον: كيكی—ἐβήδαιον· || ياريغی ἢ چاتلاغی ἢ علق —ἐντεροκήλη [βλ. فتق] ||ی ياريق—ὁ πάσχων κήλην,κηλήτης·||باغی —ἐπίδεσμος ἐντεροκήλης·||باغيجی—ἐπιδεσμοποιός· ||اوتی — ἀργεμώνη [συνών. قزل ياراق]·||بتی— φθεῖρ τοῦ ἐβήδαιου, κρότων.

ζητῶ πρόφασιν [δοτ.] : — غوغايه ζητῶ πρόφασιν πρὸς ἔριδα.

قاشينمه { **Τ.καϑηνμὰ** [ἐκ τοῦ προηγ.] ὄν. ἀπαρ.τὸ ξύνεσθαι,κνησμός,φαγοῦρα.

قاص { **Τ. κάς,** μόριον βλ. قاس καὶ قيس .

قاصاره { **Ιτ.καϑαρὰ** [cassero] ὄν.μέρος τοῦ καταστρώματος πλοίου, ἔνθα ἐτοποθετεῖτο ἄλλοτε τηλεβόλον·δωμάτιον ἐπὶ τοῦ καταστρώματος πλοίου, ἄλλως كوكرته **γκιϑέρτε καμαραδῆ.**

قاصد { **Α. καϑὴτ** [ρζ. قصد] ἐπθ. ὁ ἐπὶ σκοπῷ τείνων, διευθυνόμενος πρός τι μέρος, ὁ ἔχων πρόθεσιν, σκοπόν: § ὄν. ἄγγελος,ἀγγελιαφόρος, ταχυδρόμος: چرخ — ὁ ἥλιος καὶ ἡ σελήνη.

قاصر { **Α.καϑὴρ** [ἐκ τοῦ قصور, ρζ. قصر]ἐπθ. ἐλλειπής, ἐλαττωματικός, ἀτελής, βραχύς, κοντός, ταπεινός: — فكر ἰδέα [**φὶκρ**] περιωρισμένη, ταπεινή· || [دن] : عباره بو معنايی دن—افاده‌دن ἡ φράσις δὲν ἀρκεῖ [εἶναι ἐλλειπὴς] νὰ ἐκφράσῃ τὴν ἔννοιαν ταύτην· § θ. قاصره **καϑηρέ:** الطرف قاصرة **καϑήρετου-τ-τάρφ,**γυνὴ ἔχουσα περιωρισμένα τὰ βλέμματα αὐτῆς[**τὰρφ**], μὴ βλέπουσα ἄλλον ἐκτὸς τοῦ συζύγου αὐτῆς, σώφρων· § πλθ. قاصرات .

قاصرانه { **Π. καϑηρ-ανέ,** ἐπθ. περιωρισμένος, ταπεινός: — افكار ἰδέαι [**ἐφκιὰρ**] περιωρισμέναι, ταπειναί: —مطالعات σκέψεις [**μουταλε'ὰτ**] ταπειναί· § ἐπρ. ταπεινῶς.

قاصرغه { **Τ. καϑηργὰ** [ἐκ τοῦ قاصمق] ὄν. ἀνεμοστρόβιλος, καταιγίς, σίφων.

قاصف { **Α. καϑὴφ** [ρζ. قصف] ἐπθ. σφοδρός, θορυβώδης [ἄνεμος, βροντὴ κτλ.]: — رعد ἄνεμος θορυβώδης·||—رعد βροντὴ [**ρα'ὰτ**] σφοδρά·§πλθ. قواصف **καβαδήφ**·||βλ. καὶ عاصف.

قاصم { **Α. καϑὴμ** [ρζ. قصم] ἐπθ. ὁ θραύων, συνθλίβων, λεπτύνων.

قاصلمق { **Τ. καϑ-ηλ-μάκ,**ρμ. πθ. καὶ οὐδ. περιστέλλομαι, στενεύομαι, βραχύνομαι, σμικρύνομαι: — معاش ὁ μισθὸς σμικρύνεται, ἐλαττοῦται· βλ. ἐπόμ.

قاصمق { **Τ. καϑ-μάκ,** ρμ. μτδ. περιστέλλω τι, στενεύω,βραχύνω, συμπτύσσω, περιορίζω,ἐλαττῶ [αἰτ.]: —لباسی στενεύω,συμπτύσσω τὸ ἔνδυμα· || — مصرف περιορίζω τὴν δαπάνην [**μασραφῆ**]·||— آتك ديزگينلرينی περι-

قاضب A. **καζήπ,ῆ κα'ήπ,** ἐπθ. ὁ κόπτων, κοπτερός· § ὀν. ξίφος κοπτερόν· § πλθ. قواضب **καβαζήπ.**

قاضم A. **καζὴμ** [ρζ. قضم] ἐπθ. ὁ κατατρώγων, ὁ περιτρώγων ὀστᾶ, ροκανίζων κόκκαλα· φαγεδαινικός [ἰατ.]· § θ. قاضه **καζημέ:** — حيوانات ζῶα τρωκτικά.

قاضميه A. **καζημιγὲ** [ἐκ τοῦ προηγ.] ἐπθ. θ. πυξοειδῆ [βοτ.].

قاضوى A. **καζεβὶ** [ἐκ τοῦ قاضى] ἐπθ. ὁ ἀνήκων τῷ κριτῇ τοῦ ἱεροῦ νόμου [شرع], ἱεροδικαστικός.

قاضى A. **καζῆ, ἡ κα'ῆ** [ρζ. قضاء] ὄν. ὁ ἐκπληρῶν, ἐκτελῶν: الحاجات — **κάζη-λ-χαδζά'ε,** ὁ ἐκπληρῶν ἤτοι θεραπεύων τὰς ἀνάγκας [Θεός]· § ἱεροδίκης δικάζων ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ ἱεροῦ νόμου [شرع], κ. καδῆς: استانبول — ὁ Καδῆς τῆς Κ]πόλεως· § πλθ. قضات **κουζά'ε, ἡ κουζά'ε:** قاضى القضات **κάζη-λ-κουζά'ε,** κριτὴς τῶν κριτῶν, ἤτοι ἀνώτατος κριτής· || اقضى قضاة المسلمين **ἀκζάϊ κουζάτου-λ-μοσλιμίν,** ὁ ἀνώτατος τῶν κριτῶν τῶν Μουσουλμάνων [τίτλος ἀπονεμόμενος ὑπὸ τοῦ Σουλτάνου πρὸς ἀνωτέρους Οὐλεμάδες]· βλ. ἐπόμ.

قاضيعسكر T. **καζῆ-ά'σκέρ,** κ. **καζασκέρ,** [ἐκ τοῦ ἀρβ. قاضى العسكر **κάζη-λ-ά'σκὲρ** κριτὴς τοῦ στρατοῦ], ὄν. Καζασκέρης ἤτοι ἀνώτερος ὑπάλληλος ἐκ τῆς τάξεως τῶν Οὐλεμάδων [علما], ἐρχόμενος ἀμέσως μετὰ τὸν Σεϊχουλισλάμην [شيخ الاسلام]. Ὑπάρχουσι δύο Καζασκέραι, ὁ εἷς τῆς Εὐρωπαϊκῆς Τουρκίας, καλούμενος ی — اناطولى روم ایلى **Ρούμελη Καζασκερί,** καὶ ὁ ἕτερος τῆς Ἀσιατικῆς Τουρκίας, καλούμενος ی — اناطولى **Ἀνατολοῦ Καζασκερί·** || لقمه ی — λοκμάδες [τὸ γνωστὸν ζυμαρικὸν] μετὰ γάλακτος· βλ. لقمه.

قاضيعسكرلك T. **καζασκερ-λίκ,** ὄν. ὁ βαθμὸς ἢ τὸ ἀξίωμα Καζασκέρη· βλ. προηγ.

قاضى كوى T. **κα'ῆ- κιόγ'ιδ,** ὄν. κ. Χαλκηδών [προάστειον Κ]πόλεως].

قاضيلق T. **κα'ῆ-λὶκ ἢ καζη-λίκ,** ὄν. τὸ ἀξίωμα, ἢ ὁ βαθμὸς τοῦ καδῆ, ἤτοι τοῦ ἱεροδίκου· § ἡ δικαστικὴ περιφέρεια τοῦ καδῆ, ἤτοι ἡ χώρα ἐντὸς τῆς ὁποίας δικαιοῦται ὁ καδῆς νὰ ἐκπληροῖ δικαστικὰ καθήκοντα, κρίνων κατὰ τὸ Σερῆ [شرع] τὰς ὑποθέσεις τῶν αὐτόθι κατοικούντων.

قاضيه A. **καζηγὲ** [θηλ. τοῦ قاضى] ὄν. θ. τελετή, θάνατος [κ.λ. τὸ κόπτον τὸν βίον].

قاطبه A. **κατηπὲ** [ρζ. قطب] ὄν. τὸ σύνολον. πᾶς, πᾶσα, πάντες: احوالده — ἐν πάσῃ περιπτώσει **[ἀχβαλὲ'έ]**· || ناس — τὸ σύνολον τῶν ἀνθρώπων, ὅλοι οἱ ἄνθρωποι. Ἀντὶ τῆς λέξεως ταύτης, ἥς ἡ χρῆσις εἶναι πολὺ περιωρισμένη, εἶναι ἐν χρήσει αἱ συνών. عموم, كافه.

قاطبةً A. **κατήπετ-εν** [αἰτ. τοῦ προηγ.] ἐπρ. παντελῶς, ἐξ ὁλοκλήρου· οὐδαμῶς, κατ' οὐδένα τρόπον· || — قطعاً و ποσῶς **[κάτ'αν]** καὶ οὐδαμῶς.

قاطر T. **κατήρ,** ὄν. ἡμίονος· μτφ. ἄπιστος, ἀχάριστος, δόλιος, κακοήθης· || — طرناغى σπάρτον [φυτὸν καὶ εὔοσμον ἄνθος· κ.λ. ὄνυξ ἡμιόνου·]· || يمى — ἐμβάδες ἢ παπούτσια [γεμενὶ] μὲ ξύλινα πέλματα, ἐν χρήσει παρὰ τοῖς χωρικοῖς· || βλ. يونجق.

قاطرجى T. **κατηρ-ὄζῆ,** ὄν. ὀρεοκόμος, κ. μουλαρᾶς.

قاطع A. **κατῆ'** [ρζ. قطع] ἐπθ. ὁ κόπτων, κοπτερός: — سيف κοπτερὸν ξίφος [σεῖφ]· || الطريق — **κατή'ου-τ-ταρὶκ,** ὁ κόπτων τὴν ὁδόν, ληστής· || اشجار مقطوعه ك قيمتى — ندن النور ἡ ἀξία τῶν ἐκκοπέντων δένδρων **[ἐὰδζάρι μακτου'à]** λαμβάνεται παρὰ τοῦ κόψαντος αὐτά **[κατη'ηντέν]**· || — خط **χάττι κατῆ',** τέμνουσα καὶ — تمام **τεμάμι κατῆ',** συντέμνουσα [γεωμ.]· || [ἰατρ.] حا — **κατή'ϊ χουμά,** ἀντιπυρετικὸς [συνων. حا دافع **ταφὴ'ϊ χουμά**]· || دم — αἱμοστατικός [**τέμ**]· || دموع — ἀποδακρυτικός [**τουμού'**]· || ق — ἀντεμετικὸς [**κάϊ**]· || لبن — ἀντιγαλακτικὸς [**λέπν**]· || زف — ἀνθαιμορραγικὸς [**νέζο**]· || — نوبه ἀντιπεριοδικὸς [**νεβπέ**]· || Ρμ. اولق — κόπτω, λύω [αἰτ.]: اولور — عرف و عادت منازعه يى τὸ ἔθιμον καὶ ἡ συνήθεια [**ὄρφ οὺ ἀτὲτ**] λύει τὴν διαφοράν [**μουναζα'αγὶ**] § θ. قاطعه **κατη'έ-** § πλθ. قطاع **κουττά'.**

قاطن A. **κατὴν** [ρζ. قطن] ἐπθ. ὁ κατοικῶν, ὁ ἐγκατεστημένος, ὁ κάτοικος τόπου τινός· § πλθ. قطان **κουττάν.**

قاع A. **κά',** ὄν. πεδιάς, κ. κάμπος: البسيط — **κάου-λ-πεδίτ,** ὄνομα ἀμμώδους πεδιάδος τῆς Ἀραβίας, κειμένης ἐπὶ τῆς ὁδοῦ τῶν προσκυνητῶν τῆς Μέκκας· § πλθ. قيعان **κῆ',** اقواع **ἀκβᾶ'·** || βλ. قاعه.

قاعد A. **κα'ὴτ** [ἐκ τοῦ قعود, ρζ. قعد] ἐπθ. ὁ καθήμενος: — صندالى حكومت ὁ καθήμενος ἐπὶ τοῦ θρόνου τῆς κυβερνήσεως **[σαντάλιϊ χουκιδμέτ],** βασιλεύς· § θ. قاعده **κα'ητέ.**

قاعده A. **κα'ητὲ** [ἐκ τοῦ προηγ.] ὄν. θ. βάσις [γεωμ. ἀνατ. χημ.]· θεσμός, κανών, ἀρχή: مثلث — βάσις τοῦ τριγώνου [**μουθελλές**]· ἀντιθ. رأس]· || عموميه — γενικὸς [**οὐμουμιγὲ**] κανών· || كليه — γενικὴ [**ἰκιλλιγὲ**] ἀρχή, γενικὸς θεσμός· || مطرده — κανὼν ὁμαλός [**μουτταριτέ**]· || عربيه — κανὼν ἀραβικός [**ἀρεπιγέ**]· || فارسيه — κανὼν περσικός [**φαριδιγέ**]· || تركيه — κανὼν τουρκικός [**τσρκιγέ**]· || صرفيه — κανὼν γραμματικός [**σαρφιγέ**]· || — نحويه κανὼν συντακτικός [**ναχβιγέ**]· || رياضيه — κανὼν μαθηματικός [**ριγιαζιγέ**]· || اساسيه — κανὼν θεμελιώδης [**ἐσάσιγέ**]· § [βοτ.] — متصل بال **μουττασὶλ πὶ-λ-κα'ητέ,** βασιλικὸς [συνηνωμένος τῇ βάσει]· § πλθ. قواعد **καβα'ήτ.**

قاعدةً A. **κα'ήτετ-εν** [αἰτ. τοῦ προηγ.] ἐπρ. κατὰ τὸν κανόνα, ὁμαλῶς.

قاعده شكن Π. **κα'ητὲ-σικέν,** ἐπθ. ὁ θραύων ἤτοι ἀθετῶν, παραβιάζων τοὺς θεσμούς, τοὺς κανόνας, ἀντικανονικός.

قاعده شكنلك T. **κα'ητὲ-σικενλίκ,** ἀφ. ἀθέτησις, παραβίασις τῶν θεσμῶν, τῶν κανόνων.

قاعدى A. **κα'ητὶ** [ἐκ τοῦ προηγ.] ἐπθ. βασικός, ἤτοι ὁ τῆς βάσεως τοῦ κρανίου [ἀνατ.]· || بلعومى — **κα'ητὶϊ πελ'ουμί,** ὑοειδοφαρυγγικὸς [μῦς]· || قرنى لسانيه — **κα'ητὶϊ καρνὶϊ λισανιγέ,** ὑοειδογλωσσικὸς [μῦς]· || — لسانى **κα'ητὶϊ λισανί,** ὑψωτὴρ τῆς γλώσσης [μῦς].

قاعه A. **κα'à** [ἐκ τοῦ قاع] ὄν. θ. προαύλιον οἰκίας.

قاعله A. **κα'πλὲ** [ρζ. قعل] ὄν. θ. κορυφὴ ὄρους· § πλθ. قواعل **καβα'ήλ.**

قاغش T. **καγὴς** [ἐκ τοῦ قاغشامق βλ.] ὄν. μέγας κρότος παραγόμενος ἐκ σώματος καταρρέοντος· § θώραξ σιδηροῦς.

قاغشار T. **καγὰρ** [ἐκ τοῦ قاغشامق] μτχ. ἢ ἐπθ. ἑτοιμόρροπος [τοῖχος κτλ.].

قاغشامق T. **καγὰσμὰκ** [ἐκ τοῦ قاق] ρμ. οὐδ. καταρρέω μετὰ κρότου καὶ πατάγου· παλαιοῦμαι, γηράσκω: آدم قاغشامش ἄνθρωπος γεγηρακώς, ἐσχατόγηρος.

قاغوق T. **καγούκ,** βλ. قاوق.

قاف A. **κάφ,** ὄνομα τοῦ γράμματος [ق]· καλεῖται καὶ مثناة قاف **κάφι μουδενάτ,** ἤτοι **κὰφ** τὸ δίστιγμον, ἀντιθέτως πρὸς τὸ γράμμα [ف] καλούμενον موحده فاء **φάϊ μουδεχχατέ,** φὰ τὸ μονόστιγμον.

قاف A. **κάφ,** ὄν. ὄρος μυθῶδες περιβάλλον τὴν γῆν, ἐφ' οὗ κατῴκει τὸ μυθολογικὸν πτηνὸν ἀπὸ **ἄνκα** ἢ سيمرغ **σιμούργ,φοῖνιξ**· || طاغى — Καύκασος: طاغدوم — بورونى οὗ ἡ ρὶς εἰς τὸν Καύκασον, ἤτοι ἀλαζών· βλ. καὶ ἑπομ.

قافقاس **καφκάς,** ὄν. κ. Καύκασος· βλ. καὶ قفقاسيه.

قافله A. **καφιλέ,** ὄν. θ. ὁμὰς ἢ συνοδία ὁδοιπόρων, κ. κερβάνι, σειρά, τάξις, σιτοπομπία, ἤτοι μετακόμισις ἐν ὁμάδι ἐπιτηδείων, ὀψωνίων, τροφῶν, ἐνδυμάτων εἰς στρατόπεδον κτλ. ἀποστολὴ ἐπιστολῶν ἐν ὁμάδι, ὁμὰς στρατοῦ ἢ τραυματιῶν ἢ ἀσθενῶν ταυτοχρόνως ἀποστελλομένη: اولاق ارسال و سوق — خستكانك ايكى اولغسى ἢ ἀποστολὴ **[ιρσάλ οὺ σὲβκ]** τῶν ἀσθενῶν [**χαστεγκανὶν**] εἰς δύο ὁμάδας· || حاج — συνοδία προσκυνητῶν [**χουδζδζάδζ**]· || غم — σειρὰ ἤτοι πλῆθος θλίψεων [**γάμμ**]· || امواج — σειρὰ κυμάτων [**ἐμβάδζ**]· || ادبا — ὁμὰς φιλολόγων [**οὐτεπά**]· || شعرا — ὁμὰς ποιητῶν [**σουαρά**]· § πλθ. قوافل **καβαφίλ,** συνοδίαι προσκυνητῶν.

قافله سالار Π. **καφιλὲ-σαλάρ,** ἐπθ. ἀρχηγὸς συνοδίας ὁδοιπόρων, κ. κερβανίου, ὁμάδος: — انيا ὁ ἀρχηγὸς τῆς ὁμάδος τῶν προφητῶν [**ἐνπιγιὰ**], ἤτοι ὁ Μωάμεθ.

قافيه A. **καφιγέ** [ρζ. قفى] ὄν. θ. ὁμοιοκαταληξία ἐν τῇ ποιήσει· [ἐν τῷ πεζῷ λόγῳ καλεῖται سجع **σέζ'**]: يازمق — κάμνω ὁμοιοκαταληξίαν, στιχουργῶ· § πλθ. قوافى **καβαφί.**

قافيه پرداز Π. **καφιγὲ-περτάζ,** ἐπθ. ὁ ποιῶν ὁμοιοκαταληξίας, στιχουργός, ποιητής· βλ. καὶ قافيه سنج § πλθ. قافيه پردازان **καφιγέ-περτ'αζάν.**

قافيه جى T. **καφιγὲ-ζῆ,** ὄν. ὁ ἀγαπῶν τὰς ὁμοιοκαταληξίας, στιχουργός.

قافيه‌سنج Π. **καφιγὲ-σένδζ,** ὄν. ποιητὴς [ταὐτὸ قافيه‌پرداز].§πλθ.قافيه‌سنجان.

قافيه‌لى T. **καφιγε-λί,** ἐπθ. ὁμοιοκατάληκτος.

قاق T. **κάκ** [λ. σπν.] ὄν. πρᾶγμα ξηρὸν παράγον ξηρὸν ὕχον· § ἐπθ. ξηρός: ى — آرمود ξηρὸν ἄπιον· ‖ى—قاق ξηρὰ κολοκύνθ· ‖ βλ. قاقر ، قيغ ، قيق .

قاقاج T. **κακάδζ** [ἐκ τοῦ قاقق] ὄν. τάριχος ἐκ κρέατος βουβάλου.

قاقاج T. **κακὰδζ** [ἐκ τοῦ قاقق] ὄν. ῥάμφος [βλ. غاغ].

قاقان T. **κακὰν** [ἐκ τοῦ قاقق] μτχ. καὶ ἐπθ. ὁ κτυπῶν·‖— آغاج δρυοκολάπτης·‖— فندق قيران ἢ فندق καρυοκατάκτης, κ. τσακιστῆρι διὰ λεπτοκάρυα κτλ.

قاقاو **κακὰδ** [λ.ἰνδικὴ] ὄν. κακάον [καρπὸς τῆς Ἀμερικῆς, ἐξ οὗ ἡ σοκολάτα].

قاقر T. **κακὴρ** [ἐκ τοῦ قاق] μόριον ἐπαναλαμβανόμενον πρὸς παράστασιν τοῦ ξηροῦ κρότου, ὃν παράγουσι ξηροὶ καρποὶ ὡς τὰ κάρυα, ἢ ξηρὸς κλάδος θραυόμενος·βλ. قيقر .

قاقرداق T. **κακηρ-ἐάκ,** ἐπθ. ξηρός, ὁ παράγων ὕχον ξηρόν·βλ.καὶ قيقرداق.

قاقردامق T. **κακηρ-ἐαμάκ,** ρμ. οὐδ. κροτῶ, παράγω ὕχον ξηρόν, ὡς ὁ τῶν καρύων, ἢ ὁ τῶν ξηρῶν ξύλων ὅταν θραύωνται.

قاقردى T. **κακηρ-ἐῆ,** ὄν. ὁ κρότος ὁ παραγόμενος ἐκ τῆς θραύσεως ξηρῶν καρπῶν,ὡς τὰ κάρυα, ἢ ξηρῶν κλάδων.

قاقشديرمق T. **κακ-πὲτηρ-μάκ,** ρμ. μτδ. ὠθῶ βιαίως καὶ ἀποτόμως, κ. σκουντῶ διὰ τοῦ γρόνθου [αἰτ.].

قاقشمق T. **κακ-πὲ-μάκ,** ρμ. ἀλλ. ὠθῶ ἀποτόμως ἄλλον ἢ ἄλλους ὠθούμενος ὑπ' αὐτῶν ἀμοιβαίως, κ. σκουντῶ καὶ σκουντηοῦμαι διὰ γρόνθων, παλαίω, ἐρίζω.

قاقله A. **κακουλέ,** βλ. قافله.

قاقم A. **κακούμ,** ὄν. λευκὴ ικτίς [τὸ ζῶον καὶ ἡ ἐξ αὐτοῦ σισύρα, ἤτοι γοῦνα].

قاقمق T. **κακ-μάκ,** ρμ. μτδ. κρούω, κτυπῶ, ἐγκρούω, ἐμπηγνύω [αἰτ.]: قيرمق —κρούω τὴν θύραν·‖— ال κρούω τὰς χεῖρας· ‖ — آياقله κτυπῶ ἢ ἀπωθῶ διὰ τῶν ποδῶν· ‖ — ديواره اكسر ἐγκρούω ἥλους **[ἐκπὲρ]** εἰς τὸν τοῖχον,καρφόνω·‖—قازيق ἐμπηγνύω πάσσαλον· μτφ.μένω κάπου ἀναποσπάστως·‖—باشه κτυπῶ τι εἰς τὴν κεφαλήν, ἐλέγχω, ὀνειδίζω, προσβάλλω· ὑπομιμνήσκω τινὶ καθ'ἑκάστην τὴν εὐεργεσίαν §κτυπῶ ὄπισθεν τὸ μέταλλον, ὥστε ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας του νὰ σχηματισθῇ ἐξέχουσα εἰκών, ἤτοι ἀνάγλυφον· βλ. قاقان.

قاقمه T. **κακμὰ**[ἐκ τοῦ προηγ.] ὄν. ἀπαρ. τὸ κτυπᾶν,κρούειν,ἐμπηγνύειν·βλ. προηγ. §ἐπθ.κτυπητός,ἀνάγλυφος,ἤτοι πλὰξ μεταλλικὴ ἐκτυπημένη ὄπισθεν, ὥστε ἐν τῇ ἐπιφανείᾳ αὐτῆς νὰ σχηματισθῇ ἐξέχουσα εἰκών, ἢ ἐστολισμένη δι' ἥλων, συρμάτων ἢ τεμαχίων ἀργύρου ἢ χρυσοῦ προσηλωμένων.

قاقوله T. **κακουλὲ** [ἐκ τοῦ قاق] ὄν ἄμωμον, καρδαμωμον [φυτὸν ἀρωματικόν]: —كوچك ἔκλειγμα, ἤτοι σκευασία φαρμακευτικὴ συγκειμένη ἐκ διαφόρων οὐσιῶν, κ. ματζοῦνι [βλ. معجون]

قاقه Ελ. **κακὰ** [λέξις ἐν χρήσει ἐν τῇ γλώσσῃ τῶν νηπίων] ὄν.ἀκαθαρσία,κ.κακά· §ἐπθ. κακός, ἀκάθαρτος.

قاقه‌لاشمق T. **κακα-λαὲμὰκ** [λ. χυδ.] ρμ. οὐδ. διαφθείρομαι, γίνομαι ἀκάθαρτος [κακά].

قاقه‌لامق T. **κακα-λαμὰκ** [λ. χυδ.] ρμ. μτδ. διαφθείρω, καθιστῶ κακόν, ἀκάθαρτον·‖ βλ. καὶ ككه‌لك.

قاقيمق T. **κακημὰκ** [ἐκ τοῦ قاق] ρμ. μτδ. ἐπιπλήττω,ἐπιτιμῶ,ὀργίζομαι κατά τινος.

قاك T. **κὰν** [λ. ἀρχ.βλ. تكرلك] ὄν. τροχὸς οὐχὶ ἀκτινωτός,ἀλλὰ πλήρης· πρᾶγμα σφαιρικόν, ὡς ὁ τροχός· δίσκος ξύλινος· κλοιὸς διὰ τοὺς κακούργους.

قاكتارمق T. **καν-ταρμὰκ** καὶ **κανηρμὰκ** [λ.ἀρχ.] ρμ. μτδ. ἕλκω ἢ κάμπτω τι ὅπως ἀποσπάσω, θραύσω· § ρμ.οὐδ. μυκῶμαι ‖βλ. قانتارمه ، قانغال.

قاكلو T. **ἢ قاكلى καν-λῆ,** ὄν. ἅμαξα βοῶν ἔχουσα δύο τροχοὺς οὐχὶ ἀκτινωτούς, ἀλλὰ πλήρεις ὡς ὁ ξύλινος δίσκος·§ ὄνομα ἀρχαίας τουρκικῆς φυλῆς.

قاكليجه T.**καν-λη-δζά,**ὄνομα χωρίου τοῦ Βοσπόρου ἐν τῇ Ἀνατολικῇ ὄχθῃ· κατὰ τὸ لهجه ὠνομάσθη οὕτω τὸ χωρίον, διότι ἄλλοτε ἐχρῶντο ἐν αὐτῷ ἁμαξῶν τοῦ εἴδους قاكلى **καν-λῆ-** βλ. λ.

قال T. **κάλ,** ὄν. ἀνάτηξις, ἤτοι ἀνάλυσις μετάλλου, γινομένη ἐπὶ σκοπῷ καθαρισμοῦ αὐτοῦ ἀπὸ ξένων ὑλῶν, καθαρισμός: اوجاغى—χωνευτήριον, χυτήριον ἔνθα χωνεύουσι τὰ μέταλλα πρὸς καθαρισμόν,χώνη·βλ. قالجان. ‖Ρμ. ايتمك — ἀνατήκω ἤτοι ἀναλύω μέταλλον, περνῶ ἀπὸ τὸ χωνευτήριον πρὸς καθαρισμόν, καθαρίζω, δοκιμάζω·‖اولق— ἀνατήκομαι, καθαρίζομαι, διέρχομαι ἀπὸ τὸ χωνευτήριον πρὸς καθαρισμόν· μτφ. δοκιμάζομαι, ἀποκτῶ πεῖραν καὶ τριβήν.

قال A. **κάλ,** ὄν. λόγος, ὁμιλία, μνεία: ه — الماق ἀναφέρω, κάμνω λόγον·‖ه — δὲν ἀξίζει τὸν κόπον, ὥστε νὰ κάμῃ τις λόγον περὶ αὐτοῦ·‖و حال — ὁ λόγος καὶ ἡ κατάστασις: ايتمش و افاده يله اشراب و — διὰ τῆς ἐξωτερικῆς καταστάσεώς του καὶ διὰ τοῦ λόγου του παρέστησε **[ἰσρὰτ]** καὶ ἐδήλωσε **[ἰφατέ]**·‖ — و قيلوسكندالا, λόγοι μάταιοι, φιλονεικίαι.

قالاً A. **κάλ-εν,** ἐπρ. λόγῳ, διὰ λόγου, προφορικῶς: و قلماً —προφορικῶς καὶ γραπτῶς,λόγῳ καὶ καλάμῳ**[κάλεμεν]**·‖و قلباً — λόγῳ καὶ καρδίᾳ **[κάλπεν]**, ἤτοι εἰλικρινῶς.

قالاق T. **καλὰκ** [ἐκ τοῦ قالق] ὄν.μυκτήρ, ῥώθων ζώου.

قالان T. **καλὰν** [μτχ. τοῦ قالق] ἐπρ. μ'ὅλα ταῦτα, μετὰ τοῦτο, ἐπὶ τέλους· ταὐτὸ τῷ قالدى **καλπὴ-κι**· βλ.

قالاى T.**καλάϊ** [κατὰ τὸ لهجه λ.Μαλαϊκὴ] ὄν. κασσίτερος,κασσιτέρωσις, γάνωσις, γάνωμα χαλκίνων σκευῶν·§ κόσμημα ψευδὲς καὶ ἐπιπόλαιον· § ἐπίπληξις, ἐπιτίμησις : ويرمك ἢ آتمق ἢ قالايى باصمق ἐπιπλήττω, ἐπιτιμῶ σφοδρῶς·‖اوتى—**καλάϊ ὀτοῦ,** καλία, σόδα.

قالايجى T.**καλαϊ-δζῆ,** ὄν. κασσιτερωτής, γανωτής,κ. γανωματᾶς·§ μτφ.κιβδηλοποιός, ὁ κατασκευάζων κίβδηλα πράγματα.

قالايجيلق T. **καλαϊ-δζηλήκ,** ὄν. τὸ ἔργον τοῦ κασσιτερωτοῦ, τοῦ γανωτοῦ, κ. γανωματᾶ·§ μτφ. κιβδηλεία.

قالايسز T. **καλαϊ-σήζ,** ἐπθ. ἀκασσιτέρωτος, ἀγάνωτος· μτφ. ὁ μὴ ἔχων κόσμημα ψευδὲς καὶ ἐπιπόλαιον, φυσικός.

قالايلامق T. **καλαϊ-λαμάκ,** ρμ.μτδ.κασσιτερῶ, γανῶ, κ. γανόνω· μτφ. κοσμῶ διὰ κοσμήματος ψευδοῦς καὶ ἐπιπολαίου, καλύπτω ἐλάττωμα, κιβδηλεύω· ἐπιπλήττω, ἐπιτιμῶ σφοδρῶς [αἰτ.].

قالايلامه T.**καλαϊλαμά,**ὄν. ἀπαρ. κασσιτέρωσις,γάνωσις κτλ. βλ. προηγ.

قالايلانمق T.**καλαϊ-λανμάκ,** ρμ.πθ.κασσιτεροῦμαι, γανοῦμαι.

قالايلى T. **καλαϊ-λῆ,** ἐπθ. κεκασσιτερωμένος, γανωμένος.

قالب A. **καλήπ,**κ.**καλούπ,** ὄν.τύπος,σχῆμα, σχέδιον,πλάξ, χοάνη,μήτρα, χυτήριον, κ. καλοῦπι ὡς τῶν ὑποδηματοποιῶν, τῶν μεταλλοχυτῶν, τῶν χυτῶν στοιχείων, τῶν χρυσοχόων,τῶν κηροποιῶν τῶν ἐπὶ ὑφασμάτων ἢ ἄλλων ἀποτυπούντων διάφορα σχέδια κτλ.: ى—طوپ τύπος τηλεβόλου·‖ ى—طوغله τύπος πλίνθου·‖ى—چيزمه τύπος ὑποδήματος, καλόπους· ‖ ى — البسه τύπος, σχῆμα ἐνδυμάτων· **[ἐλπισέ]** ‖ايشى—στερεοτυπία, ἤτοι πλὰξ τυπογραφικὴ στερεότυπος·‖ى—كر ἢ قب τύπος θόλου·‖ى—فس τύπος φεσίου, κ. καλοῦπι, ἤτοι ὀρειχάλκινον σκεῦος ἐν σχήματι φεσίου, ἐφ'οὗ σιδηροῦται τὸ φέσιον·‖ى—صابون πλὰξ σάπωνος·‖ى—شكر κεφαλὴ [καλοῦπι] σακχάρεως·βλ.كله—مرغوب σχῆμα κομψόν,εὐάρεστον**[μεργοὺπ]**·‖ه—دوكمك χύνω**[τοκμὲκ]** μέταλλον κτλ.ἀποτυπῶ·‖ايشى بر—ه دوكمك χύνω τὴν ὑπόθεσιν εἰς ἕνα τύπον, ἐξοικονομῶ, διευθετῶ· ‖ اورمق — ه فى σιδερόνω τὸ φέσιον· ‖ كيرمك — ه دن — ه كيرمك ἢ بيك — ه كيرمك ἀλλάσσω συνεχῶς μορφὴν καὶ σχῆμα, λαμβάνω μυρίας μορφὰς καὶ τύπους· ‖—باصمه τύπος πατητός, ἤτοι πρᾶγμα γινόμενον οὐχὶ διὰ τῆς χειρός, ἀλλὰ κατά τινα τύπον καὶ ἄνευ ἐπιμελείας καὶ σκέψεως· ‖ ى—قفتان τύπος ἐφεστρίδος **[καφτὰν]**, ἤτοι ἄνθρωπος κοῦφος· § σῶμα [ἀντίθ. ψυχή]: —قلب و σῶμα καὶ ψυχή**[κὰλπ=** καρδία]· ‖ ى دیكندیرمك — κάμνω τὸ σῶμα ν' ἀναπαυθῇ **[τινλεντιρμέκ]**, ἤτοι ἀποθνήσκω· ‖ كى ياتمق—κεῖμαι ὡς τύπος ἄψυχος, ἤτοι βαρέως ἀσθενῶ· ‖ بى جان ἢ بى روح — σῶμα ἄπνουν, ἄψυχος, νεκρός·‖ قيافت — τὸ ἐξωτερικὸν τοῦ

ἀνθρώπου [τὸ σῶμα, ἡ περιβολή]· || —قيافته آدم اولماز ὁ ἄνθρωπος δὲν γίνεται ἄνθρωπος μόνον μὲ τὸ ἐξωτερικόν [πρμ.]· || قوجه—قيافت κολοσσός, πελώριος· § πανουργία, δόλος: ايشى—ὑπόθεσις περιέχουσα δόλον· || ايك—δολιεύομαι, κάμνω πανουργίαν· § πλθ. قوالب **καβαλίπ.**

قالباً } A. **κάλπ-εν,** ἐπρ. κατὰ τὸν τύπον, ἤτοι κατὰ τὸ ἐξωτερικόν, σώματι: قلباً — ψυχῇ **[κάλπεν]** καὶ σώματι.

قالبجى } T. **καλπ-τζῆ,** ὄν. ὁ κατασκευάζων διαφόρους τύπους, κ. καλούπια, ὡς ὑποδημάτων κτλ. τυποπλάστης, τυποποιός· § ὁ σιδηρωτὴς φεσίων κτλ. § μτφ. ἀπατεών.

قالبلاتمق } T. **καλπ-λατμάκ,** ρμ. διαμ. δάλλω νὰ θέσω σιν ἐπὶ τοῦ τύπου, ἤτοι τοῦ καλουπίου, βάλλω νὰ χύσω σί τι εἴς τινα τύπον, νὰ δώσω σιν εἴς τι πρᾶγμα μορφήν τινα, νὰ προπλάσω σι, σχεδιάσω σι, νὰ διοργανώσω σιν ὑπόθεσιν· βάλλω νὰ διπλώσω σιν ἔνδυμα [δοτ. αἰτ.]:—قالبجى يه فى βάλλω τὸν σιδηρωτὴν νὰ θέσῃ τὸ φέσιον ἐπὶ τοῦ καλουπίου, ἤτοι σιδηρόνω τὸ φέσιον διὰ τοῦ σιδηρωτοῦ.

قالبلامق } T. **καλπ-λαμάκ,** ρμ. μτδ. βάλλω τι ἐπὶ τοῦ τύπου, ἤτοι καλουπίου, ὡς φέσιον κτλ. χύνω τι εἴς τινα τύπον, δίδω μορφήν τινα, προπλάττω, σχεδιάζω, διοργανῶ ὑπόθεσιν· διπλόνω ἔνδυμα [αἰτ.].

قالبلانمق } T. **καλπ-λανμάκ,** ρμ. πθ. καὶ οὐδ. τίθεμαι ἐπί τινος τύπου, καλουπίου· λαμβάνω τύπον, μορφήν τινα, προπλάττομαι, σχεδιάζομαι, διοργανοῦμαι [ὑπόθεσις]· διπλόνομαι [ἐπὶ ἐνδύματος].

قالبور } T. ἢ **بور قالبوϊρ** [ἐκ τοῦ ἀρβ. غربال] ὄν. κόσκινον: ى—آرناود κόσκινον Ἀλβανικόν, ἤτοι ξύλινον· || دن—διέρχομαι τοῦ κοσκίνου, κοσκινίζομαι, ἐκλέγομαι· || دن—چيرمك περνῶ ἀπὸ τὸ κόσκινον, κοσκινίζω, ἐκλέγω· || اوستنه كلان — ὁ ἐρχόμενος ἄνω τοῦ κοσκίνου, ἐκλεκτός· || كيكى — ἠθμοειδὲς ὀστοῦν τῆς ῥινός· || βλ. الك καὶ بتير.

قالبورجى } T. **καλπουρ-τζοῦ,** ὄν. κοσκινοποιός, κοσκινοπώλης· § ὁ κοσκινίζων.

قالبورلامق } T. **καλπουρ-λαμάκ,** ρμ. μτδ. κοσκινίζω· § μτφ. ἐξετάζω, ἐξακριβῶ [αἰτ.].

قالبورلانمق } T. **καλπουρ-λανμάκ,** ρμ. πθ. κοσκινίζομαι· § μτφ. ἐξετάζομαι, ἐξακριβοῦμαι.

قالپاق } T. **καλπάκ,** βλ. قلپاق.

قالتبان } T. **καλταπάν,** βλ. قلتبان.

قالتاق } T. **καλτάκ** [ἐκ τοῦ قالق] ὄν. ἐφίππιον [τὸ γυμνόν]· ἀστράβη, τὰ ἐμπρόσθια καὶ ὀπίσθια ξύλα τοῦ ἐφιππίου· § μτφ. γυνὴ κακῆς διαγωγῆς, ἄτιμος, πόρνη [ὕβρις].

قالجى } T. **καλ-τζῆ,** ὄν. χύτης, ὁ χύνων, καθαρίζων μέταλλα, καθαριστὴς μετάλλων· τεχνίτης καθαρίζων ἐν τῷ χωνευτηρίῳ τὰ παλαιὰ χρυσᾶ ἢ ἀργυρᾶ σύρματα [βλ. صيرمه].

قالچاق } T. **καλτσάκ,** βλ. قالچه.

قالچه } T. **καλτσά,** ἢ قالچاق **καλτσάκ,** ὄν. τὸ ἄνω μέρος τοῦ μηροῦ, πυγή, γλουτός.

قالچين } T. **καλτσὶν** [ἐκ τοῦ قالچه] ὄν. μακραὶ περικνημίδες ἐκ πίλου [ἀμπᾶ], ἃς φοροῦσιν ὑπὸ τὰ ὑποδήματα· βλ. توزلق.

قالخانه } T. **καλ-χανέ,** ὄν. χωνευτήριον, ἔνθα καθαρίζουσι μέταλλα.

قالديرتمق } T. **καλπηρ-τ-μάκ,** ρμ. διάμ. βάλλω τινὰ ν' ἄρῃ, νὰ σηκώσῃ, νὰ ὀρθώσῃ, ἐγείρῃ, ὑψώσῃ, ἀπαγάγῃ ἢ μετακομίσῃ τι [δοτ. αἰτ.]:—يوكى حاله βάλλω τὸν ἀχθοφόρον [χαμμὰλ] νὰ σηκωσῃ τὸ φορτίον [γιούκ], διὰ τοῦ ἀχθοφόρου μεταφέρω· βλ. قالديرمق.

قالديرلمق } T. **καλπηρ-πλ-μάκ,** ρμ. πθ. αἴρομαι, ἐγείρομαι, ὀρθοῦμαι· ὑψοῦμαι, ἀπάγομαι, μεταφέρομαι· βλ. قالديرمق.

قالديرم } T. ἢ قالديريم **καλπηρ-πμ** [ἐκ τοῦ قالديرمق] ὄν. λιθόστρωτον: طاشى—λίθος χρησιμεύων πρὸς στρῶσιν λιθοστρώτου· || ى—يايا τὸ πεζοδρόμιον τοῦ λιθοστρώτου· || ى—قارغه سى λιθόστρωτον ἀπὸ μόλον· || ى—آرناود γυνὴ ἄτιμος, πόρνη [συνών. سوقاق سپورگسى]· || اوستنده سورتمك—σύρομαι ἐπὶ τοῦ λιθοστρώτου, ἤτοι ἐπαιτῶ.

قالديرمجى } T. **καλπηρπμ-τζῆ,** ὄν. λιθοστρώτης.

قالديرمسز } T. **καλπηρπμ-σίζ,** ἐπθ. ἀλιθόστρωτος [ὁδός].

قالقش } T. **καλκής** [ἐκ τοῦ قالمق βλ.] ρ. ἀφ. τὸ ἐγείρεσθαι, ἔγερσις.

قالقشمق } T. **καλ-κπά-μάκ,** ρμ. οὐδ. προβαίνω, ἐγείρομαι εἰς ἀξιώσεις, ἀπαιτήσεις, διϊσχυρισμούς, ἐπιχειρῶ, ἀποτολμῶ [δοτ.]: —دوكمك προβαίνω ἢ ἐπιχειρῶ νὰ δείρω **[τὸβμεγέ]**· || —ادعايه προβαίνω εἰς διϊσχυρισμούς **[ἰττιαγέ]**, ἤτοι ἐγείρω ἀξιώσεις, ἀπαιτήσεις, διεκδικῶ.

قالقمق } T. ρμ. οὐδ. ἐγείρομαι, ἀνίσταμαι, σηκόνομαι, ἀνορθοῦμαι, ὑψοῦμαι, ἀφυπνίζομαι, αἴρομαι, δὲν ὑφίσταμαι, ἐκλείπω, καταργοῦμαι· ἐξανίσταμαι, ἀποστατῶ· κινοῦμαι, ἀναχωρῶ, ἀποσπῶμαι, κ. ξεκολλῶ [ἐπὶ προσκεκολλημένου] [δοτ. دن]: —اويقودن ἐγείρομαι ἐκ τοῦ ὕπνου· || —يتاقدن ἐγείρομαι ἐκ τῆς κλίνης, ἀφυπνίζομαι ἢ ἀναλαμβάνω ἐκ τῆς ἀσθενείας· || —تجديده ἀφυπνίζομαι, κ. σηκόνομαι τὸν ὄρθρον [βλ. تجديد]· || —خسته لقدن ἐγείρομαι ἐκ νόσου, θεραπεύομαι· || —اورتهدن αἴρομαι ἐκ τοῦ μέσου, ἐκλείπω· || —كمى ἢ واپور τὸ ἀτμόπλοιον ἢ τὸ πλοῖον ἐκκινεῖ, ἀναχωρεῖ· || —كونش ὁ ἥλιος ἐγείρεται, ἀνατέλλει· || —روزكار ἐγείρεται ἄνεμος· || —دكز سيس ἢ ὁμίχλη αἴρεται, διαλύεται· || —يورك ἐξεγείρεται ἡ καρδία· || —مراق ἐγείρεται ἀνησυχία **[μεράκ]**, ἀνησυχῶ· || [δοτ.] —آياغه ἐγείρομαι ἐπὶ ποδός, σηκόνομαι στὸ ποδάρι, ἐξεγείρομαι· || —خورفباروب يوكسك ἐγείρομαι ὑψηλά, ὑψοῦμαι· || —ديوار كاغدلرى ἡ ζύμη ἀναβαίνει, φουσκόνει· || —ξεκολλῶσιν οἱ ἐπὶ τοῦ τοίχου προσκεκολλημένοι χάρται, ἤτοι ἀποσπῶνται· || —توى φρίσσει, ἀνατριχιᾷ, σηκόνεται ἡ θρίξ του [**τουγί**]. || عادت — τὸ ἔθος καταργεῖται· || قالقوب قالقوب اوتورمق ἐγείρομαι ἐγείρομαι καὶ κάθημαι, εἶμαι λίαν ὠργισμένος, μανιώδης· || قالقه دوشه πίπτων καὶ ἀνιστάμενος, κ. πέσε-σήκω.

قالقمه } T. **καλκμὰ** [ἐκ τοῦ προηγ.] ὄν. ἀπαρ. τὸ ἐγείρεσθαι, αἴρεσθαι, ἢ ἔγερσις, ἄρσις κτλ. βλ. قالمق.

قالقمق } T. **καλκ-πν-μάκ,** ρμ. οὐδ. ἀνορθοῦμαι, ἀναλαμβάνω, βελτιοῦται ἡ κατάστασίς μου, ἀποκτῶ ἄνεσιν.

قالقيمق } T. **καλκπημάκ** [ἐκ τοῦ قالقيمق] ρμ. μτδ. κάμνω τινὰ νὰ πηδήσῃ, νὰ σκιρτήσῃ, νὰ ὀρθωθῇ [αἰτ.]: —آت كام-

قالديرمق } T. **καλπηρμάκ** [ἐκ τοῦ قالمق] ρμ. μτδ. αἴρω, σηκόνω, ὀρθῶ, ἐγείρω, ὑψῶ· μεταφέρω, ἀπάγω· διεγείρω, ἐξεγείρω, ὑποκινῶ, ἀναστατῶ· καταργῶ [δοτ. αἰτ.]: —يوك سنكونه فورتيون, βάρος [**γιοῦκ**]· || —آبلوقه يى αἴρω, λύω πολιορκίαν· || —تيور αἴρω, ἀνασπῶ ἄγκυραν **[τεμίρ]**· || —ال αἴρω χεῖρα ὅπως κτυπήσω, κτυπῶ· || —اللرى αἴρω χεῖρας ἱκέτιδας, ὅπως δεηθῶ· || —طبانى σηκόνω τὴν πατοῦνα **[ταπανῆ]**, ἤτοι φεύγω ἐν τάχει· || —اوموز ὑψῶ τὸν ὦμον, προσποιοῦμαι ἄγνοιαν· || —باش αἴρω, ὑψῶ κεφαλήν, ἀπειθῶ, ἀποστατῶ· || —آتى درت نعل ἐγείρω τὸν ἵππον εἰς τὰ τέσσαρα **[πέταλα, νὰλ]**· || —يوسته ἀποστέλλω τὸ ταχυδρομεῖον· || —يلكنلرى ἀνοίγω τὰ ἱστία· || —محصولى σηκόνω, μεταφέρω τὰ προϊόντα· || —طبانلرى σηκόνω τὰς παροψίδας ἐκ τῆς τραπέζης· || —خسته خانه يه خسته يى μεταφέρω τὸν ἀσθενῆ εἰς τὸ νοσοκομεῖον· || —برجى طاغ ἀπάγω τινὰ εἰς τὰ ὄρη [ἐπὶ λησταῖ, ἢ ἀπαγωγέως]· || —يوركى διεγείρω καρδίαν **[γιορεγί]**· || —محله يى آياغه ἀναστατῶ τὴν συνοικίαν, σηκόνω στὸ ποδάρι· || —كير σηκόνει βρῶμα, λέρα [**κίρ**], ἤτοι εὐκόλως δὲν ρυπαίνεται ἢ δὲν φαίνεται ἡ βρῶμα [ἐπὶ ὑφάσματος ἢ ἐπίπλου].

قالديرملى } T. **καλπηρμη-λῆ,** ἐπθ. λιθόστρωτος [ὁδός].

قالسقه } T. **καλάσκα,** ὄν. εἶδος ἀμάξης ἀνοικτῆς· βλ. قوچى، قاروچه، فايطون.

قالسيوم } Λατ. **κάλσιουμ** [calcium], ὄν. τιτάνιον, ἀσβέστιον [χημ.].

قالع } A. **καλῆ'** [ῥζ. قلع] ἐπθ. ὁ ἀποσπῶν, ἐκριζῶν: المرض —**καλή'ου-λ-μαράζ,** ὁ ἐκριζῶν τὴν ἀσθένειαν, δραστήριος [ἐπὶ φαρμάκων].

قالغيمق } T. **καλγημάκ,** βλ. قالقيمق.

قالفات } T. **καλαφάτ,** قالفاتلامق **καλαφατλαμάκ,** βλ. قلفات، قلفاتلامق.

قالفه } T. **κάλφα,** βλ. قلفه.

قالقان } T. **καλκὰν** [κατὰ τὸ لهجه ἐκ τοῦ قالقمق] ὄν. ἀσπίς: قليج اوينامق — πάλλω τὴν ἀσπίδα, τὸ ξίφος· || بالغى — ῥόμβος, σύαξ κ.συάκι· || اوتى—βήχιον [φυτ. ταυτὸ اوكسوروك اوتى **χοκσορὸκ ὁτοῦ**].

νω τὸν ἵππον νὰ ὀρθωθῇ ἐπὶ τῶν δύο ὀπισθίων ποδῶν αὐτοῦ· || قالقيدان چوبان تريبولος, κ.λ. τὸ ποιοῦν τὸν ποιμένα νὰ πηδήσῃ[βυτ.].

قالقيق } Τ. **καλκὴκ** [ἐκ τοῦ قالقيق] ἐπθ. ἠνωρθωμένος, ὑψωμένος· φρίσσων.

قالقيمق } Τ. **καλκημὰκ** [ἐκ τοῦ قالقيق] ρημ. οὐδ. πηδῶ, σκιρτῶ, ὀρθοῦμαι ὡς ὁ ἵππος ἐπὶ τῶν δύο ὀπισθίων ποδῶν, ἢ σκιρτῶ ὡς ὁ ἰχθύς.

قالمار } Ελ. **καλαμάρι**, ὀν. τευθίς, κ. καλαμάρι, εἶδος σηπίας· βλ. سوبيه ، مركب بالعى.

قالماق } Τ. **καλμὰκ** καὶ قلوق **καλμοὶκ** [κατὰ τὸ لهجه ἐκ τοῦ قالق **καλμὰκ** = μένειν] ὀν. Καλμοῦκοι, ὄνομα φυλῆς Μογγολικῆς.

قالمامق } Τ. **κάλ-μα-μακ** [ἀποφ. τοῦ قالق] ρημ. οὐδ. δὲν μένω, δὲν περιορίζομαι, δὲν προφθάνω, δὲν παραιτοῦμαι, δὲν ὑπολείπομαι [δοτ. ايله ، دن]: —طاقت ἢ مجال δὲν μένει δύναμις **[μεδζὰλ ἢ τακάτ]**, ἀπαυδῶ, ἀποκάμνω, καταβάλλομαι· || قالمز برساعته μία ὥρα δὲν θὰ παρέλθῃ, ἤτοι ἐνωρίτερον μιᾶς ὥρας· || بيلديكندن قالمز δὲν παραιτεῖται ἐκείνου, τὸ ὁποῖον γινώσκει **[πιλτιγιντὲν]**, ἤτοι ἐπιμένει· || — سويلمك ἢ ديمك δὲν προφθάνω νὰ εἴπω· || طبعتله قالميون مدقق ياڭز تدقيق ὁ ἐπισταμένως ἐξετάζων **[μουτακκὴκ]** δὲν περιορίζεται εἰς τὸ νὰ ἐξετάσῃ μόνον τὴν φύσιν· || قالمق ياڭز ظهور ايلديكى باغك كرومنى محو ايتمكله توسيع دائرهٔ تخريبات ايده‌جكدر δὲν περιορισθῇ εἰς τὸ νὰ καταστρέψῃ **[μάχδ ἐτμέκλε]** μόνον τὰ κλήματα **[κηδροὶμ]** τῆς ἀμπέλου, εἰς ἣν ἐνέσκηψεν, ἀλλὰ θὰ ἐπεκτείνῃ τὸν κύκλον τῆς καταστροφῆς **[τεβσί'ὶ ταϊρέῖ ταχριπάτ]**· || اقراندن —δὲν ὑπολείπομαι τῶν ὁμοβαθμίων[ἀκρανὲν]· || اوست باش قالمدى δὲν ἔμειναν ἐνδύματα **[δὸτ-πὰς]**, ἤτοι ἐφθάρησαν· βλ. ἐπόμ.

قالمق } Τ. **καλ-μάκ**, ρημ. οὐδ. μένω, διαμένω, καθυστερῶ, βραδύνω· παύω, εἶμαι ὑποδεέστερος, ὑπολείπομαι· περιορίζομαι· ἐξαρτῶμαι[δοτ. ايله، دن، ده]: قالدى نه يكا تى ἔμεινεν εἰς ἐμέ; || اوده قاليرم μένω ἐν τῇ οἰκίᾳ· || باباдن قالدى ἔμεινεν ἀπὸ τὸν πατέρα, ἤτοι περιῆλθε κληρονομικῶς· || جقدر اوده قاله بونكله كه اوده ἐκεῖνος **[δ-τα]** θὰ μείνῃ μὲ τοῦτο· || — كيجه μένω τὴν νύκτα, διανυκτερεύω· || — كچ μένω ἐξώρας, βραδύνω, ἀργοπορῶ· || — كيرو μένω ὀπίσω, καθυστερῶ, ὑπολείπομαι· || — روزكار ὁ ἄνεμος παύει· || — آشاغى μένω κάτω, ὑπολείπομαι, μένω ὑποδεέστερος· || — آچ μένω νῆστις· || — آچيق μένω ἀνοικτός, ἐλλειμματίας· || — آچيقده μένω εἰς τὰ ἀνοικτά, ἤτοι διαθέσιμος· || — قاس قاتى μένω ἄναυδος, παγωμένος· || — خاطرم μένει ἤτοι δὲν γίνεται τὸ χατῆρί μου, δυσαρεστοῦμαι· || كوزى ذره ἢ دیکیش — μένει τὸ μάτι του, φθονεῖ· || اوزرنده آز μικροῦ δεῖν, ὀλίγον ἔλειψε· || — يوك التنده μένει ἐπάνω, ἤτοι εἰς βάρος τινός· || — يانه μένω, ὑποκύπτω ὑπὸ τὸ βάρος· || — حسرت μένει τι πλησίον τινός, ἢ μένει τις ἀτιμώρητος διὰ τὸ ἀδίκημα, ὅπερ διέπραξε· || — حسرت δὲν δύναμαι νὰ ἐπιτύχω τοῦ διακαοῦς πόθου μου[βλ. καὶ حسرت **χαδρέτ**]· || — يرسدن μένω, ἐμποδίζομαι ἀπὸ τὸ μάθημα, καθυστερῶ ἢ χάνω τὸ μάθημα· || — ايشدن μένω, ἐμποδίζομαι ἀπὸ τὴν ἐργασίαν μου· || — يولدن μένω, ἐμποδίζομαι ἀπὸ τὸν δρόμον· || مغازه‌يه باقه نامى قالدى εἰς τὸ κατάστημα ἔμεινε τὸ ὄνομα τράπεζα, ἤτοι ἐξηκολούθει νὰ ὀνομάζηται κτλ. || — مشى و حركتدن παύω ἀπὸ τοῦ νὰ περιπατῶ καὶ νὰ κινῶμαι **[μεὸὶ βὲ χαρεκέτ]**, ἢ δὲν δύναμαι πλέον κτλ. || يورولوب μένω κουρασμένος, κατάκοπος· § [γ' προσ. εὐκτ.] — شاشه، ἢ — باغه، ἢ — قاله μένω ἐνεός, ἔκπληκτος, ἐκθαμβος· || — طوكه μένω παγωμένος [ὲονά]· || — يغله μένω λειπόθυμος[πατλά]· || — يغلوب μένω ζαρωμένος [**γηγηλὰ** ἢ **γηγηλούπ**]· || دیکرلرينك حركتلرى مرقومى ضرب درجه‌سنده قالمش τὸ κίνημα [χαρεκὲτ] τῶν ἄλλων ἐπεριωρίσθη εἰς τὸ νὰ δείρωσι μόνον [πὰρπ τερεβζεδινπὲ] αὐτόν· || سرقته جرأتى شاهد واحد افاده‌سنده قالدى τὸ ὅτι διέπραξε κλοπὴν [σιρκατὲ **δζουρε'τὶ**] ἐπεριωρίσθη εἰς τὴν μαρτυρίαν [ιὸατὲ] ἑνὸς μόνου μάρτυρος, ἤτοι εἷς μόνος ἐμαρτύρησεν ὅτι κτλ. || اشبو موفقيت ياڭز بر دائره‌سنده قالدى [ἢ موفقيت فنيه حالنده ἢ ἐπιτυχία [**μουβεβὰκηγὲτ**] αὕτη ἐπεριωρίσθη ἐν τῷ κύκλῳ ἐπιτυχίας μόνον ἐπιστημονικῆς [**φεννιγέ**] || بكا قاله بكا قاليرسه ἢ ἐὰν μένῃ εἰς ἐμέ, τὸ ἐπ' ἐμοί, κατὰ τὴν ἐμὴν κρίσιν· || مسئله هيئت حكمك حكمنه قالمش τὸ ζήτημα ἐξαρτᾶται ἐκ τῆς ἀποφάσεως [χὸ̈κμ] τῶν διαιτητῶν [χεγβέτι χακέμ]· || ...تبه كه دن قاليرى يوقدر **καλὶρ γερὶ γιόκτὸρ**, δὲν διαφέρει ποσῶς τοῦ ... ἢ δὲν εἶναι καλλίτερος τοῦ.... || قالدىكه نره‌ده ἢ قالدى نره‌ده ποῦ ἔμεινεν; ἤτοι κατὰ μείζονα λόγον· || قالدى كه **καλτὴ-κι**, ἔμεινε τὸ ἐξῆς ὅτι, ἤτοι ἐπὶ τέλους, ἐκτὸς τούτου [συνδ.]· || قاله قاله **καλὰ καλά**, ἔμεινεν ἔμεινεν, ἤτοι ἐπὶ τέλους: قاله‌يه چوجغى قالدى ἐπὶ τέλους ἓν μόνον τέκνον τῷ ἔμεινε· || βλ. قالان، قاله.

قاله } Τ. **καλμά**, ὀν. ἀπαρ. τὸ μένειν κτλ. βλ. قالمق· || — كيجه τὸ μένειν τὴν νύκτα, ξενία· || — سنه كيجه ὅπως μένω ἢ διέλθω τὴν νύκτα, φιλοξενούμενος· § ἐπθ. ὁ μένων, ὑπολειπόμενος, λείψανον: — اسكى زمانلرن ὁ μένων ἐκ τῶν παλαιῶν χρόνων, ἢ λείψανον παλαιᾶς ἐποχῆς· || مزار قبل التاريخدن — ادوار تأفوس [**μεζὰρ**] ὅστις εἶναι λείψανον προϊστορικῶν χρόνων [**ἐτβάρι κάπλε-τ-ταρήχ**]· || ساعت بر — باباسندن ὡρολόγιον ὑπολειφθὲν αὐτῷ ἐκ τοῦ πατρός του.

قالندى } Τ. **καλητὴ** [ἐκ τοῦ قالق] ὀν. λείψανον, σημεῖον.

قالوره } Τ. **καλοῦρα** [κατὰ τὸ لهجه ἑλλ.] ὀν. ὑπόδημα ἐπερραμμένον, κ. μπαλωμένον, ἢ δέρμα καὶ τὰ τοιαῦτα· § خانه — ἐργαστήριον ἐπιδιορθωτοῦ ὑποδημάτων [اسكيجى].

قالوش } Γλ. **καλόζ**, βλ. غالوش.

قالومه } Ιτ. **καλούμα** [caluma] ὀν. κάθεσις, ἤτοι καταβίβασις, κ. ξαπόλυσις ἢ χαλάρωσις ἀλύσεως ἀγκύρας: ايچى — تيورى ἢ سفينه‌نك زنجيرينه — ويرمك καθίημι, κ. ξαπολύω τὴν ἄλυσιν ἀγκύρας πλοίου [**σεφινέ**].

قالونيه } **καλόνια**, ὀν. κ. Καλλονὶ [χωρίον Μιτυλήνης].

قاله } Τ. **καλὰ** [γ' πρόσ. εὐκτ. τοῦ قالق] ἐπρ. ὑπολειπομένου, μεῖον, παρά, πρὸ[δοτ.]: — ساعت اون چاريك εἰς τὰς δέκα ὥρας τετάρτου ὑπολειπομένου, δέκα παρὰ τέταρτον· || بيرامه — بش كون μέχρι τοῦ βαϊραμίου πέντε ἡμερῶν ὑπολειπομένων, πέντε ἡμέρας πρὸ τοῦ βαϊραμίου· || — قات ὡρισμένος, σταθερός: قات — فيئات ὁριζω τιμήν· || — قات ἐὰν ἐπὶ τέλους, ἐὰν τυχόν, διὰ πᾶν ἐνδεχόμενον.

قاله‌مسك } Τ. **καλὲ-μὸσκ**, βλ. قاليه.

قالى } Π. **καλῆ**, ὀν. τάπης· βλ. خالى καὶ ἐπόμ.

قاليچه } Π. **καλη-τσέ**, ὀν. μικρὸς τάπης: — زمرديں τάπης σμαράγδινος [**ζσμρσ-τὶν**], ἤτοι χλόη.

قاليش } Τ. **καλὶς** [ἐκ τοῦ قالق] ρ. ἀφ. διαμονή, καθυστέρησις κτλ. βλ. قالق.

قاليق } Τ. **καλὶκ** [ἐκ τοῦ قالق] ἐπθ. ἐλαττωματικός, ἀτελής, ἐλλειπής, ὁ ἔχων ἔλλειψιν· § ὄν. ἔλλειψις, ἐλάττωμα: عبارەده —اولان τὸ ἐν τῇ φράσει ἐλάττωμα, λάθος.

قاليمه } Ιτ. **καλίμα**, ὀν. σπεῖρα ἀλύσεως τῆς ἀγκύρας· || βλ. قالومه.

قالين } Τ. **καλὶν** [ἐκ τοῦ قالق] ἐπθ. χονδρός, ὀγκώδης, πυκνός, παχύς, χονδροειδής: ايپ — σχοινίον χονδρόν· || دری — χονδρὸν δέρμα[τερί]· || ديوار — τοῖχος χονδρός· || مقوا — χονδρὸς ναστοχάρτης [**μουκαββά**]· || — نفا χονδρὸς νοῦς [**ζιχὶν**]· || — قفا χονδρὰ κεφαλὴ [**καφά**], βλακεία· || — قفالى χονδροκέφαλος, βλάξ· || — آدم χονδρὸς ἄνθρωπος, ἀγροῖκος.

قالينجه } Τ. **καλιν-τζά**, ἐπθ. ἀρκετὰ χονδρός, ὀγκώδης, πυκνός, χονδρούτσικος· § ἐπρ. ἀρκετὰ χονδρά, πυκνῶς κτλ.

قالينس } Τ. **καλινὶς** [κατὰ τὸ قاموس فرانسوى ἢ λ. ἑλλ.] ὀν. εἶδος νήσσης, ἥς τὸ κρέας ἁπαλόν, συχναζούσης τοὺς ποταμούς.

قالينلاتمق } Τ. **καλιν-λατμάκ**, ταὐτὸ قالينلاشديرمق βλ.

قالينلاشديرمق } Τ. **καλιν-λαϊτιρμάκ**, ρημ. μτδ. καθιστῶ τι χονδρόν, πυκνόν, παχύ, χονδραίνω [αἰτ.].

قالينلاشمق } Τ. **καλιν-λαϊμάκ**, ρημ. οὐδ. καθίσταμαι, γίνομαι χονδρός, πυκνός, παχύς, χονδραίνω, πυκνοῦμαι· μτφ. γίνομαι πλούσιος.

قالينلق } Τ. **καλιν-λὶκ**, ὀν. χονδρότης, πυκνότης, παχύτης, κ. χόνδρος.

قالينوس } Τ. **καλινὸς** [κατὰ τὸ لهجه ἢ λ. ἑλλ.] ὀν. εἶδος ἰχθύος παρεμφεροῦς τῷ λαύρακι· ἴσως γλάνις· || βλ. قالينس.

قاليون } Ιτ. **καλιὸν** [galeone] ὀν. πλοῖον πολεμικόν· τὸ μικρότερον λέγεται قوروت **κουρβέτ**, κορβέτα, τὸ δὲ μεγαλείτερον فرقته **φιρκάτα**, φρεγάδα· τὸ ἔχον δύο σειρὰς τηλεβόλων καλεῖται قپاق **καπάκ**· τὸ ἔχον ἄνω τῶν ἑκατὸν τηλεβόλων ὀνομάζεται اوچ آنبارلو **ὅτς ἀνπαρλῆ**, τρίκροτον.

قاليونجى } Τ. **καλιον-τζοῦ**, ὀν. στρατιώτης τὸ πάλαι πλοίου πολεμικοῦ, ὑ-

πηρετῶν ὡς ναύτης· § قولق — **καλιονδζοῦ κουλλούκ,** ὄνομα συνοικίας ἐν Σταυροδρομίῳ.

قاليه Τ. **καλιὲ** [ἐκ τοῦ π. غالیه] ὄν. μοσχογαλῆ: مسك — **καλιὲ-μὸσκ,** καὶ κατὰ παραφθορὰν قالمسك **καλὲ-μὸσκ,** μόσχος μοσχογαλῆς.

قاليه Τ. **κάλια** [ἐκ τοῦ قلیه βλ.] ὄν. ποτάσσα ἀκατέργαστος, κ. σόδα.

قاما Τ. ἢ قامه **κάμα,** βλ. ماما.

قاماره Ιτ. **κάμαρα,** βλ. قامره.

قاماشدیرمق Τ. **καμασ-τηρ-μάκ,** ρμ.μτδ. προξενῶ αἰμωδίαν [αἰτ.]: —دیش κάμνω τοὺς ὀδόντας νὰ αἱμωδιάσωσι, ναρκῶ· § — کوز θαμβῶ τοὺς ὀφθαλμούς [τὸ πολὺ φῶς, ἡ λάμψις κτλ.].

قاماشمق Τ. **καμασμάκ,** ρμ. οὐδ. αἱμωδιῶ, κ.μουδιάζω [ἐπὶ ὀδόντων]: دیشلرم قاماشدی οἱ ὀδόντες μου αἱμωδίασαν· § θαμβοῦμαι [ἐπὶ ὀφθαλμῶν, ἐκ τοῦ πολλοῦ φωτὸς κτλ.]: کوزلرم قاماشدی οἱ ὀφθαλμοί μοι ἐθάμβωσαν.

قامبور Τ. **καμπούρ,** βλ. قنبور.

قامبیال Ιτ. **καμπιὰλ** [cambiale] ὄν. συναλλαγματική.

قامبیو Ιτ. **κάμπιο** [cambio] ὄν. ἐπισυναλλαγή [ἐμπορ.]: سمساری — μεσίτης [σιμσὰρ] ἐπισυναλλαγῆς.

قامت Α. **καμὲτ**[ρζ. قوم]ὄν. ἀνάστημα· συνών. قد **κάμετ**: — قد و ἀνάστημα· || — موزون ἀνάστημα σύμμετρον[**μεβζούν**]· || βλ. اوزاتمق.

قامچی Τ. **καμτσῆ,** ὄν. μάστιξ, μαστίγιον, κ. καμτσίκι: سی — آرابه‌جی μάστιξ ἁμαξηλάτου· || چالمق ایچك ἢ اورمق ἢ عشق — μαστιγῶ, μαστίζω, καταφέρω [**ἄσκ ἐτμὲκ**] μάστιγα· || شاقلاتمق — κάμνω τὴν μάστιγα νὰ κροτήσῃ, μαστίζω μετὰ κρότου· § μτφ. στενὸς ὡς τὸ μαστίγιον: قلیچ — ξίφος στενόν· || قوروق — οὐρὰ στενὴ καὶ ἄτριχος· || باشی — εἶδος ὑφάσματος χονδροειδοῦς καὶ ἀραιοῦ· § ὄνομα ποταμοῦ διερχομένου πλησίον τῆς Σούμλας τῆς Βουλγαρίας καὶ χυνομένου εἰς τὴν Μαύρην Θάλασσαν.

قامچیلامق Τ. **καμτσι-λαμάκ,** ρμ. μτδ. μαστιγῶ, μαστίζω, κτυπῶ διὰ τῆς μάστιγος [αἰτ.]: — حیوانی μαστιγῶ τὸ ζῶον· § μτφ. ἐπιδιώκω ὑπόθεσιν.

قامروت Ιτ. **καμαρὸτ** [camerotto] ὄν. θαλαμηπόλος ἀτμοπλοίου, κ. καμαρότος, ἤτοι ὑπηρέτης ἐκτελῶν τὴν ὑπηρεσίαν τῶν αἰθουσῶν καὶ θαλάμων τοῦ ἀτμοπλοίου, ἐπιτηρῶν τὰ δέματα καὶ βάρη τὰ ἐμπιστευόμενα αὐτῷ καὶ φροντίζων εἰς τὴν ἀποβίβασιν καὶ ἐξαγωγὴν αὐτῶν.

قامره Ιτ. ἢ قاره **κάμαρα** [camera] ὄν. δωμάτιον [βλ. اوطه], αἴθουσα ἢ θάλαμος, δωμάτιον πλοίου: سی — باش δωμάτιον πλοίου κατὰ τὴν πρώραν || سی — قیچ δωμάτιον πλοίου κατὰ τὴν πρύμνην· § βουλή, κοινοβούλιον: سی — عوام **ἀβὰμι καμαρασῆ,** ἡ βουλὴ τῶν κοινοτήτων, τὸ Ἀγγλικὸν κοινοβούλιον· || سی — لوردلر ἡ βουλὴ τῶν Λόρδων.

قامش Τ. **καμὶς,** ὄν. κάλαμος· καυλός, ἀνδρικὸν αἰδοῖον: ی — قلم κάλαμος γραφῆς· || سی — شکر σακχαροκάλαμος· || ی — مزراق τὸ κοντάριον [**μιζράκ**] τῆς λόγχης, τὸ δόρυ· || — بوغومی κόμβος καλάμου, γόνυ· || ی — بورون εἶδος σωλῆνος θαλασσίου [βλ. سوله]· || ی — مصقال πρᾶγμα ἀραδιασμένον πυκνά, πυκνὴ σειρά· || — قولاقلو آتی ἵππος ἔχων ὦτα στενὰ ὡς κάλαμος· || — حلواسی σακχαρόπηκτον [εἶδος عقیده **ἀκπὲ**]· || طام — στέγη ἐκ καλάμων, καλύβη ἀλιέως κεκαλυμμένη διὰ καλάμων· || بیرامی — σκηνοπηγία [ἑορτὴ ἰουδαϊκή]· || ی — پارو تلق κάλαμος βραχὺς καὶ λεπτός.

قامشجق Τ. **καμισ-δζὶκ,** ὄν. ὑποκ. καλάμιον· φυσητήρ, ἤτοι λεπτὸς μετάλλινος σωλήν, δι' οὗ ὁ χρυσοχόος φυσῶν διευθύνει τὴν κορυφὴν τῆς φλογὸς ἐπὶ τοῦ μετάλλου, ὅπερ κατεργάζεται.

قامشلق Τ. **καμισ-λὶκ,** ὄν. καλαμών, ἤτοι μέρος ἔνθα φύονται κάλαμοι.

قامشلو Τ. **καμισ-λῆ,** ἐπθ. ὁ ἔχων κάλαμον· συνεκδ. ἐπιμήκης: پراصه — πράσον ἐπίμηκες.

قامع Α. **καμὶ'** [ρζ. قمع] ὁ καταβάλλων, ὁ ταπεινῶν, ἐξευτελίζων.

قاملیا Γλ. **καμέλια** [camellia] ὄν. καμελία [δενδρύλλιον ἀειθαλὲς καὶ διαπρεπὲς διὰ τὸ κάλλος τοῦ ἄνθους αὐτοῦ].

قامو Τ. **καμοὺ** [λ. ἀρχ. ἐκ τοῦ μορ. قا] ἐπθ. πάντες, ὅλοι: سی — οἱ πάντες· βλ. هپ، بتون.

δέστερον μέρος, τὸ μέρος ἐξ οὗ θὰ ὠφεληθῇ [πρμ.]· || الدیرمق — ἀλεβοτομοῦμαι· || آلیجی — ἀλεβοτόμος· || آغلامق — κλαίω πικρῶς· || ایتمك — ἐχθρὸν ποιῶ, φονεύω || ایتمك — ه — μετέρχομαι ἀντίποινον· || اولمق — γίνεται φόνος, κ. φονικόν· || — ایستمك ἢ آرامق καταδιώκω τὸν δολοφόνον δικαστικῶς, ἀπαιτῶν τὴν θανατικὴν αὐτοῦ ποινήν· || آقمق — ه بولاشمق — μολύνομαι μὲ αἷμα· || دیکمك — τὸ αἷμα στέκεται, παύει ἡ ροὴ αὐτοῦ[**ἠτινιὲκ**]· || دوکمك — χύνω αἷμα· || ترباتمق — ἢ ترمك — ἢ ایچنده قالمق — ἰδρόνω πολύ, κουράζομαι, ὑποφέρω πολὺ [ἐπὶ κοπιώδους ἐργασίας]· || یوتمق — ὑποφέρω, δοκιμάζω πολλά· || بکزده — ἐν τῷ προσώπῳ [τῆι χροιᾶι, πὲνζ] δὲν μένει αἷμα, ἤτοι μεγάλως ἐξασθενῶ· || صولاتمق — ἢ قورومق πάσχω ἀναιμίαν [τὸ αἷμα γίνεται νερὸ ἢ ξηραίνεται]· || کلمك — یوزه ἔρχεται αἷμα εἰς τὸ πρόσωπον, ἤτοι ἀναλαμβάνω· || طوتمق — λειποθυμῶ [ἐπὶ κακούργου μὴ δυναμένου νὰ δραπετεύσῃ μετὰ τὴν διάπραξιν τοῦ κακουργήματος]· || کیتمك — αἷμα πηγαίνει, ἤτοι πάσχω αἱμορραγίαν· || یورکدن — کیتمك ἐκ τῆς καρδίας αἷμα πηγαίνει, ἤτοι ὑποφέρω μεγάλως· || ه — کیرمك φονεύω, ἐμβαίνω στὰ αἵματα, ἀδίκως κατηγορῶ τινα· || قاینامق — τὸ αἷμα βράζει, ἤτοι ἡ ἀγάπη, ἡ συγγένεια ζέει, εἶναι θερμή, διάπυρος· || قوصمق — αἱμοπτύω· || یالاشمق — λείχω ἀμοιβαίως τὸ αἷμα, ἤτοι οἱ κῦνες ἀδελφοποιοῦνται· || سی — ایله یومازلر — τὸ αἷμα δὲν πλύνουσι δι' αἵματος· τὸ αἷμα πλύνουσι δι' ὕδατος· [πρμ. ἀντιστοιχοῦσα τῆι: ἡ φωτιὰ δὲν σβύνεται δι' ἐλαίου, ἀλλὰ δι' ὕδατος.

قاناپه Γλ. **καναπὲ** [canapé] ὄν. ἀνάκλιντρον.

قاناتمق Τ. **καναμ-τ-μάκ,** ρμ.μτδ. κάμνω τι νὰ αἱμάσσῃ, νὰ στάξῃ αἷμα, νὰ αἱματώσῃ [αἰτ.]: — بورون κάμνω τὴν ρῖνα νὰ στάξῃ αἷμα· βλ. καὶ قانامق.

قاناره Τ. ἢ قناره **καν-αρά,** ὄν. σφαγεῖον [ζώων]: یه کیتمك — ἀγελῶν ἰδίοις ποσὶ μεταβαίνω εἰς τὸ σφαγεῖον, ἤτοι ἐπιζητῶ τὸν θάνατον· || βλ. سلخخانه καὶ مذبحه.

قاناریه **κανάρια,** βλ. قناریه.

قانال **κανάλ,** βλ. قنال.

قاموس Α. **καμοὺς** [κατὰ τὸ قاموس فرانسوی ἢ λ. ἴσως ἐκ τῆς ἑλλ. ὠκεανὸς] ὄν. ὠκεανός· § τὸ ὄνομα τοῦ μεγάλου ἀραβικοῦ λεξικοῦ· συνεκδ. λεξικὸν μέγα: فرانسوی — λεξικὸν γαλλικόν· || عربی — λεξικὸν ἀραβικόν.

قامه Τ. **κάμα,** ὄν. κύνδαλος, κ. ξυλοκάρφι, σφήν, ἤτοι τεμάχιον ξύλου τριγωνικόν, ὀξὺ πρὸς τὰ κάτω καὶ πλατὺ πρὸς τὰ ἄνω, δι' οὗ οἱ ξυλοσχίσται διαχωρίζουσιν ἡμίσχιστα ξύλα· λέγεται καὶ — آغاج ξυλίνη σφήν· || بالطه‌نك کسکینی و — سی τοῦ πελέκεως τὸ ὀξὺ καὶ τὸ σφηνοειδές· § μάχαιρα πλατεῖα ἀμφίστομος ἀπολήγουσα εἰς ὀξύ, ἀκινάκης: یه کلمك — — διάκεινται πρὸς ἀλλήλους θανασίμως, κ.λ. ἔρχονται στὰ μαχαίρια· § κηλίς, ἣν ὁ νικητὴς ἔν τισι παιγνίοις προσάπτει ἐπὶ τοῦ προσώπου τοῦ νικωμένου: باصمق — πατῶ τὴν ὡς εἴρηται κηλίδα, κηλιδῶ, νικῶ, κερδίζω εἰς τὸ παιγνίδι.

قامه‌مق Τ. **καμαμάκ,** ρμ.μτδ. στρέφω τὴν ἄκραν ἄλου κτλ., μυτογυρίζω· βλ. پرچین [αἰτ.]: — اکسرینی μυτογυρίζω τὸ καρφίον του[**ἐκὲερινί**], γυρίζω τὸν λόγον του ὀπίσω, δὲν ἀφίνω νὰ τελειώσῃ τὸν λόγον του· βλ. طیقمق.

قان Τ. **κάν,** ὄν. αἷμα· συνέκδ. φόνος: قرل — αἷμα ἐρυθρὸν [**κηζήλ**]· || — قره αἷμα μέλαν· || ی — یاره αἷμα πληγῆς· || ی — بورون αἷμα ρινός· λαμπρὸν ἐρυθρὸν χρῶμα· || — آقار αἷμα ῥέον· || — اویوشمش αἷμα νεναρκωμένον, στάσιμον· || — قورو αἷμα ξηρόν, πεπηγός· || بهاسی — τιμὴ αἵματος, ἤτοι χρηματικὴ ἀποζημίωσις ἀποτιομένη ὑπὸ τοῦ δολοφόνου εἰς τοὺς κληρονόμους τοῦ φονευθέντος· || قانون ایله — θανατικὴ ποινή· || ی — صیجاق οὗ τὸ αἷμα θερμόν, συμπαθητικός, κ. γλυκοαίματος· || ده ایکی الی αἱ δύο χεῖρές του εἰς τὸ αἷμα, ἤτοι λίαν ἀπησχολημένος, ἐν μεγάλῃ ἀνησυχίᾳ, περισπασμῷ· || — چناغی ὀφθαλμὸς ἢ ἄλλο τι τοιοῦτον λίαν ἐρυθρόν [κ. λ. ἀγγεῖον αἵματος]· || طاشی — εἶδος λίθου ἔχοντος ἐρυθρὰς φλέβας καὶ νομιζομένου ὅτι ἔχει τὴν ἰδιότητα νὰ σταματᾷ τὸ αἷμα, αἱμοστάτης· || سورمه‌سی — δυσεντερία· || ی — قرداش πτεροκάρπιον, δρακόντιον αἷμα [φυτ.]· || قوروان — μανδραγόρας [κ. λ. ὁ ξηραίνων τὸ αἷμα]· || — طاسی ἢ لکنی λεκάνη, εἰς ἣν ῥέει τὸ αἷμα τῶν φλεβοτομουμένων· || آلق — λαμβάνω αἷμα, φλεβοτομῶ: الهجق طاماری بیلور — γινώσκει τὴν φλέβα, ἐξ ἧς θὰ λάβῃ αἷμα, ἤτοι γινώσκει τὸ οὐσιω-

قانامق } Τ. **καν-αμάκ,** ρμ. οὐδ. αἱμάσσω, αἱματόνω, στάζω αἷμα: —بورون ἡ ρὶς αἱμάσσει· καὶ μτφ. συμβαίνει τὸ ἐλάχιστον ἐπεισόδιον· ‖ —سزين كيمسه‌نك بورونى χωρὶς νὰ αἱματώσῃ [**κανάμακσηζην**] ἡ ρὶς οὐδενός, ἤτοι ἄνευ τοῦ ἐλαχίστου ἐπεισοδίου·‖—قاچیان τὸ ἐξάνθημα [**τσὶπὰν**] αἱματόνει.

قانامه } Τ. **καναμὰ** [ἐκ τοῦ προηγ.] δν. ἀπαρ. τὸ αἱμάσσειν, αἷμαξις, αἱμάτωμα.

قانبل } Τ.**κανπὲλ** [κατὰ τὸ لهجه ἐκ τοῦ ἀρβ. قنبر, βλ. [قنبور] δν.ἡ βάσις τῆς ὀσφύος, ὕβος, ἤτοι ἡ καμπούρα γέροντος,οὗ ἡ ράχις ἐκάμφθη ὑπὸ τὸ βάρος τῶν ἐτῶν : —ى جيقمش قوجه قارى γραῖα, ἧς ὁ ὕβος προεξέχει·‖اوتى— εἶδος σκολύμου, κ. ἀγριαγκινάρας.

قانبور } Τ. **κανπούρ,** βλ. قنبور.

قانت } Α. **κανὶτ** [ἐκ τοῦ قنوت] ἐπθ. εὐπειθής,ὁ ὑπακούων εἰς τὰς θείας ἐντολάς, εὐλαβής, εὐσεβής· § πλθ. قانتين **κανιτίν.**

قانتارمق } Τ. **καν-ταρ-μὰκ** [ἐκ τοῦ قانمق] ρμ. μτβ. ποτίζω τὸν ἵππον ὕδωρ ἕως οὗ κορεσθῇ·‖ βλ.καὶ قاكتارمق.

قانتارمه } Τ. **κανταρμὰ** [ἐκ τοῦ προηγ.]δν. εἶδος βραχέος χαλινοῦ, δι'οὗ ὁδηγοῦσι τὸν ἵππον εἰς τὴν ποτίστραν ὅπως ποτίσωσι, ἀγωγεύς, ρυτήρ.

قانجق } Τ. **κανδζίκ,** βλ. قانجيق.

قانجه } Τ. **κάνδζα,** δν. ἁρπάγη, κοντός, κ. γάνδζα,ἡ γάνδζος, κοντάριον ἔχον εἰς τὴν ἄκραν σιδηρᾶν ἁρπάγην, δι'οὗ τὰ ἀκάτια καὶ αἱ λέμβοι προσεγγίζουσιν εἰς τὴν ξηράν: قايق —سى κοντὸς ἡ κοντάριον ἀκατίου [**καϊκ**]· ‖ —سى طلومبه‌جى— κοντάριον πυροσβεστῶν· ‖ —يى اليشديرمك ἡ طاقمق ἡ آتمق ρίπτω ἡ σκαλόνω τὴν ἁρπάγην, δράττομαι διὰ τῆς ἁρπάγης,δὲν ἀφίνω ἥσυχον·‖برابر—برابر مانجه برابر ἡ آنجه —برابر καὶ ἡ ἁρπάγη ὁμοῦ καὶ τὸ φαγητόν, ἤτοι μὲ ὅλα τὰ ἀπαιτούμενα, χωρὶς νὰ λείπῃ τίποτε.

قانجه‌باش } Τ. **κάνδζα-πάς,** δν. εἶδος ἀκατίου ἡ λέμβου,ἧς ἡ πρώρα εἶναι πολὺ καμπύλη· ἀκάτιον Σουλτανικὸν ἄλλοτε.

قانجه‌لامق } Τ. **κανδζα-λαμάκ,** ρμ. μτβ. δράττομαι διὰ τῆς ἁρπάγης, διὰ τοῦ κοντοῦ, σκαλόνω, γαντζόνω [αἰτ.].

قانجى } Τ. **καν-δζῆ,** δν. φλεβοτόμος, βοηθὸς χειρουργοῦ ποιῶν ἀφαίμαξιν·βλ. فصاد.

قانجيغه } Τ. **κανδζηγά,** δν. δεσμὸς ἡ πόρπη τῆς ἀστράβης τοῦ ἐφιππίου.

قانجيق } Τ. ἡ قانجق **κανδζίκ,**δν. ἡ κύων,κ. σκύλλα· ἡ ὄνος, κ. γαδοῦρα· μτφ. ἄπιστος, δόλιος, ἐπίβουλος, προδότης.

قانچلاريه } Ιτ. **κανδζελαρία** [cancelleria] δν. προξενεῖον.

قاندرى } Τ. **καντερί,**δν. εἶδος σχοίνου, ἐξ οὗ κατασκευάζονται κιβώτια πλεκτὰ [سبد].

قاندن } Τ.**καντὲν** [λ. ἀρχ.ἐκ τοῦ μορ. قا· ἀντ' αὐτῆς τὴν σήμερον εἶναι ἐν χρήσει τὸ نره‌دن **νέρετεν**] ἐπρ. πόθεν ;‖ βλ. ἐπόμ.

قانده } Τ. ἡ قنده **κάντε, χάντε** [λ. ἀρχ. ἐκ τοῦ μορ. قا· ἀντ'αὐτῆς τὴν σήμερον ἐν χρήσει τὸ نره‌ده βλ.] ἐπρ. ποῦ ; قالدى— ποῦ ἔμεινε ; ἤτοι κατὰ μείζονα λόγον·‖ايسه— ὅπου καὶ ἂν ᾖ, ἤτοι ἐντὸς ὀλίγου : ايسه كلير — ἐντὸς ὀλίγου ἔρχεται.

قانديرلمق } Τ. **καν-ντηρηλ-μάκ,** ρμ. πθ. καταπείθομαι [ὑπό τινος].

قانديرمق } Τ.**καν-ντηρ-μάκ,**ρμ.μτβ. σβύνω τὴν δίψαν τινός, ποτίζω [αἰτ.]: —آجلرى طويورمق صوسزلرى χορταίνω [**τογιουρμὰκ**] πεινῶντας, ποτίζω διψῶντας· §πείθω, καταπείθω : قانديردى نى. μὲ κατέπεισε.

قانديرمه } Τ. **καντηρμὰ**[ἐκ τοῦ προηγ.] δν. ἀπρ.κατάπεισις·βλ.καὶ قانديريش.

قانديريجى } Τ.**καντηρηδζῆ**[ἐκ τοῦ قانديرمق] ἐπθ. ὁ καταπείθων, πειστικός.

قانديريش } Τ. **καντηρὴς** [ἐκ τοῦ قانديرمق] ρ.ἀφ.κατάπεισις·βλ.καὶ قانديرمه.

قانسه } Τ. **κανσά,** βλ. قونسه.

قانط } Α. **κανὶτ** [ρζ. قنط] ἐπθ. ἀπηλπισμένος, ἄπελπις.

قانع } Α. **κανὶ'** [ἐκ τοῦ قناعت, ρζ. قنع] ἐπθ. ὁ στέργων, ἱκανοποιημένος, εὐχαριστημένος,πεπεισμένος.‖Ρμ. اولمق— εἶμαι ἱκανοποιημένος κτλ. στέργω, πείθομαι, παραδέχομαι [δοτ.]: اولمق—حكمه στέργω ἡ παραδέχομαι τὴν ἀπόφασιν [**χὸκμ**]· § 0. قانعه **κανη'έ·** § πλθ. τοῦ ἀρσ. قانعين **κανη'ῖν.**

قانغال } Τ. **κανγὰλ** [κατὰ τὸ لهجه ἐκ τοῦ قاك] δν. σπεῖρα σχοινίου, μαλλίου, ἡ ὄφεως κτλ.: ——σπεῖρα σπεῖρα, ἤτοι σπειροειδῶς·‖اتمك—κάμνω σπεῖραν, σπειρῶ, ἤτοι στρέφω σπειροειδῶς, κ. κουλουριάζω.

قانغاللامق } Τ. **κανγαλ-λαμάκ,** ρμ. μτβ. σπειρῶ,στρέφω σπειροειδῶς,κ. κουλλουριάζω [αἰτ.]: —ايپى σπειρῶ τὸ σχοινίον.

قانغرن } Ελ. **κανγρὲν** ἡ قانغرينه **κανγρήνα,** βλ. غانغرن.

قانقمق } Τ. **κανκμάκ,** ρμ. μτβ. γυμνάζω πτηνὸν σαρκοφάγον, ὡς π. χ. τὸν ἱέρακα εἰς τὴν ἄγραν[σπν.].

قانقيمق } Τ. **κανκημάκ,**ρμ. οὐδ. ἀποπατῶ, κατατιλῶ,κ. κουτσουλῶ [ἐπὶ πτηνῶν]·§ συγκράζω [ἐπὶ χηνῶν].

قانلامق } Τ. **καν-λαμάκ,** ρμ. μτβ. μολύνω δι' αἵματος, αἱματόνω [αἰτ.].

قانلانمق } Τ. **καν-λανμάκ,** ρμ. οὐδ. μολύνομαι δι' αἵματος, αἱματόνομαι· §ἔρχεται εἰς τὸ πρόσωπον αἷμα, ὄψις·§μτφ. γίνομαι φονεύς.

قانلو } Τ.ἡ قانلى **καν-λῆ,**ἐπθ.ὁ ἔχων αἷμα,αἱματώδης, αἱματωμένος: —قرمزى ὁ ἔχων ἐρυθρὸν αἷμα [ζῶον]·‖—صيجاق θέρμαιμος [ζῶον]· μτφρ. συμπαθητικός, ἀγαπητός·‖صغوق — ψύχραιμος [ζῶον]· μτφ. ψυχρός, ὃν δὲν συμπαθεῖ τις·‖βλ. καὶ دليقانلى ‖—كوملك ἔχθρα[κ λ. : ὑποκάμισον αἱματωμένον]· ‖ قاتل — φονεύς, δολοφόνος.

قانمق } Τ. **καν-μάκ,** ρμ. οὐδ. κορέννυμαι, χορταίνω ἱκανοποιῶν,παύων τὴν δίψαν, τὴν πεῖναν, τὸν ὕπνον κτλ. [δοτ.]:صويه — اويقويه χορταίνω τὸ ὕδωρ, τὸν ὕπνον· ‖ قانه قانه **κανὰ κανά,** μέχρι κόρου, κατακόρως, ἀφθόνως : قانه قانه صو ايچمك πίνω ὕδωρ ἕως οὗ χορτάσω, σβύσω τὴν δίψαν μου· ‖ شو تصادف بختيارانه‌دن قانه قانه استفاده‌يه نويولديلر ἤρχισαν νὰ ἐπωφελῶνται [**ἰστιφατὲ**] ἀφθόνως τῆς εὐτυχοῦς ταύτης συναντήσεως [**τεσατὸυφὶ πακτιγιαρανέ**]· ‖ كيجه ساعت سكزه قدر اوقومغه قانمز ايدم δὲν ἐχόρταινον [ἱκανοποιούμην] ν' ἀναγινώσκω μέχρι τῆς 8ης, τῆς 9ης ὥρας τῆς νυκτός·§μτφ. καταπείθομαι: —بو سوزه καταπείθομαι εἰς τὸν λόγον τοῦτον.

قانون } Α. **κανοὺν**[ἐκ τῆς ἑλλ.κανὼν]δν.νόμος,κανών: رياضى— κανὼν μαθηματικός[**ριγιαζί**]·‖ادبى— κανὼν φιλολογικός[**ἐτεπί**]·‖ الهى — θεῖος [**ἰλαχὶ**] νόμος·‖ تجارت— ἐμπορικὸς [**τιδζαρὲτ**] κώδιξ, ἤτοι νόμος·‖جزا— ποινικὸς [**δζεζὰ**]νόμος· ‖ —ى اصول محاكمات حقوقيه οὐσοῦλι μουχακεμάτι χουκουκηγὲ κανουνοῦ, πολιτικὴ δικονομία·‖ حكم — ἡ διάταξις [**χοὺκμ**]ἡ τὸ πνεῦμα τοῦ νόμου·‖تفسير— ἑρμηνεία [**τεφσὶρ**] τοῦ νόμου· ‖ وضع — **βάζ'ι' κανοῦν,**νομοθεσία·‖اتمك وضع — νόμον τίθημι,νομοθετῶ· ‖ اساسى— ὀργανικὸς [**ἐσασὶ**]νόμος,σύνταγμα· ‖ موافق — σύμφωνος [**μουβαφὶκ**] τῷ νόμῳ, νόμιμος· § πλθ. قوانين **καβανίν·** ‖ βλ. نظام καὶ قانونامه ، قانونشناس.

قانون } Α. **κανοὺν** [ἐκ τοῦ προηγ.] δν. ψαλτήριον [ὄργανον μουσικόν] : چالق — παίζω ψαλτήριον·‖ نغمهٔ— **ναγμεῖ κανούν,** τὸ μέλος τοῦ ψαλτηρίου.

قانون } Τ. **κανοὺν** [ἐκ τοῦ προηγ.] δν. ἀστυνόμος στρατιωτικός, ἤτοι ὑπαξιωματικὸς τοῦ στρατοῦ φέρων ὡς περιλαίμιον κατὰ τὸ στῆθος πλάκα ὀρειχαλκίνην ἔχουσαν ὡς ἐπιγραφὴν τὴν λέξιν ταύτην, καὶ συλλαμβάνων τοὺς ἀτακτοῦντας στρατιωτικούς.

قانوناً } Α. **κανοῦν-εν,** ἐπρ. κατὰ νόμον, νομίμως: معتبر — ἔγκυρος[**μου'τεπὲρ**] κατὰ νόμον·‖مجبور— ὑπόχρεως[**μεδζπούρ**]κατὰ νόμον·‖جائز — θεμιτὸς κατὰ νόμον.

قانونجه } Τ. **κανοῦν-δζε,** ἐπρ. ταὐτὸ τῷ προηγ.

قانونجى } Τ. **κανουν-δζοῦ,** δν. νομοθέτης· § ἄνθρωπος τακτικὸς εἰς τὰ καθήκοντά του, ὅστις δὲν ἀφίνει τὰς ἕξεις του, τυπικός· § ὁ παίζων ψαλτήριον.

قانوننامه } Π.**κανουν-ναμέ,** δν.βιβλίον τῶν νόμων, κώδηξ: تجارت —ٔ ἐμπορικὸς κώδηξ·‖همايونى — ٔ تجارت بحريه αὐτοκρατορικὸς κώδηξ τοῦ ναυτικοῦ ἐμπορίου [**τιδζαρέτι παχριγέ**],ἤτοι ναυτικὸς ἐμπορικὸς κώδηξ·‖جزا—سى ποινικὸς κώδηξ·‖ βλ. قانون ، نظامنامه.

قانونشناس } Π. **κανοὺν-σινάς,** ἐπθ. καὶ δν. ὁ γνώστης τῶν νόμων, νομομαθής· § πλθ. قانونشناسان ·‖ βλ. حقوقشناس.

قانونى } Α.**κανουν-ί,** ἐπθ. νόμιμος, κανονικός:سبب— νόμιμος αἰτία,λόγος[σε-

ἀτέλ.] ‖—ر جواز ἢ مساغ ἄδεια[δζεβάζ ἢ μεδάγ] τοῦ νόμου, ἤτοι νόμιμος, κανονικὸ·‖—ر طبیعی **κανουνί,** ἰατροδικαστικὴ ἔκθεσις· سلطان— **κανουνιγέ:** —مادهٔ ἄρθρον τοῦ νόμου·‖ مجبوریت —ر ὑποχρέωσις νομικὴ·‖—ر صلاحیت ἁρμοδιότης [σαλαχιγὲτ] νομικὴ·‖—ر احکام διατάξεις [ἀχκιάμ] νομικαί·‖—ر طرق ἔνδικα μέσα [τουρούκ]·‖—ـهٔ **λαϊχάϊ κανουνιγέ,** νομοσχέδιον·‖—ر لایحه ἀποδείξεις [τελαΐλ] νομικαί.

قانونی Α. **κανουν-ιγέτ,** ὁν. μουσικὸς παίζων ψαλτήριον.

قانونیت Α. **κανουν-ιγέτ,** ὁν. θ. νομιμοποίησις, ἐπικύρωσις νομοσχεδίου, νομιμότης: ـهٔ لایحه προτείνω τὴν ἐπικύρωσιν νομοσχεδίου [ἐν τῇ βουλῇ].

قانویچه Ιτ. **καναβίτσα**[canavaccio]ὁν. κάνναβις, ὕφασμα καννάβινον ἀραιὸν καὶ χονδρὸν χρησιμεῦον διὰ κέντημα, κ. κανδᾶς.

قانه Τ. **κανά,** βλ. قاعق.

قانی Τ. ἢ قنی **κάνι,** ἢ هانی **χάνι** [ἐκ τοῦ μορ. قا] ἐπρ. ποῦ; ποῦ εἶναι;‖ یا— ποῦ εἶναι λοιπόν; [βλ. καὶ هانیا **χάνια**].

قانیقسه‌مق Τ. **καν-πκσαμάκ,** ρμ. οὐδ. διψῶ αἷμα, εἶμαι αἱμοδιψής, αἱμοχαρής.

قانیقسیمق Τ. **κανπκσπμάκ** ταὐτὸ قانیقسمق **κανπκμάκ·** βλ.

قانیقمق Τ. **κανπκμάκ** [ἐκ τοῦ قاعق] ρμ. οὐδ. κορέννυμαι, χορταίνω.

قاو Τ. **κὰβ** [κατὰ τὸ لهجه ἐκ τοῦ قف **κάφ,** ἢ قوف **κόφ,** κούφιος] ὀν. ἔναυσμα, ὕσκα: —ی آتش ἔναυσμα·‖—ی آغاج ὕσκα ἐκ ξύλου·‖—ی منطار ὕσκα ἐκ μύκητος, μύκης, ἀγαρικόν· ‖—کبریتلو ὕσκα μετὰ φωσφόρου· § μτφ. πρᾶγμα ἐλαφρόν, λεπτὸν ὡς ἡ ὕσκα, κούφιον.

قاواره Τ. ἢ قواره **καβάρα,** ὀν. πορδή: —آتمق ἢ چکمك πέρδομαι.

قاواطه Ελ. **καβάτα** [ἐκ τοῦ γαβάθα, ὅπερ κατὰ τὸν Σκαρλάτον Βυζάντιον φαίνεται ἐκ τοῦ ἄβαξ] ὀν. κύαθος, κ. καβάθα, καυκί, ξυλοπινάκα· ‖ βλ. καὶ قواطه.

قاواق Τ.ἢ قواق **καβὰκ**[κατὰ τὸ لهجه ἐκ τοῦ قو]ὀν. αἴγειρος, λεύκη·‖باشنده—یلری ἐν τῇ κεφαλῇ του πνέουσιν[ἐσὲρ]ἄνεμοι[γὲλ] αἰγείρου, ἤτοι αἰθεροβατεῖ, ἀκολουθεῖ ἢ τρέφει χιμαιρικὰς ἰδέας·‖—ه چیقار ایسه ἐὰν ὁ ἰχθὺς ἀναβῇ εἰς τὴν αἴγειρον, ἤτοι ἀδύνατον·‖—لی آینه — ὄνομα συνοικίας ἐν Χάσκιοϊ Κων)πόλεως·‖—لو قاو ὄνομα χωρίου ἐν τῷ Βοσπόρῳ.

قاواقلق Τ.ἢ قواقلق **καβακ-λὴκ,** ὀν. αἰγειρῶν, ἤτοι δάσος αἰγείρων, λευκῶν.

قاوال Τ. **καβάλ,** βλ. قوال.

قاوت Τ.**καοὺτ**[ἐκ τοῦ قاورمق]ὀν. ἄλευρον ἐκ πεφρυγμένης κριθῆς, ἢ σίτου, ἢ κυάμων, ἢ ἐρεβίνθων, ἢ ἀραβοσίτου· εἶδος φάβας ἐξ ἀλεύρου καὶ βουτύρου ἢ ἐλαίου.

قاورامق Τ. **καβραμάκ,** ρμ. μτδ. δράττομαι, ἁρπάζω, πιάνω ἀποτόμως ἢ ἁπρίξ, σφιγκτά, περιβάλλω ὡς ἡ φλὸξ πυρκαϊᾶς οἰκίαν, καταλαμβάνω [αἰτ.]: —صویمق δράττομαι τὸ ῥόπαλον·‖—صیزیلر وجودی οἱ πόνοι καταλαμβάνουσι τὸ σῶμα[βουδζουτοῦ]·‖کوکلم یونی قاورادی ἡ καρδία μου [γκιονδλοῦμ] τὸ τράβηξε, τὸ ἐπεθύμησα·‖— ذهن ὁ νοῦς[ζιχὶν]ἀντιλαμβάνεται, καταλαμβάνει, ἐννοεῖ.

قاورایش Τ. **καβραγὶς** [ἐκ τοῦ قاورامق] ῥ. ἀφ. τὸ δράττεσθαι, τὸ ἁρπάζειν κτλ. βλ.ἐπρονγ.

قاورتمق Τ. **καουρ-τ-μάκ,** ρμ. βάλλω τινὰ νὰ φρύξῃ, νὰ περικαύσῃ, κ. νὰ καβουρδίσῃ, νὰ τσηγαρίσῃ [δοτ. αἰτ.].

قاورلمق Τ. **καουρ-ουλ-μάκ,** ρμ. πθ. φρύγομαι, περικαίομαι, κ. καβουρδίζομαι, τσηγαρίζομαι· μτφ. καίομαι ἐπὶ χόρτων, σίτου, ἀνθέων κτλ. ὑπὸ τοῦ ἡλίου ἢ τῆς ξηρασίας, ψήνομαι, τυραννοῦμαι, ὑποφέρω: خانك یوز طرفی قاورلمش **ταραφὴ**] τῆς οἰκίας [ἐν τῇ πυρκαϊᾷ].

قاورماج Τ. **καουρμάδζ** [ἐκ τοῦ قاورمق] ὀν.σῖτος πεφρυγμένος, κ.καβουρδισμένος· βλ. فریك.

قاورمق Τ.**καουρμὰκ** [κατὰ τὸ لهجه ἐκ τοῦ قاو] ρμ. μτδ. φρύγω, παροπτῶ, κ. καβουρδίζω, τσηγαρίζω [αἰτ.]: — قهوه φρύγω, καβουρδίζω καφέ· ‖ — یاغده ات παροπτῶ, κ. τσηγαρίζω κρέας ἐν βουτύρῳ· § μτφ. καίω χόρτα, ἄνθη [ὁ ἥλιος, ἡ θερμότης]· ψήνω, τυραννῶ, πιέζω· ‖ βλ. قاصمق.

قاورمه Τ. **καουρμά,** ὀν. ἀπαρ. παρόπτησις κτλ. βλ προηγ.§ ἐπθ. φρυκτός· § ὀν. κρέας φρυκτόν, κ. καβουρμᾶς.

قاوروق Τ. **καουροὺκ** [ἐκ τοῦ قاورمق] ἐπθ. πεφρυγμένος, κ. καβουρδισμένος, κεκαυμένος: چوچق—παῖς ἡλιοκαής·‖یاپراق— φύλλον ἡλιοκαές.

قاوزامق Τ. **καβ-ζαμάκ** [ἐκ τοῦ قاوزه] ρμ. οὐδ. ἐξοιδαίνομαι, ἐξογκοῦμαι.

قاوزه Τ **καβζὰ** [βλ. قوزه] ὀν. σκληρὸν περικάλυμμα, λέπυρον: —ی بوغدایك λέπυρον σίτου·‖—آق τρίφυλλον βρυῶδες·‖قره— **καρὰ-καβζά,** ἀλικάκκαβον [στρύχνος].

قاوشدیرمق Τ. **καουσ-τουρ-μάκ,** ρμ.μτδ. συνενῶ, συνάπτω, πτύσσω, ἤτοι διπλόνω σταυροειδῶς, σταυρόνω [αἰτ.] : — ال πτύσσω τὰς χεῖρας, ἤτοι σταυρόνω ἐπὶ τοῦ στήθους εἰς σημεῖον σεβασμοῦ· ‖ — اوك πτύσσω ἢ σταυρόνω τὸ ἔμπροσθεν τοῦ ἐνδύματος [γὸν]· § κάμνω τινὰ νὰ συναντήσῃ, νὰ ἐπανίδῃ ἄλλον [δοτ. αἰτ.]· ‖ βλ. ἐπόμ.

قاوشمق Τ. **καουσμάκ** [κατὰ τὸ لهجه ἐκ τοῦ قاومق = παρακολουθῶ] ρμ. οὐδ. ἐνοῦμαι, συνάπτομαι, συνέχομαι, συναντῶμαι, κ. σμίγω, ἐπαναβλέπω [δοτ]: طاغ طاغ قاوشمز انسان انسانه قاوشور σμίγει, ἄνθρωπος μὲ ἄνθρωπον σμίγει [πρμ.]· ‖ پدرینه قاوشدی ἐπανεῖδε τὸν πατέρα του· ‖ — اجله συντυγχάνω τῷ πεπρωμένῳ **[ἐδζελέ],** ἤτοι ἀποθνήσκω·‖ βλ. προηγ.

قاوق Τ. **καοὺκ** ἢ قاغوق **καγοὺκ** [κατὰ τὸ لهجه ἐκ τοῦ قاو· βλ. καὶ قوغوق] ὀν. πρᾶγμα κενὸν ἔσωθεν· κάλυμμα τῆς κεφαλῆς ἐξ ἐριούχου ὑπερραμμένου βάμβακα, ὅπερ ἐφόρουν ἄλλοτε οἱ τοῦρκοι καὶ οἱ ἄλλοι ὑπήκοοι, τὴν σήμερον δὲ δερβίσαι τινές, κ. καβοῦκι: ملا —ی καβούκιον Μολλᾶ, ἤτοι μεγάλου Καδῆ· ‖ کیجه‌لك νυκτικὸν κάλυμμα τῆς κεφαλῆς· ‖ صالاملق — σεἰω τὸ καβούκιον, ἤτοι ἐπιδοκιμάζω τὰ λεγόμενα ἄνευ οὐδεμιᾶς παρατηρήσεως, κολακεύω [βλ. طالاقوق]· § κύστις: —ی سیدیك **σιτὶκ καβουγοῦ,** οὐροδόχος κύστις·‖ —اود ی **ὠδὶ καβουγοῦ,** χοληδόχος κύστις.

قاوقلق Τ. **καουκ-λούκ,** ὀν. ἐρμάριον ἀνοικτὸν πρὸς ἀπόθεσιν τοῦ καβουκίου.

قاوقلو Τ. ἢ قاوقلی **καου-κ-λοῦ,** ἐπθ. ὁ φορῶν καβούκιον· βλ. پیشه‌کار.

قاولاق Τ. **καβ-λὰκ** [ἐκ τοῦ قاولامق] ἐπθ. οὗ ὁ φλοιὸς ἀποσπασθεὶς ἔπεσε, γυμνὸς φλοιοῦ, κ. ξεφλουδισμένος [δένδρον κτλ.].

قاولامق Τ. **καβ-λαμάκ,** ρμ. οὐδ. ἀποφλοιοῦμαι, κ. ξεφλουδίζομαι καὶ πίπτω [ἐπὶ φλοιοῦ ἢ δέρματος].

قاولیج Τ **καβλίτς,** ὀν. ὁ ἔχων κήλην, κηλήτης· βλ. ب.د.

قاون Τ.**καοὺν** [κατὰ τὸ لهجه ἐκ τοῦ قاو, ἤτοι καρπὸς κενὸς ἔσωθεν] ὀν. πέπων: —ی مغنیسا πέπων τῆς Μαγνησίας [**μάγνησα**]·‖—ی لاپسکی πέπων τῆς Λαμψάκου[**λάπσεκι**]·‖—ی قیر πέπων τῆς πεδιάδος·‖—چکردکی σπόρος [**τσεκιρτεγὶ**] πέπονος·‖ ی — آغاج κίτρον·‖ایجی—βαθὺ κίτρινον χρῶμα.

قاویلا Ιτ. ἢ قاویلیا **καβίλια** [caviglia] ὀν. σιδηρᾶ ἢ ξυλίνη σφήν, δι' ἧς πλέκουσι κάλω, ἤτοι παλαμάρι·§ συνών. یوصا βλ.

قاهر Α. **καχὶρ** [ῥζ. قهر] ἐπθ. ὁ καταβάλλων, καθυποτάσσων διὰ τῆς ἰσχύος, πανσθενής, κραταιός· § ἓν τῶν ἐπιθέτων τοῦ Θεοῦ [βλ. قهار]: الاسرار— **καχίρου-λ-ἐσράρ,** ὁ καταβάλλων τοὺς κακούς, τοὺς φαύλους· § [ἰατ.]: —سموم **καχίρι σουμούμ,** ἀσκληπιάς, ἀντιφάρμακον· § θ. قاهره **καχιρέ:** —ء قوه الهیه **κουββέϊ καχιρέϊ ἰλαχιγέ,** ἡ πανσθενὴς δύναμις τοῦ Θεοῦ, ἡ θεία παντοδυναμία·‖دولت علیه‌لك سطوت —ر ἡ κραταιὰ δύναμις[σατβὲτ] τοῦ Ὀθωμανικοῦ κράτους· ‖βλ. ἐπόμ.

قاهره Α. **καχιρέ,** ἐπθ. θ. τοῦ προηγ. βλ. § ὀν. κ. Κάϊρον, ἤτοι ἡ πρωτεύουσα τῆς Αἰγύπτου: —ر مصر **μισρι καχιρέ,** ἡ πόλις τοῦ Καΐρου· λέγεται καὶ القاهره **ἐλ-καχιρέ.**

قاهی Α.**καχὶ** [ῥζ. قهاء] ἐπθ. ὀξύθυμος·ὑπερήφανος.

قای Τ. **κάϊ** [λ. ἀρχ.] ὀν. καιρὸς βροχερός· τόπος ὀλισθηρός· βλ. قایق καὶ ἐπόμ.

قایا Τ. ἢ قیا **καγιὰ** [κατὰ τὸ لهجه ἐκ τοῦ قایق] ὀν. βράχος, σπιλάς, σκόπελος, ὕφαλος : — کور **κιὸρ καγιά,** ὕφαλος [βράχος τυφλός]·‖ بالغی — κωδιός [εἶδη: کومورجی قیاء —قوروغی]·‖آق قیاء قوم قیاسی— **καγιὰ κουρουγοῦ,** τηλέφιον·‖باشی — ἄγριος μουσικὸς ἦχος, σκοπὸς ἰδίᾳ ποιμενικός· § μτφ. σκληρός: کوکل— σκληρὰ καρδία [βράχος]· § πλθ. قیالر τόπος πετρώδης, παραλία πλήρης ὑφάλων.

قاياجق Τ. **καγια-δζήκ,** ὄν. μικρὸς βράχος, βραχίσκος· § آغاجی — εἶδος φηγοῦ, ἧς τὸ ξύλον σκληρότατον.

قايار Τ. **καγιάρ** [γ′ πρόσ. τοῦ ἐνεστ. τοῦ قايمق] ὄν. πέταλον ἀγκυλωτόν, δι'οὗ ὁ ἵππος δύναται νὰ βαίνῃ ἐπὶ πάγων χωρὶς νὰ ὀλισθαίνῃ.

قاياسه Τ. ἢ **καγιασά,** ὄν. ἰμὰς ἢ λωρίον στενὸν προσηρμοσμένον εἰς τὸ ἄκρον περιζώματος τοῦ ἐφιππίου, ὅπως διελθὸν διὰ τῆς πόρπης σφίξῃ τὸ περίζωμα.

قاياغان Τ. ἢ **καγιαγάν** [ἐκ τοῦ قايمق] ὄν. εἶδος σχιστολίθου: — قره μέλας σχιστόλιθος, ἐξ οὗ κατασκευάζονται ἀδάκια ἤτοι πλάκες πρὸς γραφὴν τῶν ἀρχαρίων, ἢ πλάκες πρὸς ἐπίστρωσιν καὶ ἐπιστέγασιν.

قايالق Τ. **καγια-λήκ,** ὄν. τόπος ἢ παραλία βραχώδης, πλήρης βράχων, σκοπέλων, ὑφάλων.

قايان Τ. **καγιάν** [μτχ. τοῦ قايمق] ἐπθ. ταχὺς, ὁρμητικός· χείμαρρος προσωρινὸς καταβαίνων μεθ' ὁρμῆς [κ. λ. ὀλισθαίνων]· § ὄνομα ἀρχαίας Μογγολικῆς φυλῆς.

قاپياق Τ. **καϊπάκ** [λ. ἀρχ. ἐκ τοῦ قاپامق] ἐπθ. ὀλισθαίνων, ὀλισθηρός: بالق — ἰχθὺς ὀλισθηρὸς τῆς λίμνης, ὡς ὁ γουλιανός [يايان]· § κλοπίμαιος.

قاپاجی Τ. **καϊπακ-τζή** [λ. ἀρχ.] ὄν. κλέπτης, ἅρπαξ.

قاپامق Τ. **καϊπαμάκ** καὶ قايمق **καϊπμάκ,** ρμ. οὐδ. ὀλισθαίνω, γλιστρῶ· βλ. قايمق.

قائد Α. **καΐτ** [ἐκ τοῦ قياده, ρζ. قيد] ὁ ρυμουλκῶν ἢ ἕλκων ἀπὸ τοῦ χαλινοῦ τὸ ζῶον, ὁδηγός· στρατιωτικὸς ἀρχηγός, διοικητής [ἐν τῇ ἐννοίᾳ ταύτῃ συνηθέστ. τὸ γλ. قوماندان]: طريق عامده — وسائق دخی راکب کیدر **ταρήκι ἀμμ-τὲ καΐτ βὲ σαΐκ τἀχὶ ρακὶπ γκιπί-τιρ,** ὁ ἐν τῇ δημοσίᾳ ὁδῷ ρυμουλκῶν ἢ ὄπισθεν ἐλαύνων [ζῶον, ὡς ἵππον κτλ.] θεωρεῖται ὡς καὶ ὁ ἀναβάτης· ‖ فرس — ὁ ρυμουλκῶν ἵππον **[φερές]**· ‖ الجبل — **καΐτου-λ-δζε-τέλ,** προεξοχὴ ὄρους· § μαστρωπός· § πλθ. **قادە καΐτὲ** καὶ **قواد κουββάτ.**

قايديراق Τ. **καϊτηράκ** [ἐκ τοῦ قايديرمق] ὄν. δίσκος, κ. ἀμάδα, ἤτοι λίθος ἐπίπεδος καὶ ὀλισθηρός, ὃν ῥίπτοντες παίζουσιν οἱ παῖδες· βλ. سكديرمه.

قايديرمق Τ. **καϊ-τηρ-μάκ,** ρμ. μτδ. κάμνω τινὰ νὰ ὀλισθήσῃ· καθελκύω ἀκάτιον· ἐποστρακίζω, ῥίπτω πεταλίδας, ἤτοι τεμάχια κεράμων ἢ ὀστρέων ἢ ἄλλων, ὁριζοντίως ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας τῆς θαλάσσης, ὥστε πρὶν ἢ βυθισθῶσι νὰ κάμωσιν ἅλματά τινα· βλ. سكديرمك [αἰτ.]: — آياغنی κάμνω τὸν πόδα τινὸς νὰ ὀλισθήσῃ, ὑποσκελίζω, διώκω.

قايديرمه Τ. **καϊτηρμά,** ὄν. ἅπαρ. κατήφορος, κλίσις ἐλαφρά· ‖ βλ. προηγ.

قاير Τ. **καΐρ** [ἐκ τοῦ قايمق] ὄν. σύρτις, ἤτοι σωρὸς ἄμμου εἰς τὸ στόμιον ποταμοῦ.

قايراق Τ. **καϊρὰκ** [ἐκ τοῦ قايمق] ὄν. γῆ, ἧς τὸ ἔδαφος ὀλισθηρὸν καὶ ἀκατάλληλον εἰς καλλιέργειαν.

قايرالمق Τ. **καϊρ-αλμάκ,** ρμ. οὐδ. φράττομαι ὑπὸ σωροῦ ἄμμου [ἐπὶ στομίου ποταμοῦ].

قايران Τ. **καϊρὰν** [ἐκ τοῦ قايمق] ὄν. μέρος ἀνοικτὸν ἢ μεγάλη δίοδος ἐντὸς δάσους [βλ. آلان].

قايرلمق Τ. **καϊρ-πλ-μάκ,** ρμ. πθ. περιθάλπομαι, ἀξιοῦμαι βοηθείας, περιθάλψεως, προστασίας ἐκ μέρους τινός· διορίζομαι πρὸς χάριν ἔν τινι ὑπηρεσίᾳ [ايله]: انك مناسب بر مأموريته قايرلمسنی رجا ايدرم παρακαλῶ νὰ τύχῃ οὗτος προστασίας, ἀξιούμενος θέσεώς τινος καταλλήλου.

قايرمق Τ. **καϊρμάκ** [ἐκ τοῦ قايورمق] ρμ. μτδ. κήδομαι, προστατεύω, λαμβάνω πρόνοιαν περί τινος, διορίζω εἰς τινα θέσιν ἢ δέχομαι εἰς ὑπηρεσίαν χάριν τινὸς [αἰτ.]: — آدم προστατεύω ἄνθρωπον.

قايريجی Τ. **καϊρ-ηδζή** [ἐκ τοῦ προηγ.] ἐπθ. ὁ κηδόμενος, προνοῶν περί τινος, προστατεύων χάριν τινός.

قايسارى Τ. **καϊσαρὶ** [λ. ἀρχ. ἐκ τοῦ Κα] ἐπρ. εἰς ποῖον μέρος; ποῦ; ‖ βλ. قاى.

قايسی Τ. **καϊσί,** ὄν. βερύκοκκον [τὸ γλυκοπύρηνον· ‖ سی — شام βερύκκοκον τὸ Δαμασκηνόν· ‖ آغاجی — βερυκοκκέα.

قايش Τ. **καΐζ** [ἐκ τοῦ قايمق] ὄν. ἰμάς, λωρίον, κ. λουρί· τελαμών: ی — آرابه ἱμὰς ἀμάξης· ‖ ی — بر ἱμὰς κουρέως **[περπέρ],** ἢ ی — بيلەكو ἱμὰς χρησιμεύων ὡς ἀκόνη **[πιλε-γή]**· ‖ ی — اومروز τελαμὼν ξίφους, ξιφιστήρ· ‖ ی — قليج τελαμὼν στρατιώτου· § μτφ. πρᾶγμα ξηρὸν καὶ σκληρὸν ὡς τὸ λωρίον: کی آدم — ἄνθρωπος ἰσχνὸς καὶ ὅλος νεῦρα· § ی — دلی εἶδος συνθηματικῆς διαλέξεως, κορακιστί, κ. κορακιστικά· § — قيران ὄνωνις, κ.λ. ὁ θραύων τὸν τελαμῶνα [φυτ.].

قايش Τ. **καΐζ** [ἐκ τοῦ قايمق] ρ. ἀφ. ὀλίσθησις.

قايشمجی Τ. **καϊσ-τζή** [ἐκ τοῦ προηγ.] ἐπθ. ἀπατεών.

قايغنه Τ. **καϊγανά,** ὄν. σφουγγάτον, κ. ὁμελέττα, ἤτοι αὐγὰ κτυπημένα καὶ τηγανισμένα μὲ βούτυρον.

قايغو Τ. **καϊγοῦ** καὶ κατὰ συγκοπὴν **καΐ,** ὄν. μέριμνα, ἀνησυχία, λύπη: جان — سی μέριμνα ζωῆς, ἤτοι προφυλάξεως τῆς ζωῆς· ‖ جان دوشمك — سنه πίπτω εἰς τὴν μέριμναν τῆς ζωῆς, μεριμνῶ περὶ τῆς σωτηρίας τῆς ζωῆς· ‖ سی چكيه ياغ — جان قورقوسی τῷ μὲν ποιμένι ἀνησυχία περὶ τοῦ βουτύρου, τῇ δ'αἰγὶ φόβος περὶ τῆς ζωῆς, ἤτοι ὁ μὲν ποιμὴν ἀνησυχεῖ μὴ διὰ τοῦ θανάτου τῆς αἰγὸς χάσῃ τὰς ἐξ αὐτῆς ὠφελείας, ἡ δ' αἴξ φοβεῖται μὴ χάσῃ τὴν ζωὴν [πρμ.].

قايغورمق Τ. **καϊγου-ρμάκ,** συνήθως قايرمق βλ.

قايغوسز Τ. **καϊγου-σούζ,** ἐπθ. ἀμέριμνος, ἄφροντις, ἀδιάφορος.

قايغولو Τ. **καϊγου-λοῦ,** ἐπθ ἀνήσυχος, ἔμφροντις, σκεπτικός.

قايغين Τ. **καϊγὴν** [ἐκ τοῦ قايمق] ἐπθ. ὀλισθηρός: بر نسنه ياغ كبی — πρᾶγμα ὀλισθηρὸν ὡς τὸ ἔλαιον.

قايق Τ. **καὴκ** [ἐκ τοῦ قايمق] ὄν. ἀκάτιον, πλοιάριον, πορθμεῖον: ی — اسكله ἀκάτιον ἀποβάθρας **[ἰσκέλε]**· ‖ — طولمش ἀκάτιον μεταφέρον πολλοὺς **[ἐολμούς,** γεμάτον]· ‖ ی — پازار ἀκάτιον πολύκωπον μεταφέρον ἐκ τῶν χωρίων τοῦ Βοσπόρου εἰς τὴν πρωτεύουσαν ἐπιβάτας πολλοὺς ὁμοῦ ἢ φορτία· ‖ ی — آتش ἀκάτιον πυρκαΐᾶς, ἤτοι πρὸς μεταφορὰν πυροσβεστῶν εἰς τόπον τῆς πυρκαΐᾶς παράλιον· ‖ ی — بالقجی ἁλιάς, κ ψαροκάϊκον· ‖ ی — اودون ἀκάτιον πρὸς μεταφορὰν ξύλων· ‖ ی — صوغان ἀκάτιον πρὸς μεταφορὰν κρομμύων· ‖ ی — پارە πορθμεῖα, κ. καϊκιάτικα.

قايقجی Τ. **καηκ-τζή,** ὄν. πορθμεύς, κωπηλάτης.

قايقجيلق Τ. **καηκ-τζηλήκ,** ὄν. ἡ τέχνη, τὸ ἐπάγγελμα τοῦ πορθμέως: — كچمك μετέρχομαι τὸν πορθμέα.

قايقخانه Τ. **καηκ-χανέ,** ὄν. παράπηγμα παράλιον, ἐν ᾧ ἀνελκόμενα τὰ ἀκάτια ἀπὸ τῆς θαλάσσης μένουσι τὴν νύκτα ἢ προφυλάττονται ἐν καιρῷ τρικυμίας.

قائل Α. **καΐλ** [ρζ. قول] ὄν. καὶ ἐπθ. ὁ λέγων, ὁ εἰπών, ὁ λαλῶν, ὁ ἀφηγούμενος, ὁ παραδεχόμενος, συναινῶν, ἀνεχόμενος: بو قولك — ی ὁ εἰπὼν τὸν λόγον **[κὰθλ]** τοῦτον· ‖ مصراعك — ی مجهولدر ἄγνωστος εἶναι ὁ εἰπὼν τὸ ἡμιστίχιον **[μησρὰ']** τοῦτο, ὁ ποιητὴς αὐτοῦ· ‖ Ρμ. اولق — λέγω, παραδέχομαι, συναινῶ, ἀνέχομαι [δοτ.]: در — تناسخ ارواحه παραδέχεται τὴν μετεμψύχωσιν **[τεναδοΰχι ἐρδάχ]**· ‖ بوكا مرحمت عليه كز — اولميور τοῦτο δὲν ἀνέχεται ἡ ὑμετέρα εὐσπλαγχνία **[μερχαμέτι ἀλιγενίζ]**.

قائلاً Α. **κάϊλ-εν,** ἐπρ. ἢ τροπ. μτχ. λέγων, παραδεχόμενος κτλ. βλ. προηγ.

قائليت Α. **καϊλ-ιγέτ,** ἀφ. θ. τὸ λέγειν, τὸ παραδέχεσθαι κτλ. βλ. قائل.

قائم Α. **καΐμ** [ἐκ τοῦ قيام] ἐπθ. ὁ ἐγειρόμενος, ὀρθούμενος, ὁ ἐπὶ ποδὸς ἱστάμενος, ὀρθός, κάθετος, ὄρθιος· ὁ ἐπέχων θέσιν, ὑφιστάμενος, διαρκής: مقام — [βλ. قائممقام] — پدر ‖ [βλ. قاين]· ‖ Ρμ. اولق — ἵσταμαι ὄρθιος· ἐπέχω θέσιν, ὑφίσταμαι, διαρκῶ [δοτ. ايله]· ‖ پدر مقامنه — اولق [ἢ يرينه] ἐπέχει θέσιν **[μακαμνὰ ἢ γερινὲ]** πατρός· ‖ عقد نكاح — اولدقجه ἐφ'ὅσον ὑφίστανται ὁ γάμος **[ἄκτι νικιάχ]**· ‖ اولان — اوليلكله ἐπιτυχία **[μουβεφφακηγέτ]** ὑφισταμένη ὁμοῦ μετὰ τοῦ ἐγγάμου βίου **[ἐβλιλίκ-λε]**· ‖ املائك صحتی عجائب تماميتله — در ἡ ἀκρίβεια **[σηχχάτ]** τῆς ὀρθογραφίας **[ἰμλά]** ὑφίσταται μετὰ τῆς ἀκεραιότητος **[τεμαμιγετί-ϊλε]** τοῦ συλλαβισμοῦ **[χεδζέ]**, ἤτοι διὰ νὰ ὑπάρχῃ ὀρθογραφία δέον ἡ συλλαβὴ νὰ γράφηται ἀκεραία· § مثلث — الزاويه **μουσελλέθι καϊμου-ζ-ζαβιγέ,** τρίγωνον ὀρθογώνιον § θ. قائم **καϊμέ:** — زاويهٔ **ζαβιγέϊ καϊμέ,** γωνία ὀρθή· ‖ — وتر زاويهٔ **βετέρι ζαβιγέϊ καϊμέ,** ὑποτείνουσα· ‖ βλ. καὶ λ. قائم.

قائماً A. **κάϊμ-εν,** ἐπρ. ἱστάμενος ὀρθιος, ὀρθίως, καθέτως [βλ. καὶ]عمود : قيمت — ἀξία οἰκοδομῆς ἢ δένδρου ὡς ἵσταται καὶ εὑρίσκεται· βλ. مبنياً καὶ مقلوعاً.

قايماچ T. **καϊμάτς** [ἐκ τοῦ قايمق] ἐπθ. ὀφθαλμός, ὡς ὁ τῶν Σινῶν, ἔχων τὴν ἐξωτερικὴν γωνίαν ὑψωμένην πρὸς τὰ ἄνω.

قايماق T. **καϊμάκ** [ἐκ τοῦ قايمق] ὄν. πῖαρ ἀφρόγαλα, ἐπίπαγος, τὸ ἄνθος, τὸ πάχος, ἡ τσύπα τοῦ γάλακτος, τὸ ἐκλεκτότερον μέρος πράγματός τινος, ἡ οὐσία: كبي — ὡς τὸ ἀφρόγαλα, ἤτοι γλυκύς, ἢ λευκός, καθαρός· || ياغى—ἐξαίρετος νωπὸς βούτυρος·|| طاشى— ἀλάδαστρος [λίθος]· || ى — كيرج ἀνθρακικὸν ἀσβέστιον.

قايماقلانمق T. **καϊμακ-λανμάκ,** ρμ. οὐδ. σχηματίζω πῖαρ, ἐπίπαγον, κ. πιάνω καϊμάκι, τσύπαν [ἐπὶ γάλακτος κτλ.].

قايماقلى T. **καϊμακ-λῆ,** ἐπθ. ὁ ἔχων πῖαρ, ἤτοι ἐπίπαγον, ἀφρόγαλα, τσύπαν.

قايمق T. **καϊ-μάκ**[βλ. قايماق]ρμ. οὐδ. ὀλισθαίνω, κ. γλιστρῶ: — آيق ὁ ποῦς ὀλισθαίνει [κυρ. μτφ.]· || —حيوان τὸ ζῶον ὀλισθαίνει· || —كوز ὁ ὀφθαλμὸς ὀλισθαίνει, ἤτοι εἶμαι παραβλώψ, παραβλέπω· || —ديل ἡ γλῶσσα ὀλισθαίνει, ἤτοι ἐξ ἀπροσεξίας κάμνω λάθος ὁμιλῶν· § μτδ. [ἀντὶ τοῦ قايدرمق] κάμνω τι νὰ ὀλισθήσῃ [αἰτ.]: —ياور ، قايان ، قاى. βλ. قيزاق ἐλκύω ἔλκηθρον·

قائمقام Π. **καϊμ-μεκάμ,** κ. **καϊμακάμ** [ἐκ τοῦ قائم καὶ مقام] ὄν. τοποτηρητής: ى — صدراعظم τοποτηρητὴς τῆς Μ. Βεζυρείας [σάτρι άζάμ]· || ى — طريق τοποτηρητὴς τῆς Πατριαρχείας [πατρὶκ]· || ى — سرعسكر τοποτηρητὴς τῆς ἀρχιστρατηγίας [σὲρ-άσκέρ], ἤτοι τοῦ ὑπουργοῦ τῶν στρατιωτικῶν· § [διοικητ.] ὑποδιοικητής, κ. καϊμακάμης: ى — اطه‌لرقضاسى ὑποδιοικητὴς τῆς ὑποδιοικήσεως τῶν Πριγκηποννήσων· § [στρατ. βαθμὸς] ἀντισυνταγματάρχης.

قائمقاملق T. **καϊμακαμ-λήκ,** ὄν. τοποτηρητεία· § ὑποδιοίκησις· § ὁ βαθμὸς ἀντισυνταγματάρχου.

قائمه A. **καϊμέ** [θ. τοῦ قائم βλ.] ἐπθ. ὀρθή: —زاوية γωνία ὀρθή· § ὄν. θ. φύλλον, ἤτοι γραμμάτιον, ὑπόμνημα, σημείωσις, δελτίον [σπν.]: ى — مناقصه δελτίον περιέχον τὴν πρᾶξιν τῆς μειοδοσίας [μουνακασά]· § χαρτονόμισμα· § πλθ. قوائم **καβαΐμ :** نقديه — **καβαΐμι νακτιγέ,** χαρτονομίσματα.

قاين T. **καΐν** [ἐκ τοῦ ἀρθ. قائم] ὄν. ὁ ἐπέχων θέσιν· λ. ἐν χρήσει ἐν τοῖς ἐξῆς: — آنا ى پدر ἢ πενθερός· || — آنا — ى والده — πενθερά· || برادر—**καΐν πιρατέρ,** ἢ ἁπλῶς **καΐν,** γυναικάδελφος· || آنا ديلى — φραγκοσυκῆ, κ. λ. ἡ γλῶσσα τῆς πενθερᾶς [ψυτ.] βλ. ديرلتى .

قاين T. **καΐν** [κατὰ τὸ لهجه ἐκ τοῦ قاينامق] ὄν. آغاجى — φηγὸς [δενδ.]· βλ. καὶ كوركن.

قاينا تمق T. **καΐνα-τ-μάκ,** ρμ. μτδ. κάμνω τι νὰ βράσῃ, βράζω φαγητόν, ἰατρικὸν κτλ. [αἰτ.]: — سودى بر طاشيم βράζω τὸ γάλα μίαν βράσιν· § ἐγχυματίζω, κ. ζεματίζω τέϊον ἢ φάρμακον ἢ ὕφασμα· § διοργανίζω ταραχήν· § ἑνῶ, κολλῶ, συγκολλῶ· βλ. قاينامق .

قاينادلمق T. **καΐνα-τηλ-μάκ,** ρμ. πθ. βράζομαι, ζεματίζομαι· συγκολλῶμαι: قاينادلمش ὕδωρ ἐβρασμένον.

قاينار T. **καΐνάρ** [ἐκ τοῦ قاينامق] μτχ. καὶ ἐπθ. ζέων, ζεστός: قاينار قاينار θερμότατος [ἐπὶ ποτῶν ἢ ἰατρικῶν].

قاينارجه T. **καϊνάρ-δζα,** ὄν. πηγὴ θερμοῦ μεταλλικοῦ ὕδατος, θέρμαι· βλ. قاپلجه .

قاينا شمق T. **καΐνα-ά-μάκ,** ρμ. ἀλλ. ἑνοῦμαι, συγκολλῶμαι μετά τινος ἀναποσπάστως, ὡς δύο τεμάχια μετάλλου ἢ ὀστοῦ κατεαγότος· § μτφ. συνδέομαι δι' ἀμοιβαίας φιλίας, ἀγάπης, ταὐτότητος αἰσθημάτων, συμφωνῶ μετ' ἄλλου.

قاينا ق T. **καΐνάκ** [ἐκ τοῦ قاينامق] ὄν. μέρος ἑνώσεως, συγκολλήσεως, ὡς δύο τεμαχίων σιδήρου ἢ ὀστοῦ κατεαγότος κτλ. κόλλημα, συναρμογή· § πυγή, γλουτός, τὸ μέρος, ἔνθα τὰ κρέατα τῆς ράχεως ἑνοῦνται μετὰ τῶν κρεάτων τοῦ μηροῦ, κ. κωλομέρι [ἀρθ. اليه ἐλγέ]· § πηγή, πηγὴ θερμοῦ ὕδατος.

قاينام T. **καΐνάμ** [ἐκ τοῦ ἐπομ.] ρ. ἀφ. βράσις.

قاينامق T. **καΐναμάκ,** ρμ. οὐδ. βράζω, κοχλάζω, ψήνομαι: —طاشيم بر βράζω μίαν βράσιν· || —سود τὸ γάλα βράζει· || ات — βράζει τὸ κρέας || —قزغانده ὀπκὴρ ὀπκὴρ καΐναμάκ, κοχλάζω [ἐπὶ ὕδατος, φαγητοῦ κτλ.]· || —شراب ἢ شيره ὁ οἶνος ἢ τὸ γλεῦκος βράζει, ἤτοι ἔρχεται εἰς ζύμωσιν, ζυμοῦται· || بيكاردن —صو τὸ ὕδωρ ἀναβρύει ἀπὸ τῆς πηγῆς: [πηνάρ]· || دكز— ἡ θάλασσα βράζει, ἤτοι ταράττεται, κυμαίνεται· || قير قير **κηπὴρ κηπὴρ καΐναμάκ,** βράζω, ταράττομαι, δὲν μένω ἥσυχος, ἀνησυχῶ· || — قارنجه كبى ἢ قوم كبى βράζω ὡς οἱ μύρμηκες, ἢ ὡς ἡ ἄμμος, ἤτοι πλήθω, βρίθω· || —كبى τὸ πλοῖον καταποντίζεται, ἤτοι βράζει ἡ θάλασσα ἀνερχομένων φυσαλίδων ἐκεῖ ὅπου ἐβυθίσθη πλοῖον· || — قان τὸ αἷμα βράζει, ἤτοι ἡ ἀγάπη, ἡ συγγένεια ζέει, εἶναι θερμή, διάπυρος· § συνενοῦμαι, συμφωνῶ: ايكيسى بر قزغانده قاينامزلر καὶ ἐν ἑνὶ λέβητι ἐὰν ἥθελον βρασθῇ [καΐνατηλσά] οἱ δύο, πάλιν δὲν βράζουσιν, ἤτοι δὲν συμφωνοῦσι· § τεκταίνομαι, κ. βράζω [ἐπὶ σκευωρίας, στάσεως κτλ.]· § συνδέομαι, συνενοῦμαι, συγκολλῶμαι [δύο τεμάχια μετάλλου, ἢ κατάγματος ὀστοῦ κτλ.] κ. δένω: قيرلان كيك ايوجه قاينامش συνεκολλήθη [ἔδεσε] καλῶς τὸ κατεαγὸς ὀστοῦν· || حروفاتك كله داخلنده قاينامه‌لرى ἡ συνένωσις τῶν γραμμάτων [χουρουφὰτ] ἐντὸς τῆς λέξεως [κελιμέ]· || βλ. قاينار، قاينارجه .

قاينامه T. **καϊναμά,** ὄν. ἀπαρ. βράσις, κ. βράσιμον, ψήσιμον κτλ. βλ. προηγ. § ἐπθ. βραστός, συγκεκολλημένος κτλ.

قاينتى T. **καϊντῆ** [ἐκ τοῦ قايق] ὄν. μέρος ἔνθα δύναταί τις ἢ πρᾶγμά τι νὰ ὀλισθήσῃ, ὡς ἐπὶ τῶν πάγων: —لرى بوز μέρος ἔνθα ὑπάρχουσι πάγοι, ἐφ' ὧν δύναταί τις νὰ μεταχειρισθῇ ἔλκηθρον.

قاپى T. **καΐ,** ἀντὶ قاپغو βλ. § ὄνομα μεγάλης φυλῆς τῶν Τουρκομάνων.

قب T. **κήπ,** βλ. قپ .

قبا T. ἢ قبا **καπὰ** [ἐκ τοῦ قاپ] ἐπθ. ὁ ἔχων ὄγκον πολὺν καὶ ὀλίγον βάρος, ἀφράτος, χονδρός· μτφ. χονδροειδής, ἀκατέργαστος, κοινός, πρόστυχος: آدم— ἄνθρωπος χονδρός, ἀγροῖκος· || ذهن—νοῦς [ζιχὶν] χονδρὸς, ἀκατέργαστος· || سس— χονδρὰ φωνή [σές], ἀκατέργαστος· || —لسان γλῶσσα [λισδὰν] χυδαία, δημώδης, ἀκατέργαστος· || —تركجه δημώδης τουρκική, καθωμιλημένη· || —لغردى χονδρός, ἀγροῖκος λόγος· || —حصير χονδρὰ ψίαθος, πρόστυχος· || بز — χονδρὸν πανίον [πὲζ] πρόστυχον· § ὁ μὴ σκληρός, ἁπαλός, μαλακός: دوشك—στρῶμα [τὸσὲκ] ἁπαλόν, μαλακόν· || پنبوق—ἁπαλὸς βάμβαξ· || آغاج—ξύλον ἁπαλόν, μαλακόν· || پوست—δέρμα [πὸστ] ἁπαλόν, τὸ μὴ κεκαρμένον· || اتمك—ἄρτος ἁπαλός, μαλακός· || طويراق—χῶμα ἁπαλόν· || ات—γλουτός· || صقال—ὁ ἔχων πυκνὴν τὴν γενειάδα, βαθυπώγων· || —دايى ὁ κάμνων τὸ παλληκάρι, κομπαστής· || —دايلق τὸ ἦθος τοῦ κομπαστοῦ· || صوغان—κρόμμυον χονδρόν· μτφ. ἄνθρωπος χαῦνος· || —قوز ἄνθρωπος ἔχων ἐπίδειξιν ἐξωτερικὴν μόνον [κ.λ. χονδρὸν κάρυον]· || —صبا καὶ طاسلاق — χονδροειδής, ἄνευ φιλοκαλίας· || —صبا رسم **καπὰ σαπὰ ρέσμ,** εἰκὼν χονδροειδής· || — —χονδροειδέστατος: بنا — — οἰκοδομὴ χονδροειδεστάτη.

قبا Π. **καπά,** ὄν. ἔνδυμα, χιτών: ى زيبا — ὡραῖον, κομψὸν ἔνδυμα· || ى آهنين—θώραξ [ἔνδυμα σιδηροῦν]· § πλθ. اقبيه **άκπιγέ :** — مزينه **άκπιγέϊ μοζεγγένέ,** ἐνδύματα κομψά.

قباب A. **κπάπ** [πλθ. τοῦ قبه **κουπάπὲ**] ὄν. θόλοι, ἀψῖδες: آسمان — οἱ θόλοι τοῦ οὐρανοῦ [άσμάν].

قباجه T. **καπά-δζα,** ἐπθ. ὀλίγον ἢ ἀρκετὰ χονδρός, ἁπαλός, χονδροειδής, δημώδης, ὀλίγον ἢ ἀρκετὰ ἀγροῖκος : دوشك — στρῶμα [τὸσὲκ] ἀρκετὰ ἁπαλόν· § ἐπρ. ὀλίγον ἢ ἀρκετὰ χονδρῶς κτλ.

قباچه Π. **καπα-τσέ,** ὄν. μικρὸν ἔνδυμα, χιτωνίσκος.

قباحت A. **καπαχάτ,** ὄν. θ. πταῖσμα, ἁμάρτημα [νομ. βλ. καὶ جنايت، جنحه]: —ردر نه‌در τί εἶναι τὸ πταῖσμά μου [καπαχατήμ]; τί πταίω; || —صاحبى — πταίστης || —ه متعلق دعوى ἀγωγὴ ἀφορῶσα [μουτεα'λλὶκ] πταῖσμα· || —ايشلمك ἢ ايتمك διαπράττω πταῖσμα, πταίω, ἁμαρτάνω· || —سمور كوزك اولسه كيسه صرتنه الماز — τὸ πταῖσμα, καὶ σαμουρόγουνα ἂν ἦναι, κανεὶς δὲν τὸ παίρνει εἰς τὴν ράχιν του [σὶρτηνὰ άλμάζ]· § πλθ. قبائح **καπαΐχ·** || βλ. عذر.

قباحتسز T. **καπαχατ-σήζ,** ἐπθ. ὁ ἄνευ πταίσματος, ὁ μὴ πταίων, ἀθῷος.

قباحتسزلق T. **καπαχατ-σηζλήκ,** ὄν. ἀθωότης.

قباحتلى T. **καπαχατ-λῆ,** ἐπθ. πταίστης, ἔνοχος [ἐλαφροῦ πταίσματος]· || βλ. ذى مدخل καὶ مدخل.

قباحتليلق Τ. **καϯαχατ-λιλήκ,** ὀν. τὸ εἶναι ἔνοχον, ἐνοχή.

قبارتمق Τ. **καϯαρ-τ-μάκ,**ρμ.μτδ. ἐξογκῶ, φουσκόνω, ἤτοι καθιστῶ τι ἐξωγκωμένον, φουσκωτόν, ἀπαλόν,κάμνω νὰ ἐξέχῃ [αἰτ.]: — دوشکی καθιστῶ τὸ στρῶμα ἀπαλόν,ἀπαλύνω·‖— یوکی ἀνοίγω τὸ μαλλίον[γιούν],καθιστῶ ἀπαλόν, ἀπαλύνω· ‖ — صقالی ἐξογκῶ τὴν γενειάδα,κ.φουντόνω·‖— طویراغی ἀπαλύνω τὴν γῆν·‖— قولاق τείνω,κ.τσιτόνω τὸ οὖς ὅπως ἀκούσω καλῶς·‖— قولتوق ἐξογκῶ τὰς μασχάλας [**κολτοὺκ**],φυσιοῦμαι, ἐπαίρομαι·‖— دفتری ἐξογκῶ τὸ κατάστιχον τῶν ἐξόδων, ἤτοι δεικνύω ὑπερβολικὰ ἔξοδα·‖ — معایی ἐξογκῶ τὰ ἐλαττώματα [**με'αΐϯ**].

قبارتمه Τ. **καϯαρτμά,** ὀν. ἀπαρ. τὸ ἐξογκοῦν κτλ.βλ. προηγ. § ἐπθ. ἐξωγκωμένος, ἐξέχων, ἀνάγλυφος·§ ὀν.ἀνάγλυφον.

قبارتیلی Τ. **καϯαρτηλῆ** [ἐκ τοῦ قبارتمق] ἐπθ. ἐξέχων, ἐξωγκωμένος· ταὐτὸ **قبارتمه**, βλ.

قبارجق Τ. **καϯαρ-δζὶκ** [ἐκ τοῦ قبارمق] ὀν. πομφόλυξ· φλύκταινα, κ.φουσκαλίδα,ὡς ἡ προερχομένη ἐκ καύσεως τῆς ἐπιδερμίδος κτλ.

قبارمق Τ. **καϯαρμὰκ** [ἐκ τοῦ قبا] ρμ.οὐδ. ἐξογκοῦμαι,φουσκόνω,ὑπερεκχειλίζω, ὡς ἡ ζύμη ἢ τὸ ὕδωρ ὅταν βράζῃ, ἢ ὁ ποταμὸς ὅταν πλημμυρῇ κτλ.: — چوق τὸ ἐριοῦχον ἐξογκοῦται,ἤτοι ὁ χνοῦς αὐτοῦ σηκόνεται·‖ —بلغم ἐξογκοῦνται τὰ φλέγματα [**ϯαλγὰμ**] καὶ ἐξέρχονται·‖سینه قباروب ایچك τὸ στῆθος ἀναβοκαταβαίνει ἐκ ταραχῆς [**καϯαροὺϯ ἐνμὲκ**],ἤτοι ἀναπνέω ταχέως·‖قیصتاجلق طمارلری — ἐξογκοῦνται αἱ φλέβες [**ϯαμὰρ**] τοῦ φθόνου, διεγείρεται ὁ φθόνος·‖—بویا ἡ βαφὴ ἐξογκοῦται, χαλνᾷ·§πρήσκομαι [μέρος τοῦ σώματος κτυπηθέν, ἢ ἐν ᾧ ἐφηρμόσθη ἐκδόριον]·§ ἐπαίρομαι, βρενθύομαι, ὑπερηφανεύομαι:هندی — ἢ خروس ἡ ἰνδικὴ ὄρνις [**χινδὶ**] ἢ ὁ ἀλέκτωρ [**χορὸς**] βρενθύεται,φουσκόνει·‖— قولتوقلری ἐξογκοῦνται αἱ μασχάλαι του [**κολτούκ**], βρενθύεται, ὑπερηφανεύεται ἀκούων ἐπαίνους περὶ ἑαυτοῦ· § αὐξάνω,ὑπερεκχειλίζω: — درد τὸ πάθος τῆς ψυχῆς ἢ τοῦ σώματος[**ϯὲρϯ**]αὐξάνει·‖—محبت، شفقت αὐξάνει,ὑπερεκχειλίζει ἡ ἀγάπη [**μουχαϯϯέϯ**], ἢ συμπάθεια[**ϯεφεκάτ**]·‖—وجداندہ وسوسہ αὐξάνει ὑπόνοια[**βεσβεσὲ**]ἐν τῇ συνειδήσει[**βιδζϯὰν**].

قبارمه Τ. **καϯαρμὰ** [ἐκ τοῦ προηγ. βλ.] ὀν. ἀπαρ. ἐξόγκωσις κτλ.

قباره Τ. **καϯαρὰ** [ἐκ τοῦ قبارمق] ὀν. καρφίον ἔχον πλατεῖαν καὶ κιτρίνην κεφαλὴν καὶ χρησιμεῦον ὡς κόσμημα, ὀμφάλιον [χαλινοῦ]: — کوموش یالدیز ὀμφάλιον ἀργυροῦν, ἐπίχρυσον.

قبارهلو Τ. **καϯαρα-λῆ,** ἐπθ. ὁ πεποικιλμένος δι'ὀμφαλίων: اورتو — ἢ شلتی κάλυμμα ἢ κάτοπτρον, κιβώτιον, κορυφαία πεποικιλμένα δι' ὀμφαλίων.

قباریق Τ. **καϯαρὶκ** [ἐκ τοῦ قبارمق] ἐπθ. ἐξωγκωμένος, ἐξέχων· § ὀν. ἐξώγκωμα γῆς,ἐξώγκωμα, οἴδημα, πρῆσμα: ی — یر **γὲρ καϯαρηγῆ,** ἤτοι μικρὸς σωρὸς χώματος, ὃν σωρεύουσιν οἱ ἀσπάλακες σκάπτοντες τὴν γῆν, φωλεὰ ἀσπάλακος.

قباریقلق Τ. **καϯαρηκ-λήκ,** ὀν. ἐξώγκωμα.

قباطی Α. **καϯατῆ,** πλθ. τοῦ قبطی, βλ.

قباع Α. **κηϯά',** ὀν. δύσπνοια, ἄσθμα [ἰατ.]· ت. صولمه.

قباعی Α. **κηϯα'-ῖ,** θ. **قباعیه κηϯαϊγέ,** ἐπθ. ἀσθματικός.

قباق Τ. **καϯὰκ** [ἐκ τοῦ قاب] ὀν. κολοκύνθη: ی — ساقز κολοκύνθη τῆς Χίου, ἤτοι τὸ γνωστὸν μικρὸν κολοκύνθιον τοῦ θέρους·‖ ی — آصمه κολοκύνθη μακρά, κ. κολοκύθα·‖ی—بال γλυκεῖα κολοκύνθη, ἤτοι κολοκύνθιον τοῦ χειμῶνος κίτρινον ἔξωθεν καὶ ἔσωθεν·‖ی—صو نیروکولکوثون,ἤτοι κολοκύνθη στρογγύλη ἔχουσα στενὸν λαιμὸν καὶ χρησιμεύουσα ὡς δοχεῖον ὕδατος κτλ. ὅταν ξηρανθῇ· ‖ ی — بکتاشی ἢ تاج ἢ حلواجی ἢ قنطار διάφορα εἴδη κολοκύνθης· ‖ ی — پاروت πυριτοδόχη ἐκ κολοκύνθης,ἢ κέρατος ζώου, ἢ μετάλλου·‖باغلامق— δένω κολοκύνθια ὅπως ἐπιπλέω κολυμβῶν·‖ باشده پاتلامق — τὸ κολοκύθι σπάνει εἰς τὸ κεφάλι, ἤτοι ὑφίσταμαι τὰς κακὰς συνεπείας ἀνοήτου διαβήματος·‖ دادی — ویرمك δίδω γεῦσιν κολοκύνθης, ἤτοι καθίσταμαι ἄνοστος, ἀνδρός, ὀχληρός, ἀνοσταίνω ἕνεκα ἐπαναλήψεως κτλ. § ἄωρος, ἄνοστος [ἐπὶ καρπῶν]: ناوان— ὑδροπέπων ἄωρος, ἄνοστος ‖ — یالین آیاق باشی γυμνόπους καὶ ἀσκεπής·‖— اولشده قول اوزادیپور ἐκτείνει καὶ πλοκάμους [**κόλ**], ἤτοι ἔγινε καὶ αὐτὸς ἄνθρωπος καὶ κομπάζεται [πρμ.].

قبال Α. **κηϯάλ,** ὀν. παραβολή, ἀντιπαράθεσις δύο ἀντιτύπων βιβλίου ἢ ἐγγράφου· συνηθ. مقابله βλ.

قبالاشدیرمق Τ. **καϯα-λαὸτηρμάκ,** ρμ. μτδ. καθιστῶ χονδρόν, ἀγροϊκον, χονδροειδῆ, χυδαῖον,ἐκχυδαΐζω[αἰτ.].

قبالاشمق Τ. **καϯα-λαὸμάκ,** ρμ. οὐδ. καθίσταμαι χονδρός, ἀγροϊκος,χονδροειδής, χυδαῖος, ἐκχυδαΐζομαι.

قبالق Τ. **καϯα-λήκ,** ὀν. χονδρότης, τὸ χονδροειδές· μτφ. ἀγροικία.

قباللامق Τ. **καϯαλ-λαμὰκ** [ἐκ τοῦ ἑπομ.] ρμ. μτδ. πωλῶ πολλὰ πράγματα ὁμοῦ καὶ ἁθρόα, ἤτοι διὰ μιᾶς συμφωνίας καὶ οὐχὶ ἓν πρὸς ἕν· ἀναθέτω κατ' ἀποκοπήν.

قباله Τ. **καϯαλὰ** [κυρ. **κηϯαλὲ**] ὀν. πώλησις διαφόρων ἀντικειμένων ἁθρόων καὶ οὐχὶ ἓν πρὸς ἕν, ἤτοι διὰ μιᾶς συμφωνίας· § φόρος εἰσπραττόμενος ὑπὸ τῶν Ἰουδαϊκῶν κοινοτήτων διὰ τὰς ἀνάγκας αὐτῶν· βλ. غبله.

قباله Α.**καϯαλέ,** ὀν.θ. συμβόλαιον πακτώσεως ἢ ἐργολαβίας· § ἔγγραφον ἱεροδικαστικόν· § πλθ. قبالات.

قباله Α **κηϯαλὲ**[ῥζ. قبل]ὀν.θ.μαίευσις:—فن ϕέννι **κηϯαλέ,**μαιευτικὴ[τ. قابله].

قبان Τ. **καϯάν,** βλ. قپان.

قبائح Α. **καϯαῒχ** [πλθ. τοῦ قباحت ἢ μᾶλλον τοῦ قبیحه] ὀν. θ. πταίσματα [νμ.]·§ἁμαρτήματα, ἐλαττώματα, κακίαι [ἀντιθ. τῷ فضائل **ϕεζαΐλ,** ἀρεταί].

قبائل Α. **καϯαΐλ** [πλθ. τοῦ قبیله] ὀν. θ. φυλαί:عرب—αἱ φυλαὶ τῶν ἀράβων[**ἀρέϯ**]· ‖ — رؤسای **ρουεσάϊ καϯαΐλ,** οἱ ἀρχηγοὶ τῶν φυλῶν.

قبب Α. **κουϯέϯ,**πλθ. τοῦ قبه **κουϯϯέ**· βλ.

قبح Α.**κούϯχ,**ὀν.ἀσχημία μτφ. κακὴ πρᾶξις, ἀσχημοσύνη [ἀντιθ. حسن **χόσν**]: حسن تمیز ἡ διάκρισις[**τεμγὶζ**] τοῦ καλοῦ καὶ τοῦ κακοῦ εἶναι πρᾶγμα δυσκολώτατον.

قبحیات Α. **κουϯχ-ηγιάϯ,** ὀν. πλθ. θ. καὶ πράξεις, ἀσχημίαι [ἀντίθετον حسنیات **χοσνιγιάϯ**]: کله حسنیات وده قوللانیلور ἡ λέξις εἶναι ἐν χρήσει ἐπὶ καλοῦ καὶ ἐπὶ κακοῦ.

قبر Α. **κάϯρ, ἢ καϯίρ,** ὀν. τάφος, μνῆμα: کیرمك. — εἰσέρχομαι εἰς τὸν τάφον, ἐνταφιάζομαι· § πλθ. قبور **κουϯούρ**· βλ.

قبرس ἢ قبریس **κηϯρής,** ὀν. κ. Κύπρος:— شرابی ἡ νῆσος Κύπρος·‖ — جزیره‌سی οἶνος τῆς Κύπρου·‖—زاج θεϊκὸς ψευδάργυρος.

قبرستان Π. **καϯρ-ιστάν,**ὀν. νεκροταφεῖον: ی — روم νεκροταφεῖον τῶν ὀρθοδόξων.

قبرسلی Τ. ἢ قبریسلی **κηϯρησ-λῆ,** ὀν. Κύπριος.

قبرسی Α. ἢ قبریسی **κηϯρησ-ῆ,**ἐπθ. καὶ ὀν. Κύπριος,ὁ ἀνήκων τῇ νήσῳ Κύπρῳ.

قبرکاه Π. **καϯιρ-γκιάχ,** ὀν. νεκροταφεῖον· συνηθ. τὸ قبرستان.

قبریس **κηϯρής,** ταὐτὸ قبرس βλ.

قبس Α.**καϯές,** ὀν. δάς,φλόξ §τὸ διδάσκειν, τὸ διδάσκεσθαι· βλ. ἐπόμ. καὶ اقتباس.

قبس Α. **κάϯς,** ὀν. ἡ ἀρχὴ παντὸς πράγματος· τὸ διδάσκειν.

قبص Α. **κάϯς,**ρ. ἀφ. τὸ λαμβάνειν ἢ τρώγειν τι διὰ τοῦ ἄκρου τῶν δακτύλων.

قبض Α. **κάϯζ,** ρ. ἀφ. τὸ δράττεσθαι,λαμβάνειν,παραλαβή: شرط دکلدر بیعده— ἐν τῇ πωλήσει [**ϯὲϊ'ϯὲ**] ἡ παραλαβὴ δὲν εἶναι ὅρος ἀπαραίτητος [**ὀάρϯ**]· § δυσκοιλιότης [βλ. انقباض]. ‖Ρμ. δράττομαι, λαμβάνω,παραλαμβάνω [αἰτ.]: ایچك— پاره‌یی اخذ و λαμβάνω τὰ χρήματα· ‖ مشتری مبیعی — ایدر ایکن بایعك کوروبده ἐνῶ ἀγοραστὴς ἦτο ἐκεῖ τὸ πωληθὲν πρᾶγμα رخصتدر — ه منع ایتمسی τὸν ἀγοραστὴν [**μσὸτερὶ**]παραλαμβάνοντα τὸ πωληθὲν πρᾶγμα [**μεϯὶ'**] καὶ νὰ μὴ παρεμποδίσῃ [**μὲν'**]αὐτὸν εἶναι ἄδεια [**ρουχσάϯ**] πρὸς παραλαβήν·‖ایچك — روحی λαμβάνω τὴν ψυχὴν [ἐπὶ τοῦ ἀγγέλου τοῦ θανάτου]·§προξενῶ δυσκοιλιότητα:ایدیجی علاج—φάρμακον στυπτικόν·‖اولق—καθίσταμαι δυσκοίλιος.

قبضلق Τ. **καϯηζ-λήκ,** ὀν. δυσκοιλιότης: چکمك— ὑποφέρω δυσκοιλιότητα.

قبضمال Τ. **καϯζιμάλ,**ἀντὶ قابضمال **καϯήζι μάλ,** βλ. λ. قابض.

قبضه Α **καπζὰ** [ἐκ τοῦ προηγ.] ὄν.θ.δράξ, ἤτοι ὄδον δύναται νὰ περιλάβῃ ἡ χείρ,κ.φουχτιά: خاك ، —δρὰξ χοός·§παλάμη: ، — تصرف παλάμη κατοχῆς[**τεσαρρούφ**],κυριότης, ἐξουσία: تصرفه‌كچيردى بو يرلرى — ، ὑπήγαγεν ὑπὸ τὴν κατοχήν του τὰ μέρη ταῦτα, ἤτοι ἐγένετο κάτοχος ἢ κατέλαβεν,ἐκυρίευσε τὰ μέρη ταῦτα· §λαβὴ ξίφους: سيف ، —λαβὴ ξίφους[**σεϊφ**]· § συνέκδ. ἀντὶ τοῦ عدد **ἀτὲτ**=ἀριθμός[ἐπὶ ξιφῶν ἢ ὅπλων]: قليج اون—δέκα τὸν ἀριθμὸν ξίφη·§ἰατρ. πυράγρα τῶν χειρουργῶν.

قبط Α. **κάπτ,** ρ. ἀφ. τὸ συλλέγειν τι διὰ τῆς χειρός.

قبط Α. **κήπτ,** ὄν. Κόπτης, Κόπται, ἤτοι οἱ ἀρχαῖοι κάτοικοι τῆς Αἰγύπτου,Αἰγύπτιοι.

قبطی Α. **κηπτὴ** [ἐκ τοῦ προηγ.] ἐπθ. καὶ ὄν. Κοπτικός, Αἰγυπτιακός,'Αθίγγανος: شجاعت عرض ايدرايكن مردسرقتن سويلر ὁ 'Αθίγγανος [**μέρτι κηπτή**] ἐκθέτων [**ἄρζ**] τὴν ἀνδρείαν του [**σεδζα'ὰτ**], λέγει τὴν κλοπήν του [**σιρκατίν**]·‖—لسان γλῶσσα Κοπτική, 'Αθιγγανική·‖—باقلای κυάμιον [διὰ τὰ ζῶα]·‖ θ. **قبطیه κηπτηγέ**· § πλθ.περ. قبطیان **κηπτηγιὰν** καὶ ἕτερος ἀραβ. قباطی **καπατῆ**·‖βλ. چكاك ، چه ، چلی ، چه .

قبطیان Π. **κηπτηγιάν,**πλθ.τοῦ προηγ.βλ.

قبطیجه Τ.**κηπτή-δζε,** ἐπθ.'Αθιγγανικός· § ἐπρ. 'Αθιγγανιστί·§ ὄν. ἡ 'Αθιγγανικὴ γλῶσσα·‖ βλ.چكاك‌جه καὶ چه .

قبع Α. **κάπ',** ὄν.περιήγησις· δύσπνοια [βλ قباع]· χρεμετισμὸς ἵππου.

قبقب Α. **καπκάπ,** ὄν. κοιλία.

قبقبه Α. **καπκαπέ,** ὄν. θ. βρυχηθμός, μυκηθμός: شير ، — βρυχηθμὸς λέοντος· ‖ ، ابل — μυκηθμὸς καμήλου [**ϊπτλ**].

قبل Α. **κάπλε,** ἐπρ. πρό: الطلوع — **κάπλετ-τουλοῦ'**,πρὸ τῆς ἀνατολῆς· ‖الظهر — **κάπλε-ζ-ζούχρ,** πρὸ μεσημβρίας· ‖ الغروب — **κάπλε-λ-γουρούπ,**πρὸ τῆς δύσεως[τοῦ ἡλίου]· ‖الهجره — **κάπλε-λ-χιδζρέ,**πρὸ τῆς Ἐγίρας·‖— الميلاد **κάπλε-λ-μιλάτ,** πρὸ Χριστοῦ·‖الوصول — **κάπλε-λ-βσδούλ,** πρὸ τῆς ἀφίξεως·‖الدخول — **κάπλε-τ-τουχούλ,** πρὸ τῆς εἰσόδου·‖الشروع — **κάπλε-σ-σουρουῦ'**, πρὸ τῆς ἐνάρξεως·‖الوفات — **κάπλε-λ-βεφάτ,** πρὸ τοῦ θανάτου· ‖ التاريخ — **κάπλε-τ-ταρήχ,**προϊστορικός: التاريخ آثار عتيقه — ἀρχαῖα μνημεῖα [**ἀσάρι ἀτηκὰ**] προϊστορικά·‖ الكلام الطعام — **ἐτ-τα'ὰμ κάπλε-λ-κελάμ,** τὸ φαγητὸν πρὸ τοῦ λόγου, ἤτοι πρῶτον νὰ φάγωμεν καὶ εἶτα ὁμιλοῦμεν [πρμ.]·‖ βλ. καὶ ماقبل.

قبل Α. **κηπέλ,** ὄν. παρουσία [σπν.]· § μέρος: من‌الرحمن — **μὶν κήπελι-ρ-ραχμάν,** ἐκ μέρους τοῦ Θεοῦ, ἢ παρὰ τοῦ Θεοῦ·‖ندن — **κηπελιντέν,** ἐκ μέρους τοῦ . . ἢ παρὰ τοῦ . . ‖ه — **κηπελινέ,**πρὸς τὸ μέρος τοῦ .. ἢ πρός ..

قبل Α. **κουπούλ,** ὄν. τὸ ἔμπροσθεν· § αἰδοῖον [ἀνδρὸς ἢ γυναικός].

قبلتین Α. **κηπλετέϊν,** δυϊκ. τοῦ ἐπομ. βλ.

قبله Α. **κηπλέ,** ὄν. θ. τὸ μέρος,πρὸς ὃ διευθύνονται οἱ Μουσουλμᾶνοι ὅταν προσεύχωνται, ἤτοι ἡ Μέκκα, ἢ οἱ 'Ιουδαῖοι ἤτοι ἡ 'Ιερουσαλήμ: يه توجه ايدى صلاه — **κηπλεγὲ τεβεδζδζούχ-λε ἐτὰϊ σαλάτ,** τὸ νὰ τελῇ τις προσευχὴν στρεφόμενος πρὸς τὴν Μέκκαν·‖ اهل — **ἔχλι κηπλέ,**Μωαμεθανός·§μτφ عالم ، — ὁ πρὸς ὃν στρέφονται τὰ βλέμματα ὅλου τοῦ κόσμου[**ἀλέμ**], ἤτοι ὁ προφήτης Μωάμεθ, ἢ ὁ Σουλτᾶνος·‖حاجتمندان ، — τὸ μέρος,πρὸς ὃ στρέφονται ἢ ἀτενίζουσιν οἱ ἐνδεεῖς[**χαδζετ-μενὲάν**],τὸ καταφύγιον τῶν πτωχῶν·§νότος [ἡ διεύθυνσις καὶ ὁ ἄνεμος]·§ δυϊκ. قبلتين **κηπλετέϊν,** τὸ τέμενος τῆς Μέκκας καὶ ὁ ναὸς τῆς 'Ιερουσαλήμ.

قبله Α. **κουπλέ,** ὄν. θ. φίλημα.

قبله‌كاه Π. **κηπλε-γκιάχ,** ὄν. τὸ μέρος,πρὸς ὃ διευθύνονται οἱ Μουσουλμᾶνοι προσευχόμενοι· βλ. قبله.

قبله‌نامه Π. **κηπλε-ναμέ,** ἐσφαλμένον ἀντὶ قبله‌نما βλ.

قبله‌نما Π.**κηπλὲ-νουμά,**ὄν.πυξὶς δεικνύουσα τὸ μέρος ἢ τὴν διεύθυνσιν τῆς Μέκκας· βλ. قبله .

قبوح Α. **καπούχ** [ρζ. قبح] ἐπθ. ἄσχημος, δυσειδής· ἀπρεπής.

قبور Α. **κουπούρ** [πλθ. τοῦ قبر] ὄν. τάφοι, μνήματα : ـ اهل **ἔχλι κουπούρ,** οἱ ἐν τοῖς τάφοις, νεκροί.

قبور Τ. **κουπούρ,** βλ. قوبور .

قبورغه Τ. **καπουργά,** βλ. قابورغه .

قبوق Τ.**καπούκ,**قبوقلامق **καπουκλανμὰκ** κτλ. βλ. قابوقلامق، قابوقلامق .

قبول Α. **καπούλ** [ρζ. قبل] ρ. ἀφ. ἀποδοχή, παραδοχή, ὑποδοχή· συγκατάθεσις: ـ حسن **χοῦσνι καπούλ,** καλή, εὐμενὴς ὑποδοχή, ἢ παραδοχή·‖ـ عدم **ἀτέμι καπούλ,** μὴ παραδοχή, ἄρνησις παραδοχῆς, ἀποποίησις· ‖ صالونی — αἴθουσα ὑποδοχῆς· ‖ پوليچه‌ك ی — ἀποδοχὴ συναλλαγματικῆς·‖ پوليچه‌ك عدم ی ـ ἀποποίησις ἀποδοχῆς συναλλαγματικῆς· ‖— ايجاب و πρότασις καὶ παραδοχὴ πρὸς σύστασιν οἱασδήποτε συμβάσεως,ὡς ἀγοραπωλησίας, μισθώσεως κτλ. [νομ.]·§[ἀντὶ ἐπθ.] δεκτός: — مدر **καπουλούμ-τηρ,** δεκτόν μου εἶναι, ἤτοι ἀποδέχομαι· ‖ مزدر — **καπουλουμούζ-τηρ,** ἀποδεχόμεθα· ‖ Ρμ. δέχομαι, ἀποδέχομαι, παραδέχομαι, ὑποδέχομαι,ἐπιδέχομαι[αἰτ.]: تكليفی ايتمك —· ἀποδέχομαι τὴν πρότασιν [**τεκλίφ**]· ‖ ايتدی کوندريلان هديه‌يی δέχθη τὸ ἀποσταλὲν δῶρον [**χετιγέ**]· ‖ ايدن‌طاقدن دكلدر نصيحت — δὲν εἶναι ἐκ τῆς τάξεως [**τακμτὲν**] τῶν δεχομένων συμβουλὰς [**νασηχάτ**]· ‖ ايتز الم نصيحت — λύπη [**ἐλὲμ**] μὴ ἐπιδεχομένη συμβουλήν,ἀπαραμύθητος·‖ ايتز ضياع تلاف ἀπώλεια [**ζηγιὰ'**] μὴ ἐπιδεχομένη ἀντικατάστασιν[**τελαφί**], ἀνεπανόρθωτος· ‖ ايتك — پوليچه‌يی ἀποδέχομαι τὴν συναλλαγματικήν· ‖ اولق — قرين γίνομαι ἀποδεκτός, παραδεκτὸς [**καρίνι καπούλ,** ἐγγὺς τῇ ἀποδοχῇ] ‖ اوليه‌جق دعايه آمين ديمز — δι'εὐχὴν μὴ γενησομένην ἀποδεκτὴν δὲν λέγεται Ἀμήν [πρμ.].

قبوللانمق Τ. **καπουλ-λανμὰκ** [κατὰ τὸ لهجه,κυρίως قبالامق βλ. قبال] ρμ. μτδ. ἀρπάζω, καταλαμβάνω.

قبولی Α. **καπουλ-ί,** ἐπθ. ὁ ἀνήκων τῇ παραδοχῇ,τῇ ὑποδοχῇ·§ ὄν.κ. Καβουλῆς· § θ. قبوليه : — معامله‌ده دیاتر پوسی [**μου'αμελὲ**]γινομένη πρὸς παραδοχὴν ἐκ μέρους τῆς Κυβερνήσεως σιδηροδρομικῆς γραμμῆς,ἢ γεφύρας ἢ προκυμαίας ἢ ἄλλου τοιούτου δημοσίου ἔργου, κατασκευασθέντος ἐργολαβικῶς· ‖ شرائط ـ ὅροι [**ἀεραΐτ**] παραδοχῆς· ‖ ـ مراسم ἐθιμοτυπίαι [**μερασὶμ**] ὑποδοχῆς.

قبه Α. **κουπέ,** ὄν. θ. θόλος: كليسا ـ سی θόλος ἐκκλησίας· ‖ آسمان ، — θόλος οὐρανοῦ, οὐράνιος θόλος· ‖ مينا ، — θόλος γλαυκός, οὐρανός·‖ زر بفت ، — θόλος χρυσοκέντητος [**ζὲρ-πάφτ**],ἤτοι ἀστερόεις οὐρανός·‖ — بنائك اوستنی ἐπὶ τὸ ἄνω[**ὅστσνδ**]τῆς οἰκοδομῆς ποιῶ θόλον, ἤτοι τὴν στέγην θολωτήν· ‖ آغز — سی οὐρανίσκος·‖ كبی — ἐν εἴδει θόλου, θολωτός·‖ — جبه‌يی ايدر τὸν κόκκον [**χαπέγι**] ποιεῖ θόλον, ἤτοι ἐξογκόνει τὰ πράγματα,μεγαλοποιεῖ, κ.κάμνει τὸν ποντικὸν Γενίτσαρον [πρμ.]· § μηχάνημα ἐκ δύο σφαιρικῶν σιδήρων, δι'οὗ οἱ τορευταί, οἱ σφραγιδοποιοί, ἢ οἱ κατεργαζόμενοι τὸ ἤλεκτρον,ἢ οἱ κατασκευασταὶ καπνοσυρίγγων κτλ. κρατοῦσι σφιγκτὰ τὸ πρᾶγμα, ὅπερ κατεργάζονται εἰς τὸν τόρνον ‖ چوبرمك —μεταχειρίζομαι δόλον, πανουργίαν, εὑρίσκω θεραπείαν, ἔρχομαι ἀπὸ τὸ δίκαιόν τινος·§πλθ.قبه **κουπέπ** καὶ قباب **κηπάπ.**

قبه‌لنمك Τ. **κουπέ-λενμέκ,**ρμ.οὐδ. γίνομαι θολωτός, ἐν εἴδει θόλου.

قبه‌لی Τ. **κουπέ-λί,** ἐπθ.θολωτὸς [οἰκοδόμημα]· ὁ ἐν σχήματι θόλου.

قبیح Α. **καπὶχ** [ἐκ τοῦ قبح] ἐπθ. ἄσχημος, δυσειδής· μτφ. κακός, φαῦλος: ـ فعل κακὴ ἢ φαύλη πρᾶξις[**φί'λ**]·‖الوجه — **καπήχου-λ-βέδζχ,** ἄσχημος τὸ πρόσωπον,δυσειδής·‖ — الشكل **καπήχου-ὰ-σέκλ,**κακὸς τὸ σχῆμα,δύσμορφος §θ.قبيحه **καπηχά** : ـ افعال **ἐφά'λι καπηχά,** κακαί, φαῦλαι πράξεις [**ἐφά'λ**].

قبیحه Α. **καπηχά,** ἐπθ. θ. τοῦ προηγ. βλ. §ὄν. θ. φαύλη, κακὴ πρᾶξις· § πλθ. قبائح **καπαΐχ.**

قبیل Α. **καπὶλ** [ρζ. قبل] ὄν. εἶδος, τάξις, κατηγορία : دن اولمق ـ بو — ἐκ τοῦ εἴδους, ἢ τῆς τάξεως, ἢ τῆς κατηγορίας ταύτης, ἢ τοιοῦτόν τι.

قبیله Α. **καπιλὲ** [ἐκ τοῦ προηγ.] ὄν. θ. φυλή: قريش ـ سی **κουρεῖς καπιλεσί,** ἡ φυλὴ τῶν Κορεΐς, ἤτοι ἡ φυλή, ἐξ ἧς ὁ Μωάμεθ ὁ προφήτης· ‖ ضبابيه ، — **καπιλέϊ ζαπαπιγέ,** σαῦραι, σαυροειδῆ· ‖سرخسيه ، — **καπιλέϊ σουρχισιγέ,** πτέριδες, πτεριδωτά.

قپ Τ. **κὶπ** ἢ قپ **κήπ,** μόριον, ὅπερ προτασσόμενον ἐπιθέτων τινῶν ἀρχομένων ἀπὸ ق ἐπιτείνει τὴν ἔννοιαν αὐτῶν: قپ قرمزی **κὶπ-κηρμιζῆ,** λίαν ἐρυθρός, κατακόκκινος· ‖ βλ. καὶ قاپ ἢ قاپ ، قپر، قوپ ، قپردامق .

قپاتمق Τ. **καπα-τ-μάκ,** ρμ. διαμ. ἢ μτδ. βάλλω νὰ κλείσωσι,νὰ περικλείσω-

σι, νὰ ἐγκλείσωσι, περιορίζω, φυλακίζω· βάλλω νὰ φράξωσι, νὰ στουππώσωσι,νὰ καλύψωσι· ἐπισάττω τὸν ἵππον· ἐπουλῶ πληγήν·ἀγοράζω πράγματα ἐκ δημοπρασίας κρυφίως εἰς τιμὴν λίαν συγκαταβατικήν,κ.τὰ πνίγω·μεταχειρίζομαι ὡς παλλακίδα·§ἀροτριῶ τὸν ἀγρὸν[αἰτ].

قپاتمه T. **καπατμά,** ὀν. ἀπαρ. τὸ κλείειν, περιορίζειν κτλ. βλ.προηγ·§ὀν. παλλακίς· § ἐπιθ. κλειστός.

قپادلق T.**καπατηλμὰκ**[πθ. τοῦ قپاتق βλ.] ρμ.πθ.κλείομαι, περιορίζομαι,κτλ.

قپادله T. **καπατηλμὰ** [ἐκ τοῦ προηγ.]ὀν. ἀπαρ. τὸ κλείεσθαι κτλ. : افلاس — سی معاملاتك **ἰῶλὰς μου'αμελατηνὴν καπατηλμασὴν,ἡ** παῦσις τῶν ἐργασιῶν τῆς πτωχεύσεως.

قپاروز T. **καπαρὸζ** [ἐκ τοῦ قپاق] ὀν. λάφυρον, λεία: دە كزمك—ζητῶ λείαν.

قپاروزجی T. **καπαροζ-δζῆ,** ὀν. ὁ ζητῶν λείαν, λάφυρον· παράσιτος.

قپاروزجیلق T. **καπαροζ-δζηλήκ,** ὀν. τὸ εἶναί τινα παράσιτον· τὸ ζητεῖν λείαν, λάφυρον.

قپاق T. **καπὰκ** [ἐκ τοῦ قپامق] ὀν. κάλυμμα, σκέπασμα, πῶμα· λίθος πλατὺς ἢ ἄλλη πλὰξ χρησιμεύουσα ὡς κάλυμμα· πλοῖον ἔχον κατάστρωμα[βλ. قاليون]· παραπέτασμα [ἐπὶ ὀχυρωμάτων]: ی—تخره κάλυμμα χύτρας· || قویو ی—κάλυμμα φρέατος[**κουγιοῦ**]·||ی—قوطی κάλυμμα κυτίου·||کوز ی—κάλυμμα πίθου·||ی—کوپ γκιὸζ-καπαγῆ, βλέφαρον·|| ی—دیز ἐπιγονατίς· || اورمق—ایشه καλύπτω ὑπόθεσιν, κρύπτω, τηρῶ μυστικήν·||آتمق ی— φεύγω, ἐν τάχει, καταφεύγω·||آتمق ی بر محله— ῥίπτομαι κάπου·|| چك یرنده پشیروب شینو ἐν τῇ χύτρᾳ καὶ τρώγω ἐντὸς τοῦ καλύμματος [**καπαγηνὰ**], ἤτοι εἶμαι ὀλιγαρκής.

قپاقسز T. **καπακ-σήζ,** ἐπιθ. ὁ ἄνευ καλύμματος, ἀνοικτός.

قپاقلانمق T. **καπακ-λανμάκ,** ρμ. πθ. ἢ οὐδ. καλύπτομαι διὰ καλύμματος·ἀνατρέπομαι[ἐπὶ πλοίου ὑπὸ τοῦ ἀνέμου]: قوجه کمی اوفاق یرصندال کبی قپاقلانمق غرق اولیوردی πλοῖον τοσοῦτον μέγα, ἀνατραπὲν ὡς λέμβος μικρά, κατεδυθίσθη διὰ μιᾶς.

قپاقلو T. ἢ قپاقلی **καπακ-λῆ,** ἐπιθ. ὁ ἔχων κάλυμμα, κεκαλυμμένος, μυστικός: —کیزلی **γκιζλὶ καπακλῆ,** μυστικώτατον[πρᾶγμα] §εἶδος πυροβόλου νέου συστήματος·§ἅμαξα πολεμεφοδίων τῶν τηλεβόλων.

قپال T. **καπὰλ** [ἐκ τοῦ قپامق βλ. καὶ قپالمق] ὀν. περιορισμός· ἐξ αὐτοῦ τὸ قپاللانمق **καπαλ-λανμάκ,**ἢ قپولانمق **καπουλλανμάκ,**βλ.

قپالمق T. **καπαλμάκ,** ταὐτὸ قپانمق βλ.

قپالو T. ἢ قپالی **καπα-λῆ** [ἐκ τοῦ قپامق] ἐπιθ. κλειστός,πεφραγμένος,κεκαλυμμένος, περίκλειστος,ἀσαφής, σκοτεινὸς ἢ ἄγνωστος·νεφελώδης: دكان— κατάστημα κλειστόν· || قپو— κλειστὴ θύρα·||هوا— καιρὸς νεφελώδης·||یول— ὁδὸς πεφραγμένη, κλειστή· ||—باشی μυστικόν·|| کوزی— οὗ ὁ ὀφθαλμὸς [**γκιοζῦ**] κλειστός, ἤτοι ἀφελής, ἀδαής, ἄπειρος· ||قوطی— κυτίον κλειστόν· μτφ. ἄνθρωπος ἐχέμυθος, κρυψίνους [ταὐτὸ اصیتمه کیزلی]·||—اوسی οὗ τὸ ἄνω [**ὄστὸ**] κεκαλυμμένον, συγκεκαλυμμένος.

قپامق T. **καπαμάκ** [ἐκ τοῦ قاپ ἢ قپ] ρμ. μτδ.κλείω,περικλείω, ἐγκλείω,φράττω,καλύπτω[αἰτ.]: —قپو کلیو θύραν·||—کتاب κλείω βιβλίον· || — کوز κλείω ὀφθαλμόν· κοιμῶμαι· προσποιοῦμαι ὅτι δὲν βλέπω· || —شیشه κλείω φιάλην,πωμάζω· || —دلیك φράττω ὀπὴν [**τελίκ**]·||—بورج καλύπτω χρέος·||—حساب κλείω λ)σμόν· || — نظارتی κλείω, φράττω ἢ ἐμποδίζω θέαν [**ναζαρετί**]· § περιορίζω γεννήματα κτλ. ὅπως ὑψωθῇ ἡ τιμή· § κλείω λόγον: رجا ایدرم بو بحثی قپا κλεῖσον παρακαλῶ τὴν ὁμιλίαν[πάχς] ταύτην.

قپامه T.**καπαμά,** ὀν.ἀπαρ.τὸ κλείειν,φράττειν κτλ. βλ. προηγ.||جه— قپو **καποῦ καπαμαδζά,**συλλήβδην ὅλα ὁμοῦ [βλ. طوپدن]· || جه — براو طوتمق قپو πιάνω σπῆτι μοναχικό, ἤτοι ἐνοικιάζω οἰκίαν ἰδιαιτέρως· § ὁλόκληρος ἐνδυμασία: مکتب—ی ἐνδυμασία χορηγουμένη εἰς μαθητὰς σχολῆς·||بها— ἀντίτιμον ἐνδυμάτων·||چقمق— διανέμονται ἐνδύματα εἰς μαθητὰς σχολῆς ἐν ὡρισμένῃ ἐποχῇ·§εἶδος φαγητοῦ ἐκ λαχανικῶν ἰδίᾳ κρομμύου νωποῦ, σαλάτας καὶ κρέατος, κ. καπαμᾶς.

قپامه‌جی T. **καπαμα-δζῆ,** ὀν. πωλητὴς ὁλοκλήρων ἐνδυμασιῶν ἑτοίμων

[βλ. حاضرجی]· § πωλητὴς τοῦ φαγητοῦ τοῦ καλουμένου καπαμᾶ· βλ. προηγ.

قپان T. ἢ قپاڵ **καπὰν** [μτχ. τοῦ قپمق] ὁ ἁρπάζων, ἕλκων:— دمیر ὁ ἕλκων τὸν σίδηρον, ἤτοι μαγνήτης· ||— صمان ὁ ἕλκων τὸ ἄχυρον,ἤτοι ἥλεκτρον· || ه— —**καπὰν καπανά,** ὁ ἁρπάξας τοῦ ἁρπάξαντος, ἤτοι ὅποιος πρωταρπάξῃ.

قپان T. **καπὰν** [ἐκ τοῦ προηγ.] ὀν. παγίς: ی—ره παγὶς μυῶν,μυάγρα·|| صكسار ی—قوش παγὶς πτηνῶν· || — تل παγὶς ἐκ σύρματος· || ه — συλλαμβάνομαι εἰς τὴν παγίδα.

قپان T. **καπὰν** [περσ. کپان]ὀν.εἶδος μεγάλου βάρους ἢ τσεκίου [چکی]πρὸς στάθμισιν σιτηρῶν κτλ.συνεκδ.ἀγορά,ἀποθήκη:اون ی—ἀγορὰ σίτου [ὄνομα συνοικίας ἐν Κων]πόλει]· || ی — یاغ ἀγορὰ ἐλαίου· || ی — بال ἀγορὰ μέλιτος.

قپانجه T. **καπάν-δζα,** ὀν. μικρὰ παγὶς διὰ πτηνά.

قپانمق T. **καπα-ν-μάκ,** ρμ. οὐδ. καὶ πθ. κλείομαι, ἐγκλείομαι, περικλείομαι, φράττομαι, καλύπτομαι, περιορίζομαι εἴς τι ἀσφαλὲς μέρος, ἀποκλείομαι ἐν πολιορκίᾳ· σκοτεινιάζω [ἐπὶ καιροῦ], σβέννυται, ἐκλείπει, μαραίνεται[ἐπὶ οἰκογενείας,οἰκίας,ἀνθέων κτλ.]· πίπτω πρηνὴς εἰς τοὺς πόδας τινὸς ὅπως παρακαλέσω, εὐχαριστήσω ἢ προσευχηθῶ· πίπτω πρηνὴς ἢ ἐπὶ τοῦ ρύγχους,ὡς ἵππος κτλ.[δοτ.]: —قپو ἡ θύρα κλείεται·||— خانه κλείει ἡ οἰκία· μτφ. καταστρέφεται ἡ οἰκογένεια ἕνεκα θανάτου κτλ.||اوطه‌مه قپاندم ἐκλείσθην εἰς τὸ δωμάτιόν μου· || — دكان τὸ κατάστημα κλείεται [τὸ ἑσπέρας προσωρινῶς, ἢ διακόπτει τὰς ἐργασίας διαρκῶς]·||—چیچك τὸ ἄνθος κλείει,μαραίνεται·||—یاره ἡ πληγὴ κλείει,ἐπουλοῦται·||نظارت —ἡ θέα[**ναζαρὲτ**]φράττεται,κλείεται·||— هوا ὁ καιρὸς σκοτεινιάζει, γίνεται σκοτεινός, ζοφερός, νεφελώδης· || — کوز κλείεται ὁ ὀφθαλμός [ἐπὶ τυφλοῦ, ἢ θνήσκοντος]· || یرینك آیاغنه ἢ — آیاقلرینه προσπίπτω εἰς τοὺς πόδας τινὸς ὅπως παρακαλέσω· || بعض بصبصه‌یردازلر یرلره قپانورجه‌سنه‌کنا ایدرلر εὐτελεῖς τινες κόλακες[**πασπασά-περτὰζ**] χαιρετῶσι [**τεμεννὰ**] κατὰ τρόπον ὡς νὰ ἤθελον πέσει πρηνεῖς[**καπανηδζάσηνὰ**] ἐπὶ τῆς γῆς.

قپانیچه T. **καπανίτσα** [ἐκ τοῦ قپان] ὀν. μπλωτὴ ἐορτῆς, πανηγύρεως, ἣν ἐφόρουν ἄλλοτε οἱ Σουλτᾶνοι καὶ οἱ ἀνώτεροι λειτουργοὶ τοῦ κράτους, ἔχουσα χειρίδας στενὰς καὶ εἰς τὸ στῆθος κοσμήματα δεδουλευμένα· βλ. قونتوش.

قپانیق T. **καπανὴκ** [ἐκ τοῦ قپانمق] ἐπιθ. κεκλεισμένος, κλειστός, σκοτεινός, νεφελώδης· μελαγχολικός : رنك— χρῶμα [**ρενγὴκ**] σκοτεινόν, βαθύ·||هوا—καιρὸς νεφελώδης, σκοτεινός|| خانه—κλειστή, σκοτεινὴ οἰκία·||اشتها— ὄρεξις [**ἰστιχά,** κ. **ἰστὰχ**] κλεισμένη, κλειστή·|| مزاجلو—**καπανὴκ μιζαὸζλοῦ,**μελαγχολικός[οὗ ἡ διάθεσις κλειστή].

قپچاق **κπτσάκ,**ὀν. κ. Κπτσάκ, χώρα ἐν Τουρκεστὰν καὶ ὄνομα τουρκικῆς φυλῆς αὐτόθι.

قپر T.**κππὴρ** [ἐκ τοῦ μορ. قپ] μόριον ἐπαναλαμβανόμενον **πρὸς παράστασιν** κινήσεως συνεχοῦς : قپر قپر اویناماق μετακινοῦμαι συνεχῶς, δὲν μένω ἥσυχος, ταράττομαι διαρκῶς, ὡς οἱ μικροὶ παῖδες, οἱ μῦς κτλ.

قپرداتمق T. **κπππρ-τατμάκ,** ρμ. μτδ. κινῶ, ταράττω, σαλεύω [αἰτ.]: —طوداقلری κινῶ τὰ χείλη [**τουτακλαρῆ**].

قپرداق T. **κπππρ-τὰκ** [ἐκ τοῦ قپردامق]ἐπθ. εὐκίνητος, ζωηρός.

قپرداقلق T. **κπππρ-τακλήκ,** ἐκ τοῦ προηγ. ὀν.εὐκινησία,εὐστροφία,ζωηρότης.

قپردامق T.**κπππρ-ταμὰκ** καὶ قپردانمق **κπππρ-τανμάκ,** ρμ. οὐδ. ταράττομαι,σαλεύομαι,μετακινοῦμαι διαρκῶς, ὡς οἱ μικροὶ παῖδες,οἱ μῦς κτλ. : اسكمله‌دن قپردان κινήθητι ἀπὸ τοῦ σκαμνίου.

قپردی T.**κπππρ-τῆ,** ὀν. ἐλαφρὰ ἀθόρυβος μετακίνησις, σάλευμα· ἡ μετὰ θορύβου ἐλαφρὰ κίνησις καλεῖται طپردی **τππρτῆ**· ἡ δὲ μεγάλη پاتردی **πατπρτῆ**· βλ. λ.

قپشدیرمق T. **κππτὰτπρμὰκ** ἢ قپرشدیرمق **κπρππτὰτπρμὰκ** [ἐκ τοῦ قپمق] ρμ. μτδ. ἀνοιγοκλείω συγχρόνως [αἰτ.]: کوزلری — ἀνοιγοκλείω τοὺς ὀφθαλμούς.

قپق T. **κππὴκ,** βλ. قپیق.

قپلامق T. **καπλαμάκ,** ἀπὸ قپلامه **καπλαμά,** βλ. قاپلامه ، قاپلامق.

قپلان Τ. ἡ قاپلان **καπλάν,** ὀν. τίγρις [περσ. ببر]: —یوسی δέρμα[πόδε]τίγρεως· || —گدی γαλῆ ἔχουσα δορὰν ὁμοίαν τῆς τίγρεως· § ἐνίοτε ἐσφαλμένως ἀντὶ τοῦ πάνθηρ· βλ. ببر.

قپق Τ. **κπ-μὰκ** [ἐκ τοῦ قپ ἢ ἐκ τοῦ قپامق βλ. καὶ قریق] ρμ.μτδ.βλεφαρίζω,σκαρδαμύσσω [αἰτ.]: —کوز ἀνοιγοκλείω ἐν βίᾳ καὶ συχνάκις τοὺς ὀφθαλμούς, κ. παίζω τὰ μάτια, ποιῶ νεῦμα ἐρωτικὸν ἢ πρὸς συνεννόησιν·βλεφαρίζω [πάθος τῶν ὀφθαλμῶν].

قپمه Τ. **κπμὰ** [ἐκ τοῦ προηγ.] ὀν. ἀπαρ. βλεφαρισμός : —کوز — سی νεῦμα ἐρωτικόν,ἢ πρὸς συνεννόησιν,παίξιμον τῶν ματιῶν· βλεφαρισμός, ἤτοι τὸ πάθος τοῦ ἀνοιγοκλείειν τοὺς ὀφθαλμοὺς συχνάκις καὶ ἐν βίᾳ.

قپو Τ. ἡ قاپو **καπού** ἢ **καπὴ** [ἐκ τοῦ قپامق] ὀν. θύρα,πύλη, ὑπουργεῖον, κυβερνητικὸν τμῆμα, καταφύγιον, οἰκία: —سی اوطه θύρα δωματίου·||—سی شهر πύλη πόλεως [ἀέχρ]· || —سی قلعه πύλη φρουρίου· || —سی آرابه θύρα ἁμάξης ἢ θύρα δι' ἧς εἰσέρχεται ἅμαξα, μεγάλη θύρα· || —یاوروسی μικρὰ θύρα ἢ θυρίδιον ἠνεῳγμένον ἐπὶ τοῦ ἑνὸς φύλλου τῶν μεγάλων θυρῶν, ὥστε χωρὶς ν' ἀνοίγῃ ὅλη ἡ θύρα νὰ εἰσέρχηταί τις καὶ ἐξέρχηται διὰ τοῦ θυριδίου τούτου· || —دمیر σιδηρᾶ πύλη, ἡ δίοδος ὀχυρὰ μεταξὺ δύο ὀρέων· σιδηραῖ πύλαι ἐν τῷ Δουνάβει ποταμῷ· || —سی — پاشا Ὑψηλὴ Πύλη, τὸ τμῆμα τῆς Μ. Βεζυρείας, πρωθυπουργεῖον [ἄλλως باب عالی **πάπι ἁλί**]·|| —سی سرعسکر Σεραskerάτον, ἤτοι ὑπουργεῖον τῶν στρατιωτικῶν [ἄλλως باب والای سر عسکری **πάπι βαλάϊ σερασκερί**]· || —سی شیخ الاسلام Σεϊσλαμάτον [ἄλλως باب والای مشیخت پناهی ἢ فتواپناهی **πάπι βαλάϊ μεσεϊχὰτ-πεναχὶ** ἢ **φετβὰ-πεναχί**]·|| —سی ضبطیه ὑπουργεῖον τῆς Ἀστυνομίας [ἄλλως باب والای **πάπι βαλάϊ ζαπτιγὲ**] κτλ.|| —باجه πύλη καὶ καπνοδόχη, ἤτοι ὑπουργεῖα,διοικητήριον καὶ ἐν γένει πᾶν κυβερνητικὸν τμῆμα· πανταχοῦ,εἰς ὅλα τὰ μέρη·|| —کتخدای **καπού κετχουδασή,** ἀντιπρόσωπος νομάρχου ἢ ὑποτελοῦς ἡγεμόνος, ἢ Πατριάρχου παρὰ τῇ Υ. Πύλῃ, κ. Καποῦ-κεχαγιᾶς·|| —چوقداری **καπού τσοκαδαρῆ,** βοηθὸς τοῦ προειρημένου ὑπαλλήλου, ἤτοι τοῦ Καποῦ-κεχαγιᾶ, διαγγελεύς· || —اوغلانی **καπού ὀγλανῆ,** ὑπάλληλος τοῦ Καποῦ-κεχαγιᾶ[ἄλλοτε ἐκαλοῦντο οὕτως οἱ διαγγελεῖς τῶν Πατριαρχείων καὶ τῶν πρεσβειῶν παρὰ τῇ Υ. Πύλῃ]·|| یولداشی — συνάδελφος ἐν τῇ ὑπηρεσίᾳ, ἤτοι ὑπάλληλος ἐν τῷ αὐτῷ ὑπουργείῳ ἢ ὑπὸ τὸν αὐτὸν κύριον·|| —آدمی ἄνθρωπος ἤτοι ὑπάλληλος τῆς Κυβερνήσεως·|| —آغاسی ἀρχηγὸς τῶν λευκῶν εὐνούχων τοῦ παλατίου· || —آلتی — **καποῦ ἁλτῆ,** ἀστυνομικὸς σταθμός· ||—سی حاجت θύρα τῆς ἀνάγκης, καταφύγιον,ἄσυλον·||—سنه کیتسون قولك یا حضرت کیمك μήν εἰς τίνος θύραν νὰ μεταβῇ ὁ δοῦλός Σου [**κουλ-οὶν**] ὦ εὐεργέτα [Θεέ]; || —آچیق θύρα ἀνοικτή, φιλοξενία· || —سی آچیق φιλόξενος· || —آچق ἀνοίγω τὴν θύραν· μτφ. ἀρχίζω, ἀρχίζω τὸν λόγον,προοιμιάζομαι· δίδω τὸ παράδειγμα, ἀνοίγω τὸν δρόμον·||—یی بیوك آچق ἀνοίγω μεγάλην τὴν θύραν, δαπανῶ πολλά, κάμνω μεγάλα ἔξοδα· || —سنده بیومك μεγαλόνω εἰς τὴν πόρταν τινός, ἤτοι ἀνατρέφομαι ἐν τῷ μεγάρῳ αὐτοῦ, εἶμαι οἰκιακός·|| —طولاشمق ἢ کزمك γυρνῶ πόρτα πόρτα, περιφέρομαι ὅλας τὰς θύρας ζητῶν τι· || —دن باقمق βλέπω ἀπὸ τὴν θύραν, ἤτοι εἶμαι κεκλεισμένος ἐν τῇ οἰκίᾳ : مارت ayı دن باقدیر قازمه کورك یاقدیر ὁ Μάρτιος κάμνει τὸν ἄνθρωπον νὰ βλέπῃ ἀπὸ τὴν θύραν [νὰ κλεισθῇ ἐν τῇ οἰκίᾳ] καὶ νὰ καύσῃ σκαπάνας καὶ πτυάρια, ἤτοι πᾶν ξύλον[πρμ.]·||—یه هپسی بر ὅλα εἰς μίαν θύραν ἐξέρχονται, πάντα καταλήγουσιν εἰς τὸ αὐτό·||—یاتق κάμνω πόρταν [ἐν τῷ παιγνίῳ τοῦ ταβλίου]· || —ایچی σχοινίον δι' οὗ ἀνοίγει ἔσωθεν ἡ θύρα κατὰ τὸ παλαιὸν σύστημα· || βλ. καὶ باجه.

قپوجق Τ. **καπου-δζήκ,** ὀν. μικρὰ θύρα, θυρίδιον.

قپوجی Τ. **καπου-δζῆ,** ὀν. θυρωρός : —باشی ἀρχιθυρωρὸς τῶν ἀνακτόρων· || —باشیلی — رکاب **ρικιὰπ καπουδζῆ πασήσῆ,** ἢ باشیلی—عالی **τεργκιάχι ἁλὶ καπουδζῆ πασήσῆ,** ἀξιωματικοὶ τοῦ παλατίου· βαθμὸς ἀπονεμόμενος εἰς ἀπαιδεύτους, εἰς ἀρχηγοὺς ἀτάκτων στρατιωτικῶν ἀποσπασμάτων κτλ.

قپودان Γλ.**καπτὰν** [capitan] ὀν. πλοίαρχος:—احمد ὁ **πλοίαρχος** Ἀχμέτ·||—پاشا **καπτὰν πασᾶ,** ἢ دریا—**καπτάνι τεργιά,** ἀρχιναύαρχος, ὑπουργὸς τῶν ναυτικῶν·||برکیده ὀλιγ — اولماز ἐν ἐνὶ πλοίῳ δύο πλοίαρχοι δὲν γίνονται [πρμ.]· § λοχαγὸς ξένου στρατοῦ·§ἀρχηγὸς φυλῆς ἢ ὁμάδος ἀλβανικῆς ἢ ἑλληνικῆς,κ. καπετάνιος· || βλ. رئیس καὶ سواری.

قپودانلق Τ.**καπτὰν-λήκ,** ὀν.πλοιαρχία· ἀρχηγία,καπετανάτο· βλ.προηγ.

قپودانه Ιτ. **καπτάνα** [capitana] ὀν. ἀντιναύαρχος [τὴν σήμερον καλεῖται بحریه فریق]· § ναυαρχίς.

قپورطه Ιτ. **καπούρτα** [caporta] ὀν. φεγγίτης δωματίου πλοίου· παράθυρον ἄνωθεν.

قپوسز Τ. **καπου-σούζ,** ἐπθ. ὁ ἄνευ θύρας· ὁ μὴ εὑρισκόμενος ἐν ὑπηρεσίᾳ, διαθέσιμος [ὑπηρέτης, ὑπηρέτρια κτλ.].

قپوسقه Τ. **καπούσκα,** βλ. قاپوسقه.

قپولاندیرمق Τ.**καπου-λανδηρμάκ,** ρμ. μτδ. τοποθετῶ εἰς οἰκίαν ὑπηρέτην-ριαν, βάλλω εἰς ὑπηρεσίαν [αἰτ.].

قپولانمق Τ. **καπου-λανμάκ,** ρμ.οὐδ. τοποθετοῦμαι εἰς οἰκίαν [ὑπηρέτης-ρια], εὑρίσκω ὑπηρεσίαν.

قپولو Τ. **καπου-λοῦ,** ἐπθ. ὁ ἔχων θύραν : —ایکی δίθυρος, δίπορτος.

قپیق Τ. **κπὴκ** [ἐκ τοῦ قپق] ἐπθ. βλεφαρίζων, ἤτοι ἀνοιγοκλείων, παίζων ἢ ἡμίκλειστος [ἐπὶ ὀφθαλμοῦ πάσχοντος].

قت Τ. **κὴτ** [κατὰ τὸ لهجه κυρίως قات] ὀν. μέρος· § ἰσοδυναμεῖ τῇ παρά, κατά : —ندم **κατηνδά,** παρ' αὐτῷ ἢ κατ' αὐτόν·||عقل ندم— **οὐκαλὰ κατηνδά,** παρὰ τοῖς φρονίμοις, ἢ κατὰ τοὺς φρονίμους.

قت Τ. **κήτ,** ἐπθ. ὀλίγος,σπάνιος· βλ. قیت.

قت Τ. **κήτ,** μόρ. βλ. قتر.

قتال Α. **κατὰλ** [ρζ. قتل] ἐπθ. ὁ φονεύων δολοφόνος.

قتال Α. **κητὰλ** [ρζ. قتل] ὀν.ἀλληλοσφαγία, μάχη, σφαγή:—جدال و **δζιτὰλ οὐ κητάλ,** πόλεμος καὶ σφαγή· || βλ. مقاتله.

قتال Α. **κουττὰλ** [πλθ. τοῦ قاتل] ὀν. φονεῖς, κακοῦργοι.

قتر Τ. **κητὴρ** [ἐκ τοῦ قت] μόριον ἐπαναλαμβανόμενον πρὸς παράστασιν τοῦ ἐλαφροῦ κρότου τοῦ παραγομένου ἐκ τῆς μασήσεως τροφῆς τραγανῆς,ὡς διπύρου,ὁστοῦ:— —چیڤ τρώγω τραγανιστά, τραγανίζω, τρωγαλίζω· || —کولك — γελῶ τραγανιστά, περιτράνως. || βλ. καὶ قاتر.

قتر Τ. **κητὴρ** [ἐκ τοῦ προηγ.] ὀν. ψεῦδος: —آغق ψευδολογῶ, λέγω χονδροειδῆ ψεύδη.

قتر داتمق Τ. **κητὴρ-τατμάκ,** ρμ. μτδ. τραγανίζω, τρωγαλίζω [αἰτ.] : —کیك τραγανίζω ὁστοῦν **[κεμίκ].**

قتر داق Τ. **κητηρτάκ,** βλ. قیقرداق.

قتر دامق Τ. **κητηρ-ταμάκ,** ρμ. οὐδ. τραγανίζομαι, ἤτοι παράγω ἦχον τραγανόν· λέγεται ἐπὶ μασσήσεως τραγανῆς τροφῆς ὡς διπύρου, ὁστοῦ κτλ.

قتردی Τ. **κητηρτῆ,** ὀν. ὁ ἐλαφρὸς κρότος ὁ παραγόμενος ἐκ τῆς μασσήσεως τροφῆς τραγανῆς, ὡς διπύρου, ὁστοῦ κτλ.

قتل Α. **κάτλ,** ρ.ἀφ. τὸ φονεύειν, φόνος, δολοφονία, σφαγή : —نفوس **κάτλι νουφούς,** σφαγή·|| —بسبب **κάτλ πὶ-σέπεπιν,** φόνος ἕνεκα αἰτίας·||—خطا φόνος ἀκούσιος [**χατά,** κατὰ λάθος]·||—عمد شبه **κάτλι σὶπχι ἄμὲ,** φόνος ὅμοιος τῷ ἐκ προμελέτης, ἤτοι ὁ οὐχὶ δι' ὅπλου φονικοῦ [آلات جارحه] ὡς ξίφους, μαχαίρας κτλ. ἀλλὰ διὰ ροπάλου ἢ διὰ ραπίσματος· || —عمد **κάτλι ἄμὲ,**φόνος ἐκ προμελέτης, ἤτοι ὁ γινόμενος δι' ὅπλου φονικοῦ· || —نفس **κάτλ νέφς,**αὐτοκτονία [μᾶλλον قتل نفس **τελέφι νέφς** ἢ انتحار **ιντιχάρ**].‖ Ρμ. φονεύω[αἰτ.]: آلتله یرینی —ایتمك φονεύω τινὰ δι' ὅπλου **[ἁλέτ-λε].**

قتل Α. **κάτελε,** ρμ. ἐφόνευσε: قتل — ن· **μὲν κάτελε κούτιλε,** ὅστις φονεύει φονεύεται [τιμωρεῖται διὰ θανατικῆς ποινῆς].

قتلا Α. **κουτελά,** πλθ. τοῦ قتيل, βλ.

قتلگاه Π.**κατίλ-γκιάχ,** ὀν. τόπος σφαγῆς.

قتمر Τ. **κατμέρ,** قتمرلی **κατμερλί,** βλ. قاتر، قاترلی.

قتور Α. **κατούρ,** ἐπθ. φιλάργυρος, γλίσχρος, ὁ ἐκ φιλαργυρίας μὴ διατηρῶν ὡς δεῖ τὴν οἰκογένειαν αὐτοῦ.

قتور Α. **κουτοὺρ,** ὀν. φιλαργυρία, γλισχρότης.

قتولك T. **κατολίκ**, βλ. قاتولك.

قتى T. **κατῆ**, قتيلاشمق **κατηλαάμάκ**, κτλ. βλ. قاتى، قاتيلاشمق κτλ.

قتيق T. **κητῆκ** [κατὰ τὸ اچمك ἀντὶ قرتيق, ἐκ τοῦ قرتمق ἢ قرقمق]ὀν. φλοιοὶ καυλῶν, ἢ καλάμια λίνου ἢ καννάβεως χρησιμεύοντα ὡς παραγεμίσματα στρωμνῆς, μινταρίου [مندر] κτλ. ἐν γένει παραγέμισμα.

قتيل A. **κατὶλ** [ρζ. قتل] ἐπθ. πεφονευμένος, δολοφονηθείς· συνηθέστ. مقتول **μακτούλ**]· § πλθ. ولر **κουτελά**.

قجاق T. ἢ جاجاق **καδζάκ**, βλ. قاپ.

قجر T. **κπδζήρ**, ὀν. ἀτράφαξις, κ. χρυσολάχανον, λοπουντζά· § βλ. غيجير.

قجر T. **κπδζήρ**, قجرداق **κπδζηρτααμάκ**, قيجر، قيجرداق، قجردی **κπδζηρτῆ**, βλ. قيجر، قيجردی.

قجقلامق T. **κπδζηκ-λαμάκ**, قجقلامق **κπδζηκλανμάκ**, βλ. غيجيقلامق، غيجيقلامق.

قچاق T. **κατσάκ**, βλ. قاچاق.

قچان T. **κάτσαν**, βλ. قاچان.

قچين T. **κητσίν**, βλ. قيچين.

قحامه A. **καχαμέ**, ὀν. θ. ἔσχατον γῆρας· βλ. καὶ خومه **κουχουμέ**.

قحبه A. **καχπέ**, κ. **καχπέ**, ὀν. θ. πόρνη: اوغلى — υἱὸς πόρνης· μτφ. δόλιος, ἀπατεών, ἄτιμος ἄνθρωπος δυνάμενος νὰ πράξῃ τὰ πάντα ὅπως ἐπιτύχῃ τοῦ σκοποῦ του, ἐξώλης, ἐπίτριπτος.

قحبه‌لك T. **καχπε-λίκ**, ὀν. ἀπάτη, δολιότης, ἀπιστία, ἀτιμία.

قحط A. **κὰχτ** [βλ. قيت] ὀν. ξηρασία ἐξ ἀνομβρίας, ἀφορία, σιτοδεία, λιμός: غلا — و **κὰχτ οὐ γαλά**, σιτοδεία καὶ ὑπερτίμησις, ἤτοι λιμός· ||سال — καὶ سنه — ἔτος ἀφορίας, σιτοδείας· § μτφ. ἔλλειψις: رجال — **κάχτι ριδζάλ**, λειψανδρία [τ. آدم قيتلغى].

قحف A. **κήχφ**, ὀν. κρανίον [ἀνατ.] συνων. جمجمه **δζομδζομέ**· § πλθ. اخاف **ακχάφ**.

قحفى A. **κηχφ-ί**, ἐπθ. κρανιακός [ἀνατ.]: — صدرى **κηχφίϊ σατρί**, κρανιοθωρακικός· ||بطنى — **κηχφίϊ πατνί**, κρανιοκοιλιακός.

قحل A. **κάχλ**, ὀν. μαρασμὸς [ἰατ.]· βλ. καὶ قحل **κουχούλ**.

قحمه A. **καχμέ**, ὀν. θ. τὸ σπεύδειν εἴς τι ἀπερισκέπτως, ἀπερίσκεπτος ὁρμή· § τόπος ἐπικίνδυνος· § ἔτος ἀφορίας.

قحوط A. **κουχοὺτ** [ρζ. قحط] ρ. ἀφ. τὸ ὑποφέρειν ἐκ σιτοδείας, ἀφορίας, λιμοῦ.

قحول A. **κουχούλ**, ὀν. μαρασμός· βλ. καὶ قحل **κάχλ**.

قحوم A. **καχούμ**, ἐπθ. ὑπέργηρος, ἐσχατόγηρος.

قحوم A. **κουχούμ**, ὀν. ταὐτὸ قحمه βλ.

قحومه A. **κουχουμέ**, ταὐτὸ قحامه.

قحيط A. **καχὶτ** [ρζ. قحط] ἐπθ. ὁ ἀνήκων μεγάλῃ ἀφορίᾳ, σιτοδείᾳ, λιμῷ [ἐπὶ ἔτους]: — سال ἔτος μεγάλης ἀφορίας.

قد A. **κάτ**, ὀν. ἀνάστημα [συνων. قامت **καμὲτ**]· ὕψος: و — قامت· ||بالا — ἀνάστημα ὑψηλόν· ||موزون — ἀνάστημα σύμμετρον, κομψόν [**μεζούν**]· || — سرو **σὲρβ-κάτ**, ὁ ἔχων ἢ ἔχουσα ἀνάστημα κυπαρίσσου, ἤτοι ὑψηλὸς καὶ χαρίεις· ||بنا — ὕψος οἰκοδομῆς· || — چكمك αὐξάνω κατὰ τὸ ἀνάστημα, μεγαλόνω.

قداً A. **κάτ-εν**, ἐπρ. κατὰ τὸ ἀνάστημα· ὕψους: كليسا طولاً يكرمى و عرضاً اون بش و — اون ايكى مترو جسامتنده اولەرق تجديداً يابيلەجقدر ἡ ἐκκλησία ἐκ νέου [**τεδζτίτεν**]θὰ κατασκευασθῇ εἰς μέγεθος [**δζεσαμετινὲ**] μήκους μὲν [**τοῦλεν**] εἴκοσι, πλάτους δὲ [**ἄρζαν**] δεκαπέντε καὶ ὕψους δώδεκα μέτρων· || βλ. ارتفاعاً.

قداح A. **καττὰχ** [ρζ. قدح] ὀν. ὁ κατασκευαστὴς ποτηρίων· § πυρίτης· βλ. قداحه.

قداح A. **κητὰχ** [πλθ. τοῦ قدح **κατὰχ** ἢ **κατὲχ**] ὀν. ποτήρια.

قداحة A. **κητὰχὰτ** [ρζ. قدح] ὀν. θ. ἡ τέχνη τοῦ κατασκευάζειν ἢ πωλεῖν ποτήρια.

قداحه A. **κατταχὰ** [ρζ. قدح] ὀν. θ. πυρίτης λίθος, κ. τσακμακόπετρα [چاقماق].

قداقلامق T. **κητακλαμάκ**, βλ. قيديقلامق καὶ غيديقلامق.

قدام A. **κουττὰμ** [ρζ. قدم] ὀν. τὸ ἔμπροσθεν μέρος, ἡ πρόσοψις [ἀντιθ. خلف **χάλφ**]: دن خلف طوغرى — ἐκ τῶν ἔμπροσθεν εἰς τὰ ὀπίσω [διεύθυνσις τραύματος κτλ.].

قدامت A. **κατταμὲτ** [ρζ. قدم] ὀν. θ. ἀρχαιότης, παλαιότης.

قدامى A. **κουττααμ-ί**, ἐπθ. ὁ ἔμπροσθεν, ἐμπρόσθιος [ἀνατ.]· § θ. قدامیه **κουττααμιγέ**.

قدايف **κατταΐφ**, βλ. قطايف.

قدح A. **κατάχ**, κ. **κατέχ**, ὀν. ποτήριον: صو — ير ἓν ποτήριον ὕδατος· || بيا — **κατὰχ-πεϊμά**, ὁ πίνων οἶνον· || شكن — **κατὰχ-δικέν**, ὁ θραύων τὸ ποτήριον· ||لاجوردى — ποτήριον κυανοῦν [**λαδζδερτί**], ἤτοι οὐρανός· || — زرين **ζερὶν-κατέχ**, νάρκισσος, κ. **ζερνεκαδὲς** [ἀνθ.]· ||ى — چيچك κάλυξ [συνων. كأس]· ||مريم — καὶ ἄλλως καὶ ساقى كوزلى [εἶδος ἄνθους]· ||§πλθ. قداح اداره **ἀκτάχ**: — ἄρατα **ἰτταρέϊ ἀκτάχ**, πρόποσις· §ἕτεροι σπάνιοι πληθυντικοί: قداح **κητὰχ** καὶ قدوح **κουτούχ**.

قدح A. **κὰτχ** ἢ **κατήχ**, ρ. ἀφ. ὕβρις, κατηγορία, προσβολή· ||Ρμ. ὑβρίζω, κατηγορῶ, προσβάλλω.

قدحچه Π. **κατταχ-τσέ**, ὀν. παρακάλυξ.

قدحى A. **κατταχ-ί**, ἐπθ. ὁ τοῦ ποτηρίου, ποτηρίδιος: الشكل — **κατταχίγιδ-σὲκλ**, κυαθοειδὴς [βοτ.].

قدر A. **κὰτρ** ἢ **κατίρ**, ὀν. ἀξία, περιωπή, ὑπόληψις, τιμή: عالى — **ἀλὶ-κάτρ**, ὑψηλῆς ἀξίας, περιωπῆς, ἢ — عظيم ال **ἀζίμου-λ-κάτρ**, μεγάλης ἀξίας, περιωπῆς, ἢ — ذوال **ζοῦλ-κάτρ**, ὁ κάτοχος περιωπῆς, ἤτοι ἔξοχος, μεγάτιμος· ||بيلمك — γινώσκω τὴν ἀξίαν τινός, δύναμαι νὰ ἐκτιμήσω [βλ. قيمت]· || — كيجه‌سى **κατὶρ γκεδζεσί**, ἢ — ليلة **λεϊλεϊ κάτρ**, ἢ ليلة — ال **λεϊλετου-λ-κάτρ**, ἡ νὺξ τῆς δυνάμεως, ἤτοι ἡ νὺξ τῆς 27 τοῦ μηνὸς Ραμαζὰν τιμωμένη ὑπὸ τῶν Μωαμεθανῶν ὡς νύξ, καθ' ἣν οὐρανόθεν κατεπέμφθη τὸ Κοράνιον τῷ Μωάμεθ· ||هم — زيد **ζὶτε κάτρου-χούμ**, αὐξηθείη ἡ περιωπὴ αὐτῶν [εὐχὴ ἐν φερμανίοις, ἀπαντῶσα μετὰ τὸ ὄνομα μεγιστάνων, βαθμούχων]· ||الطاق — ب **πικάτρι-τ-τακά**, κατὰ τὸ μέτρον τῆς δυνάμεως, κατὰ τὸ ἐνόν· ||قدرنجه **καρπνδζὰ κατρίνδζε**, κατὰ τὴν δύναμιν τοῦ μύρμηκος, ὅσον δύναται ὁ μύρμηξ, ἤτοι ἐν τῷ μέτρῳ τῶν ἀσθενῶν δυνάμεων.

قدر A. **κατέρ**, ὀν. μοῖρα, εἱμαρμένη, πεπρωμένον· ||الى — πεπρωμένον θεόθεν [**ἰλαχί**]· ||— حسب ال **χάσπε-λ-κατέρ**, ἕνεκα τοῦ πεπρωμένου, μοιραίως, κατὰ κακὴν μοῖραν· || بويله ايمش — τοιοῦτον ἦτο φαίνεται τὸ πεπρωμένον· ||— حكم ἡ διάταξις [**χσκμ**] τοῦ πεπρωμένου· ||— كيمسه يايه‌مز — οὐδεὶς δύναται νὰ κάμῃ ὅ,τι κάμνει τὸ πεπρωμένον [πρμ.].

قدر T. **κατὰρ** [ἐκ τοῦ ἀρδ. قدر **κὰτρ**]ἐπρ. τόσον ὅσον: — ايستديكى τόσον ὅσον θέλει· ||ممكن اولديغى — τόσον ὅσον γινώσκω· || بيلديكم — ὅσον εἶναι δυνατόν· || كوچ — اوقومق يازمق دكلدر τὸ ἀναγινώσκειν δὲν εἶνε τόσῳ δύσκολον ὅσῳ τὸ γράφειν· ||قهوه‌وارى — شكر ἔχει τόσον ζαχάρεως, ὅσον καφὲ; ἤτοι τόσην ζαχαρίν κτλ. §— بو ἢ — شو ἢ — او τοσοῦτος, η, ον: — بو زحمت τοσοῦτος κόπος· ||— نه πόσος, η, ον; — نه شراب ضروب امثال πόσος οἶνος; [βλ. قاچ]· || — معتبردر كسب قدم ايدر ايسه او — αἱ παροιμίαι [**τουροῦπι ἐμσὰλ**] ὅσῳ παλαιοῦνται [**κέσπι κητὲμ ιτὲρ ισέ**], τοσοῦτον αὐξάνει ἡ ἀξία των [**μου'τεπέρ-τιρ**]· || كه — شو μετὰ μόνης τῆς διαφορᾶς ὅτι· ||— نك ἢ بونك — ἢ شونك — ἢ انك ὅσον οὗτος, ἢ ἐκεῖνος: دكل — بويى بونك τὸ ἀνάστημα αὐτοῦ, δὲν εἶναι τόσον ὅσον τούτου· §περίπου, κατὰ προσέγγισιν: — ميل بش πέντε μίλια περίπου· || — كشى يكرمى εἴκοσι περίπου ἄνθρωποι· § μέχρι [δοτ.]: — صباحه μέχρι πρωΐας· ||— وقته μέχρι τίνος καιροῦ [**βακήτ**]; ἕως πότε; || — شمديه μέχρι τοῦδε· || — نره‌يه μέχρι τίνος μέρους; ἕως ποῦ; ||— بورايه μέχρις ἐδῶ· ||فناره — μέχρι Φαναρίου [βλ. καὶ دكين، دك].

قدر A. **κήτρ**, ὀν. χύτρα· § πλθ. قدور **κουτούρ**.

قدراً A. **κάτρ-εν**, ἐπρ. ὡς πρὸς τὴν ἀξίαν, τὴν περιωπήν, τὴν τιμήν.

قدربخش Π. **κὰτρ-πάχς**, ὁ χορηγῶν ἢ περιποιῶν ἀξίαν, τιμήν, ὑπόληψιν.

قدرت A. **κουτρέτ**, ὀν. θ. δύναμις, ἰσχύς, ἱκανότης· θεία δύναμις, παντοδυναμία· δύναμις χρηματική, εὐπορία, πλοῦτος,

μέσα: —ىدر ἡ χειρ[ῑκὲ]τῆς παντοδυναμίας τοῦ Θεοῦ· ||—الهيه θεία **[ἰλαχιγκὲ]** δύναμις·|| —مطلقه **κουβρέτι μουτλακά,** παντοδυναμία·|| —علميه ἱκανότης ἐπιστημονική**[ἠλμιγκέ]**·||—ادبيه ἱκανότης φιλολογική**[ἐτεπιγκέ]**·||—م يوقدر δὲν ἔχω τὴν δύναμιν **[κουβρετίμ],** δὲν δύναμαι, δὲν εἶμαι εἰς θέσιν, δὲν ἔχω τὰ μέσα, δὲν εὐπορῶ· || —كچ **κουβρὲτ γετμέκ,** φθάνει ἡ δύναμις : بوكا —م يتز εἰς τοῦτο δὲν φθάνει ἡ δύναμίς μου, δὲν ἔχω τὰ μέσα νὰ τὸ κάμω· ||— ذى κάτοχος ἰσχύος, ἰσχυρός· ||دن— **κουβρετ-τέν,** ὁ ἐκ φύσεως, φυσικός, ἡ,όν, ὁ μὴ ὑπὸ τοῦ ἀνθρώπου γενόμενος ἢ κατασκευασθείς·||حلوانى—**κουβρὲτ χαλβαδσῆ,** τὸ μάννα τοῦ οὐρανοῦ.

قدرتسز Τ. **κουβρετ-σίζ,** ἐπθ. ἀνίκανος, ἀνίσχυρος, ἀδύνατος.

قدرتسزلك Τ. **κουβρετ-σιζλίκ,** ὄν. ἀνικανότης, ἀδυναμία.

قدرتلى Τ. **κουβρετ-λί,** ἐπθ. ἰσχυρός, κραταιός·|| τίτλος τιμητικὸς ἀπονεμόμενος τῷ Σουλτάνῳ: ὡς عظمتلو—شوكتلو μεγαλειότατος, κραταιότατος, μεγαλοπρεπέστατος·

قدرتياب Π.**κουβρὲτ-γιάπ,** ἐπθ. ὁ κατορθῶν· ||اولق — κατορθῶ [δοτ.].

قدردان Π. **καπηρ-τάν,** ἐπθ. ὁ εἰδὼς ἐκτιμᾶν,ὁ ἀναγνωρίζων τὴν ἠθικὴν ἀξίαν τῶν ἀνθρώπων: —پادشاه βασιλεὺς [Σουλτᾶνος] εἰδὼς ἐκτιμᾶν.

قدردانلق Τ. **καπηρ-τανλίκ,** ὄν. ἰδιότης ἀνθρώπου εἰδότος ἐκτιμᾶν τὴν ἠθικὴν ἀξίαν τῶν ἀνθρώπων, ἐκτίμησις.

قدردانى Π.**καπηρ-τανί,** ὄν.ταὐτὸ προηγ. —وظيفه **βαζιφέϊ καπηρτανί,** καθῆκον ἐκτιμήσεως τῆς ἠθικῆς ἀξίας.

قدرشناس Π. **καπὴρ-σινάς,** ἐπθ. ταὐτὸ قدردان· § πλθ. قدرشناسان.

قدرشناسلق Τ.**καπὴρ-σιναζλίκ,** ὄν.ταὐτὸ قدرشناسى.

قدرشناسى Π. **καπὴρ-σιναζί,** ὄν. ταὐτὸ قدردانلق، قدردانى.

قدرغه Τ. **καπήργα,** βλ. قادرغه.

قدرى Α. **καπερ-ί,** ἐπθ. ὁ ἀνήκων τῷ πεπρωμένῳ, μοιραῖος· § ὁ ἀνήκων εἰς τὸ τάγμα τῶν δερβισῶν τὸ καλούμενον طريقت

مبارك ايله —ك ὁ Θεὸς τοὺς πόδας σου, ἤτοι τὰ διαβήματά σου **[καπεμίν,** ἀντὶ قدمكى **καπεμινὶ]** εὐλογείη·||باصمق — πατῶ τὸν πόδα,ἢ وضع —ك **βάζ'ι καπὲμ ἐτμέκ,** ἢ اولق —نهاده **καπὲμνιχαπὲ ὀλμάκ,** θέτω τὸν πόδα,ἤτοι εἰσέρχομαι: نهاد عالم شهود اولق — θέτω τὸν πόδα εἰς τὸν ὁρατὸν κόσμον**[ἀλέμι σουχούπ],**ἤτοι γεννῶμαι· ||—كتيرمك φέρω εὐτυχίαν,εἶμαι καλὸς οἰωνός· ||—ثابت **σαπὶτ-καπέμ,** σταθερός·§πλθ. اقدام **ἀκτάμ,**βλ.||βλ.καὶ قدم كش،قدم نهاده،قدم بوس،قدمنه ، قدم ثابت، قدمزن، قدمران.

قدم Α. **κπὲμ,** ὄν. ἀρχαιότης, προτεραιότης ἔν τινι βαθμῷ, τίτλῳ κτλ. ἤτοι ἡ προτεραιότης ἑνὸς μεταξὺ πολλῶν ἐχόντων τὸν αὐτὸν πολιτικὸν ἢ ἄλλον βαθμόν, ἐπιτυχόντος τοῦ βαθμοῦ τούτου πρὸ τῶν ἄλλων, ἢ ἡ προτεραιότης ἑνὸς τῶν ἔν τινι πρωτευούσῃ πρεσβευτῶν, εὑρισκομένου ἐν τῇ πρωτευούσῃ ταύτῃ πρὸ τῶν ἄλλων κτλ.τὰ πρεσβεῖα,ἡ ἱεραρχικὴ τάξις: جهتيله —λόγῳ **[δζιχετί-ϊλε]** προτεραιότητος·||صره سيله —κατὰ τὴν τάξιν τῶν πρεσβείων· || اعضاى مجلسك يكديكره تقدملرى رتبه و — لرى **ἀζάϊ μεδζλισὶν γεκτιγκερὲ τεκαπὲτουμλερὶ ρουπὲ βὲ κπὲμλερὶ ιτιπάρὶ-ϊλέτιρ,** τὰ μέλη τοῦ συμβουλίου προκάθηνται ἀλλήλων ἀναλόγως τοῦ βαθμοῦ καὶ τῆς προτεραιότητος αὐτῶν· || ى حقنده اختلاف — يازينك ὑπάρχει διαφωνία **[ιχτιλάφι ἀρὰ]** περὶ τῆς ἀρχαιότητος τῆς γραφῆς· || —كسب **κέσπι κπὲμ ἐτμέκ,** ἀποκτῶ ἀρχαιότητα, ἤτοι γίνομαι ἀρχαῖος, παλαιοῦμαι: ضروب امثال —ايدر ايسه اوقدر كسب—ايدر معتبردر ὅσῳ αἱ παροιμίαι **[τουροῦπι ἐμσάλ]** παλαιοῦνται,τοσοῦτον αὐξάνει ἡ ἀξία των **[μουτεπέρ-τιρ]**·§ αἰωνιότης, τὸ εἶναι ἄναρχον [ἐπὶ Θεοῦ]·||βλ. قديم.

قدماً Α. **κπὲμ-εν,** ἐπρ. λόγῳ προτεραιότητος, ὡς ἀρχαιότερος, ἱεραρχικῶς·|| βλ. قدم.

قدما Α. **κουπεμὰ** [πλθ. τοῦ قديم] ὄν. ἀρχαῖοι, πρεσβύτεροι· μτφ. ἀνώτεροι, ἐξοχα πρόσωπα: ى رجال دولت عليه دن — **κουπεμάϊ ριδζάλι πεβλέτι ἀλιγέτέν,** ἐκ τῶν ἐξόχων μεγιστάνων τοῦ ὑψηλοῦ κράτους· || ى—ادبا οἱ ἀρχαῖοι φιλόλογοι **[ουπεπά].**

قدمان Α.**κπὲμὰν** [ρζ. قدم] ὄν. ἄφιξις· συνηθέστ. قدوم βλ.

قدم بوس Π. **καπὲμ-πουζ,** ἐπθ. ὁ φιλῶν τοὺς πόδας· βλ. بوسى ، بوس.

قدمبوسى Π. **καπὲμ-πουζί,** ὄν. ποδοφίλημα, ἤτοι τελετὴ τοῦ φιλεῖν τοὺς πόδας ἰδίᾳ τοῦ Σουλτάνου· βλ. بوسى ، بوس.

قدمران Π. **καπὲμ-ράν,** ἐπθ. ὁ τὸν πόδα ἐλαύνων εἰς τὰ ἐμπρός, προχωρῶν. ‖ Ρμ. اولق — προχωρῶ.

قدمزن Π. **καπὲμ-ζέν,** ὄν. ὁ τὸν πόδα ῥίπτων, προχωρῶν, προβαίνων: عرفان —ى προχωρῶν ἐν τῷ σταδίῳ τῆς παιδείας **[ηρφάν].**‖Ρμ.اولق—شهراه ترقيده προχωρῶ εἰς τὴν ὁδὸν τῆς προόδου[**σεχφάχι τερεκκη-τέ**].

قدمسز Τ.**καπεμ-σίζ,** ἐπθ. ἀπαίσιος, ὁ φέρων δυστυχίαν: — اغورسز ἀπαίσιος, δυσοιώνιστος.

قدمسزلك Τ. **καπεμ-σιζλίκ,** ὄν. ἀπαισιότης· συνών. اغورسزلق.

قدم كش Π. **καπὲμ-κέζ,** ἐπθ. ὁ ἀποσύρων τὸν πόδα.

قدملى Τ. **καπεμ-λί,** ἐπθ. αἴσιος, ὁ φέρων εὐτυχίαν: —اغورلى αἴσιος, εὐτυχὴς [ἔστω]· εὐχὴ ὡς πρὸς ἡμετέρα: καλορρίζικα.

قدملى Τ.**κπὲμ-λί,** ἐπθ. ἀρχαιότερος, πρεσβύτερος ἔν τινι βαθμῷ, τίτλῳ κτλ. βλ. قدم **κπὲμ.**

قدم نه Π. **καπὲμ-νίχ,** ἐπθ. ὁ βάλλων τὸν πόδα, πατῶν· βλ. ἐπόμ.

قدم نهاده Π. **καπὲμ-νιχαπέ,** ἐπθ. οὗ ἐτέθη ὁ ποῦς,ὁ θεὶς τὸν πόδα·‖Ρμ. اولق—تيمك τίθημι τὸν πόδα,πατῶ,εἰσέρχομαι[δοτ.]: عالم شهود اولق — πατῶ τὸν πόδα εἰς τὸν ὁρατὸν κόσμον **[ἀλέμι σουχούπ],** ἤτοι γεννῶμαι.

قدمه Α.**καπεμέ,** ὄν.θ. βαθμίς, πάτημα κλίμακος: —برنجى πρώτη βαθμίς·|| منبره اولنور —ايله صعود اون βῆ ἐπὶ τοῦ ἄμβωνος**[μιν-πὲρ]** ἀναβαίνει τις**[σου'οὺπ ὀλουνοὺρ]**δι' ἕνδεκα βαθμίδων· || —سى ترقيات بنى بشرك صوك سى ἡ τελευταία βαθμὶς τῆς προόδου τοῦ ἀνθρωπίνου γένους **[πένι πεσέρ]**·|| اولى — **καπεμέϊ οὐλγά,** πρώτη βαθμίς· § ἐπὶ κακοῦ· βλ. دركه **τερεκέ.**

قدمى Α. **καπεμ-ί,** ἐπθ. ὁ τοῦ ποδός, ποδικός, ὁ ἀνήκων τῷ ποδὶ [ἀνατ.]·§ θ. قدميه : —اجرت **ὀδζρέτι καπεμιγέ,** ἀμοιβὴ

διὰ τὸν κόπον τοῦ ποδός, ἤτοι μεταβάσεώς που, κ. ποδοκόπι [κλητῆρος δικαστικοῦ κτλ].

قدميت A.**κητεμ-ιγέτ,** ὄν. θ. ὑπεροχὴ κατὰ τὸν βαθμόν,κατὰ τὰ προσόντα.

قدوة A. **κητδέτ,** βλ. قدوه.

قدوح A.**κουτούχ,** πλθ.τοῦ قدح **κατάχ**·βλ.

قدور A. **κουτοὺρ** [πλθ. τοῦ قدر **κὴτρ**]ὄν. χύτραι.

قدوس A. **κουττοὺς** [ρζ. قدس] ἐπθ. ἁγιώτατος, πανάγιος [Θεός].

قدوم A. **κουτοὺμ** [ρζ. قدم] ὄν. ἄφιξις: ⸗ ميمنت ملزوم ἄφιξις συνεπάγουσα αἰσιότητα [**μεϊμενὲτ-μελζοὺμ**] ἤτοι αἰσία·‖ شرف ميمنت ملزوم حضرت ظل الهى ⸗ **σερέφ-κουτούμι μεϊμενὲτ-μελζοῦμι χαζρέτι ζήλλου-λ-λαχί,** ἡ ἐν τιμῇ αἰσία ἄφιξις τῆς A.A. M. τοῦ Σουλτάνου [εἰς τέμενος κτλ.]· ‖ ⸗ تبريك **τεπρίκι κουτούμ,** τὸ συγχαίρειν ἐπὶ τῇ ἀφίξει·‖ برينك ⸗ منتظر اولق **κουτουμνὲ μουντεζὴρ ὀλμάκ,** ἀναμένω τὴν ἄφιξίν τινος.

قدوميه A.**κουτουμγέ,** ὄν.θ. δῶρον προσφερόμενον Σουλτάνῳ ἢ βεζύρῃ ἢ ἐξόχῳ τινὶ προσώπῳ ἐπὶ τῇ ἀφίξει αὐτοῦ, πρὸς ἔνδειξιν ἀφοσιώσεως, τιμῆς καὶ σεβασμοῦ.

قدوه A.**κητδὲ** [ἢ **κουτδὲ** ἢ **κατδὲ**] ὄν. θ. τύπος, ὑπογραμμός, παράδειγμα : قدوة العلما **κὴτδετου-λ-ούλεμά,** ἢ قدوة الحكما **κὴτδετου-λ-χουκεμά,**ὁ τύπος ἢ ὁ ὑπογραμμὸς τῶν σοφῶν [τίτλος τιμητικὸς ἀπονεμόμενος ἐν Φερμανίοις εἰς ἀνωτέρους[Οὐλεμάδες,ἤτοι Naftπηδες [نافب], Καδῆδες [قاضى].

قده A. **κητέ,** ὄν. θ. τύπος, ὑπογραμμός· ταὐτὸ قدوه **κητδέ**· βλ.

قده A. **κηττέ,** ὄν. θ.στάδιον· ὁμὰς ἀνθρώπων· § πλθ. قدد **κητέτ.**

قديح A.**κουτεῖχ**[ὑποκ. τοῦ قدح **κατάχ**] ὄν. κυπέλλιον [βοτ.].

قديحى A.**κουτεϊχ-ί,**ἐπθ.ὁ τοῦ κυπελλίου: الشكل — **κουτεϊχίγιου-ὸ-σέκλ,**κυαθοειδής· § θ. قديحيه **κουτεϊχιγὲ**·‖βλ. قدحى.

قديد A.**κατὶτ**[ρζ.قد]ὄν.τάριχος,ἤτοι κρέας κεκομμένον εἰς ἐπιμήκη τεμάχια καὶ ἀπεξηραμμένον εἰς τὸν ἥλιον [τ. يأصدرمه]·

§ σκελετός· μτφ. κάτισχνος:— قورو ξηρὸς τάριχος, ἤτοι ἄνθρωπος σκελετώδης.

قدير A. **κατὶρ** [ρζ. قدر] ἐπθ. παντοδύναμος [Θεός].

قديفه **κατιφέ,** βλ. قطيفه.

قديم A. **κατὶμ** [ρζ. قدم **κητὲμ**] ἐπθ. ἀρχαῖος,παλαιὸς [ἀντιθ.حادث]: — آشنای ἀρχαῖος γνώριμος, φίλος·‖ ⸗ عبد ἀρχαῖος δοῦλος, θεράπων [**ἄπτ**]·‖ — بنای ἀρχαία οἰκοδομὴ [**πτινά**]·‖ — سرای ἀρχαῖον ἀνάκτορον [**σεράϊ**]·‖ ⸗ جامع ἀρχαῖον τέμενος·‖ ⸗ تاريخ ἀρχαία ἱστορία ‖ قدمى اوزره ترك اولنور — τὸ ἀρχαῖον ἀφίεται κατὰ τὴν ἀρχαιότητά του [**κητέμ**],ἤτοι ἀφίεται ὡς ἔχει, κατὰ τὸ ἀρχαῖον καθεστώς· § αἰώνιος, ἄναρχος·§ ὄν. ἀρχαιότης, ἀρχαῖος χρόνος : ده — ἐν τῇ ἀρχαιότητι, κατὰ τοὺς ἀρχαίους χρόνους, τὸ πάλαι·‖ دنيو — **κατιμὲν πρί,** ἢ — من ال **μίνε-λ-κατίμ,** ἔκπαλαι, ἀνέκαθεν ἐκ παλαιτάτων χρόνων·§θ. قديم **κατιμέ**: ⸗ مودت ἢ κάλλιστα ἀρχαία φιλία[**μουχαλεδὰτ** ἡ **μεβεττέτ**]·‖ ⸗ ادبيات ἀρχαία φιλολογία [**ἐττεπιγιάτ**]· § πλθ قدما **κουτεμά**· βλ.

قديماً A. **κατίμ-εν,** ἐπρ. ἔκπαλαι, ἐκ παλαιτάτων χρόνων· βλ. حادثاً.

قديمى A. **κατιμ-ί,** ἐπθ. ὁ ἀπὸ πολλοῦ ὑφιστάμενος, ἀρχαῖος· § ἐπρ. ἔκπαλαι, ἐκ παλαιτάτων χρόνων.

قذافه A. **καζαφέ,** ὄν. θ. σφενδόνη·§ πλθ. قذافات **καζαφάτ.**

قذر A. **καζέρ,** ὄν. ἀκαθαρσία.

قذر A. **κήζρ,** ἐπθ. ἀκάθαρτος.

قذع A. **καζ'ά,** ὄν. αἰσχρολογία, λόγος ἄσεμνος καὶ ἀπρεπής.

قذف A. **κάζφ,** ρ.ἀφ: τὸ βάλλειν, ῥίπτειν· τὸ κατηγορεῖν γυναῖκα ἐπὶ μοιχείᾳ: ⸗ حد ἢ τιμωρία [**χατὶ**] ἡ ἐπιβαλλομένη τῷ κατηγοροῦντι ἀδίκως γυναῖκα ἐπὶ μοιχείᾳ.

قذفه A. **κουζφέ,** ὄν. θ. κορυφὴ ὄρους· ἐπάλξεις τείχους [σπν.]·‖ زهره — τὸ ὄρος τῆς Ἀφροδίτης[**ζοχρέ**], ἤτοι ἐφήδαιον.

قذور A. **καζούρ,** ὄν.θ. γυνὴ ἀποφεύγουσα τοὺς ἄνδρας,ἐγκρατής,σώφρων· § ἄνθρωπος δύστροπος, ἀκοινώνητος.

قديفه A. **καζιφὲ** [ρζ. قذف] ὄν. θ. λόγος ὑβριστικός· § βλῆμα, συνών. مرمى, βλ.

قر A. **κάρρ,** ρ. ἀφ. τὸ μένειν που καὶ ἐφησυχάζειν [βλ. قرار]: — يوم ال **γέβμου-λ-κάρρ,** ἡ ἐπιοῦσα τῆς ἑορτῆς τῶν θυσιῶν·§ ⸗ عين τὸ φῶς ἢ ἡ δράσος τῶν ὀφθαλμῶν [**ἄϊν**],ἤτοι χάρμα·βλ. قره **κουρρὲ** καὶ قریر·§ الثوب — **κάρρουσ-σέβπ,** πτυχὴ ὑφάσματος, ἐνδύματος.

قر T. **κήρ,** μόριον παριστάνον τὸ δίκην κρότου τροχαλίας συνεχὲς ᾄσμα πτηνῶν τινων, ὡς τῆς χλωρίδος,κ. φλωρίου.

قر T. **κήρ,** βλ. قير

قراء A. **καρρὰ** [ἐκ τοῦ قرأت] ὄν. ὁ ἀναγινώσκων καλῶς· § πλθ. قراؤن **καρρα'ούν.**

قرا A. ἢ قرى **κουρὰ** [πλθ. τοῦ قريه] ὄν. θ. χωρία : ⸗ اهل **ἔχλι κουρά,** χωρικοί.

قراء A. **κουρρὰ** [πλθ. τοῦ قارئ ἢ قارء] ὄν. ἀναγνῶσται τοῦ Κορανίου, λόγιοι παραδιδόμενοι εἰς τὴν ἀνάγνωσιν τοῦ Κορανίου κατὰ τοὺς κανόνας τῆς ἀραβικῆς γραμματικῆς.

قرابت A. **καραπὲτ** [ρζ. قرب] ὄν. θ. συγγένεια: موجودد — بينلرنده μεταξὺ αὐτῶν [**πεϊνλεριντὲ**] ὑπάρχει συγγένεια· ‖ ⸗ صهريه συγγένεια ἐξ αἵματος[**ραχμιγέ**]·‖ ⸗ خط مستقيم συγγένεια ἐξ ἐπιγαμίας [**σηχριγέ**]·‖ — اوزره συγγένεια κατ'εὐθεῖαν γραμμήν[**χάττι μουστεκὴμ ούζρέ**]·‖ — اوزره خط منحنى συγγένεια κατὰ γραμμὴν καμπύλην[**χάττι μουνχανὶ ούζρέ**], ἤτοι πλαγία.

قرابه A. **καραπέ,** ὄν. θ. μεγάλη ὑδρία,λάγηνος· μεγάλη φιάλη· βλ. قربه **κηρπά.**

قرابين A. **καραπὶν** [πλθ. τοῦ قربان **κουρπὰν**] ὄν. σφάγια προσφερόμενα ὡς θυσία τῷ Θεῷ: ⸗ ذبح θυσίασις[**ζὲπχ**]σφαγίων.

قرابينه It. **καραπίνα** [carabina] ὄν. καραβίνα [εἶδος πιστόλας].

قرابينه لى T. **καραπίνα-λῆ,** ἐπθ. ὁ διὰ καραβίνας ὡπλισμένος, καραβινοφόρος.

قرابيه T. **κουραπιγέ,** βλ. غرابيه.

قراجه T. ἢ قره جه **καρα-δζά,** [ἐκ τοῦ قره **κρά,**μέλας] ὄν.δόρκος ἢ δόρκων,κ. ζαρκάδι·βλ.آلتو· § τὸ ἄνω μέρος τοῦ βραχίονος.

قراجى T. **καρα-δζῆ** [λ. ἀρχ. κατὰ τὸ لهجه ἀντὶ قاراجى, ἐκ τοῦ قارمق] ὄν. ληστής.

قراح A.**καράχ,** ὄν.ἀγρὸς ἐσπαρμένος μέν, στερούμενος ὅμως δένδρων καὶ οἰκοδομῶν·§ὕδωρ καθαρὸν καὶ διαυγές·§πλθ. اقرحه **ἀκριχά.**

قراد A. **κουράτ,** ὄν. κρότων, κ. τσιμοῦρι· τ. كنه **κενὲ**[ἔντ.]· § πλθ. قردان **κηρτάν** καὶ اقرده **ἀκριτέ.**

قرار A.**καράρ**[βλ.قركاررρ.ἀφ.τὸ ἵστασθαι, διαμονὴ ἢ κατάστασις σταθερὰ καὶ μόνιμος, μονιμότης,διάρκεια· ἀνάπαυσις, ἡσυχία· ἀπόφασις· ποσὸν ἢ ποιὸν ἢ χρόνος κατάλληλος, μέτρον προσῆκον ἢ βαθμὸς θερμοκρασίας, πήξεως ὑγροῦ κτλ. : — صحراده διαμονὴ ἐν τῇ πεδιάδι [**σαχρά**]· ‖ — شاهقهٔ جبلده διαμονὴ ἐν τῇ κορυφῇ τοῦ ὄρους [**σαχικάϊ δζεπέλ**]· ‖ — ﻭﻗﺖ ﻓﻮﻟﻪ διαμονῆς·‖ — بر **πὲρ-καράρ,** σταθερός, μόνιμος, ἑδραῖος·‖— بى ὁ ἄνευ ἡσυχίας, ἀνήσυχος· ἀσταθής, ἄστατος,ἀναποφάστος·‖ — صبر و ὑπομονή [**σὰπρ**] καὶ ἡσυχία·‖ اوزره — بر κατὰ τὸ μέτρον τοῦτο, ἐπὶ τῇ βάσει ταύτῃ·‖-- معدلت **μα'ὲλετ-καράρ,** ἡ ἕδρα, τὸ ἄσυλον τῆς δικαιοσύνης·‖ — دوزخ **τουζὰχ-καράρ,** ὁ ἐν τῷ ᾅδῃ διαμένων,ὁ καταδεδικασμένος νὰ μένῃ ἐν τῷ ᾅδῃ·‖ — دار ال **τάρου-λ-καράρ,** ἡ κατοικία τῆς μονιμότητος, ἡ αἰωνιότης,ἡ μέλλουσα ζωή·‖ بر شيك—بنى بولق εὑρίσκω τὸ μέτρον πράγματός τινος, τὸ προσῆκον ὅριόν του, τὸν βαθμόν του·§ [νομ.]: ⸗ اعدادى ἀπόφασις προπαρασκευαστικὴ [**ἠταϊί**]· ‖ ⸗ موقت **καράρι μουβακκάτ,** ἀπόφασις προσωρινή·‖ ⸗ قرينه—**καράρι καρινέ,**ἀπόφασις προδικαστική ‖ ⸗ قطعى ἀπόφασις ὁριστική, τελεσίδικος·‖ ⸗ حق **χάκκη καράρ,**δουλεία χρήσεως·‖ بولق — ايڭ—ἢ διαμένω,ἀναπαύομαι,ἐφησυχάζω· διαρκῶ· εἶναί τι ἀποφασισμένον·‖ ويرمك — ἀποφασίζω·‖ آلتنه النمق —λαμβάνεται ὑπὸ[**ἀλτνὰ**]ἀπόφασιν,ἀποφασίζεταί τι·§ [πρόθ.] لزنده — **καραρληρηντά,**περί:لزنده—ساعت سكز περὶ ὥραν ὀγδόην· ‖ βλ. قرارکیر ، قرارکاه ، قرارداده ، قرارياب ، قرارنامه.

قرارتمق } T. **καραρ-τ-μὰκ** [βλ. قرارمق] ρμ. μτβ. καθιστῶ μέλανα, μέλαν, μελαίνω, μαυρίζω, ἀμαυρῶ [αἰτ] : بنی کونش قرارتدی ὁ ἥλιος μὲ ἐμαύρισε·‖— کوز μαυρίζω τὸν ὀφθαλμόν, τὸ μάτι, ἤτοι φέρω τινὰ εἰς ἀπελπισίαν ὥστε ν' ἀποτολμήσῃ τι.

قرارتی } T. **καραρτῆ,** βλ. قرالتی.

قرارداده } Π. **καρὰρ-ταδέ,** ἐπθ. οὗ ἡ ἀπόφασις ἐδόθη, ἀποφασισμένος·§δν. κατακύρωσις [ἐπὶ πλειοδοσίας]: قنطار رسومنك موقت —سی کشیده و قرق سکز ساعت صکره احاله اجرا اولنه‌جقدر قطعیه‌سی θὰ γίνει ἡ προσωρινὴ [**μουβακκάτ**] κατακύρωσις τοῦ δασμοῦ τοῦ στατῆρος [**καντὰρ ρουσουμουνοὺν**] καὶ μετὰ 48 ὥρας ἡ ὁριστική[**ἰχαλέϊ κατ'ηγεσή**]·‖—سی چکمك ἢ ویرلك κατακυροῦσθαι.

قرارسز } T. **καραρ-σήζ,** ἐπθ. ἀσταθής, ἄστατος, ὁ μὴ διαρκῶν, εὐμετάβλητος, ἀναποφάσιστος, ἀνήσυχος.

قرارسزلق } T. **καραρ-σηζλήκ,** ὄν. ἀστάθεια, ἀστασία, ἔλλειψις διαρκείας, τὸ ἀναποφάσιστον, ἀνησυχία.

قرارکاه } Π. **καρὰρ-γκιάχ,** ὄν. διαμονή, κατοικία: کوندوزلك—ی اولان اوطه τὸ δωμάτιον, ὅπερ ἤτο ἡ ἡμερησία διαμονὴ αὐτοῦ, ἤτοι ἐν ᾧ διέτριβε τὴν ἡμέραν· § στρατηγεῖον [ἐν τῷ πεδίῳ τοῦ πολέμου].

قرارکیر } Π. **καρὰρ-γκίρ,** ἐπθ. ἀποφασισθείς. ‖ Ρμ. اولق — ἀποφασίζομαι: فلان بینده شرائط آتیه—اولمشدر ایله فلان μεταξὺ τοῦ δεῖνος καὶ δεῖνος ἀπεφασίσθησαν οἱ ἑξῆς ὅροι [**σεραΐτι ἀτιγέ**].

قرارلاشدیرلمق } T. ἢ قرارلشدیرلق **καραρ-λαϑτηρηλμάκ,** ρμ. πθ. ἀποφασίζομαι, προσδιορίζομαι, ὁρίζομαι: فلان قرارلشدیریلان کون ἡ ἀποφασισθεῖσα, ἡ προσδιορισθεῖσα ἡμέρα· ‖ [δοτ.] : اجرای محاکمه‌سی آیك اوتجی کونه قرارلشدیرلدی ἡ ἐκτέλεσις τῆς διαδικασίας αὐτοῦ [**ἰδζράΐ μουχακεμεδὶ**] ὡρίσθη τῇ 10 τοῦ μηνός, ἤτοι ὡρίσθη δικάσιμος ἡ δεκάτη τοῦ μηνός.

قرارلاشدیرمق } T. ἢ قرارلشدیرمق **καραρ-λαϑτηρμάκ,** ρμ. μτβ. ἀποφασίζω, προσδιορίζω, ὁρίζω [αἰτ.]: بر کون قرارلشدیرمك ἂς προσδιορίσωμεν μίαν ἡμέραν.

قرارلاشمق } T. ἢ قرارلشمق **καραρ-λαϑμάκ,** ρμ. οὐδ. εἶμαι ὡρισμένος, ἀποφασισμένος: بر شی قرارلشمدی δὲν εἶναι ὡρισμένον, ἀποφασισμένον τι.

قرارلامق } T. **καραρ-λαμάκ,** ρμ. μτβ. ὑπολογίζω κατὰ προσέγγισιν, εἰκάζω [αἰτ.].

قرارلی } T. **καραρ-λῆ,** ἐπθ. σταθερός, διαρκής, ἀποφασισμένος, ὡρισμένος.

قرارمق } T. **καραρμὰκ** [ἐκ τοῦ قره μέλας] ρμ. οὐδ. καθίσταμαι μέλας, μελανοῦμαι, μαυρίζω [κυριολ. καὶ μτφ. ἐξ ὀργῆς]· σκοτεινιάζω [ὁ καιρός]: —کونشدن μαυρίζω [τὸ πρόσωπον] ἐκ τοῦ ἡλίου·‖—اوزاقدن μακρόθεν μαυρίζει τι, φαίνεται ὡς μαῦρον· ‖ — کوز τὸ μάτι μαυρίζει, λειποθυμῶ, ἔρχομαι εἰς ἀπελπισίαν· ‖ — صولر τὰ ὕδατα μαυρίζουν, ἤτοι ἀρχίζει νὰ σκοτεινιάζῃ [κατὰ τὴν δύσιν τοῦ ἡλίου], συσκοτάζει·‖—قلب ἡ καρδία μαυρίζει, ἤτοι ἀποκτᾷ κακὰ ἤθη· ‖اوزوم اوزومه باقه باقه قرارير τὸ σταφύλι βλέπε βλέπε τὸ σταφύλι, μαυρίζει ἢ اوزوم بربرینه باقه‌رق قرارير [πρμ. ἀντιστοιχοῦσα τῇ: εἰ χωλῷ παροικήσεις, ὑποσκάζειν μαθήσει].

قرارنامه } Π. **καρὰρ-ναμέ,** ὄν. ἀπόφασις ἀνακριτοῦ, δι' ἧς οὗτος μετὰ τὴν ἀνάκρισιν τοῦ κατηγορουμένου κηρύττει αὐτὸν ἔνοχον ἢ οὔ [νομ.].

قرارياب } Π. **καρὰρ-γιάπ,** ὁ εὑρίσκων διαμονήν, ἡσυχίαν, ἀνάπαυσιν, ὁ διαμένων, ὁ ἐφησυχάζων.

قراسی } T. **καρασῆ,** ὄν. εἶδος μικροῦ ἰχθύος, εἴκοσι περίπου δραμίων βάρους, ὁμοιάζοντος τῷ σαυριδίῳ [σαυρίδι].

قراصیاء } A. **καράσια,** ὄν. κεράσιον·‖—ی حامض βύσσινον·‖βλ. καὶ کراز . .

قراض } A. **κηράζ** [ρζ. قرض] ὄν. ἑταιρία ἐμπορική, καθ' ἣν χορηγεῖ τις ἑτέρῳ κεφάλαια χάριν ἐμπορίου ἐπὶ τῷ ὄρῳ ἵνα τὰ μὲν κέρδη διανέμωνται οἱ δύο κατὰ τὴν ἰδιαιτέραν συμφωνίαν, ἡ δὲ ζημία ἐπιβαρύνῃ ἀποκλειστικῶς τὰ κεφάλαια [βλ. مضاربه].

قراضه } A. **κουραζὰ** [ρζ. قرض] ὄν. θ. περίκομμα χρυσοῦ, ἀργύρου, κοσκυλμάτιον ἤτοι κοψίδιον ὑφάσματος, χάρτου κτλ. κεκομμένον διὰ ψαλίδος, ἀποψαλίδιον.

قراط } A. **κηράτ,** βλ. قیراط.

قراطیس } A. **καρατής,** πλθ. τοῦ قرطاس **κηρτάς**·βλ.

قراطیط } A. **καρατήτ,** πλθ. τοῦ قیراط βλ.

قراع } A. **καρρὰ'** [ρζ. قرع] ὄν. δρυοκολάπτης [πτηνόν· τ. آغاج قاقان]· § πρᾶγμα σκληρόν, τραχύ· § πλθ. قراعات.

قراع } A. **κηρά',** ὄν. κνύος, κ. κασσίδα· συνών. سعف.

قراغو } T. **κηραγῆ,** βλ. قراغی.

قراغول } T. **καραγόλ,** ἢ قول قره **καρὰ-κὸλ** καὶ قراول **καραούλ,** ὄν. περίπολος, περιπολία, φρουρά, φυλακή: ی—نظام ἀστυνομικὴ [**νιζὰμ**] περιπολία·‖ ی—دور στρατιωτικὴ περιπολία [**τζέβρ**], βλ. دوریه·‖ ی—استاد **ϊδτινὰτ καρακολοῦ,** ἀπόσπασμα περιπόλων ἕτοιμον πάντοτε ἵνα κινήσῃ·‖ — ایلری ἐμπροσθοφυλακή·‖ — کوچك μικρὸν ἀπόσπασμα περιπόλων·‖ سفینه‌سی ἢ کمیسی — ἀκταιωρός.

قراغولخانه } T. **καραγολ-χανέ,** ὄν. ἀστυνομικὸς ἢ στρατιωτικὸς σταθμός· βλ. καὶ قوللق.

قراغی } T. ἢ قاراغی **καραγῆ** [ἐκ τοῦ قارمق] ὄν. σιδηρᾶ ράβδος κυρτὴ εἰς τὸ ἄκρον, χρησιμεύουσα πρὸς ἀνασκάλευσιν· βλ. قارغی.

قراغی } T. ἢ قیراغو، قراغو **κηραγῆ** [κατὰ μὲν τὸ λῆμμα ἐκ τοῦ قیرمق· ἴσως δὲ ἐκ τοῦ آغو καὶ قیر] ὄν. πάχνη: دوشمك—پپτει πάχνη.

قراقر } A. **καρακὴρ** [πλθ. τοῦ قرقره **καρκαρὰ**] ὄν. θ. βορβορυγμός, κ. γουργουρυτόν: امعا—βορβορυγμὸς ἐντέρων·‖βλ. غورغور.

قراکلق } T. **καρανλὴκ** [ἐκ τοῦ قراکو] ὄν. σκότος, ζόφος : — آلاجه σκότος οὐχὶ βαθύ, ἤτοι ἀνάμικτον μὲ ὀλίγον φῶς, ὡς τὴν πρωΐαν κατὰ τὰ χαράγματα, ἢ τὸ ἑσπέρας κατὰ τὴν δύσιν τοῦ ἡλίου·‖باصمق — καταλαμβάνει σκότος, σκοτεινιάζει, συσκοτάζει, γίνεται νύξ· § ἐπθ. σκοτεινός: — باقه ἢ — زفیری **ζεφὶρὶ καρανλήκ,** σκοτεινότατος, κ. θεοσκότεινος·‖ایتمك — καθιστῶ τι σκοτεινόν, σκοτίζω· ‖ طباجه صیقار — πυροβολεῖ εἰς τὰ σκοτεινά, εἰς τὰ τυφλά [πρμ.] ‖ده کوز قرپار — εἰς τὰ σκοτεινὰ παίζει τὰ μάτια, **κηρπὰρ** [πρμ.].

قراکلقلی } T. **καρανλκ-λῆ,** ἐπθ. σκοτεινός, ζοφερός.

قراکو } T. **καρανοῦ** καὶ قراکولق **καρανουλοὶκ** [λ. ἀρχ. ἐκ τοῦ قره **καρὰ**=μέλας] ὄν. σκότος· βλ. قراکلق.

قرال } Σλαβ. **κηράλ,** ὄν. βασιλεύς [ἐπὶ τῶν χριστιανῶν βασιλέων τῆς Εὐρώπης]: یونان رومانیا ὁ βασιλεὺς τῆς Ρουμανίας· ‖ ی— ὁ βασιλεὺς τῆς Ἑλλάδος·‖βλ. ایمپراطور.

قرالتی } T. ἢ قرالدی **καραλτῆ** καὶ قرارتی **καραρτῆ** [ἐκ τοῦ قرارمق] ὄν. μελανία, μαυρίλα, ἤτοι πρᾶγμα ὅπερ μακρόθεν ὁρώμενον φαίνεται ὡς μέλαν σημεῖον· σκοτοδινίασις: —ی کوز φαντασιοπληξίαι, χίμαιραι·‖کدی—کلنه چکنه دقت ایلمه‌دن کوزلرمه ἤλθεν εἰς τοὺς ὀφθαλμούς μου σκοτοδινίασις ἐκ τῆς μετὰ προσοχῆς παρατηρήσεως τῶν διαβατῶν [**γκελενὲ γκετσενέ**]· ‖ کوسترمك — δεικνύω μέλαν σημεῖον, πτοῶ.

قراللق } T. **κηραλ-λήκ,** ὄν. βασιλεία, ἤτοι τὸ ἀξίωμα χριστιανοῦ βασιλέως τῆς Εὐρώπης: ی—صربستان ἡ βασιλεία τῆς Σερβίας.

قرالی } A. **κηραλ-ῆ** [λ. βαρβ.] ἐπθ. βασιλικός [ἐπὶ βασιλέων τῆς Εὐρώπης] : سی—دانیمارقه خاندان ἡ βασιλικὴ οἰκογένεια τῆς Δανιμαρκίας·§θ. قرالیه **κηραλιγέ.**

قرالیت } A. **κηραλ-νγὲτ** [λ. βαρβ.] ὄν. θ. βασιλεία· ὀρθότ. قراللق.

قرالیچه } T. **κηραλ-ήτσα,** ὄν. βασίλισσα [χριστιανοῦ εὐρωπαϊκοῦ κράτους] : سی—انکلتره ἡ βασίλισσα τῆς Ἀγγλίας.

قرامان } T. ἢ قرمان **καραμὰν** [ἐκ τοῦ قره μέλας καὶ τοῦ مان, βλ.] ὄν. ἄνθρωπος λίαν μελάγχρους, μαυρειδερός, ὑπομέλας· § ὄνομα κύριον ἑνὸς τῶν βέηδων τοῦ Σελτζουκικοῦ κράτους καταλαβόντος ἐκ τῶν ἐρειπίων αὐτοῦ τὰς πέριξ τοῦ Ἰκονίου χώρας· § ἡ χώρα τοῦ Καραμάν, Καραμανία, ἤτοι ἐπαρχία τῆς Μικρᾶς Ἀσίας περιλαμβάνουσα τὴν ἀρχαίαν Λυκαονίαν· § πρόβατον πλατύουρον ἰδιάζον τῇ χώρα ταύτῃ : کویونی صکره چیقار—ك اویونی τοῦ προβάτου τῆς Καραμανίας ἔπειτα παρουσιάζεται ὁ δόλος [πρμ.].

قرامانلی } T. **καραμαν-λῆ,** ἐπθ. καὶ ὄν. κάτοικος τῆς ἐπαρχίας τῆς Μικρᾶς Ἀσίας, τῆς καλουμένης Καραμανίας.

قرامانليجه } **Τ.καραμαν-λήδζε,** ὀν.γλῶσσα τουρκικὴ γραφομένη δι' ἑλληνικῶν χαρακτήρων, ἐν χρήσει παρὰ τοῖς χριστιανοῖς κατοίκοις τῆς ἐπαρχίας Καραμανίας,κ. Καραμανλίδικα·§ἐπρ διὰ τῆς γλώσσης ταύτης.

قرامتول } **Τ. καραμτούλ,** βλ. قرامتيق **καραμτήκ.**

قرامتيق } **Τ. καραμτὴκ** [ἐκ τοῦ قره **καρὰ** μέλας] ἐπθ. ὑπομέλας.

قراموق } **Τ.** ἢ قره**موق καραμοὺκ** [ἐκ τοῦ قره **καρὰ** μέλας] ὀν.μελάνθιον, κ. μαυροκοῦκκι, ἤτοι εἶδος παρασίτου δίδοντος μαῦρον σπόρον,καὶ φυομένου μεταξὺ τοῦ σίτου.

قران } **Α. κηράν** [ρζ. قرن βλ. قرين] ὀν. προσέγγισις σύμπτωσις·§[ἀστρ.] συζυγία δύο πλανητῶν, τοῦ Διὸς καὶ τῆς Ἀφροδίτης, θεωρουμένη ὑπὸ τῶν ἀστρολόγων ὡς αἴσιος οἰωνός·‖قرين — προσέγγισις τοῦ ἡλίου καὶ τῆς σελήνης **[νεϊρέϊν]**· ‖ — كواكب συζυγία ἀστέρων **[κεβακὶπ]**·‖ — صاحب **σαχὶπ-κηράν,** ἄνθρωπος εὐτυχής, γεννηθεὶς κατὰ τὴν συζυγίαν δύο πλανητῶν· τίτλος ἀπονεμόμενος εἰς πολλοὺς ἡγεμόνας τῆς Ἀνατολῆς καὶ ἰδίᾳ εἰς τὸν Ταμερλᾶνον·‖βλ. اقتران ، مقارنت .

قرآن } **Α.κουρ'ὰν** [ἐκ τοῦ قرائت] ὀν. Κοράνιον,ἤτοι ἡ ἱερὰ βίβλος τῶν Μουσουλμάνων·καλεῖται καὶ القرآن **ἐλ-κουρ'ὰν** καὶ قرآن كريم **κουρ'άνι κερίμ,**τὸ ἔξοχον Κοράνιον, قرآن شريف **κουρ'άνι σερίφ.**τὸ ἱερὸν Κοράνιον, قرآن عظيم الشان **κουρ'άνι ἀζίμου-σ-σάν,** Κοράνιον τὸ μεγακλεές· βλ. καὶ مصحف ، كلام ، فرقان .

قرانتنه } **Ιτ. καραντίνα** [quarantina] ὀν. κάθαρσις:سی — احتياط ἐπιφυλακτικὴ**[ἰχτιγιὰτ]** ἢ ἐπιτηρητικὴ κάθαρσις·‖مدتی — διάρκεια **[μουτὲτ]** καθάρσεως· ‖ يه — وضع ايتمك ἢ θέτω ὑπὸ κάθαρσιν·‖لمبدأنو — آلتنه ἢ θέτω ὑπὸ **[ἀλτηνὰ]** κάθαρσιν·‖چيقارمق — ἐκτελῶ ἢ συμπληρῶ κάθαρσιν·‖بكلمك — φυλάττω ἤτοι ἐκτελῶ κάθαρσιν· ‖ ايفا ايتمك — ἐκτελῶ κάθαρσιν· ‖ يه تابع طوتمق — ὑποβάλλω εἰς κάθαρσιν·‖محلی — λοιμοκαθαρτήριον· βλ. ἐπόμ.

قرانتنه خانه } **Τ. καραντίνα-χανέ,** ὀν. λοιμοκαθαρτήριον· βλ. تحفظخانه **τεχαφφούζ-χανέ,** καὶ تحفظی **τεχαφφούζι.**

قرانته } **Τ.**ἢ قيرانته **κηράντα**[κατὰ τὸ لهجه ἐκ τοῦ قير] ὀν. ἀνὴρ ἔχων μύστακα ὑπόλευκον καὶ ἄνευ γενείου· μτφ. μεσῆλιξ §ἐπθ. ὑπόλευκος : بيقلی —ὁ ἔχων μύστακα ὑπόλευκον.

قرانفيل } **καρανφίλ,** βλ. قرنفيل .

قرانلق } **Τ. καρανλήκ,** βλ. قراكلق .

قرآنی } **Α. κουρ'ανὶ** [ἐκ τοῦ قرآن] ἐπθ. ὁ ἀνήκων τῷ Κορανίῳ, Κορανικός·§ θ. **κουρ'ανιγέ:** — آيات ἐδάφια τοῦ Κορανίου.

قراوانه } **Τ. καραβάνα,** ὀν. χάλκινον σκεῦος μᾶλλον πλατὺ ἢ βαθύ,ἐντὸς τοῦ ὁποίου τίθεται ζωμὸς διὰ δέκα στρατιῶτας, πάτανον, λοπάς, κ. καραβάνα:سی — چوربا يخنی καραβάνα διὰ γιαχνί,διὰ ῥόφημα·§ ροδίας,ἀδάμας λεπτὸς καὶ πλατὺς κατωτέρας ποιότητος, κ. ροζέτα.

قراوش } **Τ.καραβὲς** ἢ قراوش **καραβὰς** [λ. ἀρχ. κατὰ τὸ لهجه ἐκ τοῦ قره باش] ὀν. ὑπηρέτρια, δούλη·‖ βλ. خلايق.

قراول } **Τ. καραούλ** [κατὰ τὸ لهجه κυρίως قراول **χαραούλ**] ὀν. περίπολοι·βλ. قره**غول καραγόλ.**

قراوله } **Ιτ. καραβέλα** [caravella] ὀν. εἶδος ἀρχαίου πολεμικοῦ πλοίου.

قراويده } **Ε. καραβίτα,** ὀν. καραβίς, κ. καραβίδα [ὀστρ.].

قرائت } **Α. κηραὲτ** [ρζ. قراء] ῥ. ἀφ. θ. ἀνάγνωσις:— تعليم διδασκαλία ἀναγνώσεως·‖ كتابی — βιβλίον ἀναγνώσεως, ἤτοι ἀναγνωστικόν·§ ἀνάγνωσμα: — اوچنجی τρίτον ἀνάγνωσμα ‖Ρμ. ἀναγινώσκω [αἰτ.] : ايتمك — درسی ἀναγινώσκω τὸ μάθημα·‖ اولندی — عرضحالی مجلسده ἡ ἀναφορὰ αὐτοῦ ἀνεγνώσθη ἐν τῷ συμβουλίῳ· ‖لدی القرائه **λέτε-λ-κηρα'έ,** ἀναγνωσθέντος, ὅτε ἀνεγνώσθη· ‖ بعد القرائه **πά'τε-λ-κηρα'έ,** μετὰ τὴν ἀνάγνωσιν, ἀφοῦ ἀνεγνώσθη.

قرائن } **Α. καραΐν** [πλθ. τοῦ قرينه βλ.] ὀν. θ. τεκμήρια, ἐνδείξεις: حالیه — τεκμήρια παρόντα.

قرائه } **Α. κηρα'έ,** βλ. قرائت.

قرب } **Α. κηρέπ,** πλθ. τοῦ قربه **κηρπά,** βλ.

قِرب } **Α. κούρπ,** ὀν. ἐγγύτης, γειτνίασις·§ ἰσοδυναμεῖ τῇ προθ. παρά, ἤτοι πλησίον: ندء — جامع شريف παρὰ τὸ ἱερὸν τέμενος **[κουρπινὲ].**

قرباً } **Α. κούρπ-εν,**ἐπρ ἐγγύθεν, ἐκ τοῦ πλησίον: و بعداً — ἐγγύθεν καὶ μακρόθεν.

قربا } **κηρπά,** ἀντὶ قربه βλ.

قرباء } **Α. κουρεπά,** [πλθ. τοῦ قريب **καρὶπ**] ὀν. οἱ πλησίον, οἱ συγγενεῖς· συνηθέστερον اقربا **ἀκριπά·** βλ.

قربات } **Α. κηρεπάτ,** πλθ. τοῦ قربه **κηρπά·** βλ.

قرباج } **Τ. κηρπάτς,** ὀν. μάστιξ ἐκ δέρματος βοός, βούνευρον, μαστίγιον : — شاقلاتمق μαστίζω τὴν μάστιγα.

قرباجلامق } **Τ. κηρπατσ-λαμάκ,** ρμ. μτδ. μαστίζω διὰ μάστιγος,βουνεύρου [αἰτ.]: —حيوانی μαστίζω τὸ ζῶον.

قربان } **Α. κουρπάν** [ρζ. قرب] ὀν. τὸ χρησιμεῦον ὡς μέσον προσεγγίσεως τῷ Θεῷ,θυσία, σφάγιον:بايرامی — ἑορτὴ τῶν θυσιῶν [παρὰ τοῖς Μουσουλμάνοις]· ‖ كسمك ايتمك — θυσιάζω σφάγιον, ποιῶ θυσίαν·‖اولمق—γίνομαι θυσία, θυσιάζομαι ὑπέρ τινος [δοτ.]·§ συνουσία, μίξις σαρκική· § πλθ. قرابين **καραπίν·** βλ.

قربانلق } **Τ. κουρπαν-λήκ,** ἐπθ. ὁ κατάλληλος εἰς θυσίαν, ἤτοι ὅπως σφαγιασθῇ, σφάγιον [πρόβατον ἢ ἄλλο].

قربت } **Α. κουρπέτ,** ὀν.θ. συγγένεια· § προσέγγισις εἰς τὸν Θεόν.

قربكاه } **Π.κουρπ-γκιάχ,** ὀν. τὸ μέρος, ὅπερ εἶναι πλησίον, τὸ ἐγγύς, ἐγγύτης: احديتده — **κοὺρπ-γκιάχι ἐχατιγετ-τέ,** παρὰ τῷ Θεῷ,ἐν τῇ αὐλῇ τοῦ ἑνὸς καὶ μόνου Θεοῦ.

قربه } **Α. κηρπά,** ὀν. θ. ἀσκὸς πρὸς μεταφορὰν ὕδατος,κ.κουρμπᾶς· § πλθ. قرب **κηρὲπ** καὶ β'. πλθ. قربات **κηρεπάτ.**

قربيت } **Α. κουρπ-ιγέτ,** ὀν. θ. ἐγγύτης,γειτνίασις.

قرپديرمق } **Τ.κηρπ-τηρμάκ,**ρμ.διαμ.βάλλω νὰ κουρεύσωσι,νὰ κείρωσιν ἢ νὰ περικόψωσι τὰ ἄκρα, τὰς γωνίας· μτφ. βάλλω νὰ ἐλαττώσωσι, νὰ ἀφαιρέσωσι [δοτ. αἰτ.]: —قصابه قويونك ياپاغنی βάλλω τὸν κρεωπώλην νὰ κουρεύσῃ τὸ μαλλίον τοῦ προβάτου.

قرپشديرمق } **Τ. κηρπισδηρμάκ,** ταὐτὸ قرپديرمق βλ.

قرپمق } **Τ. κηρπ-μὰκ** [κατὰ τὸ لهجه ἐξ αὐτοῦ τὸ قيرق **κηπμάκ,** βλ.] ρμ. μτδ. κείρω, κουρεύω,μαλλίον προβάτου κτλ. περικόπτω τὰ ἄκρα διὰ τοῦ ψαλιδίου, ψαλιδίζω λογαριασμόν, περικόπτω ἤτοι ἐλαττῶ ἔξοδα· ἀνοιγοκλείω τοὺς ὀφθαλμούς [αἰτ.]· ‖ βλ. καὶ قرقق **κηρκμάκ.**

قرپندی } **Τ. κηρπηντὴ** [ἐκ τοῦ قرپق] ὀν. περίκομμα, ἀποψαλίδιον· πόκος, ἀπόκαρμα, κουρευμένον μαλλί· βλ. καὶ قرقندی.

قرپوز } **Τ. καρπούζ,** βλ. قاربوز .

قرپيق } **Τ. κηρπὶκ** [ἐκ τοῦ قرپق] ἐπθ. περικεκομμένος, οὗ τὰ ἄκρα περιεκόπησαν,κεκαρμένος, κουρευμένος,ψαλιδισμένος.

قرتال } **Τ.καρτὰλ** [κατὰ τὸ لهجه ἐκ τοῦ قارتال] ὀν. ἀετός·§ὀν. κ.Χαρταλιμή, ἤτοι κώμη ἐν τῇ ἀνατολικῇ παραλίᾳ τῆς Προποντίδος ἀπέναντι τῆς νήσου Πριγκήπου.

قرح } **Α. κάρχ,** ὀν. τραῦμα προερχόμενον ἐξ οἱουδήποτε ὅπλου· τὸ τραυματίζειν, τὸ ἑλκοῦσθαι· § ἕλκος, κ.πληγή· βλ. ἐπόμ.

قرحه } **Α.κουρχά,κ.καρχά,**ὀν.θ.ἕλκος,τραῦμα,πληγή:افرنجيه — **κουρχάϊ ἐφρενδζιγέ,** ἕλκος ἀφροδισιακὸν [ἐκ τῆς συφίλιδος]· ‖آكله — **κουρχάϊ ἀκιλέ,** λύκος, ἕρπης ἐσθιόμενος·‖آكله قرنيه — **κουρχάϊ ἀκιλέϊ καρνιγέ,** ἕλκος διαβρωτικὸν τοῦ κερατοειδοῦς· ‖ ردیء — **κουρχάϊ χαϊσούμ,** ὄζαινα· ‖ سطحيه — **κουρχάϊ ρετὲτιγέ,** ἕλκος κακόηθες·‖ خبيث — **κουρχάϊ σατχιγέ,** ἐκδορά· ‖ قرنيهٔ سطحيه — **κουρχάϊ φαχμιγέ,**ἕλκος γαγγραινωτικόν·‖ قرنيه — **κουρχάϊ καρνιγέ,** καὶ قرنيهٔ سطحيه — **κουρχάϊ καρνιγέϊ σατχιγέ,** ἄργεμα, ἤτοι εἶδος ἕλκους τοῦ κερατοειδοῦς·‖معده — **κουρχάϊ μι'τέ,** ἕλκωσις τοῦ στομάχου ἐξ ἀσιτίας·‖قصبه — **κουρχάϊ καδαπά,** ἕλκωσις τοῦ βρόγχου,τῆς τραχείας·‖ ناسوريه — **κουρχάϊ ναδουριγέϊ γαϊρέ,** ὑποφορὰ [ἕλκος βαθύ]· § πλθ. قروح **κουρούχ.**

قرحه } **Α. κουρχά,** ὀν. θ. λευκὴ κηλὶς ἐπὶ τοῦ μετώπου ἵππου· βλ. καὶ غره .

قرحه‌لنمك } **Τ. καρχε-λενμέκ,** ρμ. μσ. ἀποκτῶ ἕλκη, πληγάς.

قرد A. **κῆρ̱ŧ,**ὄν.πίθηκος[σπν.]· §πλθ.افراد **ἀκρά̱ŧ, قرود κουρούŧ, قرد κῆρ̱ŧ** καὶ **قردە κηρεŧέ·** § θ. **قردە κηρεŧέ·**§βλ. ميمون.

قرداش T. **καρ̱ŧάς,** قرداشلق **καρ̱ŧαδλήκ,** βλ. قرنداش، قرنداشلق.

قرداشلامق T. **καρ̱ŧαδ-λαμάκ,** ρμ. οὐδ. βλαστάνω,ἤτοι τὸ φυτὸν φύει βλαστοὺς ἐκ τῆς ρίζης καὶ αὐξάνει.

قرزام A.**κηρζάμ,**ὄν. ποιητὴς τῶν ἀγυιῶν, ἤτοι εὐτελής,μωρολόγος.

قرشو T. **καρ̱σοῦ,** βλ. قارشو.

قرشی A. **κουρεσὶ** [ἐκ τοῦ قريش βλ.] ἐπθ. ὁ ἀνήκων εἰς τὴν φυλὴν τοῦ Κορεΐς.

قرص A. **κάρς,** ρ. ἀφ. κνισμός, κ. τσύμπημα διὰ τῶν δακτύλων [τ.چمديكلمه]. § δῆξις, κέντημα μύρμηκος.

قرص A.**κούρς,** ὄν. δίσκος: شمس — آفتاب ἢ خورشيد ὁ δίσκος τοῦ ἡλίου **[ὀὲμς ἢ ἀῤῥιτάŧ ἢ χουρσίŧ]**·||قر — ὁ δίσκος τῆς σελήνης **[καμέρ]**·|| نان — δίσκος ἄρτου, ἤτοι ἄρτος στρογγύλος·§ὀσῤῥάδιον, μάζα ἀρωματική, παστίλλη· § [βοτ.] δίσκος ἢ ἔλασμα φύλλου· § — **هندی κούρδι χινŧί,**γῆ ἰαπωνία [εἶδος φυτικῆς γῆς]· § πλθ. اقراص **ἀκρὰς** καὶ قرص **κουρούς.**

قرصعنه A.**καρδ'ανά,**ὄν.θ. ἠρύγγιος[φυτ.].

قرض A. **κάρζ,** ὄν. δάνειον: الق — λαμβάνω δάνειον, δανείζομαι·||ويرمك — δίδω δάνειον, δανείζω·||حسن — **κάρζι χασέν,** δάνειον ἄτοκον· || بجری — **κάρζι ŧαχρί,** ναυτοδάνειον·||شرعی — νόμιμον δάνειον||اقچه — χρήματα δανεικά· § πλθ. قروض **κουρούζ.**

قرضاً A. **κάρζ-αν,** ἐπρ. δανεικῶς: الق — λαμβάνω δανεικῶς.

قرط A. **κούρŧ,**ὄν. τριφύλλον, κ. τριφύλλι [τ. يونجه]·§ἐνώτιον· §πλθ.اقراط **ἀκράŧ,** قروط **κουρούŧ,** قرط **κηρεŧά,**قراط **κηράŧ.**

قرطاس A. **κηρτὰς** [ἐκ τῆς ἑλλ.] ὄν. χάρτης, ἤτοι χαρτίον διὰ γράψιμον· **§** مدوی — χάρτης φαρμακευτικός **[μσŧεββί]**· § πλθ. قراطيس **καρατής.**

قرطاسی A. **κηρτασ-ῆ,** ἐπθ. χάρτινος· § [ἀνατ.] παπυροειδής· § ὄν.χαρτοπώλης· § θ. قرطاسيه **κηρτασιγέ·** — لوازمات τὰ πρὸς γραφὴν χρειώδη **[λεβαζιμάŧ],** ἤτοι χάρτης, μελάνη κτλ. γραφικὴ ὕλη· βλ. ἐπόμ.

قرطاسیه A. **κηρτασιγὲ** [ἐκ τοῦ προηγ. βλ.] ὄν. θ. ἔξοδα γραφικῆς ὕλης γραφείου.

قرطه A. **κουρτὰ** [βλ. قرط] ὄν. ἐνώτιον : كوش — ἐνώτιον [ὠτός = **γκιῦδ̱**]·§ βάλανος ἐν σχήματι ἐνωτίου εἰς τὸν λαιμὸν τῶν τράγων ἢ αἰγῶν· βλ. قوق.

قرع A. **κάρ',** ρ. ἀφ. τὸ κρούειν, κροῦσις : باب — κροῦσις τῆς θύρας [σπν.] §[ιατ.] ἐπίκρουσις, ἤτοι κροῦσις ὑπὸ τοῦ ἰατροῦ διὰ τοῦ δακτύλου ἐπὶ τοῦ στήθους ἢ τῆς ράχεως κτλ. τοῦ ἀσθενοῦς πρὸς διάγνωσιν τῆς ἀσθενείας· §δυϊκ. قرعين **καρ'έϊν·** βλ. نبض.

قرعا A. **καρ'ὰ** [θ. τοῦ قرع] ἐπθ. κνυώδης.

قرعه A.**καρ'ά,**ὄν. θ. κέρας, σικύα, ἀγγεῖον χάλκινον ἢ ὑέλινον χρήσιμον εἰς τὴν ἀποστάλαξιν [ιατ.]· || βλ. قرنی.

قرعه A. **κουρ'ά,** ὄν. θ. κλῆρος, κλήρωσις: شرعيه — ἱερὸς κλῆρος, ἤτοι στρατολογία νεοσυλλέκτων διὰ κλήρου· || — افرادی **κουρ'ὰ ἐῤῥαŧί,**νεοσύλλεκτοι·||كشيده — چكمك — ἢ آتمق — ἢ ايتك κληρῶ,ἢ βάλλω κλῆρον·||كشيده‌سی — γίνεται τράδηγμα κλήρου,κλήρωσις [λαχείου κτλ.]·||اصابت ايتك — πίπτει, λαγχάνει ὁ κλῆρος, κληροῦται [δοτ.]: اصابت ايتدی — اسمنه εἰς τὸ ὄνομά του ἔπεσε[ισαŧὲŧ]κλῆρος, ἤτοι ἐκληρώθη στρατιώτης·||يه — كيرمك داخل اولق εἰσέρχεται εἰς τὸν κλῆρον [λέγεται ἐπὶ νέων ῥθασάντων τὸ 20ὸν ἔτος τῆς ἡλικίας καὶ δυναμένων νὰ στρατολογηθῶσι].

قرعه‌جی T. **κουρ'α δζῆ,**ὄν. ὑπάλληλος ἐπιτετραμμένος τὴν στρατολογίαν διὰ κλήρου, κληρωτής.

قرعین A. **καρ'έϊν,** δυϊκ. τοῦ قرع βλ. **νάŧζ.** نبض

قرغز T. **κηργήζ,** βλ. قيرغيز.

قرغه T. **κάργα,** βλ. قارغه.

قرغی T. **καργῆ,** βλ. قارغی.

قرف A. **κήρφ,** ὄν. φλοιός, δέρμα.

قرفه A. **κηρφὲ** [ταὐτὸ قرف]ὄν. θ. φλοιός, δέρμα : طبيه ، — **κηρφέϊ ταγγιŧέ,** κιννάμωμον, κ. κανέλλα.

قرفیچه Ελ. **καρφίŧσα,** βλ. قارفيچه.

قرق A. **κήρκ,**ὄν.μέρος ἐπίπεδον,ὁμαλόν·§ ἀρχή, καταγωγή· ἔθος·§ ἐννεάπετρον [παίγνιον· τ. طوقورجين].

قرق T. **κήρκ,** ἀριθ. τεσσαράκοντα: بش — τεσσαράκοντα πέντε· ||— يوز ἑκατὸν τεσσαράκοντα·||بر — δὲ ἓν τεσσαρακοστόν·||— بيل بر كون τεσσαράκοντα ἔτη, μία ἡμέρα, ἤτοι ἐπὶ τέλους·||بيلده بر قاری سوزی ديكلمليدر — ἅπαξ εἰς τὰ τεσσαράκοντα ἔτη πρέπει νὰ ἀκούῃ τις **[ŧίνλεμελλὶ]** τὸν λόγον τῆς γυναικὸς [πρμ.]·§ كره سويلمك — λέγω τεσσαράκοντα φοράς, πολλάκις·|| سؤال — τεσσαράκοντα ἐρωτήσεις **[σου'άλ],** ἤτοι ὀχληραί· || كچيد — ποταμὸς ἢ ῥύαξ λίαν ἑλικοειδὴς [ἔχων τεσσαράκοντα περάσματα, **γκετσίŧ**]· || مرديون — ἀνήφορος ἀπότομος [τεσσαράκοντα σκαλοπάτια]· ||باير — τρίτος στόμαχος μηρυκαστικῶν· || آياق — σκολόπενδρα, κ. σαραντα‌πόδαρος· || آنبار — ρωποπωλεῖον, ἤτοι ἐργαστήριον, ἔνθα πωλοῦσι μικρὰς καὶ εὐτελεῖς πραγματείας· || كليسا — Τεσσαράκοντα Ἐκκλησίαι[κωμόπολις Θράκης]·§πλθ. قرقلر βλ.

قرقر T. **κηρκ-άρ,** ἀριθ. ἀνὰ τεσσαράκοντα: غروش — ἀνὰ τεσσαράκοντα γρόσια.

قرقره T. **καρκαρά,** ὄν. εἶδος πτηνοῦ ἔχοντος μέγαν λόφον, χρησιμεύοντα ἄλλοτε ὡς λόφος ἐπὶ τῆς περικεφαλαίας.

قرقره A **καρκαρά,** ὄν.θ. βορβορυγμὸς κοιλίας,κ. γουργουρυτὸν [βλ. غورغور]· κελάδημα τρυγόνος,καγχασμός· τὸ κλοῦ-κλοῦ τῆς φιάλης,ἤτοι ὁ ἦχος ὁ παραγόμενος ἐν αὐτῇ ὅταν πίνῃ τις ὕδωρ·§πλθ. قراقر **καρακήρ.**

قرقلامق T. **κηρ-κλαμάκ,** ρμ. μτβ. διέρχομαι τὰς τεσσαράκοντα ἡμέρας τῆς λοχείας[ἐπὶ λεχοῦς] ἢ ἀπὸ τῆς ἡμέρας χειρουργικῆς ἐγχειρίσεως, κ. σαραντίζω· § λούω ἐν τῷ βαλανείῳ τὸ νεογνὸν τὴν τεσσαρακοστὴν ἡμέραν· § ἐπαναλαμβάνω τι τεσσαρακοντάκις, ἤτοι πλειστάκις [αἰτ.].

قرقلر T. **κηρκ-λὰρ** [πλθ. τοῦ قرق] ὄν. τεσσαράκοντα ἅγιοι [παρὰ Μουσουλμάνοις]: قارشمق ، — γίνομαι ἄφαντος, ἐξαφανίζομαι.

قرقلق T. **κηρκ-λήκ,** ἐπθ. ὁ ἀξίας τεσσαράκοντα παράδων, γροσίων κτλ. § ὁ περιεκτικὸς τεσσαράκοντα δραμίων ἢ ὀκκάδων κτλ.§ τεσσαρακοντούτης,κ.σαραντάρης.

قرقلمق T. **κηρκ-ηλ-μάκ,** ρμ. πθ. κείρομαι, κουρεύομαι κτλ. βλ. قرقمق.

قرقلی T. **κηρκ-λῆ,** ἐπθ. ὁ συγκείμενος ἐκ τεσσαράκοντα μερῶν, ὁ περιέχων τεσσαράκοντα.

قرقمق T. **κηρκ-μάκ** [βλ. قرچق] ρμ. μτβ. περικόπτω, περικείρω, κείρω, κουρεύω κόμην, γένειον, μύστακα, πρόβατον κτλ. [αἰτ.] : — قويون κείρω πρόβατον· βλ. قرقيم.

قرقنجی T. **κηρκ-ηνδζῆ,** ἀρθ. τεσσαρακοστός: — يوز ἑκατοστὸς τεσσαρακοστός·|| كون — τεσσαρακοστὴ ἡμέρα.

قرقندی T. **κηρκηνŧῆ** [ἐκ τοῦ قرقمق] ὄν. περίκομμα, ἀποψαλίδιον· πόκος, ἀπόκαρμα, κουρευμένον μαλλίον· βλ. قرپندی.

قرق T. **κηρκῆ** [ἐκ τοῦ قرقمق] ὄν. ψαλὶς μεγάλη χρησιμεύουσα πρὸς κουρὰν προβάτων.

قرقیم T.**κηρκὶμ** [ἐκ τοῦ قرقمق] ρ.ἀφ. κουρά, κούρευμα προβάτων, ζώων· ἐποχὴ κουρᾶς.

قرقیمجی T. **κηρκιμ-δζῆ,** ὄν. ἔντομον εὑρισκόμενον ἐπὶ τῶν φύλλων τῶν ῥόδων καὶ κατατρῶγον αὐτά.

قرلانغج T. **κηρλανγὴŧς** [κατὰ τὸ لهجه κυρίως قارلوغاج، قارلوق] ὄν. χελιδών: ی — طاغ ὀρεινὴ χελιδών·||ی — دكز θαλασσία χελιδών· ||بالغی — χελιδών,κ. χελιδονόψαρον· || اوتی — χελιδόνιον [φυτ.]· ||ی — فرطونه‌سی — τρικυμία τῶν χελιδόνων, ἤτοι γινομένη κατὰ τὰ τέλη μαρτίου καὶ περὶ τὰς ἀρχὰς ὀκτωβρίου· || دونمی — ἐπιστροφὴ **[ŧὸνδ̱μ]** χελιδόνων, ἤτοι ἀρχαὶ ὀκτωβρίου· ||قايق — εἶδος ἀκατίου ἐπιμήκους καὶ ταχυπλόου ἄλλοτε· ||ی — آرابه ξύλον καμπύλον ἐν τῷ ὀπισθίῳ ἄκρῳ τοῦ ἄξονος τῶν τροχῶν.

قرمان T. **καραμάν,** βλ. قرامان.

قرمز A.**κηρμήζ,**ὄν. κόκκος,πρινόκοκκος, ἤτοι τὸ ἔντομον τὸ ζῶν ἐπὶ τοῦ πρί-

νου καὶ παράγον τὴν γνωστὴν ἐρυθρὰν βαφικὴν ὕλην τὴν καλουμένην κοινῶς κιρμίζι, ἡ αὐτὴ ἡ βαφικὴ ὕλη, ἡ παραγομένη εἴτε ἐκ τοῦ ἐντόμου τούτου δηλ. τοῦ κόκκου, εἴτε ἐκ φυτικῆς ἢ ἄλλης οὐσίας, ὕσγη· || هوام ال— χεβάμου-λ-κιρμίζ, ἡ بوجكى— κιρμίζ ῥὀδζεγί, τὸ ἔντομον κόκκος ἢ πρινόκοκκος· || حيوانى— κιρμίζι χαϊδανί, ἡ ἐκ τοῦ ἐντόμου παραγομένη ἐρυθρὰ βαφικὴ ὕλη, κόκκος· || معدنى— κιρμίζι μα'δενί, ἔνυδρον θειοῦχον ἀντιμόνιον.

قرم طرطر } Γλ. **κρὲμ-ταρτὴρ** [crème de tartre] ὀν. τρυγία, κ. τάρταρον [φάρμακον ἐνεργητικόν]· βλ. καὶ طرطر.

قرمزمسى } Τ. **κιρμιζημσή**, βλ. قرمزيمسى, قرمزيمتراق.

قرمزى } Α. **κιρμίζ-ί**, ἐπθ. ὁ χρώματος κόκκου ἢ ὕσγης, κ. πρινοκοκκίου, ὕσγινος, ἐρυθρός· || معجون — ἔκλειγμα, κ. ματζοῦνι, ἤτοι φάρμακον ἐκ διαφόρων οὐσιῶν καὶ ἰδίᾳ ἐκ πρινοκοκκίου· § θ. قرمزيه **κιρμιζιγέ**, βλ. λ. καὶ ἑπόμ.

قرمزى } Τ. **κιρμιζή**, ἐπθ. ἐρυθρός, ὁ ἔχων χρῶμα κόκκου [قرمز] ἤτοι ἀνοικτὸν λαμπρὸν κόκκινον: — كل ῥόδον ἐρυθρόν· || قپ— κατακόκκινος· || βλ. آل καὶ قزل.

قرمزيلانمق } Τ. **κιρμιζη-λανμάκ**, ρμ. οὐδ. γίνομαι ὡς ὁ κόκκος [قرمز] ἤτοι ἐρυθρός, κοκκινίζω, ἐρυθραίνομαι.

قرمزيلق } Τ. **κιρμιζη-λὴκ**, ὀν. ἐρυθρότης.

قرمزيمتراق } Τ. **κιρμιζη-μτράκ**, ἐπθ. ὑπέρυθρος, κοκκινωπός.

قرمزيمسى } Τ. **κιρμιζημσή**, ταὐτὸ προηγ.

قرمزيه } Α. **κιρμιζηγὲ** [ἐκ τοῦ قرمزى βλ.] ὀν. θ. ὀστρακιά· βλ. καὶ قزلق.

قرمق } Τ. **κιρμάκ**, قرمه **κιρμά**, βλ. قيرمق, قيرمه.

قرن } Α. **κάρν**, ὀν. κέρας, κέρατον: كوسفند — κέρας προβάτου [γκιουσφένδ]· || — الجراد **κάρνου-λ-δζεράδ**, κέρας ἀκρίδος, ἤτοι πτερὸν ἐν τῇ κεφαλῇ τῆς ἀκρίδος μακρὸν ὡς κέρας· διμερὴς κορυφὴ κεφαλῆς· § ἡλικία, γενεά· ὁμῆλιξ· § αἰών: رابع عشر— δέκατος τέταρτος [ραβὶ' ἀσὲρ] αἰών· || التبجى — مجرى ὁ ἕκτος αἰὼν τῆς Ἐγίρας [χιδζρί]· § [ἀνατ.] آمون — **κάρνι ἀμόν**, Ἀμμώνειον κέρας· || كاذب — **κάρνι κιαζίμ**, ψευδόκερας [πάθησις τῶν ὀνύχων τῶν ζώων]· || ورق — **κάρνι βερεκή**, ἱστὸς κερατοφυλλώδης ἀναπτυσσόμενος ἐπὶ τῶν ὀνύχων τῶν ζώων· || فتق — ورق **φέτκη κάρνι βερεκή**, κερατοφυλλοκήλη, πλάσις κερατοφυλλώδους ἱστοῦ· § πλθ. قرون **κουρούν**, βλ. § δυϊκ. قرنين **καρνεΐν**, βλ. ذوالقرنين. § βλ. καὶ قرنا.

قرن } Τ. **κὰρν** ἢ **καρήν**, ὀν. βλ. قارن.

قرناً } Α. **κάρν-εν** [βλ. ἀρθ. قرن] ἐπρ. ἐν χρήσει ἐν τῇ φράσει: قرناً بعد قرن **κάρνεν μπά'δε κάρνιν**, ἀπὸ γενεᾶς εἰς γενεάν, ἀπὸ αἰῶνος εἰς αἰῶνα || βλ. καὶ بطن.

قرنا } Α. **κουρενὰ** [πλθ. τοῦ قرين] ὀν. οἱ πλησίον· ἡ θεραπεία μονάρχου, ἤτοι θαλαμηπόλοι· || — سر **σὲρ-κουρενά**, ἀρχιθαλαμηπόλος: حضرت شهرياري — سر ἀρχιθαλαμηπόλος τῆς Α. Α. Μ. τοῦ Σουλτάνου.

قرنابيت } Τ. **καρναπὶτ** [κατὰ τὸ لهجه ἐκ τοῦ ἑλλ. κράμβη, βλ. καὶ قرنبهار] ὀν. ἀνθοκράμβη, κ. κουνουπίδι.

قرناق } Τ. **κιρνάκ**, ὀν. δούλη παρηκμακυῖα [ἐν χρήσει ἐπὶ ὕβρεως].

قرنالق } Τ. **κουρενα-λὴκ**, ὀν. τὸ ἀξίωμα καὶ ἡ θέσις θαλαμηπόλου.

قرن بهار } Τ. ἢ قرنهار **καρνὰ-πεχάρ**, ὀν. ταὐτὸ قرنابيت βλ.

قرناوال } Γλ. **καρναβὰλ** [carnaval] ὀν. ἀπόκρεως.

قرنجه } Τ. **καρηνδζά**, βλ. قارنجه.

قرنداش } Τ. **καρηνδὰς** ἢ قرداش **καρδάς**, [κυρίως قارنداش ἐκ τοῦ قارن κοιλία καὶ داش ὁμοῦ, σὺν] ὀν. ἀδελφός: — ار **ἐρ καρηνδάς**, ἢ — اركك **ἐρκὲκ καρηνδάς**, ἀδελφὸς [ἄρρην]· || — قز ἀδελφή· || — بيوك πρεσβύτερος ἀδελφὸς [βλ. آغا ، اسى καὶ آبلا]· || — كوچك μικρότερος ἀδελφὸς [βλ. انى]· || — اوز **ὀζ καρηνδάς**, ὁ ἴδιος ἀδελφός, ἀμφιθαλής· || — اوكى **γιογεΐ καρηνδάς**, ἑτεροθαλὴς ἀδελφός· || — قرين ὁ ἴδιος [**καρίν**] ἀδελφός: — قرين دن يقين πλησιέστερος [ἤτοι προσφιλέστερος] τοῦ ἰδίου ἀδελφοῦ· || — سود — ى ἀδελφὸς ὁμογάλακτος· || — آخرت ى

ἀδελφὸς θετὸς [**ἀχιρέτ**]· || اوغللرى — ἀδελφῶν τέκνα, ἤτοι ἐξάδελφοι πρὸς ἀλλήλους· || دين — لرى — ὁμόθρησκοι· || قانى — δρακόντιον αἷμα [φυτ.] βλ. عندم· || — بش κόλαφος, ῥάπισμα [πέντε ἀδελφοί]· || — لر يدى ἀλλεπάλληλα κύματα [ἑπτὰ ἀδελφοί]· || الله — ى يارانمش كيسه سنى آيرى يارانمش ὁ Θεὸς τὸν ἀδελφὸν ἔπλασεν ἀδελφόν, τὸ δὲ βαλάντιόν του ἔπλασεν ἰδιαίτερον [παρμ].

قرنداشجه } Τ. **καρηνδάσ-τζα**, ἢ قرداشجه **καρδάσ-τζα**, ἐπρ. ἀδελφικῶς.

قرنداشلامق } Τ. **καρηνδασλαμάκ**, βλέπε قرداشلامق.

قرنداشلق } Τ. **καρηνδασ-λὴκ**, ἢ قرداشلق **καρδασ-λὴκ**, ὀν. ἀδελφότης.

قرنصه } Τ. **καρνασά**, ὀν. πτερορρύησις, ἤτοι τὸ πέσιμον τῶν πτερῶν τῶν πτηνῶν ἅπαξ τοῦ ἔτους: — يه كيرمك πτερορροῶ, ἤτοι ρίπτω, ἀλλάσσω τὰ πτερά· βλ. تولامك.

قرنفيل } Α. **καρανφίλ**, κυρ. قرنفل **καρενφὸλ** [ἐκ τῆς ἑλλ.] ὀν. καρυόφυλλον, κ. μοσχοκάρφι· δίανθος, κ. γαρούφαλον.

قرنفيليه } Α. **καρανφιλ-ιγέ**, ἐπθ. θ. καρυοφυλλοειδῆ [βοτ.].

قرنوال } Γλ. **καρναβάλ**, βλ. قارناوال.

قرنى } Α. **καρν-ί**, ἐπθ. κερασφόρος, κεραποειδής· § θ. قرنيه **καρνιγέ**, κερατοειδὴς χιτὼν τοῦ ὀφθαλμοῦ: بلغميه — κερατοφαρυγγίτης [μῦς]· || لسانيه — κερατόγλωσσος [μῦς].

قرنى } Α. **καρνὶ** [ἐκ τοῦ προηγ.] ὀν. κέρας ὑέλινον [χημ.]· συνών. قرعه· βλ.

قرنين } Α. **καρνεΐν**, δυϊκ. τοῦ قرن **κάρν**, βλ.

قروح } Α. **κουρούχ**, πλθ. τοῦ قرحه **καρχά**, βλέπε.

قروض } Α. **κουρούζ**, πλθ. τοῦ قرض **κάρζ**, βλέπε.

قروط } Α. **κουρούτ**, πλθ. τοῦ قرط **κούρτ**, βλέπε.

قروم } Ελ. **κρόμ**, ὀν. χρώμιον [μέταλλον] [χημ.]: حامض — χρωμικὸν ὀξύ· || كيانوس — χρωμιοκυανογόνον.

قروميت } Α. **κρομ-ιγὲτ** [λ. βαρβ.] χρωμικὸς [χημ.].

قرون } Α. **κουροὺν** [πλθ. τοῦ قرن **κάρν**, βλ.] ὀν. αἰῶνες: وسطى — **κουροῦνι βουστά**, μέσοι αἰῶνες, μεσαίων.

قروى } Α. **κουρεβὶ** [ἐκ τοῦ قرا **κουρά**, πλθ. τοῦ قريه] ἐπθ. καὶ ὀν. χωρικός, ἀγροτικός: — لر اهالى شهرلر οἱ πολῖται [**σεχριλὲρ**] καὶ οἱ χωρικοί· § θ. قرويه **κουρεβιγέ**.

قره } Τ. **καρὰ** [κατὰ τὸ لهجه κυρίως قارا] ἐπθ. μέλας, μαῦρος [ἀντίθ. آق λευκός]· αἰθίοψ, αἰθιοπίς· μτφ. ἀπαίσιος: — قاب καταμέλας· || قورو — μαῦρος καὶ ξηρός· || آغاج — πτελέα [δένδ.]· || — آغزى διαβολεύς· || — آت — ἄγρα, κρέας κυνηγίου· || ايكنه — **καρὰ ἰγνέ**, μέλας μύρμηξ· || بتاق ἢ باتاق — κολυμβίς, δύτης [πτην.]· || باش — ἱερεύς· στοιχάς, κ. καραμπάσι [φυτ.] βλ. καὶ قراوش· || باصان — ἐφιάλτης, κ. βραχνᾶς· βλ. كابوس καὶ آغرلق· || بكز — **καρὰ πένζ**, μελάγχρους· || بوبر — μέλαν πέπερι· || بويا — μελαντηρία, χάλκανθον, κ. καραμπογιά· || جكر — ἧπαρ· || جمله — **καρὰ δζουμλέ**, πρόσθεσις [ἀριθμ.] βλ. καὶ جمع· || جهنم — **καρὰ δζεχεννέμ**, ἄνθρωπος λίαν μελάγχρους καὶ λίαν σοβαρός || چام — ἐλάτη· || چالى — ῥάμνος ἡ μέλαινα, παλιούρος· || حما — **καρὰ χουμά**, τύφος· || خبر — μαύρη εἴδησις [**χαπὲρ**], ἤτοι ἀγγελία θανάτου· || دكز — ἡ Μαύρη Θάλασσα, ὁ Εὔξεινος Πόντος· || ديكن — **καρὰ τικέν**, ἔχινος [φυτ.]· || ساقز — ἄσφαλτος· βλ. قار || سودا — μελαγχολία [**σεβδά**]· || سوكوت — μαύρη ἰτέα [**σουγιούτ**]· || صو — ἀμαύρωσις, ἀσθένεια τῶν ὀφθαλμῶν· βλ. كنه· || صولر — τὸ σημεῖον τὸ ὁρίζον τὰ κατὰ θάλασσαν ὅρια τῶν κρατῶν, ἤτοι τὸ μέρος τῆς θαλάσσης τὸ ἐντὸς βολῆς τηλεβόλου καὶ πρὸς τὸ παράλιον ἐγγύς· τὸ μέρος τοῦτο τῶν μεγάλων θαλασσῶν ἀνήκει τῷ κράτει, εἰς ὃ ὑπάγεται ἡ παραλία, τὸ πέραν δ' αὐτοῦ εἶναι διεθνὲς καὶ ἀνοικτὸν εἰς τὰ πλοῖα παντὸς κράτους· οἱ λιμένες καὶ οἱ κόλποι θεωροῦνται قره صولر· || طاغ — Μαυροβούνιον· || طاوق — κόσσυφος [πτν.]· || طوت — μέλαν συκάμινον [**τούτ**] || قارغه — κίσσα· || قاش — μαυροφρύδης, μελανόφρυς· || قلم — ὁ ἔχων μέλανα σχέδια [ἐπὶ παροψίδων καὶ παρομοίων σκευῶν]· || قورباغه — φρῦνος [ἑρπετὸν ἰοβόλον]· || قوش — αετός: — حكم قره ἀπόφασις [**χοὺκμ**] ἄδικος, ἀδικία· || قول — βλ. قراقول || قولاق — εἶδος λυγγὸς ἢ θώος, περὶ οὗ πιστεύουσιν ὅτι παρακολουθεῖ τὸν λέοντα ὅπως τρέφηται ἐκ τῶν λειψάνων τῆς βορᾶς αὐτοῦ· ὑπηρέτης διοριζόμενος ἀλ-

SISMANOGLIO

λοτε ὑπὸ τῶν ἀνακτόρων παρὰ τῷ Μ. Βεζύρῃ ὅπως κατασκοπεύῃ τὰς πράξεις του ‖ قونجلوس — **καρὰ κόνδζολος,** μορμολύκειον, φάσμα, κ. καλικάνδζαρος [βλ. وامپير ، غول καὶ جادی]· ‖ — قونجلوس فرطونωσις τρικυμία τοῦ χειμῶνος· ‖ — قيش βαρὺς χειμών, ἡ καρδιὰ τοῦ χειμῶνος· ‖ — كوز μαυρομμάτης, μελανόφθαλμος· ἀθίγγανος· γελωτοποιός, κ. καραγκιόζης [βλ. عيواض] ‖ — بالغی كوز εἶδος πηλαμύδος μεγάλης καὶ συνήθους· ‖ لحنه — κράμβη μελανόχρους· ‖ — ħ حليله μυροβάλανος [καρπὸς'Ινδιῶν χρησιμεύων ὡς φάρμακον]· ‖ يل — ἄνεμος[γέλ]βορειοδυτικός, μελαμβόρειος· ‖ يازو — μαύρη τύχη· §ὅν. μέλαν χρῶμα, μελανότης: سی — طاوق μέλαν χρῶμα βαθύ· ‖ سی — كستانه χρῶμα καστανόν· ‖ سی — يوز αἰσχος, αἰσχύνη [κ. λ. μελανότης προσώπου]· § πλθ. قره لر **καραλάρ,** Αἰθίοπες· μέλανα ἐνδύματα, ἤτοι πένθος : كلكتی — ἡ χώρα τῶν Αἰθιόπων, ἡ Αἰθιοπία· ‖ كيمك — φορῶ μαῦρα, ħ كيرمك ه — ἐμβαίνω εἰς τὰ μαῦρα, μελανειμονῶ, πενθηφορῶ· ‖ βλ. آق καὶ ἐπόμ.

قره { T. **καρά,** ὄν. ξηρά, γῆ: كركی — **καρὰ γκιζμρσῦδ,** τελώνιον τῆς ξηρᾶς· ‖ — پوستهسی ταχυδρομεῖον τῆς ξηρᾶς· ‖ واپورى — σιδηρόδρομος [κ. λ. ἀτμόπλοιον τῆς ξηρᾶς]· ‖ كيتمك دن — πηγαίνω διὰ ξηρᾶς· ‖ ايچك يه — ħ چيقمق ἀποβιβάζομαι[ἐκ τοῦ πλοίου εἰς τὴν ξηράν]· ‖ دوشمك يه — πίπτω εἰς τὴν ξηράν, ἐξοκέλλω [ἐπὶ πλοίου]· ‖ اورمق ħ ايچك — باشدن ριπτω τὸ πλοῖον διὰ τῆς πρώρας εἰς τὴν ξηρὰν πρὸς ἀποφυγὴν κινδύνου· ‖ چكمك يه — ἕλκω πρὸς τὴν ξηράν.

قره { A. **κουρρέ,** ὄν.θ. δροσερότης, φῶς: قره العين **κούρρετου-λ-ἄϊν,** φῶς τῶν ὀφθαλμῶν, χάρμα, ἤτοι ἀντικείμενον χαρᾶς, ἀγαλλιάσεως· βλ. قرير .

قره بينه { Ιτ. **καραπίνα,** βλ. قرابينه .

قره جه { T. **καρα-δζά,** ἐπθ. μελαγχροινός, μαυρειδερός· ‖ اوت — ἐλλέβορος [φυτ.]· ‖ βλ. καὶ قراجه.

قره دی { Γλ. **κρεδὶ** [crédit] ὄν. πίστωσις.

قره سی { T. **καρασῆ** [κατὰ τὸ لهجه ἐκ τοῦ قراسه **καρὰ-ἐσέ,** ħ قره عيسی **καρὰ-ησά**]ἐπαρχία ἤτοι σανδζάκιον [سنجاق ħ لوا] τοῦ νομοῦ Προύσης, ἔδραν ἔχον τὸ Βαλουκεσέριον.

قره قول { T. **καρα-κόλ,** βλ. قراغول .

قره لامق { T. **καρα-λαμάκ,** ρμ. μτδ. μελανῶ, μαυρίζω, στιγματίζω, κ. μουνδζουρόνω, κακογραφῶ· σχεδιάζω, κάμνω σχέδιον ἐγγράφου· γράφω τι ταχέως καὶ ἐν βίᾳ: — يازی σχεδιάζω γραφήν, ἀσκοῦμαι εἰς τὴν καλλιγραφίαν, ἤτοι γράφω ὅπως μάθω καλλιγραφίαν· ‖ — شعر σχεδιάζω ποίημα[ἀί'ρ]· ‖ سطر — μελανῶ γραμμάς [**σατήρ**], γράφω ἐν βίᾳ.

قره لامه { T. **καρα-λαμὰ** [ἐκ τοῦ προηγ.] ὄν. ἁπαρ. τὸ μελανοῦν, στιγματίζειν κτλ. § ὄν. κακὴ γραφή, κ. μουνδζούρα, μουνδζούρωμα· γραφὴ ἀμαθοῦς ἢ ἐξάσκησις εἰς τὴν καλλιγραφίαν.

قره لق { T. **καρα-λήκ,** ὄν. μελανότης, μαυρίλα· βλ. قرالق.

قری { A. ħ قرا **κουρά** [πλθ. τοῦ قريه] ὄν. χωρία.

قريب { A. **καρὶπ** [ρζ. قرب] ἐπθ. ὁ ἐγγύς, προσεχής, προσεγγίζων [ἀντίθ. بعيد]: — مكان τόπος [**μεκιάν**]ἐγγύς, πλησίον· ‖ الآتی — **ἐλ ἀτὶ καρίπουν,** τὸ μέλλον ἐγγύς[παροιμία ἐκφράζουσα τὴν ταχεῖαν παρέλευσιν τοῦ χρόνου]· ‖ منشوری — **καρίπι μενάουρί,** ħ نسج منشوری **νέσδζι μενάουρί,** πρισμέγχυμα [βοτ.]· ‖ — الوقوع **καρίπου-λ-βουκοῦ',** ħ الظهور — **καρίπουζ-ζουχούρ,** ὁ ἐγγὺς νὰ συμβῇ, ἐπικείμενος· § συγγενής· §ἐπρ. περίπου, περὶ [δοτ.]: اوچ سنه يه — τρία περίπου ἔτη· ‖ اعلا — σχεδὸν καλῶς [βλ. اعلا]· ‖ عن — **ἂν καρίπιν,** ħ — عن **ἂν καρίπ,** προσεχῶς, ἐντὸς ὀλίγου· § πλθ. اقربا **ἀκριπά,** κ. **ἀκραπά,** συγγενεῖς· § θ. قريبه **καριπέ :** — ἀπόστασις [**μεσαφὲ**] ἐγγὺς ἤτοι μικρά, οὐχὶ μακράν· ‖ — احتمالات πιθανότητες [**ἰχτιμαλὰτ**] προσεγγίζουσαι.

قريباً { A. **καρίπ-εν,** ἐπρ. ἐντὸς ὀλίγου, προσεχῶς.

قريبه { A.**κουρεϊπὲ** [ὑποκ. τοῦ قريه **κηρὰ**] ὄν. θ. ἀσκίδιον, θυλάκιον, ἔλυτρον, κυψέλιον [βοτ.]: — ذو ال **ζοῦ-λ-κουρεϊπέ,** θυλακοφόρος.

قريی { A. **κουρεϊπὶ** [ἐκ τοῦ προηγ.] ἐπθ. θυλακώδης [βοτ.]·§θ. قريبه **κουρεϊπιγέ,** θυλακοφόρα, θυλακοειδῆ [βοτ.].

قريتان { A. **καριγετὰν** καὶ قريتين **καριγετέϊν,** δυϊκ. τοῦ قريه **καριγέ,** βλ.

قريح { A. **καριχ** [ρζ. قرح] ἐπθ. τετραυματισμένος, ὁ ἔχων τραύματα ἢ ἕλκη· ἀσθενής.

قريحه { A.**καριχὰ** [κυριολ. τὸ ἐκ τοῦ φρέατος πρῶτον ἀντλούμενον ὕδωρ] ὄν. θ. ἔμφυτος διάθεσις, πρωτοβουλία· πνεῦμα, διάνοια : الهام صبيحهٔ حضرت پادشاهيدن — **καριχάϊ ιλχὰμ - σαπιχάϊ χαζρέτι παπισαχιπέν,** ἐκ θεοπνεύστου πρωτοβουλίας τῆς Α. Α. Μεγαλειότητος· ‖ — وسعت εὐρύτης [**βουσ'ὰτ**] διανοίας, μεγαλοφυΐα· ‖ — تنگی στενότης [**τενκὶ**] διανοίας, περιωρισμένος νοῦς· ‖ زاد — **καριχὰ-ζάπ,** προϊὸν πρωτοβουλίας, ἐμφύτου διαθέσεως· ‖ جودت — τὸ ἔξοχον[**δζεβπέ**]τῆς διανοίας·§πλθ. قرايح **καραΐχ.**

قرير { A.**καρὶρ** [ἐκ τοῦ قره βλ.] ἐπθ.δροσερός, ψυχρός· ‖العين — **καρίρου-λ-ἄϊν,** ἀγαλλόμενος τὸν ὀφθαλμόν : مشاهده ايله العين — اولق ἀγάλλομαι τὸν ὀφθαλμὸν βλέπων·§θ. قريره.

قريش { A. **κουρεῖς,** ὄν. κ. Κορεῖς, ἤτοι τὸ ὄνομα τῆς ἀραβικῆς φυλῆς, ἐξ ἧς ὁ προφήτης Μωάμεθ, καὶ ἤτις ἀνάγει τὴν ἀρχὴν αὐτῆς εἰς τὸν 'Ισμαήλ, υἱὸν τοῦ πατριάρχου 'Αβραάμ : قبيله سی — ἡ φυλὴ τῶν Κορεΐς.

قريم { T. **κηρήμ,** ὄν. κ. Κριμαία: محاربه سی — ὁ Κριμαϊκὸς πόλεμος.

قريملی { T. **κηρημ-λῆ,** ὄν. ὁ κάτοικος τῆς Κριμαίας.

قريمی { A. **κηρημ-ῆ,** ἐπθ. Κριμαϊκός·§ ὄν. κάτοικος τῆς Κριμαίας.

قرين { A.**καρὶν** [ρζ.قرن] ἐπθ.ὁ ἐγγύς,ὁ πλησίον, σύντροφος : كشی يی كندندن دكل ندن صور — περὶ ἀνθρώπου ἐρώτα οὐχὶ τόν ἴδιον, ἀλλὰ τὸν πλησίον του [**καρινινπέν**]· ‖ قبول اولق — γίνομαι ἐγγὺς τῇ παραδοχῇ, ἤτοι γίνομαι παραδεκτός· ‖ تحسين اولق — γίνομαι ἐγγὺς τῇ ἐπευφημίᾳ, ἐπευφημοῦμαι· ‖ — سؤ κακὸς σύντροφος· ‖ حقيقت — ὁ ἐγγὺς τῇ ἀληθείᾳ [**χακηκάτ**], ἀληθής· § [ἐν συνθέσει] : — اجابت **ιδζαπὲτ-καρίν,** ὁ ἐγγὺς τῇ ἀποδοχῇ, εἰσακουσθεὶς [ἐπὶ παρακλήσεως κτλ.]· ‖ — عزت **ηζζὲτ-καρίν,** ὁ κάτοχος τιμῆς, ἔντιμος, σεβαστός· ‖ — معالی **με'αλὶ-καρίν,** ὑψηλός,ἔξοχος· ‖ — شوكت **σεβκὲτ-καρίν,** κάτοχος μεγαλείου, δυνάμεως,ἤτοι βασιλικός· ‖ — سعادت **σε'αὲτ-καρίν,** κάτοχος εὐτυχίας, εὐτυχής· ‖ — مسرت **μεσερρὲτ-καρίν,** ὁ ἐγγὺς τῇ χαρᾷ,χαρμόσυνος·§ὄν.θαλαμηπόλος: اول — πρῶτος [**έββὲλ**] θαλαμηπόλος· ‖ ثانی — δεύτερος θαλαμηπόλος·§ θ. قرينه **καρινέ,** βλ. λ.· § πλθ. قرنا **κουρενὰ** καὶ اقران **ἀκράν,** βλ. λ.

قرين { A. **κουρεῖν** [ὑποκ. τοῦ قرن] ὄν. κεράτιον ἐντόμου κτλ. [φυσ. ἱστ.].

قرينجه { T. **καρην-δζά,** قرنجه لائق **καρηνδζαλανμάκ,** قرنجه لی **καρηνδζαλῆ,** βλ. قارنجه ، قارنجه لائق ، قارنجه لی.

قرينه { A. **καρινὲ** [ἐκ τοῦ قرن] ὄν. θ. τὰ προηγούμενα καὶ τὰ ἑπόμενα τοῦ λόγου, ἐξ ὧν τεκμαίρεταί τις τὴν ἔννοιαν αὐτοῦ, ἐπαγωγή, συμπερασμός, ἔνδειξις, τεκμήριον : ايله كشف مرام ايتمك — ἀνακαλύπτω τὸ σκοπούμενον [**κεδὲβι μεράμ**] δι'ἐπαγωγῆς· ‖ ايله بولق — εὑρίσκω δι'ἐπαγωγῆς, ἐπαγωγικῶς, διὰ συμπερασμοῦ· ‖ قاطعه — τέλειον [**κατη'ὰ**]τεκμήριον· ‖ ظاهره — ἔνδειξις ἐναργής[**ζαχιρέ**] ‖ مسنداليه — ἔνδειξις ἐναργής·§ ظاهره مبنی حذف اولنور — τὸ ὑποκείμενον[**μουσνέτουν ιλέϊχ**]παραλείπεται[**χὰζὲβ ὁλουνοὺρ**]ἕνεκα ἐνδείξεως ἐναργοῦς,ἤτοι ὅταν ἐξυπονοῆται εὐκόλως· ‖ معينه — ἔνδειξις ὡρισμένη [**μου'αγγενέ**] ‖ مانعه — ἔνδειξις κωλύουσα[**μανη'ά**]· ‖ قرار — ἀπόφασις προδικαστική [νομ.]· § πλθ. قرائن **καραΐν·** ὅλ.

قرينی { A. **κουρεϊν-ί,** ἐπθ. κερασφόρος [φυσ. ἱστ.]·§θ. قرينه **κουρεϊνιγέ.**

قريه { A. **καριγέ,** ὄν. θ. χωρίον, κώμη : قاضی سی — ἡ ἄλλως كوی قاضی ἡ Χαλκηδών· §δυϊκ. قريتان **καριγετὰν** καὶ قريتين **καριγετέϊν,** τὰ δύο χωρία αἱ δύο ἱεραὶ πόλεις,ἤτοι ἡ Μέκκα καὶ ἡ Μεδινά·§πλθ. قری ἢ قرا **κουρά.**

قز { A. **κὰζζ** [ἐκ τοῦ π. كز] ὄν. μέταξα ἀκατέργαστος: — دود **τοῦϊι κάζζ,** μεταξοσκώληξ.

قز { T. **κήζ,** βλ. قيز .

قزارتمق { T. **κηζαρτμάκ,** قزارمق **κηζαρμάκ,** βλ. قيزارتمق ، قيزارمق .

قزاز Α. **καζζάζ** [ἐκ τοῦ τρ **κάζζ**] ὄν. ὁ πλέκων ἢ πωλῶν μεταξοκλωστήν [ابريشم **ἰπρισίμ**], μεταξουργός, μεταξέμπορος.

قزازلق Τ. **καζζαζ-λήκ,** ὄν. ἡ μεταξουργία, τὸ μεταξεμπόριον.

قزاق Τ. **καζάκ** [κατὰ τὸ لهجه κυρίως قازاق ἤτοι κεκαρμένος ἐκ τοῦ قزمق]ὄν.κ. Κοζάκος.

قزاق Τ. **κηζάκ,** βλ. قيزاق.

قزاموق Τ. **κηζαμούκ,** βλ. قيزاموق.

قزان Τ. **καζάν,** βλ. قزغان § ὄν. κ. Καζάν, ἐπαρχία καὶ ἕδρα αὐτῆς ἐν Ρωσσίᾳ.

قزانجى Τ. **καζανδζῆ,** βλ. قزغانجى.

قزانج Τ. **καζάνδζ** [ἐκ τοῦ قزانمق] ὄν. κέρδος, ὠφέλεια : **ἐτκί** — κερδαίνω, ὠφελοῦμαι.

قزانجلى Τ. **καζανδζ-λῆ,** ἐπωφελής, ἐπικερδής: **صنعت** — τέχνη ἐπικερδής.

قزاندیرمق Τ. **καζαν-ἰπρ-μάκ,** ρμ. μτδ. κάμνω τινὰ νὰ κερδήσῃ, νὰ ὠφεληθῇ, προξενῶ τινι κέρδος, ὠφέλειαν [δοτ. καὶ αἰτ.]: **سزه یونی قزاندیردم** σᾶς ἔκαμα νὰ κερδήσητε τοῦτο.

قزانمق Τ. **καζανμάκ** [κατὰ τὸ لهجه κυρίως قزغانمق ἐκ τοῦ قزغان βλ.] ρμ. μτδ. κερδαίνω, ὠφελοῦμαι, πορίζομαι [αἰτ.]: — **ماره** κερδαίνω χρήματα·‖— **نام** κερδίζω ὄνομα, ἤτοι φήμην, ὑπόληψιν· ‖ — **مظفریت** αἴρω θρίαμβον [**μουζαφφεριγέτ**]·‖ **قزاندم نه یوندن** ἐκ τούτου τί ἐκέρδησα, τί ὠφελήθην; ‖ **قزانمیجه قزان قایناماز** ἐὰν δὲν κερδήσῃ τις, δὲν βράζει ὁ λέβης, τὸ καζάνι [πρμ.].

قزجغز Τ. **κηζδζηγάζ,** βλ. قيزجغز.

قزح Α. **κουζάχ,** ὄν. ἄγγελος τῶν νεφῶν· §σατανᾶς :— **قوس کابۀ قزاح,** οὐράνιον τόξον, ἶρις· βλ. **علائم سما** καὶ **الکیم صاعمه**.

قزحى Α. **κουζαχ-ῆ,** ἐπθ. ὁ τῆς ἶριδος, ἤτοι τῆς κόρης τοῦ ὀφθαλμοῦ· § θηλ. **قزحیه کوزاچیۀ** βλ.

قزحیه Α. **κουζαχγὲ** [ἐκ τοῦ προηγ.] ὄν. θ. ἶρις, κόρη τοῦ ὀφθαλμοῦ: **احتباس** — **ἰχτιπάσι κουζαχγέ,** ἰριδέγκλεισις [ὀφθαλμικὴ χειρουργία] ‖— **انشقاق ἰνσικάκη κουζαχγέ,** ἰριδοκολόβωμα, διατομὴ τῆς ἶριδος· ‖ — **انفصال ἰνζισάλι κουζαχγέ,** ἰριδοδιάλυσις, [χειρουργία ἶριδος πρὸς πλάσιν τεχνητῆς κόρης]·‖— **انقسام خلق ἰνκησάμι χουλκήϊ κουζαχγέ,** συγγενὲς σχίσμα τῆς ἶριδος·‖— **خزخزه کوزاچیۀ,** ἰριδοτομία· ‖ — **سقوط δουκούτι κουζαχγέ,** ἰριδόπτωσις·‖— **ضخامت ταχαμέτι κουζαχγέ,** ἰριδόγκωσις, ὑπερτροφία τῆς ἶριδος·‖— **ضمور ζουμούρι κουζαχγέ,** ἀτροφία τῆς ἶριδος·‖— **فتق φέτκη κουζαχγέ,** πρόπτωσις τῆς ἶριδος·‖— **فقدان φικτάνι κουζαχγέ,** ἢ — **عدم ἀτέμι κουζαχγέ,** συγγενὴς ἔλλειψις τῆς ἶριδος.

قزدرمق Τ. **κηζτπρμάκ,** βλ. قيزدرمق.

قزغان Τ. **καζγάν,** ἢ **قزان καζάν** [ἐκ τοῦ قازمق σκάπτειν] ὄν. λέβης,κ. καζάνι: **ی — چاماشیر** λέβης τῶν ἀσπρορρούχων· ‖ **ی—حمام** λέβης τοῦ βαλανείου [**χαμάμ**]· ‖ **ی—واپور** λέβης τοῦ ἀτμοπλοίου· ‖ **لر — قالدیرله** ὅρσις τῶν λεβήτων, ἤτοι στάσις Γενιτσάρων ‖ **ی— دیبی** τὸ ἐν τῷ πυθμένι τοῦ λέβητος προσκολλώμενον φαγητὸν ἢ γλύκυσμα· ‖ **کی — بینی** ἡ **باشی،** ἡ κεφαλή,ὁ ἐγκέφαλός του [**πεϊνί**] ὡς λέβης [βαρύς], ἤτοι καρηβαρία·‖ **ی قایناز** — βράζει τὸ καζάνι του, φιλόξενος.

قزغانجى Τ. **καζγαν-δζῆ,** ὄν. χαλκουργός, χαλκεύς, κ. χαλκωματᾶς.

قزغانجيلق Τ. **καζγαν-δζηλήκ,** ὄν. χαλκουργική, χαλκευτική, ἡ τέχνη ἢ τὸ ἐπάγγελμα τοῦ χαλκέως.

قزغانخانه Τ. **καζγὰν-χανέ,** ὄν. ἐργοστάσιον κατασκευῆς λεβήτων ἐν τῷ ναυστάθμῳ.

قزغين Τ.**κηζγήν,قزغینلق κηζγηνλήκ,** βλ. قيزغين ، قيزغينلق.

قزل Τ. **καζὲλ** [ἐκ τοῦ غزل] ὄν. φύλλον δένδρου ξηρανθὲν ἐπ' αὐτοῦ.

قزل Τ. **κηζήλ,** βλ. قيزل.

قزل Τ. **κηζήλ,** ὄν. σχοινίον ἐκ τριχὸς αἰγός.

قزلجق Τ. **κηζηλδζήκ,** βλ. قيزلجق.

قزلجه Τ. **κηζηλ-δζά,** βλ. قيزلجه.

قزللق Τ. **κηζηλ-λήκ,** βλ. قيزللق.

قزللنمك Τ. **καζελ-λενμέκ,** βλ. غزللنمك.

قزمق Τ. **κηζμάκ,** βλ. قيزمق.

قزمير Γλ. **καζμίρ,** βλ. قازمير.

قزوى Τ. **καζεβὶ** [βλ. غزوى] ὄν. σάκκος ὀρυζίου κτλ.πεπλεγμένος ἐκ φύλλων φοίνικος: **ی — چنج** σάκκος δι'ὄρυζαν [**πιρίνζ**]· **ی—خرما** σάκκος διὰ φοίνικας[**χουρμά**]· ‖ **ر. چنج — ایکی** σάκκος ὀρύζης· ‖ **ر—کومور** εἷς σάκκος ἀνθράκων· ‖ **خرمانی —** φοῖνιξ τοῦ σάκκου, ἤτοι πατητός.

قس Α. **κής,** ρημ. ἐξ ἀναλογίας κρίνατε, συμπεράνατε : **هذا علی و — βὲ κὴς ἀλὰ χάζα,** ἢ **الباق علیه و — βὲ κὴς ἀλέϊχι-λ-ἰπεβακῆ,** κρίνατε ἐκ τούτου καὶ διὰ τὰ λοιπά, καὶ οὕτω καθεξῆς· ‖ βλ. قياس.

قسام Α. **καϑάμ**[ἐκ τοῦ قسمت,ρζ. قسم]ὄν. διανομεύς,ὁ ἐπὶ τῆς διανομῆς τῶν περιουσιῶν, ἤτοι ὑπάλληλος τοῦ Σερῆ [شرع], ἐπιτετραμμένος τὴν ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ Σερῆ διανομὴν τῆς περιουσίας τῶν ἀποθνησκόντων μεταξὺ τῶν κληρονόμων αὐτῶν, κ. Καδέμης.

قسامه Α.**καϑαμέ,**ὄν.θ.ὅρκος ἐπιβαλλόμενος κατὰ τὸ Σερῆ [شرع] εἰς πεντήκοντα ἐκ τῶν κατοίκων χωρίου ἢ συνοικίας τινὸς κατ' ἐκλογὴν τοῦ ἐνάγοντος, πρὸς ἀνακάλυψιν τοῦ ἀγνώστου φονέως τοῦ ἐν τῷ χωρίῳ ἢ τῇ συνοικίᾳ ἐκείνῃ εὑρεθέντος πεφονευμένου, μεθ' ὃ, ἐὰν δὲν ἀνακαλυφθῇ ὁ φονεύς, οἱ ὀρκισθέντες ὑποχρεοῦνται εἰς ἀπότισιν τῆς τιμῆς τοῦ αἵματος [βλ. دیت]· § πλθ. **قسامات**.

قسامت Α. **κουϑαμὲτ** [ρζ. قسم] ὄν. θ. τὸ πρᾶγμα,ὅπερ ὁ ἐπὶ τῆς διανομῆς τῶν περιουσιῶν ὑπαλλήλος,ἤτοι Καδέμης[قسام], χωρίζει καὶ λαμβάνει ἐκ τῆς περιουσίας δι'ἑαυτὸν καὶ ὅπερ εἶναι ἐκτὸς τῆς ὡρισμένης χρηματικῆς αὐτοῦ ἀμοιβῆς.

قسان Α. **κουϑάν,** πλθ. τοῦ قسيس βλ.

قساوت Α. **καϑαβέτ,**ὄν.θ.σκληρότης[σπν.]· § λύπη, ἀνησυχία. ‖ Ρμ. **ایتمك** — **ـه چكمك** ἀνησυχῶ,λυποῦμαι,θλίβομαι [δοτ.]: **ایتمك ـه بوكا** — **πουνὰ καϑαβὲτ ἔτμεϊν ἢ τϑέκμεϊν,** μὴ ἀνησυχεῖτε, μὴ λυπεῖσθε διὰ τοῦτο· § βλ. καὶ قسوت.

قساوتلنمك Τ. **καϑαβετ-λενμέκ,** ρμ. οὐδ. θλίβομαι,λυποῦμαι, ἀνησυχῶ.

قساوتلى Τ. **καϑαβετ-λί,**ἐπθ. τεθλιμμένος, ἀνήσυχος.

قساوسه Α. **καϑαβισέ,** πλθ. τοῦ قسيس, βλ.

قسر Α. **κάϑρ,** ρ. ἀφ. τὸ ἀναγκάζειν τινὰ νὰ πράξῃ τι διὰ τῆς βίας, παραβίασις, καταναγκασμός· βλ. قسرى.

قسراق Τ. **κπϑράκ,** βλ. قصراق.

قسرى Α. **καϑρ-ί,** ἐπθ. καταναγκαστικός, ἀκούσιος· §θ. **قسریه** : — **حرکات** πράξεις [**χαρεκιὰτ**] καταναγκαστικαί.

قسط Α. **κήστ,** ὄν.δόσις ἀπέναντι χρέους, φόρου, ἢ ἐνοικίου, ὡς τριμηνία, ἑξαμηνία κτλ.: — **برنجی** πρώτη δόσις χρέους κτλ. ‖**الیوم** — **کήστου-λ-γέβμ,** τὸ ἀνάλογον τῆς ἡμέρας, ἤτοι ποσὸν ἀναλογοῦν ἐκ τινος μισθοῦ εἰς μίαν ἢ περισσοτέρας ἡμέρας ἐργασίας, ἢ τοὐναντίον ἀργίας·‖ — **ال یوم γέβμου-λ-κήστ,** ἡ ἡμέρα τῆς ἀμοιβῆς, ἤτοι ἡ δευτέρα παρουσία· § πλθ. **اقساط ἀκσάτ.**

قسطاس Α. **κηστὰς** [κατά τινας λ. ἑλλ. κατά τινας ἐκ τοῦ قسط] ὄν. μεγάλη πλάστιγξ, ζυγός, ζυγαριά, ἡ πλάστιγξ τῆς δευτέρας παρουσίας.

قسطلانى Α. **καϑταλανί,** καὶ θ. **قسطلانیه καϑταλανιγέ,** ὄν. ἶρις, οὐράνιον τόξον·§τὸ κατὰ τὸ λυκαυγὲς ἐρυθρὸν φῶς.

قسطنطنیه Α. ἢ **قسطنطینیه καϑταντινιγέ,**ὄν.θ. Κωνσταντινούπολις:— **خلیج** ὁ Κεράτειος κόλπος·‖βλ. **درعلیه ، درسعادت ، استانبول**.

قسطى Τ.**κηστὶ**[κατὰ τὸ لهجه ἐκ τοῦ قیصق] ὄν. εἶδος ἀλύσεως συγκειμένης ἐκ πλακῶν χρυσῶν ἢ ἀργυρῶν καὶ χρησιμευούσης ὡς περιλαίμιον ἢ ἄλλο κόσμημα.

قسقانج Τ. **κησκάνδζ,** βλ. قيصقاج.

قسقانمق Τ. **κησκανμάκ,** βλ. قيصقانمق.

قسقس Τ. **κουσκούς,** βλ. قوسقوس.

قسم Α. **κασέμ,** ὄν. ὅρκος: — معال **μέ'α-λ-καδέμ,** ἢ بالا — **κασὲμ ἀϊλλαχ,** μεθ' ὅρκου πρὸς τὸν Θεόν, ἐνόρκως· ‖ Ρμ. كيمك — ὁρκίζομαι [δοτ.].

قسم Α. **κὴσμ ἢ κησήμ,** ὄν. μέρος, τμῆμα· εἶδος, γένος, φῦλον, τάξις: اول — **κήσμι ἐββέλ,** μέρος πρῶτον [βιβλίου κλπ.]· ‖ اسم ايكى — τὰ ὀνόματα [**ἴσμ**] εἶναι δύο εἰδῶν· ‖ قادين — ى — ἡ τάξις τῶν γυναικῶν, τὸ ὡραῖον φῦλον [βλ. طائفه]· ‖ ايكى — ايكيمك ποιῶ δύο μέρη, διαιρῶ εἰς δύο· § πλθ. اقسام **ἀκσάμ·** § βλ. ἐπόμ.

قسماً Α. **κήσμ-εν,** ἐπρ. ἐν μέρει, ἤτοι οὐχὶ καθ' ὁλοκληρίαν: صحيح — ἐν μέρει ἀκριβές, ἀληθές [**σαχήχ**]· ‖ اعادهٔ صحت ايتمك — ἀναλαμβάνω [**ιαὲὲϊ σηχχὰτ**] ἐν μέρει §αντιθ. كاملاً.

قسمت Α. **κησμὲτ** [ἐκ τοῦ قسم] ὄν. θ· διαίρεσις, διανομὴ ἰδίᾳ κληρονομίας ἢ κοινοῦ πράγματος [νομ.]: — رضا διανομὴ προαιρετική [**ριζά**]· ‖ — قضا διανομὴ δικαστική [**καζά**]· ‖ — تفريق διανομὴ διὰ χωρισμοῦ [**τεφρήκ**], ὡς ἀγροῦ· ‖ — جمع διανομὴ διὰ προσθέσεως [**δζέμ'**], ὡς προβάτων κτλ. ‖ — فرد διανομὴ ἀτόμων [**φέρὲ**], ὡς ἀγροῦ κτλ. ‖ — فضولی διανομὴ αὐθαίρετος [**φουζουλί**]· ‖ بعد القسمه **ἀά'τε-λ-κησμέ,** μετὰ τὴν διανομὴν [κληρονομίας κτλ]· § [ἀρθ.]: — خارج **χαρίδζι κησμέτ,** πηλίκον· § πεπρωμένον, τύχη: — اولور ايسه ἐὰν ἢ πεπρωμένον, τῆς τύχης· ‖ — دكل ايش δὲν ἦτο φαίνεται τῆς τύχης· ‖ — ندن قاشيغنده جيقار ايسه ἐὰν ἢ τῆς τύχης του [**κησμετινὲ**], παρουσιάζεται ἐν τῷ κοχλιαρίῳ του, ἤτοι θὰ γίνῃ [πρμ.]· ‖ — هندن يمندن كلير ايسه ἐὰν ἢ τῆς τύχης, ἔρχεται ἐξ Ἰνδίας [**χινὲ**], ἐξ Ὑεμένης [**γεμέν**]· ἐὰν δὲ δὲν ἦ τῆς τύχης, τί ἔρχεται ἐκ τῆς χειρός, ἤτοι τί δύναταί τις νὰ πράξῃ; [πρμ.].

قسوت Α. **κασβέτ,** ὄν. θ. θλῖψις, μελαγχολία, ἀνία: قلب — σκληρότης, πώρωσις καρδίας [**κάλὲ**]· ‖ βλ. καὶ قساوت.

قسوت انكيز Π. **κασβὲτ-ἐνγκίζ,** ἐπθ. ὁ διεγείρων τὴν μελαγχολίαν, μελαγχολικός, ἀνιαρός· ‖ بورامك — τὸ μέρος τοῦτο εἶναι πολὺ μελαγχολικόν.

قسوت افزا Π. **κασβὲτ-ἐφζά,** ἐπθ. ὁ αὐξάνων τὴν μελαγχολίαν, μελαγχολικός: — بوكون هوا پك در σήμερον ὁ καιρὸς εἶναι πολὺ μελαγχολικός.

قسوتلی Τ. **κασβετ-λί,** ἐπθ. μελαγχολικός, ἀνιαρός.

قسی Α. **κασίϊ** [ἐκ τοῦ قسوت] ἐπθ. σκληρός: القلب — **κασίγλου-λ-κάλὲ,** σκληροκάρδιος· § κίβδηλος: — دينار δηνάριον κίβδηλον· § θ. قسيه **κασιγέ·** § βλ. καὶ قاسی.

قسی Α. **κησίϊ,** πλθ. τοῦ قوس **κάβς,** βλ.

قسیس Α. **κησσὶς** [ἐκ τοῦ كشيش] ὄν. ἀρχιερεὺς τῶν χριστιανῶν· § πλθ. قسيسين **κησσισίν,** قسيسون **κησσισούν,** καὶ ἀνωμ. قساوسه **καὰαβισέ,** قسان **κουσσὰν** καὶ اقسه **ἐκησσέ.**

قش Τ. **κὶς,** ἐπφ. πρὸς ἀποσόβησιν κυνῶν· ἐπαναλαμβάνεται قش قش **κὶς κὶς,** τὸ ἡμέτερον ξὶ ξί· ‖ βλ. قشقرمق καὶ قيچی.

قشاغی Τ. **καὰαγῆ,** قشاغيلامق **καὰαγηλαμάκ,** βλ. قاشاغی، قاشلاغيلامق.

قشانمق Τ. **καὰανμάκ,** βλ. قاشانمق.

قشر Τ. **καὰέρ,** βλ. قاشر.

قشر Α. **κάὰρ,** ρ. ἀφ. ἀφαίρεσις τοῦ φλοιοῦ, φλοϊσμός, κ. ξεφλούδισμα [φλοιοῦ, δέρματος κτλ.].

قشر Α. **κήὰρ,** ὄν. φλοιός, κέλυφος, κύταλον, ὄστρακον, συνων. τῷ صدف [φυσ. ἱστ.]· § [βοτ.] بزر — **κήὰρι ἀέζρ,** ἐπίσπερμα· μεσόσπερμα· ‖ الثمر — **κήὰρου-ὰ-σεμέρ,** ἔλυτρον· ‖ الرمان — **κήὰρου-ρ-ρουμάν,** ἀνθελλὶς ἢ τράγος [θαλάσσιον ἢ παράλιον φυτόν]· § [ἀνατ.] عظم — **κήὰρι ἄζμ,** περιόστεον· συνων. حافر — سمحاق· § **κήὰρι χαβίρ,** περιόπλιον, ἡ μεμβράνα ἡ περικλείουσα τὴν ὀπλήν· ‖ ظلف — **κήὰρι ζήλὲ,** ὀπλὴ μηρυκαστικῶν· § معطر ليمون — **κήὰρι μου'αττάρι λιμόν,** φλοιὸς λεμονίου· § πλ. قشور **κουὰούρ.**

قشری Α. **κηὰρ-ί,** ἐπθ. φλοιώδης· ὁ ἔχων κέλυφος, ὀστρακόδερμος· § θ. قشريه **κηὰριγέ:** — طائفهٔ ὀστρακόδερμα.

قشع Α. **κάὰ',** ὄν. πτύελον [ἰατρ.]: — اخضر **κάὰ'ι ἀχζάρ,** πτύελον ἔχον τὸ χρῶμα τῆς σκωρίας τοῦ χαλκοῦ· ‖ τ. توكورك.

قشعريره Α. **καὰ'αριρέ,** ὄν. θ. φρικίασις, ἀνατριχίασις, ῥῖγος [ἰατρ.].

قشف Α. **κάὰφ,** ὄν. μεταβολὴ τοῦ χρώματος προερχομένη ἐκ τῆς θερμότητος τοῦ ἡλίου ἢ ἀθλιότητος προερχομένη ἐκ πενίας· § ῥύπος, ἀκαθαρσία τοῦ σώματος.

قشقرتمق Τ. **κηὰ-κηρτμὰκ** [βλ. قش] ρμ. μτβ. κάμνω τινὰ νὰ φύγῃ, ν' ἀπομακρυνθῇ μετὰ φόβου καὶ τρόμου, καθιστῶ πεφοβισμένον, δειλόν, ἐκπτοῶ, ἐκφοβίζω· κάμνω τινὰ νὰ ᾖ ἀνήσυχος, προξενῶ, ἐμπνέω φόβον καὶ ἀνησυχίαν [αἰτ.].

قشقرمق Τ. **κηὰ-κηρμὰκ** [βλ. قش] ρμ. οὐδ. φεύγω, ἀπομακρύνομαι ἐκ τρόμου καὶ φόβου· πτοοῦμαι, φοβοῦμαι, ἀνησυχῶ.

قشقوال Τ. **καὰκαβάλ,** βλ. قاشقوال.

قشلاق Τ. **κηὰλάκ,** βλ. قيشلاق καὶ قشله.

قشلامق Τ. **κηὰλαμάκ,** βλ. قيشلامق.

قشله Τ. **κηὰλὰ** [ἐκ τοῦ قشلاق βλ.] ὄν. στρατῶν: — همايون — αὐτοκρατορικὸς στρατὸς [βαρβ.].

قشم Α. **κάὰμ,** ὄν. πεῖνα· τὸ τρώγειν· τὸ προστιθέναι· τὸ διδόναι.

قشم Α. **κήὰμ,** ὄν. κρέας, λίπος· § φύσις, χαρακτήρ.

قشمر Τ. **κηὰμὲρ** [ἐκ τοῦ ἀρβ. غشمر] ἐπθ. ἀστεῖος, γελωτοποιός: آدم — ἄνθρωπος γελωτοποιὸς [σπν.]· συνών. مسخره.

قشمرلك Τ. **κηὰμερ-λίκ,** ὄν. γελωτοποιΐα: — ايتمك — μετέρχομαι τὸν γελωτοποιόν· συνών. مسخره‌لق.

قشور Α. **κουὰοὶρ** [πλθ. τοῦ قشر] ὄν. φλοιοί: — اشجار — φλοιοὶ δένδρων [**ἐὰδζάρ**].

قص Α. **κάὰς,** ρ. ἀφ. τὸ κείρειν τὴν κόμην κτλ. § ὄν.: — عظم **ἄζμι κάὰς,** τὸ στέρνον· ‖ — الم **ἐλέμι κάὰς,** στερναλγία.

قص Τ. **κής,** μόριον παριστάνον τὸν ἐκ γέλωτος ὑποκώφου παραγόμενον ἦχον· ἐπαναλαμβάνεται ὡς قص قص كولك **κρυφογελῶ,** ὑπογελῶ· ‖ βλ. καὶ قيص.

قصا Α. **καὰὰ** [βλ. قصو] ὄν. ἀπόστασις· μέρος· προαύλιον οἰκίας.

قصاب Α. **καὰὰὰπ** [ῥζ. قصب] ὄν. κρεωπώλης: دكانی — κρεωπωλεῖον· ‖ صيغير — دوه ى — κρεωπώλης βοείου κρέατος· ‖ ى — κρεωπώλης κρέατος καμήλου [**ἠεβέ**]· ‖ باشی — ἀρχικρεωπώλης· ἄλλοτε διευθυντὴς τῶν σιτηρεσίων τοῦ κρέατος· ‖ مرهمی — **καὰὰὰπ μερχεμί,** βασιλικόν, τετραφάρμακον [φυτ.]· § μτφ. αἱμοβόρος, θηριώδης· § اوغلی — πανοῦργος, δόλιος· ‖ سونكری ايله سيلنمش يوز — πρόσωπον σφογγισθὲν διὰ τοῦ σπόγγου τοῦ κρεωπώλου, ἀναιδής.

قصابخانه Π. **καὰὰαπ-χανέ,** ὄν. σφαγεῖον.

قصابلق Τ. **καὰὰαπ-λίκ,** ὄν. τὸ ἐπάγγελμα τοῦ κρεωπώλου, κρεωπωλική· § σφάκτρον, ὅ,τι δίδει τις τῷ κρεωπώλῃ ὅπως σφάξῃ καὶ ἐκδάρῃ πρόβατον κτλ. § θηριωδία, τὸ αἱμοβόρον· ‖ βλ. καὶ ἐπόμ.

قصابيه Α. **καὰὰαπ-ιγέ,** ὄν. θ. φόρος εἰσπρατόμενος παρὰ τῶν κρεωπωλῶν· § σφάκτρον, ἤτοι ἀμοιβὴ σφάκτου ζώων· βλ. قصابلق.

قصاتوره Τ. **καὰατούρα,** ὄν. ξίφος λόγχης· ρομφαία.

قصاج Τ. **κησάὰζ,** βλ. قيصاج.

قصار Α. **καὰάρ,** ὄν. ὀκνηρία, ἀμέλεια, χαύνωσις.

قصار Α. **καὰὰάρ** [ἐκ τοῦ قصر] ὄν. γναφεύς, πλύντης· βλ. قصارت **κησαρέτ.**

قصار Α. **κησάρ,** πλθ. τοῦ قصير βλ.

قصارت Α. **καὰαρὲτ** [ῥζ. قصر] ὄν. θ. βραχύτης, συντομία [σπν.]· ‖ — تنفس **καὰαρέτι τενεφφὸς,** βραχύπνοια [ἀσθ.].

قصارت Α. **κησαρὲτ** [ῥζ. قصر] ὄν. θ. τὸ ἔργον ἢ ἡ τέχνη τοῦ γναφέως, τοῦ πλύντου.

قصاره Α. **κουὰαρέ,** ὄν. θ. δωμάτιον ἰδίᾳ τὸ κατὰ τὴν πρώραν καὶ πρύμνην τοῦ πλοίου· τὴν σήμερον καλεῖται: قيچ باش ἢ قامرسی [βλ. قامرسی]· § σκηνὴ καλύπτουσα διαρκῶς τὴν πρώραν πλοίου.

قصاری Α. **κουὰαρά,** ὄν. τὸ τελευταῖον ὅριον εἰς ὃ φθάνει ἡ δύναμις, τέλος.

قصاص A. **κησάς** [ρζ. قص] ὄν. ἀντίποινον, ἀντιπεπονθός, τὸ τιμωρεῖν τὸν κακοῦργον διὰ τῆς ἐπιβολῆς ἀντιποίνου, ἤτοι τὸν φονέα διὰ θανατικῆς ποινῆς, καὶ τὸν ἄλλην οἱανδήποτε σωματικὴν βλάβην προξενήσαντα διὰ τῆς αὐτῆς βλάβης: اِقتِ — ἐπιβάλλω ἀντίποινον· ‖ اِقتِ دعوا — διεκδικῶ τὸ δικαίωμα τοῦ ἀντιπεπονθότος [ἐν ποινικῇ ἀγωγῇ]· ‖ — **μὲν-λέχου-λ-κησάς,** ὁ κεκτημένος τὸ δικαίωμα τοῦ ἀντιπεπονθότος, ἤτοι τοῦ ζητεῖν τὸ ἀντίποινον· ‖ — **μὲν̱ἀλέϊ-χι-λ-κησάς,** ὁ καθ' οὗ τὸ δικαίωμα τοῦ ἀντιπεπονθότος, ἤτοι ὁ φονεύς· ‖ — ἐν τῷ ἀντιποίνῳ ὑπάρχει ζωή, ἤτοι ὁ φόβος τοῦ ἀντιποίνου γίνεται αἰτία ἀποχῆς ἀπὸ κακουργήματος καὶ ἐπομένως σώζει.

قصاصاً A. **κησάσ-αν,** ἐπρ. κατὰ τὸν νόμον ἢ δι' ἐπιβολῆς ἀντιποίνου.

قصاصه A. **κουσασὲ** [ρζ. قص] ὄν. θ. περίκομμα ὄνυχος, ἢ ἄλλου, ἀποκοψίδι [τ. قرپنتی].

قصاصی A. **κησασ-ῆ,** ἐπθ. ὁ ἀνήκων ἢ σχετικὸς τῷ ἀντιποίνῳ, τῷ δικαιώματι τοῦ ἀντιπεπονθότος.

قصاع A. **κησᾶ',** πλθ. τοῦ قصعه **κασ'ά,** βλ.

قصالمق T. **κησαλμάκ,** قصالمق **κησαλτμάκ,** βλ. قیصالمق قیصالتمق .

قصائد A. **κασαῖ̱,** πλθ. τοῦ قصیده, βλ.

قصب A. **κάσ̱,** ρ. ἀφ. τὸ κόπτειν· ὅλ. قصاب **κασσάσ̱,** قصابیه **κασσασ̱ιγέ.**

قصب A. **κασὰ̱,** ὄν. κάλαμος: السکر — **κασάσ̱ου-σ-σουκκέρ,** σακχαροκάλαμος· ‖ الهند — **κασάσ̱ου-λ-χινὶ̱,** Ἰνδοκάλαμος· ‖ الزرير **κασάσ̱ου-ζ-ζουρεϊρέ,** ἄκορον, ἤτοι κάλαμος ἀρωματικός· ‖ السبق — **κασάσ̱ου-σ-σεσ̱άκ,** βραβεῖον, ἀριστεῖον δρόμου· ἐκλήθη οὕτω διότι τὸ πάλαι οἱ Ἄραβες ἔστηνον εἰς τὸ ἄκρον τοῦ ἱπποδρομίου κάλαμον κεκοσμημένον διὰ πολυτίμων πραγμάτων, πρὸς ὃν διηυθύνοντο οἱ ἀγωνιζόμενοι τὸν ἀγῶνα τοῦ δρόμου· τὸν κάλαμον δὲ τοῦτον ἐξάγων ἐκ τῆς γῆς ὁ πρῶτος φθάνων, ἐλάμβανε τὰ ἐπ' αὐτοῦ πράγματα· μτφ. ὑπεροχὴ εἰς τὰ γράμματα κτλ.: حائز قصب اولق — **χαΐζι κασάσ̱ι σεσ̱άκ ὁλμάκ,** πρωταγωνιστῶ, ἀριστεύω, λαμβάνω τὸ ἀριστεῖον [ὁ].

قصبات A. **κασασ̱ὰτ** [πλθ. τοῦ قصبه **κασασ̱ὲ**] ὄν. θ. βρόγχοι [ἀνατ.]: — التهاب βρογχῖτις [**ἰλτιχάσ̱**]· ‖ — تضیق στένωσις [**ταζγὶκ**] τῶν βρόγχων· ‖ — توسع **τεβεσσὶ̈ καασ̱άτ,** βρογχεκτασία· ‖ — درن **τέρνι καασ̱άτ,** φυμάτωσις τῶν βρόγχων· ‖ — نزف αἱμορραγία [**νεζζὲ̱**] ἀπὸ τῆς τραχείας· ‖ — هوام τραχεῖαι ἐντόμων [**χεβάμ**]· ‖ — نباتات τραχεῖαι φυτῶν [**νεσ̱ατάτ**]· § κωμοπόλεις· ὅλ. قصبه **κασασ̱ά,** κωμόπολις.

قصبه A. **κασασ̱έ,** ὄν. θ. βρόγχος, τραχεῖα, συνών. شریان **τσιργιάνι σεζὶν** [ιατ.]: — انسداد ἔμφραξις [**ινσι̱ὰτ**] τῆς τραχείας· ‖ التهاب — **ἰλτιχάσ̱ι κασασ̱έϊ ρι'έ,** βρογχοπνευμονία· ‖ — تضیق στένωσις [**ταζγὶκ**] τῆς τραχείας· ‖ — خزع τραχειοτομία [**χαζ'**]· ‖ التهاب — **ἰλτιχάσ̱ι κασασ̱έ,** ἢ — التهاب ذات ال **ἰλτιχάσ̱ι ζάτου-λ-κασασ̱έ,** τραχειῖτις· ‖ — قرحة **κουρχάϊ κασασ̱έ,** ἕλκωσις τραχείας· ‖ — مرض **μαράζι κασασ̱έ,** τραχειοπάθεια· ‖ — نزف αἱμορραγία [**νεζζὲ̱**] ἀπὸ τῆς τραχείας· §[ἀνατ.] — عظم κνήμη [τὸ ὀστοῦν]· § [βοτ.] καλάμη· § πλθ. قصبات **κασασ̱άτ,** βλ.

قصبه A. **κασασ̱ά,** ὄν.θ. κωμόπολις: باندرمه — ἡ κωμόπολις τῆς Πανόρμου· § πλθ. قصبات **κασασ̱άτ:** — و قرا χωρία [**κουρὰ**] καὶ κωμοπόλεις.

قصبی A. **κασασ̱ὶ** [ἐκ τοῦ قصبه **κασασ̱ὲ**] ἐπθ. βρογχικός, βρόγχιος· κνημαῖος: سیلان — βρογχόρροια [**σεγελάν**]· ‖ — صوت βρογχοφωνία [**σάβτ**]· ‖ — عقبی **κασασ̱ὶϊ ἀκασ̱ί,** κνημοπτερνικός· ‖ — کعبی **κασασ̱ὶϊ κιασ̱ί,** κνημοσφυρικός· § θ. قصبیه **κασασ̱ιγέ.**

قصتارلامق T. **κασταρ-λαμὰκ** [ἐκ τοῦ ἀρβ. قصار **κασσὰρ**] ρμ. μτδ. λευκαίνω βάμβακα, ἢ πανίον βαμβακερὸν ὑπομέλαν [αἰτ.].

قصتارلی T. **κασταρ-λὶ̈** [ἐκ τοῦ ἀρβ. قصار **κασσὰρ**] ἐπθ. λευκανθεὶς [βάμβαξ ἢ πανίον βαμβακερόν].

قصد A. **κάσ̱,** ρ.ἀφ. πρόθεσις, σκοπός· ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ ἐπὶ κακοῦ, ἤτοι προμελέτη, ἐπιβουλή, συνωμοσία: يله — تجارت **τιδζαρὲ̱τ κασ̱ὶι-ιλέ,** ἐπὶ σκοπῷ ἐμπορίου· ‖ — سوء **σοὺϊ κάσ̱ι,** κακὸς σκοπός, ἐπιβουλή· ‖ يله — **κὰσ̱ὶ ιλέ,** ἢ — عن **ἀν κάσ̱ὶν** [κοινῶς **ἐν κὰσ̱τ**] ἐκ προθέσεως, ἐκ προμελέτης· ‖ — يلا **πίλα κάσ̱ὶν,** ἢ — بغیر **πὶ-γάϊρι κάσ̱ὶν,** ἄνευ προθέσεως, ἄνευ προμελέτης· ‖ يله — قتل ἐπὶ σκοπῷ φόνου [**κάτλ**]· ‖ Ρμ. προτίθεμαι, σκοπεύω, προμελετῶ, ἐπιβουλεύομαι, ἐπιχειρῶ [δοτ.]: ایتدی اوردن فراره — ἐπεχείρησε νὰ δραπετεύσῃ ἐκεῖθεν· ‖ سؤ — ده بولنمق ἐπιβουλεύομαι.

قصداً A. **κάσ̱ὶ-εν,** ἐπρ. ἐκ προθέσεως, ἐκ προμελέτης [κακούργημα κτλ.]: یایلان شیلری — ἐκ προμελέτης καταστρέφει τὰ γενόμενα ἔργα.

قصدی A. **κασ̱ὶ-ῆ,** ἐπθ. προμεμελετημένος, ὁ ἡ, τὸ ἐκ προθέσεως γινόμενον· § θ. قصدیه **κασ̱ιγέ.**

قصر A. **κάσ̱ρ,** ρ.ἀφ. τὸ καθιστάναι τι βραχύ, κ. κοντόν, τὸ βραχύνειν, τὸ περιστέλλειν, περιορίζειν, περιορισμός, περιστολή, σμίκρυνσις, βράχυνσις, βραχύτης, συντόμευσις· τὸ λευκαίνειν, λεύκανσις: ی — لحیه‌نك زومندن زیاده **λιγὲ̱νὶ̈ ζουμαντὲν ζιαδὲ̱** ἢ σμίκρυνσις τῆς γενειάδος [**λιχγὲ̱**] περισσότερον τοῦ δέοντος παραβλάπτει [**ιχλὰλ**] τὴν ὡραιότητα τοῦ προσώπου [**βεδζαχέτι σιμά**] ‖ — اقدمك او درجه ی فهمی اشکال ἡ δυσχέρανη τὴν κατάληψιν [**φεχμί**]· ‖ — مسند الیهك تأخیری ه دلالت ایدر ἡ ἐπίταξις τοῦ ὑποκειμένου [**μισνέ̱τουν ιλέϊχὶν**] ἐμφαίνει περιορισμὸν [τῆς κατηγορουμένης ἰδιότητος εἰς τὸ ὑποκείμενον]· ‖ — ایتمك περιορίζω, ἀποσύρω τὴν χεῖρα [**γέ̱**], ἐκχωρῶ [λέγεται ἐπὶ τοῦ πωλητοῦ, ὅστις ἐκποιῶν τὸ κτῆμά του δὲν ἐπεμβαίνει πλέον]: منزلی فراغ — ید ایتمش ἐξεποίησε καὶ ἐξεχώρησε τὴν οἰκίαν του [**μενζιλινί**]· §[ιατ.] البصر — **κάσ̱ρου-λ-σ̱εσ̱άρ,** μυωπία [συνών. بینی کوته].

قصر A. **κάσ̱ρ,** ὄν. περίπτερον, ἀνάκτορον: هایون — **κάσ̱ρι χουμαγιούν,** αὐτοκρατορικὸν περίπτερον [Σουλτανικόν]· ‖ کاغدخانه — عالیسی τὸ ὑψηλὸν ἤτοι Σουλτανικὸν περίπτερον τοῦ Χιαὰτ-χανέ· ‖ — روح افزا περίπτερον θυμῆρες [**ροὺχ-ε̱φζά**]· ‖ — جنت τὸ περίπτερον τοῦ παραδείσου [**δζεννέτ**], ἤτοι ὁ παράδεισος ὅστις ὁμοιάζει περιπτέρῳ· ‖ النباتات — **κάσ̱ρου-ν-νεσ̱ατάτ,** θερμοκήπιον· § πλθ. قصور **κουσούρ·** ὅλ.

قصر T. **κησή̱ρ,** βλ. قیصیر .

قصرا A. ἢ اقصری **κασρὰ** [θηλ. τοῦ اقصر **ἀκσὰρ**] ἐπθ. βραχύτερος, κοντότερος.

قصرغه T. **κασηργά,** βλ. قاصرغه .

قصص A. **κησὰς** [πλθ. τοῦ قصه] ὄν θ. διηγήματα, ἀνέκδοτα: انبیا — **κησάσι ἐνὲ̱ιγιά,** βίοι προφητῶν, ἤτοι ἱερὰ ἱστορία.

قصعه A. **κασ'ά** [π. كاسه] ὄν. θ. παροψίς, τρυβλίον, πινάκιον· § πλθ. قصعات **κασ'ὰατ** καὶ قصع، قصاع **κησά'** · ‖ βλ. ἐπόμ.

قصعه‌لیس A. **κασ'ὰ-λὶς** [π. كاسه‌لیس] ἐπθ. ὁ λείχων τὰ τρυβλία, κ. γλειφοπινάκας, παράσιτος: رذالت‌انیس — **παράσιτος** φαῦλος [ρεζαλὲτ-ε̱νὶς].

قصف A. **κάσφ̱,** ρ.ἀφ. τὸ θραύειν, τὸ συντρίβειν.

قصق T. **κησή̱κ,** βλ. قیصیق .

قصلمق T. **κησηλμάκ,** βλ. قیصلق .

قصم A. **κάσμ̱,** ρ. ἀφ. θραῦσις, σύντριψις, καταστροφή.

قصمق T. **κησμάκ,** βλ. قیصمق .

قصمه A. **κησμέ̱,** ὄν. θ. θρύμμα, σύντριμμα, τεμάχιον.

قصقانج T. **κησκάνδζ,** βλ. قیصقانج .

قصقانمق T. **κησκανμάκ,** βλ. قیصقانمق .

قصواء A. **κασβὰ** [ρζ. قصو] ὄν. θ. κάμηλος, ἧς τὸ τέταρτον τοῦ ὠτὸς εἶναι ἀποκεκομμένον [ἐπίθετον τῆς καμήλου τοῦ προφήτου Μωάμεθ].

قصوا A. **κουσβά,** βλ. قصوی .

قصور A. **κουσοὺρ** [πλθ. τοῦ قصر **κὰσ̱ρ**] ὄν. περίπτερα, παλάτια: قصور — ی — **κουσοὺρι πὶ κουσούρ,** παλάτια ἀνελλιπῆ, ἐντελέστατα.

قصور A. **κουσούρ,** ὄν. ἔλλειψις, ἐλάττωμα, σφάλμα, ἁμάρτημα· ἔλλειψις

περὶ τὴν ἐκπλήρωσιν καθήκοντος [دە] : زیاردە —ἔλλειψις περὶ τὴν ἐπίσκεψιν, ἤτοι τὸ μὴ ἐπισκέπτεσθαι· || — اعتراف ὁμολογία [**ιτιραὰ**] ἐλλείψεως· ‖ Ρμ. κάμνω ἔλλειψιν, σφάλμα, εἶμαι ἐλλειπὴς [دە] : اکسامك — δὲν κάμνω ἔλλειψιν, δὲν εἶμαι ἐλλειπής, ἤτοι πράττω ὅ,τι δύναμαι· || اکسامك — رعایتده δὲν κάμνω ἔλλειψιν εἰς τὸν σεβασμὸν [**ρια'γετ-τέ**], ἤτοι τιμῶ, σέβομαι, περιποιοῦμαι ὅσον δύναμαι· || ینی — اعتراف اله ایشدن چکدی ἀπεσύρθη τοῦ ἔργου, ὁμολογήσας τὸ σφάλμα του· || باقامق — δὲν βλέπω, ἤτοι παραβλέπω τὰς ἐλλείψεις, δὲν συνερίζομαι: باقیك — **κουσουρὰ πάκμαϊν,** παραβλέψατε τὰς ἐλλείψεις, μὴ συνερίζεσθε· || — بی ἀνελλιπής, τέλειος· § τὸ ὑπόλοιπον ποσοῦ, λ]μοῦ, περίσσευμα: ینی قرایه توزیع ایتدی — پارەنك διένειμε τὸ ὑπόλοιπον τῶν χρημάτων τοῖς πτωχοῖς.

قصورسز Τ. **κουσουρ-σούζ,** ἐπθ. ἀνελλιπής, τέλειος, ἀναμάρτητος.

قصورلی Τ. **κουσουρ-λοῦ,** ἐπθ. ἐλαττωματικός, ἐλλειπής, ἀτελής· ὁ ἀφίνων ὑπόλοιπον [ἐπὶ λ]μοῦ κτλ.].

قصوی Α. ἢ قصوا **κουσοὰ** [θ.τοῦ اقصی βλ.] ἐπθ. λίαν ἀπομεμακρυσμένος, ἀπώτατος, ἔσχατος: — درجهٔ τὸ ἀπώτατον ὅριον, τὸ μὴ περαιτέρω· || درجهٔ قصوای مدنیت **τερεζζέϊ κουσοάϊ μετενιγέτ,** τὸ ἄκρον ἄωτον τοῦ πολιτισμοῦ· § τέλος, ἄκρον.

قصه Α. **κησσά,** ὄν. θ. διήγημα, ἀνέκδοτον, μῦθος, ἱστόρημα : دن حصه — ἐπιμύθιον, ἠθικὸν συμπέρασμα [**χησσὲ**] ἐξάγομενον ἐκ μύθου ἢ ἀνεκδότου· ||—ال **ἔλ κησσά,** ἐν βραχυλογίᾳ, ἐνὶ λόγῳ, τέλος· βλ λ.§πλθ قصص **κησάς.**

قصه Τ. **κησά,** قصه‌لق **κησαλμὰκ** κτλ. βλ. قصه، قیصالق κτλ.

قصه پرداز Π. **κησσὰ-περτάζ,** ὄν. ὁ πλάττων διηγήματα, μυθοπλόκος.

قصه‌خوان Π. **κησσὰ-χάν,** ἐπθ. ὁ διηγούμενος μύθους, ἀνέκδοτα, ἱστορήματα, μυθολόγος.

قصه کذار Π. **κησσὰ-γκιουζάρ,** ἐπθ. ταὐτὸ προηγ.

قصی Α. **κασσὴ** [ἐκ τοῦ قص **κάσς**] ἐπθ. στερνικός, ὁ ἀνήκων εἰς τὸ στέρνον: ،— **ترقوی کασσήϊ τερκουβί,** στερνοκλειδικὸς ἢ κλειδοστερνίτης[μῦς]· || حلمی ترقوی ،— **کασσήϊ τερκουβίϊ χαλεμί,** μαστοειδοστερνίτης [μῦς προσφυόμενος εἰς τὸ στέρνον, τὴν κλεῖδα καὶ τὴν μαστοειδῆ ἀπόφυσιν]· || درق ،— **κασσήϊ τερεκῆ,** θυρεοειδοστερνίτης[μῦς] || ضلعی ترقوی ،— **عضدی کασσήϊ ζηλ'ϊϊ τερκουβίϊ ἀτουτί,** βραχιονοστερνίτης [μέγας θωρακικὸς μῦς προσφυόμενος εἰς τὸ στέρνον, τὸν χόνδρον τῆς πλευρᾶς καὶ τὸν βραχίονα]· || عاتی ،— **κασσήϊ ἀνί,** στερνονῳδικὸς ἢ ὠδοστερνίτης [μῦς]· || عضدی ،— **κασσήϊ ἀτουτί,** βραχιονοστερνίτης [μῦς]· || لمی μῦς ἐκτεινόμενος ἀπὸ τοῦ στέρνου εἰς τὸ ὑοειδὲς ὀστοῦν [**λαμί**].

قصید Α. **κασήτ,** ταὐτὸ قصیده βλ. || بیت قصید **τέϊτι κασήτ,** ἢ بیت القصید **τέϊτου-λ-κασήτ,** ὁ ὡραιότερος στίχος τοῦ قصیده βλ.

قصیده Α. **κασητὲ** [ρζ. قصد] ὄν. θ. ποίημα συνιστάμενον ἐκ πλειόνων τῶν δεκαπέντε διστίχων καὶ ἔχον ὡς ἀντικείμενον ἔπαινον, ἐλεγεῖον κτλ. [κ. λ. τὸ σκοπούμενον, ἤτοι ὁ σκοπὸς τοῦ ποιητοῦ]· § πλθ. قصائد **κασαϊτέ.**

قصیده پرداز Π. **κασητὲ-περτάζ,** ὄν. ποιητὴς συντάττων ποιήματα καλούμενα قصیده βλ. § πλθ. قصیده پردازان.

قصیده‌سرا Π. **κασητὲ-σερά,** ὄν. ὁ ᾄδων ἤτοι συντάττων ποίημα قصیده βλ. λ. § πλθ. قصیده سرایان.

قصیده‌کو Π **κασητὲ-γκιοῦ,** ὄν. ὁ λέγων ἤτοι στιχουργῶν ποίημα قصیده· §πλθ. قصیده‌کویان· βλ. προηγ. καὶ قصیده پرداز.

قصیر Α. **κασὴρ** [ρζ. قصر] ἐπθ. βραχύς, μικρὸς τὸ ἀνάστημα, κοντὸς [ἀντιθ. طویل]: کل‌ــر فتنهٔ الاعلی **κιὸλλου κασήριν ϕίτνετουν ἴλλα 'Αλῆ,** πᾶς βραχὺς[κοντὸς]πανοῦργος, πλὴν τοῦ 'Αλῆ [πρμ. βλ. طویل]· || القامه — **κασήρου-λ-καμέ,** ὁ μικροῦ ἀναστήματος· || — العقل **κασήρου-λ-ἄκλ,** ὁ περιωρισμένου νοός· || البصر — **κασήρου-λ-πεσάρ,** μύωψ· || الذنب — **κασήρου-ζ-ζενέτ,** βραχύουρος· || الرأس — **κασήρου-ρ-ρεές,** βραχυκέφαλος· || النسب — **κασήρου-νενεσέτ,** ὁ βραχὺς τὴν καταγωγήν, ἤτοι ἄνθρωπος ὅστις δὲν ἔχει ἀνάγκην ν' ἀπαριθμήσῃ τοὺς προγόνους του, διότι ὁ πατὴρ αὐτοῦ εἶναι περιώνυμος· § θ. قصره βλ. § πλθ. قصار **κησάρ.**

قصیرا Α. ἢ قصیری **κουσαϊρά** [ὑποκ. ἐκ τοῦ προηγ.] ὄν θ.ψευδοπλευρά, ἤτοι ἡ τελευταία πλευρὰ τοῦ θώρακος ἡ μὴ συν-

δεομένη μετὰ τοῦ στέρνου [τ. اکی **ἐγί**]· § δυϊκ. قصیریان **κουσαϊρεγιάν.**

قصیره Α. **κασηρέ,** θ. τοῦ قصیر, βλ. § ὄν. γυνὴ περιωρισμένη ἐν τῇ οἰκίᾳ καὶ τὴν ὁποίαν δὲν ἀφίνουσι νὰ ἐξέλθῃ ἔξω.

قصیل Α. **κασήλ,** κ. **χασὴλ** [حاصیل] ὄν. χόρτον κριθῆς νωπὸν κοπτόμενον διὰ τοὺς ἵππους.

قضاء Α. **καζά',** ὄν. τὸ ἀξίωμα ἢ τὸ στάδιον ἢ τὸ ἔργον τοῦ ἱεροδικαστοῦ : یه دخول ایتمك طریق ــر εἰσέρχομαι εἰς τὸ ἱεροδικαστικὸν στάδιον[**ταρήκι καζά**]· || مناصب ــر ἱεροδικαστικαὶ θέσεις [**μενασήτ**]· § δικαιοδοσία ἢ ἀπόφασις ἱεροδικαστοῦ: استحقاق ،— ἀπόφασις ἱεροδικαστοῦ περὶ ἀποδοχῆς τῆς ἀγωγῆς [**ιστιχκάκ**]· || الزام ،— ἀπόφασις καταδικαστικὴ τοῦ ἐναγομένου [**ιλζάμ**]· || ترك ،— **καζάϊ τέρκ,** ἀπόφασις ἀπολυτική, ἤτοι δι' ἧς ἐμποδίζεται ὁ ἐνάγων ἀπὸ τῆς ἀγωγῆς ὡς μὴ ἔχων δίκαιον [βλ. امضا]· § ὑποδιοίκησις, ἤτοι διοικητικὴ περιφέρεια ὑποδιοικητοῦ [Καϊμμακάμη]· § ἐκπλήρωσις, ἐξόφλησις χρέους, μεταγενεστέρα ἐκτέλεσις προσευχῆς ἢ νηστείας παραλειφθείσης: —واجب ال **βαδζίπου-λ-καζά,** πληρωτέος, ἐκτελεστέος· || حاجت ی— ἐκπλήρωσις ἀνάγκης φυσικῆς [**χαδζέτ**]· § πεπρωμένον, μοῖρα, δυστύχημα ἀκούσιον ἐκ τύχης καὶ συμπτώσεως προερχόμενον, συμβεβηκὸς δυσάρεστον : ناکهانی ی — δυστύχημα ἀπρόοπτον [**νὰ-γκεχανί**]· || از **ἐζ καζά,** κατὰ δυστυχίαν, χωρὶς νὰ θέλῃ τις, ἀκουσίως· || اوغرامق یه — ὑποπίπτω εἰς δυστύχημα, ναυαγῶ [ἐπὶ πλοίου· βλ. قضازده]· || چیقمق الدن — διαπράττω δυστύχημα ἀκούσιον, ὡς φόνον κτλ. [κ.λ.ἐξέρχεται ἐκ τῆς χειρὸς δυστύχημα]· || كلك — باشه συμβαίνει δυστύχημα εἴς τινα [ἔρχεται εἰς τὸ κεφάλι]· || طور — كلدم دیمز τὸ μοιραῖον δὲν λέγει : στάσου, ἔρχομαι, ἤτοι δὲν προειδοποιεῖ [πρμ.]· || رضا یه — لازمدر εἰς τὸ πεπρωμένον ἀπαιτεῖται νὰ ὑποκύπτῃ τις [πρμ.]· ‖ Ρμ. ἐκτελῶ, ἐξοφλῶ χρέος, ἐκπληρῶ βραδύτερον προσευχὴν ἢ νηστείαν παραλειφθεῖσαν : نماز وقتنده قیلمیرایسه ادا ایدلمش اولور وقتندن صکره قیلمیر ایسه—ایدلمش اولور ἡ προσευχὴ ἐὰν μὲν γένηται ἐγκαίρως, ἐκτελεῖται [**ἐτὰ ἰτιλμὶζ ὁλούρ**], ἐὰν δὲ παρακαίρως, ἀποτίεται [**καζὰ ἰτιλμὶζ ὁλούρ**]· || اولنور — دیون امثالیله اولنماز اعمالیله τὰ χρηματικὰ χρέη [**τουγιοὺν**] ἐξοφλοῦνται διὰ χρημάτων τοῦ αὐτοῦ εἴδους [**ἐμσάλ**], οὐχὶ διὰ τῶν αὐτῶν χρημάτων [**ἀγιάν**].

قضاءً Α. **καζά-εν,** ἐπρ. κατὰ δυστυχίαν, ἀκουσίως [ἐπὶ δυστυχημάτων] : — نردباندن سقوط **πτῶσις** [**σουκοὺτ**] ἐκ τῆς κλίμακος ἀκουσία καὶ κατὰ δυστυχίαν· βλ. καὶ قضارا.

قضات Α. **κουζζάτ,** πλθ. τοῦ قاضی, βλ.

قضارا Π. **καζάρα** [ἐκ τοῦ ἀρθ. قضاء καὶ τοῦ را, περσ. καταλήξ. τῆς δοτ. καὶ αἰτ.]ἐπρ.κατὰ δυστυχίαν, ἀκουσίως: بر کیمسه‌نك یدندن — ودیعه اولان ساعت دوشوبده قیرلسه ضمان لازم گلز ἐὰν πέσῃ ἀκουσίως ἐκ τῶν χειρῶν τινος τὸ ἐμπεπιστευμένον αὐτῷ [**βεϊι'ά**] ὡρολόγιον καὶ θραυσθῇ, δὲν ὀφείλεται ἀποζημίωσις [**ζαμὰν λαζὶμ γκελμέζ**].

قضازده Π. **καζὰ-ζετέ,** ἐπθ. ὁ ὑπό τινος δυστυχήματος πληγείς, ὁ ναυαγήσας, ναυαγός. ‖ Ρμ. اولق— ναυαγῶ: — کمی اولور τὸ πλοῖον ναυαγεῖ· § πλθ. قضازدکان **καζαζετεγκιάν,** ναυαγοί.

قضاسزجه Τ. **καζα-σὴζτσε,** ἐπρ. ἀκινδύνως.

قضایا Α. **καζαγιά,** πλθ. τοῦ قضیه, βλ.

قضیب Α. **καζήπ,** ὄν. μάστιξ· ξίφος λεπτὸν καὶ οὐχὶ πλατύ· πόσθη ἤτοι ἀνδρικὸν μόριον· § πλθ. قضب **κουζοὺπ** καὶ قضبان **κουζούπάν.**

قضیه Α. **καζιγέ,** ὄν.θ. γεγονός, συμβεβηκός, ζήτημα, ὑπόθεσις, ἀντικείμενον: معناسیا ،— **καζιγέϊ μου'τενὰ-πιχά,** σπουδαῖον γεγονός, ἀντικείμενον· §[μθμ.]λῆμμα· §[λογ.]πρότασις, κρίσις: منطقیه ،—κρίσις λογικὴ [**μαντικηγέ**]· || کلیه ،—κρίσις γενικὴ[**κιὸλλιγέ**], ἤτοι τῆς ὁποίας τὸ κατηγόρημα κατηγορεῖται εἰς ὅλα τὰ ἄτομα τοῦ ὑποκειμένου· || جزئیه ،—κρίσις κατηγορικὴ[**χαμλιγέ**]· || شرطیه ،—κρίσις ὑποθετικὴ[**σαρτιγέ**]· || موجبه ،—κρίσις καταφατικὴ [**μουζιπέ**]· || سالبه ،—κρίσις ἀποφατικὴ [**σαλιπέ**]· || محکمه **καζηγέϊ μουχακκεμέ,** τὸ δεδικασμένον [νομ.]· §πλθ. قضایا **καζαγιά** : منطقیه ی—κρίσεις λογικαί.

قط Α. **κάτ,** ἐπρ. μόνον· ἐξ αὐτοῦ ἐν χρήσει εἶναι τὸ قطه βλ.

قط A. **κάττ,** ρ.ἀφ.τὸ κόπτειν τι κατὰ πλάτος, τὸ κόπτειν κάλαμον.

قط T. **κήτ,** βλ. **قيت**.

قط A. **κήττ,** ὄν. μερίδιον·§χοδζέτιον ἱεροδικαστοῦ· βιβλίον, ἔγγραφον· § γαλῆ τ. كدى.§πλθ. **قطو κουτούτ.**

قطار A.**κατὰρ**[κυρ. **κητάρ,**ρζ.**قطر**] ὄν. σειρά, τάξις, ἰδίᾳ σειρὰ φορτηγῶν ζώων, ὡς καμήλων, ἡμιόνων κτλ. συνδεδεμένων: دوه ى — σειρὰ καμήλων [**τεβέ**]· || قطار ﻫ دوه — ﻫ ﻛﺐ μία σειρὰ καμήλων[**τεβέ**]ἢ ἡμιόνων,ἢ ὄνων[**μερκέτ**],ἤτοι ἀνὰ δέκα κάμηλοι κτλ.||ه— كيرمك εἰσέρχομαι εἰς τὴν σειράν,εἰς τὴν τάξιν, συναριθμοῦμαι, κατατάσσομαι· ||ى—تيور يول ἀμαξοστοιχία σιδηροδρόμου· § πλθ. **قطر κουτούρ** καὶ **قطرات κουτουράτ.**

قطارلامق T. **κατερ-λαμάκ,** ρμ.μτδ.συναθροίζω καὶ ταξιθετῶ εἰς μίαν γραμμὴν ἢ σειρὰν φορτηγὰ ζῶα, ὡς καμήλους, ἡμιόνους κτλ. [αἰτ.].

قطاع A. **κατὰ'** [ρζ. **قطع**]ἐπθ. ὁ λίαν κόπτων, κοπτερότατος.

قطاع A. **κητὰ'** [ρζ. **قطع**] ρ.ἀφ. τὸ τέμνειν, κόπτειν [ἐν τῇ ἐννοίᾳ ταύτῃ σπάνιον]·§ﻫ داﺋﺮ—τομεύς,ἤτοι τόξον κύκλου μεταξὺ δύο ἀκτίνων [γεωμ.].

قطاع A. **κουττὰ'** [πλθ. τοῦ **قطع**] ὄν.' οἱ κόπτοντες· ἐν χρήσει ἐν τῇ φράσει: — **κουττά'ϊ ταρήκ,**οἱ κόπτοντες τὴν ὁδόν, ἤτοι λησταί.

قطان A. **κουττάν,** πλθ. τοῦ **قطن** , βλ.

قطائف A. **καταϊ̈ρ,** κ. **καϯαϊ̈ρ** [πλθ. τοῦ **قطيفة**]ὄν θ.ὀλοσηρικά,κ. κατηφέδες.

قطايف T. **καϯαϊ̈ρ** [ἐκ τοῦ προηγ.] ὄν. εἶδος ζυμαρικοῦ, καὶ τὸ ἐξ αὐτοῦ γλύκυσμα, κ. καταΐφι: ى—ل καταΐφι ἐν εἴδει νημάτων ἢ κλωστῶν· || ى— اكمك καταΐφι ἐν σχήματι ἄρτου ἢ μᾶλλον κυκλοτεροῦς πήττας· ||—ياصى καταΐφι πλατύ, κ. γιασῆ, συνιστάμενον ἐκ μικρῶν κυκλοτερῶν τεμαχίων ζύμης· || ى—لعزكر λειχὴν ὁ Ἰσλανδικός [βρύον θαλάσσιον].

قطايفجى T. **καϯαϊ̈ρ-τσῆ,** ὄν. ὁ πωλητὴς τοῦ ζυμαρικοῦ τοῦ καλουμένου καταΐφι· βλ. **قطايف**.

قطب A. **κούτπ,** ὄν. ἄξων σιδηροῦς ἐν τῇ κάτω πέτρᾳ τοῦ μύλου, εἰς ὃν εἰσέρχεται ἡ κοιλότης τῆς ἐπάνω πέτρας· τὸ ἄκρον τοῦ ἄξονος τῆς γῆς, ἤτοι πόλος [γεωγρ.] : — شمالى βόρειος [**σιμαλὶ**] πόλος· || — جنوبى νότιος [**ὄζενουπὶ**]πόλος ἢ ἀνταρκτικός·||—حقيقى πόλος γεωγραφικός [**χακηκῆ**]· || [φυσ.] — الكتريقيت **κούτπι ἐλεκτρηκηήέτ,** ἠλεκτρόδιον·|| — مثبت πόλος θετικὸς [**μσσήέτ**], κάθοδος·|| — منفى πόλος ἀρνητικὸς [**μενῳ̈ὶ**], ἄνοδος.||—مغناطيسى πόλος μαγνητικός[**μηκνατησή**]·§ μτφ. ὁ ἐξοχώτερος μεταξὺ ἀνθρώπων μιᾶς τάξεως,ἰδίᾳ λογίων, ἡγέτης.ἀρχηγός·ὁ διάδοχος τοῦ προφήτου Μωάμεθ, ἤτοι Χαλίφης,Σουλτᾶνος: العالم—**κούτπου-λ-άλέμ,** ὁ πόλος τοῦ κόσμου,καὶ الزمان—**κούτπου-ζ-ζεμάν,** ὁ πόλος τῆς ἐποχῆς[ἐπὶ Σουλτάνου, ἢ λίαν ἐξόχου προσώπου]· || العارفين — **κούτπου-λ-άρηφίν,**ὁ πόλος τῶν σοφῶν[ἐπὶ μεγάλων θεϊστῶν φιλοσόφων ἢ μυστικιστῶν]· § δυϊκ. **قطبين κουτπέϊν**· § πλθ. **قطاب άκτάπ.**

قطبى A. **κουτπ-ί,** ἐπθ. πολικός· § θ. **قطبيه κουτπιγ́έ.**

قطبيت A. **κουτπ-ιγ́έτ,**ὄν. θ. πολικότης· || — مثنائيه **κουτπιγ́έτι μεσναϊ̈γ́έ,** διπόλευσις, ἤτοι ὕπαρξις δύο πόλων [φυσ.].

قطبين A. **κουτπέϊν** [δυϊκ. τοῦ **قطب**, βλ.] ὄν. οἱ δύο πόλοι.

قطر A. **κάτρ,**ρ.ἀφ. τὸ στάζειν, σταγών[βλ. **قطره**]· § τὸ τιθέναι κατὰ σειρὰν τὰς καμήλους, ἀράδιασμα· ὃλ. **قطار** .

قطر A. **κούτρ, ἢ κουτήρ,** ὄν. χώρα, τόπος· § [γεωμ.] διάμετρος, διαγώνιος : — داﺋﺮه ἢ ἁπλῶς — διάμετρος·||—نصف داﺋﺮه **νῆσῳ̈ι κοῦτρι ἐαϊ̈ρέ,**ἢ — نصف τὸ ἥμισυ τῆς διαμέτρου, ἤτοι ἀκτίς· || — مزدوج διάμετρος συζυγὴς[**μσζἐεβίσζ**] · § πλθ. **قطار άκτάρ**-βλ.

قطرات A. **καταράτ,**πλθ. τοῦ **قطره**, βλ.

قطران A. **κατρὰν** [ρζ. **قطر κάτρ**] ὄν. πισσάσφαλτος, κ. κατράμι [goudron]: — قويوسى πηγή,φρέαρ πισσασφάλτου·||—آغاجى τερεβινθίνη || — صوبى ἀπόσταγμα κατραμίου·|| — روحى **κατρὰν ρουχοῦ,** σωσίκρεας· || —دن جنسه چكر اولماز شكر اولسه‌ده ἐκ πισσασφάλτου ζάχαρις δὲν γίνεται· καὶ ἂν γίνῃ, ἔλκει πρὸς τὸ γένος της, ἤτοι ἀφομοιοῦ[πρμ.].

قطران A. **καταρὰν** [ρζ **قطر** , βλ. **قطره**] ρ. ἀφ. τὸ στάζειν κατὰ σταγόνας, ἀπόσταξις.

قطرانلامق T. **κατραν-λαμάκ,** ρμ. μτδ. χρίω ἢ ἀλείφω διὰ πισσασφάλτου, ἀσφαλτῶ, κ. κατραμόνω [αἰτ].

قطرانلى T. **κατραν-λῆ,**ἐπθ. κεχρισμένος ἢ ἠλειμμένος διὰ πισσασφάλτου.

قطره A. **κατρὰ** [ρζ. **قطر**] ὄν. σταγὼν [βροχῆς,ὑγροῦ]: باران ء—σταγὼν βροχῆς· ||— — κατὰ σταγόνας·|| آب ء— σταγὼν ὕδατος· § πλθ. **قطرات καταράτ:** امطار—σταγόνες βροχῶν [**ἐμτάρ**]· || — عيون σταγόνες ὀφθαλμῶν [**οὐγ́ούν**],ἤτοι δάκρυα.

قطع A.**κάτ',**ρ.ἀφ.τὸ τέμνειν,τὸ ἀποτέμνειν, τὸ κόπτειν, διακόπτειν, ἐκκοπή, ἀποκοπή, τομή, ἀποτομή,διακοπή,τὸ διανύειν, διάνυσις:ى—آغاجك ἐκκοπὴ δένδρου·||—عضو ἀποκοπὴ μέλους τοῦ σώματος [**οὔζ6**]· || — مناسبات **κάτ'ι μουνασεπάτ,**διακοπὴ σχέσεων [ἐπὶ κρατῶν ἢ καὶ ἀτόμων]· || — علاقه διακοπὴ σχέσεως [**ἀλακά**],παραίτησις ἀπὸ ἀξιώσεως ἢ ἀπαιτήσεως ἐπί τινος ἀντικειμένου ἢ κτήματος ἕνεκα ἐκποιήσεως κτλ. ἢ παῦσις ἐνδιαφέροντος· || — اميد ἀπελπισία [ἀποκοπὴ ἐλπίδος, **οὐμίτ**]· || — مساعه διάνυσις ἀποστάσεως [**μεσαφέ**]· || — نزاع τὸ κόπτειν, λύειν διαφοράν [**νιζά'**]·||—دعوى ἐκδίκασις τῆς ἀγωγῆς[**ϯα'βά**] ||—نظر **κάτ'ι ναζάρ,**ἐκτός : — نظر بوندن ἐκτὸς τούτου·||—طريق λήστευσις·|| —رحم **κάτ'ι ράχμ,** λήθη τῶν γονέων,τὸ μὴ μεταβαίνειν εἰς τὴν πατρίδα [ἀντιθ. صله رحم βλ.]· ‖ Ρμ. τέμνω, ἀποτέμνω, κόπτω, ὁρίζω, ἀποφασίζω, διακόπτω· διανύω ἀπόστασιν, ἐξελαύνω [αἰτ.] : — اميد **κόπτω τὴν ἐλπίδα,** ἀπελπίζομαι· || — معاشى **κόπτω τὰς σχέσεις** κτλ. || — اكمك **κόπτω τὸν μισθόν[μα'aϯί]**·||—كوندە ايكى قوناق مسافه — ايدر ἐξελαύνει δύο σταθμούς· § [γεωμ.] τομή: — زائد **κάτ'ι ζαϊ̈τ,**ὑπερβολή·||—مكافى **κάτ'ι μουκιαφί,** παραβολή·||—ناقص **κάτ'ι νακής,** ἔλλειψις·||— — زائد جسم دورانى **κάτ'ι ζαϊ̈τι μουδζεσσέμι τεβερανί,** σῶμα ὑπερβολοειδὲς ἐκ περιστροφῆς· || — مكافئ جسم دورانى **κάτ'ι μουκιαφίϊ μουδζεσσέμι τεβερανί,** σῶμα παραβολοειδὲς ἐκ περιστροφῆς·|| — ناقص جسم دورانى **κάτ'ι νακήσι μουδζεσσέμι τεβερανί,** σῶμα ἐλλειψοειδὲς ἐκ περιστροφῆς·||—محروطيات **κάτ'ι μαχρουτιγ́άτ,** κωνικὴ τομή·§[ϊατ.] —لجام **κάτ'ι λιδζάμ,** ἀποτομὴ οὐλωδῶν προσφύσεων·§πλθ.قطوع **κουτού'.**

قطعا A.**κάτ'-α** ἢ **قطعاً κάτ'-αν,**ἐπρ. ποσῶς, οὐδαμῶς: — اصلا و **ἄσλα βὲ κάτ'α,** οὐδαμῶς·||—جائز دكلدر οὐδαμῶς εἶναι θεμιτόν·|| كنديسنك بو بابده—خبرى يوقدر ὁ ἴδιος ἐν τῇ ὑποθέσει ταύτῃ δὲν ἔχει ποσῶς εἴδησιν.

قطعات A. **κητ'άτ,** πλθ. τοῦ **قطعه** βλ.

قطعه A.**κητ'ὰ**[ρζ.**قطع**]ὄν.θ.τμῆμα, τεμάχιον, μέρος· ὕπειρος· σχῆμα ἢ μέγεθος ἐφημερίδος, περιοδικοῦ,βιβλίου, κτλ.: ى—اناطولى τὸ τμῆμα τῆς 'Ανατολῆς, ἡ 'Ανατολή·||—اوروپا ى— ἡ ὕπειρος τῆς Εὐρώπης·||ى—آسيا ἡ ὕπειρος τῆς 'Ασίας·||ه—بو τοιούτου σχήματος ἢ μεγέθους[βιβλίον κτλ.] §κομμάτιον,ἀριθμός : بش—طوپ πέντε τὸν ἀριθμὸν [κομμάτια] τηλεβόλα]· || —سفينه اون δέκα τὸν ἀριθμὸν [κομμάτια] πλοῖα·|| —مكتوب ايكى δύο τὸν ἀριθμὸν [κομμάτια]τεζκερέδες ἢ γράμματα·§στροφὴ[ἐπὶ ποιημάτων]·§ [στρατ.] ὑποδιαίρεσις στρατοῦ, μοῖρα· § [γεωμ.]: — ﻫ داﺋﺮ ء— τμῆμα κύκλου [**ϯαϊ̈ρέ**]||—كره ء—τμῆμα σφαίρας[**κηβρέ**] §[ἀνατ.]: — هديه ء— **κητάϊ̈ χσϯσπιγ́έ,** ὠαγωγὸς σάλπιγξ [ἐπὶ τῶν γυναικῶν] § [ἰατ.] κολόβωμα [ἀκρωτηριασθέντος μέλους τὸ ἄκρον]· § [χειρ.] τμῆμα· § πλθ. قطعات **κητ'άτ:** خمسه — αἱ πέντε [**χαμσέ**] ὑπειροι τοῦ κόσμου.

قطعى A **κατ'ῆ** [ρζ. **قطع**] ἐπθ.ὁριστικός, τελειωτικός, ὁ μὴ ἀφίνων ἀμφιδολίαν, κατηγορηματικός:—دليل ἀπόδειξις[**ϯελίλ**] κατηγορηματική:—قرار ἀπόφασις ὁριστική, τελεσίδικος·||—جواب ἀπάντησις τελειωτική,ὁριστική·|| — امر نامهٔ διάταγμα κατηγορηματικόν, ἀνέκκλητον·|| — المفاد **κατή'ου-λ-μουφάτ,** οὗ ἡ ἔννοια κατηγορηματική : المفاد نوطه — τελεσίγραφον [**νότα**]. || — الحصول **κατή'ου-λ-χουσούλ,**οὗ ἡ ἐπίτευξις,ἡ πραγματοποίησις βεβαία, ἐπιτευκτὸς [πόθος,σκοπός]·§ θ. قطعيه :—مجبوريت ὑποχρέωσις ἢ ἀνάγκη[**μεδζπουριγ́έτ**] ὁριστική· ||—صورت دە اولەرق **صورτ ντουρέτι κα-τ'ηγ́ετὲόλαράκ,** ὁριστικῶς, τελειωτικῶς· || صورت دە اولەرق اعطا اولنان اعلام ἀπόφασις ἐκδοθεῖσα τελεσιδίκως.

قطعياً A.**κατ'ή-γεν,**ἐπρ.ὁριστικῶς, τελείως, τελειωτικῶς, ἀνεκκλήτως, κατηγο-

ρηματικῶς : بيان اولنور — λέγεται κατηγορηματικῶς· || خلاف حقيقت — τελείως ψευδὲς [**χηλάῳι χακηκάτ**].

قطعيات A. **κατ'ηγιὰτ** [πλθ.τοῦ قطعيه] ὄν. ὑλοτομία ἢ ἐκκοπὴ καυσοξυλείας ἢ ξυλικῆς ἐκ δάσους : تقليات — و ἐκκοπὴ ξύλων καὶ μεταφορά [**νακλιγιάτ**].

قطعيت A. **κατ'-ηγέτ,** ὄν. θ. τὸ γίνεσθαι ὁριστικόν, ὁριστικότης, ὁριστικὸς χαρακτήρ· || كسب ايتمك — λαμβάνω [**κὲσπτ**] ὁριστικὸν χαρακτῆρα, γίνομαι τελεσίδικος: — اعلام كسب ايتدى ἢ ἀπόφασις ἐγένετο τελεσίδικος.

قطعيجه T. **κατ'ή-δζε,** ἐπρ. ταὐτὸ قطعياً.

قطف A. **κάτφ,** ρ.ἀφ.τὸ δρέπεσθαι, συλλέγειν καρπούς· συνηθ. τὸ قطاف βλ.

قطلق T. **κητ-λήκ,** βλ. قيتلق.

قطمير A. **κητμίρ,** ὄν. ὁ ἐπὶ τοῦ πυρῆνος τοῦ φοίνικος μικρὸς αὔλαξ ἢ ἡ ἐπ' αὐτοῦ μεμβράνα, ἤτοι ἡ λεπτὴ καὶ λευκὴ φλοῦδα· βλ. καὶ نقير **νεκήρ.**

قطن A. **κατάν,** ὄν.ψόαι,ἤτοι τὰ περὶ τοὺς νεφροὺς κρέατα [ἀνατ.].

قطن A. **κοὺτν ἢ κουτούν,** ὄν. βάμβαξ:— مندوف—βάμβαξ ἐξεσμένος,βαμβάκωμα,κ.βάτκα·§πλθ.اقطان **ἀκτάν.**

قطنه A.ἢ قوطه **κατούνα** [λ.οὐγγρικὴ] ὄν. ἱππεὺς βαρυκίνητος : آتی — ἵππος πελώριος· || βλ. هادا.

قطنه A. **κατνέ,** ὄν. θ. ἤνυστρον, ἔνυστρον, ἤτοι ὁ τέταρτος στόμαχος τῶν μηρυκαστικῶν [τ. قرق يلر].

قطنی A. **κατανί,** ἐπθ. ψοώδης, ὁ περὶ τὰς ψόας:بطنی — **κατανίϊ πατνί,** ὑπογαστριοψοώδης [μῦς].

قطنی A. **κουτν-ί** [βλ. قطن **κοὺτν**] ἐπθ. βαμβακερός· § ὄν. εἶδος ὑφάσματος βαμβακομεταξωτοῦ, κ. κουτνί.

قطوع A. **κουτοῦ',** πλθ. τοῦ قطع βλ.

قطونا T.**κατούνα,** ὄν. χρυσόξυλον,δένδρον ἔχον τὸ ξύλον κίτρινον καὶ χρησιμεῦον εἰς τὴν βαφικήν.

قطيره A. **κατηρέ,** ὄν.θ. σταγών [βλ قطره]· § πλθ قطيرات **κατηράτ.**

قطيع A. **κατ'ή,** ἐπθ. ὁ πολὺ ἐσχισμένος· §ὄν.ἀγέλη προβάτων,καμήλων,βοῶν· § πλθ. اقاطيع **ἐκατή'.**

قطيع الكلام A. **κατή'ου-λ-κελάμ,** ἐπθ. οὗ ὁ λόγος ἐκόπη,ἤτοι ὁ σιγῶν καὶ μὴ ὑβρίζων [ἐπὶ γυναικός].

قطيع القيام A. **κατή'ου-λ-κηγιάμ,** ἐπθ. ὁ μὴ δυνάμενος ἐκ μεγάλης ἀτονίας ἢ ὑπερσαρκίας νὰ ἐγερθῇ.

قطيفه A.**κατηφέ,** κ. **κατηφέ,** ὄν. θ. ὁλοσηρικόν, κ. κατηφές: — توكسز κατηφὲς ἄνευ χνουδίου **[τσϊτσός]**· βλ. كخا · || چيچكى — φλόγιον, κ. πανσὲ [φυτ.] §πλθ. قطائف **καταῖφ.**

قطيفه لی T. **κατηφε-λή,**ἐπθ. διεσκευασμένος ἢ πεποικιλμένος δι' ὁλοσηρικοῦ.

قطيفی A. **κατηφὴ** [ἐκ τοῦ قطيفه] ἐπθ. χνοώδης [βοτ.]·§θ. قطيفه **κατηφηγέ.**

قطين A. **κατήν,** ὄν. θεραπεία, ἀκολουθία, ἤτοι οἱ ὑπηρέται, οἱ δοῦλοι καὶ αἱ ὑπηρέτριαι· ἢ οἰκογένεια.

قعاره A. **κα'αρὲ** [ρζ. قعر βλ.] ὄν. θ. βάθος : دريا — βάθος θαλάσσης **[τεργιά].**

قعب A. **κά'τ,** ὄν. κύαθος, γαβάθα, ξυλοπινάκα·§πλθ. اقعاب **κπ'άτ.**

قعده A.**κπ'τέ,**ὄν.θ.τὸ κάθησθαι ἅπαξ·ἢ λέξις ἐν χρήσει ἐν τοῖς ἐξῆς:اولی — **κπ'τέϊ οὐλιᾶ,**τὸ πρῶτον κάθισμα κατὰ τὴν προσευχὴν τῶν Μουσουλμάνων· || اخيره — **κπ'τέϊ ἐχιρέ,**τὸ τελευταῖον κάθισμα[ἐπίσης]· || — ذى الحجه **ζὴ-λ-κπ'τέ,**κ.ζη-λ-κατέ, ὁ ἐνδέκατος μὴν τοῦ ἔτους τῆς Ἐγίρας ὀνομασθεὶς οὕτω, διότι κατ' αὐτὸν δὲν ἐξεστράτευον οἱ Μουσουλμᾶνοι, ἀλλ' ἐκάθηντο καὶ ἀνεπαύοντο· || βλ. καὶ قعود.

قعر A. **κά'ρ,** ὄν. βάθος, βυθός: دريا — βυθὸς τῆς θαλάσσης **[τεργιά]**· || چاه — ὁ βυθὸς τοῦ φρέατος· || — ἡ ὁ ἄνευ βυθοῦ, βαθύτατος· § πλθ. قعور **κου'ούρ.**

قعريات Π. **κα'ρ-γιάτ,** ἐπθ. οὗ τὸ βάθος εὑρίσκεται, ὁ οὐχὶ πολὺ βαθύς, ἀβαθής· || — ἡ οὗ τὸ βάθος δὲν εὑρίσκεται, ἀκατάμετρητος, ἀνεξιχνίαστος.

قعقعه A. **κα'κα'ά,** ὄν. θ. κρότος παραγόμενος ἐκ τῆς συγκρούσεως ξηρῶν καὶ σκληρῶν ἀντικειμένων· κλαγγὴ ὅπλων.

قعود A. **κου'ούτ,**ρ. ἀφ.τὸ κάθησθαι ἐνθρόνισις,ἀνάρρησις[ἐπὶ χριστιανῶν βασιλέων καὶ Αὐτοκρατόρων τῆς Εὐρώπης ἐπὶΣουλτάνων·βλ.جلوس — ی:] قرالك صندالی ۽ ἢ ἀνάρρησις τοῦ βασιλέως εἰς τὸν βασιλικὸν θρόνον·§τὸ κάθησθαι ἐν τῇ προσευχῇ, ἤτοι μέρος τῆς προσευχῆς, ὅπερ οἱ Μουσουλμᾶνοι ἀπαγγέλλουσι καθήμενοι· || Ρμ. اچمك — κάθημαι [δοτ].

قعور A. **κα'οὺρ** [ρζ. قعر] ἐπθ. βαθύτατος· || بحر — θάλασσα βαθυτάτη· βλ. قعير.

قعور A. **κου'ούρ,** πλθ. τοῦ قعر **κά'ρ,** βλ.

قعيد A. **κα'ὶτ** [ρζ. قعد] ὄν. ἑκάτερος τῶν δύο ἀγγέλων τῶν κατὰ τοὺς Μουσουλμάνους θεόθεν τεταγμένων ὅπως προφυλάττωσι τὸν ἄνθρωπον ἀπὸ τῆς ἐπηρείας τοῦ διαβόλου·ἀμφότεροι καλοῦνται قعيدان **κα'ὶτάν.**

قعيدان A. **κα'ὶτ-άν,** δυϊκ.τοῦ قعيد, βλ.

قعير A. **κα'ὶρ** [ρζ. قعر] ἐπθ. βαθύτατος : —بئر θάλασσα βαθυτάτη· || — دريای φρέαρ **[πὶ'ρ]** βαθύτατον.

قغلجم T.**κηγηλδζήμ,** قغلجملی **κηγηλδζημλῆ,** βλ. قيغلجم ، قيغلجملی.

قغوجی T.**κογουδζοῦ,** قوغيجلق **κογουδζουλούκ,** βλ. قوغيجلق ، قوغيجی.

قغوش T. **κογούς,** βλ. قوغوش.

قف T. **κήφ,** βλ. قيف.

قفا A. **καφά,** ὄν. ἰνίον, τὸ ὄπισθεν τῆς κεφαλῆς μέρος· κρανίον, κεφαλή· § μτφ. νοῦς, νοημοσύνη· δύσνοια: —ی آت βλακεία, ἠλιθιότης·||سوز — سنه كيرمز ὁ λόγος δὲν εἰσέρχεται εἰς τὴν κεφαλήν του, ἤτοι βλάξ, ἠλίθιος· || — قالين χονδρὰ κεφαλή, δύσνους· || — قورو ξηρὰ κεφαλή, ἀνόητος· || يوق — δὲν ἔχει κεφαλήν,ἤτοι νοῦν, εὐήθης· || هر — دن بر سس چيقار ἐξ ἑκάστης κεφαλῆς [ἤτοι ἑκάστου ἀνθρώπου] ἐξέρχεται μία φωνή, ἤτοι ἐπικρατεῖ ἀσυμφωνία, σύγχυσις, βαβυλωνία·||βλ. مانقا καὶ طوتمق.

قفادار Π. **καφα-τάρ,** ὄν. σύντροφος, φίλος ἐπιστήθιος, ὁμότροπος,ἤτοι ἄνθρωπος τῶν αὐτῶν ἰδεῶν καὶ ἀρχῶν μετά τινος ἄλλου καὶ ἑπομένως ἀκολουθῶν αὐτῷ ἐν παντί· § πλθ. قفاداران **καφα'αράν.**

قفادارلق T. **καφα-τarλήκ,** ὄν. στενὴ φιλία,τὸ ὁμότροπον· βλ. λ.προηγ.

قفار A. **κηφάρ,** πλθ. τοῦ قفر **κάφρ,** βλ.

قفال A. **καφφάλ** [ρζ. قفل] ἐπθ. κλειθροποιός, σιδηρουργός.

قفالی T. **καφα-λή,** ἐπθ. ὁ ἔχων κεφαλήν: — قالين χονδροκέφαλος, δύσνους· || — اشك ὁ ἔχων κεφαλὴν ὁμοίαν τῇ τοῦ ὄνου, χονδροκέφαλος, ἠλίθιος.

قفتان T. **καφτάν** [βλ. خفتان] ὄν. τήβεννος, κάνδυς, ἤτοι πολύτιμος μανδύας,ὃν οἱ ἀρχαῖοι Σουλτᾶνοι καὶ οἱ Βεζύραι ἐδώρουν ὡς σημεῖον εὐνοίας καὶ διακρίσεως : — اوست τήβεννος ἐξωτερική·|| — ايچ τήβεννος ἐσωτερική· || — كوندرمك πέμπω ξίφος καὶ τήβεννον [πρὸς ἔνδειξιν εὐνοίας]· || آغاسی — ἱματιοφύλαξ [ἄλλως قفتانجی]·|| — كيديرمك περιβάλλω τινὰ τήβεννον·μτφ.ἐπιδοκιμάζω,θέτω ἐπί τινος ὡς ἐπὶ καλλιγραφίας κτλ. σημεῖόν τι ἢ γραμμήν τινα πρὸς ἔνδειξιν εὐαρεσκείας || — يچلمش λίαν κατάλληλος, ἁρμόζων [μτφ.ἐπὶ δύο συζύγων τῆς αὐτῆς ἡλικίας καὶ τῶν αὐτῶν ἠθῶν κτλ.]· || قالی — ἄνθρωπος κενός, κοῦφος·|| بوجكى — κοχλίνη· συνων. خانم بوجكى [βλ. بوجك].

قفتانجی T. **καφταν-δζή,**ὄν. ἱματιοφύλαξ, ἄλλως آغاسی قفتان.

قفر A. **κάφρ,** ὄν. ἔρημος ξηρὰ καὶ ἄνυδρος: اليهود—**κάφρου-λ-γεχούτ,** ἄσφαλτος· § πλθ. قفور **κουφοὺρ** καὶ قفار **κηφάρ.**

قفس Π. **καφὲς** [ἀρθ. قفص] ὄν. κλωβίον· διακτυωτὸν παραθύρου : ی — قوش κλωβίον πτηνοῦ· || ی — طاغوق κλωβίον ὀρνίθων· || ی — پنجره διακτυωτὸν παραθύρων [ὀθωμανικῶν οἰκιῶν]·|| — تل κλωβίον ἐκ σύρματος·|| — التون χρυσοῦν κλωβίον·||ی — قناريه κλωβίον διὰ κανάριον·μτφ.μάταιος στολισμός,πρᾶγμα ἐφήμερον· || — ه قومق ἢ قيامق βάλλω,κλείω εἰς κλωβίον, περιορίζω· ||دە اوتورمق — κάθημαι ἐν τῷ κλωβίῳ, ἤτοι μονάζω, δὲν συγκοινωνῶ· || — قورو ἰσχνός,οὐτινος φαίνονται τὰ ὀστᾶ [ξηρὸν κλωβίον]·|| بنا — οἰκοδομὴ ξυλίνη ἐν καταστάσει σκελετοῦ, ἤτοι τῆς ὁποίας εἰσέτι οἱ τοῖχοι δὲν

ἐγένοντο καὶ δὲν ἐκαλύφθη ἐξωτερικῶς διὰ σανίδων·|| بنای ایدوب تعمیر اتمك — μεταβάλλω ξυλίνην οἰκοδομὴν εἰς σκελετόν, ἤτοι καταρρίπτω τοὺς τοίχους καὶ ἐπισκευάζω αὐτήν·|| اینه‌لك تعمیری — صورتیله — ἐπισκευὴ οἰκοδομῶν κατὰ τὸν ὡς εἴρηται τρόπον· || حق اوران — ی — οἰκοδομὴ ἀκανόνιστος καὶ ἐλεεινή·|| بلبلی التون — قباسه‌لر — وطنم دیو صیزلار τὴν ἀηδόνα καὶ εἰς χρυσοῦν κλωβίον ἐὰν κλείσωσι, μεμψιμοιρεῖ λέγουσα: πατρίς μου! [πρμ.]·|| — قره — φυτόν, ἄλλως قولاغی اشك.

قفسجی | Τ. καφεσ-τσῆ, δν. λεπτουργὸς κατασκευάζων δικτυωτὰ παραθύρων·§ κατασκευαστὴς καὶ πωλητὴς κλωβίων.

قفسلی | Τ. καφεσ-λί, ἐπθ. ὁ ἔχων δικτυωτόν: پنجره — παράθυρον κεκαλυμμένον διὰ δικτυωτοῦ· || چوراب — περικνημὶς δικτυωτή.

قفسی | Τ. καφεσί, δν. κίδαρις, ἣν ἐφόρουν ἄλλοτε οἱ πλοίαρχοι.

قفش | Α. κάφς [π. كفش] δν. ἐμβάς, πέδιλον, κ. παπούτσι.

قفص | Α. καφάς [π. قفس] δν. κλωβίον· § πλθ. اقفاص ἀκφάς.

قفقاسیه | καυκάσια, δν. κ. ἡ Καυκασία χώρα.

قفل | Α. κούφλ, δν. κλεῖθρον, ἡ κλειδαριά: کنجینهٔ حکمت — κούφλι γκενζινεῖ χικμέτ, τὸ κλεῖθρον τοῦ θησαυροῦ τῆς σοφίας· § πλθ. اقفال ἀκφάλ καὶ قفول κουφούλ.

قفو | Α. κάφβ, ρ. ἀφ. τὸ ἀκολουθεῖν τινα παρὰ πόδας, τὸ μιμεῖσθαι τὰς πράξεις αὐτοῦ· βλ. اقتفا.

قفور | Α. κουφούρ, πλθ. τοῦ قفر κάφρ, βλ.

قفول | Α. κουφούλ [πλθ. τοῦ قفل] δν. κλεῖθρα· § ἐπάνοδος, ἐπιστροφή.

قفوی | Α. καφεβί [ρζ. قفا] ἐπθ. ινιακός, ὁ ἀνήκων εἰς τὸ ἰνίον [ἀνατ.]: اطلسی — κα-φεβίϊ ἀτλασί, ινιοατλαντικός [ὁ μεταξὺ τοῦ ἰνίου καὶ τοῦ σπονδύλου ἄτλαντος]·|| جبهی — καφεβίϊ σζεπχί, ινιομετωπιαῖος·|| جداری — καφεβίϊ σζιταρί, ινιοκροταφιαῖος·|| جنبی — καφεβίϊ σζενπί, πλαγία ινιακὴ θέσις τοῦ ἐμβρύου· || حقی — καφεβίϊ χακκή, κοτυλοειδικὴ θέσις τοῦ ἐμβρύου, καθ' ἣν τὸ ἰνίον ἀνταποκρίνεται εἰς τὴν κοτύλην·|| سحائی — καφεβίϊ σεμαΐ, ινιομηνιγγικός·|| صحروی — καφεβίϊ σαχρεβί, ινιολιθοειδής·|| عجزی — καφεβίϊ ἀτζζί, ινιοϊερὰ [θέσις τοῦ ἐμβρύου]·|| عجزی حرقفی — καφεβίϊ ἀτζζίϊ χαρκαφί, θέσις τοῦ ἐμβρύου, καθ' ἣν τὸ ἰνίον ἀντιστοιχεῖ τῇ ἱερολαγονίῳ ἀρθρώσει·|| محوری — καφεβίϊ μιχβερί, ινιοαξονικός, ὁ μεταξὺ τοῦ ἰνίου καὶ τοῦ σπονδύλου ἄξονος.

قفیز | Α. καφίζ, δν. μέτρον γεννηνμάτων ἢ ἐκτάσεως γῆς 144 πήχεων· § πλθ. قفزان κουφζὰν καὶ اقفزه ἀκφιζέ.

قفرداق | Τ. κικιρτάκ, βλ. قیقرداق.

ققنس | Π. ἡ ققنوس κακνοὺς [ἑλλ. κύκνος] δν. φοῖνιξ. Κατὰ τὴν ἀνατολικὴν μυθολογίαν μέγα πτηνὸν ἐν ταῖς ἰνδικαῖς νήσοις ἔχον πτέρυγας ποικιλόχρους, ἐπὶ δὲ τοῦ ῥάμφους τριακοσίας ἑξήκοντα ὀπάς, ἐξ ὧν ἐξήρχοντο διάφοροι ὡραῖαι φωναὶ ὅταν ἐπὶ τῆς κορυφῆς τῶν ὀρέων ἵστατο ἀπέναντι τοῦ ἀνέμου· τὰ ἄλλα πτηνὰ ἀκούοντα τὸ ᾆσμα τοῦ καλλικελάδου τούτου πτηνοῦ συνηθροίζοντο περὶ αὐτό, τοῦτο δὲ συλλαμβάνον τινὰ ἐξ αὐτῶν ἔτρωγε καὶ ἔζη τοιουτοτρόπως. Ἐκ τοῦ πτηνοῦ τούτου ἔμαθον, λέγει, οἱ ἀρχαῖοι τὴν μουσικήν. Τὸ πτηνὸν τοῦτο δὲν εἶχεν ἄρρεν καὶ θῆλυ, κατὰ τὰ τέλη δὲ τοῦ βίου του συναθροῖζον χαμόκλαδα ἀνέβαινεν ἐπ' αὐτῶν καὶ ἤρχιζεν ἐνθουσιωδῶς νὰ ᾄδῃ καὶ ἐν τῷ ἐνθουσιασμῷ αὐτοῦ πλήττον μεθ' ὁρμῆς τας πτέρυγας ἐξήγαγεν σπινθῆρα, ἐξ οὗ ἐφλέγοντο τὰ χαμόκλαδα καὶ ἐντὸς τῶν φλογῶν τούτων ᾄδον κατεκαίετο καὶ τὸ πτηνὸν τοῦτο, ἐκ τῆς τέφρας δ' αὐτοῦ παρήγετο ᾠόν, ἐξ οὗ ἐξήρχετο ἕτερος φοῖνιξ.

قلاب | Α. καλλὰπ [ρζ. قلب] ἐπθ. κιβδηλοποιός· βλ. قلبزن.

قلاب | Α. κουλλάπ, δν. ἁρπάγη [σπν.] βλ. چنکل·§ ἀγκίστρον ἤτοι ἐργαλεῖον χειρουργικόν, δι' οὗ κατὰ τὴν ἐγχείρησιν συγκρατούμενον τὸ μέλος, ἐφ' οὗ γίνεται ἡ ἐγχείρησις, ἀποχωρίζεται ἀπὸ τῶν ἄλλων συνών. صناره σναρὲ καὶ تشریح چنکلی τεσρὶχ τσενγκελί.

قلابدان | Τ. κιλαπτὰν [ἐκ τοῦ ἀρβ. قلاب καὶ τοῦ περσ. دان] βλ. καὶ قوللاب δν. νῆμα ἀργύρου καὶ χαλκοῦ τυλιγμένον εἰς κλωστήν, ἡ ἀπομίμησις χρυσοῦ σύρματος [βλ. صیرمه], κ. χρυσάφι·|| ایشلمه — ὁ πεποικιλμένος διὰ

τοιούτου νήματος ἢ χρυσαφίου, ἀπομίμησις χρυσοκεντήτου.

قلابه‌لق | Τ. καλαπαλήκ, βλ. غلبه‌لك.

قلاده | Α. κιλατέ, δν. θ. περιδέραιον [βλ. καὶ کردانلق]· § πλθ. قلائد καλαΐτ.

قلاش | Α. καλλάς [ρζ. قلش] ἀπατεών, πανοῦργος, δόλιος, βαλαντιοτόμος, κλέπτης ἐπιτήδειος, χρεωκόπος, ἄνθρωπος τῆς κατωτάτης τάξεως, τοῦ ὄχλου, ἄθλιος, ἡ παραδεδομένος εἰς τὸν οἶνον καὶ τὰς ἡδονὰς [ποιητ.]: بد معاش — ἀπατεὼν ζῶν ἀθλίως [πετ-μεάς].

قلاشلق | Τ. καλλασ-λήκ, δν. πανουργία, δολιότης· τὸ ἔργον τοῦ βαλαντιοτόμου κτλ. βλ. قلاش.

قلاص | καλάς, δν. κ. Γαλάζιον [πόλις παραδουνάβειος· βλ. καὶ غلاص.

قلاع | Α. κιλά' [πλθ. τοῦ قلعه] δν. φρούριον: سپهر ارتفاع — φρούρια οὐρανομήκη [σιπεχρ-ιρτιφά']·|| واستحكامات — φρούρια καὶ ὀχυρώματα [ἰστιχκιαμάτ]·|| شاهانه — αὐτοκρατορικὰ φρούρια ['Οθωμανικά].

قلاع | Α. κουλά', δν. ἄφθαι, κ. ἄφτραι [σύγκαμμα τοῦ στόματος τῶν μικρῶν παίδων]· § ἀνθεμίς, τ. انجو چیچکی [φυτ].

قلاعه | Α. κιλα'ά, δν. θ. ἱστίον πλοίου.

قلاعی | Α. κουλα'ὴ [ἐκ τοῦ قلاع βλ.] ἐπθ. ἀφθώδης· § θηλ. قلاعیه κουλα'ηγέ.

قلاغوز | Τ. κουλαγούζ, قلاغوزلق κουλαγουζλούκ, βλ. قولاغوز، قولاغوزلق.

قلاغی | Τ. κιλαγή, βλ. قیلاغو.

قلافات | Τ. καλαφάτ, قلافاتلامق καλαφατλαμάκ, βλ. قلفات، قلفاتلامق.

قلافه | Α. κιλαφέ, δν. θ πάκτωσις πλοίου, καλαφάτισμα· βλ. قلفات καὶ ἑπόμ.

قلافه | Α. κουλαφέ, δν. θ. κέλυφος, ἐξωτερικὸς φλοιός.

قلافونیه | Α. καλαφουννιέ, κ. قلافون καλαφοὺν [κατὰ τὸ لهجه ἐκ τοῦ Ἑλλ. κολοφὼν] δν. ρητίνη ἐλάτης.

قلام | Α. κιλάμ, πλθ. τοῦ قلم καλέμ, βλ.

قلامش | Τ. καλαμής, δν. ἕλος κεκαλυμμένον διὰ σχοίνων καὶ συγκοινωνοῦν μετὰ τῆς θαλάσσης.

قلامه | Α. κουλαμὲ [ρζ. قلم] δν. θ. ἀπονύχισμα, ἤτοι περίκομμα ὄνυχος ἢ ἄλλου πράγματος, εὐτελὲς πρᾶγμα.

قلاوز | Τ. κουλαούζ, βλ. قولاغوز.

قلاوی | Τ. κιλαβί, δν. μεγάλη κίδαρις ἐν σχήματι πυραμίδος, ἣν ἄλλοτε ἐφόρουν οἱ βεζύραι.

قلای | Τ. καλάϊ, βλ. قالای، قالایجی، قالایلامق· || اوتی — φῦκος νατριοῦχον, καλιά.

قلائد | Α. καλαΐτ, πλθ. τοῦ قلاده βλ.

قلائل | Α. καλαΐλ, πλθ. τοῦ قلیل βλ.

قلب | Α. κάλπ, δν. καρδία [τὸ ὄργανον καὶ ἠθικῶς τὰ αἰσθήματα], κέντρον, τὸ κέντρον τοῦ στρατοῦ: ك بر ثانیه انقطاع ضربانی — روحك بدندن سبب طیرانیدر ἡ ἐπὶ ἓν δευτερόλεπτον διακοπὴ τοῦ παλμοῦ τῆς καρδίας [ἰνκιτά'ϊ ταρπὰν] εἶναι αἰτία τῆς πτήσεως [σεπέπι ταϊρὰν] τῆς ψυχῆς ἀπὸ τοῦ σώματος, ἤτοι τοῦ θανάτου·|| مؤمن نظرگاه الهیدر — ἡ καρδία τοῦ πιστοῦ εἶναι τὸ μέρος ὅπερ θεᾶται ὁ Θεὸς [ναζαργκιάχι ἰλαχί]·|| سلیم — καρδία ὑγιαίνουσα [σελίμ], ἄνευ παθῶν·|| صفوت — ἀγνότης, εἰλικρίνεια [σαφβὲτ] καρδίας·|| رقت — εὐαισθησία [ρικκάτ] καρδίας·|| الهام جلب هایون — κάλπι ἰλχάμι-σζελπι χουμαγιούν, καρδία θεόπνευστος βασιλικὴ [Σουλτάνου]·|| پاك طاهر — ἡ καρδία καθαρά· || رقیق ال — ρεκήκου-λ-κάλπ, εὐαίσθητος τὴν καρδίαν·|| عن صمیم ال — ἀν σαμίμι-λ-κάλπ, ἐγκαρδίως·|| سیاه — ی — οὐ ἡ καρδία μαύρη, κακοῦργος· || بوزوق — ی — οὗ ἡ καρδία διεφθαρμένη, ὑποκριτής· || قاتی — ی — σκληροκάρδιος·|| طار — ی — οὗ ἡ καρδία στενόχωρος, ἀνυπόμονος· || دهكی — κάλπτε-κί, ὁ, ἡ, τὸ ἐν τῇ καρδίᾳ· || كنیشلمك — ἡ καρδία εὐρύνεται [γκενισλεμέκ], ἤτοι ἀγαλλιᾷ·|| قرارمق — ἡ καρδία μελανοῦται, ἤτοι ἀποκτᾷ κακὰ ἤθη· || — علی الاسد — ἡ νόσος καρδίας, καρδιακή·§[ἀστρ.] — κάλπου-λ-ἐσέτ, λαμπρὸς ἀστὴρ ἐν τῷ ἀστερισμῷ Λέοντος·|| العقرب — κάλπου-λ-ἀκρέπ, λαμπρὸς ἀστὴρ ἐν τῷ ἀστερισμῷ τοῦ Σκορπίου· || قارشودر — — ἡ καρδία εἶναι ἀπέναντι τῆς

SISMANOGLIO MEGARO

καρδίας, ἢ سیاك — من ال — ال ἓλ κὰλπ̈ μίνε-λ-κὰλπ̈ σεπ̈ίλα, ἀπὸ καρδίας εἰς καρδίαν ὑπάρχει ὁδός, ἤτοι αἱ καρδίαι τῶν φίλων συγκοινωνοῦσι[πρμ.] βλ. كوكل · ‖ — ك شاهدلكی یوز ‖ ی شاهدلكدن قوتلیدر ἡ μαρτυρία τῆς καρδίας εἶναι ἰσχυροτέρα ἑκατὸν μαρτυριῶν [πρμ.].

قلب { A. **κάλπ̈,** ρ. ἀφ. μετατροπή, μεταβολή, συγχώνευσις, τροπὴ γράμματός τινος εἰς ἄλλο [γραμ.]·ἐπιτετηδευμένη ταξιθέτησις φράσεως οὕτως ὥστε τὰ γράμματα ἀναγινωσκόμενα ἀντιστρόφως νὰ παρουσιάζωσι τὴν αὐτὴν λέξιν οἵαν καὶ ἀναγινωσκόμενα τακτικῶς, λογοπαίγνιον καρκινικόν: تام — τέλειον καρκινικόν, ὡς τὸ داماد ‡αμάπ̈· ‖ بعض — καρκινικὸν ἀτελές, ὡς τὸ امهال امال [βλ. καὶ جناس]·‖ ی — حرفك داله [ت] τροπὴ τοῦ γράμματος [ت] εἰς ‡άλ [د]·‖ مكتبلردن بعضیلرینك یكدیكرینه قریبتی — ἡ συγγένεια τῶν ἐργαστηρίων ἐκ σιδήρου κιβδήλου ξίφος δὲν γίνεται [πρμ.]·‖ آدمده اغور اولماز — ἐν τῷ κιβδήλῳ ἀνθρώπῳ καλὴ τύχη δὲν ὑπάρχει [πρμ.].

قلباً { A. **κάλπ̈-εν,** ἐπρ. ἐκ καρδίας, ἐγκαρδίως: **κάλπ̈εν βὲ κάλπ̈εν,** ψυχῇ τε καὶ σώματι. و قالباً —

قلبزن { Π. **κάλπ̈-ζέν,** κ. **καλπαζάν,** ὀν. κιβδηλοποιός, παραχαράκτης.

قلبز نلك { Τ. **καλπ̈-ζενλίκ,** κ. **καλπαζανλήκ,** ὀν. κιβδηλοποιία, παραχάραξις.

قلبكاه { Π. **καλπ̈-γκιάχ,** ὀν. κέντρον, μέσον· κέντρον στρατοῦ: ی — جزیره‌نك τὸ μέσον ἢ τὸ κέντρον τῆς νήσου.

قلبلق { Τ. **καλπ̈-λήκ,** ὀν. κιβδηλεία [νομίσματος, χαρακτῆρος]· βλ. قلب.

قلبور { Τ. **καλπ̈ούρ,** قلبورلامق **καλπ̈ουρλαμάκ,** βλ. قالبور ، قالبورلامق.

قلبه { Τ. **κούλπ̈ε,** βλ. قولبه.

قلبي { Α. **καλπ̈ὶ** [ρζ. قلب] ἐπθ. καρδιακός· μτφ. ἐγκάρδιος, εἰλικρινής: الشكل — **καλπ̈ίγιου-ὸ-σέκλ,** ὁ ἔχων σχῆμα καρδίας, καρδιοειδής· § θ. قلبيه **καλπ̈ιγέ:** — محبت ἀγάπη **[μουχαπ̈πὲτ]** ἐγκάρδιος ‖ — حسیات αἰσθήματα **[χισσιγιὰτ]** ἐγκάρδια, εἰλικρινῆ· ‖ — امراض ἀσθένειαι **[έμρὰζ]** καρδιακαί, τῆς καρδίας.

قلپاق { Τ: **καλπ̈άκ,** ὀν. κάλυμμα κεφαλῆς κεκαλυμμένον ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ διὰ γουνώματος, ὡς τὸ τῶν Βουλγάρων, τῶν Κιρκασίων, ἢ δι' ἐριούχου, ὡς τὸ τῶν Περσῶν, τῶν Μαυροβουνίων· κ. καλπάκιον : ی — بلغار καλπάκιον Βουλγαρικόν· ‖ ی — چركس καλπάκιον Κιρκασιανόν· ‖ — سور καλπάκιον ἐκ σαμουρίου· ‖ — قره ὄνομα Ταταρικοῦ λαοῦ ἐν Χίῳ.

قلپاقجی { Τ. **καλπακ-τσῆ,** ὀν. ὁ κατασκευάζων ἢ πωλῶν καλύμματα τῆς κεφαλῆς καλούμενα καλπάκια· βλ. προηγ.

قلپاقلی { Τ. **καλπακ-λῆ,** ἐπθ. ὁ φέρων καλπάκιον· βλ. λ.

قلت { Α. **κπλλέτ,** ὀν. θ. τὸ εἶναί τι ἐν σμικρῷ ἀριθμῷ ἢ ποσῷ, σμικρότης, ὀλιγότης, σπάνις : فهم — σμικρότης νοημοσύνης **[φέχμ],** κ. ὀλιγομυαλιά· ‖ بضاعه — σμικρότης ἠθικῶν κεφαλαίων, γνώσεων **[πιτ‡α'ά]**·‖ نقود — ὀλιγότης χρημάτων **[νουκούτ]**· ‖ معاملات — σπάνις ἐργασιῶν **[μουα'μελάτ]**· § [ιατρ.] تغذی — **κπλλέτι τεγατ‡ί,** ὀλιγοτροφία·‖ دم — **κπλλέτι τέμ,** ἀναιμία [βλ. فقر دم]·‖ شعر — **κπλλέτι σά'ρ,** ὀλιγοτριχία·‖ عطش — **κπλλέτι ἄτς,** ὀλιγοποσία[κ. λ. ὀλιγότης δίψης]· ‖βλ. جمع.

قلتاق { Τ. **καλτάκ,** βλ. قالتاق.

قلتبان { Π. **καλτα‡άν** [ἀρθ. قرتبان] ὄν. μαστροπὸς ἐπὶ τῇ ἰδίᾳ γυναικί·§ ἄτιμος, ψεύστης, ἀπατεών, ἀγύρτης.

قلج { Τ. **κηλήτζ,** βλ. قليج، قليجلامه **κηλητζλαμὰ** κτλ.

قلچق { Τ. **κηλτσήκ,** βλ. قيلچيق.

قلزم { Α. **κουλζούμ,** ὄν. κ. ἡ Ἐρυθρὰ Θάλασσα· κατὰ τὸ قاموس فرانسوی τὸ ὄνομα ἐκ τοῦ αὐτόθι ἀρχαίου λιμένος καὶ φρουρίου Κλύσμα.

قلس { Α. **κάλς,** ὄν. ἀναγωγή, ὁ ἔμετος ὁ προερχόμενος ἐκ τοῦ πλεονάζοντος γάλακτος, ὅπερ ἐθήλασε τὸ βρέφος [ιατ.].

قلع { Α. **κάλ',** ρ. ἀφ. ἀπόσπασις, ἐκρίζωσις, κατεδάφισις: ی — اشجارك ἐκρίζωσις δένδρων **[ἐὸδζαρίν]**·‖ ی — ابنیه‌نك κατεδάφισις οἰκοδομῶν **[ἐπνιγενίν]**·‖ — بعد ال **πά'τε-λ-κάλ',** μετὰ τὴν ἐκρίζωσιν·‖ — مستحق ال **μουστα‡άκ-κου-λ-κάλ',** ἀποσπαστέος : ی — ابنیه و اشجارك ارضه مضر ایسه منصوب منه انلرك مستحق ال ‖ — ἐὰν ἡ ἄρσις **[κάλ']** τῶν οἰκοδομῶν καὶ τῶν δένδρων ἢ ἐπιζήμιος **[μουζήρρ]** τῇ γῇ, ὁ ὑποστὰς τὸν σφετερισμὸν **[μαγδούπουν μίνχ]** δύναται νὰ καταλάβῃ **[ζὰπ̈τ]** αὐτὰ, πληρόνων τὴν ἀξίαν αὐτῶν ὡς ἀποσπαστέων·§[ιατ.] رأس — ἀπόσπασις τῆς κεφαλῆς ἀπὸ του κορμοῦ τοῦ ἐμβρύου κατὰ τὸν τοκετόν‖ اسنان — ἐκρίζωσις ὀδόντων **[ἐὸνάν]**· ‖ اكيل اسنان — **κάλ'ι ικλίλι ἐὸνάν,** ἀφαίρεσις τῆς στεφάνης τῶν ὀδόντων· § ἐξαγωγὴ οὐσίας τινός ἐξ ἄλλης συνθετωτέρας, ἐν ᾗ περιέχεται [συνών. اخراج]. ‖ Ρμ. ἀποσπῶ, ἐκριζῶ, αἴρω, κατεδαφίζω [αἰτ.]: ابنیه‌یی — ایتمك اشجار و ἐκριζῶ δένδρα καὶ κατεδαφίζω οἰκοδομάς·‖βλ.καὶ قمع.

قلع { Α. **καλά',** ὄν. ἀπυρεξία, ἤτοι διάλειψις, διακοπὴ πυρετοῦ· συνών. فترت.

قلعه { Α. **καλ'ά,** ὄν. θ. φρούριον, τεῖχος: — ایچ ἐσωτερικὸν φρούριον, ἤτοι φρούριον ἐντὸς ἄλλου φρουρίου·‖ التی — **καλ'ὰ ἀλτῆ,** πλατεῖα ἢ πεδιὰς πρὸ τοῦ φρουρίου· ‖ برج — πύργος φρουρίου[πούρδζ]·‖ بدی — ἔπαλξις [πεπ̈έν] φρουρίου·‖ دیواری — τοῖχος φρουρίου·‖ — طوبی τηλεβόλον φρουρίου·‖ كی — ὡς φρούριον, ἤτοι ὀχυρός·‖ سلطانیه ، — **καλ'άϊ Σουλτανιγέ,** Δαρδανέλλια·§ [στρατ.] τάγμα ἢ λόχος ἐν σχήματι τετραγώνου: نظامی — διάταξις λόχου κτλ. ἐν εἴδει τετραγώνου· ‖ ایچندن النور — τὸ φρούριον ἔσωθεν [δηλ. διὰ προδοσίας] κυριεύεται [πρμ.]· § πλθ. قلاع **κηλᾶ'.**

قلعه بند { Π. **καλ'ὰ-πένπ̈,** ἐπθ. ὁ ἐν φρουρίῳ καθειργμένος.

قلعه بندلك { Τ. **καλ'α-πενπ̈λίκ,** ὄν. κάθειρξις ἐν φρουρίῳ: — موقت προσωρινὴ **[μουβακκὰτ]** κάθειρξις ἐν φρουρίῳ· ‖ — مؤبد ἰσόβιος **[μουεπ̈πέπ̈]** κάθειρξις ἐν φρουρίῳ.

قلعه جق { Τ. **καλ'α-τζήκ,** ὄν. μικρὸν φρούριον.

قلعه دار { Π. **καλ'α-τάρ,** ὄν. φρούραρχος.

قلعی { Α. **καλ'ῆ,** ὄν. κασσίτερος· βλ. قالای.

قلعی { Α. **κουλ'ῆ,** ὄν. ἀσταθής, ἀβέβαιος· συνών. غير ثابت **γάϊρι σαπ̈ὶτ** [ιατ.].

قلف { Α. **κήλφ,** ὄν. μεγάλη σπυρίς, κ. ζεμπίλι [زنبيل]· § καταστάλαγμα καφὲ [βλ. تلوه]· § φλοιός.

قلف { Τ. **κηλήφ,** βλ. قليف.

قلفات { **καλαφὰτ** [κατὰ τὸ قاموس فرانسوی ἐκ τῆς γλ. calfat· βλ. καὶ قلافه، قلافة، تقليف] ὄν. πάκτωσις, πάκτωμα, κ. καλαφάτισμα: ی — τόπος, ἐν ᾧ πακτοῦνται τὰ πλοῖα· § μτφ. ἐπίχρισις, ἐπίπλαστος στολισμός. ‖ Ρμ. ایتمك — πακτῶ, κ καλαφατίζω[αἰτ.].

قلفاتلامق { Τ. **καλαφατ-λαμάκ,** ρμ. μτδ. πακτῶ πλοῖον, καλαφατίζω [αἰτ.]: — قایغی πακτῶ τὸ ἀκάτιον.

قلفه { Α. **κουλφέ,** ὄν. θ. ἀκροδυστία [βλ. غلفه].

قلفه { Τ. **κάλφα** [ἐκ τοῦ خلیفه] ὄν. ἀρχαῖος μαθητὴς σχολῆς χρησιμεύων ὡς ὑποδιδάσκαλος ἐν αὐτῇ· βοηθὸς διδασκάλου σχολῆς προκαταρκτικῆς· παιδονόμος· ἀρχιτέκτων ἐκ λειτουργοῦ ἢ πρακτικός, κ. κάλφας] βλ. معمار]· ὑποδιευθυντὴς γραφείου· ἀρχαία ὑπηρέτρια ἔν τινι μεγόρῳ διατάσσουσα καὶ διευθύνουσα τὰς ἄλλας· πρῶτος ὑπάλληλος καταστήματός τινος, τεχνομαθὴς καὶ μισθωτός· ἀντίθ. چراق **τσιράκ,** μαθητευόμενος.

قلفه‌لق Τ. **καλφά-λήκ,** ὀν. τὸ εἶναί τινα ὑποδιδάσκαλον, πρακτικὸν ἀρχιτέκτονα κτλ. βλ. προηγ.

قلق Α. **καλάκ,** ὀν. ἀγωνία, ριπτασμός, ἤτοι σύμπτωμα νόσου χαρακτηριζόμενον διὰ τῆς ἀεικινησίας καὶ ἀνησυχίας τοῦ πάσχοντος [ἰατ.]: شديد — σφοδρὰ ἀγωνία.

قلقاسيه Α. **κουλκασιγέ,** ἐπθ. κυπειροειδῆ [φυτ.].

قلقان Τ. **καλκάν,** βλ. قالقان.

قلقل Α. **κηλκήλ,** ὄνομα χόρτου, οὗ ὁ σπόρος μέλας καὶ εὐώδης.

قلقل Α. **κουλκούλ,** ὀν. ἵππος λίαν ταχύς· θάλασσα μεγάλη, πέλαγος· φωνή.

قلقله Α. **καλκαλέ,** ρ. ἀφ. τὸ τιθέναι τι εἰς κίνησιν· τὸ ποιεῖν τινα βάλλειν φωνήν.

قلل Α. **κουλέλ,** πλθ. τοῦ قل, βλ.

قلم Α. **κάλη,** ρ. ἀφ. τὸ κόπτειν κάλαμον, ὄνυχας κτλ.

قلم Α. **καλέμ,** ὀν. κάλαμος, καλάμη ἢ δόναξ σιτοειδῶν φυτῶν· κλάδος δένδρου, ὡς δι' ἐμβολισμὸν χρησιμεύων· τὸ μεταξὺ δύο ἀρθρώσεων ἢ ὀζων μέρος· κάλαμος χρησιμεύων εἰς γραφὴν παρὰ τοῖς Ὀθωμανοῖς καὶ ἐν γένει παρὰ τοῖς λαοῖς τῆς Ἀνατολῆς, κ. καλέμι· γραφίς, κονδύλιον· γλύφανον, γλυφίς, σμίλη λιθοξόου, γλύπτου, τορνευτοῦ, σιδηρουργοῦ, λεπτουργοῦ· φάλαγξ, ἤτοι τὰ κόκκαλα τῶν δακτύλων, τοῦ βραχίονος, τοῦ μηροῦ· γραφεῖον κυβερνητικόν· γραφή· εἶδος, κονδύλιον ἐν λογαριασμῷ, προϋπολογισμῷ κτλ.: — توك κάλαμος ἐκ πτεροῦ χηνός [τούτ]·‖— قورشون μολυβδοκόνδυλον· ‖ — دمير κονδύλιον σιδηροῦν, γραφίς, κ. μπένα· ‖ — قيل κάλαμος ἐκ τριχός, γραφίς, χρωστὴρ ζωγράφου· ‖ — صابى — κονδυλοφόρος· ‖ — معجز بيان **καλέμι μου'δζιζ-πεγιάν,** θαυμάσιος κάλαμος [συγγραφέως ἢ ποιητοῦ]· ‖ — معجز رقم **καλέμου'δζιζ-ρεκάμ,** θαυμάσιος κάλαμος [καλλιγράφου κτλ.]· ‖ ى — آشى καλάμη περιέχουσα τὴν δαμαλίδα· ‖ ايشى — τὸ διὰ τοῦ καλάμου ἐζωγραφισμένον [ὕφασμα κτλ. βλ. قلمكارى]· ‖ — قره ἐζωγραφισμένος μέλας [ἀγγεῖον, τρυβλίον, κ. καρὰ καλέμι]· ‖— ايجه λεπτὴ γραφή· ‖ — قالين παχεῖα γραφή· ‖ — قبا κοινή, πρόστυχος γραφή· ‖— اهل **ἔχλι καλὲμ** ἢ ارباب **ἐρπάπι καλέμ,** λόγιοι, γραμματεῖς [ἄνθρωποι τοῦ κονδυλίου]· ‖ ى — مكتوبى γραφεῖον τῆς ἀρχιγραμματείας· ‖ ى — تحريرات γραφεῖον τῆς ἀλληλογραφίας· ‖ ى — محاسبه γραφεῖον λογιστοῦ [**μουχασεπέ**], λογιστήριον· ‖ ى — ترجمه γραφεῖον τῶν μεταφραστῶν [**τερδζεμέ**]· ‖ اشيا — بش πέντε κονδύλια [εἶδη] πραγμάτων· ‖ بارود — πυρῖτις ὅση χωρεῖ ἐν μιᾷ ἀρθρώσει καλάμου· ‖ ده — كيلو ἢ **τὶρ** ἢ **γέκ καλεμπέ,** μονοκονδυλιά, ἤτοι ὅλα ὁμοῦ, οὐχὶ ἓν πρὸς ἕν· ‖ جواب — συλλήδδην μία ἀπάντησις· [βλ. جف]· ‖ [ἀνατ.] كتابت — **καλέμι κιτάπέτ,** γραφικὸς κάλαμος [μία τῶν πτυχῶν τοῦ ἐγκεφάλου]· § ἐπθ. μακρὸς καὶ εὐθὺς ὡς κάλαμος: يارمق — δάκτυλος μακρὸς καὶ εὐθύς· ‖ قولاقلو آت — ἵππος ἔχων ὦτα μακρὰ καὶ εὐθέα· ‖ يونق ἢ آچق — ἀνοίγω ἢ κόπτω τὸν κάλαμον εἰς τρόπον ὥστε νὰ γράφῃ· ‖ الق ه — συντάττω [ἔγγραφον]· ‖ كلك ه — ἔρχομαι εἰς τὸν κάλαμον, ἤτοι ἐκτίθεμαι διὰ τοῦ καλάμου, περιγράφομαι· ‖ كلز ه — δὲν ἐκτίθεται διὰ τοῦ καλάμου, δὲν περιγράφεται· ‖ كتيرمك ه — ἐκθέτω διὰ τοῦ καλάμου· ‖ چكمك — διαγράφω· ‖ — اويناماق ἢ يورتمك κινῶ, παίζω τὸν κάλαμον, γράφω ἐν ἐκτάσει καὶ ἐλευθέρως· ‖ طوتار — الى — οὗ ἡ χεὶρ κρατεῖ κάλαμον, λόγιος, πεπαιδευμένος· ‖ دن قان طاملار — ἀπὸ τοῦ καλάμου αὐτοῦ στάζει αἷμα· ‖ قليجدن كسكيندر — ὁ κάλαμος εἶναι ὀξύτερος τοῦ ξίφους [πρμ.]· ‖ كه ياپديغى قليج — ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον κάμνει ὁ κάλαμος δὲν τὸ κάμνει τὸ ξίφος [πρμ.] § πλθ. اقلام **ἀκλάμ:** دولت — τὰ γραφεῖα τοῦ κράτους, ἤτοι τὰ κυβερνητικά· βλ. اقلام.

قلماً Α. **κάλεμ-εν,** ἐπρ. διὰ τοῦ καλάμου, διὰ τῆς γραφίδος· ‖ — و لاً λόγῳ καὶ γραφίδι.

قلمبك Τ. ἢ قلنبك **καλεντὲκ** [κατὰ τὸ لهجه ἐκ τοῦ ὀνόματος μιᾶς νήσου τοῦ Ἰνδικοῦ ἀρχιπελάγους] ὀν. ξυλαλόη, ἀγάλοχον, ξύλον κίτρινον καὶ εὐῶδες, ἐρχόμενον ἐκ τῆς νήσου ταύτης § ἀραβόσιτος, κ. καλαμπόκι.

قلمتراش Π. **καλὲμ-τράς,** ὀν. κονδυλομάχαιρον ἢ μαχαιρίδιον, δι' οὗ οἱ ὀθωμανοὶ κόπτουσι καὶ ξέουσι τὸν πρὸς γραφὴν κάλαμον.

قلمدان Π. **καλὲμ-τάν,** ὀν. πυξίς, κονδυλοθήκη, ἤτοι θήκη, ἐντὸς τῆς ὁποίας φυλάττονται τὰ κονδύλια [**καλέμια**].

قلمرو Π. **καλὲμ-ρέβ,** ὀν. τὰ ὅρια, ἐντὸς τῶν ὁποίων ἐκτείνεται ἡ δικαιοδοσία μονάρχου, ἡγεμόνος, διοικητοῦ, ἐπικράτεια, δικαιοδοσία [κ. λ. ὅπου φθάνει ὁ κάλαμος].

قلمزده Π. **καλεμ-ζεπέ,** ἐπθ. γεγραμμένος, κοινοποιηθείς.

قلمزن Π. **καλεμ-ζέν,** ἐπθ. γράφων, γραμματεύς· βλ. قلمكش.

قلمق Τ. **κηλμάκ,** βλ. قيلمق.

قلمكار Π. **καλεμ-κιάρ,** ὀν. γλύπτης, χαράκτης ἐπὶ χρυσοῦ, ἀργύρου κτλ. ὁ διὰ τοῦ χρωστῆρος βάφων καὶ ζωγραφῶν πανία, μανδήλια, καλύμματα τῆς κεφαλῆς καλούμενα κ. καλεμκερὶ· βλ. قلمكارى.

قلمكارلق Τ. **καλεμ-κιαρλήκ,** ὀν. τὸ ἔργον τοῦ γλύπτου, τοῦ χαράκτου, τοῦ διὰ τοῦ χρωστῆρος βάφοντος κτλ. ἤτοι ἡ γλυπτική, ἡ βαφική, ἡ ζωγραφική· βλ. προηγ.

قلمكارى Π. **καλεμ-κιαρί,** ὀν. ταυτὸ προηγ: استاد طبيعت — ه — ἡ βαφικὴ τοῦ ἀριστοτέχνου τῆς φύσεως [**οὐστάτι ταπι'άτ**], ἤτοι τοῦ Θεοῦ· § πανίον, μανδήλιον ἢ κάλυμμα τῆς κεφαλῆς ἐζωγραφημένον διὰ χρωστῆρος, κ. καλεμκερί.

قلمكش Π. **καλὲμ-κές,** ὀν. ὁ σύρων γραμμάς, ὁ γράφων, γραφεύς, γραμματεύς· βλ. قلمزن.

قلموق **καλμούκ,** βλ. قالوق Καλμοῦκος.

قلمون Α. **καλεμούν,** ὀν. χαμαιλέων· βλ. بوقلمون.

قلمى Α. **καλεμ-ί,** ἐπθ. ὁ ἀνήκων τῷ καλάμῳ, τῷ γραφείῳ, ἢ τῇ τάξει τῶν γραμματέων, γραφικός· §θ. قلميه **καλεμιγέ.**

قلميه Α. **καλεμιγὲ** [ἐκ τοῦ προηγ.] ὀν. θ. δικαίωμα γραφικόν.

قلنبك Τ. **καλεντὲκ,** βλ. قلمبك.

قلندر Π. **καλεντὲρ,** ὄνομα τοῦ ἱδρυτοῦ τάγματος δερβισῶν φερεοίκων καὶ ὅλως ἀδιαφόρων πρὸς τὰ τοῦ κόσμου· δερβίσης τοῦ τάγματος τούτου· § πλθ. قلندران **καλεντεράν.**

قلندرانه Π. **καλεντὲρ-ανέ,** ἐπθ. ὁ ἀνήκων ἢ ἁρμόζων δερβίσῃ τοῦ τάγματος **καλεντὲρ,** δερβισικός: ذوق — ἀ-πόλαυσις [**ζὲβκ**] δερβισική· § ἐπρ. δερβισικῶς.

قلندرلك Τ. **καλεντὲρ-λήκ,** ὀν. ὁ βίος καὶ ἡ πολιτεία δερβίσου ἢ ἄλλου φερεοίκου καὶ ὅλως ἀδιαφόρου πρὸς τὰ τοῦ κόσμου.

قلنسوه Α. **καλενσουβέ,** ὀν. θ. κάλυμμα κεφαλῆς· § [βοτ.] σκιάδιον· § [ἰατρ.] Ἱπποκράτειος κεφαλόδεσμος [εἶδος ἐπιδέσμου τῆς κεφαλῆς]· § [χημ.] تراب — ه — χοάνη πηλίνη.

قلنمق Τ. **κηλνμάκ,** βλ. قيلمق.

قلوب Α. **κουλοὺπ** [πλθ. τοῦ قلب] ὀν. καρδίαι: صافيه — καρδίαι ἀγναί· ‖ قاسيه — καρδίαι σκληραί· ‖ جلب — ايتمك κερδίζω συμπαθείας [καρδίας]· ‖ — افعال ρήματα δοξαστικά, ὡς τὰ عد ايتمك، ظن ايتمك، صانمق νομίζω, θεωρῶ.

قلوب Γλ. **κλοὺπ** [club] ὀν. λέσχη, ἤτοι συνάθροισις πρὸς συζήτησιν ἢ διασκέδασιν, καὶ ὁ τόπος τῆς συναθροίσεως κτλ.

قلوچقه **κουλότσκα,** βλ. قولوچقه.

قلور Ελ. **κλόρ,** ὀν. χλώριον [χημ.] — حامض — χλωρικὸν ὀξύ· ‖ حامض — آزوتى **χαμήζι κλὸρ ἀζότ,** χλωριοαζωτικὸν ὀξύ· ‖ **χαμήζι κλὸρ ἀζοτί,** χλωριοαζωτοῦχον ὀξύ· ‖ حامض — ايود **χαμήζι κλὸρ ἰγιότ,** χλωριοϊωδικὸν ὀξύ· ‖ حامض — بور **χαμήζι κλὸρ πόρ,** χλωριοβορικὸν ὀξύ· ‖ حامض — ذهب **χαμήζι κλὸρ ζεχέπ,** χλωριοχρυσοῦχον ὀξύ· ‖ حامض — قاربون **χαμήζι κλὸρ καρπόν,** ἢ حامض — فحم **χαμήζι κλὸρ φάχμ,** χλωριοανθρακικὸν ὀξύ· ‖ حامض — كيانوس **χαμήζι κλὸρ κιανούς,** χλωριοκυανικὸν ὀξύ· ‖ حامض — ماء **χαμήζι κλὸρ μά,** χλωριοδρικὸν ὀξύ· ‖ — آزوتى **κλὸρ ἀζοτί,** χλωριονιτροῦχος· ‖ — اساس **κλὸρ ἐσάς,** βασιχλώριον· ‖ — كبريت **κλὸρ κιπρίτ,** χλωριοθειϊκός· ‖ — كيانوس **κλὸρ κιανούς,** χλωριοκυάνιον· ‖ — مائيت **κλὸρ μαϊγέτ,** ὑδροχλωρικός, ἢ χλωρυδρικὸς [ὀξύ]· ‖ — ملح **κλὸρ νέμλ,** χλωροφόρμιον [قلوروفورم **κλοροφόρμ**]· ‖ — عليت **κλὸρ νεμλιγέτ,** ἄλλως قلوروفورميت **κλὸρ φορμιγέτ,** χλωροφόρμισις· ‖ — مركبات مثنائية **μουρεκκεπάτι μεσναϊγέϊ κλὸρ** χλωριοῦχοι ἑνώσεις· ‖ — ايود مركبات مثنائية **μουρεκκεπάτι μεσναϊγέϊ κλὸρ ἰγιότ,** χλωριοϊωδοῦχοι ἑνώσεις· ‖ — مقياس **μικγιάσι κλόρ,** χλωριόμετρον.

قلوروفورم Γλ. **κλοροφόρμ** [chloroforme] ὀν. χλωροφόρμιον: — وبرمك — χλωροφορμίζω [ἀσθενῆ πρὸς ἐγχείρησιν]· βλ. قلور.

قلوری Α. **κλωρὶ** [λ. βαρβ.] ἐπθ. χλωριώδης: — حامض **χαμήζι κλωρί,** χλωριῶδες ὀξύ.

قلوریت Α. **κλωρ-ιήϵτ** [λ. βαρβ.] ὄν. θ. χλωρικός.

قلوریتی Α. **κλωριήϵτ-ι** [λ. βαρβ.] ὄν. ὑποχλωριοῦχος.

قلوی Α. **καλβί,** ὄν. ἀλκάλιον [χημ.]· § πλθ. قلویات **καλβιηγάτ.**

قلویت Α. **καλβιήϵτ** [ἐκ τοῦ προηγ.] ὄν. θ. τὸ ἀλκαλιοῦχον [χημ.].

قله Α. **κουλλέ,** ὄν. θ. κορυφὴ ὄρους ἢ ἄλλου πράγματος· πύργος: — یانغین πύργος πυρκαϊᾶς, ἤτοι ἔνθα φυλάττουσιν ὑπάλληλοι προσέχοντες μὴ ἐκραγῇ πυρκαϊὰ καὶ ἀγγέλλοντες τὴν ἔκρηξιν αὐτῆς· || — چاك κωδωνοστάσιον· || — ساعت ὡρολογοστάσιον· || بكجی — σκοπιά· § πλθ. قلل **κουλέλ-** || βλ. قوله.

قله مسك Τ. **καλὲ-μοσκ,** βλ. قاله ἢ قاليه.

قلیان Π. **καλγιάν,** ὄν. εἶδος καπνοσύριγγος, ἄλλως ناركيله **ναργκιλέ-** βλ.

قلیته Ιτ. **καλιέτα** [caletta] ὄν. δίπυρον, κ. γαλέτα: اوتی — ἄλευρον διπύρου, ἄλευρον λευκὸν πρώτης ποιότητος.

قلیته Ιτ. **καλιέτα** [galeotta] ὄν. εἶδος ἐμπορικοῦ πλοίου ἄλλοτε, ἔχοντος σχῆμα قالیون· βλ. λ. καὶ غولت.

قلیج Τ. **κηλὶδζ** [κατὰ τὸ لهجه ἐκ τοῦ قیلق βλ. καὶ قیلاغو] ὄν. ξίφος, σπάθη: — تیوری ἔλασμα ξίφους· || — قبضه‌سی λαβὴ ξίφους· || — قینی κολεὸς ξίφους· || — پابوجی τὸ κάτω ἄκρον τοῦ κολεοῦ τοῦ ξίφους· || — قامچی ξίφος εὐθύ, στενὸν καὶ αἰχμηρόν· || — کسکین ξίφος κοπτερόν· || — آلایی τελετὴ ξίφους, ἤτοι καθ' ἣν ὁ Σουλτᾶνος περιβάλλεται τὸ ξίφος [τελετὴ ἀντίστοιχος πρὸς τὴν στέψιν εὐρωπαίων μοναρχῶν] βλ. تقلید· || — لال ξιφήρης, ὁ ἔχων γυμνὸν τὸ ξίφος, ἕτοιμος πρὸς πάλην, πόλεμον· || صبان — ὕννις ἀρότρου· || بالغی — ξιφίας [ἰχθ.]· || — اوتی ξίφιον, κ. σπαθόχορτον [βλ. قنطاریون]· § ἐπθ. καμπύλος, κυρτὸς ὡς ξίφος: باجاق — μηρὸς κυρτός, ραιβός, ραιβοσκελής· || چكمك — σύρω τὸ ξίφος, ξιφουλκῶ· || چاق آچمق ἢ — κτυπῶ διὰ τοῦ ξίφους· || طاقینق ἢ كیمك — περιβάλλομαι ξίφος [ἐπὶ Σουλτάνων]· || — آچق ἀκονίζω ξίφος. || دن چیرمك — ἀποκτείνω, κ. λ. περνῶ ἀπὸ τὸ σπαθί· || دن قورتلمق — διαφεύγω τὸ ξίφος σώζομαι· || دن قورتلمش — τὰ λείψανα τοῦ ξίφους [ἐπὶ στρατοῦ κτλ.]· || قومق — βάλλω σπαθί, ἤτοι σφάζω· || آتلامق — δίδω ὅρκον, ὀρκίζομαι [πηδῶ ξίφος]· || — ی طوتمق στολίζω τὸ ξίφος ἤτοι χρυσῶ ἢ ποικίλλω δι' ἀδαμάντων τὴν λαβὴν κτλ. || — ی اتمکیدر εἶναι ἄρτος τοῦ ξίφους του, ἤτοι κεκτημένος διὰ τοῦ ξίφους του [πρμ.]· || — قینی کسمز τὸ ξίφος δὲν κόπτει τὸν κολεὸν αὐτοῦ [πρμ.]· § قالقان — ξιφίνδα [παιδιά]· § [ἐπρ.] قلیجنه **κηλιὸζνά,** ἀπὸ τὸ ὀξὺ μέρος, ἤτοι καθέτως τεθειμένος [ἐπὶ δοκῶν, σανίδων, πλίνθων]· βλ. قلیجلامه.

قلیججی Τ. **κηλιὸζ-δζῆ,** ὄν. ξιφοποιὸς ἢ ξιφοπώλης.

قلیجخانه Τ. **κηλιὸζ-χανέ,** ὄν. ἐργοστάσιον κυβερνητικὸν πρὸς κατασκευὴν ὅπλων.

قلیجلامه Τ. **κηλιὸζ-λαμά,** ἐπθ. καὶ ἐπρ. ὁ τεθειμένος οὕτως ὥστε τὸ στενὸν καὶ ὀξὺ μέρος νὰ ᾖ πρὸς τὰ ἄνω, ὁ μὴ πλαγιαστός, κάθετος [ἐπὶ δοκῶν, σανίδων, πλίνθων]· || اولیوب یاتمه وضع اولنان کریش — δοκὸς **[κιρὶς]** τεθεῖσα οὐχὶ καθέτως [ἀπὸ τὸ ὀξὺ μέρος], ἀλλ' ἐπιπέδως **[γιατημινέ,** πλαγιαστά]· βλ. قلیج καὶ قازیق.

قلیجلی Τ. **κηλιὸζ-λῆ,** ἐπθ. ξιφηφόρος, ὁ φέρων ξίφος, ξιφήρης.

قلیف Τ. **κηλιὴφ** [ἐκ τοῦ ἀρβ. غلاف] περικάλυμμα, θήκη: — ی مندر περικάλυμμα στρώματος [μινδερίου]· || — ی یصدیق περικάλυμμα μαξιλαρίου· || — ی چالان مناره‌لی حاضر ایدر ὁ κλέπτων τὸν μιναρὲν προετοιμάζει τὴν θήκην του, **κηλιφνὴ** [πρμ.].

قلیل Α. **καλίλ** [ἐκ τοῦ قلّ, ρζ. قل] ἐπθ. ὀλίγος, σμικρός, βραχύς: — اقل **ἐκάλλι καλίλ,** ὀλίγιστος [καὶ τῶν ὀλίγων ὀλίγος] || [βοτ.] الازهار — **καλίλου-λ-ἐζχάρ,** ὀλιγανθής· || الاوراق — **καλίλου-λ-ἐβράκ,** ὀλιγόφυλλος· || البزر — **καλίλου-λ-πέζρ,** ὀλιγόσπερμος· § θ. قلیلا **καλιλέ:** دن — **μουπέτι καλιλετέ,** ἐν βραχεῖ διαστήματι χρόνου.

قلیلاً Α. **καλίλ-εν,** ἐπρ. ὀλίγον, σπανίως· || — — ὀλίγον κατ' ὀλίγον.

قلیما Π. **κηλήμγια,** ὄν. σκωρία χρυσοῦ ἢ ἀργύρου.

قلیون Ιτ. **καλγιόν,** βλ. قالیون.

قلیون Π. **καλγιούν,** ὄν. ταὐτὸ قلیان, βλ.

قلیه Τ. **καλγιὰ** [ἐκ τοῦ قلی, βλ. καὶ قالیه] ὄν. ἀλκάλι· || طاشی — ποτάσσα· || طوزی — ἅλας σόδας·

قلیه Τ. **καλγιέ,** ὄν. φαγητὸν ἐκ λαχανικῶν ἐψημένων ἀφοῦ πρότερον φρυγῶσι [καβουρδισθῶσι] διὰ βουτύρου: — ی بادنجان ἢ قباق κολοκύνθια ἢ μελιζάναι ἐψημέναι ὡς εἴρηται.

قما Τ. **κάμα,** βλ. قامه.

قمار Α. **κημάρ,** κ. **κουμάρ,** ὄν. τυχηρὸν χαρτοπαίγνιον παιζόμενον ἐπὶ χρήμασι, κύβος: اوینامق — παίζω τυχηρὰ χαρτοπαίγνια· || — ك صوکی خرابیتدر — τὸ τέλος τῶν τυχηρῶν παιγνίων εἶναι καταστροφή **[χαραπιγέτ].**

قمارباز Π. **κουμαρ-πάζ,** ὄν. ὁ παίζων τυχηρὰ χαρτοπαίγνια, χαρτοπαίκτης.

قمارباز لق Τ. **κουμαρ-παζλήκ,** ὄν. τὸ ἔργον τοῦ χαρτοπαίκτου.

قمارجی Τ. **κουμαρ-δζῆ,** ὄν. ταὐτὸ قمارباز βλ.

قمارجیلق Τ. **κουμαρ-δζηλήκ,** ὄν. ταὐτὸ قمارباز لق.

قمارخانه Π. **κουμὰρ-χανέ,** ὄν. χαρτοπαικτήριον, ἤτοι μέρος ἔνθα παίζουσι χαρτοπαίκται ἐπὶ χρήμασι.

قماره Ιτ. **κάμαρα,** βλ. قامره.

قماری Α. **καμαρί,** πλθ. τοῦ قمر **κουμαριγέ,** βλ.

قماری Τ. **κουμαρῆ,** ὄν. εἶδος ἀλόης προερχομένης ἐξ Ἰνδιῶν [ἡ λέξις ἐκ τοῦ ὀνόματος τοῦ τόπου].

قماز Τ. **κημάζ,** παραφθορὰ τοῦ غماز **γαμμάζ,** βλ.

قماش Α. **καμμὰς** [ρζ. قش] ὄν. ὁ ἀνάπτων τὴν ἑστίαν τοῦ λουτροῦ· βλ. کلخانجی.

قماش Α. **κουμάς,** ὄν. ὕφασμα: — بر طوب ἓν δέμα [τόπι] ὑφάσματος· § [κοιν.] ὕφασμα μεταξωτὸν ἐξαίρετον ἢ ἀπομίμησις αὐτοῦ· § ὑφή, ἤτοι ποιότης: ی اعلا صوف — σόφιον οὗ ἡ ὑφὴ ἤτοι ἡ ποιότης ἐξαίρετος **[ἀλγιά]**· § μτφ. ποιότης ἀνθρώπου κακοήθους: ی آشاغی آدم — ἄνθρωπος εὐτελοῦς ποιότητος· || در — ه او ποίας ποιότητος εἶναι; [ἄθλιος]· § πλθ. قماشه اقمش **ἀκμισέ.**

قماشمق Τ. **καμασμάκ,** قماشدیرمق **καμαστρμάκ,** βλ. قاماشمق، قاماشدیرمق.

قماقم Α. **καμακήμ,** πλθ. τοῦ قمقم καὶ قمقمه, βλ.

قمامه Α. **κουμαμέ,** ὄν. θ. πλῆθος ἀνθρώπων· § σαρώματα, σκύβαλα· § ἡ ἐκκλησία τῆς Ἱερουσαλήμ.

قمر Α. **καμέρ,** ὄν. σελήνη: لقای نورانی — و جمال روحانیسیله ملکة الیال اطلاقنه سزادر ἡ σελήνη διὰ τὸ φωτεινὸν αὐτῆς πρόσωπον **[λικάϊ νουρανὶ]** καὶ τὸ πνευματικὸν αὐτῆς κάλλος **[δζεμάλι ρουχανὶ]** ἀξίζει νὰ ὀνομασθῇ **[ιτλακηνὲ σεζά-τιρ]** βασίλισσα τῶν νυκτῶν **[μελίκετου-λ-λεγιάλ]** — کنعانی **καμέρι κεν'ανί,** ἡ σελήνη τῆς Χαναὰν [ἐπώνυμον τοῦ πατριάρχου Ἰωσὴφ παραβάλλοντος τοῖς ἀνατολικοῖς ποιηταῖς]· § δυϊκ. قرین **καμερέϊν,** ὁ ἥλιος καὶ ἡ σελήνη· § πλθ. اقمار **ἀκμάρ-** || βλ. هلال.

قمری Α. **καμερ-ί,** ἐπθ. σεληνιακός· § [ἰατρ.] σεληνιαζόμενος, ἐπιληπτικός· § θηλ. قمریه **καμεριγέ:** — سنهٔ ἔτος σεληνιακόν· || شهور — μῆνες **[σουχοὺρ]** σεληνιακοί· || — حروف γράμματα **[χουροὺφ]** σεληνιακά, ἤτοι τὰ ἑξῆς 14: ا ب ج ح خ ع غ ف ق ك م و ه ی, ἀντίθετα τοῖς ἡλιακοῖς γράμμασι [βλ. شمسیه]· || βλ. قریه.

قمری Α. **κουμρί,** κ. **κουμρού** [قومری] ὄν. τρυγών: — سوخته بال **κουμρὶϊ σουχτε-πάλ,** τρυγὼν ἧς ἡ πτέρυξ ἐκάη, ἤτοι μὴ δυναμένη νὰ πετάξῃ [μτφ.]· || دکل چشم کبود اول ایروانك زیرطاقنده ایکی آواره — درکه کمش آشیان طوتمش دێن εἶναι γλαυκοὶ ὀφθαλμοὶ **[τσέσμι κεπὸϋ]** ὑπὸ τὴν ἀψίδα **[ζίρι τακηνπὲ]** ἐκείνων τῶν ὀφρύων **[ἐπρουβάν],** εἶναι δύο περιπλανώμεναι **[ἀβαρὲ]** τρυγόνες, αἵτινες ἤλθον καὶ ἐνεφώλευσαν [στίχ.]. § θ. قریه **κουμριγέ,** τρυγὼν θήλεια· ὁ πλθ. τούτου قماری **καμαρί.**

قمرین Α. **καμερέϊν,** δυϊκ. τοῦ قمر **καμέρ,** βλ.

قمریه Α. **καμεριγὲ** [θ. τοῦ قمری βλ.] ἐπθ. σεληνιακός· § ὄν. θ. σκιὰς ἐν τῷ κήπῳ ἐκ κλάδων ἢ ξύλων, ἔνθα κάθηνται τὰς νύκτας

قناديل A. **κανά̱ιλ** [πλθ.τοῦ قنديل] ὄν.κανδῆλαι,λύχνοι: —ثريا مثيل ή انجم مثيل **κανά̱ιλ ὀουρεγιὰ-μεσίλ,** ἢ **ἐνὸζοὶν-μεσίλ,** κανδῆλαι ὁμοιάζουσαι πρὸς τὰς Πλειάδας ἢ πρὸς τοὺς ἀστέρας [ἤτοι πλῆθος κανδηλῶν].

قناريه T.**κανάργια** [ἐκ τοῦ ὀνόματος τῶν Καναρίων νήσων] ὄν.ἀκανθὶς ἡ καναρία, κ. κανάρι· || —صاريسى λαμπρὸν κίτρινον χρῶμα[ὡς τοῦ καναρίου]· || —اوتى ἠριγέρων, φυτὸν τοῦ ὁποίου ὁ σπόρος χρησιμεύει ὡς τροφὴ τῶν πτηνῶν καλούμενος: يمى قناريه τροφὴ τοῦ καναρίου, κ. κανὰρ γεμί· || βλ. قنس .

قناطت A. **κανατάτ,** ὄν.θ. τὸ ἀπελπίζειν, ἀπελπισία· βλ. قنوط .

قناطر A. **κανατήρ,** πλθ. τοῦ قنطره βλ.

قناطير A. **κανατήρ,**πλθ.τοῦ قنطار καὶ τοῦ قنطره βλ.

قناع A. **κηνᾶ',** ὄν. κεφαλόδεσμος γυναικεῖος [βλ. نقاب ،ياشماق]· § παροψὶς ἢ ἄλλο, ἐντὸς τοῦ ὁποίου ἀποστέλλεται δῶρον.

قناعت A.**κανα'ὰτ** [ρζ. قنع] ρ.ἀφ.θ. αὐτάρκεια, ὀλιγάρκεια,τὸ ν' ἀρκῆται τις εἰς ὅ,τι ἔχει καὶ νὰ μὴ ζητῇ περισσότερον· μτφ.πεποίθησις: —صاحب ἢ اهل ὀλιγαρκής, αὐτάρκης· || القناعة كنز لايفنى **ἑλκανάατου κένζουν λὰ γέφνα,**ἡ αὐτάρκεια εἶναι θησαυρὸς ἀνεξάντλητος [πρμ. ἀραβ. ἐξ ἧς ἡ ταὐτόσημος τουρκικὴ : قناعت كي دولت توكنمز خزينه در اولماز δὲν ὑπάρχει εὐτυχία ὡς ἡ αὐτάρκεια]. ‖ Ρμ. ἀρκοῦμαι,εἶμαι ὀλιγαρκής·πείθομαι [ὃοτ.]: ايڭ بر طوتام اوله — ἀρκεῖται [τὸ ζῶον] εἰς μίαν δράκα χόρτου· || كتيرمك — ἢ ايڭ حاصل — πείθομαι, σχηματίζω πεποίθησιν [δοτ.] : —لزومنه و جداناً كتيرمك πείθομαι περὶ τῆς ἀνάγκης· || حاصل ايڭ الهيه — و حدانيت و σχηματίζω κατὰ συνείδησιν [**βιδζὰνεν**] πεποίθησιν περὶ τοῦ ἐνιαίου τοῦ Θεοῦ [**βαχὰνιγέτι ἰλαχιγέ**].

قناعتبخش Π. **κανα'ὰτ-τάχς,** ἐπθ. ὁ παρέχων αὐτάρκειαν,ἱκανοποιῶν.

قناعتكار Π.**κανα'ὰτ-κιάρ,** ἐπθ.αὐτάρκης, ὀλιγαρκής.

قناعتكش Π. **κανα'ὰτ-κέ̱ς,** ταὐτὸ προηγ.

قنافذ A. **κανά̱ιζ,** πλθ. τοῦ قنفذ **κουνφοὺζ,** βλ.

قنات T. ἢ قناد **κανάτ,** ὄν. πτέρυξ : قوش —πτέρυξ πτηνοῦ· || —ى قرنال πτέρυξ ἀετοῦ· || —ى بالق πτερύγιον ἰχθύος· || قيو —ى φύλλον θύρας, θύρωμα, κ. τὸ κανάτι τῆς πόρτας· || —ى پنجره φύλλον παραθύρου, πτερόν, κ. τὸ κανάτι τοῦ παραθύρου· || ى — بورون πτερύγιον ρινός· || —لى دكرمن يلكنك τὰ πτερὰ τοῦ ἱστίου μύλου [**ἐεγιρμὲν γελκενιγνίν**]· § πτέρυξ οἰκοδομῆς· §τὸ ἥμισυ τοῦ πλάτους ὑφάσματος δεδιπλωμένου κατὰ μῆκος, φύλλον τάπητος· || —كورك τὸ ἥμισυ ἑνὸς ταχτᾶ[βλ. تختە]γουναρικοῦ[**κιδόκ**]· || —قول βραχίονες **[κόλ],** πτέρυγες, ἤτοι μέλη τοῦ σώματος· μτφ. βοηθοί· || —ى يوقدر قولى طوتار قولى βοηθὸν — δὲν ἔχει βοηθόν, συναντιλήπτορα· || —م قيرلدى قولم ἐκόπησαν οἱ βραχίονες καὶ τὰ πτερά μου, ἀπεθαρρύνθην· § αἰγίς, προστασία: —ى آلتنه صيغندم — κατέφυγον ὑπὸ τὰς πτέρυγάς του, ὑπὸ τὴν αἰγίδα του· || —ات εἶδος μεγάλης νυκτερίδος· || —قزل ، —ى صارى εἴδη ἰχθύων τῶν γλυκέων ὑδάτων,ὁμοιάζοντα πρὸς τὸ جان βλ.

قنات A. **κανάτ,** ὄν.θ.ὑπόγειος ὀχετὸς ὕδατος ἢ ἀκαθαρσιῶν, σωλήν,§ ὑδραγωγεῖον· § [ἀνατ.] σωλὴν ἀγωγός, πόρος: —انفيه **κανάτι ἐνφιγέ,** σωλὴν ἀγωγὸς τοῦ δακρύου ἀπὸ τῆς κύστεως τοῦ ὀφθαλμοῦ, ἐν ᾗ παράγεται,πρὸς τοὺς ρώθωνας· || —احليليه **κανάτι ἀχλιλιγέ,** σωλὴν δι' οὗ ἐξέρχεται τὸ οὖρον, οὐρήθρα· || —صفراويه **κανάτι σαφραβιγέ,** χοληδόχος ἀγωγός· § πλθ. قنوات **κανεβάτ.**

قناتلانمق T.**κανατ-λανμάκ,** ρμ.οὐδ. πτεροφυῶ, ἀποκτῶ πτέρυγας [ἐπὶ πτηνῶν ἢ ἐντόμων]ἄρχομαι νὰ πετῶ: —چكركه ἡ ἀκρὶς [**τζεκιρκὲ**] πτεροφυεῖ.

قناتلى T.ἢ قنادلى **κανατ-λῆ,**ἐπθ. ὁ ἔχων πτέρυγας, πτερυγοφόρος, πτερυγωτός.

قناته Ιτ.**κανάτα,** ὄν. μέτρον ἐκ λευκοσιδήρου·§μικρὰ λάγηνος, ὑδρία: صو—سى ὑδρία ὕδατος, κ. κανάτα.

قناد T. **κανάτ,** βλ. قنات .

قناد A. **καννὰτ** [ρζ. قند] ὄν. ζαχαροποιός' ζαχαροπώλης [τ. شكرجى].

قنادس T. **κανατ-σήζ,** ἐπθ. ὁ ἄνευ πτερύγων, ἀπτέρυγος: قوش اوچماز—τὸ ἀπτέρυγον πτηνὸν δὲν ἵπταται [πρμ.].

ὑπὸ τὸ σελινόφως πρὸς διασκέδασιν· βλ. καὶ مهتابه **μεχτά̱βγέ.**

قنديه A. **κουμριγέ,** θ. τοῦ قرى **κουμρί,** βλέπε.

قنع A. **κάμ',** ρ.ἀφ. τὸ ἐξευτελίζειν, τὸ καταβάλλειν, ἀνατρέπειν, κατασιρέφειν. ‖ Ρμ. [αἰτ.] : ايڭك — شهرك اساسنى ἀνατρέπω, κατεδαφίζω πόλιν· § ὄν. χώνη [τ. خونى] : — السمع **κάμ'ου-ὸ-σέμ',** χώνη τοῦ ὠτός, ἤτοι ἀκούω σιωπηλὸς τοὺς λόγους τινός· §[ἀνατ.] χώνη, ἤτοι ἀγγεῖον τοῦ ἐγκεφάλου· § [βοτ.] χοανοειδὴς στεφάνη.

قمعوله A. **καμ'ουλέ,** ὄν.θ.ἀκμαί, ἤτοι ἐξανθήματα νεανικῆς ὁρμῆς, φυόμενα ἐν τῷ προσώπῳ τῶν νέων· § [βοτ.] κάλυξ.

قمعى A. **καμ'ὶ** [ρζ. قمع] ἐπθ.: الشكل — **καμ'ιγιὸ-ὸ-σέκλ,** χοανοειδὴς [βοτ.].

قمقم T. **κημ-κήμ,** μόριον παριστάνον κίνησιν διηνεκῆ· ἐξ αὐτοῦ τὸ قلاغق ، قلامق κτλ. βλ. καὶ قير.

قمقم A. **κουμκούμ,** θ. قمه **κουμκουμέ,** ὄν. μικρὸν ἰδίᾳ χάλκινον σκεῦος μὲ στενὸν λαιμόν, κ. γκιουγκούμι, κουκοῦμι [βλ. καὶ كوكم **γκιϑγκϑμ,** λατ. cucuma]: فساد ἢ قمه سى σκεῦος ραδιουργίας[**φεδά̱τ,φιτνέ**],σκανδάλου, κακοῦ [πρμ.]· § πλθ. قماقم **καμακήμ.**

قمل A. **κάμλ,** θ. قمل **καμλέ,** ὄν. φθείρ, κ. ψεῖρα [τ. يت]:—داء ال **τά'ου-λ-κάμλ,** φθειρίασις· || —قمل φθειροκτόνος, ἀντιφθειρικόν.

قملانمق T. **κημ-λανμάκ,** ρμ. οὐδ. κινοῦμαι, κάμνω κίνησίν τινα ὡς νὰ θέλω νὰ ἐγερθῶ ἐπὶ ποδός [ἐπὶ ἀνθρώπων], ἢ ὡς νὰ θέλω νὰ πετάξω [ἐπὶ πτηνῶν].

قملتى T. **κημπλτή,** βλ. قملدى.

قملداتمق T. **κημ-πλδα̱τμάκ,** ρμ μτδ. κάμνω τινὰ ἢ τι νὰ κινηθῇ, κινῶ· μετακινῶ, σαλεύω, ὡς χεῖρα, πόδα κτλ. [αἰτ.]

قملدامق T. **κημ-πλδα̱μάκ,** καὶ قملداغق **κημπλδανμάκ,** ρμ. οὐδ. κινοῦμαι, μετακινοῦμαι, ταράττομαι, σαλεύομαι: —پياسه ἡ ἀγορὰ κινεῖται, ἀποκτᾷ ζωηρότητα, κίνησιν· || قملدامقسز ساعت اويودى ἐκοιμήθη ὀκτὼ ὥρας χωρὶς νὰ κινηθῇ, νὰ σαλεύσῃ· || قملداغه يرندن μὴ κινήθητι, μὴ σαλεύῃς,μὴ ταραχθῇς· || قملداغمق δὲν κινεῖ ἢ δὲν σαλεύει ἀπὸ τὴν θέσιν του, ἤτοι κάθηται ἥσυχος, ἢ εἶναι ἑδραῖος.

قملدى T. **κημπλτή** [ἐκ τοῦ προηγ.] κίνησις,ταραχή: دكزده طالغه اولمدقدبشقه ἐν τῇ θαλάσσῃ οὐ μόνον κύματα δὲν ὑπάρχουσιν, ἀλλ' οὐδὲ μικρά τις κίνησις.

قمو T. **καμοῦ,** βλ. قامو.

قمه A. **κημέ,** ὄν. θ. κορυφή, ἄκρον ἢ κεφαλὴ στήμονος [βοτ.]· § μεσόκρανον [ἀνατ.]·§ [ἰατ.]: رأس ، — βρέγμα, κ. τὸ μαλακὸν ἤτοι τὸ ἐμπρόσθιον τοῦ κρανίου ὑπὲρ τὸ μέτωπον· || غله ، — ἀκροπόσθη [**γουλφέ**].

قمى A. **κημμή** [ἐκ τοῦ προηγ.] ἐπθ. κεφαλωτός [βοτ.]· § θ. قميه **κημμηγέ-**

قميز T. **κημὶζ** ἢ قومیز **κουμούζ,** ὄν. εἶδος μποζᾶ [بوزه] ἤτοι ποτοῦ ὑποξύνου, κατασκευαζομένου ἐν Ταταρίᾳ ἐκ κέγχρου, ἢ γάλακτος φορβάδος ἢ καμήλου.

قميص A. **καμής,** ὄν. ὑποκάμισον, χιτὼν [τ. كوملك]·§ [ἀνατ. βοτ.] χιτών: ذو —ال **ζοῦ-λ-καμής,**χιτωνώδης [κορμός]·§[ἰατ.] —جبر **καμήσι δζέ̱τρ,** χιτών.

قميصى A. **καμησ-ή,**ἐπθ. χιτωνώδης [ἀνατ. βοτ.]· συνών· ذوالقميص· βλ. قميص· § θ. قميصيه **καμησηγέ.**

قن A. **κήνν,** ὄν. δοῦλος ἀργυρώνητος· § πλθ. اقنان **ἐκνὰν** καὶ اقنه **ἐκννέ.**

قنا T. **κηνὰ** [ἐκ τοῦ ἀρβ. حنا] ὄν. κύπρος, κ κνᾶ,ἤτοι ἡ θάμνος ἢ ἡ ἐκ τῶν φύλλων αὐτῆς κόνις, δι' ἧς οἱ Ἀνατολικοὶ λαοὶ καὶ ἰδίᾳ οἱ Πέρσαι βάφουσιν ἐρυθρὰν τὴν κόμην,τὸ γένειον, αἱ δὲ γυναῖκες τοὺς ὄνυχας : —كيجه سى νὺξ ὀλίγας ἡμέρας πρὸ τοῦ γάμου, καθ'ἣν βάφουσι διὰ τῆς κύπρου ἐρυθροὺς τοὺς ὄνυχας τῆς μελλονύμφου· || —قومق βάλλω, ἀλείφω κύπρον· || —ل ياقق καίω κύπρον, πανηγυρίζω· || —جيجكى βαλσαμίνη· βλ. فاغيه .

قناب T.**κηνὰ̱** [ἐκ τοῦ ἀρβ.قنب **κουννὲ̱**] ὄν.σπάγγος,θώμιγξ,λινόδεσμος,σπαρτίον: —بر طوره ἓν δέμα σπάγγου· || —ايله باغلامق δένω διὰ σπάγγου [βλ. سجيم]· || —هندى—κάνναβις ἡ Ἰνδικὴ καὶ τὸ ἐξ αὐτῆς μεθυστικὸν ποτόν.

قناپه Γλ. **καναπέ,** βλ. قانايه .

قناق Τ. **κηνάκ,** ὄν. ἄρθρωσις δακτύλου· βλ. قيناق.

قناقنا **κήνα-κήνα** [Γλ. quinquina] ὄν. κιγκίνα, κίνα: خلاصه‌سی—ἐκχύλισμα κίνας.

قنال Γλ. **κανάλ** [canal] ὄν. διώρυξ.

قنالامق Τ. **κηνα-λαμάκ,** ρμ. μτδ. βάφω ἐρυθρὰν τὴν κόμην, τὸ γένειον ἢ τοὺς ὄνυχας διὰ κύπρου, κ. κνᾶ [αἰτ.].

قنالو Τ. ἢ قنالی **κηνα-λῆ,** ἐπθ. ὁ βεβαμμένος διὰ κύπρου [κνᾶ]: قوزی — ἀρνίον βεβαμμένον διὰ κύπρου· || اط— ἡ νῆσος Πρώτη, ἤτοι ἡ πρώτη ἀπὸ Κων]λεως τῶν τεσσάρων Πριγκηπονήσων.

قنامسيق Τ. **κηναμσὶκ** [ἐκ τοῦ قنامق] ἐπθ. σκώπτης, φιλοσκώμμων, φιλοκατήγορος.

قنامق Τ. **κηναμάκ,** ρμ. μτδ. κατηγορῶ, κακολογῶ, κατακρίνω, ἀποδοκιμάζω, σκώπτω, χλευάζω[αἰτ.]·||βλ. قينمق، قينديرمق.

قنانمق Τ. **κηνα-ν-μάκ,** ρμ. μτδ. ὑποκινῶ· κακίζω.

قنب Α. **κουννέπ,** ὄν. κάνναβις [τ. كندير، كنوير] ἐξ ἧς κατασκευάζονται σχοινία, καὶ τῆς ὁποίας ὁ σπόρος χρησιμεύει ὡς τροφὴ τῶν πτηνῶν· ἔκ τινος εἴδους αὐτῆς φυομένης ἐν Ἰνδίᾳ κατασκευάζεται τὸ اسرار ἐσράρ· βλ. λ. καὶ قناب · § δέρμα σκεπάζον τὰς λαγόνας τοῦ ἵππου.

قنبر Α. **κανπέρ,** ὄν. κ. ἐνὸς ἀργυρωνήτου δούλου τοῦ χαλίφου Ἀλῆ, φημισθέντος ἐπὶ πίστει καὶ ἀγάπῃ πρὸς τὸν κύριόν του· § ὄν. ὁ ἐν τῇ οἰκίᾳ τοῦ κυρίου αὐτοῦ γεννηθεὶς δοῦλος: سز دوكون اولماز—δὲν γίνεται γάμος ἄνευ δούλου οἰκιακοῦ [πρμ. ἀντίσοιχος: λείπει ὁ Μάρτιος ἀπὸ τὴν τεσσαρακοστήν;]·||βλ. قانبل.

قنبور Τ. **κανπούρ** [κατὰ τὸ لهجه ἐκ τοῦ προηγ.] ἐπθ. κυφός, ὑβός, κυρτός, καμπούρης [ἐπὶ ἀνθρώπων, δένδρων, οἰκοδομῶν]· § ὄν. κυφότης, κύρτωμα, ὕβος, κ. καμποῦρα: دوه‌نك—ی ὕβος καμήλου·||ی—بورون ὕβος ρινός·||ی—دیوارك κύρτωμα τοίχου·||ی—جیقیق οὗ ὁ ὕβος ἐξέχει, κυφός.

قنبورلاشمق Τ. **κανπουρ-λαϊμάκ,** ρμ. οὐδ. γίνομαι κυφός, καμπούρης, ἀποκτῶ ὕβον, κύφωμα, κύρτωμα, κυρτοῦμαι, καμπουριάζω.

قنبورلق Τ. **κανπουρ-λούκ,** ὄν. κυφότης, κυρτότης, κύφωμα.

قنبوط Τ. **κανπὸτ** [Γλ. chabot] ὄν. κῶθος, εἶδος μικροῦ κωβιοῦ.

قنبي Α. **κουννεπ-ί,** ἐπθ. καννάβινος, ὁ ἐκ καννάβεως κατεσκευασμένος.

قنتارمق Τ. **κανταρμάκ,** βλ. قانتارمق، قاكتارمق.

قنتارمه Τ. **κανταρμά,** βλ. قانتارمه.

قنچلار Ιτ. **καντσελὰρ** [cancellière] ὄν. γραμματεὺς προξενείου, κ. καντσελιέρης.

قنچلاريه Ιτ. **καντσελαρία,** βλ. قانچلاريه.

قند Α. **κὰνπ** [ἐκ τοῦ π. كند] ὄν. σάκχαρις ὡς ἐξάγεται ἐκ τοῦ σακχαροκαλάμου, κ. κάντιον [τ. نبات شكرى]: خام — σάκχαρις φυσικὴ [ἀκατέργαστος]· || مكرر — **κάνπι μουκερρέρ,** σάκχαρις κεκαθαρισμένη, κεκρυσταλλωμένη· μτφ. τὰ χείλη τῆς ἐρωμένης.

قندرمق Τ. **κηντηρμάκ,** βλ. قيندرمق.

قندره Τ. **καντερέ,** βλ. قاندرى.

قندز Τ. **κουντούζ,** βλ. قوندوز.

قندفير Α. **κανπεφὶρ** [ἐκ τοῦ π. كنده كنه‌پيره] ὄν οἱ δύο σύζυγοι, ζεῦγος, ἀνδρόγυνον.

قندن Τ. **κάνπεν,** βλ. قاندن.

قنده Τ. **κάνπε** [βλ. قانده] ἐπρ. ἐρωτ ποῦ; — شكر—شاپ ποῦ ἡ στυπτηρία, ποῦ ἡ ζάχαρις! [πρμ.].

قندى Α. **κανπί,** ἐπθ. σακχάρινος, σακχαρωτός.

قنديل Α. **κανπίλ,** ὄν. κανδήλα ἢ λυχνία, ἰδίᾳ ἡ φωτίζουσα δι' ἐλαίου κατὰ τὸ ἀρχαῖον σύστημα, ὡς αἱ τῶν ἐκκλησιῶν : — آصمه κανδήλα κρεμαστή ||ی — مناره κανδήλα τοῦ μιναρέ·||ی — شاندره ἢ اداره—ی λυχνίσκος καίων ἀμυδρῶς δι' ὅλης τῆς νυκτός·||— كيجه‌سی νὺξ ἑορτῆς θρησκευτικῆς, καθ' ἣν ἀνάπτουσι λυχνίας ἐπὶ τῶν μιναρέδων τῶν τεμενῶν, οἷα ἡ τῆς συλλήψεως, ἡ τῆς γεννήσεως, ἡ τῆς ἀναλήψεως τοῦ Μωάμεθ, καὶ چوركی — πλακοῦντες [τσορέκια] διανεμόμενοι κατὰ τὰς νύκτας ταύτας τοῖς πτωχοῖς·||دونه‌سی — φωταψία· || چيچكی—φυτόν, οὗ τὸ ἄνθος ὁμοιάζει λυχνίᾳ, κ. κανδήλα: آغاجی—εἶδος θάμνου· § πομφόλυξ ἐξ ἀφροῦ σάπωνος: اوچورمق — πετῶ πομφόλυγας [παιδιὰ παίδων σχηματιζόντων πομφόλυγας ἐξ ἀφροῦ σάπωνος]·||—كوك **γκιὸκ κανπίλ,** μεμεθυσμένος εἰς τὸν ἔσχατον βαθμόν, κ. ἄναψε τὰ κανδήλια· § πλθ. قنديل **καναπίλ·** βλ.

قنديلجى Τ. **κανπιλ-δζή,** ὄν. κανδηλοποιός, κανδηλοπώλης· § κανδηλάπτης τεμένους, ἐκκλησίας.

قنديللشمك Τ. **κανπιλ-λεσμέκ,** ρμ. ἀλλ. ἐπισκέπτεσθαι καὶ συγχαίρειν ἀλλήλους ἕνεκα ἑορτῆς ἄλλης ἢ τὸ βαϊράμιον.

قنديلك Τ. **κανπίλ-λίκ,** ὄν. κόγχη ἢ κοίλωμα ὑελόφρακτον ἢ μὴ ἐν τῷ τοίχῳ πρὸς ἐναπόθεσιν λυχνίσκου ὅπως φωτίζῃ τὴν νύκτα τὸ δωμάτιον.

قنديللو Τ. ἢ قنديللی **κανπιλ-λί,** ἐπθ. κανδηλοφόρος· § ὄν. χωρίον τοῦ Βοσπόρου κατὰ τὴν Ἀνατολικὴν ὄχθην· § βλ. قنا.

قنديه Τ. **κάνπια,** ὄν. κ. τὸ Ἡράκλειον τῆς Κρήτης.

قنص Α. **κανές,** ὄν. θήραμα.

قنط Α. **κανέτ,** ὄν. ἀπελπισία· βλ. قنوط.

قنطار Α. **κηντάρ,** κ. **καντάρ,** ὄν. στατήρ, κ. καντάρι, ἤτοι μέτρον βάρους ζυγίζον 44 ὀκκάδας [τὸ τέταρτον τοῦ τσεκίου, βλ. چكی]: دبلی — ἡ γλῶσσα τοῦ στατῆρος || —يكی νέος στατὴρ ζυγίζων ἑκατὸν χιλιόγραμμα·|| —پاره‌سی ζύγιστρα, ἤτοι δικαίωμα λαμβανόμενον ὑπὸ τοῦ δημοσίου ζυγιστοῦ λόγῳ ζυγίσματος διὰ τοῦ στατῆρος·|| رسومی — τέλη [**ρουσοὺμ**] ζυγίσεως· || چكمك اورمق ἢ —ه ζυγίζω διὰ τοῦ στατῆρος· || آغاسی —ὑπάλληλος δημαρχιακός, ὅστις ἐπιθεωρεῖ ἄλλοτε τὰ μέτρα καὶ σταθμά·||بلديه‌سی—ὁ στατὴρ ἐν τῇ ὀσφύϊ του [**πελιντέ**], ἤτοι εἶναι ἀκριβής, προσεκτικὸς ἐν τῇ ληψοδοσίᾳ του· § πλθ. قناطير **κανατήρ.**

قنطارجى Τ. **κανταρ-δζή,** ὄν. ὑπάλληλος τοῦ τελωνείου ἐπιπεφορτισμένος νὰ ζυγίζῃ βάρη, ὡς σάκκους ἀνθράκων, ξύλα κτλ. ζυγιστής, σταθμιστής.

قنطارجيلق Τ. **κανταρ-δζηλήκ,** ὄν. τὸ ἔργον τοῦ ζυγιστοῦ, τοῦ σταθμιστοῦ· βλ. قنطارجى.

قنطارلق Τ. **κανταρ-λήκ,** ἐπθ. ὁ ἔχων βάρος στατῆρος·|| [μτφ.] ى— آغمق ὑβρίζω βαναύσως.

قنطارون Α. **κανταρὸν καὶ** قنطاريون **καντεργὸν** [ἐκ τοῦ ἑλλ.] ὄν. κενταυρίς [φυτ.]·||صغير — μικρὰ [**σαγὴρ**] κενταυρίς·|| — صارى ξίφιον, κ. σπαθόχορτον· βλ. καὶ قليج اوتى.

قنطاريونيه Α. **κανταργιον-ιγέ,** ἐπθ. θ. κενταυροειδῆ [βοτ.].

قنطره Α. **κανταρά,** ὄν. θ. γέφυρα, ἀψὶς γεφύρας, θόλος·§ [ἀνατ.] ارن ». — **κανταράϊ ταρίν,** Ταρίνειος γέφυρα [μέρος τοῦ ἐγκεφάλου]·||وارول ». — **κανταράϊ βαρόλ,** Οὐαρόλειος γέφυρα, παρεγκεφαλίς· § πλθ. قناطر καὶ قناطير **κανατήρ.**

قنطاريه Α. **κανταρ-ιγέ,** ὄν. δικαίωμα δημαρχιακὸν ζυγίσεως διὰ τοῦ στατῆρος, ζύγιστρα.

قنغال Τ. **κανγκάλ,** βλ. قانغال.

قنغى Τ. **κάνγκη,** ἢ هانكی **χάνγκη** [ἐκ τοῦ قا] ἀντ. ἐρωτ. ποῖος; : مكتب— ποῖον σχολεῖον; ||كون —ποίαν ἡμέραν; ||چوجق—ποῖος παῖς; || مرى ايستيورسكز—ποῖον ἐξ ἡμῶν [**κάνγκημζὴ**] θέλετε; || كز خسته — ποῖος ἐξ ὑμῶν [**κάνγκηνζ**] εἶναι ἀσθενής; || سى — ποῖος ἐξ αὐτῶν; § [ἀντ. ἀορ.] ὁστισδήποτε, κ. ὁποῖος: طاشى قالديرسه‌ك التندن چيقار — ὁποιαν πέτραν σηκώσῃς, ἀπὸ κάτω βγαίνει [πρμ.]· || — طاش قانى ايسه باشنى اكا اورسون ὁποια πέτρα εἶναι σκληρά, εἰς ἐκείνην ἂς κτυπήσῃ τὴν κεφαλήν του, ἤτοι τώρα ὅσῳ θέλει ἂς μετανοεῖ [πρμ.].

قنفذ Α. **κουνφούζ,** ὄν. ἐχῖνος, ἀκανθόχοιρος [τ. كرپى]· § πλθ. قنافذ **κανφίζ.**

قنفشه Α. **κηνφισέ,** ὄν. θ. ἴουλος, κουδαρὶς [βλ. تسبيح بوجكى].

قنمق Τ. **κηνμάκ,** βλ. قينمق.

قنوات A. **κανεβάτ,** πλθ. τοῦ قنا βλ.

قنوت A. **κουνούτ,** ὄν. εὐλάβεια, εὐσέβεια, ὑπακοὴ εἰς τὸν Θεόν· § ἡ προσευχὴ ἡ καλουμένη وتر βίτρ· βλ. λ.

قنوط A. **κουνούτ,** ὄν. ἀπελπισία· βλ. καὶ قنط καὶ قطت.

قنوع A. **κανού',** ἐπθ. αὐτάρκης, ὀλιγαρκής· βλ. قناعت καὶ قناعتكار·

قنوع A.**κουνού,** ὄν.αὐτάρκεια,ὀλιγάρκεια· βλ. قناعت.

قنوی A. **κανεβί** [ἐκ τοῦ قنا] ἐπθ. ραδδωτός,ὁ ἐν εἴδει ὀχετοῦ ἢ σωλῆνος.

قنه‌قنه **κήνα-κήνα,** βλ. قناقنا.

قنی T. **κάνι,** βλ. قانی.

قنیع A. **κανὶ'** [ρζ. قنع, βλ. قناعت] ἐπθ. ὀλιγαρκής, ταὐτὸ **قنوع κανού'.**

قو T. **κό,** προστ. τοῦ ρημ. قومق βλ.

قوا A. **κουβὰ** [πλθ. τοῦ قوت] ὄν. θ. δυνάμεις : **خمسه ی — κουβάϊ χαμσέ,** αἱ πέντε αἰσθήσεις [τοῦ ἀνθρώπου], ἢ **خمسهٔ ی — ظاهره** αἱ πέντε φαναραὶ **[ζαχηρὲ]** αἰσθήσεις, ἤτοι ἡ ὅρασις [باصره], ἡ ἀκοὴ [سامعه], ἡ γεῦσις [ذائقه], ἡ ὀσφρησις [شامه] καὶ ἡ ἁφὴ [لامسه]· || **عقلیه ی—διανοητικαὶ [ἀκλιγὲ]** δυνάμεις· || **ی— اربعه κουβάϊ ἐρπα'ά,** αἱ τέσσαρες δυνάμεις, δυναμῖδαι, ἤτοι τὸ φῶς, ἡ θερμότης, ὁ ἠλεκτρισμός, ὁ μαγνητισμός[φυσ.]· ||βλ. καὶ قوی.

قوابل A. **καβαπίλ,** πλθ. τοῦ قابله βλ.

قواد A. **καββὰπ** [ρζ. قود, βλ. قاد] ὄν. μαστροπός.

قواد A. **κουββάπ,** πλθ. τοῦ قاد βλ.

قوادی A. **καβαπί,** πλθ. τοῦ قاديه βλ.

قوارع A. **καβαρῆ'** [πλθ. τοῦ قارعه] ὄν.θ. συμφοραί, δυστυχήματα : **قرآن ـ** ἐδάφια τοῦ Κορανίου **[κουρ'ὰν]** ἀναγινωσκόμενα πρὸς προφυλακὴν ἀπὸ τῆς βλάβης τῶν κακοποιῶν πνευμάτων ἢ ἄλλου κακοῦ.

قواره T. **καβαρά,** βλ. قاواره.

قوارير A. **καβαρίρ,** πλθ. τοῦ قاروره βλ.

قواس A. **καββὰς** [ρζ. قوس] ὄν. στρατιώτης ὡπλισμένος διὰ τόξου, τοξότης ἄλλοτε· κλπτήρ,κλπτὴρ πρεσβείας, κ.καβάσης.

قواسیه Γλ. **καβάσια** [cassier] ὄν. κασσία δένδρον, τ. آجی آغاج].

قواسلق T.**καββασ-λήκ,** ὄν. τὸ ἔργον τοῦ κλπτῆρος· βλ. قواس.

قواص **καβάς,** ἀντὶ قواس βλ.

قواصف A.**καβασὴφ** [πλθ. τοῦ قاصف]ὄν. ἄνεμοι σφοδροί, ἀνεμοστρόβιλοι: **ـ** طوفان انكيز ἀνεμοστρόβιλοι διεγείροντες κατακλυσμόν **[τουφὰν-ένγκίζ].**

قواطه **καβάτα,** βλ. قاطا· § εἶδος δομάτας πικρᾶς.

قواعد A. **καβαὶτ** [πλθ. τοῦ قاعده] ὄν. θ. βάσεις· κανόνες, ἀρχαί : **ـ** صرفیه κανόνες γραμματικοὶ **[σαρφιγὲ]**· || **ـ** نحویه κανόνες συντακτικοί **[ναχβιγέ]**· || **ـ** كليه **καβαὶτι κιθλλιγέ,** γενικαὶ ἀρχαὶ [τοῦ δικαίου]·§γραμματική : **ـ** عثمانیه γραμματικὴ ὀθωμανική.

قواف T. **καβὰφ** [ἐκ τοῦ ἀρβ. خفاف, βλ.] ὄν. ὑποδηματοπώλης,ἰδίᾳ ὁ πωλῶν εὐθηνὰ μεταχειρισμένα ἢ μὴ ὑποδήματα διὰ τὸν ὄχλον: مالی—ὑπόδημα πρόστυχον· || ایشی—ἔργον πρόστυχον, χυδαῖον· || ی—كاغد στρεψοδίκης· || ی — لفردی συκοφάντης, κατήγορος.

قوافخانه T. **καβαφ-χανέ,** ὄν. ὑποδηματοπωλεῖον, ἔνθα πωλοῦνται πρόστυχα ὑποδήματα· βλ. قواف.

قوافل A. **καβαφίλ,** πλθ. τοῦ قافله βλ.

قوافلق T.**καβαφ-λήκ,** ὄν. ὑποδηματοπωλική, ἤτοι τὸ ἔργον τοῦ πωλοῦντος πρόστυχα ὑποδήματα κτλ. βλ. قواف.

قوافی A. **καβαφί,** πλθ. τοῦ قافيه βλ.

قواق T. **καβάκ,** βλ. قاواق.

قوال T. **καβὰλ** [κατὰ τὸ ἀραβ. قوال ἐκ τοῦ قول ἤτοι ὁ ἐσωτερικῶς κενός,

κοΐλος] ὄν.αὐλός: چالق—παίζω αὐλόν· || تفنك—πυροβόλον οὗ ὁ σωλὴν δὲν εἶναι ῥαβδωτὸς ἀλλὰ στρογγύλος,ὡς ὁ αὐλός· || اوسق ششخانه—ἀσύμμετρος, δυσανάλογος [κ. λ. τὸ ἐπάνω αὐλός, τὸ κάτω καραβίνα].

قوال A. **καββὰλ** καὶ قوال **καββαλὲ** [ρζ. قول **κὰβλ**] ὁ λαλῶν πολλά, εὔγλωττος ἢ λάλος, πολύλογος.

قوالامق T. **κοβαλαμάκ,** βλ. قوغالامق.

قوالایجی T. **κοβαλαϊτζί,** βλ. قوغالایجی.

قوالب A. ἢ قوالیب **καβαλὶπ** [πλθ. τοῦ قالب] ὄν. τύποι : معانیدر **ـ** الفاظ **ἐλφὰζ καβαλίπι με'ανίτιρ,** αἱ λέξεις εἶναι οἱ τύποι τῶν ἐννοιῶν.

قواله **καβάλα,** ὄν. κ. Καβάλα [πόλις παραθαλασσία ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ Δράμας]· § ὄν. παράπηγμα παρὰ τὴν θάλασσαν.

قوالیب A. **καβαλίπ,** βλ. قوالب.

قوالیر Ιτ. **καβαλὶρ** [cavalière] ὄν. ἱππότης,κ.καβαλιέρος :لر—مالطه οἱ ἱππόται, ἢ οἱ πειραταὶ τῆς Μελίτης.

قوام A. **καβάμ,** ὄν. ἀνάστημα ἀνθρώπου· μτφ. εὐθύτης, δικαιοσύνη.

قوام A. **κπβάμ,** ὄν. κίων, τὸ δι' οὗ ὑφίσταταί τι, νόμος, κανών : **ـ** دين κίων τῆς θρησκείας· § πῆξις, σύστασις ὑγροῦ, ὡς ζαχάρεως γλυκύσματος κτλ. κ.δέσιμον,ἀκμή, ὡρίμανσις : شكرى ه — كتيرمك πήγνυμι, δένω τὴν ζάχαριν, φέρω εἰς τὴν ἀκμήν· || ه — كلك πήγνυμαι, λαμβάνω σύστασιν ἢ ἀκμήν,δένω[ἡ ζάχαρις], ὡριμάζω· || ـى بولمق—εὑρίσκω σύστασιν **[κπβαμνή],**ὡριμάζω,πήγνυμαι §μτφ.ἀκμή: ی—ایشك ἡ ἀκμὴ τοῦ πράγματος.

قوام A. **κουββάμ** [πλθ. τοῦ قيم **καγὶμ**] ὄν. ἔφοροι βακουφίου, ἤτοι ἀφιερώματος.

قواملانمق T.**κπβαμ-λανμάκ,**ρ.οὐδ. λαμβάνω σύστασιν [ἐπὶ ὑγρῶν], πήγνυμαι, ἔρχομαι εἰς ἀκμήν, ὡριμάζω.

قواملو T. ἢ قواملی **κπβαμ-λῆ,** ἐπθ. ὁ ἔχων σύστασιν [ἐπὶ ὑγρῶν], πηκτός: — شكر ζάχαρις πηκτή, κ. δετή, μελάτη.

قوان T. **κοβάν,** βλ. قوغان.

قوانج T. **κπβὰνζ** [ἐκ τοῦ قوانمق] ἐπθ. καυχηματίας, κομπαστής.

قوانس Π. **καβανός,** βλ. قوانوز.

قوانمق T. **κπβανμάκ,** ρμ. οὐδ. ἐπαίρομαι, ἀλαζονεύομαι, καυχῶμαι· βλ. كوكنمك.

قوانوز T. **καβανὸζ** [κατὰ τὸ لهجه ἐκ τοῦ قوغان **κογὰν**=κυψέλη, قوغانوز **κογανόζ**· βλ. περσ. قوانس] ὄν. ἀγγεῖον πήλινον, κελέβειον, κ. καβανόζι.

قوانین A. **καβανὶν** [πλθ. τοῦ قانون] ὄν. νόμοι, θεσμοί, κανόνες : **ـ** موضوعه οἱ κείμενοι **[μεβζουὰ]** νόμοι· || **ـ** رياضیه—μαθηματικοὶ **[ριγιαζιγὲ]** κανόνες· || **ـ** جزائیه—ποινικοὶ **[δζεζαϊγὲ]** νόμοι· || **ـ** دینیه—θρησκευτικοὶ νόμοι.

قوائم A. **καβαΐμ,** πλθ. τοῦ قائمه βλ.

قوب T. ἢ قوپ **κούπ,** μόριον προταττόμενον ἐπιθέτων τινῶν ἀρχομένων ἀπὸ قو πρὸς ἐπίτασιν τῆς ἐννοίας αὐτῶν : قوپ قورو **κοὺπ κουρού,** κατάξηρος· || قولای قوپ **κὸπ κολάϊ,** λίαν εὔκολος.

قوباء A.**κουπὰ** [βλ.قوبه]ὄν. λειχήν, ἕρπης: **ـ** اصفر ی—**κουπάϊ ἀσφέρ,** κηρίον [εἶδος λειχῆνος]· || **ـ** اغنام ی— **κουπάϊ ἀγνάμ,**δερματικὸν νόσημα προσβάλλον ἰδίως τὸ ρύγχος τῶν κριῶν· || **ـ** نخاليهٔ ساقیه ی—**κουπάϊ νουχαλιγέϊ θακηγέ,**εἶδος ἐξανθήσεως,περιβάλλον τὴν κνήμην ὡς περικνημιδοδέτης.

قوباد T. **κουπάτ,** κ. **χουπάτ,** ἐπθ. δημώδης, χυδαῖος, [λέγεται ἰδίᾳ περὶ τῆς τουρκικῆς διαλέκτου τῆς λαλουμένης ὑπὸ τῶν κατοίκων τῆς Μ. Ἀσίας].

قوبادلق T. **κουπατ-λήκ,κ. χουπατ-λήκ,** ὄν.χυδαϊσμὸς γλώσσης· βλ.προηγ.

قوبالت Γλ. **κοπάλτ** [cobalt] ὄν. κοβάλτιον [χημ. στοιχεῖον].

قوبالتی A. **κοπαλτὶ** [λ. βαρβ.] ἐπθ. κοβαλτικός [χημ.].

قوبان T.**κουπὰν**[κ.λ.μανιώδης]ὄν.κ. ποταμὸς εἰς τὰ παράλια τῆς Ἀζοφικῆς.

قوبائی A. **κουπαΐ** [ἐκ τοῦ قوبا] ἐπθ.ἐρπητικός, λειχηνώδης· § θ. قوبائیه **κουπαΐγέ.**

قوبور T. **κουπούρ,** ὄν. σωλήν, θήκη πιστολίου, φαρέτρα: ی—پشطوو θήκη πιστολίου **[πιπόβ]**·‖ ی—اکر θήκη πιστολίου συνημμένη τῷ ἐφιππίῳ **[ἐγέρ]**·‖ ی—قلم θήκη καλάμου·‖ی—لغم σωλὴν ὑπονόμου **[λαγήμ]**· § στενὸς ὡς σωλήν: پانطالون —περισκελὶς στενή.

قوبه A. **κουπέ,** ὄν. θ ψώρα [βλ. قوبا καὶ جرب]· § قوبة الذقن **κούπετου-ζ-ζεκάν,** σύκωσις [ἰατ.].

قوبی A. **κουπί,** ἀντὶ قوبائی, βλ.

قوپ T. **κούπ,** βλ. قوب.

قوپا Ιτ. **κούππα** [coppa]ὄν.ποτήριον,κ.κοῦππα· § ἡ κοῦππα τοῦ χαρτοπαιγνίου.

قوپارتمق T **κοπ-αρτ-μάκ,**ρμ.διαμ. σχίζω, τραυματίζω τι διά τινος [δοτ. αἰτ.]: —پرماغی اکسره σχίζω,τραυματίζω τὸν δάκτυλον εἰς τὸ καρφὶ ἐξ ἀπροσεξίας·§βάλλω τινὰ νὰ σχίσῃ,ν'ἀποσπάσῃ, νὰ διαρρήξῃ·βλ.قوپارمق.

قوپارمق T. **κοπ-αρ-μάκ,** ρμ. μτδ. ἀποσπῶ, διαρρηγνύω, συλλέγω· κόπτω· διεγείρω [αἰτ.]: — میوه ی چیچك κόπτω, συλλέγω ἄνθη, καρπούς·‖—آچمه ἀποσπῶ χρήματα δολίως·‖— زنجیر σπάνω,κόπτω τὴν ἄλυσιν,μαίνομαι,καθίσταμαι μανιώδης·‖کمی زنجیری —τὸ πλοῖον ἀποσπᾷ τὴν ἄγκυραν[ἐπὶ μεγάλης τρικυμίας]·‖ —یورك ἀποσπῶ,κόπτω τὴν καρδίαν **[γκιοπέκ],**ἤτοι προξενῶ πολὺν πόνον·‖—اصروب δάκνω **[ἠσηροὺπ]** καὶ ἀποσπῶ, προξενῶ πολὺ πόνον·‖ — کورلدی κάμνω θόρυβον, ταραχήν, θορυβῶ·‖ —قوغا διεγείρω ἔριδα, ρῆξιν·‖ قیامتی — ποιῶ μέγαν θόρυβον, φωνάζω, χαλνῶ τὸν κόσμον μὲ τὰς φωνάς,ὀργίζομαι, φέρω τὸν κατακλυσμόν·‖ طومورزدن قیل—هنردر εἶναι τέχνη ν' ἀποσπάσῃ τις τρίχα ἀπὸ χοίρου [χοῖρ] [πρμ.]· ‖ توز قوپان τόπος ἀπέναντι τοῦ ἀνέμου, ἔνθα ἐγείρεται πολὺς κονιορτός.

قوپال T. **κουπάλ,** ἐπθ. δύσμορφος, κοντὸς καὶ χονδρός, χονδροειδής, δυνατός.

قوپچه T. **κόπτσα** [Λτ.coxa] ὄν. πόρπη,κ. κόπτσα: — اركك πόρπη ἀρσενικὴ [ἐρκέκ],περόνη, ἤτοι ἡ ἐν σχήματι ἀγκίστρου, εἰσερχομένου εἰς τὸ ἄνοιγμα τῆς ἀντιθέτου καλουμένης: —دیشی θήλεια πόρπη, πορποδόχη·

قوپچه لامق T. **κοπτσα-λαμάκ,** ρμ. μτδ. ἐμπορπῶ, θηλυκόνω μὲ τὴν πόρπην,τὴν κόπτσαν [αἰτ]: —یوتوری ἐμπορπῶ τὸ κάτω μέρος τῆς περισκελίδος τῆς καλουμένης ποτοῦρι [βλ. یوتور].

قوپچه لانمق T. **κοπτσα-λανμάκ,** ρμ. μσ. καὶ πθ. ἐμπορπῶμαι, θηλυκόνομαι.

قوپچه لی T. **κοπτσα-λῆ,** ἐπθ. ὁ ἔχων πόρπας,κ.κόπτσας[ἐπὶ ἐνδύματος ἢ ὑποδήματος ἔχοντος πόρπας,δι'ὧν θηλυκόνεται.

قوپمق T. **κοπ-μάκ,** ρμ. οὐδ. ἀποσπῶμαι, σπάνω, κόπτομαι, διαρρήγνυμαι· πονῶ πολύ· ἐγείρομαι, ἐκρήγνυμαι· προέρχομαι, ἀπορρέω, πηγάζω,παρουσιάζομαι αἴφνης: —اپ τὸ σχοινίον σπάνει, κόπτεται·‖ — قول ὁ βραχίων,ἡ λαβὴ σκεύους ἀποσπᾶται·‖—اود ἡ χολὴ[χῦσ]διαρρήγνυται,σπάνει, φοβοῦμαι πολύ·‖—قناد قول κόπτονται ὁ βραχίων καὶ ἡ πτέρυξ, ἀπαυδῶ·‖ — یورا ἐκρήγνυται τρικυμία·‖—توز ἐγείρεται κονιορτός·‖ — روزکار ἐγείρεται ἄνεμος· ‖ آرابه‌سی قارشیدن قویدی ἡ ἅμαξά του ἐπαρουσιάσθη αἴφνης ἀπ' ἀντικρύ·‖ قیامت — χαλνᾷ ὁ κόσμος, γίνεται μέγα κακόν,θόρυβος,κατακλυσμός·‖ — کورلتی διεγείρεται θόρυβος, ταραχὴ [γκιορλτέ]·‖ — یورك ἢ کوبك κόπτεται,ἀποσπᾶται ὁ ὀμφαλὸς [γκιοπέκ],ἡ καρδία[γκιορέκ],πονῶ μεγάλως·‖—کوکلدن δίδω ὅ,τι προαιρεῖται ἡ καρδία [γκιονέλ], κατὰ προαίρεσιν· ‖ وير [قوپانی] ἢ قوپارسه کوکلدن نه δὸς ὅ,τι προαιρεῖσαι·‖—یوقاریدن پك پازارلقده ἀρχίζω τὴν συμφωνίαν ἀπὸ μεγάλης τιμῆς·‖انصاف یوزندن —ἀπορρέει ἐξ εὐσυνειδησίας **[ινσὰφ γιοζντέν]**·‖ —مسئله διεγείρεται ζήτημα[μεσε'λέ]· ‖ ‖ — وجداندن قوپوب کلان ἐγείρεται ἔρις· ‖ حسیات τὰ αἰσθήματα [χισσιγιὰτ] τὰ διεγειρόμενα ἐκ τῆς συνειδήσεως **[βιζτάν]**.

قوپوز T.**κοπούζ,**ὄν. εἶδος μονοχόρδου κιθάρας ἐν σχήματι ἀπίου:ی—ایشیدن آلدانور قزان اوستنه طامله طاملار صانور ὁ ἀκούων τὴν μονόχορδον κιθάραν ἀπατᾶται, νομίζει ὅτι ἐπὶ τοῦ λέβητος σταγὼν [τὰμλὰ] στάζει.

قوپوزغه T. **κοπούζγα,** βλ. قوپوسته.

قوپوق T. **κοποὺκ** [ἐκ τοῦ قوپمق] ἐπθ. ἀπεσπασμένος, κεκομμένος.

قوپون Γλ. **κοπὸν** [coupon] ὄν. τοκομερίδιον μετοχῆς ἢ χρεωγράφου, ἤτοι γραμμάτιον δεικνύον τὸν τόκον χρεωγράφου ἐν ὡρισμένῃ ἐποχῇ,καὶ ἀποσπώμενον ἀπ'αὐτοῦ πρὸς ἐξαργύρωσιν.

قوپوی T. **κουποΰϊ,** ὄν. λαγωνικόν, κύων κυνηγετικός.

قوپه Ιτ. **κούππα,** βλ. قوپا.

قوپه Γλ. **κουπὲ** [coupé] ὄν. ὄχημα μονόκλιντρον ἀνοικτόν.

قوپیا Ιτ. ἢ قوپیه **κόππια** [copia] ὄν. ἀντίγραφον· βλ. صورت.

قوت A. **κουββέτ,** ὄν. θ. δύναμις, ἰσχύς· βοήθεια,ἐπικουρία·[μαθημ.]δύναμις· [ἰατρ.] τονικότης: قوة الظهر **κούββετου-ζ-ζάχρ,** ἐπικουρικὸς στρατός, ἐπικουρία· ‖ —طالع ایله διὰ τῆς βοηθείας τῆς τύχης[ταλὴ']·‖ویرمك— ἐνισχύω, ἐνδυναμῶ·‖ بازویه ویرمك — ی وار τὴν ὑπάρχουσαν [βὰρ] δύναμιν δίδω εἰς τὸν βραχίονα,ἤτοι καταβάλλω πᾶσαν δύναμιν·‖کولك —**κολουνὰ κουββέτ,**δύναμις[εἶη]εἰς τὴν χεῖράσου! τὸ ἡμέτερον καλὴ δύναμις! [ἐπφ.] ‖له— **κουββέτ-λε,** ἐρρωμένως, δυνατά· ‖طاشی — λίθος δυνάμεως, ἤτοι δίσκος[παιδιά]·§πλθ. قوا ἢ قوی **κουβά·** ‖ βλ. καὶ قوه **κουββέ.**

قوت A. **κούτ,**ὄν.τροφή:قوت لایموت—**κοῦτι λὰ γεμούτ,**τροφὴ τόση ὅση ἀρκεῖ ὅπως μὴ ἀποθάνῃ τις ἐκ τῆς πείνης· § πλθ. اقوات **ἀκβάτ**:یوميه—**ἀκβάτι γεβμιγέ,**ὁ ἐπιούσιος ἄρτος, τὰ πρὸς τὸ ζῆν [συνών. رزق ، روزی].

قوت T. **κούτ,** ὄν. εὐτυχία [σπν.]. βλ. قوتلو ، قوتلامق ، قوتسز.

قوتارمق T. **κοταρμὰκ** [κατὰ τὸ لهجه ἐκ τοῦ قورتارمق] ρμ. μτδ.μετακενῶ ἢ κενόνω τὸ φαγητὸν[δοτ.αἰτ. دن]:یمکی تخره‌دن — صحانه κενόνω τὸ φαγητὸν ἐκ τῆς χύτρας εἰς τὸ τρυβλίον [σαχάνι]· ‖ — قابه ایشی بر κενόνω τὴν ὑπόθεσιν εἴς τι δοχεῖον, διευθετῶ, ἐξοικονομῶ ὑπόθεσιν.

قوتان T. **κοτάν,** βλ. قوطان.

قوتر Αγ.**κότερ**[cutter]καὶ قوتره **κότρα,** ὄν. κέλης, λιθυρνίς, κ.κόττερον[πλοῖον].

قوتسز T. **κουββετ-σίζ,** ἐπθ. ἀδύνατος, ἀσθενής, ἀνίσχυρος· ἄπορος.

قوتسز T.**κουτ-σούζ,** ἐπθ. δυστυχής,δύσμοιρος.

قوتسزلق T. **κουτ-σουζλούκ,** ὄν. δυσμοιρία.

قوتسزلك T. **κουββετ-σιζλίκ,** ὄν. ἀδυναμία, ἀνέχεια.

قوتلانمق T. **κουτ-λανμάκ,** ρμ. οὐδ. θεωρῶ τι αἴσιον, εὐτυχές.

قوتلندیرمك T. **κουββετ-λενδιρμέκ,** ρμ. μτδ. ἐνισχύω, ἐνδυναμῶ, δίδω δύναμιν, τονικότητα, ἐπιρρωννύω [αἰτ.] , — ظنی ἐνισχύω τὴν ἰδέαν,τὴν γνώμην[ζαννί]· ‖ —وجودی ἐνδυναμῶ τὸ σῶμα **[βουδζούτ].**

قوتلنمك T. **κουββετ-λενμέκ,** ρμ.οὐδ. ἐνισχύομαι, ἐνδυναμοῦμαι,ἐπιρρωνύομαι, ἀποκτῶ δύναμιν, τονικότητα.

قوتلو T. ἢ قوتلی **κουτ-λοῦ,** ἐπθ. μακάριος εὐτυχής.

قوتلی T. **κουββετ-λί,** ἐπθ. δυνατός, ἰσχυρός, κραταιός.

قوتی T. **κουτοῦ,** βλ. قوطی.

قوجاتمق T. **κοδζα-τ-μάκ,** ρμ. μτδ. κάμνω τινὰ νὰ γηράσῃ, καθιστῶ γέροντα, καταβάλλω [αἰτ.]: انی کدر قوجاتدی ἡ λύπη **[κεδὲρ]** τὸν ἐγήρασε·‖βλ. قوجاتمق ، قوجه καὶ اختیارلانمق.

قوجاق T. **κουδζὰκ** [ἐκ τοῦ قوجق] ὄν. ἀγκάλη· δράγμα, δέσμη: ده — ὁ ἐν ἀγκάλῃ, ἤτοι παῖς·‖ المق ه—λαμβάνω εἰς τὴν ἀγκάλην·‖ ده کردرمك — چوجغی περιφέρω τὸν παῖδα εἰς τὴν ἀγκάλην· ‖ بیومك —ده—ἀνατρέφομαι ἐν τῇ ἀγκάλῃ, ἤτοι ἐν θωπείαις· ‖ ه— وارمق پیپتو εἰς τὴν ἀγκάλην, ζητῶ ἔλεος· ‖ — — κατὰ δέσμας, ἀγκαλιὲς ἀγκαλιές [χόρτα κτλ.]·‖ه— — μαللیا کوبدارق [ἐπὶ ἐριζόντων· βλ. باغ.

قوجاقلاشمق T. **κουδζακ-λαϊμάκ,** ρμ. ἀλλ. δύο ἢ περισσότεροι ἐναγκαλίζονται ἀλλήλους, περιπτύσσονται.

قوجاقلامق T.**κουδζακ-λαμάκ,** ρμ. μτδ. ἐναγκαλίζομαι, περιπτύσσομαι, περιλαμβάνω [αἰτ.].

قوجاقلق T. **κουδζακ-λήκ,** ἐπθ. ὁ κατάλληλος διὰ τὴν ἀγκάλην.

قوجالتمق T. **κοδζα-λτμάκ,** ταὐτὸ قوجاتمق, βλέπε.

قوجالمق T. **κοδζα-λμάκ,** ταὐτὸ قوجامق.

قوجامق T. **κοδζαμὰκ** [ἐκ τοῦ قوجه] ρμ. οὐδ. γηράσκω: كوكل قوجامش ἡ καρδία **[γκιονδ.]** δὲν γηράσκει· || قوجامش قوجامش يازيلر ἐνόμισα ὅτι ἐπουλώθησαν **[τεκαδδούρ]** αἱ πληγαί, ἃς ὑπὼπτευον· || آل قشاغی‌يی كير آخوره ياغری اولان قوجنور λάβε τὴν ξύστραν, εἴσελθε εἰς τὸν σταῦλον· ὁ ἔχων πληγὴν ἐπὶ τῆς ῥάχεως ἀνησυχεῖ [πρμ.].

قوجشمق T. **κοδζ-ουὸ-μάκ,** ρμ. ἀλλ. ἐναγκαλίζεσθαι, περιπτύσσεσθαι ἀλλήλους.

قوجمق T. **κοδζ-μάκ,** ρμ. μτδ. ἐναγκαλίζομαι, περιπτύσσομαι τινα [αἰτ.]: — اوپوب قوجمق φιλῶ **[μόπθπ]** καὶ περιπτύσσομαι.

قوجندیرمق T. **κοδζ-ουντουρ-μάκ,** ρμ. μτδ· ταράττω, ἀνησυχῶ, ἐμβάλλω εἰς ὑπόνοιαν [αἰτ.].

قوجنمق T. **κοδζ-ουν-μάκ,** ρμ. μσ. ταράττομαι, ὑποπτεύω, ἀνησυχῶ: قوجنديغم ياره‌لر تقشر ايتدی ظن ايتدم ἐνόμισα ὅτι ἐπουλώθησαν **[τεκαδδούρ]** αἱ πληγαί, ἃς ὑπώπτευον· || آل قشاغی‌نی كير آخوره ياغری اولان قوجنور λάβε τὴν ξύστραν, εἴσελθε εἰς τὸν σταῦλον· ὁ ἔχων πληγὴν ἐπὶ τῆς ῥάχεως ἀνησυχεῖ [πρμ.].

قوجوق T. **κοδζούκ,** ὄν. ἐπανωφόριον, κ. κοδζόχα· βλ. غوجوق.

قوجه T. ἢ قوجا **κοδζά,** ἐπθ. μέγας, σεβαστός, πελώριος, γέρων, πρεσβύτης, σύζυγος: معمار قوجه — μέγας, ἔξοχος ἀρχιτέκτων **[μι'μάρ]**· || حكيم قوجه — μέγας σοφός **[χεκίμ]**· || بنا قوجه — μέγαν οἰκοδομή· || برجلد قوجه — πελώριος τόμος **[δζίλτ]**· || جلدلر قوجه — τόμοι πελώριοι, ὀγκωδέστατοι· || قوجه‌كوس — **κοδζά-κοδζά,** πελώριος [βλ. καὶ قوجه‌مان]· || قاری قوجه — γραῖα γυνή· || قاری قوجه — σύζυγοι, ἀνδρόγυνον [ἡ γραῖα καὶ ὁ γέρων]· || يه قوجه وارمق — συζεύγνυμαι [ἐπὶ γυναικός]· || يه قوجه ويرمك — συζευγνύω· || باشی قوجه دمیرجیلر, πρόκριτος [κοινότητος χριστιανικῆς]· || قوجه‌يشی — κόμαρον, κ. κούμαρον [καρπός, **γεμίς**]· || آغاج قوجه‌يشی — κόμαρος [δένδ.].

قوجه‌سز T. **κοδζα-σήζ,** ἐπθ. ἡ ἄνευ ἀνδρὸς γυνή, χήρα.

قوجه‌لاق T. **κοδζα-λάκ,** ὄν. εἶδος μεγάλου ἱέρακος.

قوجه‌لامق T. **κοδζα-λαμάκ,** ταὐτὸ قوجالمق βλ.

قوجه‌لق T. **κοδζα-λήκ,** ὄν. γῆρας.

قوجه‌لی T. **κοδζα-λῆ,** ἐπθ. γυνὴ ὕπανδρος.

قوجه‌مان T. **κοδζα-μὰν** [βλ. قودامان، مان] ἐπθ. πελώριος, ὑπερμεγέθης.

قوچ T. **κότς,** ὄν. κριός: قاتمی — ἀνάμιξις τῶν κριῶν μετὰ τῶν ἀμνάδων πρὸς τεκνοποίησιν· βλ. قاتم καὶ قوچقار· || مث. باشی — ἀνδρεῖος, γενναῖος, γενναιόδωρος· || آدم — اتمكنه **ἐτμεγινὲ κὸτς ἀτέμ,** φιλόξενος, ἐλευθέριος· || بوينوزی — κέρας κριοῦ· μελίλωτον [φυτ.]· ἀγκιστρον τηλεβόλου, ἔνθα προσδένεται σχοινίον.

قوچاچ T. **κοτσὰτς** [γλ. cocher] ὄν. ἁμαξηλάτης, ἡνίοχος· βλ. καὶ قوچی.

قوچاق T. **κοτσὰκ** [ἐκ τοῦ قوچ] ἐπθ. ἀνδρεῖος, γενναῖος.

قوچان T. **κοτσάν,** ὄν. καυλός: ی — لحنه كاولس لاخانون· || ی — ماروللو كاولس θρίδακος, μαρουλίου· § μτφ. στέλεχος διπλοτύπου, καταστίχου· § ἐπθ. τραχύς· παγωμένος ἐκ τοῦ ψύχους: صقوغدن الر — كسلدی οἱ χεῖρες μετεβλήθησαν εἰς ξύλα, ἤτοι ἐπάγωσαν.

قوچقار T. **κοτσ-κάρ,** ὄν. μέγας κριὸς διὰ πάλην κατάλληλος.

قوچلانمق T. **κοτσ-λανμάκ,** ρμ. οὐδ. ἀνορθοῦμαι ὡς ὁ κριός, δεικνύω ἀνδρείαν, γενναιότητα.

قوچی T. **κοτσή,** κατὰ τὸ لهجه κυρ. قوشی [Γλ. coche] ὄν. εἶδος ἀρχαίας ἁμάξης.

قوچیجی T. **κοτση-τσή,** ὄν. ἁμαξηλάτης διευθύνων قوچی βλ. λ. καὶ قوچاچ.

قود A. **κάδ,** ῥ. ἀφ. τὸ χαλιναγωγεῖν, χαλιναγώγησις, διοίκησις, διεύθυνσις στρατοῦ, λαοῦ.

قود A. **καδέ,** ὄν. ἀντίποινον· βλ. قصاص.

قودامان T. **κοτσαμὰν** [βλ. قوجه‌مان] ἐπθ. μέγας, πελώριος· § πρόκριτος.

قودرمق T. **κοτουρμάκ,** βλ. قويدرمق.

قودوبت T. **κουτουπέτ,** ἐπθ. δύσμορφος, ἄσχημος· βλ. بد.

قودورتمق T. **κουτουρ-τ-μάκ,** ρμ. μτδ. κάμνω τινὰ νὰ λυσσάσῃ, καθιστῶ λυσσῶντα, μανιώδη· ἐκμαίνω [αἰτ.].

قودورمق T. **κουτουρμὰκ** [βλ. قودوز] ρμ. οὐδ. ὑποπίπτω εἰς τὴν λύσσαν, λυσσῶ· μτφ. ἐκμαίνομαι, καθίσταμαι μανιώδης ἐξ ὀργῆς ἢ πάθους: آلشمش قودورمشدن بدتردر **ἀλπὰ-μὴς κουτουρμουὸτὰν πεττέρ-τιρ,** ὁ συνειθισμένος εἶναι χειρότερος τοῦ λυσσῶντος [πρμ.]

قودورمه T. **κουτουρμά,** ὄν. ἀπαρ. λύσσα, μανία· ὀργή.

قودوز T. **κουτούζ,** ἐπθ. λυσσαλέος: — كوپك كبى قودوز λυσσαλέος· § ὄν. λύσσα, λέγεται καὶ علق — **κουτοὺζ ἠλλετί·** || اوڭ — ἀσκληπιάδειον [φυτ.]· || بوجكى — κανθαρίς.

قودوش T. **κοτοὺς** [κατὰ τὸ لهجه τάξις Ἰνδῶν δερβισῶν] ὄν. μαστροπός.

قودوق T. **κουτούκ,** ὄν. μικρὸς πῶλος ὄνου.

قور T. **κόρ,** ὄν. ἄνθραξ καλῶς ἀνημμένος καὶ λάμπων, ἀνθρακιὰ [βλ. كوز **κιόζ**]: اولق قور — ἀνάπτω καλῶς [ἐπὶ ἀνθράκων ἢ ξύλων], γίνεται ἀνθρακιά· || كبى آلتون قور — χρυσὸς ὡς τὸ λάμπον [αἰθόμενον] πῦρ· || يكى قور — ὑπουργὸς **[πέη]** τοῦ πυροβολικοῦ ἐν Τουρκεστάν· || خانه قور — ἀποθήκη τοῦ πυροβολικοῦ ἢ πυριταποθήκη ἐν Τουρκεστάν.

قور T. **κούρ,** ὄν. ὁ περιβάλλων, ζωννύων [λ. ἀρχ.] Κατὰ τὸ لهجه, ἐκ τῆς λ. ταύτης τὸ قورچقور ἢ اوچقور طابور κυρίως طابقور, ايچ قور τὸ قورباغا، قوشاتمق καὶ ἄλλα.

قورابيه T. **κουραπιγέ,** βλ. غرابيه، قرابيه.

قوراده T. **κουραὸὰ** [ἐκ τοῦ قورومق] ἐπθ. κατάξηρος, πεπαλαιωμένος, παμπάλαιος, ὑπέργηρως: آت — ἵππος ὑπέργηρως· || خانه — οἰκία παμπάλαιος· || قليج — ξίφος παμπάλαιον.

قوراق T. **κουρὰκ** [ἐκ τοῦ قورو] ἐπθ. ἄνυδρος, αὐχμηρός, ξηρός: هوا — καιρὸς [ἀτμόσφαιρα] ξηρός, αὐχμηρός· || يل — ἔτος αὐχμηρόν, ἤτοι σιτοδεία· || ر — τόπος ἄνυδρος.

قوراقلق T. **κουρακ-λήκ,** ὄν. ἀνομβρία, ξηρασία.

قورامق T. **καβραμάκ,** βλ. قاورامق.

قوربغا T. ἢ قوربغا **κουρ-πάγὰ** [ἐκ τοῦ قور καὶ بغا ἢ بغه] ὄν. βάτραχος: — قره قربغه φρῦνος· || باتقلی — βάτραχος ὁ θαλάσσιος, λοφίας, κ. βαθρακόψαρον· || اوتی — βατράχιον, κ. βαθρακόχορτον· || طاشی — βατραχίτης λίθος, κ. βαθρακόπετρα· || ايتديكی خير اوركتديكی — يه دكمز **ἐττιγὶ χαῦρ ὄρκιστσγὸ κουρπαγαγὶ τεγμέζ,** τὸ καλὸν ὅπερ ἔκαμε, δὲν ἀξίζει τὸν βάτραχον, ὃν ἐπτόησε [πρμ.].

قوربغاجق T. ἢ قوربغاجق **κουρπαγαδζήκ,** ὄν. βάτραχος ὑπογλώττιος, κ. βαθρακάκι [πάθος τοῦ στόματος]: پنجره‌ی — κρίκος προσπλωμένος εἰς τὸ πλαίσιον τοῦ παραθύρου, ὅπως δι' αὐτοῦ κρατῶν ἀνοίγῃ τις τὸ παράθυρον.

قورت T. ἢ قورد **κούρτ,** ὄν. λύκος: — يلى گلدلر **γελελὶ κούρτ,** ὕαινα [βλ. ضرتلان]· || آغزی — στόμα λύκου· λεπτούργημα ὁμοιάζον πρὸς στόμα λύκου· ἀλεξιβασκάνιον· || — اسكی ἄνθρωπος πανοῦργος, τὸν ὁποῖον οὐδὲν διαφεύγει, πεπειραμένος· || قپانی — παγὶς διὰ λύκον· § λύκος [τὸ γουναρικόν]: ی — مسقو لوسقو كورتلری **[μοσκόβ]**· § [φυτ.] بوغان — ἀκόνιτον τὸ λυκοκτόνον [βλ. خانق الذئب]· || باغری ياغری ἢ باهاری — εἶδος θάμνου μὲ λευκὰ ἄνθη· || طرناغی ياغی‌سی — ἐπτάφυλλον [βλ. لفلاف]· || حلواسی — καὶ ياغی قولاغی — εἶδη φυτῶν· || منطاری فصيله‌سی — منطاری لوكوپرديون — λυκοποδιοειδῆ [φυτ.]· § دومانلو هوايی سور — ὁ λύκος στὴν ἀνεμοζάλη χαίρεται [πρμ.]· || صاپلمش — قويونلری بيله قاپار — μένα πρόβατα [πρμ.] · || قوجايخه كوپك مسخره‌سی — ὁ λύκος ὅταν γηράσῃ γίνεται περίγελως τοῦ κυνὸς [πρμ.]· || قويون برده چكنير — λύκος καὶ πρόβατον συναγελάζονται, ἤτοι χρυσοῦς αἰῶν [πρμ.]· || صورمشلر نجون بويونك قالينديغم ايچون ديمش ايشمی كيمسه‌يه اينانمديغم ايچون ديمش — λύκον «διατὶ ὁ λαιμός σου εἶναι χονδρός»; «διότι εἰς οὐδένα ἐμπιστεύομαι τὴν ἐργασίαν μου» εἶπε [πρμ.].

قورت T. ἢ قورد **κούρτ,** ὄν. σκώληξ: ی — اپك مقعدی قورتی **ἰπέκ-τ·** ||

νου, τυλιγμένου κτλ.]· ξεκαρφόνομαι, ἀποκαθηλοῦμαι: — تخته میخلو davïs καθηλωμένη ἀποκαθηλοῦται.

قورتلمه Τ. **κουρτουλμὰ** [ἐκ τοῦ προηγ.] ὄν. ἀπαρ. ταὐτὸ قورتليش, βλ.

قورتلو Τ. ἢ قورتلی **κουρτ-λοῦ,** ἐπθ. σκωληκιῶν, κ. σκουληκιάρης, σκωληκόβρωτος.

قورتلوجه Τ. ἢ قورتليجه **κουρτλου-δζέ,** قورتلوجه صچاقلوkαὶ قورتلوجه بياض εἴδη φυτῶν.

قورتليش Τ.**κουρτουλοὺς**[ἐκ τοῦ قورتلمق] ρ.ἀφ. ἀπαλλαγή, σωτηρία, διαφυγή· μέσον σωτηρίας, διαφυγῆς: قوش — μέσον σωτηρίας, ἀπαλλαγῆς δὲν ὑπάρχει.

قورجه Τ. **κουρδζά,** ὄν. κνῆσις, ξύσιμον, τσουγγράνισμα, ἐξερέθισις: چيانی — εἶδος ἔλκους προξενοῦντος κνησμόν,φαγοῦραν.

قورجه‌لاشديرمق Τ. **κουρδζα-λαὸτηρμὰκ** ταὐτὸ قورجه‌لامق.

قورجه‌لامق Τ. **κουρδζα-λαμὰκ,**ρμ. μτδ. κνήθω, ξύνω, τσουγγρανίζω,σκαλεύω, σκαλίζω, πειράζω,ἐρεθίζω [αἰτ.]: — يارمق ἀναξέω πληγήν, ἐρεθίζω· || — قپو‌نی σκαλίζω τὴν θύραν,ἤτοι προσπαθῶ διὰ ν'ἀνοίξω· || — ساعتی σκαλίζω ὡρολόγιον, σκαλίζω τὰς μηχανάς του· || — رووڵوری ἀνασκαλεύω τὸ πολύκροτον [ρεβόλβερ]· || — ايشی چوق بر σκαλίζω πολὺ μίαν ὑπόθεσιν, ἀνερευνῶ· || قورجه‌لامه سيوليجه‌يی جيان ايدرسين μὴ σκαλίζῃς τὸ ἐξάνθημα, διότι θὰ τὸ κάμῃς πληγὴν [πρμ.].

قورجه‌لانمق Τ. **κουρδζα-λανμὰκ,** ρμ. μσ. κνήθομαι, ξύνομαι, τσουγγρανίζομαι, ἐρεθίζομαι· βλ. قورجه‌لامق.

قورجی Τ. **κορ-δζῆ** [βλ. قورجی] ὄν. φύλαξ, δασοφύλαξ· § ἰδιαίτερον τάγμα τοῦ ἀρχαίου ὀθωμανικοῦ στρατοῦ[βλ. جبه‌جی].

قورد Τ. **κούρτ,** βλ. قورت.

قورداشن Τ. **κοὺρτ-ἐὰέν,** ὄν. αἰμάλωψ,κ. κίλικας· βλ. καὶ سرچ.

قوردلی Τ. **κουρτ-λοῦ,** βλ. قورتلو.

قوردله Ἰτ. **κορτέλε** ἢ **κορτέλλα** [cordella] ὄν. ταινία, κορδέλλα, πλατεῖα με-

ταξωτὴ ταινία : سی — تخليصيه مداليه‌سی ταινία τοῦ μεταλλίου τῆς ναυαγιαιρεσίας.

قوردون Γλ. **κορτὸν** [cordon] ὄν. ταινία, κ. κορδόνι, ταινία παρασήμου· ζώνη στρατιωτικὴ κτλ., περιφέρεια : صحيه ی — ὑγιεινομικὴ [σηχχηγὲ] ζώνη· || — التنه المق θέτω ὑπὸ ὑγιεινομικὴν ζώνην· || — وضع ايتمك تشكيل ἢ θέτω ἢ σχηματίζω ὑγιεινομικὴν ζώνην κτλ.

قوردونلو Τ.**κορτὸν-λοῦ,** ἐπθ. ὁ ἔχων ταινίαν, κ. κορδόνι.

قورديرمق Τ. **κουρ-τουρ-μάκ,** ρμ. διαμ. βάλλω νὰ στήσωσι, νὰ ἱδρύσωσι [αἰτ.]: — بنا βάλλω νὰ ἱδρύσωσιν οἰκοδομήν· || — چادر βάλλω νὰ στήσωσι σκηνήν· || ساعت — βάλλω νὰ χορδίσωσιν ὡρολόγιον· § κάμνω τινὰ νὰ θέσῃ τι κατὰ νοῦν [δοτ.αἰτ.]· βλ. قورمق.

قورساق Τ **κουρ-σάκ,** ὄν. πρόλοβος, πρηγορεών,κ.σγάρα: سرنه جه كيرمامش — **κουρσαγηνὰ χαπὲ γκίρμεμὶς,** εἰς τὸν πρόλοβόν του κόκκος δὲν εἰσῆλθεν, ὅλως διόλου νῆστις· || بوش ی — ὁ πρόλοβός του κενός.

قورساقلو Τ.ἢ قورساقلی **κουρσακ-λῆ,**ἐπθ. ὁ ἔχων πρόλοβον· § ὁ ἔχων οἴδημα εἰς τὸ ἐξωτερικὸν τοῦ λαιμοῦ, ὁ πάσχων ἀπὸ βρογχοκήλην.

قورسه Γλ. **κορσὲ** [corset] ὄν. στηθόδεσμος.

قورشون Τ. **κουρσοὺν** [κατὰ τὸ هجه κυρίως شون قورغا ἐκ τοῦ قورغامق=قورمق] ὄν.μόλυβδος, σφαῖρα,βολὶς [μολύβδου]: ی — تفنك σφαῖρα πυροβόλου· || دیزمك ه — τυφεκίζω, φονεύω κατάδικον διὰ τυφεκίου· || آتمق — ῥίπτω σφαῖραν, σημαδεύω, ἐποφθαλμιῶ· δημιουργῶ δι' ἐμαυτὸν ἐχθρούς || دوكمك — ἀναλύω [**ἐὸκμὲκ**] μόλυβδον,δῆθεν ὅπως θεραπεύσω τὴν βασκανίαν [μαγεία]· || كی — ὡς μόλυβδος, ἤτοι βαρύτατος §ἐπθ.μολύβδινος: قلم — κάλαμος μολύβδινος, ἤτοι μολυβδοκόνδυλος· || بورو — σωλὴν μολύβδινος· || اورتو — κάλυμμα [**μὸρτὸ**] μολύβδινον· || ياپراق — φύλλον μολύβδου· || سركه‌سی — ὀξικὸς μόλυβδος [χημ.]· || مهری — μολυβδόσημον, ἤτοι σφραγὶς [**μσχὸρ**] τελωνείου.

قورشونجی Τ **κουρσοὺν-δζοῦ,** ὄν.ὁ χύνων καὶ πωλῶν μόλυβδον, σφαίρας ἐκ μολύβδου, μολυβδουργός· || قادين — γόησσα, μάγισσα, ἤτοι γυνὴ ἥτις δι' ἀναλύσεως μολύβδου θεραπεύει δῆθεν τὴν βασκανίαν.

قورشونلامق Τ. **κουρσοὺν-λαμὰκ,** ρμ. διάμ. βάλλω νὰ καλύψωσι διὰ μολύβδου, νὰ μολυβδώσωσιν ἢ νὰ σφραγίσωσι διὰ μολυβδίνης σφραγίδος [αἰτ.] : دكی — كركده βάλλω νὰ σφραγίσωσιν ἐμπορικὸν δέμα [**ἐὲνὲ**] ἐν τῷ τελωνείῳ [**γκεμσρὸκ**]διὰ μολυβδίνης σφραγίδος.

قورشونلامق Τ. **κουρσοὺν-λαμὰκ,** ρμ. μτδ. καλύπτω διὰ μολύβδου, μολυβδῶ, θέτω σφραγίδα μολυβδίνην τοῦ τελωνείου ἐπὶ ἐμπορικοῦ δέματος· § τυφεκίζω κατάδικον [αἰτ.].

قورشونلانمق Τ. **κουρσοὺν-λανμὰκ,** ρμ. μσ. καὶ πθ. καλύπτομαι ὑπὸ μολύβδου, μολυβδοῦμαι, σφραγίζομαι διὰ μολυβδίνης σφραγίδος [ἐπὶ ἐμπορικῶν δεμάτων ὑπὸ τοῦ τελωνείου].

قورشونلو Τ. ἢ قورشونلی **κουρσοὺν-λοῦ,** ἐπθ. κεκαλυμμένος διὰ μολύβδου, μεμολυβδωμένος [οἰκοδομὴ κτλ.], ἐσφραγισμένος διὰ μολυβδίνης σφραγίδος τοῦ τελωνείου [δέμα ἐμπορικόν] § ὀνόματα κύρια κωμοπόλεων καὶ χωρίων.

قورشونی Τ. **κουρσοὺν-ῆ,** ἐπθ. μολυβδόχρους: الديونك — χειρόκτιον [**ἐλ-τιδενλὶκ**] μολυβδόχρουν.

قورصان Ἰτ. **κουρσὰν** [corsale] ὄν. πειρατής· § πλοῖον πειρατικὸν λεγόμενον καὶ كيسی — **κουρσὰν γκεμισί**· || يلكنی — ἓν τῶν ἱστίων ἱστιοφόρου πλοίου, καλούμενον καὶ لاتين يلكن ἱστίον λατινικόν.

قورصانلق Τ. **κουρσαν-λὶκ,** ὄν. πειρατεία: كمك — μετέρχομαι τὴν πειρατείαν, πειρατεύω.

قورغاز Τ. **κουργὰζ** [ἐκ τοῦ قورو] ἐπθ. κάτισχνος (πετσὶ καὶ κόκκαλον].

قورغو Τ. **κουργοῦ** [ἐκ τοῦ قورمق] ὄν. φαντασία·§ ὑπόνοια.

قورفو **κόρφου,** ἢ قورو **κόρφα,** ὄν. κ. Κέρκυρα.

قورق Τ. **κούρκ,** ἀντὶ قورق ἢ قوروق βλ.

قورقاق Τ. **κορκὰκ** [ἐκ τοῦ قورقماق] ἐπθ. δειλός, μικρόψυχος, ψοφοδεής, κ. φοβητσιάρης: آدم —δειλὸς ἄνθρωπος·||بازرکان —ὁ δειλὸς ἔμπορος οὔτε κέρδος κάμνει, οὔτε ζημίαν [πρμ.].

قورقاقلق Τ. **κορκακ-λήκ,** ὄν. δειλία, τὸ ψοφοδεές, μικροψυχία.

قورقمق Τ. **κορκουτμάκ,** βλ. قورقماق.

قورقلمق Τ. **κορκ-ουλ-μάκ,** ρμ. ἀπρ. φοβεῖταί τις: قورقولور ἢ قورقولور **κορκουλούρ,** ὑπάρχει φόβος· || قورقماز **κορκουλμάζ,** δὲν φοβεῖταί τις, δὲν ὑπάρχει τι διὰ νὰ φοβηθῇ· || آدم قورقولور ἄνθρωπος ἐπίφοβος, ὃν φοβεῖταί τις.

قورقماق Τ. **κορκ-μάκ,** ρμ. οὐδ. φοβοῦμαι, δειλιῶ [دن]: — اللهدن قورقماق φοβοῦμαι τὸν Θεόν·|| اللهدن قورقیاندن φοβοῦ τὸν μὴ φοβούμενον τὸν Θεόν[πρμ.] ||—دکزدن φοβοῦμαι τὴν θάλασσαν·||باشندن قورقار φοβεῖται τὴν ζωὴν του [τὴν κεφαλήν του]· || اوغرادی قورقدیغنه ἔπαθεν ὅ,τι ἐφοβεῖτο·|| سنی اللهدن قورقمز ἀθεόφοβε [σύ]!|| **قورقاجق قورقه قورق قورقه کورکه.کورکه،** μετὰ φόβου, πεφοβισμένος, περιδεῶς.

قورقه Τ. **κορκμὰ** [ἐκ τοῦ προηγ.] ὄν. ἀπαρ. τὸ φοβεῖσθαι, τὸ δειλιᾶν.

قورقنج Τ. **κορκούντζ,** βλ. قورقونج.

قورقو Τ. **κορκοῦ** [ἐκ τοῦ قورقماق] ὄν. φόβος τρόμος, δειλία· κίνδυνος· ἀπειλή: سی — الله φόβος Θεοῦ· || دکز — سی φόβος θαλάσσης·||ویرمك — δίδω, ἐμπνέω φόβον, φοβίζω, ἀπειλῶ·||طاغلری بکلر —ὁ φόβος ψυλάττει τὰ ὄρη [πρμ.]·||الدی برـ ایچی τὸν κατέλαβε φόβος·||—کیرمك διέρχομαι φόβον, παρέρχεται ὁ φόβος.

قورقوتمق Τ. **κορκ-ουτ-μάκ,** ρμ. μτβ. φοβίζω, ἐκφοβίζω, πτοῶ, ἀπειλῶ [αἰτ. ایلی]: بنی بونکله مـ ἐπτόησε, μὲ ἠπείλησε διὰ τούτου.

قورقور Τ. **κουρ-κούρ,** βλ. غورغور.

قورقوسز Τ. **κορκου-σούζ,** ἐπθ. ἀτρόμητος, ἄφοβος [ἄνθρωπος]· ἀκίνδυνος, ἀσφαλής [πρᾶγμα].

قورقوسزلق Τ. **κορκου-σουζλούκ,** ὄν. ἀφοβία, τὸ ἀτρόμητον· § τὸ ἀκίνδυνον, τὸ ἀσφαλές.

قورقولق Τ. **κορκου-λούκ,** ὄν. φόβητρον· μορμολύκειον: ی—بوستان φόβητρον τοῦ κήπου διὰ τὰ πτηνά· μτφ. ἄνθρωπος ἄνευ ἰσχύος καὶ ἐπιρροῆς·§ایماسیا,φراغمۏς εἰς κρημνούς, γεφύρας, χειμάρρους καὶ ἄλλα ἐπικίνδυνα μέρη πρὸς προφύλαξιν τῶν διαβατῶν· βλ. καὶ طرابزان.

قورقولو Τ. ἢ قورقولی **κορκου-λοῦ,** ἐπθ. φοβερός, τρομερός, ἐπικίνδυνος: دوشك صوکی خیرلیدر — τοῦ φοβεροῦ ὀνείρου [ἐσὲ] ἢ ἔκδασις εἶναι ἀγαθὴ [πρμ.].

قورقونج Τ. **κορκοὶνδζ** [ἐκ τοῦ قورقماق] ἐπθ. φρικτός, τρομερός, φοβερός.

قورقه‌جق Τ. **κορκαδζάκ,** βλ. قورقماق.

قورلاغان Τ. **κουρλαγάν,** ὄν. παρωνυχὶς κ. καλαγκάθι·§ἀντὶ قیرلاغان βλ.

قورلتای Τ.ἢ قورلتای **κουρουλτάϊ** [ἐκ τοῦ قورلمق] ὄν.συνάθροισις, συνέλευσις μεταξὺ Τατάρων, Μογγόλων.

قورلدامق Τ.**κουρουλτα μάκ,** βλ. غورلدامق.

قورلق Τ. **κορ-λούκ,** ὄν. ἀνθρακιά, πυρὰ ἀνθράκων καλῶς ἀνημμένων.

قورلمق Τ. **κουρ-ουλ-μάκ,** ρμ. μσ. καὶ παθ. τείνομαι,τεντόνομαι, ἵσταμαι τεταμένος· χορδίζομαι [ἐπὶ ὡρολογίου κτλ.]· κομπάζομαι, βρενθύομαι, κ. κορδόνομαι: — خروز کبی βρενθύεται ὡς ὁ ἀλέκτωρ **[χορόζ]**·§συναθροίζομαι, συγκαλοῦμαι· || —مجلس συγκαλεῖται συμβούλιον **[μεδζλίς]**· § ἱδρύομαι, ἀνεγείρομαι, κτίζομαι [ἐπὶ οἰκοδομῶν]: دنیا قورلمیدنبرو ἀφ' ὅτου ἐκτίσθη ὁ κόσμος, ἀπὸ καταβολῆς κόσμου.

قورمه Τ. **κουρουλμά,** ὄν. ἀπαρ. τὸ τείνεσθαι, τέντωμα, κούρδισμα· ἵδρυσις, κομπασμὸς κτλ. βλ. προηγ.

قورلو Τ. **κορ-λοῦ,** ἐπθ. ὁ καλῶς ἀνημμένος: آتش — πυρὰ καλῶς ἀνημμένη·

قورلیش Τ.ἢ قورولیش **κουρουλοὶτς**[ἐκ τοῦ قورلمق] ρ. ἀφ. ταὐτὸ قورلمق, βλ.

قورمق Τ. **κουρ-μὰκ** [κατὰ τὸ لهجه ἐκ τοῦ قور βλ.] ρμ. μτβ. τείνω, τεντόνω· χορδίζω, στήνω, ἱδρύω, ἐγείρω [αἰτ.]: — چادر στήνω σκηνήν·|| — اردو στήνω στρατόν **[ὀρτοῦ]**, στρατοπεδεύω·||—طوزاق στήνω παγίδα·||— ساعت χορδίζω ὡρολόγιον·||—قفا μεθύω, τὸ κορόνω·||—بنا στήνω,ἱδρύω οἰκοδομήν·||باغدادش —κάθημαι σταυρόνων τοὺς πόδας ὡς οἱ ὀθωμανοί §σχεδιάζω, βάλλω κατὰ νοῦν,φαντάζομαι, πλάττω κατὰ φαντασίαν,μελαγχολῶ:کیتمکی برـ یره قورمق ἕδαλα κατὰ νοῦν νὰ ὑπάγω ποῦ· || قوره چیلدیرمق قوره ἐκ τῆς πολλῆς μελαγχολίας [μελαγχολῶν μελαγχολῶν] παραφρονῶ.

قورناز Τ. **κουρνὰζ** [κατὰ τὸ لهجه κυρίως قورناش ἐκ τοῦ قرن قورمق ἢ ἐκ τοῦ κέρας] ἐπθ. πανοῦργος, δόλιος, ἔξυπνος, κ. κατεργάρης.

قورنازلق Τ. **κουρναζ-λήκ,** ὄν. πανουργία, δολιότης, κ. κατεργαριά.

قورندی Τ. **κουρουντοῦ** [ἐκ τοῦ قورمق] ὄν. ὑποψία φαντασιώδης, φαντασιοπληξία, μελαγχολία.

قورندیلو Τ. **κουρουντου-λοῦ,** ἐπθ. ὕποπτος, ἀνήσυχος ἕνεκα ὑποψίας φαντασιώδους, μελαγχολικός.

قورنش Γλ. **κορνὶς** [corniche] ὄν. πλαίσιον, στεφάνη· βλ. قورنیزه.

قورنه Τ. **κούρνα** [κατὰ τὸ لهجه ἐκ τοῦ ἀρθ. قرنه] ὄν. λουτήρ, πύελος, κ. γοῦρνα [ἑλλ. γρώνη· λατ. urna]: —مرمر λουτὴρ μαρμάρινος·||حمام —ی πύελος ἢ λουτρικὴ [ἡ γοῦρνα τοῦ λουτροῦ]·||—حق τὸ ἐνοίκιον [τὸ δίκαιον, χάκκ]τῆς γούρνας τοῦ λουτροῦ·||دوکونده زورنایه حامامده —یه μαῖλ ἐν τῷ γάμῳ εἰς τὸν βαρύαυλον [ζουρνᾶν], ἐν δὲ τῷ βαλανείῳ εἰς τὴν πύελον κλίνει[πρμ. ἐπὶ σπουδῆς καὶ ἀστασίας]·||کاتبی — ὑπάλληλος κυβερνητικὸς ἐν τοῖς σφαγείοις ἄλλοτε.

قورنیزه Ιτ. **κορνίζα** [cornice] ὄν. πλαίσιον, στεφάνη, στεφάνη γλυπτὴ περὶ τὴν ὀροφὴν δωματίου ἢ ἔξωθεν περὶ τὸ γείσωμα οἰκίας κτλ. βλ. καὶ قورنش.

قورو Τ. **κουροῦ,** ἐπθ. ξηρός,ἄνυδρος,ὁ μὴ νωπὸς [ἀντίθ. تازه]· γυμνός, ἄστρωτος· ἰσχνός· μάταιος ἀνωφελής: اوت — χόρτον ξηρόν·||یمش —ξηρὸν ὀπωρικόν·||اوزوم —σταφὶς [ξηρὰ σταφυλή]·||فاصولیه — ξηροὶ φάσηλοι·||—بادم ξηρὰ ἀμύγδαλα·||بالق — τσῆρος [ἰχθὺς ξηρός]·||قیق — ξηρὸν ἀφρόγαλα, ἤτοι τὸ ἐν τῷ κλιβάνῳ ἀπεξηραμένον·|| قوزو — ξηρά, νωπὰ [κάστανα]·||اکك —ἄρτος ξηρὸς [ἄνευ προσφαγίου καὶ ἀδέστου καὶ κονιάματος· || دیوار —ξηρότοιχος, ἤτοι ὁ ἄνευ ἀσβέστου καὶ κονιάματος· || صیق — γέμισμα καὶ ἐκκένωσις πυροβόλου διὰ μόνης πυρίτιδος ἄνευ σφαίρας· || اوکسوروك —ξηρὸς βὴξ **[χόκσορὸκ]**, ἤτοι ὁ μὴ συνοδευόμενος ὑπὸ φλεγμάτων·||—هوا — ξηρὸς καιρός·||صوغوق —ξηρὸν ψῦχος,ἤτοι τὸ ἄνευ ὑγρασίας ἐν χειμερινῇ αἰθρίᾳ·|| تخته — ξηρὰ σανίς, ἤτοι ἐφ' ἧς οὐδὲν ὡς τάπης, ψίαθος κτλ. εἶναι ἐστρωμένον·||ده —κατὰ γῆς·||سوز — ξηρὸς λόγος,μάταιος, ἀνωφελής·||یاغمره —ξηρὰ φωνασκία **[γιαϊγαρά]**·||تسلی — ξηρὰ παραμυθία **[τεσελλί]**·||—وهم ἀπλῶ [ξηρὰ] ὑπόνοια **[βέχμ]**·||یه — — ματαίως,ἀνωφελῶς ||—توپ κατάξηρος,κάτισχνος·||باشنه قالمق — μένω μόνος, ἤτοι ἄνευ οἰκείων καὶ συγγενῶν [ἐν ξηρὸ κεφάλι]· § ὄν. ξηρὸν ὀπωρικόν : سی —آرمود ἄπια ἐξηραμένα·||طوت —ك یانده یاشده یانار συκάμινα ἐξηραμένα· || چشمه‌ده آبدست المش اهال پاشاده نماز قیلمش —ἐν Ξηροκρήνῃ ἐνίφθη καὶ ἐν Ἰχμὰλ πασᾶ **[ἰχμὰλ** = ἀμέλεια] προσηυχήθη [πρμ.]· § φρύγανον : طوپلامق— συλλέγω φρύγανα, θάμνους.

قورو Τ. **κουροῦ** [κατὰ τὸ فرانسوی فاموس] μᾶλλον قوروس, ἐκ τοῦ ἑλλ. κορηὸς] ὄν.: سی —تخته κόρις, κ. κορηός, κόρυζα.

قورو Τ. **κουροῦ,** βλ. قوری **κορῆ.**

قوروت Τ. **κουρουὸτ** [ἐκ τοῦ قورو] ὄν. ὀρρός, τυρόγαλα.

قوروت Γλ. **κορβὲτ** [corvette] ὄν. δρόμων, κ. κορβέττα· βλ. قالیون.

قوروتمق Τ. **κουρουτμὰκ** [ἐκ τοῦ قورومق] ρμ. μτβ. ξηραίνω,στεγνόνω,ἀπομάσσω,σφογγίζω [αἰτ.]:—یاقوب καίω καὶ ἀποξηραίνω, ὡς τὰ φυτὰ καὶ τὰ ἄνθη ὁ ἥλιος·||—ر ξηραίνω τὸν ἱδρῶτα [τὲρ], ἀφίνω νὰ ξηρανθῇ ὁ ἱδρώς, ξεϊδρόνω·|| —کوکی καταστρέφω τὴν ρίζαν του [κὶοκισνὺ] ἤτοι ἐξολοθρεύω ριζηδόν·||—قانی ξηραίνω τὸ αἷμά του, τυραννῶ.

قوروتمه Τ. **κουρουτμά,**ὄν.ἀπαρ.τὸ ξηραίνειν,ἀποξήρανσις κτλ.βλ. προηγ.

قوروجى Τ. **κουρουδζοΐ,** βλ. قوريجى.

قورودلمق Τ. **κουρου-τουλ-μάκ,** ρμ. πθ. [ἐκ τοῦ قوروتمق] ξηραίνομαι, ἀπομάσσομαι: —چاشير ξηραίνονται τὰ ἀσπρόρρουχα.

قوروق Τ. **κουροὺκ** [π. اوره غورغ] ὄν. ὀμφαξ, κ. ἀγουρίδα: حلوا — صبر ايله اولور μὲ τὴν ὑπομονὴν [**σὰπρ**] ἡ ἀγουρίδα γίνεται μέλι [πρμ.]· § καρπὸς ἄωρος : خرما — ى ἄωρος φοῖνιξ· || زيتون — ى ἄωρος ἐλαία· || قيا — ى **καγδὰ κουρουγοΐ,** ἀείζωον, φυτὸν πετροφυές, κ. ἀμάραντος [βλ. طام].

قوروق Τ. **κοροὺκ** [ἐκ τοῦ قوريمق] ὄν. τόπος πεφυλαγμένος, ἀσφαλής, ἄσυλον.

قورولامق Τ. **κουρου-λαμάκ,** ρμ. μτδ. ξηραίνω, στεγνόνω, ἀπομάσσω [αἰτ.]: —صيلوب يوزى σφογγίζω καὶ ἀπομάσσω τὸ πρόσωπον.

قورولانمق Τ. **κουρου-λανμάκ,** ρμ. οὐδ. ξηραίνομαι, ἀπομάσσομαι, στεγνόνω.

قورولق Τ. **κουρου-λούκ,** ὄν. τὸ εἶναι ξηρόν, στεγνόν, ξηρασία.

قورولمق Τ. **κουρουλμάκ,** ἀντὶ قورلمق, βλ.

قوروم Τ. **κουροὺμ** [ἐκ τοῦ قورمق] ρ. ἀφ. θεμελίωσις, ἵδρυσις, κτῆσις, σύστασις : بنا — **κουρουμουντὰν-περί,** ἀπὸ τῆς κτίσεως, ἱδρύσεως [αὐτοῦ], ἤτοι ἀπ' ἀρχῆς, ἀνέκαθεν· § ἔπαρσις, κόμπος, ὑπερηφάνεια: بدن — چكمز ἐκ τῆς ἐπάρσεώς του δὲν δύναται τις νὰ περάσῃ· || كلور — ἔρχεται βρενθυόμενος, κομπάζων· § αἰθάλη, ἀσβόλη, λιγνύς, κ. καπνιά : ى — اوجاق αἰθάλη καπνοδόχης· || طونمق — πιάνει, κορόνει, ἀνάπτει ἡ αἰθάλη.

قورومساق Τ. **κουρουμσάκ,** ὄν. μαστροπός.

قورومساقلق Τ. **κουρουμσακ-λήκ,** ὄν. μαστροπία.

قورومق Τ. **κουρου-μάκ,** ρμ. οὐδ. ξηραίνομαι, στεγνόνω, ἰσχναίνω· παραλύομαι [ἐπὶ μελῶν τοῦ σώματος]: —آغاج τὸ δένδρον ξηραίνεται· || — چاشير τὰ ἀσπρόρρουχα ξηραίνονται, στεγνόνουν· || قوروسون الى νὰ ξηρανθῇ ἡ χεὶρ του! || ديلى قوروسون νὰ ξηρανθῇ ἡ γλῶσσά του! || قوروسى **κουρουγλά-σι,** ὦ ποῦ νὰ ξηραθῇ! [ἀπευχή].

قوروملى Τ. **κουρουμ-λοῦ,** ἐπθ. ἐπηρμένος, ὑπερήφανος, κομπαστής.

قوروسى Τ. **κουρουγλάσι,** βλ. قورومق

قورى Τ. **κορού,** ἢ **κορῆ** [βλ. قوريمق] ὄν. ἄλσος, δάσος προφυλαττόμενον, δάσος.

قوريمق Τ. **κορου-τ-μὰκ** ρμ. μτδ. προφυλάττω ἀγρόν, δάσος κτλ. δι' ἀγροφύλακος, ἢ διὰ χάνδακος ἢ διὰ φραγμοῦ.

قوريجى Τ. **κορου-δζοῦ** [ἐκ τοῦ قورى] ὄν. δασοφύλαξ, ἀγροφύλαξ, ἀμπελοφύλαξ.

قوريجيلق Τ. **κορου-δζουλούκ,** ὄν. τὸ ἔργον τοῦ δασοφύλακος, ἀγροφύλακος, ἀμπελοφύλακος.

قوريلتاى Τ. **κορηλτάϊ,** βλ. قورلتاى.

قوريمق Τ. **κορου-μὰκ** [βλ. قورى, قوريمق] ρμ. μτδ. φυλάττω, προφυλάττω, προστατεύω, ὑπερασπίζω· § ἀνταποκρίνομαι, ἐπαρκῶ: مصرفى قوريمز δὲν ἀνταποκρίνεται εἰς τὰ ἔξοδά του, ἤτοι τὸ κέρδος του δὲν καλύπτει τὴν δαπάνην, τὰ ἔξοδά του **[μασραφὴνή].**

قوز Τ. **κὸζ** [περσ. غوزه **γουζέ,** ἀρβ. جوز **δζὲβζ**] ὄν. κάρυον: آغاجى — καρυά· || چين — κάρυον στρυφνόν· μτφ. δύστροπος· || — قبا κάρυον ἀπαλόν· μτφ. ἄνθρωπος ἔχων ἐξωτερικὴν μόνον ἐπίδειξιν || حلواسى — χαλβᾶς μὲ καρύδια· || بكجيسى — φύλαξ δάσους καρυῶν || قبوغه كيرمك — εἰσέρχομαι εἰς τὸ κέλυφος τοῦ καρύου, ἤτοι κρύπτομαι πολύ· || پايلاشمق — διαμοιράζομαι μετ' ἄλλου κάρυα, συμβιβάζομαι, συνεννοοῦμαι· || اطه سى — Ἰκαρία [νῆσος].

قوز Τ. **κόζ,** ὄν. τὸ ἐπικρατοῦν χαρτίον τοῦ χαρτοπαιγνίου, κ. κόζι: قيرمق — تساكيزو κόζι· μτφ. κάμνω λάθος.

قوزاق Τ. **κοζὰκ** [ἐκ τοῦ قوز] ὄν. κῶνος τῆς πίτυος, κ. κουκκουνάρα· μτφ. πρᾶγμα σφαιρικόν· σφαῖρα: صو — ى πομφόλυξ.

قوزالاق Τ. **κοζα-λάκ,** ὄν. κυπαρισσόμηλον, κηκίς· || ايپك — ى βομβύκιον, κουκκοῦλι· || صو — ى πομφόλυξ· § πᾶν πρᾶγμα μὴ ἔχον τὸ φυσικὸν μέγεθος, μικροκαμωμένος:

قارپوز — μικρὸς ὑδροπέπων· || چوجق — μικροφυὴς παῖς· || مهر — ى μικρὸς ἐλεφαντόδους.

قوزغون Τ. **κουζγοὺν** [κατὰ τὸ اچه ἐκ τοῦ قوزغامق = θορυβῶ, ἢ ἐκ τοῦ قوز =σκότος] ὄν. κόραξ: صورمشلر كوزل كيمدر ه — يورتقال ديمش يارورلرمدر τὸν κόρακα ἠρώτησαν «τίς ἐστιν ὡραῖος»; «τὰ νεογνά μου» εἶπε· || آياغى — εἶδος φυτοῦ [ποῦς κόρακος]· || اتمكى — πτέρις [φυτ.] βλ. اوفترى · || دكزى — ἡ Κασπία θάλασσα, ἄλλως بحر خزر **πάχρι χαζέρ.**

قوزغونجق Τ. **κουζγουν-δζούκ,** ὄν. παράθυρον κιγκλιδωτὸν ἐντῇ θύρᾳ τοῦ δεσμωτηρίου· § Κουζγουντζούκιον, ἤτοι ὄνομα χωρίου κατὰ τὴν Ἀνατολικὴν ὄχθην τοῦ Βοσπόρου, καλουμένου ἐπὶ Βυζαντινῶν Χρυσοκέραμος.

قوزغونى Τ. **κουζγουν-οῦ,** ὄν. καταμέλας : صاج — κόμη καταμέλαινα.

قوزموغرافيا Ελ. **κοζμογράφια,** ὄν. κοσμογραφία.

قوزو Τ. **κουζοῦ,** βλ. قوزى .

قوزه Τ. **κοζὰ** [ἐκ τοῦ قوز] ὄν. θυλάκιον: سى — ايپك βομβύκιον, κ. κουκκοῦλι· || — قابوق κάψα βάμβακος.

قوزى Τ. **κουζοῦ,** ὄν. ἀμνός, ἀρνίον [τὸ ἐνὸς ἔτους καλεῖται طوقلو **τοκλοῦ,** τὸ διετὲς شيشك **διὲκ,** καὶ τὸ τριετὲς اوكوز **χόνδζ**]· § μικρὸς καρπὸς προσκεκολλημένος ἐκ τοῦ μίσχου εἰς ἄλλον ὁμοειδῆ μεγαλείτερον ὡς δίδυμος· § μικρός, τρυφερός : پالامودى — ἡ سى — دريا τρυφερὰ πηλαμύς, μικρὰ παλαμύδα [κ. λ. ἀρνάκι τῆς θαλάσσης]· || ديشى — ὀδοὺς τοῦ γάλακτος [ἤτοι τῶν βρεφῶν]· || — كستانه سى μικρὸν νωπὸν κάστανον· || قولاغى — ὀξαλίς [φυτ.]· || كوبك — **κουζοῦ γκιόπεγί,** εἶδος μύκητος κιτρίνου· || سى — قپو μικρὸν θυρίδιον [βλ. قپو καὶ قوزلو]· || كبى — ὡς ἀρνίον, ἤτοι ἥπιος, πρᾶος· || م — **κουζούμ,** φίλε μου! ἀγαπητέ! || چوبان كدلر بلكه چوبان ايچون ايچوندر — τὸ ἀρνίον δὲν εἶναι διὰ τὸν ποιμένα, μᾶλλον ὁ ποιμὴν εἶναι διὰ τὸ ἀρνίον [πρμ.].

قوزيجق Τ. **κουζου-δζούκ,** ὄν. μικρὸν ἀρνίον, κ. ἀρνάκι.

قوزيلامق Τ. **κουζου-λαμάκ,** ρμ. οὐδ. τὸ ἔχειν παρ' ἑαυτῷ μικρόν τι ὁμογενὲς [λέγεται ἐπὶ καρπῶν ἐχόντων παρ' ἑαυτοῖς προσκεκολλημένον ἐκ τοῦ μίσχου μικρότερον ὁμοειδῆ καρπὸν ὡς δίδυμον]· § διπλασιάζομαι διὰ λεπτῆς γραμμῆς ἢ σκιᾶς [λέγεται ἐπὶ γραμμῆς ἢ γραφῆς· βλ. قوزيلو].

قوزيلو Τ. ἢ قوزيلى **κουζου-λοῦ,** ἐπθ. ὁ ἔχων παρ' ἑαυτῷ μικρόν **τι** ὁμοειδὲς [λέγεται ἐπὶ καρπῶν, γραμμῆς, θύρας κτλ.]: — يورتقال ἢ اريك δαμάσκηνον ἢ χρυσόμηλον ἔχον παρ' ἑαυτῷ προσκεκολλημένον ἐκ τοῦ μίσχου μικρότερον ὁμοειδῆ καρπόν· || قپو — θύρα μεγάλη ἔχουσα ἐπὶ τοῦ ἑνὸς τῶν θυροφύλλων αὐτῆς μικρὸν θυρίδιον, ὅπερ χρησιμεύει ὡς θύρα ὅταν δὲν θέλωσι ν' ἀνοίξωσιν ὅλον τὸ θυρόφυλλον· || جدول — ἡ περὶ τὴν σελίδα τοῦ βιβλίου ἐν τῷ περιθωρίῳ παχεῖα γραμμὴ **[δζεὶβὲλ]** μετὰ τῆς παρ' αὐτὴν λεπτοτέρας.

قوس Α. **κάβς,** ὄν. τόξον· § [ἀνατ.] τόξον τῆς ἀορτῆς· § [ἀστρ.] Τοξότης, ἤτοι ἀστερισμός, ζώδιον· || نهار — **κάβσι νεχάρ,** ἡμερήσιον τόξον· || ليل — **κάβσι λεῖλ,** νυκτερινὸν τόξον· || قزح — **κάβσι κουζάχ,** οὐράνιον τόξον· § [ἀρχιτ.] ἀψίς· § [γεωμ.] τόξον: — جيب **δζέϊπι κάβς,** ἡμίτονον· § [ψυσ.] قزح — **κάβσι κουζάχ,** ἡλιακὸν φάσμα· § πλθ. قسى **κησίϊ.**

قوس Τ. **κός,** μόριον προτασσόμενον ἐπιθέτων τινῶν ἀρχομένων ἀπὸ [α] πρὸς ἐπίτασιν τῆς ἐννοίας αὐτῶν : قوجه قوس **κὸς-κοδζά,** ὑπερμεγέθης, πελώριος· || βλ. καὶ قوس .

قوستوم Γλ. **κοστοὺμ** [costume] ὄν. ἐνδυμασία, περιβολή, ἐνδυμασία πλήρης ἐκ τοῦ αὐτοῦ ὑφάσματος.

قوسقوس Τ. ἢ قسقس **κουσ-κούς,** ὄν. ζύμη ἐν εἴδη σπόρων, χρησιμεύουσα ἀντὶ ὀρύζης πρὸς κατασκευὴν πιλαφίου· κ. κουσκοῦσι: پلاوى — πιλάφιον ἀπὸ κουσκοῦσι.

قوسقوغوق Τ. **κουσκουγούκ,** ὄν. εἶδος κόκκυγος, κούκκου [βλ. غوغوق]· § ἀγριοπεριστερά.

قوسقون Τ. **κουσκοὺν** [κατὰ τὸ اچه κυρίως قوياسقان ἐκ τοῦ قومق] ὄν. ὑπουρίς, ἤτοι τὸ ὑπὸ τὴν οὐρὰν τῶν ἀχθοφόρων ζώων περασμένον λωρίον τοῦ σαγματίου: ى — دوشك οὗ ἡ ὑπουρὶς ἔπεσεν, ἤτοι ἵππος ἐλαττωματικός, τοῦ ὁποίου τὸ μέρος **τῆς** ὑπουρίδος εἶναι χαμηλότερον τῶν γλουτῶν αὐτοῦ· ||

ة قوت — **κουδκουνὰ κουββέτ,** φεύγω πάσῃ δυνάμει.

قوسقونسز } Τ. **κουδκουν-δούζ,** ἐπθ. ὁ ἄνευ ὑπουρίδος·μτφ. ἀτημέλητος, ἐν ἀταξίᾳ.

قوسی } Α. **καβδ-ί,** ἐπθ. τοξοειδὴς [ἀνατ.]· § περιαλλόκαυλος [βοτ.] : الشكل — **καβδίγου-ὸ-δέκλ,** ὁ ἐν σχήματι τόξου, τοξοειδής· § θ. قوسیه **καβδιγέ.**

قوسطه } Τ. **κόστα,** ὀν. εὐῶδες φυτὸν καλούμενον κοινῶς κώστας.

قوش } Τ. **κούζ,** ὀν. πτηνόν, κ. πουλί: ل — ی — آولارلر τὸ πτηνὸν θηρεύουσι διὰ τοῦ πτηνοῦ[πρμ.]· ة آلتون قفس زندانلر — εἰς τὸ πτηνὸν τὸ χρυσοῦν κλωβίον εἶναι φυλακὴ [πρμ.]· ||بنده — τὸ πτηνὸν εἰς ἐμέ, ἀποδιδρασκίνδα [παιδιά]· || آغزی — ἀνοικτὸν κίτρινον χρῶμα [κ.λ. τὸ στόμα τοῦ πτηνοῦ]· || اکیکی — θλάσπις [φυτ.]· || اوزومی — κορινθιακὴ σταφίς, μικρὰ σταφίς· || باشی — εἰς μικρὰ τεμάχια ἴσα τῇ κεφαλῇ πτηνοῦ [ἐπὶ κρεάτων], κ. κρεατάκια· κατὰ νιφάδας [ἐπὶ χιόνος]· || بوروتی — ῥάμφος [γάγγ.]· κυνόρροδον[φυτ.]· || پالازی — διφθερίτις [νόσος]· || پچه-سی — ὄνυχες πτηνοῦ ἰδίᾳ σαρκοδόρου [βλ. قینانق]· || جنت — ὁ νεκρὸς βρέφους ἢ μικροῦ παιδίου, κ. ἀγγελάκι [πουλὶ τοῦ παραδείσου, **δζεννέτ**]· || دوه — στρουθοκάμηλος· || دیلی — εἶδος μελίας [δενδ.]· || سودی — τὸ γάλα τοῦ πουλιοῦ, ἤτοι πρᾶγμα δυσεύρετον : سودیله بسلر — τρέφει μὲ τοῦ πουλιοῦ τὸ γάλα, ἤτοι μὲ ὅλα τὰ καλὰ[πρμ.]· || ||— قره μέλας ἀετός· || علی — قره ἀσθένεια τῶν ὀπισθίων ποδῶν τοῦ ἵππου· || — قره حکم ἀπόφασις [**χὄκμ**]παράνομος καὶ τυραννική· || قنادی — πτερύγιον [νόσημα ὀφθαλμ.]· || قوناز — ἀσπάραγος [ἡλιοῦ]· || کرازی — ἀγριοκέρασος· || کیجه — ی — aigωλιός· μτφ. ἄνθρωπος μὴ κοιμώμενος τὰς νύκτας, κ. νυκτοπούλι· || لوقوی — εἶδος γλυκύσματος ἐκ ζαχάρεως καὶ ὠῶν, πωλουμένου ἐν ταῖς ὁδοῖς διὰ τοὺς μικροὺς παῖδας· || مے — κανναβόσπορος· || اطه-سی — Ἔφεσος· || εἶδη πτηνῶν: βλ. λ. اوراق ، سقا ، دوه ، چاوش ، اوروجك ، انجیر ، آری ، کلین ، بایر ، چالی ، تارلا ، پیغمبر.

قوش } Τ. **κούζ,** ὀν. μέρος ἐπὶ τῶν γλουτῶν τοῦ ἵππου, ὅπερ ἀπογυμνοῦται τῶν τριχῶν ὅταν τὸ ζῶον γηράσῃ: ی — آت اچلمش ἵππος γηράσας, οὗτινος ἔπεσον αἱ τρίχες τῶν **γλουτῶν.**

قوش } Τ. **κόζ,** ὀν. ζεῦγος· ζεῦγος ἵππων κτλ. ξυνωρίς : قوشمق — ζεύγω ἵππους κτλ. εἰς ἅμαξαν.

قوشاتمق } Τ. **κουδατμὰκ** [κατὰ τὸ لهجه κυρίως قوشاتمق ἐκ τοῦ قور **κούρ**· βλ. καὶ قاوشمق] ρμ. μτδ. ζώννυμι, περιζώννυμι· περικυκλῶ, πολιορκῶ [αἰτ.] : — قوشاق περιζώννυμι ζώνην· || — حصاری πολιορκῶ φρούριον [**χισάρ**]· || — خانه περικυκλῶ οἰκίαν, ἀποκλείω οἰκίαν δι' ὑγειονομικῆς ζώνης.

قوشاملق } Τ. **κουδα-πλμὰκ** [ἐκ τοῦ προνγ.] ρμ. πθ. περικυκλοῦμαι, περιβάλλομαι ὑπὸ ζώνης στρατιωτῶν κτλ. πολιορκοῦμαι.

قوشاق } Τ. **κουδὰκ** [ἐκ τοῦ قوشاتمق] ὀν. ζώνη, κ. ζωνάρι μάλλινον ἢ ἄλλο, ὅπερ φοροῦσί τινες πρὸς προφύλαξιν τῆς κοιλίας ἀπὸ τοῦ ψύχους, ἢ χάριν στολισμοῦ : — قوشاتمق ζώννυμαι ζώνην, προετοιμάζομαι· || ایپدن — ζώνη ἐκ σχοινίου, πενία· || قوشاتمق — ایپدن ζώννυμαι ζώνην ἐκ σχοινίου, περιπίπτω εἰς πενίαν, ἔνδειαν· § ζώνη οἰκοδομῆς, ἤτοι σειρὰ πλίνθων ἐν λιθοκτίστῳ οἰκίᾳ, ἢ ζώνη ἐν τοίχῳ ἐκ δοκῶν πρὸς στερέωσιν.

قوشاقجی } Τ. **κουδακ-τζῆ,** ὀν. κατασκευαστὴς ἢ πωλητὴς ζωνῶν.

قوشالدی } Τ. **κοδαλτῆ** [ἐκ τοῦ قوشلمق] ὀν. ζεῦξις δύο ζώων ὁμοῦ, δέσιμον δύο καμήλων κτλ. δι' ἑνὸς σχοινίου.

قوشام } Τ. **κουδὰμ** [ἐκ τοῦ قوشاتمق] ὀν. ὅ,τι ζώννυταί τις· βλ. کیم.

قوشاملی } Τ. **κουδαμ-λῆ,** ἐπθ. ἐζωσμένος· βλ. کیملو.

قوشاندی } Τ. **κουδαντῆ** [ἐκ τοῦ قوشاتمق] ὀν. ἐνδυμασία, γυναικεῖα ἐνδύματα· βλ. کیندی.

قوشانمق } Τ. **κουδανμὰκ** [βλ. قوشاتمق] ρμ. μσ. ζώννυμαι [αἰτ.]: — قلیچ ζώννυμαι ξίφος· || — کینوب ἐνδύομαι καὶ ζώννυμαι, προετοιμάζομαι, προαλείφομαι· || βλ. قوشاق.

قوشباز } Τ. **κουδ-πὰζ** [λ. βαρβ. ἐκ τοῦ τ. قوش καὶ τοῦ π. باز] ὀρνιθοτρόφος, ὀρνιθοπώλης ἢ ὀρνιθοθήρας, ἤτοι ὁ τρέφων ἢ πωλῶν ἢ θηρεύων μικρὰ πτηνά· βλ. قوشجی.

قوشجغز } Τ. **κουδ-δζηγάζ,** ὀν. ὑποκ. μικρὸν πτηνόν, **πουλάκι.**

قوشجی } Τ. **κουδ-τδοῦ** [ταὐτὸ قوشباز] ὀν. باشی — ὁ πρῶτος ὀρνιθοτρόφος ἢ πτηνοκόμος τοῦ παλατίου· || سر — ء حضرت شهریاری ὁ πρῶτος πτηνοκόμος [**σερκουδτδοῦ**] τῆς Α. Α. Μεγαλειότητος.

قوشخانه } Τ. **κουδ-χανέ,** ὀν. μέγα κλωβίον διὰ πτηνά· § μικρὸν σκεῦος τοῦ μαγειρείου, ἔνθα ψήνονται πτηνά.

قوشدیرمق } Τ. **κοδ-τουρ-μάκ,** ρμ. μτδ. κάμνω τινὰ ἢ τι νὰ τρέξῃ[αἰτ.]: — خبر στέλλω εἴδησιν· § βάλλω νὰ ζεύξωσιν ἵππους κτλ. εἰς ἅμαξαν· § βάλλω τινα ἢ τινας νὰ συνοδεύσωσιν ἄλλους.

قوشش } Τ. **κοδούς,** βλ. قوشیش.

قوششمق } Τ. **κοδ-ουδ-μάκ,** ρμ. οὐδ. συντρέχω, ἤτοι πολλοὶ τρέχουσιν ὁμοῦ πανταχόθεν, συρρέω.

قوشقو } Τ. **κουδ-κοῦ,** ρ. ἀφ. τὸ πτοεῖσθαι ὡς πτηνόν, πτόησις, τρόμος.

قوشقولانمق } Τ. **κουδκου-λανμάκ,** ρμ. οὐδ. πτοοῦμαι, τρομάζω.

قوشلاق } Τ. **κουδ-λάκ,** ὀν. τόπος πλήρης πτηνῶν πρὸς ἄγραν· τόπος κυνηγίου.

قوشلق } Τ. **κουδ-λούκ,** ὀν. πρωΐα, ὁ ἀπὸ πρωΐας μέχρι μεσημβρίας χρόνος : — قبا πρωΐα προκεχωρημένη [**καπά**], ἤτοι πλησιάζουσα πρὸς τὴν μεσημβρίαν· || طعامی ἢ یمکی — πρόγευμα ἢ μεσημβρινὸν γεῦμα.

قوشلمق } Τ. **κοδ-ουλ-μάκ,** ρμ. πθ. προστίθεσθαι, δίδοσθαι ὡς σύντροφος, ζεύγνυσθαι: قوشلمش آت آرابه ἵππος ἐζευγμένος εἰς τὴν ἅμαξαν· § [ἀπρόσωπον] τρέχει τις : [اوشیلور یا] قوشولور οὕτω τρέχει τις, ἢ οὕτω τρέχουσιν οἱ ἄνθρωποι.

قوشم } Τ. **κοδούμ,** βλ. قوشوم.

قوشمار } Τ. **κουδ-μάρ,** ὀν. εἶδος παγίδος πτηνῶν.

قوشمق } Τ. **κοδ-μάκ,** ρμ. μτδ. ζευγνύω, δίδω ὡς σύντροφον, ὡς συνοδόν, προστίθημι, προετοιμάζω [δοτ. αἰτ.] : آتلری آرابه یه — ζευγνύω τοὺς ἵππους εἰς τὴν ἅμαξαν· || یانه

— آدم δίδω εἴς τινα ὡς σύντροφον ἢ ὁδηγὸν ἄνθρωπόν τινα ἢ ὑπηρέτην κτλ. || — یولداش παρακαθίστημι, ἤτοι δίδω τινὶ συνοδοιπόρον· || شرط — τίθημι ὅρον [**σάρτ**]· || — باش προσπαθῶ, καταγίνομαι, καταβάλλω πᾶσαν δύναμιν, ἔγκειμαι· § οὐδ. τρέχω: — ایش آردندن τρέχω κατόπιν τῆς ὑποθέσεως, ἢ — ایشه τρέχω πρὸς ὑπόθεσιν, ἐπιδιώκω ὑπόθεσιν, προσπαθῶ νὰ φέρω εἰς πέρας· || ایشی براقوبده امتیاز پشنده قوشیور ἀφίνει τὴν ἐργασίαν του καὶ ἐπιδιώκει προνόμια δι' ἐργολαβίαν [**ιμτιγιάζ πεσινὲ κοδμάκ**]· || قوشه قوشه **κοδὰ κοδά,** τρέχων [τρέχα τρέχα].

قوشمه } Τ. **κοδμά,** ὀν. ἀπαρ. ζεῦξις ἢ δρόμος, τρέξιμον κτλ. βλ. προηγ.

قوشندی } Τ. **κοδουντοῦ** [ἐκ τοῦ قوشمق]ὀν. συντροφία, ἤτοι ὀπαδοί, ἀκόλουθοι, ὁμόφρονες· βλ. καὶ اویوندی.

قوشو } Τ. **κοδοῦ** [ἐκ τοῦ قوشمق] ὀν. δρόμος, κ. τρέξιμον: آتی — ἵππος τοῦ δρόμου, διὰ τρέξιμον· || میدانی — ἱπποδρόμιον· || — یرمق قوپارمق τρέχω ἕνα τρέξιμον, ἤτοι τρέχω πολύ· || اوکدولی — βραβεῖον [**χόντδλ**] τοῦ δρόμου· || — پنایری πανήγυρις δρόμου· § σκοπὸς μουσικὸς χοροῦ· βλ. ἐπόμ. καὶ قوشیش.

قوشوق } Τ. **κοδοὺκ** [ἐκ τοῦ προηγ.] ὀν. σκοπὸς μουσικὸς χορευτικός.

قوشولو } Τ. ἢ قوشولی **κοδουλοῦ**[ἐκτοῦ قوشمق] ἐπθ. ἐζευγμένος [ἐπὶ ἵππου ἢ ἄλλων ζώων ἁμάξης] : آرابه — آت درت آت ἅμαξα ἐζευγμένη τέσσαρας ἵππους, τέθριππος· || بر جفت — قیزاق کیك ἕλκηθρον, εἰς ὃ εἶναι ἐζευγμένον ζεῦγος ἐλάφων **[γκεῖκ].**

قوشوم } Τ. **κοδοὺμ** [ἐκ τοῦ قوشمق] ὀν. ἱπποσκευή, φάλαρα: حیوانی — ἵππος ἁμάξης.

قوشون } Τ. **κοδοὺν** [ἐκ τοῦ قوشمق] ὀν. ὁμὰς ἀνθρώπων ἢ στρατιωτῶν ὁμοῦ ἀγομένων.

قوشه } Τ. **κοδά,** γ' προσ. εὐκτ. τοῦ قوشمق βλ.

قوشه‌لق } Τ. **κοδα-λήκ,** ὀν. αὐλή, ἔνθα περιορίζουσι τὸν ζωηρὸν ἵππον ὅπως συνειθίσωσιν εἰς τὸν περιορισμόν.

قوشی } Τ. **κοδῆ** [ἐκ τοῦ قوشمق]ὀν. ὁμάς, τάξις : — آشاغی ἡ κατωτάτη τάξις, ὁ ὄχλος· || βλ. καὶ قوشو.

قوشيجى Τ. **κοσουδζοῦ**[ἐκ τοῦ قوشمق]ἐπθ. ὁ ζευγνύς, ὁ τρέχων· βλ. قوشمق.

قوشيش Τ. **κοσουὲ** [ἐκ τοῦ قوشمق] ρ. ἀφ. δρόμος, τρέξιμον.

قوص Τ. **κός**, ἐπθ. ἐξωγκωμένος, ὀγκώδης· βλ. καὶ قوس καὶ قوصقوصلانمق.

قوصديرمق Τ. **κουσ-τουρ-μάκ**, ρμ. μτδ. κάμνω τινὰ νὰ ἐμέσῃ τι, προξενῶ ναυτίασιν· κάμνω τι νὰ χύσῃ τὸ ὑγρόν του ἢ τὴν βαφὴν νὰ χύσῃ τὸ χρῶμα· ξηραίνω, ἀφαιρῶ τὴν ὑγρασίαν κτλ. μτφ. ἀναγκάζω τινὰ ν' ἀποδώσῃ δ,τι ἀδίκως ἔλαβε, τυραννῶ [δοτ. αἰτ.]: — قان يرينه كامنو τινὰ νὰ ἐμέσῃ αἷμα, τυραννῶ.

قوصديرجى Τ. **κουσ-τουρουδζοῦ**[ἐκ τοῦ προηγ.] ἐπθ. ὁ προξενῶν ἔμετον, ἐμετικὸς [ἰατρικόν].

قوصره Α. **καβσαρά**, ὄν. θ. κάνιστρον ἐκ καλάμου ἢ λύγου διὰ φοίνικας, ἄπια κτλ: —صدريه **καβσαράϊ σα-ριγέ**, ἢ بدك سى— **πεϱενὶν καβσαρασῆ**, σκελετὸς θώρακος.

قوصقوصلانمق Τ. **κοσκοσ-λανμάκ** [ἐκ τοῦ قوص] ρμ. οὐδ. βρενθύομαι ὡς ὁ ταὼς, ὑπερηφανεύομαι.

قوصمق Τ. **κουσ-μάκ**, ρμ. οὐδ. ἐμῶ, κ. ξερνῶ:—قان ἐμῶ, πτύω αἷμα· قوصه جغم کیور ἔρχεται νὰ ἐμέσω **[κουσαδζαγήμ]**, ἔμετος· § χύνει σῶμά τι τὸν χυμόν του, τὸ ὑγρόν του, ἢ ἡ βαφὴ χύνει τὸ χρῶμα αὐτῆς.

قوصمه Τ. **κουσμά**, ὄν. ἀπαρ. ἔμεσις, κ. ξέρασμα· βλ. προηγ.

قوصميق Τ. **κουσμούκ**, ταὐτὸ قوصندى.

قوصندى Τ. **κουσουντοῦ** ἢ قوصميق **κουσμοὺκ** [ἐκ τοῦ قوصمق] ὄν. ἔμετος, πρᾶγμα ὅπερ ἤμεσέ τις: قان قوصنديسى aἱμοπτυσία· اوتى کدى قوصميغى ἔμετος γαλῆς.

قوصوق Τ. **κουσοὺκ** [ἐκ τοῦ قوصمق]ἐπθ. ἐμημεσμένος, ξερασμένος· § ὄν. πρᾶγμα ἐμεσθέν, ἔμετος, κ. ξερατόν.

قوصيش Τ. **κουσοὺς** [ἐκ τοῦ قوصمق] ρ. ἀφ. ἔμεσις, κ. ξέρασμα· βλ. قوصمه.

قوطاس Τ. **κοτάς**, βλ. خوطوز.

قوطان Τ. **κοτάν**, ὄν. ἅροτρον μέγα ἔχον πολλὰ ὑννία· βλ. صبان.

قوطره Τ. **κότρα**, ὄν. μικρὰ μάνδρα πρὸς ταξιθέτησιν τῶν προβάτων καθ' ἡλικίας· § ἀντὶ قوتر، قوتره βλ.

قوطى Ελ. **κουτοῦ**, ὄν. κυτίον, κουτί, θήκη: —سى يوزوك θήκη δακτυλίου· || انفيه سى— تمباكوθήκη **[ἐνϕιγέ]**· || —سى قهوه κουτὶ τοῦ καφέ· || —سى حلوا κουτὶ τοῦ χαλβά· § μέτρον σιτηρῶν, οὗ τὰ ὀκτὼ ἀποτελοῦσιν ἓν κοιλόν, κ. κουτί: —آرپه بر ἓν κουτίον κριθῆς· || —كى ὡς κυτίον, ἤτοι οἰκία μικρὰ καὶ κανονική· || —قبالى μυστικόν, κεκαλυμμένον· || سى — عقل κυτίον συνέσεως **[ἀκήλ]**, ἄνθρωπος ὃν συμβουλεύεταί τις, σύμβουλος.

قوطيجى Τ. **κουτου-δζοῦ**, ὄν. κατασκευαστὴς ἢ πωλητὴς κυτίων.

قوغا Τ. **καβγά**, βλ. غوغا.

قوغالامق Τ. **κογαλαμάκ**, ἢ قووالامق **κοβαλαμὰκ** [ἐκ τοῦ قوغمق] ρμ. μτδ. καταδιώκω, τρέχω κατόπιν τινὸς ὅπως τὸν φθάσω, ἰχνηλατῶ, ἐπιδιώκω ὑπόθεσιν, καταγγέλλω, διαβάλλω [αἰτ.]:—ايشى ἐπιδιώκω ὑπόθεσιν· §§βλ. καὶ قوغمق.

قوغالايجى Τ. **κογαλαϊὸζῆ**, ἢ قووالايجى **κοβαλαϊὸζῆ** [ἐκ τοῦ προηγ.] ἐπθ. ὁ καταδιώκων, τρέχων κατόπιν τινός, ἐπιδιώκων κτλ. βλ. قوغالامق.

قوغان Τ. **κογάν**, ἢ قوان **κοβὰν** [μτχ. τοῦ قوغمق] ἐπθ. ὁ διώκων:—يل گله-**κοβάν**, λεπτοδείκτης ἢ ὡροδείκτης ὡρολογίου[βλ. عقرب]· ἀνεμοδείκτης.

قوغان Τ. **κογάν**, ἢ قوان **κοβὰν** [ἐκ τοῦ προηγ.] ὄν. κυψέλη: —سى آرى κυψέλη μελισσῶν· || —سى خرتوج κυψέλη φυσεκίου· **[χαρτούτς]**· || —سى روولور κυψέλη πολυκρότου **[ρεβόλβερ]**, ἤτοι τὸ μέρος ἔνθα τίθενται αἱ σφαῖραι· || اوتى — εἶδος φυτοῦ.

قوغديرمق Τ. **κογ-τουρ-μάκ**, ἢ قووديرمق **κοβτουρμάκ**, ρμ. διαμ. βάλλω ἢ ὑποχρεῶ τινα νὰ διώξῃ, ν' ἀποπέμψῃ, ἀποδιώκω διά τινος [δοτ. αἰτ.]: اكا اوشاغى قوغديردى ὑπεχρέωσεν αὐτὸν ν' ἀποδιώξῃ τὸν ὑπηρέτην του.

قوغلمق Τ. **κογ-ουλ-μάκ**, ἢ قوولق **κοβουλμάκ**, ρμ. πθ. ἀποδιώκομαι, ἀποπέμπομαι.

قوغمق Τ. **κογ-μάκ**, ἢ قومق **κοβμὰκ** [κατὰ τὸ لهجه κυρίως قومق] ρμ. μτδ. διώκω, ἀποπέμπω [αἰτ. دن]: انى اودن قوغدم ἀπέπεμψα αὐτὸν ἐκ τῆς οἰκίας· || —مزل ἐλαύνω ταχυδρομικῶς **[μενζίλ]**, ἤτοι διανύω ὁδὸν ἐν τάχει· || —يشك ايشك ἐπιδιώκω ὑπόθεσιν· § κατηγορῶ, διαβάλλω· βλ. قوغالامق، قوغيجى.

قوغو Τ. **κογοῦ**, قوغوجى **κογουδζοῦ**, βλ. قوغيجى، قوغى.

قوغوش Τ. **κογούς**, κ. **κοβοὺς** [βλ قوغق] ὄν. αἴθουσα ἰσόγειος μεγάλη, ὡς νοσοκομείου, σχολείου, στρατῶνος, ἔνθα πολλοὶ νοσηλεύονται, ἢ διαιτῶνται, συνυπνωτήριον: —لى قشله αἴθουσαι, συνυπνωτήρια στρατῶνος· || —لى خسته خانه αἴθουσαι νοσοκομείου· || اوشاق — αἴθουσα ὑπηρετῶν, ἤτοι τὸ μέρος τῆς οἰκίας τὸ ἐξιδιασμένον διὰ τοὺς ὑπηρέτας· § آغاجى — ἢ ى — بارطين εἴδη ξυλείας· ἐργαλεῖον τῶν τορνευτῶν χρησιμεῦον πρὸς στίλβωσιν.

قوغوق Τ. **κογούκ**, ἢ قووق **κοβοὺκ** [κατὰ τὸ لهجه κυρίως قوغق ἢ قوق ἐκ τοῦ قوف، قاو]ἐπθ. κοῖλος, κενὸς ἔσωθεν, κούφιος· §ὄν. κοίλωμα, κοιλότης: ى— آغاج κοίλωμα δένδρου, κ. κουφάλα· § ὀπή, τρύπα: —ه قاچق صيچان ὁ μῦς φεύγει πρὸς τὴν ὀπήν· || —نى ديشك طولديرمامق δὲν πληροῖ τὸ κοίλωμα **[κοβουγουνοῦ]** τοῦ ὀδόντος, ἤτοι δὲν χορταίνει· || ديش —ى طولديرماز δὲν γεμίζει τὸ κοίλωμα τοῦ ὀδόντος, ποσὸν ἐλάχιστον [δὲν κάθηται στὸ δόντι].

قوغوقلاشمق Τ. **κογουκ-λασμάκ**, ἢ قووقلاشمق **κοβουκλασμάκ**, ρμ. μσ. κοιλαίνομαι: —آغاجك ايچى κοιλαίνεται ἔσωθεν τὸ δένδρον, ἤτοι γίνεται κούφιον.

قوغه Τ. **κογά**, κ. **κοβὰ** [κατὰ τὸ لهجه κυρίως قوپه **κοπγά**, ἐκ τοῦ قوپمق] ὄν. κάδος, κ. κουβᾶς: —آغاج κάδος ξύλινος· || تيمور —κάδος σιδηροῦς· || —مشين κάδος δερμάτινος· || سى— قويو κάδος φρέατος **[κουγιοῦ]**.

قوغه لق Τ. **κογα-λήκ**, ὄν. εἶδος σχοίνου, ἐξ οὗ κατασκευάζονται ψάθοι.

قوغى Τ. ἢ قوغو **κογοῦ**, ὄν. κύκνος.

قوغيجى Τ. **κογου-δζοῦ** [ἐκ τοῦ قوغمق] ἐπθ. κατήγορος, συκοφάντης.

قوف Τ. **κοὺ** [βλ. قاو] ἐπθ. κούφιος, κοῖλος, κενὸς ἔσωθεν, σεσηπώς: آدم — ἄνθρωπος ἀμαθὴς [κούφιος]· || جوز — **κάρυον [ὄζεβὶζ]** κενόν, κ. κούφιον.

قوق Αγ. **κὸκ** [coke] ὄν. ὀπτάνθραξ.

قوقا Τ. ἢ قوه **κουκά**, ὄν. κοκκοφοίνιξ καὶ ἡ ρίζα αὐτοῦ, ἐξ ἧς κατασκευάζονται κομβολόγια, ζάρφια [ظرف], φλυδζάνια [فنجان], κιασέδες [كاسه] καὶ ἄλλα τοιαῦτα.

قوقارجه Τ. **κοκάρ δζα**[ἐκ τοῦ قوقر] ὄν. εἶδος ἰκτῖδος.

قوقمق Τ. **κοκουσμάκ**، قوقديرمق **κοκουτ-τουρμάκ**، βλ. قوقمق.

قوقلامق Τ. **κοκλα-τ-μάκ**, ρμ. μτδ. κάμνω ἢ δίδω τινὶ νὰ ὀσφρανθῇ τι· κάμνω τι νὰ ἀποκτήσῃ ὀσμήν τινα [δοτ. αἰτ.]: — بورونه بر شى βάλλω εἰς τὴν ῥῖνά του νὰ ὀσφρανθῇ τι· § μτφ. δίδω ὀλίγον διὰ μυρωδιά· || قوقلامق δὲν δίδω, στερῶ, ἀρνοῦμαι.

قوقلاشمق Τ. **κοκλα-σμάκ**, ρμ. ἀλλ. ὀσφραίνεσθαι ἀλλήλους ἀμοιβαίως [λέγεται ἐπὶ ζώων]· μτφ. θωπεύειν ἀλλήλους: انسان سويلشه سويلشه قوقلاشه قوقلاشه حيوان سويلشه سويلشه οἱ μὲν ἄνθρωποι [σχετίζονται] συνομιλοῦντες, τὰ δὲ ζῶα ὀσφραινόμενα ἄλληλα [πρμ.].

قوقلامق Τ. **κοκλα-μάκ** [ἐκ τοῦ قوقو] ρμ. μτδ. ὀσφραίνομαι [αἰτ.]: —چيچكى ὀσφραίνομαι τὸ ἄνθος· || قوقلايانك بورونى دوشر πίπτει ἡ ῥὶς τοῦ ὀσφραινομένου, ὄζει κακῶς· μτφ. κακῆς διαγωγῆς· §ἀναπνέω αἰθέρα ἢ ἄλλο τι φάρμακον.

قوقله Ελ. **κούκλα**, ὄν. πλαγγών, κ. κοῦκλα, νευρόσπαστον: —كبى آدم —μικροψυὴς ἄνθρωπος[ὡς πλαγγών]· || —كبرلى βρωμερὰ γυνή.

قوقمش Τ. **κοκμούς**, βλ. ἐπομ.

قوقمق Τ. **κοκ-μάκ** [ἐκ τοῦ قوقو] ρμ. οὐδ. ὄζω, μυρίζω: —كوزل ἐκπέμπω, ἀναδίδω καλὴν ὀσμήν· || —فنا ἐκπέμπω κακὴν ὀσμήν, ὄζω κακῶς· || —آغز τὸ στόμα μυρίζει, ἔχει ἀποφορὰν· || قوقش ὄζων, βρωμισμένος· § ἐπίκειται, κ. μυρίζει: —غوغا ἢ —غوغا مسك كبى ἐπίκειται διαπλοκτισμὸς [μυρίζει ὡς μόσχος]· §ἐνίοτε ἀντὶ τοῦ قوقلامق ὀσφραίνομαι.

قوقمه Τ. **κοκμά**, ὄν. ἀπαρ. τὸ ὄζειν ἢ ὀσμή, μυρωδιά, ἀποφορὰ κτλ. βλ. προηγ.: —ديش ἀποφορὰ ὀδόντων.

قوقو T. **κοκοῦ,** ὄν. ὀσμή : — كوزل كالهٔ ὀσμή, εὐωδία ‖— ئى كاكهٔ ὀσμή, δυσωδία· ‖— سى كل ὀσμὴ ρόδου· ‖— ايس ὀσμὴ καπνισμένου, καπνίλα φαγητοῦ κτλ. ‖— سى آغز ἀποφορὰ στόματος· ‖ الق — παίρνω ὀσμήν, ὀσφραίνομαι, ἐννοῶ τι· ‖ الز — بورونى ἡ ρὶς του δὲν ὀσφραίνεται, δὲν αἰσθάνεται, δὲν παίρνει εἴδησιν· ‖ سى جيقمق — ἐξέρχεται ἡ ὀσμή του, διαδίδεται πρᾶγμά τι· ‖ كلك — ἔρχεται ὀσμή· ‖ ياغق — διαχέω ὀσμήν.

قوقو Ελ. **قوقو κουκοῦ,** ὄν. κόκκυξ, κ. κοῦκκος [πτην.]· ‖ βλ. قوسقوغوق, قوقوماو.

قوقوتمق T. **κοκ-ουτ-μάκ,** ρμ. μτδ. κάμνω τι ν' ἀποκτήσῃ ὀσμήν καλὴν ἢ κακήν, ἀφίνω νὰ μυρίσῃ, νὰ βρωμίσῃ, ὡς κρέας, φαγητὸν κτλ. ἢ διαχέων ὀσμὴν πληρῶ ἢ μολύνω δι' αὐτῆς τὸ δωμάτιον, τὴν ἀτμόσφαιραν, κτλ. [αἰτ.]: — اسكلمك ἐνοχλῶ, γίνομαι ὀχληρὸς [κ. λ. μολύνω τὴν σκάλαν, **ἰσκελεγί**].

قوقوروز T. **κοκορόζ,** ὄν. ἀραβόσιτος.

قوقوروزلانمق T. **κοκοροζ-λανμάκ,** ρμ. οὐδ. ἴσταμαι ὄρθιος ὡς ὁ ἀραβόσιτος, ἐναντιοῦμαι, ἀνθίσταμαι.

قوقوز T. **κοκόζ,** ἐπθ. ὁ ἄνευ ὀδολοῦ, ἐνδεής, ὁ ὑποφέρων ἐξ ἀνεχείας μεγάλης· βλ. زوكورت.

قوقوزلامق T. **κοκοζ-λαμάκ,** ρμ. οὐδ. δὲν ἔχω ὀδολόν, ὑποφέρω μεγάλην ἀνέχειαν, ἔνδειαν συνών. زوكورتلمك.

قوقوزلق T. **κοκοζ-λούκ,** ὄν. μεγάλη ἔνδεια, ἀναπαραδιά· βλ. زوكورتلك.

قوقوسز T. **κοκου-σούζ,** ἐπθ. ἄοσμος.

قوقولته Ελ. **κουκουλέτα** [ἐκ τοῦ κουκοῦλα λατ. cuculus] ὄν. κάλυμμα κεφαλῆς, κορδύλη, κ. κουκκοῦλα, κουκουλέτα.

قوقولته‌لى T. **κουκουλέτα-λη,** ἐπθ. ὁ ἔχων κορδύλην, κ. κουκκουλέταν [ἐπὶ ἐνδύματος κτλ.]· ὁ φέρων κορδύλην.

قوقولو T. ἢ قوقولى **κοκου-λοῦ,** ἐπθ. ὁ ἔχων ὀσμήν [καλὴν ἢ κακήν] : — خوش εὐώδης· ‖— فنا δυσώδης.

قوقوليه Ελ. **κουκούλια,** ὄν. βομβύκιον, κ. κουκκοῦλι [τ. قوزه‌سى ايپك]: — موسى ἡ ἐποχὴ [**μεθσίμ**] τῶν βομβυκίων, ἤτοι ἀρχαὶ Ἀπριλίου ‖ فرطونه‌سى — ἡ κατὰ τὴν ἐποχὴν τῶν βομβυκίων γινομένη τρικυμία.

قوقوليه‌جى T. **κουκούλια-δζη,** ὄν. ἀθιγγανὶς προβλέπουσα τὸ μέλλον, τὴν τύχην, μάγισσα.

قوقوماو T. **κουκου-μάου,** ὄν. γλαύξ, βύας, κ. κουκκουβάγια· βλ. قوقو.

قوقونه Ελ. **κοκόνα,** ὄν. δέσποινα, κυρία, κοκκώνα [ἐπὶ γυναικῶν χριστ.].

قوقه T. **κόκα** [κατὰ τὸ لهجه ἐκ τῆς περιτ.] ὄν. εἶδος καλύμματος τῆς κεφαλῆς ἐκ πίλου [κετσὲ] ἐν εἴδει περικεφαλαίας, ὅπερ ἐφόρουν ἄλλοτε οἱ Γενίτσαροι· βλ. قوقا.

قوقشمق T. **κονουσμάκ,** βλ. قونشمق.

قوقشو T. **κονσοῦ,** βλ. قونشو.

قوقو T. **κονοῦ,** βλ. قونو.

قوقور T. ἢ قوقر **κονοὺρ** [λ. ἀρχ.] ἐπθ. ὁ χρώματος πυρροῦ βαθέος, ὁ ἔχων χρῶμα πηλοῦ, φαιός: آت — ἵππος φαιός.

قول Α. **κάβλ,** ὄν. λόγος: فعل و — λόγος καὶ πρᾶξις [**ὀι'λ**]· ‖ فعله‌ى توافق ايدن آدمه ὁ ἄνθρωπος, οὗ οἱ λόγοι συνάδουσι [**τεβαφοὶκ ἐτὲν**] πρὸς τὰ ἔργα, καλεῖται ἄνθρωπος ἀρχῶν [**σαχπὰτ μεσλέκ**]· ‖ شريف — λόγος ἱερὸς [τοῦ προφήτου] ‖ مجرد — **κάβλι μοδζερρέτ,** ἁπλοῦς λόγος, ἤτοι διϊσχυρισμὸς ἄνευ ἀποδείξεως: — حيوانك تلف اولديغى مرقومك τὸ ὅτι τὸ ζῶον ἀπέθανε [**τελεὶφ**] περιωρίσθη εἰς τὸν ἁπλοῦν διϊσχυρισμὸν αὐτοῦ, ἤτοι αὐτὸς διϊσχυρίσθη χωρὶς νὰ προσαγάγῃ ἀπόδειξιν· ‖ خود — **κάβλι χὸτ ἰλέ,** δι' ἁπλοῦ λόγου, ἐπὶ ἁπλῇ καταγγελίᾳ· ‖ فلانك نجه — κατὰ τὸ λέγειν [**καβλίνδζε**] τοῦ δεῖνος· § συμφωνία, ὅροι : بو — ἐπὶ τῇ συμφωνίᾳ ταύτῃ· § شارح — **κάβλι ἀαρήχ,** λογικὴ διασάφησις ἢ ὁρισμὸς [βλ. تعريف]. ‖ Ρμ. συμφωνῶ, συμβάλλομαι· § πλθ. اقوال **ἀκβὰλ** καὶ اقاويل **ἐκαβίλ** : اقوال حكما λόγοι σοφῶν [**χσκεμά**].

قول T. **κόλ,** ὄν. βραχίων· λαβή· διακλάδωσις ποταμοῦ, ὀρέων, πυρκαϊᾶς· πτέρυξ στρατοῦ· τάγμα στρατιωτικόν· περιπολία : — كيكى τὸ ὀστοῦν τοῦ βραχίονος· ‖ باغى — βραχιόνιον· ‖ ى — لباس ὁ βραχίων τοῦ ἐνδύματος, κ. μανίκι [βλ. قولق]· ‖ ى اوزون — οὖ ὁ βραχίων μακρός, ἰσχυρός, ὁ ἔχων ἐπιρροήν· ‖ ى قيصه — οὖ ὁ βραχίων βραχύς, ἀδύνατος, ὁ μὴ ἔχων ἐπιρροήν· ‖ قنات — βραχίων καὶ πτέρυξ, ἤτοι τὰ μέλη τοῦ σώματος, ὡς χεῖρες, πόδες· μτφ. βοηθοί· βλ. قنات ‖ ى آتك ὁ ἐμπρόσθιος ποῦς τοῦ ἵππου· ‖ تيورى — μοχλός, ἀμπάρα [ἡ σιδηρᾶ] τῆς θύρας· ‖ ى ترازو ὁ βραχίων τῆς πλάστιγγος· ‖ ى كاف حرفنك ὁ βραχίων τοῦ γράμματος **κὰφ,** ἤτοι ἡ γραμμὴ ἡ ἀγομένη ἄνωθεν αὐτοῦ [ك] πρὸς διάκρισιν ἀπὸ τοῦ [ل]· ‖ ى نهرك — ἡ διακλάδωσις τοῦ ποταμοῦ [**νέχρ**]· ‖ ى آتش آلتى διακλάδωσις πυρκαϊᾶς : — آتش منقسم اولدى ἡ πυρκαϊὰ διηρέθη [**μουνκασίμ**] εἰς ἓξ κλάδους· ‖ صو — ὕδωρ ἄφθονον τρέχον εἰς πάχος βραχίονος· ‖ [στρατ.]: — صاغ ἀριστερὰ πτέρυξ· ‖ صول ἀριστερὰ πτέρυξ· ‖ آغا ى — صاغ ὑποταγματάρχης [δεξιᾶς πτέρυγος]· ‖ آغا ى — صول ὑποταγματάρχης [ἀριστερᾶς πτέρυγος]· ‖ نظامى — διάταξις [**νιζὰμ**] στρατιωτῶν ἐν εἴδει τάγματος, μὲ μέτωπον μικρότερον τοῦ μήκους· ‖ ى — مجموع τάγμα ἐπιθέσεως [**χσδζούμ**], ἐπιθετικόν· ‖ ى — كشف περιπολία· τάγμα κατασκοπεύσεως [**κεὶφ**], κατασκοπικόν· ‖ اردو — στρατιωτικὸν σῶμα· ‖ قره — βλ. قره‌غول· ‖ قاينى — ἀκάτιον τοῦ τελωνείου ἢ τοῦ ὑγειονομείου, περιπολοῦν· ‖ نه كيرمك — εἰσέρχομαι εἰς τὸν βραχιονά τινος [**κολουνά**], κρατῶ ἀπὸ τοῦ βραχίονος πρὸς περίπατον· ‖ — ه **κὸλ κολά,** περιπλέγδην, μετὰ συμπεπλεγμένων βραχιόνων [**ἀλὰ μπρατσετα**]: ه — — كيرمك ἢ ويرمك ἀλληλοκρατεῖσθαι ἀπὸ τῶν βραχιόνων [ἐπὶ συζύγων, φίλων κτλ.]· ‖ الق ه — λαμβάνω εἰς τὸν βραχίονα, εἰς τὸ μέρος μου, περιποιοῦμαι· ‖ آتمق ἢ اوزاتمق — διακλαδίζομαι, ἐκτείνω βραχίονας, κλάδους· ‖ بورمق — στρέφω, κ. στραγγουλίζω τὸν βραχίονα, νικῶ, καταβάλλω· ‖ يورمق — κουράζω τὸν βραχίονα, καταβάλλω προσπάθειαν· ‖ قنات قيرمق — θραύω τὰς χεῖρας, τοὺς πόδας, κατασυντρίβω: دشمنك قولنى قنادينى — κατασυντρίβω τὸν ἐχθρόν· ‖ قنات قيرلمق — κόπτονται αἱ χεῖρες καὶ οἱ πόδες, ἀποθαρρύνομαι· ‖ اورمق — περιπατῶ μία ἐπάνω μία κάτω, περιφέρομαι ἐπί τινι σκοπῷ· ‖ كزمك — περιφέρεται ἡ περιπολία· ‖ جيقمق ه — ἐξέρχεται ἡ περιπολία πρὸς περιφρούρησιν.

قول T. **κούλ,** ὄν. δοῦλος: — آزادلو δοῦλος ἀπελευθερωθεὶς ὑπὸ τοῦ κυρίου αὐτοῦ· ‖— آزاد قبول ايتمز δοῦλος μὴ δεχόμενος ἀπελευθέρωσιν, ἤτοι λίαν εὐχαριστημένος ἐκ τοῦ κυρίου αὐτοῦ· ‖— تكرى **ταναῖ κουλοῦ,** δοῦλος τοῦ Θεοῦ, ἄνθρωπος εὐσεβής· ‖ اوغلى — ἢ ڤپو — ى στρατὸς Γενιτσάρων ἐκ παιδομαζώματος, ἢ ἐκ τῶν υἱῶν τῶν αἰχμαλώτων· ‖ كتخدالسى — εἷς τῶν ἀνωτέρων ἀρχηγῶν τῶν Γενιτσάρων· ‖ كر — **κουλουνοὶζ** ἢ لرى — **κουλ-λαρῆ,** ὁ ὑμέτερος θεράπων [βλ. چاكر، بنده] ‖ امر — ى **ἐμὶρ κουλοῦ,** δοῦλος τῆς διαταγῆς, ἤτοι ὑπάλληλος ὀφείλων νὰ ἐνεργήσῃ κατὰ τὴν διαταγὴν τοῦ προϊσταμένου του καὶ ἐπομένως συγγνωστός· ‖ — خطاسز اولماز خطا توبه‌سز اولماز δοῦλος ἄνευ σφάλματος δὲν γίνεται· σφάλμα ἄνευ μεταμελείας δὲν γίνεται [πρμ.]· ‖ ك ديديكى اولماز الله ديديكى اولور δὲν γίνεται ἐκεῖνο ὅπερ λέγει ὁ δοῦλος, γίνεται ἐκεῖνο ὅπερ λέγει ὁ Θεὸς [πρμ.].

قولاً Α. **κάβλ-εν,** ἐπρ. λόγῳ: فعلاً و — λόγῳ καὶ ἔργῳ [**ὀι'λ-εν**].

قولا **κουλὰ** καὶ **κόλα,** βλ. قوله.

قولاج T. **κουλὰδζ** [ἐκ τοῦ قول **κὸλ**] ὄν. ὀργυιά, ἤτοι μῆκος δύο βραχιόνων τεταμένων: — —κατ' ὀργυιάς· εὐρέως, ἀφθόνως.

قولاجلامق T. **κουλαδζ-λαμάκ,** ρμ. μτδ. μετρῶ δι' ὀργυιᾶς· διανύω δρόμον, ἀπόστασιν ταχέως [αἰτ.]· βλ. آرشينلامق.

قولاچان T. **κουλατσάν,** ὄν. τὸ περιφέρεσθαι χάριν ἀπαγῆς, κλοπῆς : ايتك — ἢ جيقمق ه — ἐξέρχομαι πρὸς κλοπήν, κ. βγαίνω στὴν κλεψιά.

قولاغوز T. **κουλαγοὺζ** [κατὰ τὸ لهجه κυρίως قيلاغوز] ὄν. ὁδηγός: ى — كمى ναυαγωγός· ‖ ى — دوه قطارى ὄνος ὁδηγὸς σειρᾶς καμήλων]· ‖ بيلديرجين — ὄρτυξ ὁδηγός, ἤτοι μέγας ὄρτυξ· § ὁ μεσολαβῶν ἰδίᾳ πρὸς συγκρότησιν συνοικεσίου, προμνήστωρ, προξενητής, προξενήτρια· ‖ ايستمز كورپنك كوى — τὸ χωρίον, ὅπερ φαίνεται, ὁδηγὸν δὲν θέλει [πρμ. ἐπὶ πραγμάτων πασιφανῶν]· § εἶδος μικρᾶς τρυπάνης τῶν ξυλουργῶν· § μὴλη χειρουργική.

قولاغوزلامق T. **κουλαγουζ-λαμάκ,** ρμ. μτδ. ὁδηγῶ· § μεσολαβῶ πρὸς γάμον, προξενῶ, κ. προξενεύω [δοτ. αἰτ.]: — خانه يكى قولاغوزلامق **προξενῶ τὸν βέην εἰς τὴν κυρίαν.**

قولاغوزلق } T. **κουλαγουζ-λούκ,** ὄν. ὀδηγία, μεσολάβησις ἰδίᾳ πρὸς σύζευξιν, προξένησις, κ. προξενιά: ايچك —ὀδηγῶ· μεσολαβῶ πρὸς γάμον.

قولاق } T. **κολάκ** [λ. ἀρχ. ἐκ τοῦ قول] ἐπθ. χωλόχειρ· βλ. چولاق.

قولاق } T. **κουλάκ,** ὄν. οὖς, κ. αὐτί· ἀκοή· ταινιοειδὴς ἀπόδειξις παραλαβῆς ἐπισήμου ἐγγράφου κυβερνητικοῦ, ἢ γράμματος καὶ τηλεγραφήματος διαβιβαζομένου ὑπὸ τοῦ ταχυδρομείου, ἣν ὁ παραλαμβάνων, ὑπογράφων ἢ σφραγίζων πρὸς βεβαίωσιν τῆς παραλαβῆς, παραδίδει τῷ κομιστῇ· τεμάχια ζύμης ἐν τῷ ζωμῷ [σούπα]: قيقردانغى —κόγχη [ὠτός]· || سى — λοβὸς [ὠτός]· || توزى — ἡ πρὸς τὸ οὖς γωνία τοῦ κροτάφου· || — يلپازه μέγα οὖς [ὡς μιναστῆρι, γελπαζέ]· || اوغلديسى — βοὴ τῶν ὤτων· || طولغونلغى — φήμη· || ده كوپه — σκουλαρῆκι στ' αὐτί, ἤτοι ἐνθύμιον, μάθημα: —نه كوپه اولدى τῷ ἔγινε μάθημα [πρμ.]· || الى ده— **ἐλὶ κουλαγηνὰ,** τὸ χέρι του εἰς τὸ οὖς [ὡς ὁ κράκτης مؤذن],ἤτοι ἕτοιμος· || ى آغير —βαρήκοος· || ى دلك —ἔξυπνος, πεπειραμένος, νοήμων [οὗ τὸ οὖς ἔχει ὀπήν, **τελίκ**]· || نه— شيطان قورشون μόλυβδος εἰς τὸ οὖς [**κουλαγηνὰ**] τοῦ διαβόλου, νὰ μὴ τ' ἀκούσῃ [ἔκφρασις, ὅταν ὁμιλῶσι περὶ ἀγαθοῦ,ὅπερ φοβοῦνται νὰ μὴ ἀπολεσθῇ, ἀντιστοιχοῦσα τῇ ἡμετέρᾳ : Νεμέσεως μὴ βάλῃ βέλος]· || ى— آبى εἶδος παιωνίας [φυτ.]· || ى— بالق βρόγχια ἰχθύος· || ى — دوه εἶδος φυτοῦ [οὗς τῆς καμήλου, **τεβέ**]· || — دوه دە πρᾶγμα σχετικῶς ἐλάχιστον, ἀσήμαντον [κ. λ. εἰς τὴν κάμηλον οὖς]· || ى — كچى ἢ قوزى ὀξαλίς, κ. ξοινήθρα· || ى — طوشان κυκλάμινον, κ. λαγόψωμον [**ταβδάν**]· || قاچان ه — γρύλλος, κ. ψαλίδα [ἐντμ.]· || ى— چيقرچى ἐργαλεῖον τοῦ τορνευτοῦ, οὗ τὸ κοπτερὸν μέρος πλατύ· || ارە ى — ἵππος ἔχων μικρότατα καὶ τριγωνικὰ ὦτα· βλ. قلم · || —قره , βλ. قره || آصمق — ἀνάρτῳ τὸ οὖς, ἤτοι προσέχω· || چينلامق — βομβοῦσι τὰ ὦτα, κ. βούζουν· || طوتمق ἢ ويرمك — κρατῶ ἢ δίδω οὖς, ἀκροάσιν, ἀκούω μετὰ προσοχῆς· || قومق ه — θέτω εἰς τὸ οὖς του [**κουλαγηνὰ**], εἰσηγοῦμαι· || اولمق — كوز γίνομαι προσεκτικώτατος [κ.λ. γίνομαι ὀφθαλμός, οὖς]· || بوكمك — καθιστῶ προσεκτικόν, παραγγέλλω [κ. λ. στρηφογυρίζω τὸ οὖς]· || — طولدیرمق πληρῶ τὸ οὖς, πείθω· || قبارمق —τείνω τὸ οὖς [ὅπως ἀκούσω] καὶ اولمق — مسافرى γίνομαι ξένος [μουσαφίρης] τοῦ ὠτός, ἤτοι προσέχω ἐπιτηδείως εἰς τὰ λεγόμενα ἄλλων· || كيرمك ه— εἰσέρχεται εἰς τὸ οὖς, δίδω προσοχήν· || ير—دن كيروب او ير—دن چيقمق ἀπὸ τὸ ἓν αὐτὶ ἐμβαίνει καὶ ἀπὸ τὸ ἄλλο ἐξαίνει, ἤτοι δὲν δίδω καμμίαν προσοχήν· || سمده اولمق — τὸ οὖς εἶναι εἰς τὴν φωνὴν [**σεσ-τέ**],ἤτοι περιμένω ἀνυπομόνως· βλ. καὶ كريش || دن عاشمق — اولمش ὡράσθη ἐκ τοῦ ὠτός, ἤτοι ἀκούων ἐπαίνους, πρὶν ἢ ἴδῃ [πρμ.]· βλ. اذن · || — قيورمه‌سى κυνηντίνδα [παιδιά].

قولاچين } T. **κουλακ-τσὶν** [λ. βαρβ. ἐκ τοῦ τουρκ. قولاق καὶ τοῦ περ. چين] ὄν. μέρος καλύμματος τῆς κεφαλῆς καλύπτον τὰ ὦτα, παρώτιον.

قولاقسز } T. **κουλακ-σὴζ,** ἐπθ. ὁ ἄνευ ὤτων, ὁ ἔχων τὰ ὦτα κεκομμένα· ὁ ἄνευ ἀποδείξεως παραλαβῆς· βλ. قولاق.

قولاقلى } T. **κουλακ-λῆ,** ἐπθ. ὁ ἔχων ὦτα, ἢ ὦτα μεγάλα : — اوزون ὁ ἔχων ὦτα μακρὰ [ὄνος]· || βλ. قلم.

قولاك } T. **κολάν,** συνηθ. قولان.

قولان } T. **κολάν,** ὄν. πλατεῖα πλεκτὴ ζώνη, χονδρὸν πλατὺ σχοινίον: ى — آكر περίζωμα, ἤτοι λωρίον τοῦ ἐφιππίου[**ἐγέρ**],δι' οὗ τοῦτο σφίγγεται περὶ τὴν κοιλίαν τοῦ ζώου· || يتاغى — τὸ μέσον τῆς ὀσφύος ἵππου· || ى — كوشتمك τραβῶ, σφίγγω τὸ περίζωμα· || — كوشتمك χαλαρόνω [**γκεβάετμέκ**], τὸ περίζωμα· || ى — چوزمك λύω τὸ περίζωμα· § τὸ σχοινίον τῆς αἰώρας [κούνιας]: اورمق —κινοῦμαι ἐν αἰώρᾳ.

قولاوز } T. **κουλαούζ,** βλ. قولاغوز.

قولاميارە } T. **κουλαμ-παρά,** ἀντὶ غلامپاره βλ.

قولامق } T. **κοβλαμὰκ** [ἀντὶ قوغالامق] ῥμ. μτδ. καταγγέλλω, διαβάλλω.

قولاى } T. **κολάϊ,** ἐπθ. εὔκολος : ايش — εὔκολον πρᾶγμα· || — قوپ **κὸπ-κολάϊ,** λίαν εὔκολος· § ὄν. εὐκολία : ى بولمق — εὑρίσκω τὴν εὐκολίαν [**κολαϊνά**],τὸ μέσον τῆς ἐπιτυχίας· || يقمق ه— κυττάζω νὰ εὕρω τὴν εὐκολίαν [**κολαϊνά**], τὸ μέσον· § ἐπρ. εὐκόλως :

كله —**κολάϊ γκελέ,** καλὴ εὐκολία [κ. λ. εὐκόλως νὰ ἔλθῃ· εὐχὴ πρός τινα ἐργαζόμενον,καταγινόμενον εἴς τι].

قولايجه } T.**κολάϊ-τζε**[ἐκ τοῦ προηγ.] ἐπθ. ὀλίγον ἢ ἀρκετὰ εὔκολος, εὐκολούτσικος· § ἐπρ. ἀρκετὰ εὐκόλως.

قولايجه‌جق } T. **κολαϊ-τζαδζήκ,** ὑποκ. ταὐτὸ قولايجه.

قولايلاتمق } T. **κολαϊ-λατμάκ,** ταὐτὸ قولايلاشديرمق.

قولايلاشديرمق } T. **κολαϊ-λασ-τηρμάκ,** ῥμ. μτδ. διευκολύνω, καθιστῶ εὔκολον [αἰτ.]: —ايشى διευκολύνω τὴν ὑπόθεσιν.

قولايلامق } T.**κολαϊ-λαμάκ,** ῥμ.μτδ.διευκολύνω [αἰτ.]·§ οὐδ. καθίσταμαι εὔκολος, ἀντὶ قولايلاتمق.

قولايلانديرمق } T. **κολαϊ-λαν-τηρμάκ,** ταὐτὸ قولايلاتمق βλ.

قولايلانمق } T. **κολαϊ-λανμάκ,** ῥμ. οὐδ. καθίσταμαι εὔκολος, πλησιάζω νὰ τελειώσω: —ايش ἡ ὑπόθεσις διευκολύνεται, πλησιάζει νὰ τελειώσῃ.

قولايلايجى } T.**κολαϊλαϊὸζὶ**[ἐκ τοῦ قولايلامق] ἐπθ. ὁ διευκολύνων.

قولايلق } T. **κολαϊ-λήκ,** ὄν. εὐκολία· μέσον· εὐπορία, ἄνεσις : له— εὐκόλως, εὐχερῶς.

قولايلقلو } T. **κολαϊ-λικλῆ,** ἐπθ. ὁ ἔχων εὐκολίας, εὔκολος, ἄνετος.

قولب } T. ἢ قولپ **κούλπ,**ὄν. λαβή,κ.χεροῦλι: ى — لابى دستى λαβὴ λαγήνου[**τεσ-τί**]· || ى—قزغان λαβὴ λέβητος· § πρόφασις: طاقمق — εὑρίσκω λαβὴν ἤτοι πρόφασιν, ἀφορμήν,αἰτίαν [κ.λ. προσαρτῶ λαβήν]· || طاقمق— يورطه‌يه ζητῶ ματαίας προφάσεις· || ى غائب ايتمك— اوجنى χάνω τὸ ἄκρον του[**οὐδζουνοῦ**]καὶ τὴν λαβήν του[**κουλπουνοῦ**],χάνω τὸν μίτον,δὲν γινώσκω πόθεν ν' ἀρχίσω· || ى قولاينى بولمق—εὕρε τὴν λαβήν του, τὴν εὐκολίαν του [πρμ.].

قولبلى } T. ἢ قولپلو **κουλπ-λοῦ,** ἐπθ. ὁ ἔχων λαβήν, κ. χεροῦλι: شمسدان — κηροπήγιον [**σεμ-τὰν**] ἔχον λαβήν.

قولبه } Ελ. **κούλιπε,** ὄν. καλύβη,παράπηγμα : سى — بكجى καλύβη νυκτοφύλακος[**πεκτσί**]· || سى — قولجى καλύβη τελωνοφύλακος[**κολδζοῦ**]· || βλ. καὶ كلبه.

قولپ } T. **κούλπ,** βλ. قولب.

قولتوق } T.**κολ-τούκ,**ὄν.μασχάλη· βραχίων· ἄκρα,γωνία,ἀπόκεντρον μέρος· μικρὸν καπηλεῖον ἢ παντοπωλεῖον ἢ παλαιοπωλεῖον ἐν τῇ γωνίᾳ ὁδοῦ· καθέδρα, πολυθρόνα [βλ. καὶ قولتوقلى]· μτφ. ὑπερηφάνεια, ἔπαρσις· κολακεία: آلتى —τὸ ὑπὸ [**ἀλτῆ**] τὴν μασχάλην, τὸ κοῖλον τῆς μασχάλης· || دكنكى — **κολτοὺκ τεϊνεγί,** βακτηρία, κ. δεκανίκιον, πατερίτσα· || رسمى—τελετὴ [**ρὲσμ**] τοῦ βραχίονος, ἤτοι τελετὴ κατὰ τὴν ἡμέραν τῶν γάμων, συνισταμένη εἰς τὸ νὰ λάβῃ ὁ σύζυγος τὴν σύζυγον ἀπὸ τοῦ βραχίονος καὶ ὁδηγήσῃ αὐτὴν εἰς τὸν νυμφικὸν θάλαμον· || ديرسك ἢ زاويه‌سى — زاويه‌سى ἢ μεταξὺ τοῦ προσώπου καὶ τῆς πλευρᾶς ὀχυρώματος γωνία· || قبارتمق — ὑψῶ τοὺς ὤμους, ἐπαίρομαι· || ويرمك — κολακεύω· || ه — كيرمك εἰσέρχομαι εἰς τὸν βραχιονά τινος [**κολτουγουνὰ**], ἤτοι κρατῶ ἢ ὑποστηρίζω ἐκ τῆς μασχάλης, τοῦ βραχίονος πρὸς ἔνδειξιν τιμῆς.

قولتوقجى } T. **κολτουκ - τσοῦ,** ὄν. μικρὸς κάπηλος ἢ παλαιοπώλης·§ καθεδροπώλης· § κόλαξ· βλ. قولتوقلو.

قولتوقلامق } T. **κολτουκ-λαμάκ,** ῥμ.μτδ. κρατῶ ἐκ τῆς μασχάλης, τοῦ βραχίονος· μτφ. κολακεύω [αἰτ.].

قولتوقلى } T. **κολτουκ-λοῦ,**ἐπθ. ὁ ἔχων μασχάλην· πολυθρόνα, ἤτοι καθέδρα ἔχουσα βραχίονας, ἐφ' ὧν στηρίζεται ὁ καθήμενος· λέγεται καὶ صندالیه قولتوقلى.

قولجى } T. **κολ-δζοῦ,** ὄν. φύλαξ τελωνείου κτλ. τελωνοφύλαξ·§χωροφύλαξ φυλάττων τὰς ὁδούς·§ γυνὴ τοποθετοῦσα ὑπηρετρίας εἰς τὰς οἰκίας, κ. πλάτρα.

قولجيلق } T. **κολ-δζουλούκ,** ὄν. τὸ ἔργον τοῦ τελωνοφύλακος κτλ.βλ.قولجى.

قولچاق } T. **κολ-τσάκ,** ὄν. ἐπιβραχιόνιον, μανικέτι, ἤτοι εἶδος μαλλίνου χειροκτίου, δι' οὗ περιβάλλουσι τὸν καρπὸν τῆς χειρὸς πρὸς προφύλαξιν ἀπὸ τοῦ ψύχους.

قولداش } T.**κολ-τὰς** [λ.ἀρχ.] ὄν.σύντροφος.

قولرا Ελ. ἡ قولره **κολέρα,** ὀν. χολέρα : — ἡ آسيا — سی علی ἡ νόσος χολέρα· || — آسيائی χολέρα 'Ασιατικὴ· || — شبه **ὁϊπχι κολέρα,** χολερίνη· || — طوتلمق προσβάλλομαι ὑπὸ τῆς χολέρας· || — وقوعاتی κρούσματα χολέρας.

قولرالی Τ. **κολέρα-λη,** ἐπθ. ἐπιχόλερος : — ير τόπος ἐπιχόλερος· §χολεριῶν : اشخاص — ἄνθρωποι [**ἐσχὰς**] χολεριῶντες.

قولزه Γρ.**κολζὰ** [colza] ὀν. ἀγριοκράμβη, ἐκ τῶν σπόρων τῆς ὁποίας ἐκλίθεται ἔλαιον καύσιμον.

قولغان Τ. **κολγάν,** ὀν. εἶδος ἀκάνθης.

قوللاب Τ. **κουλλὰπ** [ἐκ τοῦ ἀρθ. قلاب]ὀν. πηνιστήρ, κ. τυλιγάδι,δι' οὗ τυλίσσουσι τὸ χρυσοῦν νῆμα [βλ. قلابدان]· § قپو — ی εἶδος στρόφιγγος τῆς θύρας·βλ. منتشا ،رزه.

قوللامق Τ. **κολ-λαμάκ,** ρμ. μτδ. ἐρωτῶ, πληροφοροῦμαι περὶ τῆς ὑγιείας τινός, μεριμνῶ, ὑπερασπίζομαι, βοηθῶ· § καραδοκῶ [αἰτ.]: — فرصت ἢ صره καραδοκῶ σειράν, εὐκαιρίαν [**φουρσάτ**],καιροφυλακτῶ· || — زمين زمان و καραδοκῶ κατάλληλον τόπον [**ζεμὶν**] καὶ χρόνον [**ζεμάν**]· || — آرقه‌سی εἶμαι εἰς τὰ ἴχνη του, καταδιώκω διὰ ν' ἀνεύρω κλέπτην, κακοῦργον κτλ.

قوللاندیرمق Τ. **κουλ-λανδηρμάκ,** ρμ. μτδ. βάλλω ἢ κάμνω τινὰ νὰ μεταχειρισθῇ τι· κάμνω νὰ διορίσωσί τινα εἰς θέσιν, ὑπηρεσίαν [αἰτ.].

قوللانلمق Τ. **κουλ-λανηλμάκ,** ρμ. πθ· εἶμαι ἐν χρήσει: لسانمزده بو كلمه قوللانلمز ἐν τῇ ἡμετέρᾳ γλώσσῃ ἡ λέξις [**κελιμὲ**] αὕτη δὲν εἶναι ἐν χρήσει· § εἶμαι μεταχειρισμένος,ἐφθαρμένος [ἐπὶ ἐνδυμάτων κτλ.]· § διορίζομαι, γίνομαι δεκτὸς εἴς τινα θέσιν, ὑπηρεσίαν.

قوللانمق Τ. **κουλ-λανμάκ,** ρμ. μτδ.χρῶμαι, μεταχειρίζομαι, ποιοῦμαι χρῆσιν, πίνω οἶνον, καπνὸν κτλ. τηρῶ, ἔχω ὡς παλλακίδα· διορίζω,δέχομαί τινα εἰς θέσιν, ὑπηρεσίαν· διευθύνω, διοικῶ [αἰτ.]: — توتون πίνω [ποιοῦμαι χρῆσιν] οἶνον· || — انغيه πίνω ταμβάκον [**ἐνϕιγέ**]· || — علاج ποιοῦμαι χρῆσιν φαρμάκου, λαμβάνω **φάρμακον** [**ἠλάδζ**]· || — كمی διοικῶ πλοῖον [**γκεμί**]· || — آرابه διευθύνω ἅμαξαν· || — قلنج μεταχειρίζομαι σπάθην· || — آغیز ἢ لسان μεταχειρίζομαι γλῶσσαν ἢ ὕφος, ἤτοι ὁμιλῶ μὲ ἓν ὕφος τοιοῦτον ἢ τοιοῦτον περί τινος προσώπου ἢ πράγματος· || — بول μεταχειρίζομαι πολύ [**πόλ**], δὲν ἐκτιμῶ, ἐξευτελίζω· || — خور μεταχειρίζομαι ἐξευτελιστικῶς· || — ديه μεταχειρίζομαι λακτίζων[**τεπέ, τεπὲ**], ἤτοι κακῶς, κ. μὲ τὸν κλῶτσον καὶ μὲ τὸν βρόντον.

قوللانیش Τ. **κουλλανὶς** [ἐκ τοῦ προηγ.] ρ.ἀϕ. χρῆσις·§ τὸ εὔθετον, τὸ ἄνετον, κ. βολικὸν οἰκίας κτλ. βλ. ἐπόμ.

قوللانیشلی Τ. **κουλλανὶ-λῆ,** ἐπθ.εὔθετος,ἄνετος,κ. βολικός, κόμμοδος [οἰκία κτλ.]: در قوناغك تقسيمات داخليه‌سی پك — αἱ ἐσωτερικαὶ διαιρέσεις[**τακσιμάτι ταχηλιγὲ**] τοῦ μεγάρου εἶναι πολὺ εὔθετοι· βλ. καὶ ἐπόμ.

قوللانیقلی Τ. **κουλλανηκλῆ** [ἐκ τοῦ قوللانیق] ἐπθ. ταὐτὸ προηγ.

قوللشمك Τ. **καβιλ-λεσμὲκ** [ἐκ τοῦ قول **κὰβλ**] ρμ. ἀλλ. συμβάλλομαι, ποιῶ συμφωνίαν μετά τινος, συνεννοοῦμαι.

قوللق Τ. **κολ-λούκ,** ὀν. χειρίς, κ. μανικέτι.

قوللق Τ. **κουλ-λούκ,**ὀν.δουλεία, λατρεία: ی—الله ἡ λατρεία τοῦ Θεοῦ·§ἀστυνομικὸς σταθμός· βλ. قراغولخانه.

قوللقجی Τ. **κουλλου-κτσοῦ,** ὀν. ἀξιωματικὸς ἄλλοτε τοῦ ἀστυνομικοῦ σταθμοῦ· κατώτερος ἀξιωματικὸς παρὰ Γενιτσάροις.

قوللکتیف Γλ. **κολλεκτὶϕ** [collectif] ὀν. ὁμόρρυθμος [ἑταιρία].

قوللو Τ. ἢ قوللی **κολ-λοῦ,**ἐπθ ὁ ἔχων χειρίδας [ἐπὶ ἐνδύματος]·||βλ. اسقامبيل.

قوللنامه Π. **καβλ-ναμέ,** ὀν. συμβόλαιον, συμφωνητικόν.

قولنج Α. **κουλὶνδζ,** κ.**κουλοὶνδζ** [ἐκ τῆς ἑλλ.] ὀν.κωλικός, κωλικόπονος: — اسربی **κουλίνδζι δόρσπί,** μολυβδόστροφος, ἤτοι ἀσθένεια προερχομένη ἀπὸ ἀναθυμιάσεις μολύβδου· || — فتق **κουλίνδζι ϕετκή,** κωλικὸς ἐντεροκήλης· || — كليوی **κουλίνδζι κιλγεβί,** κωλικὸς τῶν νεϕρῶν· || — كبدی **κουλίνδζι κεπτί,** κωλικὸς τοῦ ἥπατος· || — اوق κωλικοβότανον· || قيرمق **τριβω σϕοδρῶς.**

قولوچقه Ελ. **κουλούτσκα,** ὀν. κλῶσα, ὄρνις κλώζουσα, ἐπωάζουσα : — اوتورمق κλωσῶ, ἐπωάζω, κάθημαι κλῶσα· §ὁκνηρότατος, ὁ μὴ ἐγειρόμενος ἐκ τῆς θέσεώς του: اولق — γίνομαι ὁκνηρότατος.

قولودیوم Λτ. [collodium] **κολλόδιουμ,** Τ. ἢ قولودیون **κολλόδιον,** ὀν. κολλόδιον, διάλυσις βαμβακοπυρίτιδος εἰς αἰθέρα θεϊκὸν [χημ.].

قولوریدیه Ελ.**κολορίδια,** ὀν. κολίδιον,κ. κολιαροῦδι· || βλ. قولیوز.

قولومبور Ιτ. **κουλουμπούρ** [colombière] ὀν. μέρος τῆς κεραίας ἱστοῦ·§εἶδος τηλεβόλου.

قولون Τ. **κουλοὶν** [κατὰ τὸ لهجه ἐκ τοῦ قاولامق ، قاوغه‌لامق] ὀν. ὄναγρος· § ὀνάριον ἀρτιγέννητον, γαϊδουράκι.

قولونلامق Τ. **κουλουν-λαμάκ,** ρμ. οὐδ. γεννῶ [ἐπὶ θηλείας ὄνου,ἐνίοτε καὶ ἐπὶ φορβάδος].

قوله Τ. **κουλὲ** [ἐκ τοῦ ἀρθ. قله] ὀν. πύργος· βλ. قله.

قوله Τ. **κουλά,** ἐπθ. πυρρός, χρώματος καϕὲ [ἐπὶ ἵππων]: آت — ἵππος πυρρός· § ὀν. ἵππος πυρρός.

قوله Ελ. **κόλα** [γλ.colle]ὀν.κόλλα ἀμύλου δι' ὑποκάμισα κτλ. συνεκδ. παιπάλωσις, κ. κολλάρισμα.

قوله‌لاتمق Τ.**κολα-λατμάκ,** ρμ. διαμ. βάλλω νὰ παιπαλώσωσι, κ. νὰ κολλαρίσωσι [δοτ.αἰτ.] : — كوملكی بسلمه‌يه βάλλω τὴν ὑπηρέτριαν νὰ κολλαρίσῃ τὸ ὑποκάμισον [**γκιομλεγί**].

قوله‌لامق Τ. **κολα-λαμάκ,** ρμ. μτδ.παιπαλῶ, κ. κολλαρίζω [αἰτ.].

قوله‌لانمق Τ. **κολα-λανμάκ,** ρμ. πθ. παιπαλοῦμαι, κ. κολλαρίζομαι.

قوله‌لی Τ. **κολα-λῆ,**ἐπθ.παιπαλωμένος, κ. κολλαρισμένος: كوملك، يا — ὑποκάμισον [**γκιομλὲκ**] ἢ περιλαίμιον πεπαιλωμένον, κ. κολλαρισμένον.

قولی Α. **καβλ-ί,** ἐπθ. ὁ ἀνήκων τῷ λόγῳ, προϕορικὸς [ἀντιθ τῷ ϕعلی]: تصرف — **τεδαρροῦφι καβλί,** διαχείρισις περιουσίας διὰ λόγου, ἤτοι συναλλαγή· §θ. قوليه.

قولیات Α. **καβλιγιὰτ** [πλθ. τοῦ προηγ.] λόγοι· ἀντιθ. ϕعليات ἔργα.

قولیتین Τ. **κουλιτὶν**[ἐκ τοῦ ἀρθ.قلتين **κουλλετέϊν,** δυϊκ. τοῦ ϕله **κουλλὲ**] ὀν. μικρὰ δεξαμενή : ی— حمام δεξαμενὴ ἢ γοῦρνα μεγάλη βαλανείου.

قولیوز Ελ. **κολιόζ,** ὀν. κολίας,κ. κολιός· ||βλ. καὶ قولوريديه.

قوم Α. **κάβμ,** ὀν. λαός, ϕυλή : — نجيب λαός, ϕυλὴ εὐγενὴς [**νεδζίτ**]· || — محمد ὁ λαὸς τοῦ Μωάμεθ [**μουχαμμέτ**], οἱ Μωαμεθανοί· || — عيسی ὁ λαὸς τοῦ 'Ιησοῦ [**ἰσσά**],οἱ χριστιανοί· || — موسی ὁ λαὸς τοῦΜωϋσέως[**μουσά**], οἱ 'Ισραηλῖται· || — يهود ὁ λαὸς τοῦ 'Ιούδα [**γεχούτ**]· § βλ. محصور· § ὁ πλθ. اقوام **ἀκβάμ** : ϕاضل — λαοί πεπαιδευμένοι· || — وحشيه λαοὶ ἄγριοι [**βαχσιγιέ**].

قوم Τ. **κούμ,** ὀν. ἄμμος : ی — دكز ἄμμος τῆς θαλάσσης· || — ی — تحته ἀρένα· || — ميدانی — ὡρολόγιον ἄμμου,ὡς ἡ κλεψύδρα· || — κονίστρα ἀμμόστρωτος, πεδιὰς χάριν στρατιωτικῶν γυμνασίων· || — ايجو μαργαρίτης λεπτὸς ὡς ἡ ἄμμος· || — قاريجه μύρμηξ σμικρότατος· || — خلق οἱ ἄνθρωποι [**χάλκ**] βράζουσιν ὡς ἡ ἄμμος, ἢ ὡς οἱ μύρμηκες [ἐπὶ πολλοῦ πλήθους]· || — بالغی εἶδος σαύρας ζώσης ἐν τῇ ἄμμῳ τῆς ἐρήμου· συνών. سقنقور· § πλθ. قزل قومل ἢ قومل **κιζήλ κουμράλ,** ἔλος, εἰς ὃ εἰσέρχονται οἱ πάσχοντες πρὸς θεραπείαν.

قومالاق **κομαλάκ,** βλ. غومالاق.

قومامق Τ.**κό-μα-μακ**[ἀποϕ.τοῦ قومق] ρμ. μτδ. δὲν θέτω· δὲν ἀϕίνω, ἐμποδίζω· δὲν παύω, ἐπιμένω [δοτ. αἰτ.] : — يانمه δὲν ἀϕίνω τι παρ' αὐτῷ [**γιανμνά**], ἤτοι δὲν ἀϕίνω ἀδίκημα ἀτιμώρητον· ||βλ. καὶ قومق.

قوماندا Ιτ. **κομάντα,** βλ. قوماندە.

قوماندار Γλ. **κομαντὰρ**[commandeur]βλ. قوماندان.

قوماندار یه Ιτ **κομαντάρια,**ὀν. οἶνος τῆς Κύπρου λίαν ἐξαίρετος·§τὰ τιμάρια τῆς Κύπρου ἄλλοτε.

قوماندان Γλ. **κομαντὰν** [commandant] ὀν. στρατιωτικὸς διοικητής,κυβερνήτης πλοίου, ἀρχηγός·||كمیسی — ναυαρχίς.

قومسال Τ. **κουμ-σάλ**, ὀν. παραλία ἢ τόπος ἀμμώδης· βλ. καὶ قوملق.

قومشو Τ. **κομόσυ**, βλ. قونشو.

قومشولق Τ. **κομόσου-λούκ**, βλ. قونشولق.

قومق Τ. **κο-μάκ**, ἢ قوڭ **κοϊ-μάκ**, ρμ. μτδ. τίθημι, βάλλω· ἀναβάλλω· ἀφίνω· ἐπιτρέπω [δοτ. αἰτ.]: -- برڭ شي برڭره θέτω τι εἴς τι μέρος, τοποθετῶ·||-- آتش βάλλω πῦρ, πυρπολῶ·||-- برڭ اڃ ἀφίνω τινὰ νῆστιν, ἀφίνω νὰ ὑποφέρῃ·|| — اد βάλλω ὄνομα, ὀνομάζω· || — آرايه βάλλω τινὰ νὰ μεσολαβήσῃ·||— الدن ἐγκαταλείπω[ἀφίνω ἀπὸ τὸ χέρι]·||-- امانت θέτω ὡς παρακαταθήκην, ὡς ἐνέχυρον·||— اورتايه βάλλω εἰς μέσον, ἀποδεικνύω·||— اوسته βάλλω ἐπάνω[ὅστ], ἤτοι ἡ τιμὴ αὐξάνει, ὑπερτιμῶμαι· || — اوستهيه βάλλω εἰς τὸν μάστορην[οὐστά], ἤτοι παρά τινι τεχνίτῃ ὅπως μάθῃ τέχνην·||الدن كلمك — اردينه συγχωρῶ, παραβλέπω, ἀφέρομαι ἐπιεικῶς [κ.λ.· ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον ἔρχεται ἀπὸ τὸ χέρι, ἀφίνω ὄπισθεν]·||-- ايشى آصقيده ἀφίνω τὴν ὑπόθεσιν ἐκκρεμῆ· || — اصه **ده كومك**, κρεμῶ τι καὶ ἀφίνω, ἤτοι ἀφίνω ἀνηρτημένον, θέτω που, στήνω εἰς μέσον[βλ.καὶ آصمق]·||— ايچرى εἰσάγω· || — باش ἐπιχειρῶ τι ἀποφασιστικῶς, ἀφιεροῦμαι [βάλλω κεφαλήν]· || — بر βάλλω πανὶ[ἢ ἐζ] εἰς τὸν ἐργαλεῖον ὅπως ὑφάνω· || — وش ἀφίνω ἐλεύθερον, παραβλέπω· || — بجق βάλλω στοίχημα[πάριος]·||— بدل βάλλω θεμέλιον[τεμέλ], θεμελιοῦμαι, ἐδραιοῦμαι ἔν τινι θέσει· ||پهلكه — βάλλω, ρίπτω εἰς κίνδυνον [τεχλικέ]· || حالنه — ἀφίνω ἥσυχον [χαλινέ], ἐλεύθερον·||— رهن τίθημι ἐνέχυρον [ρέχν], ἐνεχυριάζω·|| — زنجيره βάλλω εἰς τὰς ἁλύσεις [ζινδζίρ], ἤτοι ἁλυσοδένω·|| — اخشامك ايشنى صباحه ἀφίνω τὴν ἐργασίαν τῆς ἑσπέρας εἰς τὴν πρωΐαν, ἀναβάλλω·||صكره — ἀφίνω ὕστερα, ἀναβάλλω·|| — ميدانه ἀποδεικνύω· διμιουργῶ, φέρω εἰς μέσον, παράγω· || — نرخ ὁρίζω τιμὴν [νὲρχ] ἐδωδίμων κτλ||نشان — βάλλω σημεῖον [νισάν], σημειῶ· ἐνθυμοῦμαι, δὲν λησμονῶ·||— يولنه ἀποστέλλω·||— يولنه صرمه takτοποιῶ, θέτω εἰς τάξιν [αἰτ.]: — ايشلرى يولنه takτοποιῶ τὰ πράγματα·|| — يولده ἀφίνω εἰς τὸν δρόμον, ἐγκαταλείπω· || — يانه ἀφίνω τι παρά τινι, ἤτοι ἀφίνω ν' ἀπολαύῃ πράγματός τινος

قوماندانلق Τ. **κομανὲαν-λὴκ** ὀν. ἀρχηγία στρατοῦ, τὸ ἀξίωμα τοῦ στρατιωτικοῦ διοικητοῦ κτλ. βλ. προηγ.

قوماندانی Π. **κομανὲαν-ὶ** [λ. βαρβ.] ἐπθ. ὁ ἀνήκων τῷ στρατιωτικῷ διοικητῇ, τῷ κυβερνήτῃ πλοίου, τῷ ἀρχηγῷ.

قوماندە Ιτ. ἢ اماندا **κομάνὲα** [comando] ὀν. διοίκησις, ἀρχηγία, διεύθυνσις, διαταγὴ ἀξιωματικοῦ, πλοιάρχου κτλ.: سی — التنده بولنان فيلو ἡ ὑπὸ [ἀλτηνὲά] τὰς διαταγὰς αὐτοῦ εὑρισκομένη ναυτικὴ μοῖρα [φίλο·||— ويرمك δίδω διαταγὴν· || Ρμ. διοικῶ, διευθύνω, διατάσσω[δοτ.]: ايڭ — برادويه διοικῶ στρατόν·

قومانديد Γλ.**κομανὲὶτ** [commandite] ὀν. ἑτερόρρυθμος [ἑταιρία].

قومانیه Ιτ.**κομάνια** [compagna] ὀν. προμήθεια τοῦ πληρώματος πλοίου·|| تخته‌سی — τὸ κάλυμμα μικροῦ ἐρμαρίου ἐν τῇ πρώρᾳ ἀκατίου.

قومباره Τ. **κομπαρά**, قومباره‌جی **κομπαραδζῆ**, βλ. خمبره, خمبره‌جی.

قومپاس Γλ. **κομπὰς** [compas] ὀν. ναυτικὴ πυξίς·||Ρμ. ايڭ — μετρῶ, ὑπολογίζω καλῶς, προμελετῶ, προσχεδιάζω.

قومپاسلو Τ. ἢ قومپاسلی **κομπασ-λῆ**, ἐπθ. μεμετρημένος, προμεμελετημένος, προεσχεδιασμένος.

قومپانیه Ιτ. **κομπάνια** [compagnia] ὀν. ἑταιρία: سی — شمندوفر ἑταιρία τοῦ σιδηροδρόμου· § συντροφία, ὁμήγυρις.

قومدی Γλ.**κομὲδι** [comédie] καὶ Ιτ. قومديا **κομέδια** [commedia, ἐκ τῆς ἑλλ.] ὀν. κωμῳδία· βλ. مضحكه.

قومپرومسو Ιτ. **κομπρομέσο** [compromesso] ὀν. ἔγγραφον διορισμοῦ διαιτησίας, ἤτοι δι' οὗ οἱ διάδικοι διορίζουσι διαιτητὰς πρὸς ἐπίλυσιν τῆς διαφορᾶς αὐτῶν· βλ. تحكيمنامه **تαχκιμναμέ**.

قومجغز Τ. **κουμ-δζηγάζ**, ὀν. ὑποκ. μικρότατος κόκκος ἄμμου.

قومرال Τ.**κουμράλ** [κατὰ τὸ لجه ἐκ τοῦ [قوكور آل] ἐπθ. καστανόχρους: — صاچ ἢ صقال γενειὰς ἢ κόμη καστανόχρους.

قومری Τ. **κουμροῦ**, βλ. قمری.

ἀδίκως κτηθέντος, δὲν τιμωρῶ· || — يانه ἀφίνω κατὰ μέρος·||— يرينه θέτω εἰς θέσιν, θεωρῶ ὡς·§[προστ.] قو **κό**, ἄφες, ὑπόθες: — ديسونلر ἄφες ἂς λέγωσι· || كيتسون — ἄφες ἂς πάγῃ· || كه سويلدم — ὑπόθες ὅτι τὸ εἶπον· || βλ. καὶ قومامق καὶ قويورمك.

قومقومه **κουμκουμέ**, βλ. قمقمه.

قوملق Τ. **κουμ-λούκ**, ὀν. παραλία ἢ τόπος ἀμμώδης· βλ. قومسال.

قوملو Τ. ἢ قوملی **κουμ-λοῦ**, ἐπθ. ὁ περιέχων ἄμμον, ἀμμώδης· βλ. قومسال· § ὁ ἔχων μικρὰ στίγματα, κηλίδας, στικτός: — آرمود ἄπιον στικτόν·|| قماش — ὕφασμα στικτόν.

قومودور Γλ. **κομοὲδορ** [commodore] ὀν. στόλαρχος.

قومه Τ.**κομά**, ὀν. ἀπαρ. τὸ τιθέναι κτλ. βλ. قومق· § [λ. ἀρχ.] παλλακίς· § **κόμα** [προστ. τοῦ قومامق] μὴ θές, μὴ ἄφινε.

قومی Α. **καθμ-ὶ**, ἐπθ. ὁ ἀνήκων λαῷ, φυλῇ, φυλετικός, ἐθνικός· § θ. قوميه **καθμιγέ**: — اختلافات διαφωνίαι [ιχτιλαφὰτ] φυλετικαί· § βλ. καὶ ملی.

قوميت Α. **καθμιγὲτ** [ἐκ τοῦ προηγ.] ὀν. θ. φυλετισμός, ἐθνικότης· βλ. ملیت.

قوميته Γλ. **κομιτὲ** [comité] ὀν. ἐπιτροπή: سی — والی ἡ ἐπιτροπὴ τοῦ χοροῦ [πάλο]· § κομιτάτον στασιαστικόν.

قوميته‌جی Τ. **κομιτε-δζί**, ὀν. ὁ ἀνήκων εἰς κομιτάτον, στασιαστής.

قوميسر Γλ. **κομισὲρ** [commissaire] ὀν. ἐπίτροπος: سی -- سلطنت سنيه ἐπίτροπος τῆς Κραταιᾶς Βασιλείας [σαλτανάτι σενιγέ], ἤτοι Αὐτοκρατορικός· || سی — بورسه Αὐτ. ἐπίτροπος ἐν τῷ χρηματιστηρῳ [πόρσα]·||پوليس — سی ἀστυνομικὸς σταθμάρχης, κομισάριος.

قوميسرلك Τ.**κομισερ-λίκ**, ὀν. τὸ ἀξίωμα τοῦ Αὐτοκρατορικοῦ ἐπιτρόπου, ἢ τοῦ ἀστυνομικοῦ σταθμάρχου.

قوميسيون Γλ. **κομισὲόν** [commission] ὀν. ἐπιτροπή: سی — امانه ἐπιτροπὴ ἐράνου [ιανέ]· || سی — بودجه ἐπιτροπὴ ἐπὶ τοῦ προϋπολογισμοῦ [πότζὲ, budget]· § [ἐμπορ.] προμήθεια· § δημαρχία· βλ. بلديه دائرهٔ.

قوميسيونجی Τ. **κομισὲον-δζοῦ**, ὀν. παραγγελιοδόχος, ἢ ὁ προμηθεύων τινὶ ἐμπορεύματα.

قوميسيونجيلق Τ. **κομισὲον-δζουλούκ**, ὀν. τὸ ἐπάγγελμα ἢ τὸ ἔργον τοῦ παραγγελιοδόχου.

قوميق Γλ.**κομὶκ** [comique] ἐπθ. κωμικός· §ὀν.ὁ συγγράφων κωμῳδίας, ἢ ὁ ὑποκρινόμενος ἐν κωμικῇ παραστάσει·§κωμικὴ στάσις, κίνησις.

قوناق Τ. **κονὰκ** [ἐκ τοῦ قونمق] ὀν. σταθμός, κατάλυμα, τὸ μέρος ἔνθα καταλύει ὁ ὁδοιπόρος, ἢ ὁ στρατός: محلی — τόπος σταθμοῦ, κατάλυμα·|| لری — یول οἱ ὁδοιπορικοὶ σταθμοί·||ايڭ — κάμνω σταθμόν, σταθμεύω·§ τὸ διάστημα, ὅπερ διανύει τις ἐν μιᾷ ἡμέρᾳ: مسافه بش — ἀπόστασις πέντε σταθμῶν [ἡμερῶν]· §μεγάλη οἰκία, μέγαρον, κ. κονάκι: سی — حكومت τὸ μέγαρον τῆς ἀρχῆς, διοικητήριον· § πιτυρίασις, πιτυρίδα τῆς κεφαλῆς.

قوناقجی Τ. **κονακ-τσῆ**, ὀν. ὑπαξιωματικὸς προπορευόμενος ὅπως προετοιμάσῃ καταλύματα διὰ τὸν στρατόν.

قونت Τ. **κοὺντ** ἢ قوند **κοὺντ** [λ. ἀρχ. ἐκ τοῦ π. كند] ἐπθ. ἀρκετὰ στερεός, δυνατός: بنا — οἰκοδομὴ στερεά· || آدم — ἄνθρωπος ρωμαλέος μέν, ἀμβλύνους δέ.

قونت Γλ. **κὸντ** [comte] ὀν. κόμης.

قونترا استاريه Ιτ. **κόντρα-ισταρία**, ἢ قونترا استالیه **κόντρα-ισταλία** [contra-stallia] ὀν. ἀντισταρία, ὑπερδιαμονὴ ἤτοι νέα διαμονὴ πλοίου ὁριζομένη ἐπὶ μισθῷ μετὰ τὴν παρέλευσιν τῆς πρώτης [βλ. استاريه], δηλ. τοῦ συμπεφωνημένου χρονικοῦ διαστήματος, καθ' ὃ ὑποχρεοῦται τὸ πλοῖον νὰ μένῃ ἀμισθὶ ἐν τῷ λιμένι ὅπως φορτώσῃ ἢ ἐκφορτώσῃ.

قونترا فلوق Ιτ. **κόντρα-φλόκο** [controflocco] ὀν. πρόθοος, κ. κόντρα-φλόκκος [ἱστίον].

قونتر اميرال Γλ. **κὸντρ-άμιράλ** [contre-amiral] ὀν. ἀντιναύαρχος.

قونترول Γλ. **κοντρὸλ** [contrôle] ὀν. ἐξέλεγξις λογαριασμῶν· βλ. تفتيش.

قونتس Γλ.**κοντὲς** [comtesse] ὀν.κόμησσα.

قونتلق Τ. **κοντ-λούκ,** ὄν. τὸ ἀξίωμα τοῦ κόμητος.

قونتوش Τ. **κοντούς,** ὄν. εἶδος μπλωτῆς μὲ στενὰς χειρίδας καὶ μετὰ σειρὰ δίων εἰς τὸ στῆθος, ἣν κατὰ τὸ لچه ἐφόρουν ἄλλοτε οἱ ἡγεμόνες τῆς Ταταρίας· βλ. چاپانچه· § τίτλος τῶν ἡγεμόνων τῶν Καλμούκων.

قونج Τ. **κόνδζ** [ἐκ τοῦ π. كنج **κιόνδζ**] ὄν. κεφαλίς, τὸ ὑπὲρ τὰ σφυρὰ μέρος τοῦ περιποδίου ἢ τοῦ ὑποδήματος, τὸ περιβάλλον τὴν κνήμην, περικνήμιον.

قونجسز Τ. **κονδζ-σούζ,** ἐπθ. ὁ ἄνευ κεφαλίδος, εὐρύχωρος· βλ. قونج.

قونجلوس Τ. **κόνδζολος,** ὄν. φάσμα, φάντασμα, κ. στοιχειὸ [συνών. غول وامپير] : — قره μορμολύκειον, φάσμα, κ. καλικάντζαρος.

قونجه Τ. **κονδζὲ** [ἐκ τοῦ π. غنچه] ὄν. κάλυξ, βόμβυξ: كل — εἶδος ρόδου, κ. κονδζὲ-γκιούλ· || آچق — ἀνοίγω κάλυκας.

قونچينه Ιτ.**κοντσίνα** [concina]ὄν.κοντσίνα, ἤτοι τὸ γνωστὸν διὰ τῶν παιγνιοχάρτων παίγνιον : اوينامق — παίζω κοντσίναν.

قوند Τ. **κούντ,** βλ. قونت **κούντ.**

قوندق Τ.**κοντὰκ**[κατὰ τὸ لچه ἐκ τοῦ قونت ἢ قوند ἤτοι πρᾶγμα σφαιρικὸν]ὄν. σπάργανον: ى — چوچق σπάργανον νηπίου· || — دنبرو ἀπὸ τῆς παιδικῆς ἡλικίας[ἀπὸ τῶν σπαργάνων]· || دەكى چوچق — τὸ ἐν τοῖς σπαργάνοις βρέφος, τὸ μὴ γινῶσκον εἰσέτι τὰ τοῦ κόσμου· || باش ى — ἀνάδεσις γυναικείας κόμης, κ. φακιόλισμα διὰ φακιολίου [چنى]· || چوزلامش ى — οὗ εἰσέτι τὰ σπάργανα δὲν ἐλύθησαν, πρωτοφανής, παρθένος [βλ. بكر]· § ἀκτηρίς, ξυστόν, κοντάκιον πυροβόλου: ى — تفنك ἀκτηρὶς πυροβόλου· || طوپ روولور — ى ἀκτηρὶς περιστρόφου· || ى — ξύλινον βάθρον τηλεβόλου ἄνευ τροχῶν· § πρηστήριον, ἤτοι σωρὸς ὕλης εὐφλέκτου, ἣν μεταχειρίζονται οἱ ἐμπρησταί: وضع ἢ قومق — ايتك θέτω πρηστήριον πρὸς πυρπόλησιν.

قوندااجى Τ. **κονὲακ-τζῆ,** ὄν.ἐμπρηστής· § ὁ κατασκευαστὴς ἀκτηρίδων, ξυστῶν, ἤτοι κοντακίων πυροβόλων.

قونداقلامق Τ. **κονὲακ-λαμάκ,** ρμ. μτδ. σπαργανῶ βρέφος· ἀναδέω τὴν κόμην, ἤτοι συναθροίζω ἐπὶ τῆς κεφαλῆς διὰ φακιολίου,φακιολίζω[ἐπὶ γυναικῶν] [αἰτ.].

قوندرمق Τ. **κονὲουρμάκ,** βλ. قوندرمق.

قوندره Τ. **κούνὲρα**[ἐκ τοῦ ἐλλ. κόθορνος] ὄν.ὑπόδημα, κ. κουντοῦρα.

قوندره جى Τ. **κουνὲρα-δζῆ,** ὄν. ὑποδηματοποιός.

قوندره جيلق Τ. **κουνὲρα-δζηλήκ,** ὄν. ὑποδηματοποιία.

قوندوز Τ. **κουνὲούζ,** ὄν. κάστωρ[ζῶον]: خايه سى — καστόριον [φαρμ.]· || — بوجكى ἐσφαλμένον, ἀντὶ قودوز بوجكى· βλ. قودوز.

قوندوقتور Γλ. **κονὲοκτὸρ** [conducteur] ὄν. ὁδηγὸς τροχιοδρομικῆς ἁμάξης κτλ.§βοηθὸς μηχανικοῦ δημοσίων ἔργων.

قونده Τ. **κουνὲά,** ὄν. εἶδος ἀράχνης δηλητηριώδους.

قونديرمامق Τ. **κον-ὲούρμα-μακ,** δὲν ἀφίνω νὰ ἐπικαθήσῃ, νὰ σκεπάσῃ[αἰτ.]: — تو δὲν ἀφίνω νὰ ἐπικαθήσῃ κόνις, οὐδὲ τὴν ἐλαχίστην κατηγορίαν προσάπτω, ἀθῶω· || — لكه δὲν προσάπτω κηλίδα.

قونديرمق Τ. **κον-ὲουρ-μάκ,** ρμ.μτδ. ἀφίνω ἢ κάμνω νὰ ἐπικαθήσῃ πτηνόν, ἔντομον κτλ., ἀφίνω ἢ βάλλω νὰ καταλύσῃ, νὰ στρατοπεδεύσῃ· ἀποθέτω,προσηλῶ [δοτ.αἰτ.]: — باشه الماس προσηλῶ ἀδάμαντα ἐπὶ τῆς κεφαλῆς· || — آلتنه بوسه ἀποθέτω φίλημα ἐπὶ τοῦ μετώπου· || — حرفك اوزرينه بر ضمه علامتى θέτω ἐπὶ τοῦ γράμματος τὸ σημεῖον ζαμμὲ[βλ.λ.]

قونسر Γλ.**κονσὲρ** [concert] ὄν. συναυλία: اجرا اولنمق — γίνεται συναυλία.

قونسلوس Ιτ.**κόνσολος** [consolo] ὄν.πρόξενος Εὐρωπαϊκοῦ κράτους: وكيلى — ὑποπρόξενος· || διὰ τοὺς προξένους τοῦ Ὀθωμ. κράτους, βλ. شهبندر.

قونسلوسخانه Τ.**κονσολοσ-χανέ,**ὄν. προξενεῖον Εὐρωπαϊκοῦ κράτους· βλ. شهبندرخانه.

قونسلوسلق Τ. **κονσολοσ-λούκ,** ὄν. τὸ ἀξίωμα τοῦ προξένου Εὐρωπαϊκοῦ κράτους· βλ. شهبندرلك.

قونسولاتو Ιτ.**κονσολάτο** [consolato] ὄν. προξενεῖον· βλ. قونسلوسخانه.

قونسولتو Ιτ. **κονσοῦλτο** [consulto] ὄν. ἰατρικὸν συμβούλιον πρὸς διάγνωσιν σοβαρᾶς ἀσθενείας.

قونسوليده Γλ. **κονσολιτὲ** [consolidé]ὄν. τίτλος δημοσίου χρέους,χρεώγραφον, κ, κονσολιτέ· || خانى — χρηματιστήριον.

قونسوليده جى Τ. **κονσολιτὲ-δζῆ** [ἐκ τοῦ προηγ.] ὄν. ὁ παίκτης χρεωγράφων· βλ. آليوره جى.

قونشدیرمق Τ. **κονουὰ-τουρ-μάκ,**ρμ. μτδ. βάλλω ἢ κάμνω δύο ἢ περισσοτέρους νὰ συνομιλήσωσι·συσχετίζω,κάμνω νὰ γνωρισθῶσι· βάλλω νὰ συνδιαλεχθῶσι περί τινος ὑποθέσεως, ζητήματος [αἰτ.].

قونشامق Τ. **κονουὰ-ουλ-μάκ,**ρμ.ἀπροσ. γίνεται λόγος, συνδιάλεξις,ἤτοι συνομιλεῖ τις, συνδιαλέγεται : انك ايله قونشلمز δὲν δύναταί τις νὰ συνομιλήσῃ μετ' ἐκείνου.

قونشمق Τ. **κονουάμὰκ** [ἐκ τοῦ قونق] ρμ. μτδ. συνομιλῶ, συνδιαλέγομαι μετά τινος περί τινος ἀντικειμένου, ὑποθέσεως [αἰτ. ايله] : اوراسنى صكره قونشورز περὶ ἐκείνου ὕστερον ὁμιλοῦμεν· || — بريسيله قونشى συνδιαλέγομαι μετά τινος περί τινος ἀντικειμένου· || انى — قونو συνδιαλέγομαι μετά τινος διὰ μακρῶν, ἐν ἀνέσει **[ἐνὶ κονοῦ]**· || اوقومقدن ايودر — τὸ συνδιαλέγεσθαι κρεῖττον τοῦ ἀναγινώσκειν [πρμ.].

قونشمه Τ. **κονουάμὰ** [ἐκ τοῦ προηγ.] ὄν. ἀπαρ. συνομιλία, συνδιάλεξις.

قونشمنتو Ιτ. ἢ قونوشيمنتو **κονοϋιμέντο** [conoscimento] ὄν. φορτωτική.

قونشو Τ.ἢ قوكشو **κονὲοῦ** καὶ قومشو **κομὲοῦ** [ἐκ τοῦ قونق] ὄν. γείτων: — قارى ἢ γείτων, γειτόνισσα· || — تنه **κονὲοῦ νενέ,** ἡ γείτων μήτηρ, ἤτοι γειτόνισσα ἡλικιωμένη καὶ σεβαστὴ ὡς μήτηρ· || حق تكرى حق — τὸ δίκαιον τοῦ γείτονος δίκαιον τοῦ Θεοῦ **[ταν-ρῆ],** ἤτοι σεβαστὸν [πρμ.]· || قاز طاوغى — يه — كك كورينور ἡ ὄρνις τοῦ γείτονος φαίνεται τῷ γείτονι χήν [πρμ.]· || ده پيشر بزه ده دوشر — ἐν τῇ οἰκίᾳ τοῦ γείτονος ψήνεται· καὶ εἰς ἡμᾶς ἀναλογεῖ μερίδιον [πρμ.]· || βλ. καὶ قونو.

قونشولق Τ. **κονὲου-λούκ,** ὄν. γειτονία.

قونشه Τ. ἢ قوصه **κονὲά,** ὄν. πρόλοβος· συνων. توّ قات βλ.

قونطراتو Ιτ.**κοντράτο**[contratto]ὄν. συμβόλαιον : ى — خانه συμβόλαιον ἐνοικιάσεως οἰκίας·§βλ. καὶ نامه مقاوله.

قونغره Γλ. **κονγκρὲ** [congrès] ὄν. συνέδριον.

قونغوش Τ. **κονγὸς** [λ. ἀρχ.] ὑπερήφανος, ἀλαζών, πελώριος, ὀρθός· § εἶδος κανθάρου.

قونفرانس Γλ. **κονφερὰνς** [conférence] ὄν. συνδιάλεξις ἐπιστημονική, συνδιάσκεψις ἐπὶ ζητήματος πολιτικοῦ : — ويرمك δίδω δημοσίαν διάλεξιν.

قونق Τ. **κονούκ,** βλ. قونق

قونقورده Γλ. **κονκορὲὰ** [concordat] ταὐτὸ قونقورداتو.

قونقورداتو Ιτ. **κονκορὲάτο** [concordato] ὄν. συμβιβασμὸς μεταξὺ τῶν πιστωτῶν πτωχεύσαντος.

قونلمق Τ.**κον-ουλ-μάκ,** ρμ. πθ. τίθεσθαι, τοποθετεῖσθαι· ἀφίεσθαι, ἐγκαταλείπεσθαι· γίνεσθαί τι ἀνεκτόν,παραβλέπεσθαι.

قونمق Τ. **κο-ν-μὰκ** [ἐκ τοῦ قومق] ρμ. πθ. ταὐτὸ προηγ. βλ. καὶ ἐπόμ.

قونمق Τ. **κο-ν-μάκ,** ρμ. οὐδ. καταλύω εἴς τι κατάλυμα, ξενοδοχεῖον, οἰκίαν κτλ. ἐγκαθίσταμαι, στρατοπεδεύω· ἐπικάθημαι [ἐπὶ πτηνῶν,κόνεως κτλ.] [δοτ.] : — قوش تὸ πτηνὸν ἐπικάθηται· || — ميراثه κληρονομῶ [κάθημαι ἐπὶ τῆς περιουσίας]· || — حاضره εὑρίσκω ἑτοίμην περιουσίαν [κάθημαι εἰς τὰ ἕτοιμα, χαζηρά]· || — بادهوايه ἐπιτυγχάνω δωρεάν [πεεαβά],χωρὶς νὰ πληρώσω τι· || قونوب كچمك καταλύω καὶ μετοικῶ [γκιοτσμέκ],ἤτοι ζῶ βίον νομαδικόν· || قوش قونمز قوش ἀσπάραγος,κ. σπαράγγι.

قونمه Τ.**κονμά,**ὄν.ἀπαρ.τὸ καταλύειν κτλ. βλ. προηγ.: دن كچلمز — **κόνμαεαν γκιοτσθλμέζ,** χωρὶς νὰ καταλύσῃ τις δὲν μετοικεῖ [πρμ.].

قونو Τ.**κονοῦ,**ὄν.βλ.قونق:قونشو — γείτονες καὶ διαβάται· || — انى **ἐνὶ κονοῦ,** διὰ μακρῶν ἐν ἀνέσει, ἐν ἡσυχίᾳ· βλ. قونشمق.

قونوشيمنتو Ιτ. **κονοϋιμέντο,**βλ.قونشمنتو.

قونوق Τ. **κονοὺκ** [ἐκ τοῦ قونق] ὄν. ξένος [ὁ καταλύων], ὁ φιλοξενούμενος· ‖—ی کوز لευκὴ κηλὶς τοῦ ὀφθαλμοῦ·βλ.مسافر.

قونوقلامق Τ. **κονουκ-λαμάκ,** ρμ. μτδ. δέχομαι ξένους, φιλοξενῶ, περιποιοῦμαι [αἰτ.].

قونوقلق Τ. **κονουκ-λούκ,** ὄν. **φιλοξενία,** περιποίησις.

قونیاق Γλ. **κονιὰκ** [cognac] ὄν. κονιάκ [ποτόν].

قونیه **κόνια,** ὄν. κ. Ἰκόνιον.

قونیه‌لی Τ. **κόνια-λη,** ἐπθ. Ἰκονιεύς, ὁ ἐξ Ἰκονίου.

قونیوی Α. **κονγεβί,** ἐπθ. ταὐτὸ قونیه‌لی.

قووالامق Τ. **κοβαλαμάκ,** βλ. قوغالامق.

قووان Τ. **κοβάν,** βλ. قوغان.

قوومق Τ. **κοβμάκ,** βλ. قوغمق.

قووق Τ. **κοβούκ,** قووقلاشمق **κοβουκ-λαϑμάκ,** βλ. قوغوق، قوغوقلاشمق.

قووه Τ. **κοβά,** βλ. قوغه.

قوه Α. **κουββέ** [βλ. قوت] ὄν. θ. δύναμις, ἱκανότης φυσικὴ ἢ ψυχική: —ده اولق ὑφίστασθαι δυνάμει[ἀντίθ. فعلاً **φὶ'λεν** = ἐνεργείᾳ]· ‖—بال **πὶ-λ-κουββέ,** δυνάμει ‖ اداره ء **κουββέϊ ἰτἀρέ,** διοικητικὴ ἐξουσία· ‖ تنفیذیه ء — ἢ اجرائیه ء—ἐκτελεστικὴ [**τενθιζιγέ,** ἢ **ἰδζραϊγὲ**] ἐξουσία· ‖ سیاسیه ء — κυβερνητικὴ ἢ πολιτικὴ [**σιγασιγὲ**] ἐξουσία· ‖ فعله دن — **κιτερμὰκ** φέρω ἀπὸ τῆς δυνάμεως εἰς τὴν ἐνέργειαν, τὴν πρᾶξιν, πραγματοποιῶ, ἐκτελῶ· ‖ عسکریه ء —στρατιωτικὴ δύναμις· ‖ بریه ء —δύναμις κατὰ ξηράν [**περγιγέ**]· ‖ بحریه ء — δύναμις κατὰ θάλασσαν [**παχγιγέ**]· ‖ ماليه ء — οἰκονομικὴ δύναμις, τὰ οἰκονομικά [**μαλιγέ**]· ‖ باصره ء — ἡ ὅρασις [ἡ δύναμις τῆς ὁράσεως, **πασπρέ**]· ‖ سامعه ء — ἡ ἀκοὴ [**σαμι'ά**]· ‖ شامه ء — ἡ ὀσφρησις [**σαμμέ**]· ‖ ذائقه ء — ἡ γεῦσις [**ζαϊκά**]· ‖ لامسه ء — ἡ ἁφὴ [**λαμισέ**]· ‖ حافظه ء — ἡ μνήμη [**χαφηζά**]· ‖ واهمه ء — متخیله ἢ **κουββέϊ μουτεχαγγιλὲ** ἢ **βαχιμέ,** ἡ φαντασία· ‖ متصرفه ء — ἡ ἀντίληψις [**μουτεσαρρηφέ**]· ‖ ممیزه ء — ἡ κρίσις [**μσμεγγιζέ**]· ‖ جاذبه ء — ἕλξις τῆς γῆς, ἡ δύναμις δι' ἧς ἕλκει τὰ σώματα [**δζαζιπέ**]· ‖ جاذبهٔ عمومیه ء — ἡ γενικὴ ἕλξις τῶν οὐρανίων σωμάτων· ‖ دافعه ء — ὥσις [**ἰαφι'ά**], ἡ δύναμις **τῆς** ὤσεως [ἀντίθ. جاذبه]· ‖ قدسیه ء — **κουββέϊ κουτσιγέ,** ἁγία δύναμις, ἤτοι ἡ δύναμις δι'ἧς ἀποκαλύπτονται τὰ μυστήρια τῆς βασιλείας τῶν οὐρανῶν, ἰδιάζουσα τοῖς προφήταις καὶ τοῖς ἁγίοις· ‖ انتشاریه ء — **κουββέϊ ἰντισαριγέ,** δύναμις διαχυτικὴ [φυσ.]· ‖ تحریکیه ء — **κουββέϊ ταχριγέ,** κινητότης [μηχ.]· ‖ حلولیه ء — **κουββέϊ χουλουλιγέ,** εἰσπιδυτικὴ δύναμις·[φυσ.]‖ حیاتیه ء — δύναμις ζωϊκὴ [**χαγιατιγέ**]· ‖ ذاتیه ء — αὐτοκρατία [φυσ.]‖ غالبه ء — ἀνωτέρα βία [βλ.مجبر]‖ کاسره ء — δύναμις συσταλτικὴ [**κιασιρέ**]· ‖ ماسکه ء — δύναμις συνεκτικὴ [**μασικέ**]· ‖ محرکه ء — δύναμις μετακινητικὴ[**μουχαρρικέ**]· ‖ مستقله ء—**κουββέϊ μουστακηλλέ,** αὐτοκρατία· συνών. ذاتیه ء — ‖[φυσ.ἱστ.] مصوره ء—πλαστικότης [**μουσαββιρέ**]· ‖ ممیزهٔ حرارت ء—**κουββέϊ μσμμεγιζέϊ χαραρέτ,** δύναμις διάθερμος· ‖[φυσ.] منتشیه ء—**κουββέϊ μουντεσιγέ,** ἢ منشیه ء — **κουββεϊ μσνσιγέ,** βλαστικὴ δύναμις [φυσ. ἱστ.]· ‖ الی المرکزیه ء — **κουββέϊ ἰλέ-λ-μερκεζιγέ,** ἢ الی المرکز ء—**κουββέϊ ἰλέ-λ-μερκέζ,** κεντρομόλος δύναμις [φυσ.]· ‖ عن المرکزیه ء — **κουββέϊ ἀν ἐλ μερκεζιγέ,** ἢ عن المرکز ء—**κουββέϊ ἀν ἐλ μερκέζ,** κεντρόφυξ δύναμις [φυσ.]· ‖ مشده ء — **κουββέϊ μσδεττιτέ,** ζῶσα δύναμις, ῥύμη [μηχ.]· ‖ موجه ء — **κουββέϊ μσδεσζδζεχέ,** ἡλιοτροπισμός· [βοτ.] §πλθ. قوا ἢ قوی **κουβά,** βλ. λ.

قوی Α. **κουβά,** βλ. قوا.

قوی Α. **καβὶ** [ἐκ τοῦ قوه ἢ قوت] ἐπθ. δυνατός, ἰσχυρός, βαρύς, κραταιός· εὔρωστος: —بازوی βραχίων στιβαρός· ‖—مرد ἀνὴρ [**μὲρτ**] δυνατός, ἰσχυρός· ‖ البنیه — **καβίγσ-λ-πσνγέ,** ὁἰσχυρᾶς κράσεως· ‖الاقتدار—**καβίγσ-λ-ικτιτάρ,** ἰσχυρός, κραταιός· ‖توصیه— σύστασις [**ταβσσηγὲ**] ἰσχυρά· § θ. قوه: —دولت **τεβλέτι καβιγέ,** κράτος ἰσχυρόν.

قوی Τ. **κόϊ** [ἐκ τοῦ قومق, βλ. قویو، قویتو، قویون ἢ قوین] ὄν. μικρὸς κόλπος, λιμήν, κολπίσκος: —ی ازمید **ἰζμὶτ κοΰϊ,** ὁ κόλπος τῆς Νικομηδείας.

قویاً Α. **καβίγεν** [αἰτ. τοῦ قوی **καβὶ**] ἐπρ. ἰσχυρῶς, σφόδρα, δυνατά: مأمول — ایدرم ἐλπίζω ἰσχυρῶς, πέποιθα.

قویار Τ. **κογιὰρ** [λ. ἀρχ. ἐκ τοῦ قویق] ὄν. μέρος ἔνθα δύο ποταμοὶ συναντῶνται, συμβολή, σύρροια.

قویتو Τ. **κοϊτοῦ** [ἐκ τοῦ قوی **κόϊ**] ὄν. ὁ μυχός, τὸ βαθύτερον μέρος οἰκίας ἢ ἄλλης οἰκοδομῆς, ὄρους, κόλπου, δεξαμενῆς κτλ. μέρος χωστόν, ἤτοι ἐν τῷ βάθει καὶ σκοτεινόν,ἐντὸς τοῦ ὁποίου ὁ ἄνεμος εὐκόλως δὲν εἰσέρχεται: —سی بنائك ὁ μυχὸς τῆς οἰκοδομῆς· ‖ —سی طاغك ὁ μυχὸς τοῦ ὄρους· ‖—سی ایچو ὁ μυχός,ἤτοι ἡ φωλεὰ τοῦ μαργαρίτου·§ἐπθ.ὁ ἐν τῷ βάθει εὑρισκόμενος, σκοτεινός: اوطه — δωμάτιον εὑρισκόμενον ἐν τῷ βάθει οἰκίας, σκοτεινόν· ‖—ر τόπος χωστός, σκοτεινός· ‖ βλ. καὶ قویو καὶ قوین.

قویجی Τ. **κοϊτζί,** βλ. قویجی.

قویدرمق Τ. **κοϊ-τουρ-μάκ,** ρμ. διαμ. βάλλω ἢ ἀναγκάζω τινὰ νὰ θέσῃ,νὰ βάλλῃ τι κτλ. βλ. قومق [αἰτ.].

قویروق Τ. **κουϊρουκ** [κατὰ τὸ λοιπὸν κυρίως قاریوق **καργιούκ,** ἐκ τοῦ قارمق χώνω] ὄν. οὐρά·μτφ.παράρτημα,τέκνον,τέρμα, τέλος,γωνία ὀφθαλμοῦ κτλ.: صوقومی — τὸ κάτω ἄκρον τῆς σπονδυλικῆς στήλης[κ.λ.ὅπου εἰσέρχεται ἡ οὐρά, **δοκούμ**]· ‖ قپاغی — τὸ κάλυμμα τῆς οὐρᾶς, ἤτοι ἰσχίον γυμνὸν καὶ ἄτριχον ζώων τινῶν· ‖ قامچی οὐρὰ ἄτριχος ὡς μάστιξ· ‖ اوری ἢ اوسق — **κουϊρουκ οὐστοῦ** ἢ **οὐροῦ,**ἕλκος ἐπὶ τῆς οὐρᾶς τῶν πτηνῶν· ‖—آجیسی πάθος ἐκδικήσεως[ὁ πόνος τῆς οὐρᾶς]· ‖—یاغی βούτυρος κατασκευαζόμενος ἐκ τοῦ πάχους τῆς οὐρᾶς ‖—ی آرسلان ἡ οὐρὰ τοῦ λέοντος,καὶ —ی صیغیر ἡ οὐρὰ τοῦ βοός, καὶ —ی قاطر ἡ οὐρὰ τῆς ἡμιόνου [ὀνόματα φυτῶν]· ‖ صالان — σεισοπυγίς, κ. σουσουράδα [πτν.].‖—قیل εἶδος νήσσης ἀγρίας· ‖ صالامق— σαίνω τὴν οὐράν, κολακεύω·‖باصمق —πατῶ τὴν οὐράν, πειράζω, βλάπτω τινά·‖قیصمق—ی μαζεύω τὴν οὐράν,φοβούμενος ἀπομακρύνομαι·‖قیصلمق— σφίγγεται ἡ οὐρά, στενοχωροῦμαι· ‖ دیکمك—ی τανύω [**τικμὲκ**] τὴν οὐράν, κ. κακκαρόνω, ἀποθνήσκω·‖ اوردی — ی اوموزینه ἐκτύπησε τὴν οὐράν του [**κουϊρουγουνοῦ**] στὸν ὦμον, κ.πῆρε τὰ κατουρημένα του, ἔφυγε κατησχυμμένος [πρμ.]· ‖ طولاشمق — ندە قاری περιφέρεται εἰς τὴν οὐρὰν [**κουϊρουγουντὰ**] τῆς γυναικός,ἤτοι εἶναι γυναικοθήρας·‖—ی کوز γωνία ὀφθαλμοῦ.

قویروقسز Τ.**κουϊρουκ-σούζ,** ἐπθ. ὁ ἄνευ οὐρᾶς: —بیلان—ὄφις ἄνευ οὐρᾶς· § μτφ.ὁ μὴ ἔχων ἢ μὴ ἀφίνων τέκνα.

قویروقلی Τ. **κουϊρουκ-λοῦ,** ἐπθ. ὁ ἔχων οὐράν: —یلدیز ἀστὴρ μὲ οὐράν ἤτοι κομήτης [βλ.ذنب]·‖—یلدیز هر زمان طوغماز ὁ κομήτης πάντοτε δὲν ἀνατέλλει [πρμ.]· ‖— صراف ἀργυραμοιβὸς [**σαρρὰφ**] ἔχων βεράτιον, ἤτοι ἄδειαν Αὐτοκρατορικήν.

قویلمق Τ. **κογιουλμάκ** [ἐκ τοῦ قویق]ρμ. πθ. ρίπτομαι, ἐπιπίπτω, παραδίδομαι, τρέπομαι [δοτ.]: — اویو παραδίδομαι [στρώνομαι] εἰς τὸ παίγνιον·‖— تعدیه τρέπομαι εἰς βιαιοπραγίας[**τε'ἀττιγιάτ**]·§ συμβάλλω [ἐπὶ δύο ποταμῶν, ὧν τὰ ὕδατα συναντώμενα ἀναμιγνύονται]·§ συμπλέκομαι [ἐπὶ στρατοῦ].

قویم Α. **καβὶμ** [ῥζ. قوم] ἐπθ. εὐθύς, ὀρθός, εὐθυτενής,ὡραῖος τὸ ἀνάστημα: منهاج — استقامت **μινχάζι καβίμι ἰστικαμέτ,** ἡ εὐθεῖα ὁδὸς τῆς τιμιότητος· ‖ —راه εὐθεῖα ὁδός· ‖ —مسلك πορεία ἢ πρόγραμμα ἢ ἀρχαὶ ὀρθαί [**μεσλὲκ**]·‖دولت تأیید مبنای— ἐνίσχυσις τοῦ εὐθυτενοῦς οἰκοδομήματος τοῦ κράτους.

قویمق Τ. **κοϊμάκ,** βλ. قومق.

قوین Τ. **κογιούν,** βλ. قویون κόλπος.

قویو Τ. **κογιοῦ** [ἐκ τοῦ قویق] ἐπθ.πυκνὸς [ἐπὶ ὑγρῶν,ὁμίχλης,σκότους]: —پکمز πυκνὸν σίραιον, κ. πεκμέζι·‖—سوت γάλα πυκνὸν [παχύ]·‖—مرکب μελάνη [**μσρεκκὲτ**] πυκνή· § βαθὺς [ἐπὶ χρώματος] : رنك — χρῶμα [**ρὲνγκ**]βαθύ,κ.σκοῦρο·§[μτφ.]: چاپقین —κακοήθης λίαν διεφθαρμένος· ‖ جهالت — παχυλὴ ἀμάθεια [**δζεχαλέτ**].

قویو Τ.**κουγιοῦ** [ἐκ τοῦ قوی **κόϊ**]ὄν.φρέαρ, λάκκος: —سی صو φρέαρ [λάκκος ὕδατος]· ‖ —سی بوستان φρέαρ λαχανοκήπου·‖ —سی بورغو 'Αρτεσιανὸν φρέαρ, κ. λ. τοῦ τρυπανιοῦ [**πουργοῦ**]· ‖ —سی قار λάκκος [ἀποθήκη]χιόνος·‖—سی کیرج λάκκος ἀσβέστου·‖

τοῦ θυλακίου· §στῆθος: ق‌ال‌ى —, ه‌ى يا‌قه‌ق —, ه‌ى يا‌قه‌ق — — κοιμῶμαι ὁμοῦ, κ. ἀγκαλιά· || يا‌قه‌ق—يوزى κατακλίνομαι πρηνής, προῦμυτα.

قويون { T. **κογιοὺν**[κατὰ τὸ لهجه ἐκ τοῦ قوى ἤτοι τὸ κατασκηνοῦν ἐν μέρει ἀσφαλεῖ]ὄν. πρόβατον: سوروسى — σωρός, ἀγέλη προβάτων· || اتى — κρέας πρόβειον· || كبى آدم — ὡς πρόβατον, ἤτοι ἄνθρωπος ἥπιος καὶ μικροῦ νοός· || — **بوينوزسز πρόβατον ἄνευ κεράτων [ποϊνουζσούζ]**, μτφ. ἀδύνατος· || ويركوسى — φόρος προβατικός· || اوتى — ἀβρότονον ψυτ.· || قيران — σπαθόχαρτον· || كوزى — εἶδος χαμαιμήλου· || ىيل — τὸ ὄγδοον ἔτος ἑκάστης περιόδου τῆς ἀρχαίας τουρκικῆς χρονολογίας· || ى قيوا‌تمك — εἰσάγω τὸ πρόβατον εἰς τὴν μάνδραν· || بريده — **بريده قورتايله** ὀλύκος καὶ τὸ πρόβατον ὁμοῦ, ἤτοι μεγάλη ἀσφάλεια καὶ δικαιοσύνη ἐπικρατεῖ [πρμ.]· || اطه‌سى — Ἀγνοῦσαι, νῆσοι τοῦ ὀθωμανικοῦ ἀρχιπελάγους πρὸς ἀνατολὰς τῆς Χίου· § εἴδη προβάτων : قيونجق **κηβηροζίκ·** قرينا‌باد **καρηναπάτ·** ميخاليج **μιχαλήτς·** كرك **χιρέκ·** قرمان **καραμάν·** اولاح قويونى **Οὐλὰχ κογιουνοῦ**, πρόβατον τῆς Βλαχίας· βλ. καὶ قوزى ، قوچ καὶ ماريه · || هر—كندى بجاغندن اصيلور κάθε πρόβατον κρέμαται ἀπὸ τὸν μηρόν του, ἤτοι ἕκαστος διὰ τὰς ἰδίας του πράξεις εὐθύνεται [πρμ.].

قويومك { T. **κόϊ-βερμὲκ** [ἐκ τοῦ قوى προστ. τοῦ قومق καὶ ἐκ τοῦ ويرمك] ρμ. μτδ. ἀπολύω, ἀφίνω ἐλεύθερον, δὲν ἐμποδίζω [αἰτ.]: — قاينايوب صويى ات τὸ κρέας βράζει καὶ ἀφίνει τὸν ζωμὸν αὐτοῦ· || — خلاطى ἀπολύω κάλω πλοίου [ὅπως ἀποπλεύσῃ]· || قويومدى اوكيجه نى ἐκείνην τὴν νύκτα δὲν μὲ ἀφῆκε [ν' ἀναχωρήσω], μ' ἐκράτησε.

قويى { T. **κογί**, βλ. قوى ، قويو καὶ قويون.

قويى { T. **κουγοῦ**, βλ. قويو.

قويىجى { T. **κογιδζὶ** [ἐκ τοῦ قومق ἢ قويمق] ἐπθ. ὁ τιθείς, θέτων : — ىل ὁ τιθεὶς θεμέλιον [**τεμέλ**], θεμελιωτής, ἱδρυτής.

قهار { A. **καχχὰρ** [ρζ. قهر] ἐπθ. πανδαμάτωρ, νικητὴς πανίσχυρος· § παντοδύναμος [Θεός]: — خداوندر ὁ παντοδύναμος Κύριος.

قهارانه { Π. **καχχαρ-ανέ**, ἐπθ ὁ ἀνήκων τῷ πανδαμάτορι, τῷ πανισχύρῳ νικητῇ ἢ τῷ παντοδυνάμῳ Θεῷ.

ى — λάκκος ὑπονόμου [**لاغمْ**]· || ى — قطران πηγή, φρέαρ ἀσφάλτου [**كدرَان**] · || صولى — ὕδωρ φρέατος, ἤτοι πικρόν· || — قاطو μέρος φυλακῆς, ἔνθα ἄλλοτε ἐφόνευον τοὺς κακούργους· || ىيت — φρέαρ τῆς προθέσεως[**نيّت**]ἤτοι μαγικόν, δι' οὗ οἱ μάγοι μαντεύουσι· || قازمق — σκάπτω φρέαρ, λάκκον· μτφ. ἐπιβουλεύομαι: قازمه — كندك دوشرسك مٰى σκάπτης λάκκον, ὁ ἴδιος πίπτεις [βλ. بَر]· || قازمق — ايله σκάπτω λάκκον διὰ τῆς βελόνης, ἤτοι ἀναλαμβάνω ἐπίπονον ἔργον ἀπαιτοῦν πολὺν χρόνον· || βλ. ἐπόμ.

قويو { T. **κογιοῦ** ἢ قويى **κογὶ** [ἐκ τοῦ قوى **κόϊ**] ἐπθ. καὶ ἐπρ. ὁ πρὸς τὰ κάτω, ἀνεστραμμένος : — يوزى πρηνής, προῦμυτα· || βλ. καὶ قيون κόλπος.

قويوجى { T. **κουγιου-δζοῦ**, ὄν. ὁ σκάπτων φρέατα, λάκκους.

قويولاشديرمق { T. **κογιου-λαὰτηρμάκ**, ρμ. μτδ. [αἰτ.] καθιστῶ τι πυκνόν, πηκτόν, πυκνῶ, δένω [ἐπὶ ὑγρῶν ἢ σιραίου ζαχάρεως κτλ.]· § καθιστῶ βαθύτερον, σκοῦρον [ἐπὶ χρώματος].

قويولاشمق { T. **κογιου-λαὰμάκ**, ρμ. οὐδ. καθίσταμαι πυκνός, πηκτός, πυκνοῦμαι, πηκταίνω, δένω [ἐπὶ ὑγρῶν]: شكر —كبى ٹعلب ἡ ζάχαρις πυκνοῦται, πηκταίνει ὡς τὸ σαλέπιον· § καθίσταμαι βαθύτερος, κ. σκοῦρος [ἐπὶ χρώματος].

قويولانمق { T. **κογιου-λανμάκ**, ταὐτὸ προηγ. βλ.

قويولق { T. **κογιου-λούκ**, ὄν. πυκνότης ὑγροῦ· § βαθύτης χρώματος.

قويولمق { T. **κογιουλμάκ**, βλ. قويلمق.

قويوم { T. **κουγιοὺμ** [ἐκ τοῦ قومق] ὄν. κόσμημα χρυσοῦν ἢ ἀργυροῦν[σπν.].

قويومجى { T. **κουγιουμ-δζοῦ**, ὄν χρυσοχόος.

قويومجيلق { T. **κουγιουμ-δζουλούκ**, ὄν. χρυσοχοϊκή.

قويون { T. **κογιοὶν** [ἐκ τοῦ قوى, βλ. καὶ قويو] ὄν. τὸ στῆθος τοῦ ἐνδύματος, κόλπος, κ. κόρφος, καὶ τὸ ἐν αὐτῷ θυλάκιον : ه— قومق θέτω εἰς τὸν κόλπον· || ده— پاره τὰ χρήματα εἶναι ἐν τῷ κόλπῳ, ἤτοι βέβαια, ἐξησφαλισμένα· || ساعتى — ὡρολόγιον τοῦ κόλπου,

قهارى { A. **καχχαρ-ί**, ἐπθ. ὁ ἀνήκων τῷ πανδαμάτορι, τῷ νικητῇ, τῷ παντοδυνάμῳ Θεῷ.

قهر { A. **κάχρ**, ὄν. μεγάλη ἰσχύς, κράτος, ὁρμή, βία, ὀργή, καταδρομή, κατάθλιψις διὰ τῆς ἰσχύος, καταστροφή, κατατρόπωσις, ταπείνωσις, τιμωρία, μεγάλη λύπη, θλῖψις : — و تدمير اعدا — κατατρόπωσις καὶ καταστροφὴ τῶν ἐχθρῶν [**ἀὐά**]· || Ρμ. καταθλίβω διὰ τῆς ἰσχύος, καθυποτάσσω, ταπεινῶ, καταβάλλω, καταστρέφω[αἰτ. ايله]: ايتمك — بر‌ينى نظر ايله καταθλίβω τινὰ διὰ τῶν βλεμμάτων· || اولمق ἢ ايتمك — θλίβομαι μεγάλως, τήκομαι : — اوطوردیغم يرده ἐτηκόμην ἐκεῖ ὅπου ἐκαθήμην· || — اولیور ايدم ἐρρέτω, κ. κακὸν χρόνον ν' ἄχῃ· || — اولسون كاكὸν χρόνον ν' ἄχω· || — ايتسون هاى الله ὁ Θεὸς νὰ τὸν καταθλίψῃ, κ. ὦ κακὸν χρόνον νἄχῃ· || — يى چكمك ὑφίσταμαι τὴν ὁρμήν, τὴν βίαν τινος, ἢ ὑποφέρω μεγάλην λύπην, θλῖψιν ἐξ αἰτίας τινός· || — ندن اولمك ἀποθνήσκειν ἐκ τῆς ὑπερβολικῆς θλίψεως· || اوغرامق — ينه فلكك صدمهٔ **ᾠελεγὶν σατεμέϊ καχρινὲ ὀγραμάκ**, ὑφίσταμαι τὴν σύγκρουσιν τοῦ οὐρανοῦ, ἤτοι κατατρέχομαι ὑπὸ τῆς τύχης· || يوزندن لطف اوغرادى — εὐεργεσία ἐξ ἀφορμῆς ἢ ἕνεκα[**γιουζουντὲν**] τιμωρίας:— يوزندن ἐξ ἀφορμῆς τιμωρίας ἠξιώθη εὐεργεσίας [πρμ.].

قهراً { A. **κάχρ-εν**, ἐπρ. διὰ τῆς βίας, βίᾳ καὶ δυναστείᾳ.

قهرمان { Π. **καχρεμάν**, ὄν. ἥρως [ἐκ τοῦ ὀνόματος ἀρχαίου ἥρωος τῆς Περσίας]: زمان و زمان دوران — **καχρεμάνι ζεμὰν βὲ νεριμάνι τεβράν**, ἥρως τῆς ἐποχῆς καὶ ἀθλητὴς τοῦ αἰῶνος· || بر ضابط بر آدم — ἄνθρωπος ἢ ἀξιωματικὸς ἥρως· § πλθ. قهرمانلر **καχρεμανάν** : امت — οἱ ἥρωες τοῦ λαοῦ [**οὐμμέτ**].

قهرمانانه { Π. **καχρεμαν-ανέ**, ἐπθ καὶ ἐπρ. ἡρωϊκὸς-κῶς.

قهرمانلق { T. **καχρεμαγ-λὰκ**, ὄν. ἡρωϊσμός.

قهرمانى { Π. **καχρεμανί**, ὄν. ταὐτὸ προηγ.

قهرى { A. **καχρ-ί**, ἐπθ. ὁ ἀνήκων τῇ βίᾳ, τῇ δυναστείᾳ, τῇ καταθλίψει, δυναστικός, καταθλιπτικός.

قهقره { A. **καχκαρέ**, ὄν. θ. ὀπισθοχώρησις.

قهقرى { A. **καχκαρί**, ἐπθ. ὁ ἀνήκων εἰς τὴν ὀπισθοχώρησιν, ὀπισθοχωρητικός: — رجوع ἐπιστροφὴ[**ρουδζοῦ**] ὀπισθοχωρητική, ἤτοι ὀπισθοχώρησις[τοῦ ἠττηθέντος]· § θ. قهقره: — رجعت **ρουδζ'άτι καχκαριγέ**, ἐπιστροφὴ ὀπισθοχωρητική, ὀπισθοχώρησις [ἠττηθέντος].

قهقهه { A. **καχκαχά**, ὄν. θ. καγχασμός: — كولمك ايله καγχάζω, χαχλανίζω· || — صاليويرمك ἢ قهقهه رىغنومى ἢ ἀφίνω καγχασμόν, καγχάζω· § ὄν. εἶδος ἄνθους· § ὄνομα φρουρίου ἐν Περσίᾳ.

قهل { A. **κάχλ**, ὄν. ἀχαριστία, κακολογία.

قهوه { A. **καχβέ**, ὄν. θ. καφὲς [τὸ φυτόν, ὁ καρπὸς καὶ τὸ ἐξ αὐτοῦ ἀφέψημα] : — قبوغى يمن— سى καφὲς τῆς Ὑεμένης [**γεμέν**]· || — بر فنجان ἢ بر ἓν φλυτζάνιον [κύπελλον] καφέ· || — شكرلو καφὲς μετὰ σακχάρεως· || — آجى ἢ ساده καφὲς ἄνευ σακχάρεως ἢ πικρός· || — سودلو καφὲς μετὰ γάλακτος· § τὸ καφεῖον· βλ. قهوه خانه· || — اوجاغى ἑστία καφέ, ἤτοι δωμάτιον ἔνθα προετοιμάζουσι τὸν καφὲ καὶ ἔνθα συναθροίζονται οἱ ὑπηρέται μεγάρου· || التى — **كاχφὲ-άλτῆ**, κ. **καφαλτῆ**, πρόγευμα, προάριστον· || پاره‌سى — μικρὸν φιλοδώρημα· || رنكى — χρώματος καφέ· || — ايچيرمك προσφέρω, κερνῶ καφέ· || — يه چيقمق ἐξέρχομαι, μεταβαίνω εἰς τὸ καφεῖον.

قهوه جى { T. **καχβε-δζί**, ὄν. καφεπώλης, ὁ διατηρῶν καφεῖον, ἢ καφεψὸς ψήνων καὶ πωλῶν καφὲ ἐν ταῖς ὁδοῖς· § καφεψός, ἤτοι ὑπηρέτης μεγάρων ἢ γραφείων κυβερνητικῶν, ἔργον ἔχων νὰ ψήνῃ καὶ φέρῃ καφέ· || باشى — ἀρχικαφεψός· || سر— حضرت شهريارى **σὲρ-καχβεδζὶϊ χαζρέτι ἐεχριγιαρί**, ἀρχικαφεψὸς τῆς Α. Α. Μ. τοῦ Σουλτάνου.

قهوه خانه { T. **καχβε-χανέ**, ὄν. καφενεῖον, Τουρκικὸν ἢ Ἀνατολικὸν καφεῖον· λέγεται καὶ قهوه· || βλ. καὶ قازينو.

قى { T. **κὴ**, ἢ غى **γκὴ**, κατάληξις σχηματίζουσα διάφορα ρηματικὰ παράγωγα, ὡς باصق **πασ-κὴ**, πιεστήριον· چالغى **τσαλ-γκὴ**, ὄργανον μουσικόν· || βλ. καὶ كى.

قى { A. **κάϊ**, ὄν. ἔμετος: — قايمق **καϊ-ι τέμ**, αἱμοπτυσία· || كلمك — ἔρχεται ἔμετος, θέλω νὰ ἐμέσω· || كتيرمك — προξενῶ ἔμετον· || βλ. قيح. || Ρμ. ايمك — ἐμῶ [αἰτ.].

قى } T. **κπῖ,** βλ. قي.

قيا } T. **καγιά,** βλ. قيا.

قياد } A. **κηγιὰὲ** [ρζ. قيد] ὄν. σχοινίον χρησιμεῦον πρὸς δέσιν ἵππου ἢ ζώου,χαλινός· τὸ σύρειν τὸν ἵππον ἐκ τοῦ χαλινοῦ.

قياده } A. **κηγιαὲὲ** [ρζ. قيد] ὄν. θ. τὸ κυβερνᾶν ἀνθρώπους, στρατὸν· βλ.προηγ.

قياس } **A. κηγιάς,** ὄν. ἀναλογία· σύγκρισις· κρίσις ἐξ ἀναλογίας· εἰκασία· κανών· [λογ.] συλλογισμός· ἀνάλογος ἐφαρμογὴ [νομ] : على ال — ἐξ ἀναλογίας· || — **ἀλέ-λ-κηγιάς,** κατὰ τὸν κανόνα, ὁμαλῶς· || — عند ال **ἤντε-λ-κηγιάς,** ἐξ ἀναλογίας· || — على خلاف ال **ἀλλὰ χηλιάφι-λ-κηγιάς,** ἢ — خلاف **χηλιάφι κηγιάς,** ἢ — على غير ال **ἀλλὰ γάϊρι-λ-κηγιάς,** παρὰ τὸν κανόνα, κατ' ἐξαίρεσιν, ἀνωμάλως· || — بى ἅμετρος,ἀπίθανος· || — قبول ايتمز ὁ μὴ ἐπιδεχόμενος σύγκρισιν· || — قبول ايتمز صورتده ἢ درجه‌ده ἀσυγκρίτῳ τῷ λόγῳ· || — دن زياده περισσότερον τοῦ ὅ,τι ἔκρινέ τις, ὑπὲρ τὸ μέτρον· || — **κηγιασίμδζε,** κατὰ τὴν κρίσιν μου· || — نفس **κηγιάσι νέᾧς,** τὸ κρίνειν ἐξ ἰδίων·§[λογ.] : — كاذب συλλογισμὸς ψευδής[**κιαζίὲ**]· || — اقترانى συλλογισμὸς κατηγορικὸς [**ικτιρανί**]· || — استثنائى συλλογισμὸς διαζευκτικὸς [**ιστισναῖ**]. ‖ Ρμ. — ايتمك συγκρίνω, παραβάλλω, κρίνω ἐξ ἀναλογίας, εἰκάζω, ὑποθέτω [δοτ. αἰτ] : برشي بر — ايتمك συγκρίνω τι πρὸς ἄλλο· || — بوكا ايت σύγκρινε, παράβαλε πρὸς αὐτό, ἢ — بوكا اولمك — ἂς συγκρίνῃ τις μὲ τοῦτο, ἤτοι ἐξ αὐτοῦ ἂς κρίνῃ καὶ διὰ τὰ λοιπά, καὶ οὕτω καθεξῆς [βλ. قس]· || — قس ايتمك κρίνειν ἐξ ἰδίων καὶ περὶ τῶν ἄλλων· §πλθ. اقيسه **ἀκγισέ.**

قياساً } A. **κηγιάσ-εν,** ἐπρ. ἐξ ἀναλογίας, ἀναλόγως.

قياسه } T. **καγιασέ,** βλ. قاياسه.

قياسى } A.**κηγιασ-ί,** ἐπθ.ὁ ἀνάλογος τῷ κανόνι, τοῖς παραδείγμασιν,ἤτοι ὁμαλός,κανονικός [γραμ.]· ἀντίθ. سماعى **σεμα'ῖ**:— غير صفت **σπᾧέτι κηγιασιγέ,** ἐπίθετον ὁμαλόν, ἤτοι κατὰ τὸν κανόνα.

قياصره } A. **καγιασπρὲ** [πλθ. τοῦ قيصر] ὄν. Καίσαρες, ἰδίᾳ οἱ Ρωμαῖοι ἢ οἱ Βυζαντινοὶ αὐτοκράτορες, καλούμενοι καὶ قياصرهٔ روم **καγιασπρέϊ ρούμ.**

قياظ } A. **κηγιάζ,** ὄν. θ. καύσων θέρους.

قيافت } A. **κηγιαᾧὲτ** [ρζ.قيف] ὄν.θ. ἐξωτερικόν, μορφή, φυσιογνωμία· περιβολή, ἐνδυμασία:ى—وج ἐνδυμασία γυναικεία [**ζενέ**]· || بالقجى—ى يكيچرى ἐνδυμασία Γενιτσάρου· || ى—فقيرانه ἐνδυμασία πτωχική· || — علم φυσιογνωμονική, ἤτοι κρίσις περὶ τῶν ἐσωτερικῶν διαθέσεων τοῦ ἀνθρώπου ἐκ τῶν ἐξωτερικῶν χαρακτηριστικῶν αὐτοῦ· || — ه كيمك μεταμφιέννυμι: كيمك —جى آرابه μεταμφιέννυμι εἰς ἁμαξηλάτην [**ἀραπαδζῆ κηγιαᾧετινέ**].

قيافة } A **κηγιάᾧετ-εν,** ἐπρ. κατὰ τὴν περιβολήν, τὴν ἐνδυμασίαν, τὸ ἐξωτερικόν.

قيافتخانه } Π. **κηγιαᾧετ-χανέ,** ὄν. ἔκθεσις περιβολῆς, ἐνδυμασίας : يكيچرى —سى ἔκθεσις Γενιτσάρων, ἤτοι αἴθουσα ἐν ᾗ ἐκτίθενται ἀνδρείκελα περιβεβλημένα τὰς διαφόρους στολάς,ἃς ἐφόρουν ἄλλοτε οἱ Γενίτσαροι.

قيافتسز } T. **κηγιαᾧετ-σίζ,** ἐπθ. οὗ ἢ περιβολὴ ἢ τὸ ἐξωτερικὸν ἄσχημον, δύσμορφος.

قيافتلى } T. **κηγιαᾧετ-λῆ,** ἐπθ. ὁ ἔχων ἐξωτερικόν, περιβολὴν ἢ ἐνδυμασίαν τοιαύτην ἢ τοιαύτην: — فرنك ὁ φέρων ἐνδυμασίαν εὐρωπαϊκήν [**ᾧρένκ**], ἐνδεδυμένος ὡς εὐρωπαῖος.

قياق } T. **κηγιὰκ** [ἐκ τοῦ قيمق] ἐπθ. σκληρός, ἀνηλεής, τολμηρός· δεινός, ὁ εἰς ἄκρον:جالغيجى—δεινὸς μουσικός· || كوزل،زنكين— λίαν ὡραῖος, πλούσιος· || كيتمك — δὲν φείδομαι.

قياقلق } T.**κηγιακ-λήκ,** ὄν.σκληρότης· τολμηρότης.

قيالق } T. **καγιαλήκ,** βλ. قاياق .

قيام } A. **κηγιάμ,** ρ. ἀφ. ὑπανάστασις ἤτοι τὸ ἐγείρεσθαι, τὸ ἵστασθαι ὀρθιον πρὸ πάντων πρὸς τιμὴν ἀνωτέρου, κ. προσήκωμα· μέρος τῆς προσευχῆς τῶν μουσουλμάνων, ὅπερ ἀπαγγέλλουσι ἱστάμενοι ὀρθιοι· ἐξέγερσις, στάσις· ἀνάστασις : — يوم ال **γέθμου-λ-κηγιάμ,** ἡ — روز **ροῦζι κηγιάμ,** ἡ ἡμέρα τῆς ἀναστάσεως

[βλ.καὶقيامت]·§τὸ προβαίνειν,ἐπιχείρησις[δοτ.]. — دعوايه τὸ προβαίνειν εἰς ἀγωγήν ‖Ρμ. ὑπανίσταμαι,κ.προσηκόνομαι·ἐξεγείρομαι,ἐπανίσταμαι: ايلديلر حبشليلر ايتاليانلر عليهنه—οἱ Ἀβυσσηνοὶ **[χαᾧεδλί]** ἐξηγέρθησαν κατὰ τῶν Ἰταλῶν· § ἐπιχειρῶ,προβαίνω [δοτ.] : ايتمك — دعوايه προβαίνω εἰς ἀγωγήν· || ايتمك — تبعه προβαίνω εἰς μελέτας **[τετεπόου'άτ].**

قيامامق } T. **κηγιάμαμακ,** βλ. قيامه‌مق .

قيامت } A. **κηγιαμὲτ** [βλ. قيام] ὄν. θ. ἀνάστασις νεκρῶν κατὰ τὴν δευτέραν παρουσίαν : كونى — ἢ — روز ἡ ἡμέρα τῆς ἀναστάσεως τῶν νεκρῶν· §μέγας θόρυβος, πάταγος, ταραχή, σύγχυσις, ἢ μεγάλη τρικυμία, καταστροφὴ κόσμου, γεγονὸς λυπηρὸν καὶ ἔκτακτον· || قوپمق — συμβαίνει μεγάλη ταραχή, ἢ τρικυμία, μέγα κακόν, χαλᾷ ὁ κόσμος : ى— قوپدى ἐχάλασεν ὁ κόσμος ;[δηλαδή,τί σημαίνει καὶ γίνεται τόσος πάταγος]· || قوپارمق — κάμνω πολὺν πάταγον,ταραχήν,χαλνῶ τὸν κόσμον.

قيپ } T.**κήπ,** قيپق **κηπήκ,** قيپمق **κηπμάκ,** βλ. قيمق ، قيپق ، قپ .

قيت } T. ἢ قط **κήτ,** [ἐκ τοῦ ἀρβ. قط] ὄν. ὀλίγιστος, σπάνιος, ἐλλειπής : — عقل ὁ νοῦς του ὀλίγιστος, πτωχὸς τῷ πνεύματι· || — آچه‌سى τὰ χρήματά του ὀλίγιστα,πτωχός· || — سوزلمك ὀμιλῶ ὀλίγιστα, σιωπῶ.

قيتلاشمق } T. **κητ-λαᾧμάκ,** ρμ. οὐδ. καθίστασθαι σπάνιον, ὀλίγιστον, σπανίζειν, μὴ ὑπάρχειν ἐν ἀφθονίᾳ.

قيتلق } T. **κητ-λήκ,** ὄν. σπάνις, ἔλλειψις· σιτοδεία, λιμός: يللى — ἔτος ἀφορίας· || — مى وار ἔλλειψις ἢ σπάνις ὑπάρχει ; [ἤτοι πολλά, ἄλλο τίποτε]·§[μτφ.]: ى — آدم انسان ἢ ἔλλειψις, σπάνις ἀνδρῶν.

قيج } T. **κήδζ,** βλ. قيچ .

قيجر } T. **κηδζὴρ** [βλ. غيجير ἢ غجر] μόριον παριστάνον τὸν βρυγμὸν τῶν ὀδόντων, ἢ τὸ τρίξιμον θύρας, τροχαλίας κτλ. ἢ ἐνδύματος ξηροῦ, ὡς τοῦ κολλαρισμένου, καὶ ἐπαναλαμβανόμενον : قيجر قيجر .

قيجر داتمق } T. **κηδζηρ-ταμμάκ,** ρμ. μτδ. βρύχω,τρίζω[αἰτ.]:— ديش τρίζω τοὺς ὀδόντας· || — مقره قپو κάμνω τὴν θύραν, ἢ τὴν τροχαλίαν **[μακαρὰ]** νὰ τρίξῃ.

قيجر دامق } T. **κηδζηρ-ταμμάκ,** ρμ. οὐδ. τρίζουσιν οἱ ὀδόντες, ἢ ἡ θύρα, ἡ τροχαλία κτλ.

قيجردى } T.**κηδζηρ-τῆ,** ὄν. βρυγμός, τριγγμὸς ὀδόντων, θύρας, τροχαλίας κτλ: ى—ديش βρυγμὸς ὀδόντων·||ى—قپو τριγμὸς θύρας· || ى—آرابه τριγμὸς ἁμάξης· || βλ. جيردى .

قيجى } T. **κηδζῆ,** ὄν. πρᾶγμα καυστικόν, δριμύ, προξενοῦν δηγμὸν[τσούξιμον] εἰς τὴν γλῶσσαν, εἰς τὸν λαιμόν, ὡς τὸ σίναπι, τὸ ἀγριοκάρδαμον· βλ. ἐπόμ.

قيجيق } T. **κηδζῆκ** [βλ. προηγ.καὶ كيجيك] ὄν. γαργαλισμός, κνισμός.

قيجيقلامق } T. **κηδζηκ-λαμάκ,** ρμ. μτδ. γαργαλίζω, κνίζω [αἰτ.]· ||βλ. καὶ كيجيكمك καὶ غيجيقلامق.

قيجيقلانمق } T. **κηδζηκ-λανμάκ,** ρμ. μσ. γαργαλίζομαι, κνίζομαι· βλ. غيجيقلانمق.

قيچ } T. **κήτς,** ὄν.τὸ ὄπισθεν μέρος παντὸς πράγματος,ὀπίσθια ἀνθρώπου ἢ ζώου, κώλια, γλουτός, πρύμνα πλοίου, λάκτισμα : اوستى — قايغك τὸ κατάστρωμα τῆς πρύμνης ἀκατίου· ||الى— **κὴτς ἀλτῆ,** μέγα ἐρμάριον ὑπὸ τὸ κατάστρωμα τῆς πρύμνης ἀκατίου·||ديركى — ἱστὸς τῆς πρύμνης·||اوطورمق— κάθημαι ἐπὶ τῶν ὀπισθίων [**κὴτς οὐτοῦ**]· || آتمق — λακτίζω· || ز— باشسز ἄνευ κεφαλῆς καὶ ὀπισθίων, ἤτοι ἀδάσιμος.

قيچى } T.**κητσῆ,** ἐπιφώνημα δι'οὗ καλοῦσι τοὺς κύνας: — —κύων[ἐν τῇ γλώσσῃ τῶν παίδων]· || βλ. καὶ اوش **ὄᾧ.**

قيچين } T. **κητσ-ήν,** ἐπρ. ὀπισθοχωρῶν [ἐπαναλαμβάνεται] : يورومك — — ἢ كيتمك — —πίσω πίσω πηγαίνω, ὀπισθοχωρῶ, φεύγω μὲ τὴν ράχιν.

قيح } A.**καΐχ,** ὄν. πύον,κ. ἔμπυον [τ.ايرين]· || عين—**καΐχι ἀΐν,** συλλογὴ γαλακτώδους ὑγροῦ ἐν τῷ βολβῷ τοῦ ὀφθαλμοῦ [hypogala]·||مثانى—**καΐχι μεσανί,** ὁ εἰς τὴν πύησιν τῆς κύστεως ἀναγόμενος, κυστεοπυϊκός· || — كاذب **καΐχι κιαζίὲ,** ψευδόπυον· || — ق **καΐ-ι καΐχ,** ἡ ἀπὸ τοῦ στόματος ἔκχυσις πύου ἐκ διανοίξεως ἀποστήματος ἐν τῷ θώρακι ἢ τῇ κοιλίᾳ· § πλθ. قيوح **κουγιούχ.**

قيحى A. **καϊχ-ί,** ἐπθ. ἐμπυώδης· § θηλ. قيحيه.

قيد A. **καΐ̈ξ,** ρ. ἀφ. τὸ δένειν, δεσμός, περιορισμός,ὅρος· [συντ.]διορισμός,προσδιορισμός· μέριμνα, φροντίς· ἐγγραφὴ ἀγορᾶς κτήματος, καταχώρισις δικαστικῆς ἀποφάσεως ἢ συμβολαιογραφικῆς ἢ ληξιαρχικῆς πράξεως ἢ πρακτικῶν ἐν τῷ οἰκείῳ κώδηκι,πρωτοκόλλησις ἐγγράφου, ἐγγραφὴ μαθητῶν, στρατιωτῶν ἐν τῷ καταλόγῳ· || ـــ كـ جوزلمى λύσις τοῦ δεσμοῦ **[καΐ̈ίν]**· || ـــ اسارت δεσμὸς αἰχμαλωσίας, δουλείας **[ἐσαρέτ]**· || ـــ بلا شرط و **πίλα ἀὰρτ βὲ καΐ̈ξ,** ἄνευ ὅρων καὶ περιορισμῶν· || ـــ احتراز ὅρος ἐπιφυλακτικός, ἐπιφύλαξις **[ἰχτιράζ]**· || ـــ حيات ἐφ' ὅρου ζωῆς, διὰ βίου **[χαγιάτ]**·||ـــ ينه دوشمك کندی کندینی محافظه **πίπτει** εἰς τὴν μέριμναν,φροντίζει[κυττάζει]νὰ προφυλάξῃ αὐτὸς ἑαυτόν· || ـــ بى ἢ ـــ لا ἀμέριμνος, ἄφροντις ||ـــ احتياج ἔνδεια**[ἰχτιγιάδζ]**·|| اولق [ظرياب ἢ دسترس]ـــ ه **καΐ̈ξὲ ἐεσὲρὲς**[ἢ **ζαφερ-γιὰ̈ξ] ὀλμάκ,** εὑρίσκω, ἐπιτυγχάνω σημείωσιν [περί τινος προσώπου ἢ πράγματος ἐν τινι κώδηκι], εὑρίσκω καταγεγραμμένον.‖ Ρμ. δένω· περιορίζω, διορίζω, προσδιορίζω [συντ.] καταγράφω, καταχωρίζω ἐν κώδηκι κτλ. πρωτοκολλῶ,ἀναγράφω, σημειῶ[δοτ.αἰτ.]: كيتمك — برينى سجل نفوسه καταγράφω τινὰ εἰς τὸ μητρῶον·||كيتمك — ايتديرمك هركس كنديني سجل نفوسه ἕκαστος ὀφείλει νὰ βάλῃ νὰ καταγράψωσιν ἑαυτὸν εἰς τὸ μητρῶον **[σιδζίλλι νουφούς]**·||كيتمك — ايتمك ἢ بولنمق ـــ نده **καΐ̈τινὲὲ ἀουλουνμάκ,**κἄδομαι, μεριμνῶ, φροντίζω, ἀνησυχῶ· || كيتمه— **κάΐ̈ὲ ἔτμε,**μὴ ἀνησύχει, ἀτρέμας ἔχε· § πλθ. قيود **κουγιούὲ,** καὶ قيودات, βλ.

قيدسز T. **καϊ̈τ-σήζ,** ἐπθ. ἀμέριμνος,ἀδιάφορος.

قيدسزلق T. **καϊ̈τ-σηζλήκ,** ὄν.ἀμεριμνησία, ἀδιαφορία: ـــ برآدمه ἢ حاله بر ـــ ἀπέναντι κατασ:άσεώς τινος ἢ ἀνθρώπου δεικνύω ἀδιαφορίαν.

قيديقلامق T.**κὲϊ̈πκ-λαμάκ,**βλ.غيديقلامق.

قير T. **κήρ,** ὄν. ἐξοχή, πεδιάς, γῆ χέρσος, ἀκαλλιέργητος: كيتمك — ه ἐξέρχομαι εἰς τὴν ἐξοχήν, εἰς περίπατον· ||سردارى — ἀρχηγὸς σώματος ἀτάκτου χωροφυλακῆς πρὸς καταδίωξιν λῃστῶν· || ـــ يوز **κὸζ κήρ,** στέππαι.

قير T. **κήρ,** ἐπθ. φαιός,ψαρός, ὑπόλευκος: آت — ἵππος φαιός· || صقالو — ὁ ἔχων γενειάδα ψαράν· § ὄν. ἵππος φαιός· θρὶξ ψαρά, ὑπόλευκος: دوشمك — صقاله εἰς τὸ γένειον πίπτουσι ψαραὶ τρίχες, ἤτοι ἀρχίζει ἡ γενειὰς ν' ἀσπρίζῃ·||ى — كوك ὑπόλευκον χρῶμα ὡς τὸ τοῦ οὐρανοῦ**[γκιόκ]**· ||ى — سوت ὑπόλευκον χρῶμα ὡς τὸ τοῦ γάλακτος·||ى — صيچان φαιὸν χρῶμα μυός.

قير A. **κήρ,** ὄν. πίσσα, ἄσφαλτος, κατράνιον.

قيراچ T. **κηρὰτς** [ἐκ τοῦ قير] ὄν. χέρσος, γῆ ἀκαλλιέργητος.

قيراط A. **κηράτ,**ὄν. κεράτιον, βάρος τεσσάρων κόκκων [ἐπὶ ἀδαμάντων καὶ ἄλλων πολυτίμων λίθων] §πλθ.قراطيط**καρατήτ.**

قيراغو T. ἢ قيراغى **κηραγῆ** [ἐκ τοῦ قير καὶ آغى ἢ آغو] ὄν. λευκόπαγος, πάχνη.

قيراق T. **κηῖράκ,** βλ. قيراق.

قيران T. **κηρὰν** [μτχ. τοῦ قيرمق] ὁ καταστρέφων, ἐξολοθρεύων, ὀλέθριος, θανάσιμος : ـــ قيل ἢ ـــ صاچ τριχοφάγος, φαλάκρωσις [συνών. صلع]· || ـــ قويون ἐπιδημία προβάτων· § ὄν. ἐπιδημία, ἐπιζωοτία.

قيرانته T. **κηράντα,** βλ. قرانته.

قيرجه T. **κηρ-ὄζά,** ἐπθ. ὑπόλευκος : ـــ او ἡ κόμη ὑπόλευκος.

قيرجين T. **κηρ-ὄζὶν** [ἐκ τοῦ قيرمق] ὄν. ἐπιζωοτία [βλ. صالغين].

قيرچيل T. **κηρ-τσήλ,** ἐπθ. ψαρός, ἀνάμικτος μετὰ λευκοῦ· § ὄν. ἵππος ψαρός, θρὶξ ψαρά.

قيردرمق T. **κηρ-τηρ-μάκ,** ρμ.διάμ. βάλλω νὰ θραύσωσι, νὰ τσακκίσωσι, νὰ καταβάλλωσι [δοτ. αἰτ.]: — عسكر γίνομαι αἰτία ὀλέθρου, καταστροφῆς στρατοῦ ἐν πολέμῳ ἐμβάλλων εἰς κίνδυνον· ||ـــ پوليچه βάλω νὰ προεξοφλήσωσι συναλλαγματικήν.

قيرغز **κηργήζ,** ἢ قيرقز ὄν. κ. Κηργήσιος [ὄνομα φυλῆς Κιρκασίων]·βλ.چركس

قيرغين T. **κηργὶν** [ἐκ τοῦ قيرمق] ἐπθ. συντετριμμένος, ἡττημένος, καταβεβλημένος,δυσηρεστημένος·||صو — ὕδωρ, οὗ ἡ ψυχρότης ἐμετριάσθη διὰ θερμάνσεως ἢ δι' ἀναμίξεως θερμοῦ ὕδατος,ἀκροχλίαρος, σύχλιος· §θραῦσις, ἐπιζωοτία:ى — يالق ἐπιζωοτία ἰχθύων· συνών. قيرجين.

قيرغينلق T.**κηργὶν-λήκ,**ὄν.δυσαρέσκεια· βλ. προηγ.

قيرقز **κηρκήζ,** βλ. قيرغز.

قيرلاشمق T. **κηρ-λασμάκ,** ρμ. μσ. καθίσταμαι φαιός, ψαρός, ὑπόλευκος : ـــ صاچ ἡ κόμη γίνεται φαιά.

قيرلاغان T. **κηρλαγὰν** [ἐκ τοῦ قيرمق] ὄν. λοιμός,πανώλης[βλέπε طاعون καὶ سوريجى — ὁμὰς φαύλων καὶ βλαβερῶν ἀνθρώπων·||βλ. καὶ قورلاغان.

قيرلمق T. **κηρ-πλ-μάκ,** ρμ. πθ. καὶ οὐδ. θραύομαι, συντρίβομαι, τσακκίζομαι: — قدح ἢ جام συντρίβεται ἡ ὕελος, τὸ ποτήριον·§καταστρέφομαι, νικῶμαι, κατατροποῦμαι, φονεύομαι [ἐπὶ στρατοῦ ἐν μάχῃ], ἀποθνήσκω [ἐπὶ ζώων ἐν ἐπιζωοτίᾳ]· ἐκπίπτω [ἐπὶ τιμῆς, ἰσχύος κτλ.]: — صفوق ἢ روزگار ὁ ἄνεμος ἢ τὸ ψῦχος μετριάζει,ἐλαττοῦται [τσακκίζει]· ||ـــ بلكه καταβάλλομαι,ἀποθαρρύνομαι,κ.κουτσομεδιάζομαι[πέλ]· || ـــ كولمكدن σπάνω ἀπὸ τὸν γέλωτα, γελῶ πολύ·§ἀκκίζομαι, λυγίζομαι, κάμνω τσακκίσματα περιπατῶν ἢ ὁμιλῶν [ἐπὶ φιλαρέσκων· βλ. καὶ قيرتمق] : قيريلوب دوكلك **κηρηλοὺὲ ὲὸκμουλμέκ,** ἀκκίζομαι· § διπλοῦμαι, κάμπτομαι[ἐπὶ ἐνδυμάτων κτλ.]·§δυσαρεστοῦμαι [δοτ.] : قيرلش زياده برى برينه εἶναι πολὺ δυσηρεστημένοι κατ' ἀλλήλων·||βλ. قوللنمق.

قيرلمه T.**κηρηλμά,** ὄν. ἀπαρ. τὸ θραύεσθαι, συντρίβεσθαι κτλ.βλ.προηγ.§βάδισμα καὶ ἦθος φιλάρεσκον, ἀκκισμοί,κ.τσακκίσματα.

قيرمق T. **κηρ-μάκ,** ρμ. μτδ. θραύω, συντρίβω [αἰτ.] : — قدح ἢ جام θραύω ὕελον, συντρίβω ποτήριον· § κοπανίζω [αἰτ.] : — بوغداى κοπανίζω,συντρίβω σῖτον·§καταβάλλω, νικῶ, τρέπω εἰς φυγήν· καταστρέφω,προξενῶ θραῦσιν [νόσος],φονεύω,σφάζω πολλὰ ζῶα: — بوروتى καταβάλλω τὴν ὀφρύν, τὴν ἔπαρσίν τινος [σπάνω τὴν μύτην του]· || ـــ عناد καταβάλλω τὸ πεῖσμα·||ـــ قولنج μετριάζω τὸν κωλικόπονον·§μετριάζω τὸ ψῦχος τῆς ἀτμοσφαίρας [ὁ ἥλιος κτλ.], ἢ τοῦ ὕδατος διὰ τῆς θερμάνσεως ἢ ἀναμίξεως θερμοῦ· § ـــ پاره κόπτω νόμισμα·κερδίζωπολλὰ χρήματα·§ὑποβιβάζω,ἐπιφέρω ἐλάττωσιν εἰς τὴν τιμὴν ἢ τὴν κατανάλωσιν ἐμπορεύματος, βλάπτω·§ προεξοφλῶ : پوليچه —προεξοφλῶ συναλλαγματικήν·||ـــ قوز ρίπτω κόζι ἐν χαρτοπαιγνίῳ, τσακκίζω· || ـــ تل ἢ پوت ἢ—قوز **πὸτ ἢ τὲὲ ἢ κὸζ κηρμάκ,** κάμνω χονδροειδὲς λάθος,λέγω ἢ μὲ διαφεύγει λόγος ἀκατάλληλος, προσβλητικός, ἐπικίνδυνος: قيرديغى مناقشات اوقدر شوقى قيرمش ايدىكه καὶ λογομαχίαι τοσοῦτον ἔθραυσαν τὸν ζῆλόν μου, ἤτοι μὲ ἀπεγοήτευσαν ὥστε...|| ـــ كوكل خاطر ἢ δυσαρεστῶ, χαλνῶ καρδίαν·§ قيروب صارمق ἐπιδιορθῶ [κ.λ. σπάνω καὶ τυλίσσω].

قيرمه T. **κηρμά,**ὄν. ἀπαρ. τὸ θραύειν,συντρίβειν κτλ.βλ.προηγ.§ πτυχὴ ἐνδύματος, κ.φαρμπαλᾶς·§καμπή, γωνία ὁδοῦ κτλ. § εἶδος γραφῆς τουρκικῆς· § ἐπθ. ὁ εἷς δύο καμπτόμενος:روولو — περίστροφον [ρεβόλβερ] εἰς δύο καμπτόμενον.

قيرمه جى T. **κηρμα-ὄζῆ,**ὄν. διπλωτὴς σελίδων ἐν τυπογραφείῳ.

قيرمه لامق T. **κηρμα-λαμάκ,** ρμ. μτδ. καταθραύω εἰς λεπτόν, τσακκίζω [αἰτ.].

قيرمه لى T. **κηρμα-λῆ,** ἐπθ. ὁ ἔχων πτυχὰς [ἐπὶ ἐνδύματος]·§ὁ ἔχων καμπάς, γωνίας [ἐπὶ ὁδοῦ κτλ.].

قيرندى T. **κηρντῆ,** [ἐκ τοῦ قيرمق] ὄν. θρύμμα,·μικρὸν τεμάχιον : كيتمك ـــ ى— θρύμμα ἄρτου, ψιχίον·||ـــ چوملك ى— θρύμμα ἀγγείου πηλίνου· || ـــ مال ى— θρύμμα ἢ λείψανον περιουσίας, ἐλαχίστη περιουσία.

قيروان Π. **κηρβάν,** ὄν. τὰ πέριξ τοῦ κόσμου, ἀνατολὴ καὶ δύσις: سنين اول خورشيد اوج آراى شوكتكيم سنك طوغدى دهرى سۈ ايسه ـــ تا **[σένσὶν]**ἐκεῖνος ὁ ἥλιος ὁ κοσμῶν τὸ ζενὶθ τοῦ μεγαλείου **[ἔδδζαράϊ ὲεβκέτ],** οὕτινος **[κὶμ σενὶν]** τὸ φῶς τῆς δικαιοσύνης **[νοῦρι ἀὲλὶν]** ἐκάλυψε τὸν αἰῶνα **[ὲὲχρ]** ἀπ' ἀνατολῶν μέχρι δυσμῶν [στίχ.]· §Α.κερβάνιον, στρατός, ἐκ τοῦ π. كاربان, βλ.

قيريتمق T. **κηρ-πτ-μάκ,** ρμ. οὐδ. ἀκκίζομαι, κάμνω τσακκίσματα, λυγιοῦμαι περιπατῶν, ἢ ὁμιλῶν [ἐπὶ φιλαρέσκων γυ-

ναικῶν]: ایکی ساعت آینه‌ك قارشیسنده قیریلیور ἀκκίζεται δύο ὥρας ἀπέναντι τοῦ κατόπτρου.

قيريتمه T. **κηρητμὰ** [ἐκ τοῦ προηγ.] ὄν. ἀπαρ. ἀκκισμα, τσάκκισμα, λύγισμα φιλαρέσκων γυναικῶν.

قيريق T. **κηρὴκ**[ἐκ τοῦ قيرمق] ἐπθ.συντετριμμένος, τεθραυσμένος: جام — ὕελος συντετριμμένη· || دوكوك سوز — λόγος ἀσυνάρτητος [κ. λ. σπασμένος, χυμένος]· § καταβεβλημένος, τεθλιμμένος· § ὄν. θραῦσις, σπάσιμον, τεμάχιον ἢ μέρος τεθραυσμένον || ى — جام σπάσιμον ὑέλου, τεθραυσμένον μέρος ὑέλου : ى — كيك κάταγμα ὀστοῦ· || ى — باجاق κάταγμα μηροῦ.

قيريقجى T. **κηρηκ-τσῆ,** ὄν. καταγματοδέτης, ἀρθρέμβολος ἤτοι χειρουργὸς ἐπιστήμων ἢ πρακτικὸς δένων τὰ κατάγματα τῶν ὀστῶν ἢ βάλλων εἰς τὴν θέσιν των τὰ ἐξηρθρωμένα μέρη τοῦ σώματος· βλ. چیقیجی.

قيريقلق T.**κηρηκ-λήκ,**ὄν. τὸ εἶναί τι τεθραυσμένον, συντετριμμένον, διάρρηξις, παραβίασις, σπάσιμον θύρας, κιβωτίου κτλ.ἀδιαθεσία ἐλαφρὰ τοῦ σώματος,ἀτονία, κ. συντσάκκισμα· ἀπογοήτευσις,ἀποθάρρυνσις.

قيريم T. **κηρὴμ** [ἐκ τοῦ قيرمق] ρ. ἀφ.σφαγή, θραῦσις ζώων,ζωοκτονία· § τέλος τῆς νηστείας τοῦ τεσσαρακονθημέρου τῶν χριστιανῶν· § πτυχή· βλ. قيرمه.

قيز T. **κήζ,** ὄν. ὀρη, θυγάτηρ, παρθένος : ى — قرنداش κόρη τοῦ δείνος· || — خانم ἀδελφή· || چوجق — μικρὰ κόρη, ἡ παῖς· || — خانم δεσποινίς· || — اوغلان — παρθένος· || — خدمتچی ὑπηρέτρια, θεραπαινίς· || اولاده نائل اولدی — پر ἠξιώθη ἐνὸς θυγατρίου, ἤτοι ἀπέκτησε κτλ. || ى — كچی ὡς παρθένος, ἤτοι ὡραιότατος, ἀγνότατος· || ى — آغاسی ἀρχιευνοῦχος παλατίου [βλ. καὶ دارالسعاده آغاسی]· || — حكيم [κ. هكيم] ἀδελφὴ τοῦ ἐλέους· || اق — συζεύγνυμαι [ἀνήρ]· || — ويرمك δίδω κόρην εἰς γάμον· || اوب ويرمك — κάμνω ἐπιγαμίαν[παίρνω καὶ δίδω κόρην]· || — بوزمق φθείρω νέαν,διακορεύω· || — قوشی — δρυοκολάπτης·§τὸ κορῆτσι[ἐν τῶν χαρτίων τοῦ χαρτοπαιγνίου]· || ى — قله ὁ πύργος τοῦ Λεάνδρου [ἀπέναντι τοῦ Σεραῖ βουρνοῦ, ἤτοι τοῦ ἀκρωτηρίου τοῦ Βυζαντίου]· || طاشی — κίων τῆς Παρθένου παρὰ τὸ Σουλτὰν Μεχμέτ,ἢ ἄλλως Στήλη τῆς Ἀφροδίτης,εἰς ἣν ἡ πρόληψις ἀπέδιδε τὴν τερατουργὸν δύναμιν τοῦ κρίνειν τὰς καθαρὰς παρθένους· || دكله سن سكا سويليورم كيزم — κόρη μου![**κηζὴμ**] εἰς ἐσὲ τὰ λέγω, νύμφη μου! [**γκελινὶμ**] ἐσὺ ἄκουε, τὸ ἡμετ. ἐσένα τὰ λέγω πεθερά, γιὰ νὰ τ' ἀκούῃ ἡ νύφη [πρμ.]· || آناسندن كورمينجه سفره‌يی قالديرمز — ἡ κόρη, ἐὰν δὲν ἴδῃ ἀπὸ τὴν μητέρα της, δὲν σηκόνει τὸ τραπέζι [πρμ.]· § πλθ. ل — καλογραῖαι·

قيزارتمق T.**κηζ-αρτ-μάκ,** ρμ. μτβ.κάμνω νὰ ἐρυθριάσῃ·§κοκκινίζω κρέας κτλ. περιοπτῶ, ψήνω [αἰτ.]·§ — يوز τολμῶ.

قيزارتمه T. **κηζαρτμὰ** [ἐκ τοῦ προηγ.]ὄν. ἀπαρ. κοκκινιστὸν [κρέας, ἰχθύς, πτηνά, κτλ.] ψητόν.

قيزارمق T. **κηζ-αρ-μάκ,** ρμ. οὐδ. ἐρυθριῶ : — كومور ὁ ἄνθραξ γίνεται κατακόκκινος,ἀνάπτει καλῶς· || — كوز ὁ ὀφθαλμὸς καθίσταται ἐρυθρὸς ἕνεκα κλαυθμοῦ, κοκκινίζει· || — ميوه‌لر οἱ καρποὶ κοκκινίζουσι,ἀρχίζουσι νὰ ὡριμάζωσι· §καθίσταμαι ἐρυθρός,κοκκινίζω [ἐπὶ κρέατος κτλ.] §ἐρυθριῶ ἐξ αἰδοῦς: قيزارمق مورارمق ἢ قيزارمق بوزارمق ἐκ τῆς ὀργῆς ἐρυθριῶ, γίνομαι πελιδνός, μεταβάλλω ὄψεις.

قيزاريق T. **κηζαρὴκ,** ἐπθ. φλογισμένος, ἐρυθρός, κόκκινος.

قيزاريقلق T.**κηζαρηκλὴκ**[ἐκ τοῦ قيزارمق] ὄν. φλόγωσις, κοκκίνισμα.

قيزاق T. **κηζὰκ** [ἐκ τοῦ قيزمق] ὄν. ἔλκηθρον: قايق — τὸ ἔλκηθρον ὀλισθαίνει ἐπὶ τῆς χιόνος· || قايدرمق — κάμνω τὸ ἔλκηθρον νὰ ὀλισθαίνῃ, ἤτοι ὀλισθαίνω δι'ἐλκήθρου ἐπὶ τῶν χιόνων· || ى — قايق ἢ كی ἔλκηθρον, δι' οὗ ἀνέλκουσιν ἀκάτιον ἢ πλοῖον ἀπὸ τῆς θαλάσσης εἰς τὴν ξηράν,ἢ καθελκύουσιν ἀπὸ τοῦ ναυπηγείου εἰς τὴν θάλασσαν.

قيزاقلق T.**κηζακ-λήκ,** ὄν. σανίδες ὑπὸ τὸ δάπεδον τεθειμέναι μὲ τὸ ὀξὺ μέρος πρὸς τὰ ἄνω.

قيزالاق T. **κηζαλὰκ** [λ.ἀρχ.ἐκ τοῦ قيزمق] ὄν. μήκων, κ. παπαροῦνα· βλ. كلينجك چيچكی.

قيزاموق T. **κηζαμοὺκ** [ἐκ τοῦ قيزمق]ὄν. ἱλαρὰ[νόσ.]: — چيقارمق προσβάλλομαι ὑπὸ ἱλαρᾶς, κ. βγάζω ἥλιον.

قيزان T.**κηζὰν**[ἐκ τοῦ قيزمق] ὄν. νέος, νέοι, παλληκάρια, χωρικοὶ ρωμαλέοι καὶ ἔνοπλοι: — ولى γυναῖκες καὶ νέοι, ἤτοι ὅλος

ὁ λαός ||كوندرمك — طاغ آوينه ἀποστέλλω νέους χωρικοὺς εἰς ὀρεινὸν κυνήγιον.

قيزديرمق T. **κηζ-τηρ-μάκ,** ρμ. μτβ. κάμνω νὰ κοκκινίσῃ διὰ τῆς πυρακτώσεως,πυρακτῶ σίδηρον κτλ.[αἰτ.]: طوغله — پيراكتو πλίνθον· § διοθερμαίνω : كونش — اورتاليغی ὁ ἥλιος διαθερμαίνει τὸν ὁρίζοντα·§ ἐρεθίζω, προκαλῶ, ἐξοργίζω.

قيزشمق T.**κηζ-πὰ-μάκ,**ρμ.οὐδ.πυρακτοῦμαι, διαθερμαίνομαι, ἐξάπτομαι, κορόνω[ἔρις,πόλεμος κτλ.]: تمام قوشه‌لم قيزيشورز ἀκριβῶς ἂς τρέξωμεν, διαθερμαινόμεθα·§ἐρεθίζομαι, ἐξάπτομαι, ἐπιτείνομαι : منازعه كيتدكجه قيزيشور ἡ ἔρις ὁλονὲν ἐξάπτεται, ἐπιτείνεται·§ καθίσταμαι ζωηρὸς [ἐπὶ δοσοληψίας, ἐμπορικῆς κινήσεως, διαλόγου]: — محاوره ὁ διάλογος γίνεται ζωηρὸς [κορόνει].

قيزغيرمق T. **κηζ-γηρ-μάκ,** ρμ. οὐδ. συρίζω [ἐπὶ ὄφεων].

قيزغين T.**κηζ-γήν,** ἐπθ. πεπυρακτωμένος, διάπυρος, διάθερμος: — تمير ἢ دمير σίδηρος πεπυρακτωμένος·§ἐξηρεθισμένος,ἐξοργισμένος· § ὀργῶν πρὸς συνουσίαν.

قيزغينلق T. **κηζγην-λήκ,** ὄν. τὸ εἶναί τι πεπυρακτωμένον, κατάστασις πυρακτώσεως· § ἔξαψις ὀργῆς, θυμοῦ· § ὀργασμὸς πρὸς συνουσίαν.

قيزل T. **κηζὴλ** [ἐκ τοῦ قيز] ἐπθ. ἐρυθρὸς ὡς ὁ πεπυρακτωμένος σίδηρος: — يورطه ὠὸν ἐρυθροβαφές,κόκκινον·|| — ارپك δαμάσκηνον ἐρυθρόν ||صقال — πυρρὸς τὸ γένειον, κοκκινογένης·||دلی — παράφρων εἰς τὸν ὑπέρτατον βαθμόν· || — باش ὁ ἀνήκων εἰς τὴν αἵρεσιν τῶν ἐχόντων κοινὰς τὰς γυναῖκας·|| — خسته‌لق ὀστρακιά· [βλ. قزلق،قيرمزيه]·|| — آغاج κλήθρα [δενδ.]·|| — ياپراق ἀργεμώνη [φυτ.]·|| — اطه‌لر κοκκινόνησοι· οὕτως ἐκαλοῦντο ἄλλοτε αἱ παρὰ τὴν Κωνσταντινούπολιν ἐν τῇ Προποντίδι τέσσαρες νῆσοι : Πρίγκηπος [بيوك اطه], Χάλκη [هكبه‌لی], Ἀντιγόνη [بورغاز] καὶ Πρώτη [قنالی]· || الا — Ρώμη [κ. λ. κόκκινον μῆλον]· βλ. روما، الا.

قيزلجق T. **κηζηλ-δζήκ,** ὄν. κράνιον καὶ κράνειον, κ. ἀκράνι· || آغاجی — κρανεία, κ. ἀκρανιά.

قيزلجه T. **κηζηλ-δζά,** ἐπθ. ὑποκ. ὑπέρυθρος, κοκκινωπός.

قيزلق T. **κηζ-λήκ,** ὄν. παρθενία : ى — بوزمق φθείρειν τὴν παρθενίαν κόρης [**κηζληγηνή**], διακορεύειν.

قيزلق T. **κηζηλ-λήκ,**ὄν. ἐρυθρότης,χρῶμα ἐρυθρόν, κοκκινάδα: ى — يانغين ἐρυθρότης τοῦ ὁρίζοντος ἐκ πυρκαϊᾶς, κοκκινάδα·§ὀστρακιὰ [βλ. καὶ قيزل]·§ψιμμύθιον ἐρυθρόν: — آقلق و λευκὸν ψιμμύθιον καὶ ἐρυθρόν.

قيس A.**καΐς,** ρ.ἀφ. τὸ συγκρίνειν τι πρὸς ἕτερον, βλ. قياس· § ὄν. κ. ἀνθρώπου ἀποκληθέντος παράφρονος [قيس مجنون **καΐσι μεδζνούν**], ἕνεκα τοῦ σφοδροῦ αὐτοῦ ἔρωτος πρὸς τὴν Λεϊλὰ [ليلی].

قيسراق T. **κησράκ,** βλ. قيصراق.

قيسون A. **καϊσούν,**ὄν. ἀχιλλεία [φυτ.]· τ. جوان پرچمی· βλ. پرچم.

قيسی T. **καΐσί,** βλ. قايسی.

قيش T. **κήϛ,** ὄν. χειμών: — قره قیش βαρὺς χειμών,ἡ καρδία τοῦ χειμῶνος·||كونی — ἡμέραι χειμῶνος·||— هوا ὁ καιρὸς χειμὼν ἤτοι χειμερινός· || آرمودی — ἄπιον τοῦ χειμῶνος,ἤτοι ὡριμάζον κατὰ τὸν χειμῶνα· || قاونی — πέπων ὡριμάζων τὸν χειμῶνα, κ. χειμωνιάτικος· ||كورمك — βλέπω χειμῶνα, ὑφίσταμαι τὰ ψύχη τοῦ χειμῶνος· || البسه‌سی — ἐνδύματα [**ἐλπισὲ**] χειμερινά· ||چيكمك — μένω ἐκτεθειμένος [τρώγω] εἰς τὸ ψῦχος τοῦ χειμῶνος, διέρχομαι τὸν χειμῶνα· ||دنصكره بهار اولور — μετὰ τὸν χειμῶνα γίνεται τὸ ἔαρ [πρμ.].

قيشی T. **κήϛ,** ἐπφ. βλ. قش.

قيشلا T. **κηὰ-λά,** βλ. قيشلاق καὶ قشله.

قيشلاتمق T. **κηὰ-λατμάκ,** ρμ.μτβ. βάλλω ἢ ἀφίνω τὸν στρατὸν ἢ τὰ ποίμνια νὰ διαχειμάσωσιν ἔν τινι μέρει [αἰτ.].

قيشلاق T. **κηὰ-λάκ,** ὄν. χειμάδιον ἤτοι πεδιὰς ἢ κοιλὰς οὐχὶ ψυχρά, ἔνθα βόσκουσι τὰ ποίμνια κατὰ τὸν χειμῶνα· § τόπος, ἔνθα διαχειμάζει ὁ στρατὸς τὸν χειμῶνα· βλ. καὶ قشله.

قيشلامق T. **κηὰ-λαμάκ,** ρμ.οὐδ. διέρχομαι τὸν χειμῶνα, διαχειμάζω.

قيطسيه } **Α. κητασ-ιγέ,** ἐπθ. θ. κητώδης [ζῶα]: — **طائفهٔ** κητώδη ζῶα.

قيغ } **Τ. κὴγ** [βλ. قيق καὶ قاق] ὄν. κόπρος προβάτου, ξηρὰ κόπρος.

قيغردانمق } **Τ. κηγηρ-τανμάκ** [λ. ἀρχ. βλ. ἐπόμ.] ρμ.οὐδ.ὠρύομαι,κ.γουρυάζω: — كوپكلر οἱ κύνες ὠρύονται.

قيغرمق } **Τ. κηγηρμάκ** [λ. ἀρχ. κατὰ τὸ لهجه κοινῶς چيغرمق **τσηγηρμάκ,** βλ.] ρμ. μτδ. φωνάζω, καλῶ.

قيغز } **Τ. κηγήζ,** ὄν. ράκος ρυπαρόν, ἀκάθαρτον, κ. **πατσαδοῦρα** [لچاور], πρᾶγμα ἀκάθαρτον.

قيغلامق } **Τ. κηγ-λαμάκ,** ρμ. οὐδ. κοπρίζω [ἐπὶ προβάτων κτλ.].

قيغلجم } **Τ. κηγηλδζήμ,κ.κηδηλδζὴμ** [ἐκ τοῦ قيق] ὄν. σπινθήρ: — صيچرامق τινάσσεται σπινθήρ.

قيغنه } **Τ. καϊγανά,** βλ. قاينه.

قيغو } **Τ. καϊγού,** قيغوسز **καϊγουσούζ,** βλ. قاينو ، قاينوسز.

قيق } **Τ. κὴκ** [βλ. قيغ καὶ قاق] ὄν. πρᾶγμα ξηρόν, παράγον ξηρὸν ἦχον [σπν.].

قيقاب } **Α. καϊκάπ,** ὄν. ἀζδαράχη· τ. تسبيح آغاجی [δένδ.].

قيقر } **Τ. κηκὴρ** [βλ. قيق ، قاقر] **ἐπθ.** ξηρός: — شيلر πράγματα ξηρά.

قيقرداق } **Τ. κηκηρ-τὰκ** [ἐκ τοῦ قيق, قيقر· βλ.καὶ قتر] ὄν. ὑπόλοιπον λίπους οὐρᾶς ἢ κρέατος ἐναπολειπόμενον ἐν τῷ τηγανίῳ, κ. τσηγαρίδα· βλ. جزيق **δζηζήκ·** § κόγχη τοῦ ὠτός.

قيقرداقلی } **Τ. κηκηρ-τακ-λῆ, ἐπθ.** ὁ περιέχων τσηγαρίδας: — بوغاچه πλακοῦς περιέχων τσηγαρίδας.

قيقردامق } **Τ.κηκηρ-ταμάκ,** ρμ. οὐδ. παράγω ἦχον ξηρόν [ἐπὶ ξηρῶν ἀντικειμένων].

قيل } **Τ. κήλ,** ὄν. θρίξ: — ى باش **θρὶξ** τῆς κεφαλῆς·||— ى آت **θρὶξ ἀλόγου·**||— قدر ὅσον θρίξ, ἤτοι ἐλάχιστον·||— قلدى μικροῦ δεῖν [τρίχα ἔλειψε]· || — نه بيله طوقنه مز سك οὐδὲ τὴν τρίχα του [**κηλινὰ**] δύνασαι νὰ θίξῃς, ἤτοι τὸ

قيصق } **Τ. κησ-μάκ,** ρμ. μτδ. σφίγγω, περιορίζω· ἐλαττῶ [αἰτ.]: — قويوغنی σφίγγει τὴν οὐρὰν μεταξὺ τῶν σκελῶν, ἢ قولاقلرينی — ρίπτει κάτω τὰ ὦτα [ἐπὶ ζώων φευγόντων μετὰ φόβου]·||— لامپه يی περιορίζω τὸ φῶς τῆς λυχνίας, καταβιβάζω τὴν θρυαλλίδα·||— پارەيی ἐλαττῶ τὰ ἔξοδα· || βλ. قاصق.

قيصوم } **Α. καϊσούμ,** ὄν.ἀβρότονον,τ.قره پلين **καρὰ πελὶν** [φυτ.].

قيصه } **Τ. κησὰ** [ἐκ τοῦ قيصق] ἐπθ. βραχύς, κοντός, σύντομος: بويلو— βραχὺς τὸ ἀνάστημα, κοντός·||— قيصه μικρόνους· || — ديلی οὗ ἡ γλῶσσα βραχεῖα, ἀδύνατος, ταπεινός·||كسمك—ἐκθέτω τι συντόμως, βραχυλογικῶς, δὲν μακρηγορῶ, τὸ κόψτω κοντό : — اوزونی كس μὴ μακρηγόρει [κόψτο κοντό]· || سنی سويلر—λέγει τὸ μακρύ του τὸ κοντό του, ἤτοι κάμνει διαφόρους παρατηρήσεις.

قيصه جق } **Τ. κησα-δζήκ,** ἐπθ.ὑποκ. ὑπόβραχυς,ὀλίγον σύντομος, κ.κοντούτσικος.

قيصير } **Τ.κησὴρ** [κατὰ τὸ لهجه ἐκ τοῦ قيصق βλ. καὶ ἀρβ. قصر] ἐπθ. στεῖρος, ἄγονος : ييل— ἔτος ἄφορον, ἀφορίας ||قالق— μένω στεῖρος, ἄγονος.

قيصير غانمق } **Τ. κησηρ-γανμάκ** [λ. ἀρχ] ρμ. μτδ. φείδομαι, ἀρνοῦμαι [αἰτ.]· συνών. اسيركك.

قيصيرلق } **Τ. κησηρ-λήκ,** ὄν. στείρωσις, τὸ ἄγονον.

قيصيق } **Τ. κησὴκ** [ἐκ τοῦ قيصق] ἐπθ. ἐσφιγμένος, πεπιεσμένος: سس— φωνὴ βραγχώδης, βραχνιασμένη· § ὄν. μέρος στενόν: ى— اويلق **οὐΐλοὺκ κησηγῆ,** μηρίον·||ل— پشمك συγκαίονται οἱ μηροί.

قيصيقلق } **Τ. κησηκ-λήκ,** ὄν. βράγχη, κ. βράχνιασμα.

قيصيقلو } **Τ. κησηκ-λῆ,** ὄν. πηγὴ ὕδατος ῥέουσα ἐκ βράχου μετὰ κελαρύσματος.

قيطان } **Τ. καϊτάν,** βλ. غيطان.

قيطس } **Α. κητὰς** [ἐκ τῆς ἑλλ.] ὄν. κῆτος, φάλαινα· βλ. بالغی καὶ قادرغه· § Κῆτος [ἀστερισμός].

قيصری } **Α καϊσερ-ί,** ἐπθ. Καισαρικὸς· ὁ ἐκ Καισαρείας,Καισαρεύς·§θ. قيصريه : — عمليات **ἀμελιγμάτι καϊσεριγέ,** καισαρικὴ τομή, ἤτοι τομὴ τῆς μήτρας πρὸς ἐξαγωγὴν τοῦ ἐμβρύου.

قيصريه } **Α. καϊσεριγέ,** κ. **قيصری καϊσερί,** ὄν. κ. Καισάρεια.

قيصريه لی } **Τ. καϊσεριγε-λί, κ. καϊσεριλί,** ἢ **قيصرلی καϊσερλί,** ὄν Καισαρεύς.

قيصريق } **Τ. κησὴικ** [ἐκ τοῦ قيصق] ἐπθ. δειλὸς καὶ ἀνεπιτήδειος.

قيصقاج } **Τ.κησκάδζ** [ἐκ τοῦ قيصق] ὄν.κλίμαξ περιαιρετὴ ἀνοιγοκλείουσα.

قيصقانج } **Τ. κησκὰνδζ** [ἐκ τοῦ قيصقانج] ἐπθ. ζηλότυπος, κ. ζουλιάρης, φθονερός: زوج —σύζυγος ζηλότυπος· § ὄν. ζηλοτυπία, φθόνος.

قيصقانجلق } **Τ. κησκανδζ-λήκ,** ὄν. ζηλοτυπία, φθόνος.

قيصقاندير مق } **Τ. κησκαν-τὴρ-μάκ,** ρμ. μτδ. καθιστῶ ζηλότυπον, φθονερόν, προξενῶ ζηλοτυπίαν, φθόνον [αἰτ.].

قيصقانلمق } **Τ. κησκαν-πλ-μάκ,** ρμ. πθ. εἶμαι ἐκτεθειμένος εἰς ζηλοτυπίαν, φθόνον, φθονοῦμαι ὑπό τινος· § ρμ. ἀπρόσ.: قيصقانلماملی δὲν πρέπει τις νὰ φθονῇ, νὰ ζηλοτυπῇ, κ. νὰ ζουλεύῃ.

قيصقانمق } **Τ.κησκανμάκ**[ἐκ τοῦ قيصق]ρμ. οὐδ.ζηλοτυπῶ,φθονῶ,ζουλεύω· §μτδ.φείδομαι,ἀρνοῦμαι [αἰτ.دن]: زوجه سنی كندی قيصقانير كوزلدن بيله ζηλοτυπεῖ τὴν σύζυγόν του καὶ ἀπὸ τῶν ἰδίων αὐτοῦ ὀφθαλμῶν, ἤτοι ὑπεραγαπᾷ.

قيصلمق } **Τ. κησ-πλ-μάκ,** ρμ. πθ. σφίγγομαι, πιέζομαι, θλίβομαι, περιορίζομαι εἰς τι μέρος: — قويرق ἢ يورون ἢ οὐρὰ ἢ ἡ ρὶς σφίγγεται, ἤτοι στενοχωρεῖταί τις, περιέρχεται εἰς στενοχωρίαν·|| مكتوب بر كوشه يه قيصلدی ἡ ἐπιστολὴ συνεσφίγχθη εἰς τινα γωνίαν καὶ ἔμεινε· || — يوغاز βραγχιῶ, ὁ λαιμὸς βραχνιάζει, συνέχεται·||قالق قيصلمه μένω συνεσφιγμένος **[κησπλά],** περιωρισμένος, ἐν στενοχωρίᾳ.

قيصم } **Τ. κησὴμ** [ἐκ τοῦ قيصق] ὄν. δράξ, κ. φοῦκτα καὶ φουκτιά.

قيشلق } **Τ.κηὰ-λήκ,**ἐπθ.χειμερινός: — البسه ἐνδύματα [ἐλπισὲ] χειμερινά: — او χειμερινὴ οἰκία· || — يازلق θερινὸς καὶ χειμερινός, ἤτοι ἐτήσιος [ἔνδυμα, κατοικία κτλ.].

قيشله } **Τ. κηὰ-λὰ** [ἐκ τοῦ قيشلاق] βλ. قشله.

قيشين } **Τ. κήὰ-ην,** ἐπρ. τὸν χειμῶνα,ἐν ὥρᾳ χειμῶνος: — اتمك يازين كوملمك يولا چيقه τὸν χειμῶνα ἄνευ ἄρτου καὶ τὸ θέρος ἄνευ ὑποκαμίσου μὴ ἄπτου ὁδοῦ [πρμ.].

قيص } **Α. κάϊς,** ὄν. βορβορυγμός, κ. γουργουρητὸν [συνων. اما قراقر βλ.].

قيص } **Τ. κής,** μόριον ἐν χρήσει μετὰ τοῦ ἐπιθέτου قيص قيوراق ἤτοι قيوراق **κὴς-κηβράκ,** σφιγκτότατα : قيوراق باغلامق — δένω σφιγκτότατα.

قيصاج } **Τ. κησὰδζ** [ἐκ τοῦ قيصق] ὄν. μεγάλη λαβὶς [كلبتان] τῶν σιδηρουργῶν· § ψαλὶς ἤτοι τὰ χέρια τοῦ ἀστακοῦ.

قيصاجلامق } **Τ.κησαδζ-λαμάκ,** ρμ. μτδ. βασανίζω σφίγγων καὶ σπαράσσων τὰς σάρκας διὰ λαβίδος [αἰτ.].

قيصالتمق } **Τ. κησα-λτμάκ,** ρμ. μτδ. βραχύνω,καθιστῶ βραχύ, σύντομον, κονταίνω ἔνδυμα κτλ. συντέμνω λόγον κτλ. [αἰτ.]: — لباسی βραχύνω τὸ ἔνδυμα·||— عمری βραχύνω τὸν βίον·||— سوزی συντέμνω τὸν λόγον.

قيصالق } **Τ. κησα-λμὰκ** [ἐκ τοῦ قيصه] ρμ. οὐδ.βραχύνομαι, καθίσταμαι βραχύς, κονταίνω, συντέμνομαι : — كونلر αἱ ἡμέραι βραχύνονται [τὸν χειμῶνα].

قيصديرمق } **Τ.κηστ-ηρ-μάκ,** ρμ. διαμ.κάμνω ἢ ἀφίνω νὰ σφίγξῃ, νὰ θλίψῃ [δοτ.αἰτ.] : — پارمقلری قيويه σφίγγω τοὺς δακτύλους εἰς τὴν θύραν· § φέρω τινὰ εἰς τι στενὸν μέρος καὶ τὸν συλλαμβάνω, ὡ τὸν πιέζω, συνωθῶ, κ. στρυμώνω.

قيصر } **Α. καϊσὲρ** [ἐκ τοῦ Λτ. César]ὄν.Καῖσαρ ἤτοι αὐτοκράτωρ τῆς Ρώμης, ἢ Βυζαντινός· αὐτοκράτωρ·§πλθ.قياصره: — روم **καγιασηρέϊ ρούμ,** Βυζαντινοὶ αὐτοκράτορες.

قيصراق } **Τ. κησρὰκ** [ἐκ τοῦ قيصق] ὄν. φορβάς,κ.φοράδα: — طاميزلق φορβὰς χρησιμεύουσα πρὸς τεκνοποίησιν.

قيللو T.ñ قيللى **κηλ-λῆ,** ἐπθ.ὁ ἔχων τρίχας, τριχωτός, τριχώδης.

قيلمق T. **κηλ-μάκ,** ρμ. μτδ. τελῶ, ἐκτελῶ, ποιῶ [ὁμοῦ μεθ' ἑνὸς ρηματικοῦ ἀφῃρημένου σχηματίζει ρήματα σύνθετα, ὡς καὶ τά : ايلمك ، ايتمك καὶ بيورمق : —راحت ἡσυχίαν ποιῶ, ἡσυχάζω **[ραχάτ]**·|| — شكر εὐχαριστίαν τελῶ,εὐχαριστῶ **[σῶκρ]**·|| —عبور διάβασιν ποιῶ, διαβαίνω **[οὐπούρ]**·|| —نماز προσευχὴν τελῶ, προσεύχομαι **[ναμάζ]**·|| — سجده προσπίπτω ἐν τῇ προσευχῇ,προσκυνῶ**[σεδζέ]**.

قيلمق T. **κηλ-πν-μάκ,** ρμ. πθ. τελοῦμαι, ἐκτελοῦμαι, ποιοῦμαι: تراويح نمازى قيلنمشدر ἐτελέσθη ἡ προσευχὴ τεραβὴχ[βλ.λ.]·§ σχηματίζει σύνθετα ρήματα, ὡς καὶ تداولق ،ايدلمك : —بيورلق ἐνεργεῖσθαι, ἐκτελεῖσθαι **[ἰδζρά]**·|| —ادا ἀποτίεσθαι **[ἐτά]**·|| — تسويه ἐξομαλίζεσθαι **[τεσθιγέ]**·|| —نماز τελεῖσθαι προσευχήν **[ναμάζ]**.

قيلولت A. **καϊλουλέτ,** ἡ قيلولة **καϊλουλέ,** ρ. ἀφ. θ. τὸ κοιμᾶσθαι τὴν μεσημβρίαν, ὕπνος μεσημβρινός.

قيله A. **κηλὲ** [ἐκ τῆς ἑλλ.] ὄν. θ. κήλη : بوليه ، —**κηλέϊ πεβλιγέ,**οὐροκήλη,διάθησις οὔρου ἐν τῷ ὀσχέῳ·||خصيه ، —**κηλέϊ χουσιγέ,** ὀρχεοκήλη· || دموى ، — **κηλέϊ τεμεθιγέ,** αἱματοκήλη [πάθος περὶ τὸν ὀσχεόν]·||دواليه ، — سرطانيه **κηλέϊ τεβαλιγέϊ σερετανιγέ,** ὑδροσαρκοκήλη·||مائيه دواليه ، — **κηλέϊ τεβαλιγέϊ μαϊγέ,** ὑδροκιρσοκήλη·||غضروفيه ، — **κηλέϊ γουζρουφιγέ,** χονδροκήλη·||لحميه ، — **κηλέϊ λαχμιγέ,** μυζοσάρκωμα·||لحمية ثربيه ، — **κηλέϊ λαχμιγέϊ σερπιγέ,**σαρκοεπιπλοκήλη·||لحمية سرطانيه ، — **κηλέϊ λαχμιγέϊ σερετανιγέ,** σαρκοκήλη·||مائيه لحميه ، — σαρκοϋδροκήλη.

قيليق T. **κηλὶκ** [ἐκ τοῦ قيلمق] ὄν. ἐξωτερικόν, ἐνδυμασία, μορφή, εἰκών: دكشديرمك — ἀλλάσσω ἐνδυμασίαν, ἐξωτερικόν, μορφήν·||چكمك ἢ چيقارمق —ζωγραφῶ, κ. λ. ἐβγάζω ἢ τραβῶ τὴν εἰκόνα τινός.

قيليقسز T. **κηλικ-σήζ,** ἐπθ. δυσειδής, ἄσχημος.

قيليقلى T. **κηλικ-λῆ,** ἐπθ. ὁ ἔχων ἐξωτερικὸν ἢ μορφήν, ὁμοιάζων: انسان حيوان —ζῶον ὑπὸ μορφὴν ἀνθρώπου·|| —سند كاغد χαρτίον ὁμοιάζον πρὸς ὁμόλογον.

قيلاغو T. ñ قيلاغى **κηλαγῆ** [ἐκ τοῦ قيلق, βλ. قليج.] ὄν. ἀκμή, στόμα ξίφους.

قيلاغوز T. **κηλαγούζ,** βλ. غولاغوز .

قيلاغيلامق T. **κηλαγη-λαμάκ,** ρμ. μτδ. ἀκονίζω [αἰτ.].

قيلاو T. **κηλάβ** [κατὰ τὸ لهجه ἐκ τοῦ قيلمق] ὄν. ἀσθένεια θανατηφόρος τῶν ζώων, ἐπιφέρουσα ἀφροὺς εἰς τὸ στόμα.

قيلچيق T. ñ قيلچق **κηλ-τσήκ,**ὄν.ἄκανθα ἰχθύος,κ.ψαροκόκκαλον·βλ.καὶكلچ. § ى — بوغداى νῆμα στάχυος ἢ ἀθήρ, ἄγανον κ. γένει'.

قيلچيقسز T. **κηλτσηκ-σήζ,** ἐπθ. ὁ ἄνευ ἀκάνθης [ἰχθύς]·§ὁ ἄνευ νήματος ἢ ἀθέρος, ἀγάνου, κ. γενείου [στάχυς].

قيلچيقلو T. **κηλτσηκ-λῆ,** ἐπθ. ὁ ἔχων ἄκανθαν [ἰχθύς]· § ὁ ἔχων νῆμα ἢ ἀθέρα, ἄγανον, κ. γένει' [στάχυς].

قيلديرمق T. **κηλ-τηρ-μάκ,** ρμ. διαμ. κάμνω ἢ βάλλω ἢ ἀναγκάζω τινὰ νὰ ποιήσῃ, νὰ τελέσῃ, νὰ ἐκτελέσῃ ἰδίᾳ προσευχὴν [δοτ. αἰτ.]: — نماز يرينه βάλλω τινὰ νὰ ἐκτελέσῃ προσευχήν.

قيللانمق T. **κηλ-λανμάκ,** ρμ. οὐδ. τριχοψυῶ, ἀρχίζω ν' ἀποκτῶ γένειον καὶ μύστακας [ἐπὶ νέων].

قيم A. **καϋὶμ** [ρζ. قيام] καὶ وقف قيم **καϋίμι βάκφ,**ὄν. ἔφορος τεμένους ἢ βακουφίου ἤτοι ἀφιερώματος· βλ. متولى καὶ متكلم· § πλθ. **قوام κουββάμ.**

قيم T. **καϋίμ,** ἐπθ. ὁ μήτε κερδίζων μήτε χάνων ἐν τῷ παιγνίῳ, ἴσα ἴσα [ἐπὶ δύο παικτῶν].

قيم A. **κηϋὲμ** [πλθ. τοῦ قيمت] ὄν. θ. τιμαὶ [ἐμπορευμάτων].

قيماق T. **καϊμάκ,** βλ. قاymاق .

قيمت A. **κημέτ,** ὄν. θ. τιμή, ἀξία, ὑπόληψις [ἐμπορευμάτων, χρεωγράφων κτλ. ἢ ἠθική]: ى — امتعه‌نك ἡ ἀξία τῶν ἐμπορευμάτων **[ἐμτιά]**·||رائجه — ἡ τρέχουσα **[ραϊδζέ]** τιμή, ἤτοι ἡ ἀγοραία τιμὴ πράγματός τινος·||ادبيه — φιλολογικὴ [ἐτεπτιγὲ] ἀξία·||علميه — ἐπιστημονικὴ[ἠλμιγὲ] ἀξία·|| — ذى قيمت πολύτιμος, μεγάλης ἀξίας·||بى قيمت — ἐκτιμῶ, ὁρίζω τιμήν· || بيلمك —ى — γινώσκω τὴν ἀξίαν προσώπου ἢ πράγματος **[κημετινί]**, ἐκτιμῶ κατ' ἀξίαν· § πλθ. **قيمت كηγέμ.**

قيمتدار Π. **κημὲτ-τάρ,** ἐπθ. πολύτιμος.

قيمتدان Π. **κημὲτ-τάν,** ἐπθ. ὁ γινώσκων τὴν ἀξίαν προσώπου ἢ πράγματος· ὁ ἐκτιμῶν κατ' ἀξίαν· βλ. καὶ قيمتشناس .

قيمتسز T. **κημετ-σίζ,** ἐπθ. ὁ ἄνευ ἀξίας, τιμῆς, ὁ ὀλίγον ἐκτιμώμενος.

قيمتسزلك T. **κημετ-σιζλίκ,** ὄν. ἔλλειψις ἀξίας, τιμῆς.

قيمتشناس Π. **κημὲτ-σινάς,** ἐπθ. ὁ εἰδὼς ἐκτιμᾶν, ὁ γινώσκων τὴν ἀξίαν τῶν προσώπων ἢ τῶν πραγμάτων [ταὐτὸ قيمت ناشناسان ، قيمتدان]·§πλθ. قيمتشناسان·§ἀντιθ. **κημὲτ-ναασινάς,** ὁ μὴ εἰδὼς ἐκτιμᾶν·§πλθ· قيمت ناشناسان .

قيمتشناسانه Π. **κημὲτ-σιναδανέ,** ἐπθ. καὶ ἐπρ. ὁ ἀριμόζων ὡ ὡς ἀριμόζει τῷ εἰδότι ἐκτιμᾶν.

قيمت شناسى Π.**κημὲτ-σιναδί,**ὄν.τὸ εἰδέναι ἐκτιμᾶν, τὸ γινώσκειν τὴν ἀξίαν τῶν προσώπων ἢ πραγμάτων· βλ. قدردانى .

قيمتلندیرمك T. **κημετ-λενδιρμέκ,** ρμ. μτδ.κάμνω ν' ἀποκτήσῃ τιμήν, ἀξίαν, νὰ τιμηθῇ [αἰτ.].

قيمتلمك T. **κημετ-λενμέκ,** ρμ. οὐδ. λαμβάνω ἤτοι ἀποκτῶ ἀξίαν, τιμήν, τιμῶμαι [ἐμπόρευμα κτλ].

قيمتلى T. **κημετ-λί,** ἐπθ. ὁ ἔχων ἀξίαν, τιμήν, πολύτιμος : طاش — λίθος πολύτιμος· §ἀγαπητός, προσφιλής, εὐνοούμενος : آتاسنك —سى ὁ προσφιλὴς[υἱὸς] τῆς μητρός του.

قيمق T. **κηϊμάκ,** قيمه **κηϊμά,** قيلمق **κηϊλμάκ,** βλ. قيلمق ، قيمه ، قيمق .

قيمى A. **κηϋεμὶ** [ἐκ τοῦ قيم **κηϋέμ,** πλθ. τοῦ قيمت] ἐπθ. ἐκτιμητός, ἀντικατάστος [νομ.] ἤτοι πρᾶγμα τοῦ ὁποίου τὸ ὅμοιον καὶ ἀπαράλλακτον δὲν εὑρίσκεται ἐν τῇ ἀγορᾷ, ἢ ἐὰν εὑρίσκεται, εἶναι διάφορον κατὰ τὴν τιμήν, ὡς π. χ. μία δάμαλις· § θ. قيمه **κηϋεμιγέ·** βλ. ἐπόμ. καὶ مثلى، مثليات .

قيميات A. **κηϋεμιγιάτ,** πλθ. τοῦ προηγ. ἐκτιμητά, ἀντικαταστατά [νομ.].

قيميق T. **κηϊμήκ,** βλ. قيميق .

قين T. **κήν,** ὄν. κολεός, θήκη ξίφους, μαχαίρας : قومق ، — قليجى θέτω τὸ ξίφος εἰς τὸν κολεόν, παύω τὸν πόλεμον, εἰρηνεύω.

قيناق T. **καϊνάκ,** βλ. قايناق· § ὄνυξ ὀρνέων ἁρπακτικῶν·§ἄρθρωσις.

قينامق T. **καϊναμάκ,** قيناتمق **καϊνατμάκ,** βλ. قاينامق ، قاينانمق .

قيندیرمق T. **κην-τηρ-μάκ,** ρμ. μτδ. κατηγορῶ, κακολογῶ· ὑποκινῶ.

قينلامق T. **κην-λαμάκ,** ρμ. μτδ. κατασκευάζω κολεόν,θήκην διὰ ξίφος, μάχαιραν κτλ. [αἰτ.].

قينمق T. **κην-μάκ,**ρμ. μτδ. ταὐτὸ قيندیرمق **κηντηρμάκ·** βλ. καὶ قنامق.

قينه **κήνα** [quina] ὄν. κίνα [φαρμ.].

قينه‌قينه **κήνα-κήνα** [quinquina] ὄν. κιγκίνα [φάρμ.]· βλ. καὶ قناقنا.

قيو T. **κουγιοῦ,** βλ. قويو.

قيود A. **κουγιοὺτ** [πλθ. τοῦ قيد **καΐτ**] ὄν. ὅροι, περιορισμοί· διορισμοί, προσδιο-

κλωστὴ ἐκ τῆς πολλῆς κλώσεως, ἢ ὡς ὁ βόστρυχος κτλ. βλ. قیورلق καὶ قیورمق.

قیورانمق T. **κnβρανμάκ,** ταὐτὸ προηγ.

قیورجق T. **κnβηρ-δζὶκ** [ἐκ τοῦ قیورمق] ἐπθ. οὖλος, σγουρός, κλωστός: — κόμη οὖλη ὡς ἡ τοῦ Αἰθίοπος·‖ — لحنه صاج ἢ صلاطه λάχανον ἢ φυλλὶς[σαλάτα],ἧς τὰ φύλλα εἶναι οὖλα· § ὄν. εἶδος προβάτου ἔχοντος τὸ μαλλίον οὖλον καὶ τὴν οὐρὰν λεπτήν, κ. κnβηρδζίκι.

قیورلمق T. ἢ **قیورلق κnβηρ-nλ-μάκ,** ρμ. οὐδ. συστρέφομαι,κλώθομαι ὡς ἡ κλωστὴ κτλ.:—كويلان ὁ ὄφις συσπειροῦται·‖ — ὁ κύων συσπειροῦται, κ. κουλλουριάζει· ‖ قالق قیورلمένω συνεσπειρωμένος, ζαρωμένος, κ.κακκαρόνω· § διπλόνομαι, τσακκίζομαι [ἐπὶ ἄκρας χάρτου κτλ.]·ἀκκίζομαι, λυγιοῦμαι· περιρράπτομαι, κρασπεδοῦμαι, κ.μπιμπιλόνομαι [ἐπὶ ἄκρας ὑφάσματος]: لقردی یی قیورلیرق دوکولرك سویلر·‖ βλ. قیور καὶ قیورم.

قیورمق T.ἢ **قیورمق κnβηρ-μάκ,** ρμ.μτδ. συστρέφω,κλώθω,κ.στρήφω,καθιστῶ οὖλον,σγουρὸν [κόμην, βόστρυχον, μύστακα]·διπλόνω,τσακκίζω[ὡς ἄκραν χάρτου κτλ.] περιρράπτω, κρασπεδῶ, κ. μπιμπιλόνω ἄκραν ὑφάσματος [αἰτ.]: — بیق συστρέφω τὸν μύστακα, κ. στρήφω τὸν μουστάκι· ‖ — دوداق συστρέφω χείλη,στραβόνω ἐκ δυσαρεσκείας·‖ یالان — λέγω ψεύδη·‖ — شی یر κατορθόνω πρᾶγμά τι· § ρμ. οὐδ. χορεύω: اویناملق قیورمه χορεύω, παίζω συστρεφόμενος.

قیورمه T. ἢ **قیورمه κnβηρμὰ** [ἐκ τοῦ προηγ. βλ.] ὄν. ἁπαρ. κρασπέδωσις, περιρραφή, κ. μπιμπίλωμα.

قیورم T.ἢ **قیورم κnβηρὶμ**[ἐκ τοῦ قیورمق] ρ. ἀφ. συστροφή, κ. στρηφογύρισμα: قیورلمق — — συστρέφομαι,στρηφογυρίζω ἕνεκα πόνου τῆς κοιλίας· § βόστρυχος·§ κρασπέδωσις, περιρραφή, κ. μπιμπίλωμα.

قیورندی T.**κnβηρnντῆ** [ἐκ τοῦ قیورمق]ὄν. πτυχή, δίπλα,τσάκκισμα: اوزون مدت جیبده طاشینمقدن — لری کیرلنش مکتوب ἐπιστολὴ ἧς αἱ πτυχαὶ ἐμολύνθησαν, διότι ἐπὶ μακρὸν ἐκρατήθη ἐν τῷ θυλακίῳ·§ περιρραφή.

قیوریش T. ἢ قیوریش **κnβηρὶς** [ἐκ τοῦ قیورمق] ρ. ἀφ. συστροφή, κλώσις, κ. στρήψιμον.

قیوریق T. ἢ قیوریق **κnβηρὶκ** [ἐκ τοῦ قیورمق] ἐπθ. συνεστραμμένος,γυρισμένος, γυριστός : اولرق — کاف فارسی قولی یازلدی τὸ περσικὸν γκιὰφ ἐγράφη ἔχον τὴν κεραίαν αὐτοῦ [**κολοῦ**] συνεστραμμένην.

قیوم A.**καΫγιοὺμ** [βλ. قائم] ἐπθ. ὁ αὐθύπαρκτος, ὁ αἰώνιος [Θεός]· § ὄν. ἐπιστάτης καὶ καθαριστὴς τεμένους.

قیوم T.**κουγιούμ,** قیوجی **κουγιουμτζοῦ,** βλ. قویوم ، قویوجی .

قیون T. **κογιούν,** βλ. قویون .

قیه A. **κnΫὲ** [βλ. وقیه καὶ واقه] ὄν. ὀκκᾶ ἡ παλαιά,ἤτοι ἡ ἐκ τετρακοσίων δραμίων [درهم] συνισταμένη·‖ — یکی ء جدید ἢ **κnγέϊ δζεϊὶς,**νέα ὀκκᾶ ἤτοι χιλιόγραμμον·βλ.کیلوغرام .

قی T.**κnῖ** [βλ. قییمق] ὄν.μέρος ἐν ᾧ κόπτεταί τι, ἄκρα,ἀκτή, ὄχθη: سی—اووه‌نك ἡ ἄκρα τῆς πεδιάδος [**ὀβὰ**] ἤτοι πρόποδες ὄρους· ‖سی—دکز παραλία·‖ ایچنك ἢ چیقمق — یه ἀποβιβάζομαι εἰς τὴν παραλίαν, εἰς τὸν λιμένα τῆς σωτηρίας· ‖صره— παραλίως· ‖ بوجاقده — ده ἐν γωνίᾳ καὶ ἀποκέντρῳ τόπῳ.

قییجی T. **κnΫὸζῆ** [ἐκ τοῦ قییمق] ἐπθ. ὁ ἄνευ οἰκτου κόπτων,φονεύων ἢ κακοποιῶν, ἄσπλαγχνος, σκληρός· §ὄν. ἐργάτης λιανίζων τὸν καπνόν, λιανιστής· § [ἐκ τοῦ قی] ἀλιεὺς ἁλιεύων παραλίως.

قییدیرمق T. **κnΫ-tnρ-μάκ,** ρμ. διαμ. βάλλω νὰ λιανίσωσι καπνόν, κρέας κτλ. [δοτ. αἰτ.] : —توتونی قییجیيه βάλλω τὸν λιανιστὴν νὰ λιανίσῃ τὸν καπνόν.

قییراق T. **κnΫρὰκ** [λ.σπν.ἐκ τοῦ قی] ἐπθ. ὁ γειτνιάζων, ὁ πλησιάζων [ἀντιθ. ایراق] : ده—**κnΫραγnντά,** παρ' αὐτῷ.

قییشمق T. **κnΫ-ὸ-μάκ,** ρμ.ἀλλ. συμφωνῶ, συνεννοοῦμαι[σπν.]·تاوتوكشمك ταὐτὸ.

قییق T.**κnΫκ** [ἐκ τοῦ قییمق] ἐπθ. λιανισμένος·§ λεπτὸν ὀπήτιον,σουβλί [βλ.یز].

قییقلق T.**κnΫκ-λήκ,** ὄν. ἡ κατάστασις τοῦ λιανισμένου·§ διαθεσία συνοδευομένη μετὰ πόνων εἰς τοὺς μῦς,τὰς ἀρθρώσεις.

قییلمق T. **κnΫ-λ-μάκ,** ρμ. πθ. λιανίζομαι, κατατέμνομαι, κατακρεουργοῦμαι· § [μτφ.] —دیزلر κόπτονται τὰ γόνατα·‖—معده αἰσθάνομαι κοψίματα ἐν στομάχῳ, λειποθυμία ἐκ τοῦ στομάχου·βλ. ἐπόμ.

قییم T. **κnΫμ** [ἐκ τοῦ قییمق] ρ. ἀφ. λιάνισμα καπνοῦ, τρόπος ἢ ποσὸν λιανίσματος καπνοῦ: توتون — ر καπνὸς ὅσον δύναταί τις ἅπαξ νὰ λιανίσῃ·‖قییلمق — — λιανίζομαι, κατατέμνομαι· ἔχω μεγάλα κοψίματα ἐν τῷ στομάχῳ· κόπτονται τὰ γόνατα, ἀτονοῦσιν ἐκ τῆς ἀδρανείας.

قییمق T. **κnΫ-μάκ,** ρμ.μτδ. λιανίζω κρέας, καπνὸν κτλ. κατατέμνω, λεπτοκοπῶ [αἰτ.] : — توتون λιανίζω καπνόν· § κατακρεουργῶ, φονεύω ἀσπλάγχνως· δὲν φείδομαι [δοτ.]: — جانه δὲν φείδομαι τῆς ζωῆς [βλ. καὶ قییه‌مامق]·‖— نفسنه αὐτοκτονεῖ·§ συνάπτω, συνομολογῶ·κόπτω τιμήν: — نكاح συνάπτω γάμον.

قییملی T. **κnΫμ-λῆ,** ἐπθ.ὁ ἔχων τοιοῦτον ἢ τοιοῦτον λιάνισμα[ἐπὶ καπνοῦ]: ایچی — توتون καπνὸς λεπτοκομμένος.

قییمه T. **κnΫμὰ** [ἐκ τοῦ قییمق] ὄν. κρέας λεπτοκομμένον, περίκομμα, κ. κnΫμᾶς: سی—ات περίκομμα κρέατος·‖تخته‌سی—ἐπίκοπον, κρεατοσάνιδον.

قییمه‌لق T. **κnΫμα-λήκ,** ἐπθ. καὶ ὄν. κρέας κατάλληλον ὅπως ἐξ αὐτοῦ γίνῃ περίκομμα, ἤτοι κnΫμᾶς.

قییمه‌لی T. **κnΫμα - λῆ,** ἐπθ. ὁ περιέχων περίκομμα, κ. κnΫμᾶ, ὁ κατεσκευασμένος διὰ περικομμάτων [φαγητόν]: بورك — πλακοῦς ἐκ περικομμάτων.

قییمیق T. **κnΫμὶκ** [ἐκ τοῦ قییمق] ὄν. μικρὸν τεμάχιον ἐκσφενδονιζόμενον ἐκ τεμαχίου ξύλου ἢ ἐξ ὀστοῦ, ἢ ἄλλου πράγματος κοπτομένου, θρύμμα, σύντριμμα : کیك — θρύμμα ὀστοῦ, κ. κοκκαλάκι·‖ — پراسه θρύμμα πράσου.

قییمیقلی T. **κnΫμικ-λῆ,** ἐπθ. ὁ περιέχων θρύμματα, συντρίμματα ὀστῶν ἢ ἄλλων: ات — κρέας περιέχον συντρίμματα ὀστῶν, κ. κοκκαλάκια.

قییندی T. **κnΫνtῆ** [ἐκ τοῦ قییمق] ὄν. πρᾶγμα λεπτοκομμένον·§ κόψιμον

ἤτοι πόνος στομάχου· § κόπωσις ἢ ἀτονία τῶν μελῶν τοῦ σώματος, κ. συντσάκκισμα.

قيينق } Τ. **κνιν-μάκ,** ρμ. οὐδ. κόπτεται ἡ καρδία, ὁ στόμαχος, ἤτοι ἔχω κοψίματα ἢ πόνους κτλ. § κόπτομαι, ἀτονῶ, εἶμαι συντσακκισμένος [ἐπὶ μελῶν τοῦ σώματος].

قييه‌مامق } Τ. **κνγιάμαμακ** [ἀποφ. τοῦ قييق βλ.] ρμ. οὐδ. δὲν τολμῶ νὰ προξενήσω κακόν, δὲν πάγει ἡ καρδιά μου, φείδομαι, λυποῦμαι [δοτ.]: اوياندیرمه قييه‌مز ای δὲν τολμᾷ νὰ τὸν ἀφυπνίσῃ.

ك

ك } **κὲ̯ ἢ κιάφ,** εἰκοστὸν πέμπτον γράμμα τοῦ τουρκικοῦ ἀλφαβήτου προφερόμενον κατὰ τέσσαρας τρόπους, ἤτοι: 1ον, λεπτότερον τοῦ ق, ὡς **κι ἢ κ·** π. χ. کار **κιάρ**[قار **κάρ**], کير **κὶρ** [قير **κήρ**], کول **κιοὺλ** [قول **κούλ**]· τὸ τοιοῦτον ك καλεῖται عربی کاف **κιάφι ἀρεπί,** ἀραβικὸν **κιάφ·** 2ον, ὡς γκ· π. χ. کل **γκέλ,** کير **γκίρ,** کوز **γκιόζ·** ἔν τισι τουρκικαῖς λέξεσι προφέρεται ὡς β· π. χ. کوکرجين **γκιβδερδζίν·** τὸ γράμμα τοῦτο καλεῖται فارسی کاف **κιάφι φαρισί,** ἤτοι **κιὰφ** περσικόν. 3ον, ὡς τὸ ن ἢ τὸ ν τῆς ἑλληνικῆς· π.χ. دکر **τενίζ,** ك **πέν·** τὸ γράμμα τοῦτο, καλούμενον صاغر کاف **σαγὶρ κιὰφ** ἢ صاغر نون κωφὸν **κιὰφ** ἢ **νοῦν,** ἀρχικῶς ἐπροφέρετο ὡς ν ἐρρινον, πλησιάζον πρὸς τὸ [gn] τῆς Γαλλικῆς· ἀλλὰ τὴν σήμερον, καὶ μάλιστα ἐν τῇ φιλολογικῇ γλώσσῃ, ἡ προφορὰ αὐτοῦ οὐδαμῶς διαφέρει τῆς τοῦ ن ἤτοι τοῦ ν· ἀπαντᾷ δὲ μόνον ἐν μέσῳ ἢ καὶ ἐν τέλει λέξεως, καὶ οὐδέποτε ὡς ἀρκτικόν· 4ον, ὡς τὸ ى ἤτοι ὡς γ ἢ ι· π. χ. اكر **ἐγέρ,** دكر **τεγέρ,** ك **πέϊ.**

Ἐν καθαρῶς ἀραβικαῖς λέξεσι τὸ ك ἔχει μόνον τὴν πρώτην τῶν ὡς ἀνωτέρω τεσσάρων προφορῶν· αἱ δύο τελευταῖαι, ἤτοι ἡ 3η καὶ ἡ 4η προφορά, ἐξιδιάζουσιν ἀποκλειστικῶς εἰς λέξεις τουρκικάς, ἡ δὲ 2α εἰς λέξεις περσικὰς καὶ τουρκικάς· βλ. καὶ كاف.

Τὸ ἀραβικὸν ك **κιάφ,** ληκτικὸν τουρκικοῦ ὀνόματος ὄν, προφέρεται ὡς γ λεπτὸν [ϔ] ἐν ταῖς πλαγίαις πτώσεσι τοῦ ἑνικοῦ· π. χ. اكك **ἐκ-μὲκ·** γεν. اكككك **ἐκμεϔίν·** δοτ. اككه **ἐκμεϔέ·** αἰτ. اككى **ἐκμεϔί.** Ἀριθμητικῶς σημαίνει 20 [βλ. ابجد].

ك } Α. **κέ,** προθ. ὡς: كذا **κέ-ζα** ἢ كذلك **κέ-ζαλικ,** ὡς τοῦτο, ἐπίσης· كأن **κὲ-ἔννε,** ὡς ἐάν· كالاول **κὲ-λ-ἐδδέλ,** ὡς πρότερον· βλ. كما.

ك } Α. κὲ [ἀντ. προσ. δ΄] σύ: عليك **ἀλέϊ-κέ,** ἐπὶ σέ· ‖ عنك **ἄν-κε** παρὰ σοῦ.

ك } Τ. **ην, ιν,** κατάληξις τῆς γενικῆς: ال ἔλ, ἡ χείρ, γεν. الك **ἐλ-ίν,** τῆς χειρός· ‖ قز **κήζ,** ἡ κόρη, γεν. قزك **κηζ-ήν,** τῆς κόρης.

كابر } Α. **κιαπὶρ** [ρζ. كبر] ἐπθ. μέγας, ἔξοχος: فطرةً متكبر ديك خطادر — اولان آدمه ὁ ἔχων ἀλαζονικὸν φρόνημα εἶναι ν' ἀποκαλῇ τις ἀλαζόνα [**μουτεκεπτὶρ**] τὸν φύσει [**φὴτρετεν**] μέγαν.

كابك } Π. ἢ كبوك **κιαπὸκ,** ὄν. φωλεὰ πτηνοῦ· ὀρνιθῶν, περιστερεών· κρεμαστὴ φωλεὰ ἐν σχήματι σπυρίδος [زنبيل] ἀναρτωμένη εἰς τὸν τοῖχον ἢ εἰς τὴν ὀροφήν.

كابوس } Α. **κιαπούς,** ὄν. ἐφιάλτης, κ. βραχνᾶς, ἤτοι δύσπνοια ἐπερχομένη καθ' ὕπνον [τ. سوز آكلامیور: قره باصان، آغرلق] ‖ —شخص منحوس نه لόγον δὲν ἐννοεῖ, πόσον ἀπαίσιος ἄνθρωπος! [**ἀάχσι μενχούς**]· ἐνέσκηψεν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς μου δίκην [**μισὰλ**] ἐφιάλτου [στίχ.]· § πλθ. كوابس **κεβαπὶς.**

كابين } Π. **κιαπίν,** ὄν. προῖξ ἤτοι χρηματικὸν ποσόν, ὅπερ ὁρίζεται κατὰ τὸν γάμον ὑπὲρ τῆς νύμφης καὶ ὅπερ ἐν περιπτώσει διαζεύξεως ὀφείλει ὁ ἀνὴρ νὰ πληρώσῃ τῇ γυναικί· λέγεται καὶ مهر مؤجل· βλ. مهر **μὲχρ.**

كاتب } Α. **κιατὶπ** [ρζ. كتب] ὄν. ὁ γράφων: الحروف — **κιατίπου-λ-χουρούφ,** ὁ γράφων τὰ γράμματα ταῦτα, ἤτοι ὁ ὑποφαινόμενος [βλ καὶ راقم]· ‖ —باش ἀρχιγραμματεύς· ‖ —ی **σὶρρ κιατιπί,** γραμματεὺς ἐμπιστευτικῆς ἀλληλογραφίας, ἐξ ἀπορρήτων, γραμματεὺς πρεσβείας· ‖ —ی خارجیه γραμματεὺς τοῦ ὑπουργείου τῶν ἐξωτερικῶν· ‖ —ی سفارت γραμματεὺς πρεσβείας· ‖ —ی بطریقخانه γραμματεὺς τῶν πατριαρχείων· ‖ —ازلی ὁ προαιώνιος [**ἐζελὶ**] γραφεύς, ἤτοι ὁ πρὸ πάντων τῶν αἰώνων ὁρίσας καὶ διατάξας τὰ πάντα [Θεός]· § γραφεύς, γραμματεύς, ὁ δυνάμενος νὰ συντάττῃ καλῶς· آدم —ἄνθρωπος γράφων καλῶς τὴν γλῶσσαν· ‖ —در افندی ابی ὁ κ. εἶναι καλὸς γραμματεύς· ‖ —قريحه‌سی آچيق [**καριχασῆ ἀτσὶκ κιατίπ,** δεινὸς γραμματεύς· ‖ —وحی **κιατίπι βάχτι,** γραμματεὺς τῆς ἀποκαλύψεως [ἐπώνυμον τοῦ Μωαβία, ἱδρυτοῦ τῆς δυναστείας τῶν Ὀμεϊαδῶν, ἀπονεμηθὲν διότι ὑπηρέτησεν ὡ γραμματεὺς τῶν ἀποκαλύψεων τῶν γενομένων ὑπὸ τοῦ Θεοῦ τῷ Μωάμεθ]· ‖ —فلك **κιατίπι φελέκ,** Ἑρμῆς [πλαν.]· ‖ —چلبی **κιατὶπ τσελεμπῆ,** ἐπώνυμον ἑνὸς τῶν διασημοτέρων ἱστορικῶν καὶ γεωγράφων μεταξὺ τῶν ὀθωμανῶν, τοῦ Χαδζῆ Κάλφα, ἀποθανόντος ἐν Κων]πόλει τῷ 1658· § θ. كاتبه **κιατιπέ·** § πλθ. كاتبون **κιατιπούν,** كاتبين **κιατιπὶν** καὶ ἀνωμ. كتبه **κετεπὲ** καὶ كتاب **κιϑττάπ.**

كاتبانه } Π. **κιατιπ-ανέ,** ἐπθ. ὁ ἀνήκων ἢ ἁρμόζων καλῷ γραμματεῖ [ἐπὶ ὕφους ἢ γλώσσης ἐγγράφου]· § ἐπρ. ὡς ἁρμόζει καλῷ γραμματεῖ, ἤτοι ἐν γλώσσῃ καθαρᾷ, ἐπιμεμελημένῃ, τεχνικῇ.

كاتبلك } Τ. **κιατιπ-λίκ,** ὄν. τὸ ἔργον ἢ ἡ θέσις γραμματέως: —باش ἀρχιγραμματεία· ‖ ايتمك — γραμματεύω, ὑπηρετῶ ὡς γραμματεύς.

كاتم } Α. **κιατὶμ** [ρζ. كتم] ἐπθ. ὁ κρύπτων: السر — **κιατίμου-δ-σίρρ,** ἢ الاسرار — **κιατίμου-λ-ἐσράρ,** ὁ κρύπτων τὰ μυστικά, ἐχέμυθος· ‖ —الكاتب **ἐλ κιάτιπου κιάτιμουν,** ὁ γραμματεὺς ἐχέμυθος [δέον νὰ ᾖ]· § θ. كاتم.

كاثر } Α. **κιασὶρ** [ρζ. كثر, βλ. كثرت] ἐπθ. πολύς, πολυάριθμος· βλ. كثير.

كاج } Π. **κιάδζ,** ὄν εἶδος μικρᾶς πεύκης, πίτυς.

كاخ } Π. **κιάχ,** ὄν. περίπτερον· § παλάτιον [λ. ποιητ.]: دلارا ساحل دریاده بر — ἐν περίπτερον τερπνὸν [**τὶλ-ἀρὰ**] ἐν τῇ παραλίᾳ [**σαχήλι τεργιά**]· § ὑψηλὴ οἰκία.

كاد } Α. **κιάτ,** ὄν. هندی — **κιάτι χιντί,** γῆ Κατεχοῦ, ἡ γῆ Ἰαπωνία, φυτικὴ ὕλη τῶν Ἰνδιῶν, χρήσιμος ἐν τῇ φαρμακευτικῇ.

كاذب } Α. **κιαζὶπ** [ρζ. كذب] ἐπθ. ψεύστης· ψευδής: —شخص ἄνθρωπος ψεύστης· ‖ —قياس συλλογισμὸς ψευδής· ‖ —خبر ψευδὴς εἴδησις· ‖ —در بو سوزده صادقدر یاخود — ἐν τῷ λόγῳ τούτῳ εἶναι ἀληθὴς [**σατὶκ**] ἢ ψεύστης, ἤτοι λέγει ἀλήθειαν ἢ ψεύδεται· ‖ —صبح **σούπχι κιαζίπ,** ἢ —فجر **φέδζρι κιαζίπ,** ψευδὲς φῶς, λυκαυγές, ἤτοι τὸ πρὸ τῆς ἀνατολῆς τοῦ ἡλίου φῶς· ‖ —خناق كلبئ **χουννάκπ κελπίϊ κιαζίπ,** ψευδοδιφθερίτις· ‖ —ضلع **ζήλ'ι κιαζίπ,** ψευδὴς πλευρὰ [ἀνατ.]· ‖ Ρμ. اولق — ψεύδομαι [τῇ δα]: اولور ایسه — ἐὰν ὁ μάρτυς ψεύδηται ἐν τῇ μαρτυρίᾳ του [**δεχατετινέ**], ἤτοι ψευδομαρτυρῇ· § θ. كاذب **κιαζιπέ:** —شهادت ψευδὴς μαρτυρία, ψευδομαρτυρία· ‖ —اخبار ψευδεῖς εἰδήσεις [**ἀχπάρ**]· § πλθ. كاذبين **κιαζιπὶν** καὶ كاذبون **κιαζιπούν.**

كاذبانه } Π. **κιαζιπ-ανέ,** ἐπθ. ὁ ἁρμόζων τῷ ψεύστῃ, ψευδής: —محبت ψευδὴς ἀγάπη [**μουχαπέτ**].

كار } Π. **κιάρ,** ὄν. ἔργον, ἐργασία· ὑπόθεσις, πρᾶξις· ἐπενέργεια, ἐπίδρασις: و — كسب **κιὰρ οὐ κέσπ,** ἐνασχόλησις, βιοπορίστικὴ ἐργασία· ‖ —عقل ἔργον φρονήσεως· ‖ —اولمه كشی **κιὰρ ἐδδελτὲ κιὸι ἀκπὲτ-ἐντὶς γκερέκ,** πρὸ τοῦ ἔργου ὁ ἄνθρωπος νὰ σκέπτηται πρέπει [πρμ. λόγισαι πρὸ ἔργου]· § κέρδος, ὠφέλεια: صاتمق سز — πωλῶ ἄνευ κέρδους [**κιαρσήζ**]· ‖ —و بار عالم ترك **τέρκι κιὰρ οὐ πάρι ἀλέμ,** ἐγκαταλείπειν τὰ κέρδη καὶ τὰ βάρη [βάσανα] τοῦ κόσμου, τὰ καλὰ καὶ τὰ κακά, ἀποθνήσκειν ‖ —قاله جق بودر **γιανὴ** τοῦτο θὰ μένῃ παρ' αὐτῷ [**γιανηνὰ**] κέρδος, τοῦτο θὰ ὠφεληθῇ· ‖ —ضررك قرداشیدر τὸ κέρδος εἶναι ἀδελφὸς τῆς ζημίας [πρμ.]· ‖ Ρμ. ايتمك — ἐπιδρῶ, ἐπενεργῶ· καταβάλλω, ὑπερβάλλω, καταστρέφω [δοτ.]· κερδαίνω, ὠφελοῦμαι: ايدر آق — قارك بياضنه صوف λευκὸν ὕφασμα [σόφι] ὑπερβάλλον τὴν